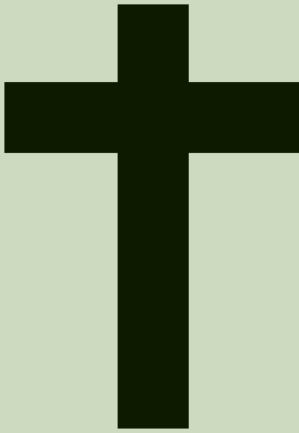

Aú-ai símai
kááísamakain-ai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New
Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c

Contents

FRT	1
Mátiyu	2
Mááka	69
Rúku	107
Yóni	172
Aantá-waasi	214
Rómu	275
1 Kórinti	306
2 Kórinti	337
Kárésíya	357
Éfésási	369
Firípái	379
Kórósi	386
1 Tésárónika	394
2 Tésárónika	401
1 Tímóti	405
2 Tímóti	413
Táitási	419
Fírímóni	423
Ipúru	425
Yémísi	450
1 Pítaa	458
2 Pítaa	466
1 Yóni	471
2 Yóni	478
3 Yóni	479
Yúti	481
Paápé uráin-aaí	484
Read the New Testament	515
Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-íye	527

Aú-*ai* símai kááísamakain-*ai* The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea Nupela Testamen long tokples Awiyaana

Aú-ai símai kááísamakain-ai

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1984, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1984 by Christian Communications Limited, Hong Kong

Print version ISBN 0 86893 137 3

<http://www.Wycliffe.org>

<http://pngscriptures.org>

<http://www.ScriptureEarth.org>

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narapela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa. Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Mátíyu

Ísu wiyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Ísuni kísau-waasima sísamai-fakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Mátíyu moórá-awí'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáíye. Maníkó séna sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútíyukaiye siyóntemba ááéraan-aaí símai kááísamakon-ufai-wandaaifimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa séna Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-íye síwae séna maanáúfáifimbá agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóní ámútankoni áwáuma simátimena Maníkó wení waási wégarawin-aaí simátíma'mae iyáíye. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá agaimakáíye.

Rúku 3:23-28

¹ Ísu Káráísítini akúní'o uráan-aaí. Ísun-aíwá'ná Téfítin-íye. Téfítin-aíwá'ná Émbaramun-íye.

² Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana

³ Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-íye.

Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana

⁴ Árámu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana

⁵ Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.

Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.

Ópéti Yésimba ma'ankówana

⁶ Yési Téfitimba ma'ankówana
Téfitimo káráwiyaiwai Soromonimbá
ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúrâya úwana ánaaen-kwamba Téfitin-íye.

⁷ Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáísaamba ma'ankówana

Ápáísaa Ésaamba ma'ankówana

⁸ Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

⁹ Ásáya Yótámumba ma'ankówana

Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékayaamba ma'ankówana

¹⁰ Ésékayaa Mánásaamba ma'ankówana

Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

11 Yósáyaa Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa
minkánaáfímbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tati'maesa Pépírónifa'a
ándáfa'a mátínkaraawe.

12 Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba
Yékónaya Siátionba ma'ankówana
Siátio Sérápáperimba ma'ankówana

13 Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana
Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana
Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

14 Éso Sétókomba ma'ankówana
Sétóko Ékimumba ma'ankówana
Ékimu Éráyatimba ma'ankówana

15 Éráyati Ériesaamba ma'ankówana
Ériesaa Mátánaamba ma'ankówana
Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

16 Yékopu Yósepimba ma'ankówana
Yósepi Máriyaan-awaaikó úwana Máriyaa
Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Manikó iyáfasinankaraiwaiye sésa Káraísitiye
wésewe.

17 Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi
14 waasi agaiyówasa Téfitimo paapé urénamo méronka'a sísamaifakemba
éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Pépírónifakewi tati'maesa
Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba
éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriyaa Ísu
Káraísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Rúku 2:1-7

18 Ísu Káraísitimba ma'ankómbe maará uráiyé. Ísun-anówamba
Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paapé
uráiyé. Ufaen-ámútánkó Máriyaan-arumpi túwana ámú'a paapé úwana
19 awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'máráanana Máriyaa
aigaesáféna

ifáimpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyé.

20 Miyá imáyaa wéena a ún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo
wiyómpakewi kaainampá'á simámena séna Yósepiyo Téfitin-andafaken-
kwaasi óne. Máriyaamo ámú'o káúfimba Ufaen-ámútánkó aantemba ámú'a
kauwánkáimba po wembá úwoi máinompo ímba áá'a íno. 21 Iyámpóimo
ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyé. Mináwikóni áwáuma wení
waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye siyáiyé.

22 Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á
paapé uráiyé. 23 Wemá agaimaréna séna
moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a
kaumái iyámpói ma'ankáinasa miníyámpóigón-
áwí'a Émánuyeriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkoní áwáuma Maníkó keséta méraiye siyáíye.
 24 Yósepi aúfínkémbá iyáfasinena Fasi'aénkoní kísau-waasigo wiyómpakewi siyóntemba awaainínkómbá maiyéna 25 ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiywana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaraiye.

2

Aafáúmó iyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-ai.

1 Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti méron-kanaafimba Pétaremu-naopa'a Máriyaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakemba aafáúmó iyáúsupaken-kwaasi kawé'-ímáyááwárá'-wáásí témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa 2 sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiniye sénamo ma'ánkáin-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó iyáúsipa'a méta awánúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta témeta túne siyáawe.

3 Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana 4 Éroti óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé táántowasa túwaandu uwaná séna Maníkómó ai'maráíndawimba Káráisitimba ma'ánkáinda nááfara ma'ánkáiniyo súwasa 5 sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ánkáiniye. Maníkón-aaimo simátimakowi agaimaréna séna

6 Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopaken-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyaiwaifimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawé'á úmai káráwiyiniye

agaimaréna siyáíye suwaná 7 Éroti iséna aafáúmó iyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná títai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana 8 Éroti séna Pétaremufa'a miniyámpói koayaafái úmai awané'a tasimásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá máráano súwasa 9 isésa kumbá aafáúmó iyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miniyámpóimó méronka'a kowáúwasa 10 áfááraumai aamoí ésa 11 mindáúmpá'á iyésa anówane miniyámpóiyé tuwánésa kífaesa miniyámpóigón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawé-tántáá'á korí-óntámbá fóimai amésa kawé'-úmúmbó í-tántáá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwárá'á fóimai ámakaawe.

12 Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa fí'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba ái'maesarai Ísipifa'o kurááyan-ai.

13 Kúwana wiyómpakemba Fasi'aénkoní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miniyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo iyáfasine anówane miniyámpóiyé tí'mae Ísipi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a ái'mae tiyó sénaumne súwana 14 mindó'wáámbá iyáfasinena anówane miniyámpóiyé tí'maena Ísipi-marafa'a wéména 15 mifá'á komérowana Éroti pukáíye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísípi-marafakemba kesáánimba
 méraina'a áántaanana kouweráíniye
 siyáíye agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye.

Iyámpóimo tínkankaan-ai.

¹⁶ Éroti awánómbo aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyámbo úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai tí'maréna séna Pétařemu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoíye ímbo kae'-áátáímó uwásúwén-iyampoíye saafá úmai tínkantuwáaro súwasa miyá uráawe.

¹⁷ Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéřemaya siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

¹⁸ Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaařitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóisafesa ifi'á taawasá iyámpóimo

pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe agaimaréna siyáíye.

Ísipifakembo tiyáan-ai.

¹⁹ Éroti puwúmbo Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóni kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna ²⁰ miniyámpóigómbá tufuwónaemo sen-kwáási é'a púwófo íyáfasine anówane miniyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana ²¹ íyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmbo ²² Érotin-ááninkon-awi'a Ákéřeasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Manikó simámuwana Kářiri-aempa'a ²³ Násareti-naopa'a tí'maena koméřaiye. Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá Ísuntafena séna Násareřifaken-kwaasin-íye sénááwe agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye.

3

Yónimo simátímakain-ai.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

¹ Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitínkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmbo máásai-marafa'a koména simátimena séna ² Manikó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá'á teró simátíma'maena iyáíye. ³ Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Manikón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

4 Yóni káámeri-poigoni áyáú-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wénena 5 aai simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopakén-kwaasiye Yúndiyaa-aempakén-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákéné maanáipákén-kwáásiyé miyáumai-waasi tóso ésa 6 miwítí sáwí-awauma kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

7 Yóni nombá maitínkéna awánómba amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisínkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátímena séna iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. 8 Kentí sáwí-kisau tuwé'lo Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánanaumne. 9 Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóni kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-imáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafítantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámp'ó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafítantamba uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-imáyáá ímba oro. 10 Ímba kawé'-arámbá íyáín-taima áwáufimba wéayaisuwesamo iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

11 Yóni simátímena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'ó tewi nombá wémaitinkaundanifo kesínaaembo tündawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maránana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye. Iyamó agáéntemba íniye. Wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. 12 Aawinkwinaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmisanamo ásimó fiyúndágomo tiyútúwáísasamo kámakama'lo índai-iyafimbo uwááigomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'lo mósá maráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maíyánkarain-ai.

Máaka 1:9-11, Rúku 3:21-22

13 Minkánáá Ísu Káriri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisínkáinkwae séna túwana 14 Yóni séna ímbanifo emó nombó maisínkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisínkaaómó séndawe súwana 15 Ísu séna ífátuwe súndantemba miyán-uwó. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáini'a óyauye súwana ewé séna 16 nombá maíyánkówana nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana 17 aagó aantemba wiyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wé'e'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

4

Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.

Máaka 1:12-13, Rúku 4:1-13

1 Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóni ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a 2 koména tómbá ímba néna ayáátáaka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-ai tówana 3 waántáwanko Ísu sáwí'lo índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko

úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naano siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-ai aúfáifinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena ⁶ séna Maníkón-ai aúfáifinkemba séna Maníkó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana ⁷ Ísu séna Maníkón-ai aúfáifinkemba

é'a miyá siyéna moórá-aiiwar'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ⁸ waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-máráfá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa'-fasi'aene aráánamena ⁹ séna kenká'ó kifaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kísau áména káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰ Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-ai aúfáifinkemba séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹ waántáwanko auwéna kúwasa wiyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

Ísu wení kísau mo ómbakain-ai.

Máaka 1:14-15, Rúku 4:14-15

¹² Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-ai Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³ Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaunkoni áwáifa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaaftitambó uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴ Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-ai mo simátimakowin-awí'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna

¹⁵ Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáifa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-márágón-áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fi'o-fi'on-kwaasisafe'a súnda ¹⁶ minkwáási túnáin-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánááwe. Maníkóní némpa'o túnáin-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye

agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráíye. ¹⁷ Minkánáa Ísu simátimindasafena ómbarena simátiména séna Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró siyáíye.

*Ísu étyain-kwaasimo táántarain-ai.**Mááka 1:16-20*

¹⁸ Ísu Káriri-waaukoni áwáifakafamba kúmba kae'-wáásíyái mésarai awaaón-áwí'a Sáimoni moórá-awí'a Pítáa úwana áfákon-awí'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁹ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wényantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wényasa kempá'á teró súwasarai ²⁰ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

²¹ Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásíyái mésarai Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awí'a Yóniye tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai ²² minúwóiyáámbá tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maíyáin-ai.**Rúku 6:17-19*

²³ Ísu Káriri-aempa'a naaó'-nao'a wénena ámáán-daumpimpa'a Maníkó wení waási kawáánin-ai minásé-áái kosimátímapa'a wénena fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófátinkafa'a kúwana ²⁴ wenááigo Síríyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó unkwáási taawiya'maésa Ísumpa'a mántinkówana asófátinkena ²⁵ aambó wénumba sáwífa'nanka Káriri-aepakene Tékáporisi-aepakene Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aepakene Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásiye miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

5*Ísu omápa'a iménamo simátímakain-ai.**Rúku 6:20-23*

¹ Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná ² simátimena séna ³ Maníkó súwa'nai ínkwae sewi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena miwiyá'á wégawaaniye. ⁴ Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbái wétaiwai Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena fetói wéuwatinkaiye. ⁵ Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. ⁶ Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena kawel'o úmaimo mérayantafena kawel'-í'a uwátinkainiye. ⁷ Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. ⁸ Tirumpinkémbó kawel'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. ⁹ Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena kesí iyámpóín-owe síníye. ¹⁰ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmaimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawel'a wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. ¹¹ Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa mindásafesa sáwí-ai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-ai simátinkáamba Maníkó kembiwí kawel'a wéuwatinkaiye.

¹² Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'lo uwátinkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

Ságon-aaiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-ai.

Máaka 9:50, Rúku 14:34-35

¹³ Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'lo énamo ímbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wéowe.

¹⁴ Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámó kaintenkaámbá wéowe. Omápa'lo wérain-daopa'lo mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. ¹⁵ Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánanááwe. ¹⁶ Miyáumai sámó kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawé-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'lo méraiwain-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáiyé.

Ísu áamáambo siyáin-ai.

¹⁷ Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'la sé'la Mósesé siyáin-aine Maníkón-ai simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáiwaiye ímba seró. Maníkón-ai siyáan-ai ímba tuwánáúmbo siyáanteni'lo úmaimo paápé indasafe'la kunkáumne. ¹⁸ Simátíménda isáaro. Wíyómba maramá wéraisana póna Maníkón-ai waé'wae'la wéiyé. Maníkón-aiigo seyaafá'á waé'wae'la wéimba póna minááígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á paápé íniye. ¹⁹ Miyáumai Maníkón-aiifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-iyé siyanamo éna Manikó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-ai isáaro wésewisafena Manikó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. ²⁰ Moórá-ai simátíménda isáaro. Ámáan-kawaa-waasiye áamáamba sen-kwáásiyé sésa Manikómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontombó kembiwímó é'la Manikómó kawáánipa'a ímba mé'a Manikómó siyáintemba érai'la miyámó é'lo é'la Manikómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáiyé.

Tínkamon-aaimo siyáin-ai.

Rúku 12:57-59

²¹ Ísu maaran-ááiwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósesé kentíwá'násafena simátímakain-ai ísaraamba maará siyáiyé. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó iyasamo ésa aaiimbá maitinkánááwe siyáimbanifo ²² simátíme'la sune. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aaiimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa sáwí-ai simátinkááwi tí'maesa aaimó isááwitopa'la tíyasa aaiimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-iyé. Miwítí waásisafesa uwó-wáásiyá'ó úwoi-waasiya'ó sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'lo iyamó wégaipa'la mérai'yamba mindá kanaán-iyé. ²³ Miyán-áái imáyáa ombá Manikóntáfé'lo imáyáamo é'lo moórá-tantaa'lo aménae'lo óraa'-amaan-daumpa'lo komé'lo é'la kentí waási aai ta'ótokaiya'lo tááka'lo maké'lo é'a ²⁴ Manikómbó amíyan-tantaa'la óntan-taaregoni ewaa'á

mámare'a mináái koísamai arupíse uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. ²⁵ Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paapé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa

i-wáási timíyasa ándá-naumpa'a tinkánááwe. ²⁶ Ímbo miyámó íyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-m'éyámbá tímатуwaiyasa faútinkanaawe Ísu síyáíye.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo síyáin-aaí.

Mátíyu 19:9, Mááka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á Mósese simátimakain-aaí ísaraamba maará síyáíye. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba nóro síyáimbanifo ²⁸ simátime'a sune. Moóráwigo moórá-inimbo awánenamo tafisínae sénamo índa ímba afora'á ínifo imáyaa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síniye. ²⁹ Túrankomo sáwí'ó ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'ó é'a ónkaifa'ó wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráinda maisuwé'ó méraiýamba mindá kawe'an-íye. ³⁰ Tiyáánkomo sáwí'ó ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'ó é'a sáwí-marupa'ó iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'ó uráinda maisuwé'ó méraiýamba mindá kawe'an-íye.

³¹ Naaófá'á Mósese maará síyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaindawi aúfaífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno síyáimbanifo ³² simátime'a sune. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaai'kó ai'mátuwaisana minínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'a wéniye. Aifa'-áwááí'kómó ai'mátukaintafena miyá wéíye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaíye Ísu síyáíye.

Seyaafá-tántáápímbá ímba matuwé'a seró-áái.

³³ Ísu maarán-ááiwará'á síyáíye. Naaófá'á Mósese simátimakain-aaí ísaraamba maará síyáíye. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro síyáimbanifo ³⁴ simátime'a sune. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maníkó káráwiyaíwi wíyómpa'a méraifo Maníkón-áwíka'a ímba matuwé'a seró. ³⁵ Maníkó marapá'á káráwiyaipa'an-ífo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maníkó káráwiyaín-daopa'an-ífo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶ Fafután-á'nóntáúr'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránááfo tí'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷ Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. A'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aaí waántáwankon-ímayaaífeni'a wéowe Ísu síyáíye.

Anondáámo ímbo tínkamiyan-aaí.

Rúku 6:29-30

³⁸ Ísu mináái simátimena séna Mósese simátimakain-aaí ísaraamba maará síyáíye. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa

wen-ánóndáá wenaúramba fituwánaáwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹ simátíme'a sune. Sáwí'lo uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátinkáaro. Táá'lo tuwaumíya'lo é'a ímba anondáá tinkame'a anekal'a waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰ Kentí unáánkwtóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'lo é'a ímba a'áo síyamba paákákén-únáánkwtóiwara'a tíméro. ⁴¹ Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáási moparáwimbá kárika'a súwa'nai orómó síya'lo é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáátáaka'a túwa'nai oro. ⁴² Moórá-tantaa'a simiyó síya'lo é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'lo é'a miyán-oro Ísu siyáíye.

Namuro-wáási kawe'á uwátinkáaro-ai.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³ Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátimakain-ai isaraamba maará siyáíye. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáási tíyámba uwátinkáaro siyáimbanifo ⁴⁴ simátíme'a sune. Kentí namuro-wáási imáyáa tímé'a sáwí'lo uwátinkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inai seró. ⁴⁵ Miyámó ombá wiyómpa'lo kentífo méraiyaini iyámpói-í'a wéowe. Maníkó miyáumai kawe'á uwátinkena aai sisaná aa'l'a kaisaná kawe'-wáásíyá'é sáwí-waasiya'e aa'l'a kaisaná Maníkó aai sisaná aa'l'a tisaná arupísemo on-kwáásíyá'é ímbo arupísemo on-kwáásíyá'é aa'l'a wétiye. ⁴⁶ Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáá miwí-ímáyááwará'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawe'-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamo ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo iyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mékámbá tímínifo kentí namuro-wáásíwará'á imáyáa tíméro. ⁴⁷ Seyaafá'nánká kentí waási-í'a úmai kawe'á wéuwatinkaawe. Maníkóni ambó ímbo wéaraaiwaewiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba imbanifo kentí namuro-wáásíwará'á kawe'á uwátinkáaro. ⁴⁸ Kentífo wiyómpakewi kawe'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawe'-í'a úmai méraaro Ísu siyáíye.

6

Wétuwa'nai-on-ai.

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai iyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímba iyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'lo túwa'nai iyanamo éna kentífo wiyómpakewi kawe'-mékámbá ímba tímíníye. ² Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-óraaka'a siyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááíwará'-wáási ámáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'lo sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátíme'a sune. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'lo mósá maráámba é'a mimbékámbá wémaewe. ³⁻⁴ Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanka'a túwa'nai oro. Miyámó

ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawe'-mékýámbá timíníye Ísu siyáíye.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

Rúku 11:2-4

⁵ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa ámáán-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátimela sune. Miwímó miyámó wéon-anonnda miwí túwí'o mósá wémaraamba mimbékýámbá wémaewe. ⁶ Miwí miyá wéofó Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawe'á úmai túwa'nai íníye. ⁷ Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóni aambó ímbo arááiwáéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íníye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'o wéaisai-e'o súwa'nai íníyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íníye. ⁹ Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'o méraandawi enáwí'a iyáákarain-awita mósá wémaraumne. ¹⁰ Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení ámáambo arááiwáéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwaéno. ¹¹ Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹² Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anonndaá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwána miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó. ¹³ Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máimo awánáindasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááfímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-ain-íye.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴ Sáwí'o uwátinkaraamba ímbo anonndaámo sáwí'o é'ó ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínífo ¹⁵ sáwí'o uwátinkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'ó ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inai aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawe'á ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimela sune. Miwítí mékýámbá miwí túwí'a mósá wémaraam-beyamba é'a maiyáawe. ¹⁷ Miwí ésa miyá wéofó kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a ti'nóntáu paasé'a túmai kawe'á úmaraiyasa ¹⁸ waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawe'-mékýámbá timíníye. Kentifon-ane'ó ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawe'-mékýámbá timíníye Ísu siyáíye.

*Wíyómpaken-kawe-tantaakon-ai.**Rúku 12:33-34*

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwifa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waigo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maenááfo sáwifa'-ontama ímba maré'a ²⁰ kawe-kísáú maíyana kentí kawe-tántáá'a wíyómpa'a wéiniye. Wíyómpa'a wéraimba ufóiyaraamba ímba ínana waigo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéiniye. ²¹ Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáinífo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáiniye Ísu siyáiyé.

*Túranko kentí imáyáfimbo sámó kain-áái.**Rúku 11:34-36*

²² Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáfimbo sámó kain-tántáá'an-iyé. Túrankomo kawe'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-imáyáá sámó káinífo ²³ túrankomo ímbo kawe'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-imáyáá tuwinkáiniye. Marapá-tántáá'-imáyáá aantembo iyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéiniye Ísu siyáiyé.

*Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-ai.**Rúku 16:13*

²⁴ Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawe'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo maé'ó é'a sáwifa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwifa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'ó é'a Maníkóní kísau ímba maenááwe Ísu siyáiyé.

*Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.**Rúku 12:22-31*

²⁵ Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimé'a súné. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. Unáánkwátói iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iyé. ²⁶ Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentífo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá iyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíniye. ²⁷ Kembiwímó óraa'-imayaamo é'ó é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáatáaka'a méranaawe.

²⁸ Unáánkwátói iyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo ²⁹ simátimé'a súné. Naaófá'á Yúndaa-waasítí óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoiyé ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawe'an-iyé sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawe'an-iyé wésewe. ³⁰ Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási

agaisuwáiyamba Manikó mintántáá'á imáyáa éna ko'naariri-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Manikó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínifo kembiwí Manikóntáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iyé ímbo seráámbá wésewe. ³¹ Manikó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³² Manikóni aambó ímbo arááiwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo imáyáa ímba óraa'-imayaa wée'a ³³ Manikómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááimo taini'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. ³⁴ Aúnkáwe aafáyáawe paapé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa iyana tirunkó umbaí táino. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paapé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moórá-kanaa moórá-kanaamo paapé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáiyé.

7

*Ímba sáwí-aaí simátíméro-aaí.
Rúku 6:37-38,41-42*

¹ Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Manikó kentáfénawara'a miyá sínifo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ² Kawe'-áái wésimatime'a sáwí-aaí wésimatime'a iyantafena Manikó kembá miyá íníye. Tíméntení'a úmai Manikó miyáumai timíníye. ³ Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴ Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵ Kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyé.

⁶ Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Manikón-aaí taraisiyawi ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáa'á simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póigombo ímbo ámentemba Manikón-aaí ímba sínkáiyé wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamó éna mináái'ó fiyúndáraamba to'wíníye.

*Manikómpá'ó inaimó sen-áái.
Rúku 11:9-13*

⁷ Ísu séna Manikómpá'ó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíníye. Áántamae'o wéiyiyana kentáái isáíníye. Wésaafa úmae iyíyana Manikó aráátimíniye. ⁸ Áisai íyanamo éna Manikó timíníye. Wéaantewanamo éna Manikó kentáái isáíníye. Saafámo íyanamo éna Manikó aráátimíniye. ⁹ Kemá iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'o é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰ Mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹ Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantemba iwái póna áisai iyawimo éna kawé-tántáá'á timíníye.

¹² Kembó tirááímo táinda-i'lo úmáimo wétuwa'nai-iyá'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Minááímó simátimunda Mósese siyáin-aaiye Maníkón-aai simátimakowi siyáan-aaiye minkáé'-ááígóni áwáuma wésimatimune Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aai.

Rúku 13:24

¹³ Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféraaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-iyé. Maníkóni némpa'o maé'mae'o iyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfimbá wégowe. ¹⁴ Kári'-ontama umbai-ánkóni ontamán-iyé. Aú'í'lo úmáimo maé'mae'o iyan-aempa'a minúbái'-ámpá'á wéwesa sesimái'-waasi aantemba minóntámá saafa úmai awánésa wéiyaferaawe Ísu siyáiyé.

Karo'-ááímó sen-kwáásí táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-aai simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisípi-poigomo aáno úmáimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawé'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶ Miwítí áwáumo awánánae'o é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ¹⁷ Miyáumai kawé-táigó kawé'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyáiyé. ¹⁸ Kawé-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawé'-árámbá iyáísasa ¹⁹ kawé'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáimai iyafimbá wéagaisuwaawe. ²⁰ Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyáráán-úmai awánánaáwe.

²¹ Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iyé wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesífo wíyómpakewimbo arááímo tainí'lo wéowi aantemba káráwiyiniye. ²² Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aai simátimakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fi'lo-fi'on-kawé-kísau ímbo awánaraan-kísau maiyáumne síyambanifo ²³ simátimé'a sùne. Ímba kesí waási é'a sáwí-kísau wémaen-kwaasin-ófo kóro kemá sénaumne Ísu siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴ Ísu mináái simátimena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátiméndara'a isáaro. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásí fasi'aéndámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵ aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawísinda fasi'ámai wéna óntanka'-namba póna úwoi wéíníye. ²⁶ Énifo kesááimo isésamo ímbo kawé'ó úmáimo wéisaiyawí miyán-kwáásímó simátiméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáamááíya'a paák'á'á úmakaiyana ²⁷ óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye Ísu siyáiyé.

28 Ísu mináái simátimuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa 29 áamámba senkwaásimó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táatafesa uráawe.

8

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.

Máaka 1:40-44, Rúku 5:12-14

1 Táatafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwáúwana 2 moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iyé séna aisamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáinamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana 3 Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana 4 Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-ai simátimenafó enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáuma máaraatime póima tímínasa Manikóntáfésa isámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiyé.

Rómu-i-waasigon-ai.

Rúku 7:1-10

5 Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna 6 óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áúwawaako ímba úwauwa wéisana méraiye súwana 7 Ísu séna koasófankanaumne súwana 8 wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a iyínda uwófi'a inopmo ifátuwe aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. 9 Kewará'á kawáá-kisáúgoní áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sísá'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofó úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana 10 Ísu mináái iséna áatafena éna wembó arááiwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátime'a sune. Minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwana í-fásí'áémbá tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. 11 Simátiménda isáaro. Aafáúmó iyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fí'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Manikó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Ébaramuwe Ásáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo 12 mindárau tisaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Manikó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáinasa ifi'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátiména 13 Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.

Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41

14 Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómba Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana 15 ayáánka'a ta'ótorowana mináúiyá tasí úwana iyáfasinkena

tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

16 Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aaí séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófatarikaiye. 17 Naaófá'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófasinkena sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-ai.

Rúku 9:57-60

18 Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáipátá kónae súwana 19 moóráwigo ámáámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náopa'o nín-dafa'a esé'a nónaumne súwana 20 Ísu minkwáásigómbá áisai ena séna emó sénda súnda-ai imáyáan-owo. Waankó taaiyaiimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwauumne súwana 21 moóráwigo wembó arááiwaunwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana 22 Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááiwaowo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.

Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25

23 Ísu mináái simámena wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa nonkwaaúnkóní menáipá'á kumbá 24 Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa 25 inkaiséa Ísumba koaúséa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 26 nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iyé séna iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana 27 táá'a úwasa keáimbá sésa nóran-kwaasiya'iyó. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-ai.

Máaka 5:1-17, Rúku 8:26-37

28 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Kárirí-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátinkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaiséa minkáé'nárai méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai 29 óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminierai wétene suyasá 30 ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa 31 minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa sí'mátuwesaamo e mimpóí tirumpimbá sí'maraao suwaná 32 miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai tirumpinkémbá kárúwesa

póí-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbá kúwáférómbe putásowasa ³³ póíya'o tafikówi awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimatim-besimati uwasa ³⁴ isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

9

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

Máaka 2:1-12, Rúku 5:17-26

¹ Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ² tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásimó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ ámáámbo sun-kwáási keáímbá sésa Manikó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo minkwáásigó Manikómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná ⁴ Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyo sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna iyáfasine eyáárika'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyo sésa awánánaáwe. ⁶ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánaáwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna iyáfasinke ení wandaaimá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷ iyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸ mérowi Ísumo úmba awánésa táátafesa ésa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa Manikó minkwáásigómbá fasi'aembá ámisana póna miyá uráíye sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáakaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aai.

Máaka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹ Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómba moóráwigoon-awi'a Mátíyu taakisimó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááiwa'maena kúwasa ¹⁰ Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé mindáúmpá'á imésa nowasá ¹¹ ámáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai ésa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹² Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-fo tí'o in-kwáási wétuwa'nai-owe. ¹³ Mindásafe'a arupise úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tiwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tiwae sé'a kunkáúmne. Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Manikó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáie.

Tómbó aawentamó on-áái.

Máaka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴ Súwasa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áisai esa sésa keséta áamáán-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Manikóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náunda inai aantemba wéumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amáaraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánáawe. Ánaaemba minkwáásígómbá a'í'mae kóiyasa minkánáa amáaraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyindasafena mináái siyáie.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaal'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íniye. ¹⁷ Aú-anda-aran-domba ááéraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'á éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misipísípi-ási-anafeune kawé'á úmai wéraiye Ísu siyáie.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Máaka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸ Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo áamáán-danka'o káráwiwowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'á kota'ótorenana iyáfasinaino súwana ¹⁹ Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-iyáise'a kumbá ²⁰ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naeeyámba ankówana miníninkó Ísumba arááiwa'maena wéwena wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótorena ²¹ imáyáa éna séna wení unáánkwátói aráíya'a kota'ótóráananama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kota'ótorowana ²² Ísu faé'mai awánéna séna kesimánaako áá'a ímbo íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáíye súwana minkánáa kawé'á úmai méraiye.

²³ Kawé'á úmai mérowana Ísu wéna áamáán-danka'o káráwiwolini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmimo méron-kwaasi uwiyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴ séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa Ísun-awiyáái uwaná ²⁵ Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶ Ísumo ún-aaí wété uráíye.

Ísu túramba kafikóndarai kawé'ó uwátínkarain-aaí.

²⁷ Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafikóndarai wembá arááiwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini akún-ándáfákéwí ómpo arunkái uwásinkaaoo suyaná ²⁸ maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawé'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínone suyaná ²⁹ kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawé'á íno súwasarai ³⁰ túramba awánamai kawé'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai ³¹ ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiyé.

Ísu amóikaratan-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.

³² Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aai wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³ Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwayiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátinkarain-ai.

³⁵ Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e káril'-naopa'e wénena ámáán-daumpimpa'a ímèna Maníkó wení waásimo kawáánin-aii ásé-aii simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinukaiye.

³⁶ Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sip-ísípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmáimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátinkena ³⁷ waásima Maníkómpá'á tiwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísau'fa'a sáwífa'tomba áfu karáisasa mintómbá fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a ³⁸ kísaugoni afowámpá'á inaí síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránáawe Ísu siyáiyé.

10

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-ai.

Máaka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tíména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinikai-fasi'aemba tímakaiye.

² Fasi'aémbá tíména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sápétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémisin-áfáko Yónini moóráwigo ³ Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Árífíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴ moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini

moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵ Ísu minkwáási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶ kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sip-ísípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷ kosimátíma'mae'a nóro. ⁸ Tí'o in-kwáási asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawe'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafó úwoi kawe'á uwátinkáaro. ⁹ Aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpimbá fáitumae'a wé'a ¹⁰ tón-únámba ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táúmba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwtóí timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafó tuwímbaitantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹ Manikón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹² Moórá-naumpa'o iyiyamba méraiyán-kwaasisafe'a sé'a kawe'á úmai méraaro síyasa ¹³ kembiwímó káráwiyiyanamó éna Manikó kawe'á uwátinkainifo ímbo káráwiyiyanamó éna Manikó kembiwí aantemba kawe'á uwátinkainiye. ¹⁴ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáiyanamó éna Manikó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáෙන්ကော့နီ'á oro. Mindáúmpará'í mindáópara'iyó tuwé'a koró. ¹⁵ Simátíménda isáaro. Manikó waasi méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaóf'á Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba tímíniye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyán-kwaasi sáwí-meyamba tímíniye. Minkwáásísóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba iyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aii.

¹⁶ Ísu mináái simátiménda séna simátíménda isáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-iyánkómó intenkáámbó on-kwáásífímbá ti'maránumne. Kawe'-ímáyááwárá'-wáásiyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímba anondáá sáwí'a iyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷ Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kísau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aaiímbá maitinkesa ámáán-daumpa'a mótinkesa túwiyonku'-nésa ¹⁸ kentáfé'ó fasi'ámáimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aaiímbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátíma'e'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátiménaawe. ¹⁹⁻²⁰ Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aii sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aii úwoi táaka tinkáína'a sénááwe.

21 Tuwímбай tíf'awaawi tí'mai fi'owiya'a tinkáiyasa tinkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráámarimba tí'mai fi'owiya'a tinkáiyasa tinkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tinófoima tí'mai fi'owiya'a tinkáiyasa tinkamiyasa puwónááwe. 22 Kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa tíyamba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

23 Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátinkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaan-tanté'a fi'on-daopa'a koró. Simátíménda isáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wéniyana minkísáú ímba tai'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. 24 Ifó'-wáásigó uwáitái'-iwáimbá ímba wéiyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímba wéiyaakaiye. 25 Ifó'-wáásigó uwáitái'-in-kwáásigómó índantemba íniye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íniye. Miyáumai kemá óraako ínasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepurí iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

26 Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táaroí ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táaroí ímba inkáisóro. 27 Aúpá'ó simátíménda afora'á simátíméro. Kembiwímó simátíménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátíméro. 28 Tinkamiya'o puwiyán-kwaasi táaroí ímba inkáisóro. Míwí kentimambá ímba tñnkambai tai'ánááfo Maníkón-áaroí aantemba inkáisóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e tímankwárá'é tuwáínasa méranaawe. 29 Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntémpaaran-dumama kae'l-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaraamba wémeyanofó Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímba puwéna marapá'á kuminífo 30-31 sáwífa'-numama Maníkón-áuranka'á ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'á wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

32 Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-iyé síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne. 33 Énifo waási túranka'a kembá tínaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáiyé.

34 Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-imáyáa ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiyé. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'ésa tuwímбай kesáái isáiyasa tuwímбай aaisambá sénááwe. 35 Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fi'on-imayaa íniye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fi'on-imayaa íniye. Anááfúkowe fi'o-fi'on-imayaa óyááye. 36 Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásiyáámbá

úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'la ónááwe Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'la ónae síyawi aifa'á tinófoye táánine tiyáámúne tirumbá timésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófi'an-owe. ³⁸ Kemó púwóna-aaraa-taimo súwaata'mae'lo kondan-tembá kesí waási-i'la iyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwófi'la ónááwe. ³⁹ Tirááimo táínda-i'lo ésa ímba kawe'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamó tirááimo táínda-tantaa'la tuwésa puwésa aú'la úmai wíyómpa'la maé'mae'la ónááwe Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawi kentáái isáiyawi kesááiwara'la isanááwe. Kesáái isáiyawi si'mákaiwain-aaiwara'la isanááwe. ⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'la wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawe'-méyámbá aména wéisaiyawiwara'la miyám-béyámbá timíníye. Arupíse úmai mérawai tuwímbaifa'la wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawe'-méyámbá aména wéisaiyawiwara'la miyám-béyámbá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi imbánifo Ísuni waási-i'la uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'la nombá amíyana Maníkó kawe'-méyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

11

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Rúku 7:18-35

¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáatáá'-áái simátimena mimbáráfá'á tuwéna fi'lo-fi'on-daopa'la wenáái kouwáitái'-úmae wénena wenáái simátimakaiye.

² Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'la méronka'la Maníkómó iyáfasinankaiwai Káráisiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'la tésarai ³ áisai esarai sésa kumínonemo siyáawiya'lo. Fi'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánaáyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo kafikáiwai túramba awánaáyane táá'lo káúnkaiwai táá'la isááwana tísaimo pukáiwai kawe'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawe'á wéiye siyé Yónimba kosimámekaiyo Ísu súwasarai kurááye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafa'la méraisa'la koawáné'la nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'lo íntenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-íye. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'la méraawe.

⁹ Nórán-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáin-iyé. Érai'a simátíme sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai iyáakaraiye. ¹⁰ Maníkón-ai aúfáifimba Yónin-ai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáai maimaéna eni aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé.

¹¹ Simátíménda ísáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba iyáákaisana Maníkó kawé'a uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye. ¹² Yóni nombó maitínkáiwai Maníkón-ai simátimindasafena ómbakainkema káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a iyófo sésa aambá faiyónae sésa óraa-kisau máewasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó kenká'á kawááninkwae wésewe.

¹³ Naaófá'á Maníkón-ai simátimakowiye Mósesewe Maníkó wení waásimo kawááninda paapé íniiye-ai suwaná ánaemba Yóni paapé uráiyé. ¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa ma'éíwai aneka'á paapé íniiye-ai suwa'á minááímó siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró.

¹⁵ Ísáan-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nórán-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súná'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súná'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸ Yóni nombá maitínkáiwai ména ándá-aran-domba ímba wéna Manikóntáféna imáyaa éna tónkwárá'á ímba wénaisasa wentáfésa sésa sáwi-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwárá'á náúnasa kentáfésa sésa ándá-aran-done tónté'o naiwái póna taakisímó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásiniye wésewe. Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawé'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

*Ímba aaimó ísaraan-ai.
Rúku 10:13-15*

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau mémauwasa awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Manikómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tiniye. Naaófá'ó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáindóni-naopaken-kwaasiye Manikón-aaimo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ²² Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáindóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíniye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko

minkáé¹-náópakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawi-meyamba timíniye. ²³ Kápáneamu-naopaken-kwaasiono. Kentúwí¹a mósá maré¹a sé¹a wiyómpa¹a iyónaumne sembánifo púwón-aempa¹a kónááwe. Naaófá¹á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú imbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Manikó mindáó¹a imba tai¹asuwowana káfé¹a úwoi wéraisino. ²⁴ Mindásafe¹o simátiménda isáaro. Maarán-imáyáán-oro. Manikó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Manikó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa¹a timíniye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba iyáákamai-sawi-meyamba timíniye Ísu siyáiyé.

Kempá¹a terómó siyáin-ai.

Rúku 10:21-22

²⁵ Minkánáá Ísu Manikóntáféna séna kesifóo wiyómpa¹wara marará¹wará¹ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá¹á isáúmne sen-kwáási imba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶ miyámó íyantafena ánkáisa¹a pó¹a enáwí¹a mósá maráúmne Ísu Manikóntáféna siyáiyé.

²⁷ Ísu mináái simáména séna kesifo seyaafá-tántááká¹á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá¹nánká kesí áwáuma imba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá¹nánká kesifoní áwáuma imba awánaraafo kesifombá pó¹a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa¹á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸ Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa¹a umbai-tántáá¹á wérawai kesópa¹a tíya¹a kentí imáyáa aúí¹a uwátínkáana¹a faru úmai méranaawe. ²⁹ Kemá kesúma imba maimaé iyé¹a farumó uwátínkaundawi úna¹a pó¹a kesí aambá kawé¹-úmai awáné¹a kesáái taawiyafíya¹a kentí imáyáa aúí¹a uwátínkáana¹a faru úmai méranaawe. ³⁰ Kesááimo taawiyafiyamba imba umbai táinana tíménda-kisau kawé-kísáún-iyé Ísu siyáiyé.

12

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Máaka 2:23-28, Rúku 6:1-5

¹ Minkánááfimbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáará¹á Ísuwe wení kísau-waasiye kisaufa¹a wítí-ton-kisaufa¹a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wítí-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí¹makaawasa miyá wéowe suwaná ³ Ísu séna naaófá¹ó Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu imba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Manikóní amáán-daumpa¹a iyéna Manikón-aúranka¹o makón-tomba imaiyéna wénéna wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi imbo né¹ómbanifo amáán-kisau-waasi aantembo né¹ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká¹á Manikó imbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa¹á aaisambá imbo

seráámhá wésewe. ⁵ Naaófá'á Mósese simátimakain-aaí aúfáifinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo isámaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwára'á kísau máéwasa miyámó ontáfesa ímha aaí simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímha wésewe. ⁶ Simátimé'a súné. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisaugomba iyáákaraífo saagaan-kánáá ámáán-kísau-waasi kísau máéntafe'lo ímha sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímha seró. ⁷ Manikón-aaí aúfáifimha agaimaréna séna Manikó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimha minááigóní uráwumo isé'lo arááíwaekea ímbo sáwí'lo uráan-kwaasi aafimhá ímha maitínkááwaisino. ⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémha kendén-iyé Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aaí.

Máaka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹ Ísu mifá'á tuwéna ámáán-daumpa'lo iyúwana ¹⁰ moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aafimhá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fá'l'makaan-kanaa póna á'lo in-kwáási asófankai-kísau maínda ámáámha taraisíni ína taraisíníyo suwaná ¹¹ Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'lo saagaan-kánáárá'lo maipímbo kúwáfekaina'lo é'a ááéma mósá farántuwanaao. Ewé é'a miyá íyamba ¹² waásigo sipisípi-poigomba iyáákaraímha póna saagaan-kánáá á'lo índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna ámáámha ímha taraisíníye simátiména ¹³ ayáámbo kemporarón-kwaasigontaféna séna enayáámha fárútuwaaó súwana ayáámha fárútuwawana kawé'á uwánkowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpakemba kumésa Ísumba tu-fuwíyanamo puwínda-aaí siyáawe.

Ísu Manikóní kísau-waasigon-aaí.

¹⁵ Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'lo ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶ óraaka séna kemó uwátinkaunda-aaí ímha simátiméro siyáíye. ¹⁷ Miyámó úmha naaófá'á Manikón-aaimo simátimakowin-awí'a Áísaya siyónka'a póna Ísu miyá uráíye. Áísaya agaimaréna séna Manikó séna

¹⁸ wembá iyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isal'á wen-ímáyáá wée'a aamoi wéuwanke'a aaí senaná kesí amútanko wesé'a mérainana fí'lo-fí'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aaí simátiména ¹⁹ ímha aaisambá tiyéna ímha óraaka séna naaópa'a wénéna ímha óraaka séna ²⁰ Manikómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi ímha tiyuwéna kawé'á uwátinkainíye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímha ifátuwainana kesí arupíse-aaigo iyáákéna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa

érai'a súwa'nai índawin-iyé sénááwe

Manikó siyáíye siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Ísunte Píyésepurinte-tai.

Mááka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Mooráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana aúramba kafikówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawel'á uwánkowana wemá aai súwana aúramba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téfitin-andafakemba paapé iniyemo siyáawiyai'í fi'owawa'liyo suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawaágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaie siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moorá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moorá-naopara'í moorá-akuna'í aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamó ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o semba Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwayemo semba ²⁷ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyuwáísino. Miyán-ááímó siyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Énifo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempimbá paapé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moorá-aaí imáyáan-oro. Mooráwigo moorá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kará'umankenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwimbá umémba máíníye.

³⁰ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásiyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moorá-mora uwáguraawe.

³¹ Mindásafe'o simátíménda isáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³² Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Ufaen-ámútánkóntáfesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaenkwar'a ímba maitiyuwáíníye.

³³ Kawe-táígó kawel'-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaifo taaéramba awánésa kawe-táígón-aramban-íye. Sáwí-taigon-aramban-íye wésewe. ³⁴ Iyánkó póígon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo

on-kwáási mé'a pó'a ímba kanaa'á kawel'-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵ Kawel'-wáási kawel'-ímáyááfinkémbá kawel'-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aaí wésewe.

³⁶ Simátíménda isáaro. Manikó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda úwoi-aaimo fi'o-fi'on-aaimo siyáantafena tísai íniye. ³⁷ Kawe'ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Manikó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

*Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aaí.
Máaka 8:12, Rúku 11:29-32*

³⁸ Súwasa tuwímbai áamáan-kawaa-waasiye áamáamba sun-kwáásiyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Manikómpákéná kunkáanaí ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ³⁹ Ísu séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Manikóntáfé'a ímbo imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Manikómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaanomo sembá naaófá'a Manikó Yónaambo uráintemba kembá miyá inífo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰ Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne. ⁴¹ Yónaa kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwítuwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Manikón-aaí kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Manikón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímbo wéisaamba póna ánaaemba Manikó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembíwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaan-aaí iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ímbo isé'a sáwí-awauma ímbo tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴² Naaófá'a kentíwá'nára'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawe'ímáyááfínkémbá aai wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráíye. Káfé'a kemá Soromonimbá iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímbo isááamba póna ánaaemba Manikó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tinda minínínkó kembíwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái táisaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbo ímbo isámai kawe'á uráawe síníye Ísu siyáíye.

*Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.
Rúku 11:24-26*

⁴³ Ísu mináái simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafa uwááena ⁴⁴ séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawe'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵ tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáíye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Máaka 3:31-35, Rúku 8:19-21*

46 Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámíyantafesa máápa'a tamérowana 47 moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aai simámenaesa máápa'a taméraawe súwana 48 Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna 49 ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. 50 Kesifo wíyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyaiye.

13

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.

Mááka 4:1-20, Rúku 8:4-15

1 Minkánáa Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa 2 sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'lá tamérontafena nompín-táómpimba iyátena imérowasa minkwáásisómbá nonkwaaúnkóni áwáífa'a mérowana fí'o-fi'on-aaí waé'mai simátimakaiye. 3 Moórá-aaí simátimena séna moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwena 4 mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fáí'nasukaiye. 5 Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-márafimbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná 6 aa'lá kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. 7 Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. 8 Tuwímbai-anauntumba kawe'-márafimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákarain-aramba iyáisana tuwímbai imaimái-aramba iyáiye. 9 Ísáán-kwaasi isámai kawe'án-oro Ísu siyaiye.

10 Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aaí wésimatimeno suwaná 11 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisana wéisaantafe'a waé'mai-aaí wésimatimune. 12 Maníkón-aaímo isámaimo kawe'ó iyawi Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isésa miyámó wéiyanamo éna Maníkó túwa'nai ínasa seyaafá'-ááíwará'á isanááwe. Maníkón-aaímo ímbo isámaimo kawe'ó ésa karo'lá sésa kawe'úmai wéisaumne siyawí tirumpinkémbá mináái maimainana ímba wérainiye. 13 Ísáámbanifo ímba isámai kawe'lá wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'lá wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aaí wésimatimune. 14 Naaófá'lá Maníkón-aaímo simátimakowin-awí'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna isáámbanifo ímba isámai kawe'lá wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'lá wéowe. 15 Miwítí imáyáago umbái wétaisana tááko aaimó isáisáféna awesarái isaná túranko awánaisafena awesarái ifo ímbo miyámó ésamó ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkakaá sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'lá uwátinkausino Maníkó siyaiye Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyaiye.

16 Ísu mináái simátimena séna simátimena sune. Kewiwí kawe'-úmimo awánaamba Maníkó kawe'a wéuwatinkaiye. Kawe'ó úmimo isáamba Maníkó kawe'a wéuwatinkaiye. 17 Simátiménda isáaro. Naafá'a Maníkón-aaí simátimakowiye arupise úmai mérowiye sáwifa'-waasi kewiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Míwí kewiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba isaraawe Ísu siyáiyé.

18 Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súnnda isáaro. 19 Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí isésa ímba isámá kawe'a owaná waántáwanko téna tirupinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáasi aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. 20 Ánáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo 21 ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'a owasá Maníkón-aaí safesa umbá tátinkáintafesa Maníkón-aaí ifátukaawe. 22 Ánáuntumbo karaampimbo kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isáámbanifo marapá'-umbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-imáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. 23 Ánáuntumbo kawe'-márafimbó kúmimba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aaí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'a ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kisau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaí.

24 Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááin-iyé. Moóráwigo wení kisaufa'a kawe'-ánáúntumbá áwí'a wíti u'makáísana 25 moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo iyái-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáísana 26 wíti óraa'a éna arambá iyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a isasá 27 kísau-waasi awánésa kisaugoni afowámpá'á tésa sésa kawe'-ánáúntumbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpimbá wéraiyo sewaná 28 séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áísai esa sésa káusuwanaumne sewaná 29 séna ímbanifo wíti káusuwaafainifo ifátúwéwana 30 wérainana ánaaemba wíti aumbákáína'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asáúumai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí

tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-aaí.

Máaka 4:30-34, Rúku 13:18-21

31-32 Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Moórá kári-taerankon-awí'a másítáti mintáigón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kisaufa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráísana numagó mimpimpá'á ánáamba úmarena wémaiyé Ísu siyáiyé.

33 Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-ááin-iyé. Moórá-ininko péreti-tomba agaénae séna

kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye
 Ísu siyáíye.

³⁴ Ísu waásisomba aai simátimenae sénamo úmba ímba afora'á siyáífo waé'mai-aai aantemba simátimakaiye. ³⁵ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráíye.

Wemá agaimaréna séna simátíménda waé'mai-aai simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisaugon-aai ímbo ísaraan-aai simátimenaumne siyáíye
 agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aagioni áwáú-aai.

³⁶ Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásigómó moóráwígoni kísau'fó sáwí-anauntumbo tu'maráiwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷ Ísu séna kawé'ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸ Kísaugoni áwáuma maramán-íye. Kawé'ánáúntúnkóni áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹ Namuro-wáásigó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-íye. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áinda-kanaan-íye. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wiyómpakewin-owe. ⁴⁰ Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tinda miyá ónááwe. ⁴¹ Waási úranko kumpaápé uráundawi kesí kísau-waasi wiyómpakemba ti'maráanasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fi'owimo sáwí-imayaamo tímíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiyiye kuntí'mai ⁴² iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifí'á tésa túwááyaamba umpufuwésa méraiyasa ⁴³ arupísemo úmáimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

Maníkó waásimo kawáánin-aai.

⁴⁴ Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-íye. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáísana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbárámá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbárámá koméyánéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáíye.

⁴⁵ Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-íye. Moóráwigo akaaróróma méyáambaraindasafena naaó'-nao'a wénena ⁴⁶ awánáinda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaróróma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákáárórómá koméyánúmai wémaiye.

⁴⁷ Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-íye. Mare'mare'-únánkáámbá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'ó-fi'om-bofaa'a ⁴⁸ minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áámááífa'a makésa kawé'-mófáá'á

unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹ Ánaaen-kanaamo tinda miyá íniye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawe'-wáásifínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰ iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹ wení kísau-waasisafena tísai ena séna simátimunda-aaigoni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵² Ísu simátimena séna isáámba simátimunda-aaí simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Míwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaifinkene simátíméro Ísu siyáiyé.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-aaí.
Máaka 6:1-6, Rúku 4:16-30*

⁵³ Ísu mináái simátimena mimbárafá'á tuwéna ⁵⁴ wenamáápa'a kúmba miwítí amáán-daumpa'a iyéna aái simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawe'-ímáyáá maiyénawa kawe'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá amísanawa kawe'-kísau ímbo awánáúnda-kísau wémáyo. ⁵⁵ Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iyé. Máriaan-áánimba éna Yémísiye Yósepiye Sáímoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyé. ⁵⁶ Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷ Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'aémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-aaí simátímíwai fi'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraimba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé

sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵⁸ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwana ínai íniye suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé.

14

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.

Máaka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

¹ Minkánáá Ísuni kisaugon-aaí símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna ² wení kísau-waasisafena séna minkwaásigó Yóni nombó maitínkaraiwai-iyé. Pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye siyáiyé. ³⁻⁴ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érótyiasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'l'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti tí'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵ Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároí inkaiséna ímba tufukáiyé. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-aaí simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufúwónasa aaisambá siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶ wembó ma'ánkaron-kangaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná Érótyiasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí uwánkena ⁷ minárásigóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya simásímína'a améno. Érai'a súmpo síasai ina'á améno súwana ⁸ anówamba koáisai ena súwana anówama aái súwana Érotimpa'a téna séna Yóni nombó maitínkáiwai

anuwarambá kambísamai a'nómbá táúfapimba ma'mái simiyó súwana⁹ iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái siyáin-aaí imáyáa éna tómbó naan-kwáásiwará'á isaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna¹⁰ moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba Yónimba anuwarambá kambísamai a'nómbá¹¹ táúfapimba maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa¹² Yónini kísau-waasi iséna anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa tasimámakaawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kísaugon-aaí iséna séna minkwáásigó Yóni nombó maitinkarawai éna pukáimpinkemba iyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakin-aaí.

Máaka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

¹³ Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba iyátena waásimo ímbo méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái iséna marapá'á tóso uwaná nompín-táómpimba wéna¹⁴ marapá'á kumúmba misáwífa'-wáási tuwánéna arumbá uwátinkena tí'lo ún-kwaasi asófatinakaraiye.

¹⁵ Ísu asófatinowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná¹⁶ Ísu séna tóntáá'a ímba wiyamba tómbá tíméro súwasa¹⁷ miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íniye suwaná¹⁸ Ísu maimaé'a másíméro séna¹⁹ sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáási tímúwasa²⁰⁻²¹ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóiwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aaí.

Máaka 6:45-52, Yóni 6:16-21

²² Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwífa'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna²³ misáwífa'-wáási ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba tunkúwana Ísu weyáá mérowasa²⁴ wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá²⁵ siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa²⁶ non-afófora'o wénumu awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná²⁷ Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana²⁸ Pítaa simáména séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana²⁹ Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba³⁰ kawé'á

úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéena óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótoraao súwana ³¹ Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráintafe sáwi-imayaa e kesí fasi'aéntáfemo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³² mindárai nompín-táómpimba íyátoyana óraa-fiyundago mafauwasa ³³ nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Máaka 6:53-56

³⁴ Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóni menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵ mimbápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-íye sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶ sésa ení unáánkwátóigoni áráiy'a ta'ótoraiana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótórówana tí'a étinkaraiye.

15

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.

Máaka 7:1-13

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ² ení kísau-waasi nóra isasawá kentáa síwá'náti áamámba ímba arááiwaesawa tiyáámba ímba non-kwiýésawa tómbá wénaao suwaná ³ Ísu séna kentíwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwa'e'a Maníkóni áamámba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo. ⁴ Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo ⁵ kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátimena séna moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-íye. Miyámó ontáfé'a kanaán-íye wésewe. ⁶ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aii tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwaewe. ⁷ Kaumbo-kae'-ááiwára'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aimo simátimakowin-awi'a Áisáya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna séna Maníkó séna

⁸ maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁹ Waásiti áamámba símai paápé ombánifo Maníkóni áamámban-íye karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáíye Áisáya símai agaimakáíye Ísu siyáíye.

Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aii.

Máaka 7:14-23

¹⁰ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'an-oro. ¹¹ Máápakén-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiwo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáíye.

¹² Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa ámáán-kawaa-waasi emó simátiménda-aii isésa aaisambá aeésa kaóráámba ína isaánó suwaná ¹³ Ísu

séna kesifo wiyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káúsuwainiye. ¹⁴ Ámáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímbo óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímbo kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana ¹⁵ Pítáa séna waé'mai-aaimo simátimenda-aagioni áwáuma simásimijo súwana ¹⁶ Ísu séna kenkwárá'á ímbo táako péé wésisa'a ísáámbanifo ímbo ísámai kawe'á uráawe. ¹⁷ Máápaken-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ¹⁸ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tinkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa ²⁰ miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímbo waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye.

Kénaani-marafaken-ininkon-aii.

Máaka 7:24-30

²¹ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba ²² mináémpákén-ínínkó ímbo Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfitin-andafakewi arumbá uwásinkaa. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraísana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímbo aái súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaa. Aasiyaasí miyá sífánifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iye sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáá ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinkarain-aii.

²⁹ Asófankena kúmba Kárirí-waaukoni áwáífa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótkowana asófatinkowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawe'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawe'á uwasá túrambo kafíkón-kwaasi kawe'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáásí aái suwasá misáwífá'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakin-aii.

Máaka 8:1-10

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó

maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wiyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwifa'-waasin-oyo nááfakentona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai ena séna nóraumai-tona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísontáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá timúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná timú'a fówasa sáwifa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná timú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwomba afakaeté-unampimba fáítuwana ówitowana ³⁹ Ísu misáwifá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba iyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

16

Ímbo awánáúnda-kísau mauwómó siyáan-aaí.

Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56

¹ Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéna kunkáanai ímbo awánáúnda-kísau máínata awánaano suwaná ² Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³ aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaisa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wiyómpa'o awané'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántaákóní áwáuma awánaambanifo Maníkómó káfé'o wéin-tantaakoni áwáuma ímbo awánaraawe. ⁴ Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímbo imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kísau máínata awánaanomo wésemba naaó'fá'a Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaó'fá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkwonamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáa maipimbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímbo kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási-i'a orómó siyáin-aaí.

Mááka 8:14-21

⁵ Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'o kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶ Ísu amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-imáyáa éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moorá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá amáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímbo maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸ Ísu keáímbó wésun-aaí iséna nóra séra tómbá ímbo wéraiye-aaí wéseo. Kári-timankumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹ Kanaa'á tómbá timénaumpo ááemo uráundawini áwáuma ímbo tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwifa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáíturaawara kemó uráundawini áwáuma ímbo awánaraawe.

¹⁰ Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwifa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹ Ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnda ímba péréti-tontafe'a wésumpo nóra séra ímba ísaraao súwana ¹² táako péé súwasa minááigóní áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Máaka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³ Ísu Sísáariya Fripái-nao'a-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne şewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Iráiyaa óne şewasá tuwímbai naaófá'á Manikón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yéremaya óne şewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-ai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶ Sáimoni Pítaa séna Manikómó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Manikó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷ Ísu séna Sáimoni Yónaan-ááninko ónana Manikó kawe'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wiyómpakewi mináái embá simámisa isaánda póna Manikó embá kawe'á wéuwankaiye. ¹⁸ Simátíme'a súné. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkoní áwáuma óntamban-iyé. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba iyáákainiye. ¹⁹ Manikó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'ó ombá aambó fasiyóndanten-úmai Manikó wiyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Manikó wiyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰ wení kísau-waasisafena óraaka séna Manikómó iyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-ai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-ai.

Máaka 8:31-9:1, Rúku 9:22-27

²¹ Minkánáa Ísu wemó puwínda-ai ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna Yérúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-óraa'-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáámbo sen-kwáásiyé sí'lo índa-i'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáa maisúwáanana Manikó iyáfasisinkainiye súwana ²² Pítaa ál'maena weyááfa'a máankena séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafó Manikó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana ²³ Ísu waaréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Manikóní imáyáafinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáiyé.

²⁴ Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátiména séna kembó sirááiwaenae síyawi tirááimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó

sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁵ Tirááimo táinda-i'lo ésa ímba kawel-úmai méranaafo kentáfesa isámimo tirááimo táinda-tantaa'lo tuwésamo puwésa aú'la úmai maé'mae'a onááwe. ²⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'lo maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'lo makáan-tantaatamba ímba méyámbatuwesa aneka'á ayáátááka méranaawe. ²⁷ Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwará'á kumé'a seyaafá'-wáásimó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. ²⁸ Érai'a simátíme súne. Tuwímbai maanká'lo méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwáné'a ánaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

17

Ísu fi'on-kuwawaa'lo faúkáin-aii.

Máaka 9:2-13, Rúku 9:28-36

¹ Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfako Yónine tí'maena omápa'lo iyúmba miwí aantemba imésa ² miwí túranka'a Ísu fi'on-auma faufúwana óipakemba afaáfúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waéni'a kówasa ³ awánomba kae'-wáásiyái wíyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tiwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁴ Pítáa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo maanká'lo méraundasa kawel'á ímbá póta emó sinatáámó éta wááu-ñamba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáiyé.

⁵ Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waéni'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémbá aagíó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-imáyáa wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái isáaro súwasa ⁶ wení kísau-waasiyau mináái isésa táátáfesa ésa marapá'á kifaesa tinekembá tata'á úwana ⁷ Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó iyáfasinaaro súwasa ⁸ awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko puwóndafinkembo iyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ wení kísau-waasiyau Ísumba áisai esa sésa amáámba sen-kwáási Íráiyaa aifa'á paapé ínana Maníkó iyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaemba paapé íniyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹¹ Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa íniye-aii érai'-aain-iyé. ¹² Simátíme'a súne. Íráiyaa é'a paapé úwasa ímba Íráiyaan-iyé sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana ¹³ tááko péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáiyé siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aii.

Máaka 9:14-29, Rúku 9:37-42

14 Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa¹-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kífaena séna ¹⁵ óraakoo kesáanimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aiyayaamba ku'wisáná nompíné iyafiné tanaambá wéfamaena wénisa'a ¹⁶ ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawel'á uwánkaraawe súwana ¹⁷ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáanimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸ Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóúwana miníyámpói kawel'á uwánkowana kawel'á úmai méraiye.

19 Kawel'á uwánkowasa ánaaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáukaumno suwaná ²⁰ Ísu séna Maníkóntáfé'lo maiyauwáiniyemo sé'lo timankúnkúmbo onkakaa maiyaúwáísino. Érai'a simátimé'a sune. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba íyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmbe kárika'a uré'a ánaaemba óraaka'a timankúnkúmbe é'a omátafe'lo sé'lo faiwí'mae fí'on-aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá íniye. ²¹ Maníkómpá'á inaí síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáiniye siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-ai.

Máaka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²² Ísu wení kísau-waasi Kárirí-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátiména séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³ sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwáanana íyáfasisinkainiye simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráíye.

Taakisi-óntámbó tukáan-ai.

²⁴ Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵ Pítaa séna wétuwaiye simátiména naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áisai ena séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáásí timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e símasimiyo súwana ²⁶ Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóní waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáúmpo ²⁷ aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáúmpo nonkwaaúmpá'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáinda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáfewe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráíye.

18

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-ai.

Máaka 9:33-37, Rúku 9:46-48

1 Minkánáá Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa Manikó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba nááwa iyáákesawa óraa'-waasi-í'a wéiyo suwaná 2 Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá iyáfasinankena 3 séna érai'a simátimé'a sùne. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'ó iyámpóimo ímbo iyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Manikó kenká'á ímba kawááníniye. 4 Miniyámpóigómó tísamaifimbo máintemba miyámó wéowi Manikó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyyaakaawe. 5 Kentáfesa ímáyaá esa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'ó on-aai.

Máaka 9:42-48, Rúku 17:1-2

6 Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesáaisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesáaisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Manikó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínifo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímbo kowisinó. Mindá kanaán-iyé. 7 Marapá'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wiyantafena fí'ó-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maenááwe. 8 Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'ó ina'a misáwí-ámpá'á kúnafó sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambisásúwáaro. Kae-tiyááná'i kae-tísamáiyá'i wéraina'ó é'a sáwí-marupa'ó iyamó wégaipa'ó wiyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó mérayyamba mindá kawe'án-iyé. 9 Túrankomo sáwí'ó ina'a misáwí-ámpá'á kúnafó sé'a moóráturamba fitúwáaro. Kae-túrántámbo awáné'ó é'a ónkaifa'ó iyamó wégaipa'ó wiyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó mérayyamba mindá kawe'án-iyé Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aai.

Rúku 15:3-7

10 Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Manikóni kísau-waasi wiyómpakewi miwiyá'á káráwiyawai kesifo wiyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésimamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

11 Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Manikóni aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkáandasafe'a kunkáumne. 12 Sipisípiya'a káráwiyowi on-áái isáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisana misáwífa'-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena 13 awánénamo ímbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyo'wimba áikaumne séna mimbóráwígóntáféna óraa'-aamoí éna sáwífa'-sipisípimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'a wéiye. 14 Sipisípiya'ó káráwiyowimo áwiyo'wi-sípísípisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wiyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbai wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'o uwátinkáán-aaí.

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'o uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupisemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawel'á úmai méraakaiyo. ¹⁶ Enáái ímbo isáinamo e moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna moóráwígomba aaifimbá maenkánae séna minááímó isaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áísai úmai isáiniye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. ¹⁷ Énifo ímbo isáinamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáinamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááíwaén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásiyáambá wéiye siyó Ísu siyáíye.

¹⁸ Ísu séna érai'a simátime'a sune. Marapá'ó méraanka'a sáwí'o ombá aambó faiyónten-úmai Manikó wiyómpa'a ména é'a aambá fáí'makaiye. Kawel'ó ombá ímbo aambó faiyónten-úmai Manikó wiyómpa'a ména é'a miyá uráíye Ísu siyáíye.

¹⁹ Ísu mináái simátimena séna moórá-aaí simátíménda isáaro. Marapá'ó méraanka'a kae'-wáásigóráímó moórá-aaisafesaraimo mimbórá-imáyáámó ésaraimo kesifo wiyómpakewimo áísai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ²⁰ Kaumbo-kae'-wáási kentáfesa imáyáa ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáíye.

²¹ Ísu mináái súwana Pítaa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'o uwásinkáfa'o wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímbo aaifimbá maenkéra ímbo imáyáa éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásinkáimba ímbo aaifimbá maenké'a ímbo imáyáa é'a ifátuwaunda pó'a moórá-kanaamo sáwí'o uwásinkaindara'a aaifimbá ína maenkéra ína imáyáa éra ifátuwanaumno súwana ²² Ísu séna ímbo afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáíye.

Óntambo ámakaintafena ímbo ifátuwaao siyáin-aaí.

²³ Ísu séna sáwí'o uwátinkáamba ímbo imáyáa é'a ifátúwáaromo súnna maarásáfé'a sune. Manikó wení waásimo kawaámó in-áái maarán-ááiniye. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴ tísai ónai wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wáaumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna íyísana ²⁵ ímbo móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóíye wení póíye wení óntawe maimaé'a fí'on-kwaasiti kísau mo máíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶ wení kísau-waasigo aísamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná ²⁷ wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wáaumo ámakaunda-ontamba ímbo imáyáa ónaumpo ifátuwaao sisaná ²⁸ kísau-waasigo máapa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna

amóísáúmba kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹ wenaisamaifimba kífaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná ³⁰ ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba síminasa faítúwáaro sisasá ³¹ kísau-waasisomba awánésa tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosímáméwana ³² óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaó séndasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba imáyáa ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³ sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kísau-waasigomba arumbá uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴ arumbá óraa-sawí'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankena séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína fau'auwaaó sisaná ándáfa'a ánkaraíye ³⁵ Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámbo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyiyanamó éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáíniye. Óntananafomo intembá kesifo miyá uwátínkainiye Ísu siyáíye.

19

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáín-aai.

Máaka 10:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu mináyáatáá'-áái simátimena Kárirí-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'-áémpá'á komérowasa ² sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinkaraíye.

³ Asófatinkowasa amáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fí'o-fí'on-aaisafénawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíniyo. Miyámó énamo éna amáán-aai taraisíni ina taraisíniyo suwaná ⁴ Ísu séna naaofá'ó Mósese agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waaiwára'á úmakaiye.

⁵ Úmarena séna aarewára waaiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníkó siyáíye. ⁶ Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbá ésa mimbóráí'a wéowe. Maníkó aare-waai mimbóráí'a uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷ miwí séna naaofá'á Mósese naará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaandawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo isóntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáímbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹ Simátimé'a sune. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaaikó fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-ínimbo wémaimba umémbá wémaíye Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba séndaa-ai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'á wéowe suwaná ¹¹ Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai isááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹² Tuwímái moórá-mora-aaisafesa ímba aaré

maéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási matínkaraawi aaré ímba maéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba maéwasa tuwímbai Manikó wení waásimo kawáánin-aaí isésa Manikóntáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isanááwe

Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aaí.

Máaka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawel'á uwátinkena Manikómpá'á inai sinkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kemp'á iyámpói úwoi teró. Miniyámpóimó kemp'á'ó tentembá Manikó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kemp'á'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro séna ¹⁵ miniyámpói ta'ótokena ayááfúmbo tátinkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aaí.

Máaka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶ Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásigó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷ Ísu séna nóra séwa kawe-kísáúsafé síesai óno. Mimbóráwígó Manikó weyáá kawekón-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Manikóni áamámba kawel'á úmai arááiwaawo súwana ¹⁸ miwá áisai ena séna nóin-amaana arááiwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-umémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹ Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesafé-imáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááiwaawo Ísu súwana ²⁰ miwá séna minámáambá arááiwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawel'á wéuno súwana ²¹ Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawel'-meyámbá Manikó wiyómpa'a ankáiniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái iséna sáwifa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráiyé.

²³ Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a sune. Sáwifa'-ontamo makén-kwaasi Manikómó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbái táiniye. ²⁴ Moórá-poigon-awi'a káameri mimpóigó waigóni afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káameri-poigomo waigóni afaapimbó kóferáinkakaa sáwifa'-ontamo makén-kwaasi Manikómó kawáánipa'a kow-isinó Ísu súwasa ²⁵ wení kísau-waasi mináái isésa táatafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Manikómó kawáánipa'a ménaaó suwaná ²⁶ Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Manikó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁷ Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸ Ísu séna érai'a simátime sune. Manikó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a

tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹ Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-aii kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaisáiyé tífá'e tímánaa'e tinófoiyé táanine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonnda túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwifa'a maésa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³⁰ Ánaaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tinaaeni'a iyasa tinaaenkewifinkemba tuwímbai aifari'a ónááwe

Ísu siyáiyé.

20

Ándá-aran-kisaufa'o kisaumo máéwi-taai.

¹ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iyé. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máiwae séna ááema iyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ² séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótinkaisasa kísau wémaewana ³ aafáyáara fi'onkwara'a kísau máiwae séna kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴ séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá ⁵ ewé séna minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fi'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fi'onkwara'a wétiyena ⁶ kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá ⁷ séna ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸ Miyá owaná fénáímpinka'a kisaugon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá tímé ánaaembo tiyáawi aifa'á tímé aifa'ó tiyáawi ánaaemba timiyó sisaná ⁹ iséna miyá éna kísau tai'áiniyé wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíména miyáumai tímatuwena ¹⁰ ááema aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá tíméne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáási méyámbá óraa'an-iyé wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímésasa ¹¹ maimaésa kisaugoni afowámbá í'ai simánkesa ¹² séna ánaaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbórái'a úmaisá méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³ kisaugon-afowá miwífinkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súná'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴ kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó tímúndantem-beyamba ánaaembo tiyáawi miyám-béyámbá tíménae'a wéune. ¹⁵ Kesí óntambo tuwímbare'o tímúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba tímúna'a ímbo kaóráaraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí iyasa ánaaembo kowisé'a mimbórái'a úmai aasiyaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aaí.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

17 Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maena moorá-aempa'a tínkarena ¹⁸ simátimena séna isáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá mooráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáambo sen-kwáásíyé aráátiminasá kembó sínkamiyan-aaí símai kárá'umaresa ¹⁹ sí'mai fi'onkaa-waasi timíyasa karaánáa'a sínkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áísai uráin-aaí.

Mááka 10:35-45

20 Minkánáa Sépétin-ááninkai tinówama ti'maena Ísumpa'a téna moorá-tantaatafenamo áísai índasafena óraakon-íye séna takífauwana ²¹ Ísu séna nóintafewa sísai ínáyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai iyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tínkáínone súwana ²² Ísu séna sénda-aaigoni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwi-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índa-i'a uwásinkaiyántena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyaue suyaná ²³ Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátinkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ²⁴ Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái isésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana ²⁵ Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶ Óraa'-waasimo ontembá kembíwi ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemo síyawi fi'owiti wayó'á maenáawe. ²⁷ Kempínkémbó aifari'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásíti kísau túwa'nai oro. ²⁸ Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwi-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu túrambo kafikóndarai kawé'ó uwátinkarain-aaí.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

29 Ísuwe wení kísau-waasiye Yériko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaemba kumbá ³⁰ kae'nárai túramba kafikóndarai aanawáísára'a mésarai Ísu wétiye-aaí isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaó suyasá ³¹ misáwifá'-wáási aaisambá tíyésa sésa aaí séyáfo suwasarái mináái ifátuwesarai anekalá óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaó wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááímo táínda-tantaa'a uwátinkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a ta'ótorowasarai minúwóiyáámbá túramba kawé'á úmai awánésarai Ísumba arááiwa'mae kurááye.

21

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

1 Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órífí-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ándá fárí'wimaraawana áráá'wara'a méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámíyana séna énifo áí'maekai kokaiyó síníye

Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aaí simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátíme sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátímiyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paapé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaáí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-íye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénáma ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyá'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáíye. Wiyómpakewin-awi'a mósá marúumne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremu'fa'a kúwqsa tuwaantantésa tóso wésa nááwawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaimo simátímiwai Kárirí-aempakemba Násareti-naopakewin-íye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹³ simátimena séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-íye wésewe agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáíye.

¹⁴ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafikówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinkowasa ¹⁵ iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé isésa Ísumo fi'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkesa ¹⁶ Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-aaimo wésemba ína wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aaí aúfáífimba agaimakáin-aaí awánaraawe. Maarán-áái siyáíye. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóíye umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáíye Ísu simátimena

¹⁷ tiyuwéna máápa'a kuména mindáoopa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyé.

Taaigómó aáénkarain-ai.

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸ Pétáni-naopa'a kowáúmba iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹ moórá-taigon-awi'a fikima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufo'a wéna awánómbe ána aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰ Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faáfesa sésa fiki-tai ááéma aáénkaraiye suwaná ²¹ Ísu séna érai'a simátíme sune. Manikóntáfé'lo ímbo kae'ímáyáámó 'é'lo fasi'aén-ímáyáámó 'é'lo 'é'a fiki-taigontafe'lo súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá 'é'a ímba miyá aantemba 'é'a maanómátáfé'lo sé'lo faiwi'wé nompá'á kumuwómó siyanamo éna miyá íniye. ²² Manikómpá'á inai sé'a fi'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'a timankúnkumba ombá érai'a Manikó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'maráísawa tiyáanomo siyáan-ai.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³ Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Manikóni ásé-ai simátimuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúnda-óraa'-waasiye tésa sésa nááwawa ai'maráísawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴ Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'lo 'é'a sísaí on-áái simátimenaumne. ²⁵ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Manikówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáímbá séna nórásaawa sénaumno. Manikó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa Manikón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ²⁷ Ísuntafesa sésa emó sísaí ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Moóráwígon-ááninkai-taai.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna simátíménda-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-iyámpóíwáráwí aifarááwíntáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisaufo'a kísau komauwó sisaná ²⁹ aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moórá-imayaa éna kísau komáísana ³⁰ áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisaufo'a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiyé ³¹ Ísu simátimena tísai éna séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa 'é'a simátíménda-ai isáaro. Taakisi-úmén-kwáásiyé sáwi-anka'lo nón-inine sáwí'lo on-kwáásín-owe sembánifo miwí Manikó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááéma wégofo kembiwíndo. ³² Yóni nombó maitínkaraiwai téna

kawe¹-ámhá aráátimuwa^a wenááisafe^a ímá érai^e siyááfo taakisi-úmén-kwáásiyé sáwí-anka^o nón-inine Yónin-aaisafesa érai^e suwa^á kembiwí miwí tuwáné^a Yónin-aaisafe^a ímá érai^e sé^a kentí sáwí-imayaa ímá tuwé^a Manikómpá^á tiyáawe Ísu siyáíye.

*Ándá-aran-kisaura^o káráwiyowi-taai.
Mááka 12:1-12, Rúku 20:9-19*

³³ Ísu mináái simátimena séna moórá waé^{mai}-aai simátíménda isáaro. Moóráwigo óraa¹-marawarawí ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa^a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa^a úmarena óntan-damba kisaura^o káráwiyandamba úmarena ayáátááka fí^{om}-barafa^a koménae séna maankísáúrá^ó káráwiyawimo é^a kesáfé^a tuwímbai-aramba wémae^a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí^{om}-barafa^a koméraisana ³⁴ arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti^{márá}ísasa minkísáúrá^ó káráwiyowifa^a tewasá ³⁵ ta^{óto}'mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú^{márá}áwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémá ti^{mátu}waawasa kowaná ³⁶ aanáfó aifa^á wení kísau-waasi tuwímbai ti^{máré}na ánaeemba sáwífaⁿnanka ti^{márá}ísasa tewasá minkísáúrá^ó káráwiyowi ta^{óto}'mai aifa^o uráantemba miyá ésa sáwí^a uwátinkesa ándá-aramba ímá tímémá ti^{mátu}waawasa kowaná ³⁷ aanáfó ména ánaeemba séna kesááninkomba ai^{márá}anana wínasa wenáái isánááwe séna ai^{márá}ísana tisasá ³⁸ minkísáúrá^ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímá mainata kesáá maénae sésa ³⁹ ta^{óto}'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwóna pukáíye. ⁴⁰ Ísu mináái simátimena séna minkísáúgoní aanáfó tinda kísaura^o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹ miwí sésa misáwí-wáási tínkaminasa puwíyana fí^{on}-kwaasi kesí kísaura^a káráwiyoro sínasa minkísáúrá^á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tindantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴² Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáifimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáási moórá-óntantafesa sáwí^a wéíye sésa maisukáawe.

Ánaeemba

minóntánkó áfonkaaamba uráíye. Mindá Fasi^aénkó isatá awánéta séta fí^{oran}-kawe^a uráíye súné

agaimaréna siyáíye. ⁴³ Mináái imáyáa é^a simátiména súné. Maníkó kembiwí Yúnda^a-waasisafena maará siyé. Kenká^á ímá kawáánónaumne séna tiyuwéna fí^{on}kaa-waasisafena kenká^á kawáánónaumne sínasa wení kísau maenááwe. ⁴⁴ Minóntánká^á tanaambá kofésa sáwí^a úmai ménaafo minóntánkó tufú^{mai} sáwí^a uwásuwainíye Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai^{emo} siyawí imáyáa éna mináái siyáíye.

⁴⁵ Ísu súwasa óraa¹-amaan-kisau-waasiye amáán-kawaa-waasiye isésa táako péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kisaura^o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ ta^{óto}'mai tufuwónae

sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón'-aai simásímíwain-iyé sun-kwáásí táároi inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ífátukaawe.

22

Óraa-tanomba kauráin-aai.

Rúku 14:16-24

¹ Aneka'á Ísu aai simátimindasafena waé'mai-aai simátimena sésa
² Manikó wení waásimo kawááinín-aai maarán-iyé. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae sésa
³ sáwifa'-waasi táántena sésa aáno úmai tanómba tamandaaró sésa ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna sésa tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná
⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna sésa táántaraundawí kosimátíme'a sé'a tómbó nembá wétó'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro sésa ti'maráisasa miyá kosewasá
⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísau'fa'a kóisana moóráwigo óntambo maínda-kisau'fa'a kóisasa
⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana
⁷ káráwiyaiwai aaisambá sésa wení i-wáásí ti'maráisasa miwí tínkamowasa púwówana miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana
⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena sésa tanómba kaufé'a táántaraundawí kesááninkoni tanómba tamandáiyawí sáwí'an-owe.
⁹ Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaafá úmai fi'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá
¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawé'-wáásiyé torupátinkesa ti'maesa tésa tómbó
 naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹ Yúndaa-waasi aaremó maénka'o ombá tanómba nánaesamo ten-kwáásí ontará'ó tewasá kísau-waasi kawé'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánaáwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawé'-únánkwátói uréna méraisana awánéna
¹² sésa nóra séwa kawé'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aai sisaná
¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena sésa aiyayaanka'a kára'umai máapa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'o índasafena áwááyaamba umpufuwíniye siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái simátimena sésa Manikó sáwifa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

Taakisi-ááísáfésamo áisai uráan-aai.

Máaka 12:13-17, Rúku 20:20-26

¹⁵ Ísu súwasa ámáán-kawaa-waasi máapa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áisai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aafintá maenkaunumo sésa
¹⁶ miwí tínaaenka'o tirááíwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'márówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Manikóni aambó arááíwáén-aai arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aai ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷ Simáménda-aaisa

isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí áamámba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásí pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Manikómbá áméro súwasa ²² mináái isówana táá'a úwasa ímba aái sésa
auwésa kuráawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-ai.

Máaka 12:18-27, Rúku 20:27-40

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa minkánáá Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaón-anonnda-ware'e séna iyámpói ma'ánkáiínye siyáíye. ²⁵ Moórá-ai isaaó. Moórá-kanaa maanká'á afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²⁶ wenánaenkenwi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaenkenwi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²⁸ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyámpinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máíniyo suwaná ²⁹ Ísu séna Manikón-ai aúfáifimbo agaimakón-ai ímba kawé'-úmai isé'a Manikóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-ai wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba íyáfasinesa wiyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maiyasa waaí ímba maiyamba ésa Manikóní kisau-waasimo wiyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba maiyasa waaí ímba maiyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba simátiménda isáaro. Manikó simátimakomba aúfáifimba agaimakón-ai toráumai awánaraawe. ³² Manikó Mósesentafena maarán-áái siyáíye. Manikó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Ásáakine Yékopune miwítí Manikó úne siyáíye. Manikó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'ó méron-kwaasi isésa táatafesa ésa sésa aaiígóní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-ai.

Máaka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Ísun-aiigo Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai iyáákomba ámáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa ³⁵ miwífinkémbá moóráwigo áamáambo kawé'ó úmaimo ísarowi Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna áísai ena séna ³⁶ óraakoo Manikóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyó súwana ³⁷ Ísu séna Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Manikómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané áméro

agaimaréna siyáíye. ³⁸ Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹ miwán-ánaeken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-íye. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

kesáfé-ímáyáámó ontembá kenti waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáíye. ⁴⁰ Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráisana Mósesemo fi'on-amaambo siyáíne Maníkón-aaímo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáíye.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitin-aaí.

Máaka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹ Súwasa ámáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴² Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyó súwasa kentáásiwá'ná Téfitin-andafaken-kwaasin-íye suwaná ⁴³ Ísu séna naaófá'á Maníkóni ámútanko Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimba ⁴⁴ Imó agaimakón-ufaiifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáfena Manikó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáási iyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aaí Téfiti siyáíye. ⁴⁵ Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyó Ísu súmba ⁴⁶ Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-íye súmbanifo miwí ímba kanaa'á aaí sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba áisai úmaesa iyáawe.

23

Ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé miwí táái.

Máaka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

¹ Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna ² Manikó iyáfasintinkaraisasa ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye Mósesé agaimakáin-aaí toráumaimo wésimatimemba ³ isé'a arááiwáéro. Mósesé siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴ Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímbo túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááiwáéro wésewe. ⁵ Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósesé siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa túwayaanka'e tiyáánka'e kára'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátáaka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶ tanómbo kaúfópa'o ombá kawel'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷ waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aaí simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfesa aamoí wéowe.

⁸ Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aaí simátíméwi owémó siyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. ⁹ Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-íye sefó. Kentifo wiyómpa'a méraiye.

¹⁰ Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-íye sefó.

Maníkómó íyáfasisinkarawai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹ Kempínkémbá íyáákanae siyawi kentí wayó'á máero. ¹² Kentúwí'ó mósá maráiyawi Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'ó ímbo mósá maráiyawi Maníkó mósá tinkáiniye Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu mináái simátimena séna áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye simátiménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó 'é'a káráwiyo. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímbo kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴ Áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási 'é'a keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráiwae sé'a tafísimai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyo.

¹⁵ Áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási 'é'a simátimunda áamáán-aaí arááiwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwáné'a kentí sáwí-kisau aráátiméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisau gomba íyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyo.

¹⁶ Aambó ímbo kawé'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááiwáeromo sewí káráwiyo. Kembiwímó áamáán-aaímo sembá karo'á simátimé'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ífátuwaiyanamo éna kanaa'á íniye. Énifo kawé'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ífátuwaiyanamo éna sáwí'a íniye wésewe. ¹⁷ Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímbo íyáákaraiфо mindáúmpá'ó wérainda mindá kawé'-án-íye. Kembiwí áamáán-aaísafena táako ímbo péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-ímayawara'-waasi simátimén-aaí karo'-ááín-íye. ¹⁸ Kembiwímó

ámáán-aaímo sembá karo'á simátimé'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ífátuwaiyanamo éna kanaa'á íniye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aaí tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ífátuwaiyanamo éna sáwí'a íniye wésewe. ¹⁹ Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímbo wéiyaakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawé'a wéiye. Kembiwí áamáán-aaísafena táako ímbo péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-ímayawara'-waasi simátimén-aaí karo'-ááín-íye. ²⁰ Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaímo tika'ó marésamo sésamó ésa mintáárégón-aaíwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaíwara'a wésewe. ²¹ Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaímo tika'-marésamo sésamó ésa mindánkón-ááíwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaíwara'a wésewe. ²² Wiyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamó ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaíwara'a wésewe.

²³ Áamáambo sen-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó 'é'a káráwiyo. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba

kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'a wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyoyo Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupíse uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Manikóntáfé'a timankúnkumba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴ Aambá ímba kawé'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááiwáero wésemba kári'-amaamba arááiwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyoyo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye.

²⁶ Ámáán-kawaa-waasiono. Ámáán-aaisafena táako ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwiyówanamo andáámpá'é paáká'é kawé'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpímbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawé-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawé'á wéowemo sentembá kembíwí tuwánésa kawé'-wáásín-owe sembánifo kentirumpímbá miyá-sáwí-tántáá'á wérais'a'a kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe.

²⁹ Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Manikón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰ sé'a miwí tisaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáá síwá'námo urántemba ímba miyásá urausino wésewe. ³¹ Miyámó sembá maarán-áái wése'a Manikón-ai simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráwí tirááta úne wése'a miwímó urántemba miyá wéowe. ³² Kentíwá'námo urántembo miyámó wée'a tai'ánáawe.

³³ Tai'áiyamba iyánkó póigon-araa'an-owe. Manikó kembá aaiimbá matínkáina'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wéraiye. ³⁴ Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwára'-wáásiyé ti'maráanasa kempímbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí ámáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a ti'mátu'mae'a nónáawe. ³⁵ Miyámó iyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tniye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasion-awi'a Éperi ánaemba moóráwigo Pérékáiyaaan-ááninkon-awi'a Sékáráiya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Manikóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpímbá Sékáráiya imérowasa tufúwana pukáiyé. ³⁶ Minkáé'-wáásítí afufumpímbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa

pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'o méraan-kwaasi maenááwe Ísu siyáiyé.

Ísumo arumbó uwátinkarain-aii.

Rúku 13:34-35

³⁷ Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátimakaawi tñkambae núwasa pukáawe. Manikó ti'marówasa kuwái óntantamba tñkambae núwasa pukáawe. Kokórigó áráátombo ayóifá'ó tñkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanimo tínaemba wéuwasiweme. ³⁸ Ísáaro. Manikó tiyuwáina'a tu'nankáámá ónááwe. ³⁹ Simátimé'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaembo sé'lo Manikó ai'maráísana kunkáiwaimba Manikó kawé'a uwánkáiyé siyanka'a aneká'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

24

Óraa'-amaan-dambo tawísinda-aaimo siyáin-aii.

Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-námbán-ifo awánao suwaná ² Ísu séna káfé'lo awánaan-dantafe'a simátimé'a sune. Ánaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísisuwesa seyaafá-óntánkwará'é tawísisuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tñiyemo siyáin-aii.

Mááka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órifi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áisai esa sésa emó sènda nóin-kanaawa paápé ínío. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánk'á emá kúmínana káfé'lo wérain-tantaa'a tai'áiniyasa sénaumno suwaná ⁴ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Manikómó iyáfasinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkaró'-ááísáfésa érai'e sénááwe. ⁶ Tiyááwemo siyan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-waame'an-iyé. ⁷ Fí'lo-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amáaraasafena iyáfasine tiyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'lo-fi'om-barafa'a aawai táiniye. Fí'lo-fi'om-barafa'a óraa'-mari táiniye. ⁸ Miyán-tántáá'ó paápé ina'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáá paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fi'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tñkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámimo méraiyantafesa fi'lo-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tiyámba uwátinkanaawe. ¹⁰ Kesááisafesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa tiyámba uwátinkanaawe. ¹¹ Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Manikón-aii simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹² Miyáumai sáwí-kisaugo wété éna óraa'a ínasa fi'owi-imayaamo émémba ifátuwesa

kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyaui tai'áinda-kanaara'a Manikó tí'mai kawepá'á métinkainiye. ¹⁴ Seyaafá'-márafákén-kwáási isáiyantafe'a áse-aaí Manikó wení waásimo kawáánin-aaí simátíma'mae iyiyana ánaaemba seyaafá'-tántáá'á tai'áinda-kanaa tíniye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aaí.

Máaka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵ Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íniye. Naaófá'á Manikón-aaímo simátímakowin-awí'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausíyawi táako péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Manikóní kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáiyamba ¹⁶ Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸ Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹ Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. ²⁰ Tuwaantambó iyiyamba táwi'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáá iyé'a únafo sé'a Manikómpá'á inaí seró. ²¹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táiniye. Naaófá'á Manikó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²² Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Manikó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátááka'o wérainkaka seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamai méraawisino. Manikó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²³ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Manikómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba isáaro. ²⁴ Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Manikómó iyáfasinankaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Manikón-aaímo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Manikómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maenááwe. ²⁵ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶ Súnda-aaí imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye mo sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye mo sína'o é'a ímba

érai'e seró. ²⁷ Wiyómpa'o aafáyáumo tóráisasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸ Póimo sawaímó kawáá'ipa'o náindasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Manikó sínana súnda-aaí paápé íniye Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aaí.

Máaka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áinana aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko ímba sán-káinana o'á

wiyómpakemba kaisínana wiyónko úwaaúwa ínasa ³⁰ seyaafá'-márafákén-kwáási wiyómpa'a awánemba fi'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiye sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánaáwe. ³¹ Uwíyemba wétufuwe'a wiyómpaken-kisau-waasi tí'máráanasa Maníkómó wemparí'ó úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

³² Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fiki-taigontafe'a imáyáa úmai isáaro. Asáomó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tñiye sénááwe. ³³ Miyámó intembá kemó sínda-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁴ Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sínda-tantaa'a paápé íniye. ³⁵ Wiyóne marawé tai'áinífo kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aii.

Máaka 13:32-37, Rúku 17:26-30,34-36

³⁶ Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba isááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba isááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmóna miyá ónááwe. ³⁸ Piri'-nónkómó ímbo tñnkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámumba wéto'waaiesá aaré máúwasa waai máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹ piri'-nónkó táinda-aii ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'á tēna piri'-nónkó seyaafá'-wáási tñnkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneká'ó kúmóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo iyawi miyá ónááwe. ⁴⁰ Minkánáa maará ónááwe. Kae'-wáási kisaufa'a méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíniye. ⁴¹ Minkánáa kae'-íninkái tómbá wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. ⁴² Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmóna-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³ Simátíménda-aii imáyáanoro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máisino. ⁴⁴ Miyáumai kemá waási úranko kaffímbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'a simu'máráaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.

Rúku 12:42-46

⁴⁵ Ísu mináái simátimena séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kisaú-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síniye. ⁴⁶ Wení óraako tēna wení kisaumo kawe'-úmáimo maínda taawánáinana kisaumo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁷ minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwó síniye. ⁴⁸ Enífo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátaáka'a ímba tñiye sénamo ⁴⁹ kisaú-waasi tñnkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'ó énamo ⁵⁰ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo

kafífímbó téna ⁵¹ óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwená séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásímó mésamo tí'ó wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáíye.

25

Siyáánkai-inaamaru-taai.

¹ Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáikaawe. ² Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwárá'á owasá ³ sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatiyowasa ⁴ kawé'-ímáyááwárá'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káínda-nomba fatiyésa ⁵ aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶ Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáisiye sisasá ⁷ misiyáánkái'-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá ⁸ sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwárá'-árásísáfésa sésa kentáási iyamá pisináínífo nombá fatísimero sewasá ⁹ miwí sésa kesááwárá'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰ wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmáimo méraawi wesé'ó tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ ontá wisúwáísasa miséfátáásé'-árásí nombó fatiyónaamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹² ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. ¹³ Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmónnda-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

Kaumbo-kísáú-wáási táái.

Rúku 19:11-27

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tinda Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵ moóráwigo wení kísau kawé'-kísáúmó máísanamo awánaiwaitafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kárika'ó kawé'-kísáúmó máíwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kári-kísau máíwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóisana ¹⁶ séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máisana ¹⁷ moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máisana ¹⁸ moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

¹⁹ Utámakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátáaka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰ tésa séfataase-unan-ontambo

maiyaíwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfemo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiwinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²² kae'-únán-óntámbó maiyaíwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbá maiyáumne sisaná ²³ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfemo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiwinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴ moórá-unan-ontambo maiyaíwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáási éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵ enáároi inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúp'á makáumpo ení óntamba máinone sisaná ²⁶ óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfemo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷ kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaa té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸ wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹ Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawe'-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰ misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifí'ó wétesamo túwáayaambo umpufuwésamo méraapa'a wíniye siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu méraawini áwáusafenamo tíesai índa-aaí.

³¹ Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaaembo kúmóndara'a ságaenkwará wiyómpaken-kísau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³² seyaafá'-márafákén-kwáási kesúranka'a túwaandu íya'a sipísipi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbake'a ³³ tuwímbai siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbai siyáánaepa'a métinke'a ³⁴ káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kesifo kawe'ó uwátínkáiwainowe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméraaro. ³⁵ Kawe'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a ³⁶ unáánkwátói-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásínkaraawe. Miyán-áái senasá ³⁷ arupise úmaimo méraawi síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa ³⁸ nóin-kanaawa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáási naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá amétaawa ³⁹ nó'waiya áí'o úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda áwa'nai uráumno siya'a ⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-íye simátimenaumne.

41 Miyá simátíme'a siyáánaepa'o méraiyán-kwaasisafe'a sé'a Maníkó sáwí'a uwátinkaindawin-oyo siyuwé'a kóro. Maníkó waántáwankone wení kísau-waasiye imáyáa éna óraa'-iyama to'mayaa uwátinkaraisana kámakama'a wéena ímba písínáipa'a mifá'á koméraaro. 42 Kembó sááimo tówa'o méraawanda tóné noné ímba simé'a 43 fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwátói-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'o úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'o maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásinkaraawe. Miyán-áái senasá 44 síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwátói-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'o úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a 45 kemá sé'a érai'a simátíme sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátímenaumne.

46 Miyán-áái simátíme'a aaí senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'o índá-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupíse úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

26

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

1-2 Ísu mifí'ó-fí'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáa imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótáimo í-tánón-kánáa tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sínkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

3 Simátímuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa 4 sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. 5 Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-ai.

Máaka 14:3-9, Yóni 12:1-8

6 Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáimonini naaúmpa'a áumo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana 7 moóra-ininko iyéna asaa-wiyúmbó um-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmbe Ísu a'nómpímbá fatímarowasa 8 wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbasáwémbá úwoi fatiyankaiyo. 9 Mimbasáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontambo maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná 10 Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aéero. Kawe'á asínkáíye. 11 Ímbo óntamo maráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. 12 Púwóndara'a masawemba asínkésa utánaáfo

minínínkó é'a masawémbe asínkáíye. ¹³ Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maíyáin-aaí.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi moórá-awí'a Ísakerioti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵ séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumai ámúwana Yúndasi maimaéna ¹⁶ wéna nóraumaiya Ísumba aráátíména-sawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótáimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa nááfara tíyótáimo í-tánómbá kogaufónaumo suwaná ¹⁸ Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótáimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosímámékaiyo súwasarai ¹⁹ Ísumo súntemba miyá ésarai minká'lá tanómba kauwánkaraaye.

²⁰ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'lá imésa ²¹ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempinkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátimíniye súwana ²² tirunkó umbai tówasa moórá-mora áisai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náindawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²⁴ Naaófá'lá Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna waási úranko puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'lá isinó Ísu súwana ²⁵ Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶ Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'lá súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tíména séna mindá kesún-ífo maimái naaró séna ²⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'lá súwiyo séna tíména séna seyaafá'lá naaró. ²⁸ Mindá kesí naaén-íye. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a káásamái méraiwaé séna mináú-áái símai káásamakaiye. ²⁹ Simátíme sune. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesífo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiyaamba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'lá tuwésa Orífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹ Órifi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ina'a siyuwé'a wété ónááwe.

³² Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aempa kona'á kesínáaemba kónááwe Ísu súwana ³³ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴ Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'-no'waamba kokórigo ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-ík'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵ Pítaa séna enté'lo sínkamonae íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aii.

Máaka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶ Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'a Maníkómpá inai kosenó séna ³⁷ Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyoró séna ³⁹ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inai finkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tınıyemo aráái wáéno Ísu siyáiyé.

⁴⁰ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimai méraane. ⁴¹ Waántáwanko tísai úmai isánae-aii kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátimena ⁴² aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inai finkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tınıyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáiyé.

⁴³ Ísu inai kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógafaate'a wéuwana ⁴⁴ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inai kosimásuwena kouweréna ⁴⁵ minkáúmbónárausafena séna tímó waiguré'lo méraamba kembá waási úrankomba sáwí'lo on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶ iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aii.

Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi tumba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye miwí tí'márówasa tumbá ⁴⁸ ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkándawimba ta'ótoráaro siyónka'a ⁴⁹ póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰ Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'lo tuwái

Ísumba ta'ótórówana ⁵¹ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awáúfinkembá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵² Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awáúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tinkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tinkamiyasa puwónááwe. ⁵³ Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai uwámó senanámó éna wíyómpaken-kísau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kwanámó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráinasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴ Miyámó súndarakaa Manikón-aaí aúfáífimba agaimakáin-umbai-tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paápé íniye Ísu siyáíye.

⁵⁵ Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-íye sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶ Naaófá'á Manikón-aaímo simátimakowi aúfáífimba agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aaífimbó ánkaraan-aaí.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷ Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-ora'-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸ Pítáa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa ména Ísun-ane'ó paápé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹ Pítáa mérowasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíniye-aaigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá kae'-wáásígórái iyáfasinesarai ⁶¹ karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Manikóni naambá kanaa tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a ónaumne siyáíye suyaná ⁶² aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áísai ena séna mindárimo simánkaayan-aaí anondáá ína sínono súwana ⁶³ Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Manikó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áísai onda-áái érai'-aaí aantemba simásimiyo. Manikómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti Manikón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴ Ísu séna é'a sémopo simátime'a sune. Ánaaemba suwánáíya'a kemá waási úranko Manikó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá ímé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵ aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Manikómbá karaánáá'a ankéna wesáféna sífó minááísáféta aaífimbá maenkéta fí'on-aaímo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwéta Manikómbó símáimo sáwí'o uwánkáíntafeta ⁶⁶ nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸ karaánáá'a sésa esáfé sé Manikó iyáfasinankaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Máaka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹ Pítaa naamaáífa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóní kisaumo maún-
arasigo awánéna wempá'á téna séna Káriri-aempakewise'o maéndawi
óne súwana ⁷⁰ Pítaa seyaafá'-wáási túranka'a séna emó senda-aai sáako
ímbo kawe'án-iyé simásuwena ⁷¹ máápa'-ontafimba komérowana aneka'á
moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna
minkwáásigó Ísu Násareti-naopakewiye'o máiwain-iyé súwana ⁷² Pítaa
aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-iyé simásuwena mérowasa
⁷³ kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kisa-uwaasi miyán-kwáási
méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-
kwáási táaiyaamba wésene suwaná ⁷⁴ Pítaa séna karo'-ááimó wésenanamo
éna Manikó sinkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana
kokórigó áái súwana ⁷⁵ Pítaa Ísumo simámakon-aai áaka'-maréna miyá
siyónka'a kokórigó ááimo séna siyáindara'a emá kaumbo-iká'á kentáfé
sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sinone siyónka'a mináái áaka'-maréna
máápa'a kuména áfááraumai
ifi'á taráiyé.

27

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Máaka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

¹ Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-
oraa'-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aai símai tarímaresa
² Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a
Páiratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aai.

Aantá-waasi 1:18-19

³ Páiratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówi Ísu puwíníyemo
sun-áái iséna ímbo miyá oráambá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó
ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye
Yúndaa-oraa'-waasiye miwifá'á wéna séna ⁴ ímbo sáwí'a uráin-kwaasi
aráátimuna'a tufuwóna'e'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa
miwí sésa ímbo kentáánén-ifo endén-iyé suwaná ⁵ Yúndasi minóntámbá
óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á
faráiyé.

⁶ Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-
amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta
seyaafá'-wáásimó Manikóntáfésamo imáyáamo ésamo maráán-ontampimbo
maráandasa kentáási amáamba taraisónaumne simásuwesa ⁷ minóntánkón-
aai sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórá-marama sawemó
om-báramá méyámbakaanasasa mimbárafímbá fí'om-barafaken-kwaasi
puwíyan-kwaasi utanááwe siyáawe.

⁸ Miya uráantafesa mimbárasáfésa sésa pintaru'-máramán-iyé siyáawasa
káfé'wara'a miyá wésewe.

9 Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbárámá méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-ai

paápé uráiyé. Yéremaya séna Ísarerin-aísaafitantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa moóráwigombo pintaru'ó íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa 10 sawemó wéom-barama méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá ónááwe Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumbo áisai uráin-ai.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

11 Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa 12 óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana Ísu iséna ímba aai súwana 13 Páirati Ísumba áisai ena séna sáwifa'-aai wésimankaafo ina wéisaano súwana 14 Ísu iséna seyaafá'-áísáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwifa'-imayaa uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-ai.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

15 Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tiyótai í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáiyé. 16 minkánáá moóráwigon-awi'a Párápási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'a mérowasa 17 sáwifa'-waasi túwaandu urówana Páirati tísai ena séna ándáfa'o méraagn-kwaasifinkemba moóráwigon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyo séna 18 Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tísai uráiyé.

19 Páirati mináái tísai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna nó'waamba kaaímbá awánáunda minkwáásigó ímba sáwí'a uráisana sirunkó umbái wétaifo ímba aaifimbá maenkaaó enawaainínkó siyé kosimámakaiye.

20 Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye úwoi-waasi sáwifa'nanka wa'wisésa sésa Páiratintafe'a sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufiyana puwíno simáméro simátímúwana 21 Páirati aneká'á tísai ena séna minkáé'-wáásífinkémbá nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaaó suwaná 22 Páirati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná 23 Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno aantemba siyáawe.

24 Miyá aantemba suwaná Páirati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáási tiyáafo séna táúfapimba nombá fatimarena

seyaafá'-wáásí túranka'a aiyowáí'a éna ayáamba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa ²⁵ seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásísaafitantambo iyawiseta maénaumne suwaná ²⁶ Páirati Párápásimba faú'auwena i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakiye.

I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-ai.

Máaka 15:16-20, Yóni 19:2-3

²⁷ Páirati Ísumba wení i-wáásí timúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-i-wáásí táantowasa tamésa ²⁸ wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóiniye sésa Ísumba uwánkesa ²⁹ óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyandama owepámai Ísu a'nómpimbá kufé'ankesa táumba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰ tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-ai.

Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³² I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáirini-naopakewin-awí'a Sáimoni aampa'á túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áuwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³ marésa moórá-maragon-awí'a Kórigótaafa'a wésa mináwikóni áwáuma a'nónyaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'a mimpimbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráíye.

³⁵ Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa náawa iyáákaindawiya máíniyo sésa miyá ésa ³⁶ mara'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáuma aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésa a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésa ³⁸ uménté'lo uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásiyá'á káráwiyowasa ³⁹ tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa timántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa ⁴⁰ úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹ Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-óraa'-waasiye karaánáá'a ankésa ⁴² sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáuma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo séamámba póna érai'lo sémaindamo éna weyáárika'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa

sénaumne. ⁴³ Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémáimba Manikómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴ miwímó suntembá uménté'ó uyan-kwáásíyái séfasefa'-aempa-taiya'ó tufúsúmarowiyai

karaánáa'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Máaka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵ Ísumba karaánáa'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo sumba maarán-iyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naafá'á Maníkón-aaí simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸ moóráwigo awaantanténa faru-táénama maimaéna ándá-aran-domba ikanómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náinkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹ tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai ínío séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰ Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiyé.

⁵¹ Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Manikómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵² utámáron-ontan-aifimba awááumaron-ontamba fawákúwasa Manikóní waási sáwífa'nanka'ó pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³ utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴ Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásíyé Ísunka'ó káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá'-tántáá'ó paápé úmba awánésa áfáaraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iyé siyáawe.

⁵⁵ Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Minínintómbá Kárirí-aempakembo Ísumbo arááíwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'ó tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶ moórá-inimba Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Yémísinte Yósepinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Máaka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷ Minínintómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸ Páiratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana wení

i-wáásísáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹ Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰ maimaéna kemó púwónasamo utáiyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a

óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹ Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páirati utámárápa káráwiyoromo siyáin-ai.

⁶² Miníníkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páiratimpa'a túwaandu ésa ⁶³ sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'ó siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa saákata maráúmpo ⁶⁴ i-wáásí ti'márénasa kaumbo-kánáá utámáráán-ontan-aifimba kogaráwiyesa awánaaro. Wení kisau-waasi wenúma fasímbaesa aúpá'á utámaresa sésa pukáimpinkemba iyáfasinkaiye sefáinifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minkáró'-ááígó ááémo siyáin-karo'-aaigomba iyáákafainiye suwaná ⁶⁵ Páirati séna kentí i-wáásí ti'maréwasa sentembá minóntán-aifimba kawel'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶ wésa waási óntan-aifimba iyáféraáfo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáemba úmaresa i-wáásí mátiyuwesa kóuraawe.

28

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-ai.

Máaka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó iyáúsunka'a Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá ²⁻³ óraa'-marima tówana Fasi'aénkóní kisau-waasigo wíyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwátóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana ⁴ utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'á úwana tímááfomba waékuraiye.

⁵ Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínimbá kuyaná wíyómpakewi miníníkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. ⁶ Wemó siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai ⁷ tuwaantantékai wení kisau-waasi kosimátimekai

sékaí Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Kárirí-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáiyé.

⁸ Súwasarai miníníkáí minúwóiyáámhá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kisau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá ⁹ Ísu miníníkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana ¹⁰ Ísu simátimena séna kesifá'awaawi kosimátimiyasa Kárirí-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiyé.

Utámakopa'o káráwiyawwi-taai.

¹¹ Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámáropa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kisau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa ¹² óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye túwaandu urésa aai símai mimbórá-áái tarímaresa utámáropa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa ¹³ simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsa kwaig-uráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. ¹⁴ Páiratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aaiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaiwimbá maitinkáiniye suwasá ¹⁵ miní-wáási isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa isaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni wáási wembó awánaraan-aai.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁶ Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra kumbaimái-waasi Káríri-aampa'a Ísumo minómáká'ó koméaraomo siyón-omaka'a komérowana ¹⁷ miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai fí'owawa'iyiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó fasi'aémbá siména séna wiyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹ pó'a mindásafe'a seyaafá'-máráfá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a kentáásúwika'a nombá maitinké'a ²⁰ simátímakaunda-aai arááiwaesa fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a iyóro. Maramá wéraindara'a kembiwísé'a mé'a káfé'wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwísé'a méraandasafe'a imáyáa úmae'a iyóro Ísu siyáiyé.

Kemá Mátíyu súnda-aai tai'áiyé.

Máaka

Ísu wíyómpa'a iyówana Máaka moórá-waii úmai siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aii agaimakáiyé. Máaka moórá-awi'a Yóni-Máaka Yérúsaremu'a weni naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráiyé. Rómu-waasi Ísun-aii isáíwae séna maanáúfái agaimakáiyé. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáiyé. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiyé. Miyán-áái Máaka agaimakáiyé. Máaka agaiyáin-aagioni ayáiyá'á maarán-táúntámpimbo wérain-aii moórá-waasigo agaimakáiyé.

Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aii.

Mátíyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28

¹ Maníkón-ááninko Ísu Kárásiti weni ásé-aii maarán-iyé. ² Naaófá'á moóráwigoon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónin-aii símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aamái'yakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba weni aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáiyé

Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paapé úwana mináái paapé uráiyé.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakén-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátiména séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tiyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiyé.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandéna á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámikóni aúwé mintón-aantemba wéne ⁷ simátiména séna moóráwigo kesínaembo tindawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. ⁸ Kemá nombá maitínkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráánana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

Ísumba nombó maiyánkarain-aii.

Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

⁹ Minkánáá Kárirí-aempa'a Násareti-naopakemba

Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰ Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaéna Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹ wíyómpakemba aai'gó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá

é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

*Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-ai.
Mátiyu 4:1-11, Rúku 4:1-13*

¹² Súwana Manikóni ámutanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ ayáátááka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fi'o-fi'on-ai súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'l-wái-wáánkó iyáíse'a mérowasa wiyómpakemba Manikóni kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

*Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.
Mátiyu 4:12-22, Rúku 4:14-15*

¹⁴ Ánaemba Yóni Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káriri-aempa'a wéna Manikóni ásé-ai simátimena séna ¹⁵ miwání áwáu paápé isaná Manikóni nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikóni ásé-aaisafe'a timankúnkumba oro siyáíye.

¹⁶ Mináái simátimena Káriri-waaukoni áwáífakafambo kumba kae'-wáásíyái awaaón-áwí'a Sáimoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a méсарai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompi tukésarai méroyana ¹⁷ Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénekaí kesáái simátimapa'a wéniyasa kemp'á teró súwasarai ¹⁸ mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹ Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kumba kae'-wáásíyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompin-táómpimba méсарai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéyana ²⁰ Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpin-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

*Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.
Rúku 4:31-37*

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isónkanaa túwana Ísu ámáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa ámáambo sentenkáámbá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minamáán-dáúmpá'á moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa tasinkambaisaawa tai'áinono. Embá awánáúndawi Manikóni kawé-kísáú-wáási óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutantontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáási famétuwowana aiyayaanko

tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánésa táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyo. Aúí'an-iye. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káriri-aempa'a Ísun-ai wété úwasa ísaraawe.

*Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatarain-ai.
Mátiyu 8:14-17, Rúku 4:38-41*

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáimoninte Éndurunteti naaúmpa'o íyúmba Yémisiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmba ³⁰ Sáimonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-áánikon-iye sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Kárírafa'o simátímakain-ai.

Rúku 4:42-44

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu iyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inai wésena mérowana ³⁶ Sáimoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáásí embá wéqyaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa kosimátímapa'a wénera tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-ai.

Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰ Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáinamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹ Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótoarena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴² minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánka awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'ó uwánkaunda-ai simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵ minkwáásigó ifátuwena kawé'ó uwánkon-ai simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tınıye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

2

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-ai.

Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

¹ Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápáneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi iséna ² túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasá ³ éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴ mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanam-ifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótoresa túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵ Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawel'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ amáámbo sun-kwáási mésa ⁷ imáyaa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Manikómbá karaánáa'a ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna simátimena séna nóra séra miyán-imáyáá wéoo. ⁹ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyáárika'a iyáfasine ení wandaaí maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánanááwe. ¹⁰ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánanááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹ isaaó. Iyáfasinke ení wandaaí maimaé naaópa'a waaó súwana ¹² seyaafá'-wáási túranka'a iyáfasinkwena wení wandaaí maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámbo tóipimba fáakaawe.

*Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32*

¹³ Ísu tuwéna Káríri-nonkwaakoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴ wéna awánómbo Árafíásin-áánikon-awí'a Rífái taakisímó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana iyáfasinena wembá arááíwa'maena kuráíye.

¹⁵ Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisímó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé sáwífa'a Ísumba arááíwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ amáán-kawaa-waasifinkemba amáámbo sun-kwáási Ísu taakisímó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé tómbó wénomba tuwánéna Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisímó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásisé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷ Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawel'-úmimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o

in-kwáási wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39*

¹⁸ Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiye Manikóntáfesa imáyaa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáísai esa sésa Yónini kísau-waasiye amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Manikóntáfesa imáyaa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹ Ísu

séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰ Ánaaemba minkwáásigómbá aí'mae kóiyasa minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáíye.

²¹ Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²² Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

Ísu sambaatisáféna moiyáin-ai.

Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye witi-ton-kisau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi witi-aramba kútúmai ásíma pítuwesa nowasá ²⁴ amáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶ Ísu séna naaófál'á Téfítimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-amáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téfítiye wení waásiye táái tówana Téfíti Maníkóní amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kisaumo máun-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfíti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'a aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷ Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

3

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-ai.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

¹ Moórá-kanaa Ísu amáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ² aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³ Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴ Ísu miwísáféna séna kentáási amáán-aaifimba nóin-aiyi wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísásúsááwá máúm sáwí-kisausaawa wéaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai éna súwasa ímba aai suwaná ⁵ Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwaa

súwana ayáamba fárútuwowana kawel'á uwánkowasa ⁶ áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwifa'nanka nonkwaaúnkóni áwáifa'o kuráan-aai.

⁷ Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaakoni áwáifa'o kúmba sáwifa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸ Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásíyé Táyyaa-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumaifaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹² sáwifa'-waasi asófatinrowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasinrowae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kifaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paápé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwifa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafu nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáaye.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.

Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

¹³ Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴ minkwáásífinkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe tí'maré'a ¹⁵ tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáiya-fasi'aembo tímúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáaye.

¹⁶ Míwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena ¹⁷ Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awi'a Póánésiye súwaiyai mináwíkoní áwáu wíyónaaimo siwáíní aráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸ moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómasini moóráwigo Árífíasin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi tí'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹ moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰ Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwifa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá ²¹ Ísun-amááraa isésa uwó'la úmae wéniye sésa taaiyánae sésa tiyáawe. ²² Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní áamáambo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³ Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-aai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíníye. ²⁴ Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵ Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa

tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷ Moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi iyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á iyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíníye Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo ²⁹ Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íníye Ísu siyáíye. ³⁰ Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21*

³¹ Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³² naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³ Ísu séna kesinó nááwa'íyo. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴ naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵ Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáíye.

4

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.
Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15*

¹ Aneka'á Ísu Káíríri-nonkwaakunkoni áwáífa'a koména aaí wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba iyátena mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana ² fi'o-fi'on-aaí waé'mai simátimena séna ³ ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-ánauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-ánauntumba óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-márafímbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaquraiye. ⁷ Tuwímbai-ánauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-ánauntumba kawe'-márafímbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákamai-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo wésimatimunda

Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aan-temba wésimatimumpo

¹² Ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aaí simátimune Ísu siyáíye.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafó fí'o-fí'on-kwaemai-aaímo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-aaí simátímísa ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísa Maníkón-aaí ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísa minúwóiyáámbá Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Maníkón-aaí safesa umbai-taiyé sésa Maníkón-aaí ifá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísa Maníkón-aaí ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fí'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawé'-márafimbó kúmimba waási tirumpimbá kúmísa Maníkón-aaí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai iyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Ómbó kúrakain-aaí.

Rúku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe. ²² Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paápé ínsa awánanááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paápé ínsa awánanááwe. ²³ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro. ²⁴ Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tíména aneká'á tímíniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawé'án-oro. ²⁵ Maníkón-aaí ísámaimo kawé'ó owí Maníkó túwa'nai ínsa moórá-aiwara'a isánááwe. Maníkón-aaí ímbo ísámai kawé'ó owí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

Ánáuntumba tukáísana arambó iyáin-aaí.

²⁶ Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-íye. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna ²⁷ ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-íye. ²⁸ Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna ²⁹ áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tísasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáíye.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

³⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a ísáaro. ³¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba

maarán-iyē. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba marafimbá u'makáawana mimpinkémbá wikéna 32 óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpimpá'á ánáamba úmarena wémáiyē Ísu siyáiyē.

33-34 Ísu waásisomba aái simátimenae sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-aai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena énifo wení kísau-waasi wesé'ó méronka'a minááígóní áwáu simátíma'maena iyáiyē.

*Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-aai.
Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25*

35 Minkánáá fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáipátá kónae súwasa 36 fi'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba iyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá 37-38 Ísu mintáónkoni ayáí'f'á aún-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafó sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáá ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 39 iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana 40 Ísu simátimena séna nóintafera wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana 41 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

5

*Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkáin-aai.
Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39*

1 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Kárirí-marama tínaaempa wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'ó kumbá 2-4 Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'lo maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáási kará'umarontemba tara'naara'ó úwaima éna ímba waási mésa ímba kára'umakowana 5 waáwáiyē nó'waane omápa'lo utátínkón-ontan-aifa'la wénena wáá'a wétena óntantamba wenáúma wékambisena 6-8 nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu minkwáásigó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba ómpo minkwáásigómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo Manikóntáfé isámai sinkamonafainifo nóra uwásinkainono súwana 9 Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwí'fa'a méraumpo kesúwí'a sáwí'fakoma úne séna mérowasa 10-13 omápa'a sáwí'fa-poima mésa umá wénowasa minkwáásigó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa fi'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásigón-arumpinkemba káruwesa póí-tirumpimba

koférowasa mimpóisómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantaténa nonkwaaúmpíntáámó kúwáférómba putásowasa ¹⁴ póiyá'o tafikówi miyámó úmba awánésa minúwóiyáámbá naaópa'a wésa kísaufimpá'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena kawé'úmai mérowasa koawánésa tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásigómbó kawé'ó uwánkawasamo awánon-aaíye póigomo ún-aaíye simátímúwasa ¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambárafá'á ífá siyuwésa kóuwo suwaná ¹⁸ nompín-táómpimba iyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáín-aaí enamaáraasomba kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáópata Ísumo uwánkon-aaí simátima'mae kúwasa seyaafá'á wáási sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Kárirí-waaunkoni menáípákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba aneká waaúnkón-áwáifa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná ²² mooráwigo amáán-danka'o káráwiowin-awi'a Yáírásí téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena ²³ óraaka séna kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawé'úmai méraino súwana ²⁴ Ísu wesé'ó kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ²⁵ moorá-ininkomba áí'ó ún-ininkowara'a arááíwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna mináí'á ímba é'ankowasa ²⁶ sáwífa'-ika tiyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai tai'ásuwowana mináí'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana ²⁷⁻²⁸ minínínkó Ísumo kawé'ó uwátínkaron-aaí iséna séna Ísuni unáánkwátóiyá'a kota'ótóráánana sí'a ésinkaniye séna sáwífa'-waasimo arááíwa'mae kumpimbá minínínkó maréna ánaaempakemba unáánkwátóiyá'a ta'ótorwana ²⁹ mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana ³⁰ Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó mooráwigomba kawé'á uwánkáíye séna waé'mai tuwánéna séna náawawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráína'iyó súwasa ³¹ wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó náawawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráína'iyó nóra séwa wéseno suwaná ³² ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana ³³ minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aaí simámuwana ³⁴ Ísu séna kesimánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkáífo kawé'úmai waaó Ísu siyáíye.

³⁵ Ísu mináí wésuwasa amáán-danka'o káráwiowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo siyó suwaná ³⁶ Ísu mináí iséna ífatuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo índá kentáfé amankúnkúmba uwo séna ³⁷ arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraqoro séna Pítaane Yémísine wenáfakon-awi'a Yónine tí'maena kúmba ³⁸ sáwífa'-waasi amáán-danka'o káráwiowini

naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna ³⁹ naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásigó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁴⁰ Ísun-awiyáái uwaná ti'mátuwowasa máapa'a kúwákárúwswana minárásigón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásigó pukópa'a iyéna ⁴¹ ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simámena séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁴² iyáfasinkwena sífákemba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánésa táátafesa uwaná ⁴³ Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátíméro séna minárásigómbá tómbá áméro siyáiyé.

6

*Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aaí.
Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30*

¹ Minkákembá Ísu wenamáapa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba ² Yúndaa-waasi amáán-aaímo isón-kanaara'a amáán-daumpa'a iyéna aaí simátimuwasa sáwífa'-waasi iséna táátafesa ésa séna nááfakena kawé'-ímáyáá maiyénawa kawé'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámisánawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaíyo. ³ Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iyé. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisiyé Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iyé. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴ Ísu simátimena séna Maníkón-aaímo simátímiwai fi'o-fi'on-daopa'a

wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméramba wenamáaraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyé sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵ Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínáyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶ wenamáápakem-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínáyé

sun-ááisáféna imáyáa uwááena naaó'-nao'a
Maníkón-aaí simátimapa'a kuráiyé.

*Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.
Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6*

⁷ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tiména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸ óraaka simátimena séna aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé'a koró. Táúmba faimaé'a ⁹ tísamái ánáamba wimaé'a moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. ¹⁰ Maníkón-aaímo simátimiyantafe moórá-naopa'o wiyasamo naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ¹¹ Moórá-naopa'o wiyambo naambá ímbo timésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópakem-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare

koró Ísu simátimuwasa ¹² wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³ sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

*Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aaí.
Mátiyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9*

¹⁴ Ísuni kisaugon-aaí símae iyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái Ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'a Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwainiye. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááema Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaísafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwára'-wáási úntafena Éroti wenáároí inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tufífo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasi koisaraiye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásiyé i-wáásiyé Káriri-aempaken-ora'a-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasin-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásiyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo síesai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táinamo e síesai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáisai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáisai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyaámbá Érotimpa'a téna taáisai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táufapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aaí imáyáa éna tómbó non-kwáásiwára'á isaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táufapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi isésa wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aaí iséna séna minkwáási Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye

Éroti siyáiyé.

*Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.
Mátiyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13*

30 Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúomó máún-aiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa 31 Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawé'-úmai nowaná mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa 32 nompín-táómpimba iyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá 33 sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá 34 marapá'á kuména misáwífá'-wáási tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa 35 fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara 36 ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná 37 Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyamba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná 38 nóraumai-ona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á wéraiye suwaná 39 Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwíma'mái mara'á méraaro súwasa 40 moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana 41 Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Manikóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáási tímúwasa 42-44 seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

*Ísu non-afófora'o kuráin-aii.
Mátíyu 14:22-33, Yóni 6:16-21*

45 Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna 46 misáwífá'-wáási ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana 47 nó'waamba tunkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana 48 Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwintámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyááqaguwasa 49-50 awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna 51 nompín-táómpimba iyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. 52 Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai tímúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

*Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.
Mátíyu 14:34-36*

⁵³ Táátafesa áfááraumai ésa waaúnkóni menáipá'á Kénésáréti-marafa'ò kumbá nonáwáifa'a nompín-táómba ándá kará'umaresa ⁵⁴ marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáási Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵ naaó'nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aai isésa tí'ò ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶ Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'ò úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwtóí áráiya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwaé suwasá ta'ótórowana tí'a étinkariye.

7

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aai.

Mátíyu 15:1-9

¹ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ² tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáamba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³ Yúndaa-waasi ámáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo aráái'wáuntafesa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴ maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáamba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamáamba fi'ò-fi'ón-amaamba arááiwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáwe. ⁵ Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáa síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná ⁶ Ísu séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna

séna Maníkó séna

maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷ Waásiti áamáamba símai paápé ombánifo Maníkóni áamáamban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáifimba agaimakáiyé. ⁸ Maníkóni áamáamba tuwé'a tíwá'náti áamáamba wétoraawe. ⁹ Maníkón-aai túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentáaisafe'á aamoí wéowe. ¹⁰ Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwikaambo simátinkaindawimba tu-fuwíyana puwíníye Mósese siyáifo ¹¹ kembiwímó siyáamba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹² tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ¹³ Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'ò uwátínkáín-tantaakon-aai.

Mátíyu 15:10-20

¹⁴ Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'an-oro. ¹⁵ Máápaken-tantaa'ò naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááigó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

¹⁷ Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááigóni áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu séna

kenkwará'á ímba táako péé wésisa'a isáámbanifo ímba ísámai kawe'a uráawe. Máápakén-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰ aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹ Tirumpin-ímáyááfinkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²² túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisamba wimaé nésa kawekísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³ miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáambo ímbo non-kwíyómbó tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawe'-úmai wénaawe siyáiyé.

*Kénaani-marafaken-ininkon-ai.
Mátíyu 15:21-28*

²⁴ Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a íména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éni fo tuwímbai-waasi tamaún-aaí ísówana ²⁵ moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana miníninkó Ísumo tamaún-aaí íséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kifaena ²⁶ wemá ímba Yúndaa-inimba póna Síriyaa-marafa'a Fínisiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kifaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷ Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafó súne súwana ²⁸ miníninkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyánkó tamandáiniye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹ Ísu séna kawe'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmbo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰ wení naaópa'a wénamo koawánómbo sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawe'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinakarain-ai.

³¹ Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákéna Tékáporisi-aempa'a táyáákéna Káriri-nonkwaampa'o kúmba ³² tuwímbai uwó-wáásigómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankaaó suwaná ³³ waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfiya'a ta'ótorena ³⁴ wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'ó káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ ááko kawe'á úwana anááfigo fetói úwana aai kawe'-úmai súwana ³⁶ Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyéna táá'ó káúnkainkwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo sen-kwáási kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

8

*Ísu aneka'á tómbó tímakain-ai.
Mátiyu 15:32-39*

¹ Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ² séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áisa'a sirumbá uwátinkaumne. ³ Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpaken-kwaasi aampa'ó wiyamba tááimo táinka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáisaawa timénaumo suwaná ⁵ tísai ena séna nóraumai-tona makááo súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷ sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Manikóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹ nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáitumai ówitowana ¹⁰ Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba iyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

*Ímbo awánáúnda-kísau mauwómó siyáan-ai.
Mátiyu 16:1-4, Rúku 12:54-56*

¹¹ Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Manikómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kísau máinata awánaano suwaná ¹² Ísun-arunko umbái wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-kísau máinata awánaano wéseo. Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáipá'a kuráiyé.

*Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási orómó siyáin-ai.
Mátiyu 16:5-12*

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáipá'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kimbora-tomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu áamáan-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpimbá márááwanamo intoréna óraa'o intembá áamáan-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-ai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-ai wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéraitambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. Táá'a wéraitambanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁹ Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáitúraao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáitúraao

séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímba táako péé sisa'á ísaraoo Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aai.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáita-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba ái'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankaa suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáifá'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánáano súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáumne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawé'á uwánkowaana aúramba kararéna kawé'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitínkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Manikón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Manikó iyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna sí'ó índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraai-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámaambo sen-kwáasiyé tínaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áina'a púwóndafinkemba iyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba ái'maena weyáafa'a máankenana séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Manikóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu mináái simáména waásisone wení kísau-waasiye táánténa séna kembó sirááiwaenae síyawí tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónda-araa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táinda-i'ó ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Manikóní ásé-aaisafesa ísámai tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésa puwésa aú'í'úmai maé'mae'a onááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwiyambo éna mintántáákó ímba tuwa'nai íniye. ³⁷ Puwiyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwésa aneka'á ayáátáaka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Manikóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwará kesááiwara'o tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaemba

kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wiyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónnda miwí sigae uwátinkanaumne.

9

¹ Érai'a simátíme súne. Tuwímбай maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbo wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-aii.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátimena afa'mórée-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí túranka Ísu fi'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kena aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásiyái wiyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósesee'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁵ Pítáa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Móseseende éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya sinenawa iyómpo miyán-áái Pítáa siyáíye.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména kaátaguwana mináínámpinkémbá aaijó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko puwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa puwóndafinkemba iyáfasinanauumne simbá nóran-aaiya'iyó siyááwe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa ámáámbo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paapé inana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paapé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa íníye-aii érai'-aain-íye. Moórá-aii waási úranko kumpaapé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índá-i'a uwánkesa tínaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáíye. ¹³ Simátíme'a súne. Íráiyaa é'a tíyáíye. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáíye.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aii.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu esa ámáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana

16 Ísu séna nóintafera iyafákén-áái wéseo séna tísai úwana 17 miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáanimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana 18 misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyauwáaro súnsa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana 19 Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbái wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna énifo enáanimba áí'mae tiyó súwasa 20 áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói fame'auwuwana tanaambá féna wárere'-úwana aigaregó nonkáánúwana 21 Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkariyo súwana umaranká'á ánkariye. 22 Tufuwíndasafena póna sáwífa'-i'a fame'mai iyafiné nompínémó túwáaraantamba wéiye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana 23 Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wéseno. Manikómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana 24 miniyámpóigón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Manikómpá'á simankúnkúmbe úmpo kemá Manikómpá'á ímba fasi'arúmpo súwa'nai uwo súwana 25 Ísu awánómbe sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana 26 wáá'a téna miniyámpói fame'auwuwana tanaambá fówana arumpinkémbá kóuwana miniyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná 27 Ísu ayáánkwaná to'mái iyáfasinakowana koku'á méraiye.

28 Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná 29 séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínifo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aii.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

30-31 Ísu simátimena tuwéna Kárirí-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aai simátimenae séna aampa'á wéwena séna kembá waasi úrankomba fí'on-kwaasi timiyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa 32 wemó sún-aagioni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aii.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

33 Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aiya siyáao súwasa 34 aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá nááwa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aai suwaná 35 Ísu mara'-maéna wení waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna ísáaro. Iyáákanaemo siyawi tínaaeni'á ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena 36 moórá-iyampoi áí'mai afu-fumpimbá isáúwankená taparéna simátimena séna 37 kentáfésa imáyáa

wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aaí.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfinkén-kwáásí ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufinankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáási kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátíme súne. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káraísitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa káritantaa'a nombó timíyawí Maníkó kawel-méyámbá timíníyé Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátímena séna iyámpóimo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímбай timankúnkúmbo wéowe. Tuwímбай tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó siyawí sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompimbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tiyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísamámó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wiyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo písínáimba kámakama'a wéiyé Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu simátímena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawel'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawel'úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawel-tántáá'an-ífo óraa'a tai'áísana ayáántámbo weraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránáawe. Uwigó ásémo intenkáámbá wé'e'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

10

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

¹ Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-aaí wésimatimuwasa ² ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáiniyo.

Miyámó énamo éna áamáan-aaí taraisíni ína taraisíníyo suwaná ³ séna naaófá'á Mósese nóra-amaana simátimakaiyo séna tísai úwasa ⁴ miwí sésa Mósese maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaaindawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaaínimbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye suwaná ⁵ Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Manikón-aaí ímbo ísöntafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo ⁶ Manikó wíyone marawémó úmaronka'a ímbo miyá siyáifo Manikó aarewára waaiwára'á úmakaiye. ⁷ Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaaikóe awaainínkóe'a takááísamai ⁸ mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaaikóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹ Manikó aare-waai moóra'-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáíye.

¹⁰ Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áisai uwaná ¹¹ séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéíye. ¹² Moóra'-ininko awaaikómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéíye Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aaí.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³ Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Manikó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitinkaaro. ¹⁵ Érai'a simátime súné. Manikóntáfésamo sésa iyámpóiyaa-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶ miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-aaí.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷ Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-íye séna takifaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Manikó weyáá kawekón-íye. ¹⁹ Manikóni áamáamba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáifimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparawímbá máéro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²⁰ miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹ Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moóra'-tantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparawímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-méyámbá Manikó wíyómpa'a ankáíníye. Tuwín-timemo e kembá sirááiwainone súwana ²² mináái ísena sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

23 Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Manikó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbái táiniye súwana 24 wení kísau-waasi minááísáfena táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émayawi Manikómó kawáánipa'o wiyamba umbái táiniye. 25 Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóni afaapimbó ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóni afaapimbó kóferáinkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Manikómó kawáánipa'a kowisinó súwasa 26 mináái isésa táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Manikómó kawáánipa'a méranaao suwaná 27 Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Manikó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana 28 Pítáa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana 29 Ísu séna érai'a simátine sune. Kentáfésa imáyáa ésa Manikóni ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaisáiyé tífátone tímánaatone tinófoiye táanine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anonnda 30 marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaisái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpói-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífimbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aú'í'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. 31 Ánaaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewífinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-ai.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

32 Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kun-kwáásiwará'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatimena 33 séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-ai símaresa sí'mai fi'onkaa-waasi timiyasa 34 karaánáá'a sínkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áisai urááyan-ai.

Mátíyu 20:20-28

35 Minkánáa Sépétin-áaninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áisai oyantembá uwásinkaaó suyaná 36 nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai 37 Sésarai ení sámó kaim-bárúpá'ó imémo e kenkáí iyáfasinike séfasesa'-arausampa'a sínkáaó suyaná 38 Ísu séna séyan-aigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpinkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'lo uwásinkaiyamba kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'lo uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai 39 Sésarai kerái kanaa'á pókai máeyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'lo uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo 40 kesí séfasesa-sirausampa'a kemá ímba iyáfasintinkanaumpo Manikó

kae'nárai uwátínkaraimba póna iyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹ Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴² Ísu táántowasa tuwaná séna é'a isaraawe. Marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai-fasi'aen-aai simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³ Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwárá'a ímba miyán-oro. Kempínkémbó iyáákanaemo síyawi fi'owiti wayó'á ónááawe. ⁴⁴ Kempínkémbó aifari'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásíti kísau túwa'nai oro. ⁴⁵ Kemá waasi úranko ímba súwa'nai iwae'a kunkáumpo kemá waasi túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwi-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáaye.

*Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-ai.
Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43*

⁴⁶ Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasin-áaninkon-awi'a Páátímiyasi aúrambo kafikówi óntamba inaí simai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinaí súwasa ⁴⁷ tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ⁴⁸ sáwífa'nanka aaisambá aeésa sésa aseraaó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁹ Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafikówimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo iyáfasinao suwaná ⁵⁰ atuwénamo méron-ampanta faúmarena iyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹ Ísu séna nóina embó arááiimo táínda-i'a uwánkaunumno súwana séna óraakoó súramba kawe'á uwásinkainkwa'e'a úne súwana ⁵² Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráaye.

11

*Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-ai.
Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19*

¹ Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órifi-omapa'-ewaa'-naokai moóra Pétéfasi-nao'a úwana moóra Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai moóra-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda faútuwekai ái'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá ái'maesa kouweránáawe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴ kuyaná mimpói ontará'á ánda anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútúwóyana ⁵ minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóigóni ánda wéfautuwaayo suwasarai ⁶ Ísumo sún-ai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarai ⁷ ái'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóigón-arósáaunka'a wandaái uwi'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-wasin-iye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana

minúnánkwátóiya'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'máráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiye. ¹⁰ Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámá íniye. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹ Ísu Yérúsaremu'falo kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-aii.

Mátíyu 21:18-19

¹² Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyáara'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³ moórá-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáfufa'a wéna awánómbe arambó iyái-kánáámó ímbo tumba ímba iyéna áná aantemba wérowana saafá uwáána ¹⁴ mintáígóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'ó iyáin-aii.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵ Ísumo sún-aii iséna Yérúsaremu-naopa'ó kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'ó méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna ití'mátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena Maníkóntáféna imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamundumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶ simátimena séna aneka'á ímba ámáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maima'é'a iyé-kunke oro. ¹⁷ Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantaféna sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fi'ó-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu súwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáámbo sun-kwáásiyé Ísumbo tufuwíyan-aii wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyuntafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹ fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aii.

Mátíyu 21:20-22

²⁰ Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba iyáfasinesa aampa'ó kumbá fiki-taimo awánómbe ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹ Pítáa Ísumo séwiyon-aii ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaandataima é'a aáénkaraiye súwana ²² Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³ Érai'a simátime sune. Maanómátáfé sé'ó iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íniye síyanamo éna érai'a miyá íniye. ²⁴ Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fi'ó-fi'on-tantaatafe'a áísai e'ó sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwanai uwásinkáiyé sembá kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ²⁵ Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'ó uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo iyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wiyómpakewi kembiwí sáwí'ó

ombá maitiyuwáíniye. ²⁶ Énifo sáwí'lo uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéiye'lo ímbo ífátuwaiyanamo éna kentifo wiyómpakewi sáwí'lo ombá ímbo maitiyuwáíniye Ísu siyáíye.

Nááwawa ai'máráísawa tiyáanomo siyáan-aii.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷ Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'lo kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa nááwawa ai'máráísá tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹ Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáamo síya'lo é'a sísai on-áái simátimenaumne. ³⁰ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímbo érai'e siyáao síníye. ³² Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senanasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aii simásimakaiwai uráíye wéseмба pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ³³ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímbo isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aii ímbo simátimenaumne Ísu siyáíye.

12

Ándá-aran-kisaura'lo káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

¹ Ísu waé'mai-aii simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kísau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'lo káráwiyian-damba úmarena ayáátááka fi'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'lo káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fi'om-barafa'a koméraisana ² arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba koméero séna wení kísau-waasi ai'máráísana minkísáúrá'lo káráwiyowifa'a tisasá ³ ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ⁴ aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá minkísáúrá'lo káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóísana ⁵ aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶ aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátááka'a imáyáa émena kesááninkon-aii isánááwe séna ai'máráísana ⁷ tisasá minkísáúrá'lo káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímbo mainata kesáa maénae sésa ⁸ ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹ Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íniye. Téna kísaura'lo káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fi'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰ Maníkón-aii aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyē. ¹¹ Mindá Fasi'a'énkó isatá awánéta séta

fi'oran-kawe'a uráiyē sūne

agaimaréna siyáiyē Ísu sūwasa ¹² Yúnda-a-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyē sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamó umbá seyaafá'-wáásisáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááísáfésamo áisai uráan-ai.

Mátíyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áisai íyana sáwí-aaimo sínasa aai'fimbó maiyankáiyantafesa amáan-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amáaraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-ai ímbo sénda Manikóni aambó arááiwaén-ai arupise úmai simátimendasa wésaumne. Emá nóra séwa wésaano. Kanaasáawá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúnda-a-waasisa kentáási amáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero sūwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo sūwasa miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Manikóndé Manikómbá áméro sūwasa mináái isówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-ai.

Mátíyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawemo sun-kwáási pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'a Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkái'mba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáiyē. ²⁰ Moórá-ai isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkái'mba púwísana ²¹ wenánaenkewi ware'la maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkái'mba púwísana wenánaenkewi ware'la maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkái'mba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáiyē simámesa ²³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwiyámpinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaaínímbá éna nááwa máiniyo suwaná ²⁴ Ísu séna Manikón-ai aúfáifimbo agaimakón-ai ímba kawé'-úmai isé'a Manikóni fasi'a'embá ímba awáné'la pó'a miyáumai sáwísáwí-ai wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba iyáfasinesa wiyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maiyasa waaí ímba maiyamba ésa Manikóni kisu-waasimo wiyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'la miyáumai aaré ímba

maiyasa waaí ímba maiyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósesé mináásáféna agaimakáiyē. Aúfáifimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáifinkémbá Manikó Mósesentafena séna Manikó úne. Enaiwá'ná

Émbaramuwe Áísákiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáiyé. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-aai siyáawe Ísu siyáiyé.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana ámáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni iyáákamai-aai iséna Ísumba áísai ena séna Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna

Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasi'aénkó éna mimbórá-Fási'aénkón-iyé. ³⁰ Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro

agaimaréna siyáiyé. ³¹ Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyé. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá iyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fi'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá iyáákaraiye. Tóné sipisipiye iyafimbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a iyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawé'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aaisafesa táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-aai.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áísai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátiména séna ámáambo sen-kwáásí séna Káráisiti Téfitín-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufafimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-méná'a ení namuro-wáásí iyáákaanasa miwí tai'ánaáwe Maníkómó siyáin-aai Téfiti siyáiyé. ³⁷ Miyáumai Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitín-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráisiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitín-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á

Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Ámáambo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aai.

Mátíyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸ Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aaí isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo amáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹ Minkwáásí amáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo maén-aempa'a imésa tanómbo kaufópa'o ombá kawé-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰ Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisímai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenáawe Ísu siyáíye.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Rúku 21:1-4

⁴¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbo waásisomba tésa óntambo túwómbo sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbo túwówana ⁴³ Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátíme sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴⁴ Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáqfo wemá kári'-ontafinkemba mítú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáíye.

13

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aimo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

¹ Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmumba wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'á uráísana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ² Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'á tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³ Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómbo Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo weyáá mérempa'a tésa áisai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paapé íníyo. Nóran-kwaamera ínatawara séta ampáánkátá Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumo suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai úne siyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááísáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aaí némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ⁸ Fí'ó-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa íyáfasine tiyáaro siyasamo ésa íyáfasina siyánááwe. Fí'ó-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'ó-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paapé ina'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáífo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'ó intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paapé iye seró.

⁹ Miyán-ááísáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáási kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótinkesa aaifimbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótinkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáá-wáásífá'é mótinkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáási kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aifa'á ásé-ai seyaafá'-márafákén-kwáási simátimapa'a wényana ánaeemba seyaafá'-tántáá'ó tai'áinda-kanaa tínyie. ¹¹ Ta'óto'mai aaimo simátinkénka'a nóran-aaíyo sénaumno-iyamaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aaí sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aaí táaka tinkáína'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráamarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'-nánká tiyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiyaawi tai'áinda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainiye.

Sáwí-kanaagon-aaí.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaeemba sáwí'o íyan-tantaako uwófi'a íyam-baruka'a paápé ínkiye Ísu siyáíye. Kemá Máaka sune. Maanáúfáímó torausíyawi táako péé sína'a isáaro sune. Ísu séna uwófi'o

í-márúká'á paápé ínasa awánáyamba Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápa tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o iyamba unáánkátó ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Timúka'-inine umaran-iyámpóiwára'-íniné minkánáá sáwí'a ónááwe. ¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índa-kanaa miyá únafo sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai táínkiye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáíye. Ánaenkwar'a'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tínyie. ²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índa-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o ínínkaka seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamaí méraawisino. Maníkó wempari'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráíye.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba isáaro.

²² Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaímo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wempari'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáíye.

Ísumo marapá'ó kumínda-aaí.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á wíyómpakemba kuntínana wíyónko tora'náara'a ina'a ²⁶ kemá wáási

úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁷ Wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'ó úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáíye.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fiki-taigontafe'a imáyáa úmai isáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'ó sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátimé súné. Káfé'ó méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paápé íníye. ³¹ Wiyóne marawé tai'áinana kesáái ímbo tai'áinda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmón-da-kanaa ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-úmai maarán-ááin-íye. Moórá-oraako némpa'a wááu koméranáe séna wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mae wéwena on-tará'ó kawáaniwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵ Naankóni aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmón-da-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wááwáiyá'i fenáíndarara'i nó'waana'i kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶ kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'máráaro. ³⁷ Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwíye'a méraaro Ísu siyáíye.

14

Ísumbo tufuwíyan-aaímo siyáan-aaí.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

¹ Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúnda-a-waasi tíyótimo í-tánómbá ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ² Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbo kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyááwe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aaí.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³ Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awí'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmbe minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴ tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵ Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶ Ísu séna ífátuwe'a ímba aaisambá aeéro. Kawe'á asínkáíye. ⁷ Ímbo

óntamo máráán-kwaasi kesé'la maé'mae'la íya'la túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'la marapá'á ímba maé'mae'la ónaumne. ⁸ Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánáafo minínínkó é'la masawémba asínkáíye. ⁹ Érai'a súmpo ísáaro. Kesí ásé-aaí seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aaí simátimiyasa tááka'la maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰ Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'la Yúndasi moórá-awí'la Ísakeriotti óraa'-amaan-kísau-waasifa'la wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tiyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹² Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tiyótaimo í-tánón-kánáa sipisípi-araa'la tufú'mai káufúnka'la wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tiyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³ kae'á ti'maréna séna Yérúsaremu-naopa'la wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. ¹⁴ Wemó naaúmpa'lo iyíndafa'lo naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áisai ena séna kesí kísau-waasise'la náán-aempara tiyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámekaiyo. ¹⁵ Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'la aráátiminiye. Kúfu'lo uwándáíyan-tantaa'la mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'la wésarai Ísumo sún-tantaa'la wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷ Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'la Ísu wení kísau-waasise mindáúmpá'á imésa ¹⁸ tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'la tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹ tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áisai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰ Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'lo moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimíndawin-íye. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimíndawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawe'á isinó Ísu siyáíye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²² Súwasa tómbá wénwana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tíména séna mindá kesún-ífo maimái naaró séna ²³ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tímúwasa seyaafá'la nowaná séna mindá kesí naaén-íye. ²⁴ Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'la kááísamai méraiwaé séna

mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵ Simátíme'a súne. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶ Maníkóntáfésa ísámai imá simásuwesa
mindáúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷ Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátimena séna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸ Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aemapa kona'á kesinaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹ Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰ Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-iká'á kentáfé sé ímbo awánáunda-waasin-iyé sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹ Pítaa óraaka'a séna enté'lo sínkamonae iya'lo é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-ai.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³² Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'a Maníkómpá inai kosenó séna ³³ Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴ simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶ tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiifinkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iyé. Ewé sémo e maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniфо ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷ Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo aú'n-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸ Waántáwanko tísai úmai isánae-ai kempá'á sífónifo Maníkómpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áugo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátimena ³⁹ aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkómpá'á inai kosimásuwena ⁴⁰ wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹ tiyuwéna inai kosimásuwena kouweréna minkáúmbóráúsáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'lo on-kwáási aráátiminasá ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴² iyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-ai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

43 Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yúndasi túmba wesé'a sáwifa'-waasi taánáinkwara paepáéinkwara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá 44 ááema Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'ma'e'a káráwimae'a koró siyónka'a 45 póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa 46 wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana 47 Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana 48 tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. 49 Sáwifa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimbo agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa 50 wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uwasá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná 51 moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana 52 ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.

Mátíyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

53 Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana 54 Pítáa túnaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóní máapa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásísé iyará'á koména iyá wégaufiye.

55 Pítáa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa 56 Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá 57 tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa 58 wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísíwese'a kaumbo-kánáa maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye suwasá 59 minkwáási ímba moórá-aaí suwaná 60 aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áisai ena séna simánkáán-aaí anondáá ina sínono súwana 61 Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó áisai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana 62 Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánurapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana 63 aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáa'a ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaifimbá maenkéta fi'on-aaímo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta 64 Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa 65 Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkaraiwai únemo

séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáásí áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷ Pítaa naamaáifa ména iyá wégaufuwana aifa'-amáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aaí sááko ímba kawe'án-iyé simásuwena máápa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'lá awánéna méron-kwaasisafena séna efiwáni waasifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'lá Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá súne. Káririfakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Manikó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'lá áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'l-'i'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'lá kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái

ááka'-maréna áfááraumai ifi'lá taráiyé.

15

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-ai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

¹ Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye amáámbo sun-kwáásíyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná ² Páirati Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágowá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³ óraa'-amaan-kisau-waasi fi'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴ Páirati Ísumba áísai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafo anondáá ina moórá-aaí sínono súwana ⁵ Ísu séna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-ai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶ Naaófá'lá Manikó Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'ló mérain-kwaasigon-awi'a síya'a fau'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi fautínkáiyé. ⁷ Minkánáá moóráwígon-awi'a Párápási ándáfa'ló maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise tiyónka'a wemá moóráwígomba tufúwana puwúwasa ándáfa'lá ánkarowana mérowasa ⁸ sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwígomba fau'ankaaó suwaná ⁹⁻¹⁰ Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'lá tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná fau'ankanaumno súwasa ¹¹ óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba fau'ankainompo Párápásimba fau'ankaaó simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹² Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³ óraaka sésa aaraa-táiyá'lá tufiyana puwíno suwaná ¹⁴ Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a

sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwino aantemba suwaná ¹⁵ Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párapásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna ái'mae aaraa-táiyá'á mátufiyana puwino séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

*I-wáásí Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aaí.
Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3*

¹⁶ Ísumba i-wáásí timúwasa ái'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-i-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷ naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹ karaánáá'a ankésa moórá-mora kifaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰ karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufiyanamo puwíndafa'a ái'maesa kuráawe.

*Ísumba tufúwanamo pukáin-aaí.
Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27*

²¹ I-wáásí Ísumbo ái'mae kumbá moóráwigo Sáiríni-naopakewin-awi'a Sáimoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérusaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²² marésa moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkoní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ ándá-aran-domba maiyésa ái'a tai'áinkwae sésa ikamó fain-tántáá'a mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráiyé.

²⁴ Ísu ímba nówasa ái'maesa aaraa-táiyá'á áiyayaampimba mátufusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tiyáananasa náawamo iyáákaindawi mániye sésa miyá ésa ²⁵ aafáúgómó áyana'o kainkánáará'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásiyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna wemá sáwí'o on-kwáásímo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimaréna siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáakesa tímántákái fa'ankésa karaánáá'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísisuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye ámaámba sun-kwáásiyé sésa fi'owi túwa'nai éna wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó iyáfasisinkaraiwai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'o sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá kumínata awané séta érai'a Maníkón-áanimban-iyé sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáá'a ánkaraaye.

*Ísumo pukáin-aai.**Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30*

³³ Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taaifinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáiyé. Manikó kesí Manikóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi ísésa tuwímбай sésa naaófá'ó Manikón-aaimo simátimakaiwaimba Íráiyaaamba wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náinkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ina taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Manikómpá'ó iyíyan-amba wi'makáiyé. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Manikón-áaninkon-iyé siyáiyé.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Minínintómpínkémbá moórá-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Kárirí-aempa'a núpa'o wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufa'o túmba minínintómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

*Ísumbo utaráan-aai.**Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42*

⁴² Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi ⁴³ wemá óraa'-waasi éna kawé'-wáásí éna Manikó wení waási kawááníiyé séna amu'makówi ímba áatafena úmba Páiratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴ Páirati imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ ewé'é'a pukáiyé simámuwana Páirati séna kanaámpó Ísun-áuma máinone súwana ⁴⁶ Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áuma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáfímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷ Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámó Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááiyé.

16*Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.**Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10*

¹ Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámó Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áura'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae

sésa ² ááéma aafáúmo íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaésa Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴ aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énaasaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵ minóntán-aifimbo iyumba moóra'-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶ simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'lo wétemba pukáimpinkemba iyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷ wení kísau-waasiye Pítaane kosimátime sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba iyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánaáwe. Mináái kosimátiméro súwasa ⁸ minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátimakaawe. *Máaka kemó súnda-aaí tai'áiyé.*

Ísu paápé úwana Máriyaamo awánarain-aaí.

Yóni 20:11-18

⁹ Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena aifa'á Máriyaa Mágátáara-naopaken-ininkon-aúranka'o paápé úmba ááéma Ísu miníninkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰ awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹ Ísumo aúnarowana miníninkómó awánón-aaí simátimumba isésa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aaí.

Rúku 24:13-35

¹² Minkákémbá kae'-wáási némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fi'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³ kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawé'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴ Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moóra' kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwa'a isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátimén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵ séna kesí ásé-aaí seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'lo úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aafimbá maitinkáiniye. ¹⁷ Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kísau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwésa fi'on-aaifinkemba sésa ¹⁸ waaifaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'lo índa-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aaí.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹ Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wiyómpa'a móankowana Manikón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áempá'á

mérowasa ²⁰ Ísuni kísau-waasi seyaafá'-márafá'á ásé-aaí simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanáaimó simásiménta érai'-aain-iye siyáawe.

Mináái taí'áíye.

Rúku

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupise úmaimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupise-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Manikómpá'á inaimó sen-ááyé Manikóní ámútankon-aaíye sáw'lo um-béyámbá Manikó maisiyúwáín-aaíye miyán-áái Rúku agaimakáíye.

¹⁻⁴ Óraako Tiófiráasiyo moorá-aaí sénaumpo isaaó. Manikó kentááfímbá paapé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aaí simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aaí agaimakáamba minááígóní áwáu kawel'-úmai isé'la aifakén-ááyé afufumpinkén-ááyé ánaaenken-aaíye agai-amúne. Ísaraanda-aaí érai'-aaíya'í karo'-ááyá'iyompo mindásafe'la maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aimo simámakain-aaí.

⁵ Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'la Éroti méron-kanaafimba mooráwígon-awí'la Sékáráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Manikóní ámáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'la Írisápéti Éronini akún-ándáfákén-inínkó Manikóní ámáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-inínkó úwasarai ⁶ Manikón-wéíranka'a minákwá'la kawel'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení ámáamba kawel'-úmai isesarai ⁷ age-inímbá ména iyámpói-iyaimba mésarai wauránaráámba káguraaye.

⁸⁻⁹ Wauránaráámba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Manikóní ámáán-daumpa'a kísau maésa miyá úmae iyésa miwítí kísau tuwínkaa'-ésa Sékáráíyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'lo agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa ¹⁰ asaa-wiyúmbó índa-tantaa'lo agái-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'la mésa Manikómpá'á inai wésuwana ¹¹ Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'lo agái-tááregóní ayáánúrappa'la wiyómpaken-kisau-waasigo paapé úwana ¹² Sékáráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana ¹³ wiyómpakewi séna Sékáráíyaaó ímba inkaisuwó. Manikómpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írisápéti iyámpói máínífo miniyámpóígón-áwí'la Yóniye siyó. ¹⁴ Ma'ankáínana enarunkó aamoi ínasa fi'on-kwaasiwara'la aamoi ónááwe. ¹⁵ Ma'ankáíndara'la Manikóní Ufaen-ámútánkó miniyámpóígón-arumpimba óraa'la ínana ándá-aran-done uwó'lo on-dóné ímba náino. Manikón-aúranka'la wenáwí'la óraa'la íníye. ¹⁶ Wemá óraa'la éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Manikómpá'á aneka'á ténááwe. ¹⁷ Wemá Manikón-aimo simátimakowin-awí'la Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóní aifa'á wéna tifoisáíye tiráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó iyantemba ésa kawel'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana ¹⁸ Sékáráíya séna kesuwainínkóekai

wauránaráamba káguraufo nóra séra minááísáfé'la érai'e sénaumno súwana ¹⁹ wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'la méraunana kawé'-áái siména si'máráisa'la músimamundasafe ²⁰ ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'la paápé ína kawé'-úmai aai sínone súwasa ²¹ máápa'o méron-kwaasi Sékáráíyaamba amú'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'la nóintafenawa ayáátáaka'la méraiyo wésuwana ²² máápa'la kuména ímba aai súwasa óraa'-amaan-daumpa'la kaainkáambá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'la wéena ímba aaimó súmba ména ²³ wení kísau-kanaa tai'ówana wení naaópa'la kuráiyé.

²⁴ Komérowana awaainínkó Írísápéti ámú'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵ séna Fasi'aénkó kawé'á uwásinkena miyámó uráintafé'la aamoí é'a ayáátáaka'la iyámpói ímbo matinkáunda misígáémó ímbá tai'áiyé Írísápéti siyáiyé.

Ísumbo ma'ankáinda-aaimo simámakain-ai.

²⁶ Írísápéti ámúka'la ména afa'mórée-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'la Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Káriri-marafa'la Násareti-naopa'la kuména ²⁷ moórá-arasigon-awi'la Máriaambo simámindasafena kunkáiyé. Minárásigó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'la áwí'la Yósepinka'la aai tarimarowana ²⁸ wiyómpakewi Máriaampa'la kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹ óraa'-imayaa éna séna minááigóni áwú nórán-aaisafenawa síyó súwana ³⁰ miwá séna Máriaaoo Maníkó aamoí uwánkáifo ímba áá'a íno. ³¹ Ámú'o kaumáimo iyámpóimo ma'anké áwí'la Ísuwe simánkainone. ³² Wemá óraa'la éna óraa'-waasi-i'la ínasa iyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iyé sénááwe. Aíwá'nágon-awi'la Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú aminana ³³ Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'la ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áinda waé'wae'la íníye Képarieri súwana ³⁴ Máriaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'la úwoi méraumne súwana ³⁵ wiyómpakewi séna Maníkóni Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana iyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aembá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoí Maníkón-áánimban-iyé sénááwe. ³⁶ Enamááraa-ininkon-awi'la Írísápéti áraamba kéna ámú'a kauráiyé. Age-inímbán-iyé wésuwana ámú'a kauréna afa'mórée-wiyomba maisúwáiyé. ³⁷ Maníkó seyaafá-tántáá'la fetói wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸ Máriaa séna Maníkóni kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiyé.

Máriaa Írísápétini namu'ó kuráin-ai.

³⁹ Iyúwana kárika'la Máriaa ména iyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'la omápa'-aempa'la moórá-naopa'la wéna ⁴⁰ Sékáráíyaani naaúmpa'la iyéna Írísápéti-awi'la mó tówna ⁴¹ Írísápéti Máriaa amóísáúmba isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwauwa úwana Maníkóni Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'la úwana ⁴² óraaka séna Maníkó kawé'á uwánkena fi'on-inimba kárika kawé'á uwátinkéna embá óraaka kawé'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwara'la kawé'á

wéuwankaiye. ⁴³ Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkenda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴ Enamóisáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaaúwa uráiyé. ⁴⁵ Manikó simámakain-ai érai'a paápé íniiye séndasafena Manikó kawé'á uwánkáiye Írisápéti siyáiyé.

Máryaa Manikón-áámói éna imó siyáin-ai.

⁴⁶ Súwana Máryaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹ Manikóni kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-imáyáa isaná sirunkó kawé'á isa'á Manikó kawé'-ámpá'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Manikó óraa-fasi'aenkwarawí óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Manikó kawé'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé iyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Manikó áfáá'orawí éna ⁵⁰ wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááemo maé'ón-kwaasiye káfé'ó méraan-kwaasiye ánaaembo paápé iyan-kwaasiye arumbá uwátinkámaena iyíniye. ⁵¹ Manikó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'ó mósá mārāán-kwaasi tí'mátu'makaiye. ⁵² Manikó túwí'ó wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'ó wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³ Tááimo wétain-kwaasi kawé-tántáá'á tíména sáwífa-tantaa'ó makāan-kwaasi ímba tíména tí'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵ Manikó kentáa síwá'náwara Émbaramuntafenawara'a óraaka séna enkwára enaísaaftantambo iyawiwara'a sirumbá uwátinkámae'a iyónaumne siyáin-ai ááka'a makéna kentáa Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máryaa séna ⁵⁶ Írisápétiye ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkaiye.

Írisápéti Yónimbo ma'ánkarain-ai.

⁵⁷ Kumúwana Írisápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸ Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-ai isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹ Aamoí uwaná miniyámpóigó afakaumboé-no'waamba wáuwasá áuma káramai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráiyawe simánkanae uwaná ⁶⁰ anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹ miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'á wéráiyé suwaná ⁶² afowámbá áa'a káúnkowasa tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³ afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna tímúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴ Sékáráiyá agaimaréna ói'a fetóí úwana aai séna Manikón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵ mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóigó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóni fasi'aémbá wesé'a méraiye siyáawe.

Sékáráiyaaómo siyáin-ai.

⁶⁷ Miniyámpóigó afowámbá Sékáráiyaa Manikóni Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowana Manikón-ai simátiména séna ⁶⁸ Manikó kentáási Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai éna sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwita mósá maránaumne. ⁶⁹ Manikó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aénkwáási iyáfasinankaraimba póna sáwí'ó úmaisaaómo méraundafinkemba

kawe'-ámpátá mészinkainiye. ⁷⁰ Naaófá'á Maníkó mináái wení kawe'-wáási simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹ Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tiyámbo kembó uwátinkén-kwaasi namuro-wáási ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáiyé. ⁷² Ááéma Maníkó kentáá siwá'násafena arumbó uwátinkainda-aaí séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-aaí siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴ Maníkó Émbaramu kentáá siwá'násafena kentáási namuro-wáásifákémbá mészinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵ wenaúranka'a kawe'-úmai arupíse úmai maé'mae'o onda-ááisá óraaka'a siyáiyé. Sékáraíya simásuwena séna ⁷⁶ kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaímo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aenkóni aambá wiyínone. ⁷⁷ Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa maitiyuwéna kawe'-ámpá'ó métinkainda-aaí wésimatime Fasi'aenkóni aambá wiyínone. ⁷⁸ Kentáási Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kawe'-ámpátá mészinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹ Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwiyantafena táá'o iwái sáma kátinkena kawe'-ámpá'á métinkainiye Sékáraíya siyáiyé.

⁸⁰ Súwana miniyámpóigó óraa'a éna kawe'-ímáyáá wéna máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paápé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

2

Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-aaí. Mátyu 1:18-25

¹ Minkánaáfímbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-maráfakén-kwáási túwí'a agaenááwe siyáiyé. ² Aifa'á túwí'o agáúnkanaafimba Sáíriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³ namupa'ó maifá'ó kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'o agáiyantafesa tiyáawe. ⁴ Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Káírí-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétaemufa'a túwana ⁵ awaainín-árasígó Máryaa ámu'a kaufúwana áwí'o maíndasafena áí'maena túwana ⁶ mindáópa'a ména iyámpóimo ma'ánkái-kánaá túwana ⁷ aifaráán-iyámpói ma'ánkéna iyámpóigoni unáánkwátí úsúrena purumakagóni táúfapimba ánkariye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wiyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówí'a tarówana purumakagóni naaúmpa'a mérena ma'ánkaraiye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátimakin-aaí.

⁸ Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹ Fasi'aénkó wení kísau-waasi wiyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowífa'a paápé úwana Maníkóni sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰ wiyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aaí kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹ Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpói ma'ánkáisana miniyámpóigóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkon-íye sénááwe. Miniyámpóigó kenkwará'é fí'on-kwaasiye sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye. ¹² Miniyámpói ampantasámbá úsumai purumakagóni táúfapimba márása'a koawáne sé'a simásímakain-aaí érai'-aaí kentáá kawe'-ámpá'á mészinkaindawimba ma'ánkaraiye sénááwe

súwasa ¹³ minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paápé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴ wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'a Maníkó aamoimó uwátinkáin-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aaí.

¹⁵ Wíyómpaken-kisau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa iyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aaisafeta Pétaremufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Máriyaae Yósepiye mésarai purumakagóni táúfapimba Ísumba ánkroyasa taawánésa ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-aaí miniyámpóígón-áái tasimátimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aaiye sésa Ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwí'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aaí ísówi imáyáa uwaná Máriyaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyé.

Ísun-awi'o simánkarain-aaí.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba waúwasa miniyámpóígón-áúma kárámai araenáemba uwaná áwí'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyé.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aaí.

²² Naaófá'ó Mósese aaremó iyámpóímo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Máriyaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni áamámba Mósese agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóísómbá tí'mae'a kemp'á mátinke'a ení iyámpóiyé sénááwe Fasi'aénkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyáiyé. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni áamámba agaimaréna séna Manikóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-árá'áa kae'á maimái agáékaiyo siyáiyé. Mináái miyá iyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremufa'a ména kawel'-wáási éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawel'ó uwátinkaindawimba amú'maréna mérowana Manikóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááema simáména séna ímbo ááema puwínompo Fasi'aénkóni Káráisitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Manikóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a ímérowasarai Ísun-anófoiyai áamámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a iyúyana ²⁸ Símiyoni miniyámpói tapéna Manikóntáféna súwi simásuwena séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakanda-aaí káfé'a paápé isaná sirunkó kawel'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawel'-ámpá'ó métinkaindawimbo iyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma kátinkena kawel'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíniye Símiyoni siyáiyé.

³³ Símiyoni miniyámpóígóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawel'á uwátinkainye simásuwena

miniyámpóigón-anówantafena séna Maníkó maaníyámpóí iyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Manikóntáfésa kawel-úmai méwasa tuwímbai tinaemba uwámenaawe. Maníkó wembá waamékáámhá uwánkáísasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáási túranka'a paapé íníye. Ááiwara-tantaako faiyaráisanamo áí'lo intenkáámhá umbai-tántáákó enarumpimbá tíníye Símiyoni Máriyaantafena siyáíye.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awí'a Ánaa Manikón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waai maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaai'kó puwúwana ayáátááka'a 84 aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'a iména aafáyáara'e fénáimpinka'e nó'waane Manikón-áwí'a mósá wémarena inai aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Manikóntáféna súwi séna miniyámpóigón-aii simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miniyámpóigón-aii simátimákaiye.

Yósepiye Máriyaa'e'a Násareti-naopa'o kurááyan-aii.

³⁹ Yósepiye Máriyaa'e'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Kárirí-marafa'a mindáraití naaópa'a Násareti'fa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóigo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawel-ímáyáá úwana Maníkó kawel'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóiyá'a óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aii.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tiyótaiimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kael'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááiwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremu'fa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremu'fa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamáaraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tándawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai anekal'á tauwerésarai Yérúsaremu'fa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisená minááísáféna tísai úwasa ⁴⁷ anondáá wembá áisai uwaná wení kawel-ímáyááfinkémbá simátimuwasa isésa táátafesa uwasá ⁴⁸ anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáámba pikinesarai anówa séna kesááninkoo enafóekai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbái wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹ Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰ minááigóní áwáu ímba kawel-úmai ísaraaye.

⁵¹ Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremu'fa'a Násareti-naopa'a téna miwí tááísaféna ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómba imáyáa wéna mérowana ⁵² Ísu óraa'a uwáwéna kawel-ímáyáá wéuwasa Manikówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

3

Yónimo simátimakin-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:2-8, Yóni 1:19-28

¹ Rómu-waasiti óraakon-awí'a Táipíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Póntiyasi-Páirati maúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti maúwana áfákon-awí'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ² miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-amáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráíyaan-ááninkon-awí'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³ Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómp'á tía'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye Yóni siyáíye. ⁴ Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaímo simátimakowin-awí'a Áísáya agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambó wi'ankáiyamba weni aambá arupíse íyana minámp'á wíno.

⁵ Omá'a káramai ukwítu'mae koró. Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'lo uráin-amba maimái kawé'an-oro. ⁶ Maníkó sáwí'lo úmáimo méraampinkemba

kawé'-ámp'á'ó métinkaindawimba ai'maráinana kumínda seyaafá'nánká awánánááwe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷ Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo nááwa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸ Kentí sáwí-kisau tuwé'lo Maníkómp'á'ó té'lo é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná imbá póta Maníkóni kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénarao maanóntámpínkémbá kanaámp'ó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹ Ímba kawé'-árámbó íyáin-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹⁰ Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná ¹¹ Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímba makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímba makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa ¹² taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná ¹³ Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maiyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa ¹⁴ i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátime'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kisaugoni méyántáfé'a ímba kaórémba tirunkó kawé'á ina'a méraaro Yóni siyáíye.

15 Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aaí isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fí'owawa'iyo suwaná 16 Yóni séna kesínaaembo tindawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaí síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íniye. 17 Aawinkwinaumo sipetifimbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfimbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni séna 18 Maníkóní ásé-aaí isámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aaí.

Mátiyu 3:13-17, Máaka 1:9-11

19-22 Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inai súwana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aaigó aantemba wiyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aaí simátimumbanifo Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti áfákon-awaainkón-áwí'a Érotíyasimba maiyówana mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáíye.

Ísun-aíwá'náti túwíkon-aaí.

Mátiyu 1:1-17

23 Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wéne na Maníkón-aaímo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-íye siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

24 Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

Rífái afowán-áwí'a Méri kai úwana

Méri kai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

25 Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

26 Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana

Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana

27 Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana

Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana

Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana
 Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana
 Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérái úwana
 28 Nérái afowán-áwí'a Mériakai úwana
 Mériakai afowán-áwí'a Èndai úwana
 Èndai afowán-áwí'a Kóşamu úwana
 Kóşamu afowán-áwí'a Érimèndamu úwana
 Érimèndamu afowán-áwí'a Eya úwana
 29 Eya afowán-áwí'a Yósúwa úwana
 Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana
 Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana
 Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana
 Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana
 30 Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana
 Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
 31 Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfiti úwana
 32 Téfiti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
 33 Násoni afowán-áwí'a Aminándapu úwana
 Aminándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Anái úwana
 Anái afowán-áwí'a Èsíroni úwana
 Èsíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 34 Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'ó úwana
 35 Né'ó afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
 36 Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Afákisati úwana
 Afákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
 37 Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana

Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéreti úwana
 Yéreti afowán-áwí'a Má'árariri úwana
 Má'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
³⁸ Kénaani afowán-áwí'a Inosi úwana
 Inosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá
 Maníkón-áánimban-iyé.

Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

4

*Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-ai.
 Mátyu 4:1-11, Mááka 1:12-13*

¹ Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóni Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafá'a komérowana ² waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-ai tówana ³ waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífinkemba séna tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye

siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵ waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-márafá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena ⁶ séna seyaafá'-márafá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwiko iyíniye. ⁷ Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸ Ísu séna Maníkón-ai aúfáífinkemba séna kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro

siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹ waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena séna Maníkón-ai aúfáífinkemba séna Maníkó wiyómpakemba wení kísau-waasisomba tí'maráinasa enká'á káráwiyonaawe.

Moóráfimba séna óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe

siyáiyé. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wiyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹² Ísu séna Maníkón-ai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moórá-aiwara'a séna

kentí Fasi'aénkó Maníkómbá áísai úmai isánae ímba seró

siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ¹³ waántáwanko seyaafá'-tántáátáféna Ísumba áísai

uwásuwena séna káríka aneka'á taáisai ónaumne séna auwéna kóuraíye.

*Ísu wení kísau mo ómbakain-ai.
Mátíyu 4:12-17, Máaka 1:14-15*

¹⁴ Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Káríri-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-márafá'á wété úwana ¹⁵ miwítí ámáán-daumpimpa'a Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

*Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.
Mátíyu 13:53-58, Máaka 6:1-6*

¹⁶ Minkákémbá Ísu káríkomo ma'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá ámáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-ai aúfáifinkembo simátimindasafena íyáfasinowasa ¹⁷ naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai ámúwana maiyéna fariyéna moórá-ai awánéna séna ¹⁸ Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-ai kosimátimiyo séna si'mákaiфо Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awanáíyan-ai kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táinda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áiniye siyé-áái kosimátimiyo. ¹⁹ Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-ai kosimátimiyo séna si'mákaiye

agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰ mináúfái-wándáái owepámai káráwiwimba aména aai simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aai sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹ Ísu séna minááímó súna'o isérón-ai afora'á paapé iye súwasa ²² iséa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkesa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepín-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái siyó suwaná ²³ Ísu séna waási waé'mai-ai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawe'an-owo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴ érai'a simátime sune. Maníkón-aaimo simátimíwai wení waásifa'a Maníkón-ai kosimátiminenamo wimbá wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-íye sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵ Érai'-ai sénaumpo isáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'moráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawaí tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínimbá sáwifa'a mérowana ²⁶ Maníkó ímba minkétó'-ínimbá kotúwa'nai ínóne séna fi'om-barafaken-keto'-inimba Sáinḡóni-marafa'a Sárefati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráíye. ²⁷ Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwifa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímba asófatinakaraimbanifo fi'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áumo námombo kón-kwaasigon-awi'a

Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸ minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íniye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹ iyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰ éniyo Ísu tufintuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-ai.

Mááka 1:21-28

³¹ Ísu Káíriri-marafa'a Kápameamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi amáán-aaimo isón-kanaara'a amáán-daumpa'a iména aaí simátimuwasa ³² isésa óraaka'o sún tafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴ Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áinono, Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásigó óne súwana ³⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶ awánésa táátafesa ésa keáimbá sésa nórán-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷ miyán-áái Ísun-ai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatarain-ai.

Mátíyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸ Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹ iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúiyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰ Úwasa fenómpinka'a fi'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayaámba ta'ótorowasa asófaawe. ⁴¹ Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó iyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáá untáféna Ísu aséráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátimakin-ai.

Mááka 1:35-39

⁴² Kóuwana aafáúmó iyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³ Ísu séna fi'on-daopimpa'wara'a ásé-ai Maníkó wení waásimo kawáánin-ai kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴ tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména amáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáiyé.

5

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-ai.

Mátíyu 4:18-22, Mááka 1:16-20

1 Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóni áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-aaí isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná²⁻³ kae'á kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba íyáténa Sáímonintaféna séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaéna nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáásí simátímakaiye.

4 Simátiména Sáímonintaféna séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumín'a mófáá'a fasínáaro súwana⁵ Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááata toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna⁶ nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpímbá ówitena taráráaráántamba úwasa⁷ moórá-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbai téna nompímbó kúwáféráaraantamba úwana⁸ Sáímoni Pítáa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-íye séna aísamaifimba kífaéna séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáíye.⁹ Sáwífa'-mofaa'o tóróntaféna Pítáawe wesé'o méron-kwaasiye táátáfesa uwasá¹⁰ Sáímoniye mófáá'o to'maésarai nuyawi Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémisi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátáfesarai uyaná Sáímoni Pítáa Ísuntaféna séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáero súwasa¹¹ mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwesa Ísumba arááíwakaawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 8:1-4, Mááka 1:40-45

12 Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'-áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-íye séna aísamaifimba takífaéna séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana¹³ Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana¹⁴ Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naafá'ó Mósesemo siyáíntemba ámáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísamai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aaí simátimunafo sé waaó Ísu súwana¹⁵ ifátuwena kawe'ó uwánkon-aaí simátíma'maéna iyúwana minááigó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o in-kwáásí asófatininkwae sésa tóso uwaná¹⁶ énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó síndasaféna máásai-marafa'a kógo uráíye.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawe'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12

17 Moórá-kanaa tuwímbai ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakene Káíriri-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso

ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Manikó Ísumba asófatinkainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸ tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawe'á ínkwae sésa tumbá ¹⁹ mindáumpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasa ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsamáresa ándára ta'ótoresá tówówana kumémena waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰ Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawe'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé keáimbá sésa Manikó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáinifo waási ímba miyá onááfo Manikómbá karaánáa'á ánkáíye suwaná ²² Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³ Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a iyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴ Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátiménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Iyáfasine ení wandaaí maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵ túranka'a iyáfasinkwena wení wandaaí wémaena Manikón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánánááwe-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáakaawe.

*Ísu Rifáimbo áántarain-ai.
Mátiyu 9:9-13, Máaka 2:13-17*

²⁷ Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómbo taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rifái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna iyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸ iyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááiwa'mae wéna ²⁹ Ísuwe'lo náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agauwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'lo-fi'on-kwaasiye Rifáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ amáán-kawaa-waasiye miwítí amáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'lo on-kwáásísé'a tómbá wénaao suwaná ³¹ Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawe'-úmáimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'lo in-kwáási wétuwa'nai-owe. ³² Mindásafe'a arupise úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'lo úmáimo méraan-kwaasi táántaanasa Manikómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne Ísu siyáíye.

*Tómbó aawentamó on-áái.
Mátiyu 9:14-17, Máaka 2:18-22*

³³ Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáiwaini kísau-waasi moórá-mora-kanaa Manikóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inai aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéfo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra

sésawa miyá wéoo suwaná ³⁴ Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbó kautimínda miwísé'a méréinasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵ Ánaaemba minkwáásigómbá áí'mae kóiyana minkánáá amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

³⁶ Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-ai séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó iyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷ Aú-anda-aran-domba ááéraan-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatiwiniye. ³⁸ Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹ Ááéraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááéraan-anda-aran-donko ásé wéiyé sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáiyé wésewe.

6

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-ai.

Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

¹ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísau'fa'a wíti-ton-kísau'fa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai ási pítuwesa nowasá ² amáán-kawaa-waasi tuwímбай tuwánésa sésa saagaan-kánáá aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³ Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴ Téfiti Maníkóni amáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási tímúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo amáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna tímúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'a aaisambá ímbo seráambá wésewe. ⁵ Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-ai.

Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

⁶ Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu amáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásimó kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸ Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imauwana ⁹ Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáási amáán-aaifimba nóin-aiyi wérayo. Saagaan-kánáará'ó póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisausaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa

ímba aaí suwaná ¹⁰ Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáámbo fárútuwao súwana ayáámbo fárútuwawana kawel'á uwánkowana ¹¹ miwí tirumbá áfáaraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisaawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.

Mátíyu 10:1-4, Máaka 3:13-19

¹² Minkánaárá'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúmá waéna Maníkómpá'á inai símae wéiyuwana ¹³ siyarówana Ísumbo arááiwa'mae kun-kwáási táántowasa íyúwana minkwáásifínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáaye.

¹⁴ Míwí túwí'a séna moóráwigo Sáímoniye séna

aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémísini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵ moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwaini ¹⁶ moóráwigo Yémísin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátimakawai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo máiyáin-aaí.

Mátíyu 4:23-25

¹⁷ Omápakemba Ísu miwísé'a arufá'á kumbérowasa wembó arááiwaún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸ Ísun-aaí isánae sésa tí'lo ún-kwaasiwara'a asófatininkwae sésq tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹ tí'lo ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áinkwae sésa miyá uwaná fasi'laémbá tokéna póna mintí'á asófatinkaraiye.

Tirunkó kawel'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.

Mátíyu 5:1-12

²⁰ Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkaewo sewí Maníkó miwí kawel'á uwátinkena miwiyá'á wégawaaniye. ²¹ Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawel'á ina'a wiyáái onááwe. ²² Kembiwí kemá waási úranko kumpaápé uráundawintafe'a fasi'amaimo méraawi waási tínaaembo uwátinkesa tiyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³ Miyá íya'a tirunkó kawel'á ina'a imá wéte'a wiyómpakemba kentí kawel'méyámbá maénááwe. Naaófá'á miwí tiwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátinkaraawe. ²⁴ Énifo marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawel'ó wéin-tanta'a'á é'a makáamba pó'a ímba moórá kawel'méyámbá maénááwe. ²⁵ Káfé'a tímú'lo faiwái káráwiyoro. Ánaaemba táái táiniye. Káfé'a wiyááimo owí káráwiyoro. Ánaaemba ifi'á tánááwe. ²⁶ Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá

makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

*Namuro-wáási kawe'á uwátínkáaro-ai.
Mátíyu 5:38-48*

²⁷ Ísu simátimena séna kemó simátíménda-ai isáaro. Kesáaimo isé'lo é'a kenti namuro-wáási tirumbá kawe'á uwátinke'a tiyámbo uwátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. ²⁸ Sáwí-aiimo simátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Manikómpá'á inai símai miwí túwa'nai oro. ²⁹ Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneka'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰ Moórá-tantaa'a miyíyo síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹ Kembó tirááimo táinda-i'o úmimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáiyé.

³² Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kenti waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáási ímba kawe'-wáási ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kenti waási-imayaa aantembo íyanamo éna Manikó ímba kawe'-mémábá timínifo kenti namuro-wáásiwára'á imáyáa tíméro. ³³ Seyaafá'nánká kawe'ó uwátínkáán-kwaasi kawe'á wéuwatinkaawe. Sáwi-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawe'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawe'ó uwátínkéwanamo éna Manikó ímba kawe'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásiwára kawe'á uwátínkáaro. ³⁴ Sáwi-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Manikó ímba kawe'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵ Kentí namuro-wáási kawe'á uwátinke'a imáyáa tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Manikómpákémábá kawe'-mémábá maénaáwe. Manikó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáási úwoi túwa'nai ena sáwi-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Manikó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶ Kentifo arumbó uwátínkáintemba miyán-oro Ísu siyáiyé.

*Ímba sáwi-ai simátíméromo siyáin-ai.
Mátíyu 7:1-5*

³⁷ Tuwáné'lo é'a sáwi-waasiye síyanamo éna Manikó kentáfénawara'a miyá sínifo tuwáné'lo é'a sáwi-waasiye sefó. Umbai-tántáá'lo timíyanamo éna Manikó kenkwará'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátínkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Manikó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáiniye. ³⁸ Timíyantemba Manikó anondáá kembá timíniye. Tómbó tíméwasamo nawáesa aráá'lo maráántemba Manikó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíniye. Miyáumaimo tíméntemba Manikó miyá íníye Ísu siyáiyé.

³⁹ Ísu simátimena waé'mai-ai séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰ Iyámpóimo ésa uwáitái'-on-kwáási ímba iyáákanaafo miwí táái isámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáiyé.

⁴¹ Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímbo miyá seró. ⁴² Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáiyé.

Taaigó arambó iyáín-aaí.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³ Ísu simátimena séna kawe-táigó ímbo sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímbo kawe'-árámbá wéiyaifo ⁴⁴ mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye kawe-táiyé wésewe. Fekómó éna ímbo áwiyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirigó afo'afáá'-arankaamba ímbo iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ⁴⁵ Miyáumai kawe'-wáásí kawe'-ímáyááfinkembá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááfinkembá wésewe Ísu siyáiyé.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶ Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aaí ímbo arááiwa'mai kawe'á wéowe. ⁴⁷ Kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááiwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. ⁴⁸ Naambá ónae séna marafimbá mai'á u'mae kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba finana mindámbá ímbo tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéiniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááiwáéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹ Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae séna ímbo mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawisíuwainana sáwí'a íniye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái isáaimo kawe'ó iyawi ímbo fasi'ámai ménaawe Ísu siyáiyé.

7

Rómu-i-waasion-aaí.

Mátíyu 8:5-13

¹ Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana ² Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a úwana puwíndasafena wéuwana ³ minkáwáágó Ísumo taméron-aaí iséna Yúndaa-oraal-waasisafena séna Ísumba koáí'mae tíyana taasófankaino séna tí'marówasa ⁴⁻⁵ Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáási ámaán-damba úmakaifo kawe'-wáásí po kawe'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶ Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóni naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáási kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímbo iyínone. ⁷ Mindásafe'a ímbo empá'á kosimámakaumpo ímbo kesí naaúmpa'o iyínda

úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸ Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánáunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau ma'éa kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹ Ísu mináái iséna áátafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásísóntáféna séna simátíme sé'a minkwáási Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai inda-fasi'aemba tokáíye wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fi'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawé'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo iyáfasinankarain-ai.

¹¹ Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwifa'-waasiye kúmba Néní-naopa'a wéna ¹² mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moóra-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwifa'-waasi anówae wétuwana ¹³ Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taoó séna ¹⁴ makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáási tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo iyáfasinaao súwana ¹⁵ pukómpinkemba iyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶ seyaafá'nánká táátafesa ésa Manikón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Manikón-aaimo sin-kwáási óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Manikó ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai inda-waasisa kúmiye suwaná ¹⁷ mináái Ísuntafesamo sun-ááígó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áempá wété uráíye.

Yóni nombó maitínkáiwain-ai. Mátíyu 11:2-19

¹⁸ Minááígó wété úwasa Yónini kísau-waasi isésa Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹ simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰ Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráísakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹ minkánááfímbá Ísu sáwifa'-waasi fi'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafikón-kwaasi túramba awánamai kawé'á uwaná ²² Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafikáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-ai simátimena séna ²³ kentáfésa ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-ai seyaafá'-wáási simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nóran-imaayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o

intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ²⁵ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ²⁶ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Manikón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Manikón-aaimo siwáin-iyé. Érai'a simátime sune. Wemá Manikón-aaimo siyáawi iyáakaraiye. ²⁷ Manikón-aaí aúfáifimba Yónin-aaí simai agaimaréna séna Manikó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé. ²⁸ Simátime sé'a Yónini kisaugo seyaafá'-wáásítí kisaugomba iyáákaisana Manikó kawe'á uwánkaraifo Manikó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainiye Ísu siyáiyé.

²⁹ Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Manikómó siyáin-aaí érai'-aaí póta konanasá nombá maisinkáínkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰ Énifo Yóni Manikóní aambó aráátimakaimba amáán-kawaa-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé minámbá tínaemba uwámesa ímba nombó máumba kóuraawe.

³¹ Ísu moórá-aaíwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³² Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoi táantesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súná'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súná'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóimó uráantemba maaméeraan-kwaasi miyá wéowe. ³³ Yóni nombó maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wéna Manikóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ³⁴ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúná'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae iyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵ Énifo Manikó simátimakaintembo owí sésa Manikó kawe'-ímáyááwáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-áísamaiya'a masawémbó fatiyain-aaí.

³⁶ Moórá-kanaa amáán-kawaa-waasigon-awi'a Sáímoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaao súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷ mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu amáán-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aaí miníninkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó um-basawembo wéromba maimaéna ³⁸ mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaempa'a aísamaifimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-áísamaiya'a kumúwana miníninkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó um-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ amáán-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Manikón-aaimo siwáimó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-inínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰ Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-ai simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹ Ísu séna moóráwigo óntambo tímíwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámísana ⁴² aanáfómbó amí-kánáá tísasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á týana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígauufatuwaumpo kokaiyó siyáíye-ai Ísu Sáimonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígóráí tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyo Ísu áísai ena súwana ⁴³ Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáúfatuwawai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súnnda é'a séne simásuwena ⁴⁴ koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáási áwáu sísamaimo non-kwiyí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntáusamba uwákáíye. ⁴⁵ Ímba aaweyáá uwásínkaanana minínínkó sísamai taamó'na-amo'na uráíye. ⁴⁶ Kentáási áwáu ímba si'nómpá'á masawémba asínkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básawémbá fatímai asínkáíye. ⁴⁷ Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoí uwásínkena miyán-tántáá'á kawé'á uwásínkáíye. Énifo moóráwigombo kári-sawí-tantaa'o maisuwáúnda kári'-aamoí uwásínkáíye Ísu Sáimonintafena simásuwena ⁴⁸ minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúme súwasa ⁴⁹ wesé'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwawai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná ⁵⁰ Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkumba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'a kawé'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawé'á ína waaó Ísu siyáíye.

8

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-ai.

1 Minkákémbá Ísu naao'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-ai ásé-ai simátíma'maena iyáíye. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ² tuwímbai-ininte wénesa miníníntómbá tuwímbai tí'a úwana Ísu kawé'ó uwátinkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'a Máriyaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawí-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³ moórá-ininkon-awí'a Yóána awaai-kón-áwí'a Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awí'a Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpínkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

*Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.
Mátíyu 13:1-23, Máaka 4:1-20*

4 Naaó¹-naoken-kwaasi sáwifa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵ moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaim-barafa'a póna aáenkariye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfimbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwifa'-aramba iyáiyé. Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

⁹ Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóni áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímisa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aaí aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹ Ísu simátimena séna minááígóni áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tu'maránten-úmai Maníkón-aaí simátímísana ¹² tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísááwana waántawanko imáyáa éna Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba íyana sáwí-ampakemba kawe'-ámpá'á métínkáifo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fí'on-tantaako tisasá miwán-imáyáá ésa Maníkón-aaí ifátukaawe. ¹⁴ Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí ísáámbanifo marapá'úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fí'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-imáyááógó Maníkón-aaí faráátasuweisasa ímba Manikóni kísau wémaewe, ¹⁵ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-máráfimbó kúmimba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aaí isésa kawe'-ímáyááwára'-wáási isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Manikóni kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

*Ómbó kúrakain-aaí.
Máaka 4:21-25*

¹⁶ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'ó iyiyamba awánanááwe. ¹⁷ Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paapé ínsa awánanááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paapé ínsa awánanááwe. ¹⁸ Ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro. Maníkón-aaímo ísáaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínsa moórá-aaíwara'a isánááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámai kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-aaí imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

*Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.
Mátíyu 12:46-50, Máaka 3:31-35*

19 Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwifa¹-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa^o iyúmba máápata tamérowasa ²⁰ mindáúmpá^o méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa^a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá¹-wáásisáféna séna Manikón-aaimo isésa kawé^o iyawi kesinówe kesifárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aii.

Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise^a nompín-táómpimba iyátena nonkwaaúnkóní menáipá^á kónae séna miwisé^a kúmba ²³ Ísu aúnkwaigurówana minkwaaúmpá^á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfanéna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu iyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe^a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátiména séna kentáfé^a nóra séra ímba timankúnkumbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe^a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aii.

Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa^a wérowana Kégésaa-marama túrampa^a wérowasa ²⁷ mimbáráfá^o kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá^á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa^a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáatáaka^a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa^o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa^a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwifa¹-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí^a uwáńkowska waási káráwiyesa aiyayaanka^a kárá¹umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí¹maena máásai-marafa^a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá^a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kifaena óraaka séna Ísuwo iyáákamai-Fasi¹aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí^a nááwa^oono súwana minkwáásígó sáwifa-sawí-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí^a sáwifa¹nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa^a sáwifa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa^a ímba si¹maraaó. Mimpóí tirumpintá si¹maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba káruwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá seyaafá^á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpimbó kúwáféromba putásowasa ³⁴ póiya^o káráwiyowi awánéna minúwóiyáánúmai naaópa^a wésa kisaufaka^o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasa ³⁵ isésa koawánánae sésamo kumbá Ísumpa^a kotúwaandu ésa awánowasa sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátói úmarena Ísun-aísamaifimba kawé¹-úmai mérowasa koawánéna táátafesa uwasa ³⁶ Ísu minkwáásígómbó kawé^o uwáńkowsamo awánon-aii simátimúwasa ³⁷ isésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi

seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambárafá'á ífá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba iyátowana ³⁸ sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawé'ó uwánkáín-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkón-aaí mindáópa'a simátima'maena kuráiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43

⁴⁰ Ísu Káíriri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴² moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awí'a Yáírásí téna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kímбора kesiyáámúmba puwíndasafena wéífo tiyé éne'á kota'ótorena asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakema kae'á kumbaimái-aatai maisukáín-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'ó kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ⁴³ moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakema kae'á kumbaimái-aatai naaeýamba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana minái'á úwoi wérowana ⁴⁴ minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááíwa'mae wéwena wení unáánkwátói-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'áinkowana ⁴⁵ Ísu séna nááwawa kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótóráina'iyó súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo iyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶ Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwigomba kawé'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwátóiyá'a ta'ótokaiye súne súwana ⁴⁷ minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anekembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáási túranka'a wení unáánkwátóiyá'o ta'ótorowanamo asófankón-aaí simátimuwana ⁴⁸ Ísu séna kesimánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawé'-úmai waaó Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu mináái wésuwasa ámáán-danka'o káráwiyowini naaópakenkwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰ Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááísáfé ímba áákaurau mo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kawé'-úmai méniye Ísu séna kúmba ⁵¹ Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémisine minárásígón-anófoiye tí'maena naaúmpa'o iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méronkwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáífo úwoi aúma wéraiye súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráiyé-imayaa ésa Ísun-awíyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inaamarúgóo iyáfasinao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana Ísu séna tómbá amiyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátímékaiyo siyáiyé.

9

Ísu wení waási kísaura'o tí'mákain-aaí.

Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13

¹ Ánaaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waasi tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índá-waasi asófatinakai-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aii kowésimatime'a tí'o índá-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wiyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátóí timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wiyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kenti kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wiyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní ásé-aii simátima'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinke'a kuraawe.

*Éroti Ísun-aaimo Ísarain-aii.
Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16*

⁷ Ísuni kísaugon-aii símae iyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyee. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátimakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyee.

*Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aii.
Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13*

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kísau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó máún-aii simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ énifo sáwífa'-waasi iséna arááiwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-aii simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinke'ariye.

¹² Asófatinke'owasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara'a tí'marénesa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kae'-mófáá'wára'á wéraiifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaan-ínifo tómbá koméyánorowa wéseno áisai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiyee mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwínkaa'-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ iséna miyá uwátinkówana ¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wára'á maisoréna wiyómpa'a kararéna Manikóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáási tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáituwana ówitaraiye.

*Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.
Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29*

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á inái simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'á Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

*Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-aai.
Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1*

²¹ Ísu séna mináái ímba simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraal'-waasiye óraal'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásiyé tínaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááiwaenae siyawi tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbaitántáá'á aasiyaasi-kánáá timiyasa minúbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaenaawe. ²⁴ Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawe'-úmai ménaafo kentáfésa isámai tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'i'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵ Mararáké-séyáafá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniiye. ²⁶ Kesááiwara kenkwará'ó tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaemba kemó marapá'ó kúmónda miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaembo kesí sáwara kesifoní sáwara wiyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónda miwí sigae uwátinkanaumne. ²⁷ Érai'a simátimé'a sune. Tuwímbai maanká'ó

méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awané'a ánaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

*Ísu fi'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.
Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13*

²⁸ Ísu simátimena afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémisine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹ inái wésuwana ói'a fi'on-oi'a faufúwana wení unáánkwátóiyakemba waéní'a kénéa tугáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹ awánomba kae'-wáásiyái wiyómpakemba paapé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'narai Ísuwe'a aái wésuyana wiyómpake-sawara'a wérowarasarai naaófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíniye siyáimba ampáánká'á miyá íniiye-aai wésuyasa ³² Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-kwaémomba iyáfasinesa Ísuni sámó kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³ mindárai Ísumba ímba

auwésarai iyóyanka'a Pítáa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítáa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáiyé.

³⁴ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ ainámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó iyáfasinankaundawin-ifo wenáái isáaro ³⁶ súwasa awánomba mindárai wiyómpa'a iyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-ai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷ Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸ miwifínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kimbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹ Sáwí-amutanko arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'a isaná tanaambá fágufagu wéena áwááyaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisáná miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpínkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóigón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisáná aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpói kawé'á uwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máráaro. Kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timiyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aagioni áwáu ímba isésa miwítí imáyáa umbaí tówana minááigóní áwáu aúp'á wérowasa ímba isámai kawé'á ésa áisai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áisai uráawe.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-ai.

Mátíyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-ai sésa kentááfínkémbá náawa iyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampói áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáféna imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbaí sé'a kemá kári'-waasi únemo síyawí Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáiyé.

*Kentí kisaugomba ímba sáwí'ò on-aaí.**Mááka 9:38-40*

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátimapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásigó ímba kentááfinkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosá siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tufinankaaro. Kentáásí kisaugomba ímba sáwí'ò owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aaí.

⁵¹ Manikó Ísumba aiyáínana wiyómpa'ò iyínda-kanaa ampáánká tìnena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵² wení waásisafena kowaíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³ Ísu Yérúsaremu-naopa'ò wínda-aaí isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴ wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémisiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Manikó wiyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáásí kafúkoroo-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵ Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶ mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

*Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aaí.**Mátiyu 8:19-22*

⁵⁷ Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'ò níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸ Ísu minkwáásigómbá simáména séna waankó taaiyaiímbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaápe uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹ minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰ Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Manikómó wení waásimo kawáánin-aaí simátima'mae wínone súwana ⁶¹ moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáámba tímé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶² Ísu séna Manikóní kisaumo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Manikó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maenááwe Ísu siyáíye.

10*Ísu 70 waasi kisaumo tímakain-aaí.*

¹ Anaaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi iyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ² Manikómpá'ò tiyantafesa wenáái kosimátima'mae koró-áái simátiména séna kisaufa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimáí-waasi méraafo kisaugoni afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaráínááfo koró. ³ Sipisípi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásifá'á ti'maránaumne. ⁴ Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tisamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátáaka'a ímba

úwoi-aai símae wé'a ⁵ moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiýataao seró. ⁶ Síyana faru úmaimo méraíndawimo éna mifárú-áái wempímbá wéñifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifárú-ááigó kouweréna kembiwí'fá'á tñínye. ⁷ Kísaumo maíyawi méyámbó máéntafe'a timínda-naumpa'a imé'a timíyan-tomba nánááwe. Ímba fi'on-daumpimpa'o níyamba timíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸ Moórá-naopa'o wíyamba naambá tímésa tómba tímésa íya'o wéne'a ⁹ mindáópa'o tí'o índawaasi asófatinke'a simátíme sé'a Manikó wení waásimo kawááníndakanaa kempá'á kárika'a tñínye simátíméro. ¹⁰ Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo timíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátíme sé'a ¹¹ kentí naaópakem-bara sisamaifakenta uwátuwaundasa Manikó kembiwí ímba aamoí uwátinkáíntafeta aiyowá'í'a úmai aráátimune. Ísáaro. Manikó wení waási kawáámó índakanaa ampáánk'á'á tñíne isa'á tñinaaemba uwámewe simátíméro. ¹² Simátíme sune. Manikó waásimo méraawini áwáusafena tísai índakanaa tñinda naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba timínifo kembiwímó tñinaembo uwátimíyan-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai timíníye Ísu siyáíye.

*Ímba aaimó ísaraan-aai.
Mátíyu 11:20-24*

¹³ Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáita-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Manikón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Manikó tuwánaraisino. ¹⁴ Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wé'e'a Manikó waási méraawini áwáusafena tísai índakanaamo tñinda Manikó Táyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawimeyamba timíníye. ¹⁵ Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶ wení kisau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'lo owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'á wéfo tñinaembo uwátinkááwi kenkwárá'á miyá wéowe. Tñinaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwara'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-aai.

¹⁷ Ísu súwasa minkwáási ⁷⁰ waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísun-awika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná ¹⁸ Ísu séna miyá owaná wíyómpakembo aafáyáumo tóráíntemba wíyómpakemba waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. ¹⁹ Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waafainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáífiyaamo índafonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenke waántáwankoni fasi'aénkómbá íyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainíye. ²⁰ Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-ófo Manikó wíyómpa'a aúfáifimba kentúwí'o agaimakáíntafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

*Ísu Maníkón-áwí'ò mósá makáin-aai.
Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17*

²¹ Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawelá úwana séna kesifóo wiyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaaandawí óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó iyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena ²² simátímena séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna simakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáú ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáú suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáú ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáú awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawí wéawanaawe Ísu siyáíye.

²³ Ísu simátímena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawelá ína'a méraaro. ²⁴ Simátíme sune. Naaofá'á awánaafo-aaimo simátímakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Míwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-aai.

²⁵ Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo ámáámbo kawel'-úmaimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶ Ísu séna Maníkón-aai aúfáifimbo awánáanda minááisáfé nóran-imayaawa óno súwana ²⁷ minkwáásígó séna Maníkón-aai aúfáifinken-aaiigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aené Manikómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

²⁹ Súwana minkwáásígó imáyáa éna fi'on-kwaasi suwánésa kawel'-wáásín-íye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááawa'íyo súwana ³⁰ Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'marááwana puwindasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáféna isámai póímo tufú'mai agáíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rifáin-anaankakewi ámáán-daumpa'a kísau mo máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi míwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífinkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afímbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poiifima ankéna áí'maena wááumo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ iyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóní óntamba aména séna kawel'-úmai káráwíye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuráíye Ísu

simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmáisawa aúí'a úmáisá maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áísai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwasigoni waási minkáumbó-wáásifinkémbá nááwa'iyó Ísu súwana minkwáásigó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iyé súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínóne Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-inikon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aai wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-iyé-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kísau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúnko ímba súwa'nai isa'a keyáá óraa-kísau wémaumpo kentáfé ina imáyáa óno. Simáminana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátaao sáwifataantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbái wétaifo ⁴² kesááimo isáámba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'maráanana winíye Ísu siyáiyé.

11

Manikómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

¹ Ísu moórá-kanaa Manikómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifinkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáiwai wení kísau-waasi simátímísasa Manikómpá'ó inaimó sentembá kentáa simásíminata Manikómpá'tá inai senó súwana ² Ísu séna Manikómpá'ó inaimó siyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o iyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. ³ Káfé-kanaa-tomba kentáa simiyó. ⁴ Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáa ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáa ma'máimo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Manikómpá'á seró Ísu siyáiyé.

⁵⁻⁶ Ísu simásuwena simátiména séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áísai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷ wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóiseta súsa waiguráumpo ímba iyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸ Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátáaka'a mináái wésinana ímba aigae ínana mináái wésindasafena iyáfasinena amíníye. ⁹ Miyaráán-úmai simátíme sune. Manikómpá'ó inaimó sembá áísai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Manikó aráátimíníye. ¹⁰ Áísai íyanamo éna Manikó timíníye. Áántewanamo éna Manikó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo

éna Maníkó aráátiminye. ¹¹ Kembiwí iyámpóiwara¹-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timenááwe. ¹² Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba íyoiyoimba timenááwe. ¹³ Énifo sáwí-waasin-fo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétimefo wiyómpakemba kentáásifowa kawé¹-aantembo iwáí póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawi Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴ Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá ¹⁵ tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶ tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanaí ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaano suwaná ¹⁷ Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa¹-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa¹-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa¹-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'ó sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹ énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundarakaa kentí waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kentí waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰ Énifo kemá Maníkóní fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempimbá paapé isa'á wéawanaawe.

²¹ Moórá-aaí imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé¹-úmai wéraifo ²² moóráwigo wení fasi'aémbó íyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-paroi tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyena tuwín-timakaiye.

²³ Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Mátíyu 12:43-45

²⁴ Ísu simátimena moórá-aaí séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵ téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé¹a uwásukaisana taawánéna ²⁶ tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaeamba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáiyé.

Érai'a tirunkó kawe'á wéin-ai.

²⁷ Ísu mináái simátimuwana sáwifa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náámbo ámakaiwaimba Manikó kawe'á uwánkaraiye súwana ²⁸ Ísu séna érai'a sémpo Manikó wenáái ísámai kawe'ó owímá óraa-kawe'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-ai.

Mátíyu 12:38-42, Máaka 8:12

²⁹ Súwasa sáwifa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'ó méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Manikómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau mainata awánaanomo semba naaófá'á Manikó Yónaambo uráintemba kemba miya ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰ Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa Manikó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Manikó ai'mákaiye sénááwe. ³¹ Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiwawin-awi'a Soromoní kawe'-imáyááfinkémbá aai wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái koisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímbo ísáámbo póna ánaaemba Manikó waásimo méraawini áwúsafenamo tísai índa-kanaamo tinda miníninkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taisaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímbo ísaraawe síníye. ³² Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Manikón-aii kosimatimuwasa ísésa sáwí-awau tuwésa Manikón-aii ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímbo ísáámbo póna ánaaemba Manikó waásimo méraawini áwúsafena tísai índa-kanaamo tinda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaa-aii íséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ísé'ó sáwí-awau túwááraamba ímbo tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Mátíyu 5:15, Mátíyu 6:22-23

³³ Ómbó kúra'maresa ímbo aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'ó iyíyawí awánánááwe. ³⁴ Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-íye. Túrankomo kawe'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-imáyáá sáma káínifo túrankomo ímbo kawe'-úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-imáyáá tuwinkáíníye. ³⁵ Kentí sámó kain-tántáá'á tunkwifainifo kentúra'a káráwimai kawe'án-oro. ³⁶ Kentí imáyáago ímbo kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátinkáíntemba póna kentí imáyáago kentúra'a sáma kátinkainíye

Ísu siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-ai.

Mátíyu 23:1-36, Máaka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷ Ísu mináái simátimuwana moóráwigo amáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ ímbo ayáámbo non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásígó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹ Fasi'aénkó awánéna simámena séna kemá amáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó

andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraniyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰ Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká-tántáá'á éna andáámpá-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiyé. ⁴¹ Kentí imáyáamo arupise'é'ó kemó makén-tantaa'ó ímbo makén-kwaasi tim'é'ó é'a kentí imáyáago kawé'á íniye.

⁴² Kemá áamáan-kawaa-waasi kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moóra Maníkómbá amé'a kawé'á é'a miyán-ámáámbá isámae wéiyofó óraa'-amaamba ifá'á tuwé pó'a Maníkómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'ó uwátínkáantafe'a káráwiyoro. ⁴³ Kemá áamáan-kawaa-waasi áamáan-daumpa'a imé'a kawé'-áémpá'á waasi túranka'ó iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawé'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyoro. ⁴⁴ Waásimo maipimbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁴⁵ Ísu simátimuwana mooráwigo áamáambo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwará'á símai sáwita uwásinkaane súwana ⁴⁶ Ísu séna kemá áamáambo sen-kwáási kemó áamáambo simátimén-aagó umbái tiyáisa'a mináái ímba wétuwa'nai-ófo káráwiyoro. ⁴⁷⁻⁴⁸ Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofó káráwiyoro. ⁴⁹ Naaófá'á Maníkó kawé'-imáyááfinkémbá séna kesááimo simátimiyawiye aráátimiyawiye ti'máráanasa miwífimbá wényasa tuwímbai sáwí'a uwátinkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónáawe Maníkómó siyáimba mináái paapé uráiyé. ⁵⁰ Naaófá'wára afufumpinkwára ánaenkwará'a Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'ó méraan-kwaasifa'a tiniye. ⁵¹ Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaaemba mooráwigon-awi'a Sékáraíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moóra-aempa'a Maníkóntáfésa isámaimo póí tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moóra-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáraíya imérowasa tufúwana pukáiyé. Mínkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maénáawe. ⁵² Kemó áamáambo sen-kwáási érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái isámai kawé'á owisinó. Kemá ímba isámai kawé'á ombá fi'on-kwaasiti aambá fáikaafó káráwiyoro Ísu siyáiyé.

⁵³ Ísu mináái simátimena máápa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásiyé áamáan-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fi'ó-fi'on-tantaatafesa áisai úmai isáananamo ⁵⁴ aaimó kaentaén-ááímó sína'ó é'a aaifimbá maenkánae sésa áisai uráawe.

12

*Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-ai.
Mátíyu 10:26-27*

1 Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu weni kísau-waasi simátimena séna ámáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásiyáámhá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráín-tantaa'a káritantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá márááwana intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiti sáwí-aaí miyá wéifo kempímbá misáwí-ááígó óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. 2 Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'a afora'a paapé ínsa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'a paapé ínsa awánánááwe. 3 Nó'waambo siyáan-aaí sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aaí seyaafá'-wáási túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáíye.

*Moóráwígon-aaroi inkáísóromo siyáin-aaí.
Mátíyu 10:28-31*

4 Ísu simátimena séna kesi waási simátiménda isáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. 5 Kemá simátime sune. Maníkó méraifo wenáároi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-aaí sune Ísu siyáíye.

6 Ísu simátimena séna kári'a téntempaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofo Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. 7 Numamá káritantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ófo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ífo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

*Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.
Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20*

8 Ísu simátimena séna simátime sune. Seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'máráísana kunkáiwai kesi óraakon-íye síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesi waásin-owe sénaumne. 9 Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóni kísau-waasi túranka'a sínaemba uwátimenaumne. 10 Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóni Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a wa'é'wae'a íniye. 11 Kesi waási-i'ó ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye ámáán-kawaa-waasiye túranka'o mátínkaresamo aaiifimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana 12 Maníkóni ámútanko síyan-aaí úwoi tááka tínkáina'a sénááwe Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aaí.

13 Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwisana kesuwaá seyaafá'-tántáá'á maíyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana 14 Ísu séna kesi waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáiti moparáwímbá ímba tuwín-timenaumne simáména 15 seyaafá'-wáásisáféna séna waási kawé'-úmáimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáíye.

16 Simásuwena moórá-ai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kisaufa'a sáwífa-tomba wéraisana 17 wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa-tombo fáká'maimo maráanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. 18 Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísiye'oraal'-namba úmare'a mimpímá seyaafá-tómbá fáká'mare'a kesí moparawinkwárá'a maráaumne. 19 Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá-tántáá'á ímbo aafáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátááka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawel'á ina'a ménaumne sisaná 20 Manikó simámena séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana náawa máiniyo Manikó siyáíye. 21 Marapá'á kesáfé-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-oyo marapá-tántáá'-aantemba marésa Manikómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáíye.

Manikómpá'á imáyáa ámérón-ai.

Mátíyu 6:25-34

22 Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimé'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo iyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 23 Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-íye. Unáánkwátóimo iyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-íye. 24 Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Manikó miwítí tómbá tímísa waénaawe. Manikón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ífo waási óraa-tantaa'a póna kentí tómbó éna tímíniye. 25 Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maiyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe. 26 Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó iyamba pó'a fí'o-fí'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 27 Waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátóí makáifo simátimé'a sune. Naaófá'á Yúndaq-waasiti óraakon-awi'a Soromóni sáwífa'-unankwatoíye ko'naaririyé makówi úwasa waási awánésa kawel'án-íye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawel'an-íye wéséwe. 28 Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Manikó makáíye. Umá ímba waé'wae'á ínífo káfé'á ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Manikó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Manikó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátóí tímíniye kembíwi maarán-áái ímbo seráámbá Manikó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-íye wéséwe. 29 Manikó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. 30 Moórá-mora-marafaken-kwaasi Manikón-ai ímbo isáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentífo imáyáa éna wétimífo ímba óraa'-imayaa é'a 31 Manikó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á tímíniye Ísu siyáíye.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-ai.

Mátíyu 6:19-21

32 Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááiwaéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwará'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawel'á íniye simbá póna ímba táá'a íno. 33 Kentí moparawímbá wétimé'a méyámbá maiyé'a

ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawe'-méyámbá wíyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawe'-úmai aasiyaasi waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴ marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶ Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waaí on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwtóí úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánááwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembiwíwárá'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷ Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tinasá aamoí onááwe. Érai'a simátimé'a sune. Minóráá'-wáásígó kísau mo maíndasafena unáánkwtóí faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸ Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tinasá tirunkó kawe'á íníye. ³⁹ Simátiménda-aaí imáyáan-oro. Naankón-afowámó uménkwáásímó tinda-kanaamo isénaraa uménkwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰ Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwárá'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

⁴¹ Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó séndá-aaí kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴² Fasi'aénkó séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyáawárá'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwíye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³ Wení óraako téna kísau mo kawe'-úmáimo maínda taawánáínana kísau mo maíndawí arunkó kawe'á ínana ⁴⁴ minóráákó séna kesí moparawíné seyaafá-tántááká'é káráwíyuwo síníye. ⁴⁵ Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáatááka'a ímba tíníye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwóí'-none wénenamo uwóí'o énamo ⁴⁶ wení óraakomo tinda-kanaa ímbo isarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aaí ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainíye Ísu siyáíye.

⁴⁷ Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí isésa wemó síndantemba ímbo íyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸ Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aaí ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawe'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawí óraa-kisau máéro. Kawe'-ímáyáá óraa'o tokáiyawí waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

Ísu waásimo tuwináínda-aaí.

Mátíyu 10:34-36

⁴⁹ Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kísau mo máéndasafe'a marapá'á kumbéaunda minkísáú tai'áínana kawe'á íníye-imayaa wéune. ⁵⁰ Kárika'a kembá sí'o índa-i'a íyantafena sirunkó umbái taisaná sí'o índa-i'o íyamba

tai'áinana sirunkó kawela'á íniye. ⁵¹ Kentáfé'la maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáiyé. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-iyé. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵² Káfé'wara ánaaenkwará'a moóránaumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárago moórá-imayaa iyasa kae'nárai fi'on-imayaa óyááye. ⁵³ Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fi'on-imayaa íniye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fi'on-imayaa íniye. Anááfúkowe fi'o-fi'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Tuwímbai-tantaakoni áwáumo isáán-aii.
Mátíyu 16:2-3, Máaka 8:11-13

⁵⁴ Ísu sáwifa'-waasisafena séna ainámbo wéraina'o é'a sé'a aa'á tiniye síyana aa'á tiniye. ⁵⁵ Fiyúnda to'mái tai'áína'o é'a sé'a aa'á káiniye síyana aa'á káiniye. ⁵⁶ Wiyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káiniye. Aa'á tiniyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási pó'a miyán-tántáákóni áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéintantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáiyé.

Aaimó arupísemo íyan-aii.
Mátíyu 5:25-26

⁵⁷ Ísu séna simátíménda-aii isásuwe'la minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸ Moórá-aii isáaro. Aaimó simátinkanae síyawimo ti'mae wiyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáási timiyasa ándá-naumpa'a tinkánááwe. ⁵⁹ Ímbo miyá iyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-mékámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

13

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aii.

¹ Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Kárirí-marafakenkwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa isámai póimo tufú'maimo agáemba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai ti'maráisasa tínkamisasa pukáawe suwaná ² Ísu séna minKárirífákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárirífakemba seyaafá'-wáásiti sáwí-awaugomba iyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³ Ímba miyá wéofu simátimé'la sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'lo Maníkómpá té'lo é'a kembiwíwará'á puwónááwe. ⁴ Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwifa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'lo sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásiti sáwí-awaugomba iyáákaraintafena pukáawewa wéseo. ⁵ Ímba miyá wéofu simátimé'la sune. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'lo Maníkómpá té'lo é'a kembiwíwará'á puwónááwe Ísu siyáiyé.

Taaígó ímba arambó iyáin-aii.

⁶ Ísu waé!mai-aaí simátimena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táimá áwí'a figi u'makáisana áruma wikáisana arambá ko-maénae séna koawánaimba ímba iyáisana ⁷ minkísáúrá'ó

káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba ko-maénae'a koawánaúnda ímba arambá iyáísa'a úmpo mintái ayáísuwaa'o. Maragóni anombá nasúwáifainifo ayáísuwaa'o sisaná ⁸ miwá séna

óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmaka'e'a agamo'á maké'a ⁹ moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'a ínífo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu sambaatiyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aaí.

¹⁰ Moórá-kanaa Yúndaa-waasi áamáan-aaímo

ísón-kanaara'a Ísu áamáan-daumpa'a iména aaí wésimatimuwana ¹¹ moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátáaka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana

arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹² Ísu minínínkómbá awánéna séna ená'í'a tai'áino séna ¹³ ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupise úwana koku'á iyáfasinena

Manikón-áwí'a mósá marówana ¹⁴ Ísu saagon-kánáará'á minínínkómbá asófankontafena áamáan-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móráe-kanaa kísuamo máénka'a sí'a asófásinkainkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana

¹⁵ Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawará'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶ Minínínkó Émbaramun-áisaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátáaka'a 18 aatai

ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'ankauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷ símaimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigaemá uwaná kawé-kísáú wémauntafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aaí.

Mátíyu 13:31-33, Máaka 4:30-32

¹⁸ Ísu séna Manikó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ¹⁹ Manikó wení waásimo kawáánimba maarán-íye. Kári-taerankon-awí'a másítáti mintáéramba moóráwigo kisaufa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráísana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaíye Ísu siyáíye.

²⁰ Simátimena séna Manikó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátiména'a isáaro. ²¹ Moórá-ininko péreti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maímaéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéíye Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aaí.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²² Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³ moóráwigo séna óraakoo Manikó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴ tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Simátíme'a sune.

Sáwifa'nanka iyáferanae sésa iyambanifo ímba kanaa'á iyáferanaawe. ²⁵ Naankón-afowá iyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶ kentáásí naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷ wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-oho kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸ Manikó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráina'a máápakembo awánáiyamba kentiwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Manikón-aaimo simátímakaawiye Manikómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tiyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹ Seyaafá'-áémpákén-kwáásí Manikómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰ Minkánáár'á'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a iyasa tínaaenkewi aifari'a ónááwe Ísu Manikómó kawáánintafena mináái siyáiyé.

*Ísumo arumbó uwátínkarain-ai.
Mátíyu 23:37-39*

³¹ Minkánáá ámáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fi'on-daopa'a kóuwo suwaná ³² Ísu séna Érotimba áwáifíyaamo in-áfá'-iyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófatinakaunda-kisau káfé'le aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³ Manikón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'le aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴ Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Manikón-aaimo simátímakaawi tínkambae iyúwasa pukáawe. Manikó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae iyúwasa pukáawe. Kokórigo áráátombo ayóifá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵ Ísáaro. Manikó tiyuwáina'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a sune. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'lo Manikó ai'maráisana kunkáiwaimba Manikó kawé'a uwánkáíye síyanka'a aneká'á suwánánááwe Ísu siyáiyé.

14

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-ai.

¹ Moórá-kanaa saagon-kánáár'á'á Ísu ámáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáár'á'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ² moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³ Ísu minkwáásígómbá awánéna ámáán-kawaa-waasiye ámáambo sun-kwáásíyé tísaí ena séna saagaan-kánáár'á'á kanaará'á'lo in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴ isésa ímba aai suwaná minkwáásígómbá áikena kawé'a uwánkena séna éni'fo waáó súwana kóúwana ⁵ tísaí ena séna kempinkémbá kentí iyámpóiyá'i kentí póráára'iyo maipímbo kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáár'á'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶ mináái ímba kanaa'á anondáá siyááwe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-ai.

⁷ Aai ímba anondáá suwasá tómbó nánqesamo tun-kwáási aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-ai séna moóráwigo séna aaremó to'waai on-tánómbá tamandaaó sína ímba aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'ó iyáákarainawimo tinanamo éna ⁹ táántaindawi entáféna séna iyáfasinenana maankwáásigó maanká'á tamáino sínana aigaé uwásuwe tínaaempa'a kumbéinone. ¹⁰ Énifo táántainamo tínaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyáárika'ó entáféna séna kesí waásiyo iyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánésa enáwí'a mósá maránáawe. ¹¹ Óraa'-waasi úne siyawi Manikó miwí túwí'a múra tiyuwáinífo kári'-waasi únemo siyawi Manikó miwí túwí'a maimaé iyíniye Ísu siyáiyé.

¹² Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akuné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-iyé. ¹³ Énifo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye tíyayaamba sáwí'ó urén-kwaasiye tógafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Manikó ení tónkón-ánóndáá amíniye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo iyáfasinaiyan-kanaa Manikó amíniye Ísu siyáiyé.

*Óraa-tanombo kauráin-ai.
Mátíyu 22:1-10*

¹⁵ Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Manikó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náiyawi tirunkó aamoí íniye súwana ¹⁶ Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷ mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a tinana wení kísau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸ miwí ímbo tíyan-ai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹ moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰ moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹ minkísáú-wáásigó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóiyáámbá naaó'-nao'a wéne tíyayaamba sáwí'ó uráinda-waasiye túrambo kafikáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²² minkísáú-wáásigó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'ó túnda ení naaúmpa'a paai tu'ma'á wéraiye sisaná ²³ wení óraako séna seyaafá'-wáási kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáiyé. ²⁴ Ísu séna simátime sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba tésa wení tómbá ímba tamandánáawe Ísu mináái waé'mai-ai siyáiyé.

*Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-ai.
Mátíyu 10:37-38*

²⁵ Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna ²⁶ kembó sirááiwaenaé síyawi aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba tinófoiye tuwaaininé iyámpóiye tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷ Kemó púwón-da-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á timiyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááiwáemba uwófi'a ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸ Moórá-ai isáaro. Ayáátáá'-nambo ónae síyawi aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-námá ónááwe. ²⁹⁻³⁰ Ímbo toráumai awánaresamo mindámbo iyamba minóntámá taí'áwinana mindámá úwoi wérainasa waási awánésa ímba áswaimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹ Moórá-ai isáaro. Moórá tiyááfin-óráá'-wáásigó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda sáwifa'-waasi 10,000 waasi ínana fi'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó torausínda áfáaraumai sáwifa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna kembá iyáákanaa ína iyáákanao séna ³² ímba kanaa'á iyáákanaumne-imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna séna mintiyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³ Ísu mináái simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe. Miyáumai kembá sirááiwaenaé síyawi aifa'á makáan-tantaatafesa imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba sirááiwaenaafó mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááiwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáíye.

Uwígón-áái.

Mátíyu 5:13, Mááka 9:50

³⁴ Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a taí'áísana ayáántámá wéraifo ímba aneka'á uwímó káina'o é'a to'maránááwe. ³⁵ Ayáántámá ímba agamopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a tuwánaáwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáíye.

15

Sipisípi-poimo áwiyokain-ai.

Mátíyu 18:12-14

¹ Taakisi-óntámbo máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ² ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³ Ísu mináái iséna waé'mai-ai séna ⁴ sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái isáaro. Moóráwigo sáwifa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisípi áwiyo'wisasa misáwifá-sipisípi ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵ aamoí éna áúwaata'maena ⁶ naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷ Simátimé súné. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmaimo méraan-kwaasi kawé'-úmaimo méraamba tuwánésa aamoí owasá

sáwí'a úmaimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Manikómpá'á tíyasa Manikóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoi wéowe Ísu siyáiyé.

Óntambo áwiyokain-aaí.

⁸ Ísu séna moórá-aaí imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáisana moórá

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawé'á uwámai saafá éna ⁹ awánéna wenamááraawe wení naaópakenkwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoi iyataao sisasá aamoi uráawe.

¹⁰ Simátimé'a súne. Miyáumai sáwí'o úmaimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Manikómpá'á tíyasa Manikóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoi wéowe Ísu siyáiyé.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-aaí.

¹¹ Ísu séna moórá-aaí imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹² ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴ tai'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵ mimbárafákénkwaásígómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póiya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶ póiya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póiti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ ánaaemba kawé'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a saái táína'a puwúnafaimpo'a ¹⁸ maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Manikón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹ kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰ mifá'á tuwéna témena aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ ááninko séna kesifóo Manikón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a óne sisaná ²² afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ ánóíwara-purumaka-araa'a maimaé'a mátufu'mai aamoi-tánómbá kaufiyata wénetá aamoisá uwánkáano. ²⁴ Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoi uráawe.

²⁵ Aamoi owaná aifakéwí kísaufakembo timbá naankóní ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶ kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoíya wéoo sisaná ²⁷ enáfá'a kawé'-úmai tiyáísana enafo séna ánóíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kaúfóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸ mináái isáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máapa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímá iyáísana ²⁹ afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa'-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-siména'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰ Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai

taí'ásuwena tisá ánoíwara-purumaka-araa'a tufú'mai kau-améne sisaná³¹ afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iyé. ³² Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

16

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aaí.

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Moóráwigo moparáwínká'á-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná² miwá iséna káráwiyaiwimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáumpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-afai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná³ wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufi-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sisáféna sigae ínifo⁴ miyá é'a aasásó'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena⁵ wení óraakompakembo ánaeemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná⁶ séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná⁷ moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agawó sisaná⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna wení moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawé'-imáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáiyé. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba ásawimai miyámó ondawí kawé'a íníye símai wémaefo sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumai óraako wení moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawé'-imáyááwára'-wáásímó ontembá miyá óne siyáiyé Ísu siyáiyé.

⁹ Ísu simásuwena minááísáféna séna ísáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai íyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'ó ésa iyíyan-kanaa wiyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰ Kári-tantaaka'a kawé'-úmaimo káráwiyowí óraa-tantaaka'wara'a kawé'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmaimo káráwiyowí óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹ Marapá-tántááká'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tanta'a'á ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹² Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó ímbo kawé'-úmaimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tanta'a'á ímba tiména kendén-iyé síníye. ¹³ Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwígoni kísau kawé'-úmai maésa moóráwígoni kísau tuwesaráí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau moaé'ó

é'la sáwífa¹-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa¹-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'la Maníkóní kísau ímba maenááwe Ísu siyáiyé.

¹⁴ Ísu mináái súwasa áamáán-kawaa-waasi isésa óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awiyáái uwaná ¹⁵ Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawé-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawé¹-wáásín-owe wésefo Manikó kentí imáyáa wétuwanaíye. Seyaafá-tántáákón-áúmo mósá maráán-tantaatafena Manikó sáwísamban-íye wésiye Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu simátimena séna Mósesé Maníkóní áamáambo simátímakain-aaiye Manikón-aaimo simátímakawimo agaimakáán-aaiye mindá aambó usukáin-ááimó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a mináái tiyáiyé. Káfé'a ásé-aii Manikó wení waásimo kawáánin-aii wésimatimemba pósa waási Manikómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'ámaesa wéiyaferaawe. ¹⁷ Marawé wiyóne tai'áínífo Maníkóní áamáamba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínnda aasiyaasí waé'wae'la íniye.

¹⁸ Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémáiyé. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémáiyé Ísu siyáiyé.

Óntawara¹-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹ Ísu séna moórá-aii isáaro. Óntawara¹-waasigo ména kawé¹-únánkwátóí sáwífa'a makéna kawé-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹ moóráwigo-awí'a Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayáitómbá amínana nániye sésa óntawara¹-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²² Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi kunáí'maesa Émbaramumo kawé¹-mápá'ó méraipa'a móankaraawana óntawara¹-waasigo púwísasa utámakaawana ²³ púwón-aempa'o iyamó wégaipa'a óraa'-aii'a isaná ména mósá awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasíye'a méraayana tuwánéna ²⁴ aemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'a óraa-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimbu ai'márénana kunkéna ayáámba nompi támai sinááfiya'a maráinana tasiyasi íno sisaná ²⁵ Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwo. Káfé'a wemá kawé¹-úmai méraifo embá ái'o ipa'a méraane. ²⁶ Senda-ááiwará'á imáyáan-uwo. Afufumpimbá óraa-tunai wéraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷ óntawara¹-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó senda-aaisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'a ²⁸ séfataase kesifárawaisai méraafo kusimátimena sáwimaru'p'o iyamó kaipa'a tefó simátimino sisaná ²⁹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Manikón-aaimo simátímakawí siyáan-aaiye aúfáifimbo agaimakáamba pósa toráumai isanááwe sisaná ³⁰ kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Manikómpá'á kónááwe sisaná ³¹ Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aaiye Manikón-aaimo simátímakawí siyáan-aaiye ímbo isésamo ésa

pukáimpinkembo íyáfasinkaiwain-aai ímba isánááwe Émbaramu siyáíye Ísu siyáíye.

17

Sáwí'o on-aai.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Mááka 9:42-48

¹ Ísu wení kísau-waasisafena séna fi'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tìnasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó siyawifa'a sáwí-meyamba tíniye. ² Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompimbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa kesááimo isaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³ Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'a kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'o é'a ímba aneka'a ímáyaá é'a ifá'á túwáaro. ⁴ Kentí waásigomo kembó sáwí'o uwántinkáfa'o iyésamo kemp'ó tésamo sáwí'a únemo simae iyíya'o é'a ímba aneka'a ímáyaá é'a ifá'á túwáaro. Mímbórá-kánáámó afakaetéra'o miyámó íya'o é'a ímba ímáyaá é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáíye.

Ísumpa'o timankúnkúmbo on-áái.

⁵ Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámaisa méraano suwaná ⁶ Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a mósítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa'-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmba iyambo é'a óraa'-taisafe sé'o taawí'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasiti kísaugon-aai.

⁷ Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aai isáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kisaufakena'i póíya'o káráwiyaindafakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naaó ímbo síyamba ⁸ kafegafé úmai kawé'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaaemba ení tómbá agaimái nánone miyán-áái wésewe. ⁹ Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰ Miyáumai kembiwí miyá é'a simátiméndantemba é'a tai'áiyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáási kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maimaé'a íyóro Ísu siyáíye.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwátinkarain-aai.

¹¹ Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmbe Sámériyaa-marawe Kárirí-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹² moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa ¹³ aemái sésa óraako Ísuo kentáa arumbá uwásinkaao suwaná ¹⁴ Ísu tuwánéna séna ámáan-kísau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawé'a uwátinkowana ¹⁵ miwifínkémbá moóráwigo áuma kawé'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶ Ísu óraakon-íye séna

aísamaifimba takífaena súwi séna minkwáási ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwi súwana ¹⁷ Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawé'ó uwátinkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸ kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwi'a mósá maráiye simásuwena ¹⁹ minkwáásigóntáféna séna kentáfé súwa'nai indawin-iye sénda póna enáú kawé'an-ifo waaó Ísu siyáiyé.

*Maníkó wení waásimo kawáánin-aii.
Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41*

²⁰ Súwasa ámaán-kawaa-waasi Ísumba áisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tíniyo suwaná Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánaáfo ²¹ Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási úranko kúmónnda-kanaa awánánae siyambanifo ímba miyán-kánaá suwánánaáwe. ²³ Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa fí'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'o é'a ímba érai'e sé'a wété oro. ²⁴ Wiyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁵ Misúnda-aii ímba paapé uráinasa aifa'á káfé'ó méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'o índa-i'a uwásinkanaawe. ²⁶ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási úranko kúmónnda miyá ónááwe. ²⁷ Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa tiyáámumba wéto'waai-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nómpin-táómpimba ímèrowana piri'-nónkó seyaafá'-wáási tínkamuwasa putásaraawe. ²⁸ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Rótimo méronka'a ímba Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané úmae né'ómba ²⁹ Róti Sónómu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara iyaronkwará'á wiyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa putásaraawe. ³⁰ Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaapé ondará'á miyá ónááwe.

³¹ Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyán-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyán-kwaasi ímba naaúmpa'o tiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. ³² Róti awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé. ³³ Tirááimo táinda-i'o ésa ímba kawé'úmai ménaafo kentáféna imáyáa ésa tirááimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'i'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁴ Simátimé'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-wáási mimbóráfá'á túmá wéreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáiniye. ³⁵ Minkánáa kae'-íninkái tómbó wéto'mayaan-iyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáiniye. ³⁶ Kae'-wáási kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáiniye Ísu súwasa ³⁷ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó sénda-aii nááfatafewa séno suwaná póiyé sawaiyémo kawáá'ipa'o náindasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aii

paápé íníye Ísu siyáíye.

18

Moóráwigo keto¹-ínínkón-aaimo ísarain-ai.

¹ Ísu séna aasiyaasi Maníkómpá'á inai wésesa túwáafo séna waé'mai-
aai simátimena séna ² moórá-naopa'a aaimó ísáin-kwaasigo ména ímba
Maníkón-áaroí inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáoopa'a
keto¹-ínínkó ména aasiyaasi aaimó ísáin-kwaasigompa'a tóso éna séna
sáwí'a uwásinkanaesa wéfo aai súwa'nai uwásinkaaosisaná ⁴ ayáátáaka'a
wenáái ímba ísarena ánaemba imáyáa éna séna Maníkón-áaroí ímba
inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínkó kempá'ó timbá suwe-
saraí ifáímpó'a áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna
aaimó ísáí-sawí-waasigon-ai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó
inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátáaka'a úwoi ména miwí
táái iséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááema túwa'nai íníye. Ánaemba kemá
waási úranko aneka'ó kúmóndara'a méraiyán-kwaasifinkemba kesááisafesa
timankúnkúmba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó
inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maín-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne séna kentúma maimaé iyésa fi'on-kwaasi
túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-ai Ísu simátimena
séna ¹⁰ kae¹-wáásigórái moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo
taakisi-óntámbó maín-kwaasigo ésarai óraa¹-amaan-daumpa'a inai séyae
sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé
iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a
súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémhá ésamo ontembá
kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó maín-umen-kwaasigomo
intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáárá'á kae-kae-kánaá
ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní son-
daará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá
áma'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó maín-kwaasigo moóráfa koku'á
ména aigaé éna kifaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraifo
arumbá uwásinkaaosiyáíye. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkó
taakisimó maíwaini sáwí-imayaa maíyaúwáísana Maníkóe taankarótamai
maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-
imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráíye. Óraa¹-waasi únemo síyawi
Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-áísamaifimbo méraawi Maníkó
túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkainkwaé sésa
iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu
miníyámpóísáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa
kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení
waásimo kawáánimba miyáráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó
tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷ Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésa

sésamo iyámpóiyaaan-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínifo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigon-aaí.

Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

¹⁸ Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹ Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwigo Manikó weyáá kawekón-íye. ²⁰ Manikóní áamámba é'a ísaraane. Minamáámbá aúfáifimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentínófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²¹ miwá séna minamáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawe'á úmae wéiyune súwana ²² Ísu iséna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampo ení moparáwimbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawe'á-méyámbá Manikó wiyómpa'a ankáíniye. Tímatuwemo e kembá sirááiwainone súwana ²³ mináái iséna sáwifa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráíye.

²⁴ Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwifa'-ontamo makén-kwaasi Manikómó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbái táíniye. ²⁵ Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóigó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferáiniye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóferáinkakaa sáwifa'-ontamo makáan-kwaasi Manikómó kawáánipa'a kowisinó súwana ²⁶ mináái iséna áisai esa séna umbái taifó nóran-kwaasiya Manikómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷ Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Manikó úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸ Pítáa séna isaaó. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹ Ísu séna érai'a simátítime sune. Manikó wení waásimo kawáánintafesa imáyaa ombá naaópa'a tuwésa tuwaaininé tuwaaisáíye tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonnda ³⁰ marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwifa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aaí.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá naaófá'ó Manikón-aaimo simátímakowimo waasi úrankon-aaí agaimakáan-aaí paápé íniye. ³² Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi tímíyasa karaánáa'á sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³ súwiyonku'-nésa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a iyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴ wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó séna minááígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawe'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

35 Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafíkówi óntamba inai símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai séna 36 sáwífa'-waasimo tésamo kinkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa 37 Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná 38 óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa 39 aifa'ó tun-kwáásí aaisambá aéesa sésa aseraa'ó suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwana 40 Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koiyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áísai ena séna 41 nóin-tantaara embá arááiimo táinda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkaaó súwana 42 Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iye sémpo aúramba kawé'á ino súwana 43 minúwóiyáámbá aúramba kawé'-úmai awánéna Ísumba arááiwa'mae wéwena Maníkón-áwi'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwi'a mósá makáawe.

19

Sákíyasin-ai.

1 Maníkón-áwi'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba 2 moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máun-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna 3 Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáitukowana ampáan-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna 4 maanámpá'á tíniye séna minkwáásí tínaaempakemba aifa'á iyáákéna moórá-taifa'a iyáténa mérowana 5 Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana 6 aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa 7 minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná 8 Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkóntáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi tímé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana 9 Ísu séna káfé'a maandáumpá'ó méraan-kwaasi kawé'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aisaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. 10 Kemá waási úranko kumpaapé uráundawi enkáan-kwáásí saafá úmai sáwí'o úmimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métinkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáíye.

Siyáánkai-waasi-taai.

11 Mináái isówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'o kun-kwáásí imáyáa ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba káríka'a paapé íníye suntáféna waé'mai-ai simátiména 12 séna moórá-oraakon-ai isáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo siya'o é'a kesí waásiya'a takaráwiyonae séna 13 wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táemo kae-táemo'a tíména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóisasa 14 wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátíme sé'a kentáará'á ímba takaráwiyiniye kosimátíméro sewasá kuráawe. 15 Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau áméwana kouweré téna ááemo óntambo tímakain-kwaasi

táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶ aifa'ó ámakaiwai téna séna óraakoo simakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táemo'a maiyáumne sisaná ¹⁷ óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kári-tantaaka'a kawe'úmái káráwiyaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo simakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹ éniyo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰ moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo simakaanda-ontamba ampantafimbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máinone. ²¹ Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máinone sisaná ²² óraako séna sáwí-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aái simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kisaufaken-tomba wénaane sémpo ²³ kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo maráán-daumpa'o makáandarakaá tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máusino séna ²⁴ méraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táemo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵ miwí sésa imbanifo kae-táemo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶ óraako séna simátíme süne. Sáwífa-tantaaka'o kawe'úmáimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawe'úmáimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷ kesí namuro-wáásí kentáárá'á ímbo káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tinkamiyasa

púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Máaka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸ Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹ Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰ epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ánda awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹ Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³² kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ ánda koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ánda wéawaeyo súwasarai ³⁴ mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwaé simásuwasarai ³⁵ áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwi'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶ sáwífa'-waasi mésa óraaq'-wasin-iye sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiy'a auwétamaena wéwena ³⁷ Órífi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamói ésa fí'o-fí'on-kísau kawe-kísáú maúmba awánontafesa Manikón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸ Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Manikó minkáwáágómbá kawe'á wéuwankaiye. Manikó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹ misáwífa'-wáásifinkémbá tuwímbai amáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰ Ísu séna

simátíme sùne. Miwí ímba aaimó senkakaa maanóntánkó kentáfénawe séna aai sisinó Ísu siyáiyé.

Ísun-arumbó uwátínkarain-ai.

⁴¹ Ísu Yérúsaremu-nao¹-ewaa'a wéna awánéna waási tifi'a téna séna ⁴² aáno úmáimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³ Kentí namuro-wáási tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontafímbá agari'á tásuwesa ⁴⁴ kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'ámpá'á métinkanæ séna tisa'á tínaaemba uwánkáamba pósa kentí namuro-wáási tésa miyá ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Mátíyu 21:12-17, Mááka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵ Ísu mináái simásuvena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó un-kwáási iti'mátuvena ⁴⁶ simátimena séna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáumpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

⁴⁷ Aasiyaasi óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufiyan-ai suwasá ⁴⁸ úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-ai ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

20

Náawawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-ai.

Mátíyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

¹ Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóni ásé-ai simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Yúndaa-oraal-waasiye tésa ² sésa náawawa ai'maráisawa tiyéwa náawampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³ Ísu séna aifa'á moórá-ai tísai ona'á simásíméro. ⁴ Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵ miwí keáímbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶ Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasáámó ésa úwoi-waasisa sinkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aiimo simásímakaiwai uráiyé wéseмба pósa óntamba maiyésa sinkamonaawe. ⁷ Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná ⁸ Ísu séna ímbo simásimiya'a náawampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-tai.

Mátíyu 21:33-46, Mááka 12:1-12

⁹ Ísu wáé'mai-ai simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménæ séna maankísáúrá'ó káráwiyaaawimo é'a

kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰ arambó áfumo kain-kánaá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráisana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóisana ¹¹ aanáfó moóráwigomba ai'maráisana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóisana ¹² aanáfó moóráwigomba ai'maráisana tisasá ta'óto'mai tufú'maráawana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóisana ¹³ aanáfó séna nóra ónaumo. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráanana wínsa wenáái isánááwe séna ai'maráisana tisasá ¹⁴ minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímbo maínata kesáá maénae sésa ¹⁵ ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íniye. ¹⁶ Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímbo miyán-oro suwaná ¹⁷ Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-aaí aúfáifimba maaran-áái agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸ Wíyamba minóntánká'a tánaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aaí.

Mátíyu 22:15-22, Máaka 12:13-17

²⁰ Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaímo isáán-kwaasimo otembá té'a áisai iyana sáwí-aaímo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'marówasa Ísumpa'a tésa ²¹ sésa óraakoo érai'-aaí wése waási táároi ímbo inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímbo inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda Maníkóní aambó arááiwaén-aaí arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²² Emá nóran-imayaawa óno. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaawaasisa kentáásí ámáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³ Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴ moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵ Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶ mináái ísówana táá'a úwasa ímbo aaí siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímbo sáwí-aaí súwasa pósa ímbo aaí sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo iyáfasinaiyan-aaí.

Mátíyu 22:23-33, Máaka 12:18-27

²⁷ Ímbo ta'ótórówasa Sátüsü-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímbo iyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa ²⁸ sésa óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo

ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'le séna iyámpói ma'ankáiniye siyáiyé. ²⁹ Moórá-aaí isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³² minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ³³ Ísumba áísai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo iyáfasinaiyan-kanaa minínímá afakaeté-waasi tuwaainímá éna nááwa mániyo suwaná ³⁴ Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí maíyasa tiyáámumba to'waaí ésa wéowe. ³⁵ Manikó táántena séna pukémpinkemba iyáfásine'a wiyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wiyómpa'o iméraiyaamba aaré ímbo maíyasa waaí ímbo maíyamba ónááwe. ³⁶ Manikóni kísau-waasimo wiyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáási miyá ésa ímbo aarékómba ³⁷ waási pukémpinkembo iyáfasinaiyamba Mósese minááísáféna agaimakáiyé. Aúfáifimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímbo mintái káwisana mintáífinkémbá Manikó Mósésentafena séna Manikó úne. Enaíwá'ná Embaramune Áísáakine Yékopune miwítí Manikó úne siyáiyé. Manikó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utarámbanifo ³⁸ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Manikón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ áamáambo sun-kwáási sésa óraakoo kawé'-áái simásimakaane suwaná ⁴⁰ Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímbo áísai uráawe.

*Manikómó iyáfasinankarawai Káráisitín-aaí.
Mátíyu 22:41-46, Mááka 12:35-37*

⁴¹ Ímbo áísai uwaná Ísu séna Káráisiti Téfitín-andafaken-kwaasin-iyé wésefo ⁴² naaófá'á Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Manikó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³ mara'-ména'a ení namuro-wáási iyáákaanasa miwí tai'ánáawe

Manikómó siyáin-aaí Téfiti siyáiyé. ⁴⁴ Miyáumai Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitín-andafaken-kwaasin-iyé Ísu sumba Káráisiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitín-andafaken-kwaasigon-iyé.

*Áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfomo siyáin-aaí.
Mátíyu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 11:37-54*

⁴⁵ Sáwifa'-waasi mináái isówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ áamáambo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfo. Minkwáási ayáatáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáási áamáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómba kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷ Minkwáási keto'-ínintí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwi'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisimai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénáawe Ísu siyáiyé.

21

Keto¹-ininkó Maníkémpá'á óntambo tukáin-aaí.

Máaka 12:41-44

¹ Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómbo óntambo túwón-anafeumpimba sáwifa'-ontawara'-waasi sáwifa'-ontamba túwówana ² moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kaetóyaráámbá tuwómbo Ísu awánéna ³ wení kísau-waasisafena séna érai'a simátíme súne. Minkétó'-ininkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴ Miwí sáwifa'-ontafinkemba tuwímбай túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mótú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:1-2, Máaka 13:1-2

⁵ Súwasa tuwímбай óraa'-amaan-dantafesa sésa kawel'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkémbá ámakaan-tantaa'a ko'naariri úmakaawata awánéna aamoisá úne suwaná ⁶ Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tınıyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 24:3-14, Máaka 13:3-13

⁷ Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé ínıyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá ínıyesa sénaumno suwaná ⁸ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwifa'-waasi tésa kesúwı'a máwatesa sésa Maníkémbó iyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánká'á tınıye sénááwe. Miyán-áái siyawi ímba tirááıwáero. ⁹ Tıyááwemo síyan-aaı némpakena'i ewaakéná'i isáıyana ímba táá'a ino. Miyán-kánáámó tında mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áında-waame'an-ıye. ¹⁰ Fı'ı-fı'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena iyáfasine tıyáaromo sínasa iyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹ Fı'ı-fı'om-barafa'a óraa'-mari táıniye. Fı'ı-fı'om-barafa'a aawai táıniye. Sáwifa'-waasi tí'a ínıye. Wıyómpa'a fı'ı-fı'on-tantaa'a paápé ina'a awáné táátafe'a ónááwe. ¹² Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembıwı ta'óto'mai sáwı'a uwátinkesa amáán-daumpa'a kawáá-wáásı aaıfımbá maitinkésa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'ı fasi'ámaimo méraıyantafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aaı simátinkaiya'a ¹³ minóráá'-wáási kesáı simátimenaawe. ¹⁴ Aaimó simátinkénka'a nóran-aaıya sénaumno-imayaa ímba óraa'a iyana tirunkó umbai táıno. ¹⁵ Minkánáá kawel'-ímáyáá timé'a aaı tááka tınkána'a síyasa kentı namuro-wáási ímba kanaa'á kentáı taraisésa iyáákanaawe.

¹⁶ Kentinófoıye kentıfá'awaawiye kentımááraawe kentı waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aaı simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímбай tınkamiya'a puwónááwe. ¹⁷ Kentáfé fasi'ámaimo méraıyantafesa seyaafá'nánká tıyámba uwátinkanaawe. ¹⁸ Miya ésa ímba timambá tınkambai tai'ánááwe. ¹⁹ Fasi'ámaimo mé'ı é'a kawel'-úmai méranaawe Ísu siyáıye.

Sáwí-kanaagon-aaı.

Mátíyu 24:15-21, Máaka 13:14-19

20 Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáási taúkumaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísuweiyan-kanaa tiyé sénááwe. 21 Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'o méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'a iyónááwe. 22 Minkánáa Manikó sáwímeyamba tímínana Manikón-aai aúfáifinken-aai paapé íniye. 23 Tímúka'ínine káfé'iyampoiwara'ínine minkánáa sáwí'a ónááwe. Manikó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táiniye. 24 Fi'om-barafakewi tuwímbai paepáétamba tínkamesa tuwímbai tí'maesa fi'ofion-kwaasiti marafá'á mótinkesa fi'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a iyana Manikó séna kentí kanaa tai'áiyé siniye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátiyu 24:29-35, Máaka 13:24-31

25 Ísu mináái simátimena séna aafáúrálé wiyónka'e okálé fi'ofion-tantaa'a paapé íniye. Marapá'á fi'ofiom-barafaken-kwaasi tirunkó umbai táiniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántáafan-ínasa waási inkaisónááwe. 26 Wiyónko tora'náára'a ínasa waási séna nórawa'iyó séna tinekembá tata'á ínasa táatáfesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. 27 Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sámo kainkwará'á ainánká kúmóna'a suwánanááwe. 28 Kemó súnnda-tantaa'a áwáu ómbarena paapé ina'a mósá awánanááwe. Manikó kawé'-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiyé.

29 Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táigón-áwí'a fiki mindáwara fi'on-taiwara'a imáyáan-oro. 30 Asáomó agaínda awáné sé'a áú'o síndakanaa kárika'a tınıye sénááwe. 31 Miyámó intembá kemó súnnda-tantaa'a ina'a awáné sé'a Manikó wení waási kawáánimba kárika'a tınıye sénááwe. 32 Érai'a simátime súnne. Káfé'ó méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó súnnda-tantaa'a paapé íniye. 33 Wiyóne marawé tai'áínifo kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

34 Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwó'io on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá'é'ó é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. 35 Kífo'io aumakáawanamo waigo ímbo imáyáa ímbo tafááfintemba fi'ofiom-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a kumúnafainifo 36 káráwiyoro. Inai símáe wéiyiyana kemó súnnda-tantaa'a kempá'ó tina'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyé.

37 Minkánááfimbá aasiyaasi-kánáa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máapa'a kumbéna Órífí-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa 38 sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aai isánae séna

óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyááwe.

22

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-ai.

Mátíyu 26:1-5,14-16, Máaka 14:1-2,10-11, Yóni 11:45-53

¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa
² óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumbo tufiyan-ai
 suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímba aforatá ta'ótoranaumne
 siyáawe.

³ Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-
 waasifnkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakerioti éna
 waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴ óraa'-amaan-
 kísau-waasifa'e áamáan-daka'o káráwirowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á
 Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵ isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá
 óntanta aménaumne suwaná ⁶ Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a
 nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena
 úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-ai.

Mátíyu 26:17-25, Máaka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷ Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba
 tíyótaimo í-tánón-kánáa sipisipi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a ⁸ Ísu Pítaante
 Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó
 súwasarai ⁹ mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰ Ísu séna
 Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba
 arááiwaékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹ naankón-afowámó
 mérainakai kosimámekai óraako áisai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-
 aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosimámekaiyo. ¹² Wemá
 afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-
 tantaa'a mimpimbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á
 kausínkáakaiyo súwasarai ¹³ mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai
 Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-ai.

Mátíyu 26:26-30, Máaka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴ Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó
 náiyapa'a komérowana ¹⁵ Ísu simátiména séna kárika'a sí'o inda-i'a
 uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótaimo í-tánómbá kembiwísé'a
 nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáa paapé ímbá póta
 nánaumne. ¹⁶ Simátiména sune. Marapá'á maantánómbá ímba ane'ka'á
 nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóni áwáuma
 afora'á wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba
 maisoréna Maníkómpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró.
¹⁸ Simátiména sune. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení
 waásimo kawáánipa'a mé'a ane'ka'á nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna
 Maníkómpá súwiyo séna tafánkena tíména séna mindá kesún-ifo kem-
 biwísáfé'a ísámai kesú tuwánáumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae
 iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba
 maisoréna pérétimo tímúntemba miyáumai ándá-aran-domba tíména séna
 mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníkó

séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'á Maníkó séna waási úranko puwíniyemo siyáintemba pó'a puwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máiniye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáimbá sésa náawa miyá ínísanawa síyó siyáawe.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-aaí.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aaí sésa kentááfínkémbá náawa wéiyaakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáási óraa'-waasi kawel'á wéowe siyáawe. ²⁶ Kembíwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontembá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae siyawi seyaafá'-wáásiti kísau túwa'nai oro. Iyáákanaemo siyawi fi'owiti wayó'á maenááwe. ²⁷ Marapá'-wáásifínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úná'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesifo kentáféna séna waási kawáánuwo siyáintemba kembiwísáfé'a miyán-áái simátimenamne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'á mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'á mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'lá kumbaimái-aanintontj minándáfákén-kwáási-taai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáimonimba arumbá uwánkena séna Sáimoniyo isaaó. Owái to'máimo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmísasamo anónka'o mósá máéntemba kawé-tántáá'á mósá maé'a sáwí-tanta'a'á úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³² mindásafe Maníkómpá'á inái sé'a kesé'o kááísamaimo méraanda siyuwáánafo sé'a inái siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaaó Ísu súwana ³³ Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴ Ísu séna Pítao simáme sune. Káfé'a kokórigo ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáíye.

³⁵ Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááema ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááema sé'a ti'mákaunda moóra-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'iyo súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶ Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói fi'owi tímésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷ Simátíme sune. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba Ásáya agaimaréna séna áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo

mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paapé íniye Ísu súwasa ³⁸ wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísöntafena séna é'aniye

Ísu siyáiyé.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-ai.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹ Ísu simátimena máápa'a kuména Órifi-omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰ iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-ai kempá'á sifáinifo Manikómpá inai seró séna ⁴¹ tiyuwéna ewaa'á wéna Manikó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiínkembá ⁴² séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éniyo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno súwana ⁴³ Manikóni kísau-waasigo wíyómpakewi paapé éna fasi'ánkowana ⁴⁴ arunkó óraa'-umbai tówana Manikómpá'á inai fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵ inai simásuwena iyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbai tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶ tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba iyáfasine'a inai seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-ai kempá'á sifáinifo Manikómpá'á inai seró Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-ai.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷ Ísu mináái wésuwana sáwifa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi misáwifá'-wáásifimbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moórá-tantaa'lo paapé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-amáán-káwáágóni kísau-waasigon-áa'á fagáúsuwowa ⁵¹ Ísu étuwaaó séna minkwáásígón-áaka'a ta'ótorena áa'á kawé'á uwánkaraiye.

⁵² Kawé'á uwánkowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye amáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwifa'-kanaa óraa'-amaandaumpa'a kesé'lo méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóni fasi'aémbá iyáákaisa'a kembá ta'ótoráawe Ísu siyáiyé.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-amáán-káwáágóni naaúmpa'a móankowana Pítaa tinaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóni naamaáifa iyamá agaimaréna mérowana Pítaa miwisé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamá wégonka'a moórá-kisau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna

minkwáásígó wesé'lo máiwain-iyé súwana ⁵⁷ Pítáa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítáa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Káririfakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iyé súwana ⁶⁰ Pítáa séna emó sènda-aaí ímbo isáúmne súwana kokórigó áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítáa Fasi'aénkó simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'lo kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

*Ísumba karaánáá'lo ánkaraan-aaí.
Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65*

⁶³ Pítáa ifi'á tówasa Ísunka'lo káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó iyáfasisinkaraiwai únemo sèndawi ómpo kemá náawa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fí'lo-fi'on-aaí símai sáwí'a uwánkaraawe.

*Ámáán-óraa'-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aaí.
Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24*

⁶⁶ Aafáúmó iyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa iyúwasa ⁶⁷ sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráisitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátiména'lo é'a ímbo kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸ Moórá-aaímo tisai ona'ó é'a ímbo simásimenaawe. ⁶⁹ Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iménaumne súwasa ⁷⁰ seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹ miwí sésa wesáféna sífó minááísáféta aafíntá maenkéta fí'on-aaímo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

23

*Ísumba Páiratimpa'lo áí'mae kuráan-aaí.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38*

¹ Minááísáfésa misáwifá'á iyáfasinésa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páiratimpa'a wésa ² aaí simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímbo áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawaágó é'a Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne siyáiyé suwaná ³ Páirati Ísumba áísai éna séna Yúndaa-waasiti kawaágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴ Páirati óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímbo sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵ óraaka sésa Kárirí-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéiyé siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aaí.

⁶ Suwaná Páirati mináái iséna séna Kárirí-aempakewiya'iyo súwasa ⁷ ewé mináémpákéwín-iyé suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-kawaágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraifo ai'maráanana

wempá'á wínana wemá isáíniye Páirati simásuwena ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸ Ayáátáaka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna ⁹ fi'o-fi'on-tantaatafena áisai úwana Ísu iséna ímbo aaímó súmba úwoi mérowasa ¹⁰ óraa'-amaan-kisau-waasiye amáámbo sun-kwáásiyé mésa Ísumbo simánkón-aaí óraaka suwasá ¹¹ Érotiye wení i-wáásiyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáa'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátói uwánkesa áí'maesa Páiratimpa'a aneká kuráawe. ¹² Ááema Érotiye Páiratiye aaisambó siyáyamba pósarai minkánáá kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páiratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufiyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-26, Máaka 15:6-15, Yóni 18:39-19:16

¹³ Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴ séna minkwáási kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áisai únana simánkáán-aaigoni áwáu ímbo wérais'a awánáúmne. ¹⁵ Érotiye áisai úyamba minááigóni áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufiyanamó puwínda-i'a ímbo uráífo ¹⁶ i-wáási senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷ Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páirati minkwáási faú'ankowana miwifá'á kúwana Páirati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸ seyaafá'-wáási óraaka sésa ímbanifo tufiyana puwínifo Párápásimba faú'anakaao siyáawe. ¹⁹ Ááema tuwímbai kámáni-waasiye tiyómbo moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkárowasa sésa Párápásimba faú'anakaao suwaná ²⁰ Páirati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹ óraaka'-oraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno suwaná ²² Páirati aneká'á séna nóra-sawira uráíyo. Tufiyanamó puwínda-i'a ímbo uráífo i-wáási senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³ óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno símae iyún-aaigo Páiratin-aaigomba iyáákowana ²⁴ Páirati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵ moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tiyómbo moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkárowaimba táántowaimba Páirati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufiyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáási tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aaí.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶ Timúwasa i-wáási Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáimoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáási ta'ótoresá Ísumbo tufiyana-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷ sáwífa'-waasi Ísumba arááiwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifi'á támaesa arááiwa'mae kuwaná ²⁸ Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímbo kesifi'ó tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ifi'á taaró. ²⁹ Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tinda age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náámbo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-iyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne

sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰ Minkánáámó tinda kári'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááema pukónáífo faiwí'mae kufaráátao sénááwe. ³¹ Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinkaafó kembiwí aáenkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáiyé.

³² Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³ mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufusésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴ Ísu sésa kesifó maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáámba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tíminda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátóí maénae sésa ááfé tíyáananasa nááwamo iyáákaindawi máíniye sésa miyá uwasá ³⁵ waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-óraa'-waasi karaáná'a ankésa sésa fi'owi túwa'nai ena Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo énao éna wesáféna wenáú áwa'nai íniye suwasá ³⁶ i-wáásíyé karaáná'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷ Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ ááema aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹ Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigoraí moóráwigo Ísumba karaáná'a ankéna sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwárá'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰ moóráwigo

sésa ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra

miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwárá'á miyá wéowe. ⁴¹ Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráyawinkai sáwí-meyamba uwásínkááwe sésa ⁴² Ísuntafena sésa Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-imáyááwárá'á uwo súwana ⁴³ Ísu sésa érai'a simáme sune. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á iméínone Ísu siyáiyé.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátiyu 27:45-56, Máaka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴ Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á tínkwéna aafáúmó taenónka'a tínkúmba ⁴⁵ óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶ Ísu óraaka sésa kesifó kesimambá enayáámpimba to'marúumne simásuwena puwúwana ⁴⁷ i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna sésa érai'a arupíse-waasin-iyé súwasa ⁴⁸ sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánésa tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasá ⁴⁹ Ísuwe'o nún-kwaasiye Káíriri-aemapakemba Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá'-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.

Mátiyu 27:57-61, Máaka 15:42-47, Yóni 19:38-42

50-51 Awánowana moóráwígon-awí'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árímatíyaa-naopakewi kawel-wáásí arupíse úmáimo mérowi Maníkó wení waási kawááníniye séna amu'maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵² Páiratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ewé súwana ⁵³ Ísun-áuma aaraa-táiyákembá tamaimáí aú-ampantafimba asááumaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴ tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá kárika'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵ Kárirífakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánésa ⁵⁶ tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa unká'á saagon-kánáá túwana áamáambo sunten-úmai úwoi méraawe.

24

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai.

Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10

¹ Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafáúmo íyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúm-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ² awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³ minóntán-aifa'o íyúmba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánésa ⁴ óraa'-imayaa ésa awánomba kae'-wáásíyáí tógáyáagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶ táátafesa ésa kífaiyowasarai sésarai púwisa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo íyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafáí oro. Wemá Kárirífa'a úwoimo méronka'a simátímakain-ai imáyáan-oro. ⁷ Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi tímíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne siyáíye suyasa ⁸ isésa simátímakain-ai tááka'a marésa ⁹ minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sisamaifakemba moóra kumbaimáí-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosimátimesa ¹⁰ minínimbá moóra Mágátáraa-naopaken-ininkon-awí'a Máriyaa úwana moóra araamáó Yémísin-anówa úwana moóra Yóána úwasa miwísé'o méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosimátímuwasa ¹¹ isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹² Pitaa íyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogifaena awánómbo ampantasámbó kará'lumae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráíye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-ai.

Mááka 16:12-13

¹³ Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyáíye. Mindáópa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwíyon-ai símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awiyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aaiya aampa'á símae wégoyo súwasarai minká'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awí'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano

áísai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyó súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai súye. Maníkón-aaí siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáási óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba ámewana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáási kawáá-í'a éna Rómu-kamani-waasi iyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé. Moórá-aaíwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímбай-inimbo simásímén-aaísa sáátafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wiyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfínkémbá tuwímбай utámakaapa koawánaawana minínimbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaísafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó iyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-í'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméiniye miyám-biyan-aaí Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aaí aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaigoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósese agaimaréna siyáin-aaíwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-waasi agaimarésa siyáan-aaíwara'a simátímakaiye.

²⁸ Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákwasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékaí méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a íména ³⁰ tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awiyéraase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aaí aúfáífinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-íye siyááye.

³³ Mináái simásuwesarai iyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kisau-waasi sisamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba iyáfasinena Sáímonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasarái ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awiyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.

Mátíyu 28:16-20, Máaka 16:14-18, Yóni 20:19-23

³⁶ Mináái suyaná Ísu paápé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷ inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸ Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó iyamba ³⁹ siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-íye seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰ Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹ óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-íye sefó séna Ísu náíyan-tomba makáao tísai éna súwasa ⁴² agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³ maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴ Násuwena simátiména séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósese agaimaréna siyáin-aaíye Maníkón-aaimo

siyón-kwaasi agaimarésa siyáan-aiye imá agaimarésa siyáan-aiye érai'a paápé íniye simátíma'kaumne. ⁴⁵ Maníkón-ai aúfáí'finkemba kawe'-úmáimo isáiyantafena miwítí imáyáa kawe'á uwátínkaraiye. ⁴⁶ Maníkón-ai aúfáí'fimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índai'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáa maisuwéna íyáfasinainasa ⁴⁷ wení fasi'aénkwará'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fi'o-fi'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tiyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸ Awánaan-ai simátíma'mae koró. ⁴⁹ Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'máráanana kembiwisé'a kumbéiniye. Yérúsaremu-naopa'a mérai'ana kempímbá kumbéna wiyómpake-fasi'aemba timína'a awánaan-ai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

Manikó Ísumba aiyówanamo iyáin-ai.

Máaka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰ Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremu'fafa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹ Uwátinkowana Manikó aiyówana wiyómpa'a iyúwasa ⁵² Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá marésa tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouwerésa Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³ aasiyaasi-kánáa óraa'-amaan-daumpa'a iyésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-ai tai'áiyé.

Yóni

Ísu wiyómpa'a iyówana kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aaí agaimakáí. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáíye. Manikón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-íye. Yóni séna wemá Manikón-aaign-íye síyái. Ísu Manikón-ááninko sáwí-ímayago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-íye síyantafena Ísu kawé-kísáú ímbo awánaron-kísau maíyái. Tuwímbai wenáísafesa érai'e sésa wení aampa'á arááíwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Manikómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-íye-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáíye.

¹ Áwáura'a maramá ímbo wéronka'a Manikóní imáyáama aráátimíwaima wenáwí'a Manikón-aaign-íye. Manikón-aaigno aasiyaasí ména Manikóe ména wemá Manikó póna ² áwáura'a Manikón-aaigno Manikóe ména ³ seyaafá-tántáá'á úmarowana Manikó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkáná paapé uráin-tantaa'a úmakaiye.

⁴ Manikón-aaigno waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-íye. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵ kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba iyáákena kumeu'á uwánkaraiye. ⁶ Moóráwígon-awí'a Yóni mérowana Manikó ai'maréna ⁷ sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásifá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Káráísitima waási sáma kátinkáiwain-íye síwae súwana ⁸ Yóni wemá ímbo sámo kátinkáiwai póna sámo kátinkaindawin-aaí maimaéna kuráíye. ⁹ Manikón-aaigno seyaafá'-wáásifimbá sáma kátinkáiwain-íye. Yóni simátimakonka'a Manikón-aaigno marapá'-wáásifimbá kumpaapé uráíye.

¹⁰ Manikón-aaigno maramá úmkena marapá'á kumbérowasa marapá'-wáási wení áwáuma ímbo kawé-úmai awánaraawe. ¹¹ Wenamáápa'a kumbérowasa wenamááraa ímbo aaweyáá uwánkówasa ¹² tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenáísafesa timankúnkúmba ésa Manikómpákémbá kunkáíye suwaná póna miwísáféna séna Manikóní iyámpóisomban-owe síyáíye. ¹³ Waási kentí imáyáafinkení'a úmai wématinkaafó Manikóní iyámpói ímbo miyáumai Manikóní iyámpóíyaani'a wéowe. Manikó wení imáyáafinkembo uwátinkáimbo pósa Manikóní iyámpóíyaani'a wéowe.

¹⁴ Manikón-aaigno waási úkéna marapá'á ména kentááfimbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wará arupisemo í-tántáá'wará'á wempímbá sáwífa'a wéronkwaasi póna sámo kainkwará'-wáási úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwará'á mérowata awánaraumne.

15 Yóni wentáféna seyaafá'-wáásí simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne siyáíye.

16 Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwifa'lo wérawai póna kentáá kawé'á wéuwasinakamaena wéwiye. 17 Naaófá'á Manikó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamámba simátimiyo siyéna ánaaemba Ísu Káráisitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mütimiyo siyáíye. 18 Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáásí Manikón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbórái'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Mááka 1:7-9, Rúku 3:15-17

19 Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi áamáan-kisau-waasiye Rifáin-andafaken-kwaasiye tí'marówasa Yónimpa'a tésa áísai esa sésa emá nááwa'ono suwaná 20 Yóni ímba umémpa'a tuwómbo afora'á séna Manikómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa 21 sésa emá nááwa'ono. Íráiyaa naaófá'á Manikón-aaímo simátimakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Manikó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa 22 miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásiminda-aaí si'mákaawisa kosimátimeno suwaná 23 Yóni simátimena séna Manikón-aaí simátimakowin-awi'a Áísaya naaófá'á agaimaréna séna máásai-marafa'a moóráwigo ména aemáiyakemba séna Fasi'aénkóni aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa 24 taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáan-kawaa-waasi miwí 25 Yónimba áísai esa sésa emó sémo Manikómó iyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne. Manikón-aaímo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná 26 Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéwanaamba póna 27 ánaaembo kesínaenka'lo tındawi wemó aaimó sindara'lo kemó sendá sáwi'an-íye. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáíye. 28 Yóndani-nonkoni menáipá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áísai uwaná Yóni mináái simátimakaiye.

Ísun-aaí Yóni simátimakain-aaí.

29 Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwi-imayaasafesa ísámai sipisipi-araa'lo tufú'maimo Manikómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwi-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Manikó ai'maráísana kúmimba póna puwíníye. 30 Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wendónkáámbá ména kembá iyáákaraiyemo siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne. 31 Manikómó iyáfasinankaiwain-aaí isé'a nááwantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiyi.

32-34 Yóni awánaron-aaí simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á kumbérais'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-iyé siyáin-aaí sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátimé'a sune. Wemá Maníkón-ááninkon-iyé Yóni siyáiyi.

Énduruwe Pítaae'a Ísumbo arááiwakaayan-aaí.

35 Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyáiyi méresa 36 Ísumo kumba awánéna uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákainkwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíniye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíniye súwasarai 37 mindárai ísésarai Ísun-ánaemba arááiwáúyana 38 Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná 39 Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

40 Yónimo siyáin-aaí ísena Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwigon-awi'a Énduru wemá Sáímoni Pítaan-áfáko 41 aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai Mésíyaa mérais'a awánaruumne siyáiyi. Mésíyaa-awi'a waé'mai Kíríki-waasi-taafinkemba Káráísitiye sembá mináwíkoní áwáuma Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé wéséwe. 42 Sáímonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáímoniye. Moórá-awi'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyi. Miwí tááifinkemba Pítaawemo sembá óraa'-ontankowe wéséwe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aaí.

43 Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyi. 44 Wemá Pétésáitafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iyé. 45 Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Mósesé Maníkón-aaí aúfáfimba agaimarówasa Maníkón-aaí simátimakowiye aúfáfimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaruumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awi'a Ísun-iyé súwana 46 Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawe'-wáásín-iyé wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai 47 kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéráiwai wétiye súwana 48 Nátániyeri áísai éna séna nóra úmaiwa kesí ímáýaa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-áwáura'a méraana'a kesí ímáýáfinkemba awánaruumne súwana 49 Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáásí kawáágó óne súwana 50 Ísu séna piyái-áwáura'a méraana'a kesí ímáýáfinkemba awánaruumne súndasafe kentáfé sé érai'e

Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó íyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáinone. ⁵¹ Érai'a simátíme'a súne. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáíye.

2

Ísu non-úramba wáini-nombo waé'makain-ai.

¹ Aúnkáraamba Káriri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'wai-esa Ísun-anówa komérowasa ² Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Isuntafena séna ándá-aran-domba tai'áíye súwana ⁴ Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánká'ó kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáíye súwana ⁵ Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáíye. ⁶ Yúndaa-waasi tiyáámbo non-kwíyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana ⁷ Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸ Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹ mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyo mo súbma kísau-waasi Ísun-ai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyo séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰ seyaafá'-wáási aifa'á kawé'-ándá-arán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaaemba kawé'-ándá-arán-dómbá wésimene siyáíye. ¹¹ Káriri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ¹² Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínóndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Mátíyu 21:12-13, Mááka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³ Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tiyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴ óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amiyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa ámáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísisuwena ¹⁶ mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷ wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-ai aífáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení kísau-waasi tááka'a makáawe.

¹⁸ Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa

sénaumne suwaná ¹⁹ Ísu séna maanámaán-dámbá tawísísuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰ sésa maanámaán-dámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹ mindá ámaán-dantafenamo siyáimba wení áusafena siyáiyé. ²² Ánaaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba iyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-aaí érai'-aaí siyáimbaniye sésa Maníkón-aaí aúfáifinken-aaí érai'-aain-iyé siyáawe.

²³ Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánáará'á Yérusaremyfa'a Ísu fi'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbánifo ²⁴ Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesaraí kembá uwásinkanaawe séna ²⁵ waási ímba simámun-aaifinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáiyé.

3

Nikótímási Ísumbo átsai uráin-aaí.

¹ Moóráwigo ámaán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ² moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-aaí simásimindasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaq fi'o-fi'on-kawe-kisau ímba kanaalá maésino súwana ³ Ísu séna érai'a simáme'a sùne. Ímbo anekal'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maenááwe súwana ⁴ Níkótímási séna óraa'a uwáguraafo nóraumaiya

aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánaáwe súwana ⁵⁻⁶ Ísu séna érai'a simáme'a sùne. Waásimo matinkáámba mindá waásin-oho Maníkóní ámútankomo uwátinkáimba mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwára Maníkóní ámútankowara'lo aúraani'lo úmaimo méraiyani'lo uwátinkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷ Aneka'lá aúraan-úmai matinkáíníyemo súnda-aaisafena ímba áá'a íno. ⁸ Maarán-áái ímáyaan-uwo. Fiyúndágo wení ímáyaafinkemba wéwisasa ane'lá ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹ Níkótímási séna nóra énawa miyá ínyo súwana ¹⁰ Ísu séna Ísareri-waasifimba aaí wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹ Érai'a simáme'a sùne. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'lá ímba wéisaawe. ¹² Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'lo wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpaken-tantaatafe'lo simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³ Ímba wíyómpa'a iyésa kunkáafo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaápé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaalá aráátimune. ¹⁴ Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo un-kwáásí awánésa ímba pukáawe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaápé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵ kesááisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

16 Manikó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai arun taféna éna póna wenáánimba kimbora wigomba ai'marówana kunkáimba pósa wenááisafesamo timankúnkumbo iyawi waásimo méraawini áwáuma Manikóni némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 17 Marapá'-wáási aaifimbá maitinkaaó séna Manikó ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawé'-ámpá'á métinkaaó séna Manikó ááninkomba ai'marówana kunkáíye. 18 Manikó ááninkon-aaisafesa timankúnkumbo iyawi ímba aaifimbá maitinkáinifo ímbo timankúnkumbo iyawi é'a aaifimbá maitinkaraiye. Manikóni kimbora-aaninkon-aaisafesa ímbo timankúnkumbo wéiyawisafena é'a aaifimbá maitinkaraiye. 19 Sámo kátinkáiwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátinkáíwaifa'o ímbo tentáféna aaifimbá maitinkáiníye. 20 Sáwí'o wéowi sámo kátinkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paapé ifo sésa ímba sámo kátinkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofó 21 arupísemo owí sámo kátinkáíwaifa'a taméraamba pósa Manikómó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátimakin-ai.

22 Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana 23-24 minkánáará'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa 25 Yónini kísau-waasisonte moórá Yúnda-waasigo-iyaise mésa nombó maitinkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa 26 Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáípá'ó esé'o máíwaimba wenáwí'o mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná 27 Yóni séna Manikómó tímísasamo ombá mindá miwínén-íye. 28 Kemó siyáunda Manikómó iyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-ai isaraawe. 29 Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. 30 Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko iyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáíye.

31 Wíyómpakewi seyaafá'nánká iyáákaraiye. Maankákén-kwáási marapá'-wáási pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi iyáákarain-kwaasi póna 32 awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba isáámbanifo 33 wenááisafesa érai'e sewí sésa Manikó érai'-aagioni áwáun-íye sisasá tuwánésa sésa Manikó érai'-aagioni áwáun-íye wésewe. 34 Manikó ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna Manikón-ai wésísasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Manikó érai'-aagioni áwáun-íye wésewe. 35 Manikó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáa'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáíye. 36 Ááninkon-aaisafesamo timankúnkumbo ésamó wesé'o kááísaimo mérai'yawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo isámimo kawé'ó iyawi ímba aúí'a úmai mérewana Manikóni áyánko miwísé'a aasiyaasi waé'wae'a isasá méraawe.

4

Sámériyaafaken-ininkon-ai.

1-3 Yóni nombó maitínkáin-kwaasi Ísumo maitínkáiwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáin-kwaasi Ísumo maitínkáimba kóyáákamai-waasi maitínkáin-aaí ámáán-kawaa-waasimo ísón-aaí Ísu íséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káriri-aempa'a kónae séna ⁴Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaraí úwana mimbáiká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínená túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáíye. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'ó on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwérimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'ó on-dómbá uwínono. ¹²Kentáá síwá'nágo Yékopu maandóm-báí'á u'maréna wení sipísipiye wení akúnté'ó tímakaima ísasa maandómbá wénaawe. Kemó súnnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba iyáákainiye wésune súwana ¹³Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó iyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampinkémbá tauwóno súwana ¹⁶Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷séna kesuwaai'iyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸séfataase-wamba maiyé miwísé'ó maénda isamá káfé'ó minkwáásígóe'ó emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aaí simásimene súwana ¹⁹minínínkó séna kemó imáyáamo únda Manikón-aaí simátimendawi óne. ²⁰Sámériyaa-waasi kentáá síwá'ná sésa maanómáká'á Manikón-ímáyáá mósá maráaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Manikón-ímáyáá mósá maráaro wésewe súwana ²¹Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wára Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²²Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá maráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníkó séna moóráwigo sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae síndawi Yúndaa-waasifinkemba paápé íniye siyáíye. ²³Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá maráaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'ó kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai

kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²⁴ Maníkómbá áúma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai Manikón-ímáyáámó mósá máraámbo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máraaro súwana ²⁵ minínínkó séna Maníkómó íyáfasinankarawai Káraísitiyemo sewí kumíniye. Kumíndara'a seyaafá-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶ Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáiyé.

²⁷ Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-inínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa iyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáísai uwaná ²⁸ minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹ seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Maníkómó íyáfasinankawaiyo taawánaaro súwasa ³⁰ naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹ Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³² Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máamakaiyo suwaná ³⁴ Ísu séna tóntáfénamo tááimo tain-tembá si'mákaiwain-aaí isé'a wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵ Kísaufa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káínata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Maníkómpá'a túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷ Waásisombo tí'mai Maníkómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawe'-méyámbá maíyasa Maníkómpá'ó tíyan-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fi'owi fakaránááwe wésewe. Miyáumai kísau iyawiwara'e fakaráiyawiwara'e aamoí ónááwe. ³⁸ Fí'owi kísau úmakaamba isa'á kemá ti'maráúna'a fi'owiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-aaí simátimakaiye.

³⁹ Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paapé uráiyé siyáin-aaí isésa pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰ Ísumpa'a tésa sésa kentáási naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹ aaí simátimuwasa isésa sáwifa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'ó úmaimo méraundafinkenta kawe'-ámpátáámó mésinkaindawin-iyé sésa ⁴² minínínkómbá simámesa sésa ímba enááisafeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáási sáwí'ó úmaimo méraundafinkemba kawe'-ámpátá mésinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-aaí.

⁴³ Ísu kae'-nó'wáámba waéna mindáópa'a tuwéna Kárirí-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴ séna Maníkón-aaí simátímiwain-awi'a wenamáaraa ímba mósá máraáfo fi'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵ miyáumai Kárirí-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáási aamoí uwánkaraawe. Ááéma tíyótaimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a komésa Ísumo kísau mo maíyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

46 Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápameamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana 47 Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a tiyáin-aaí iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana 48 Ísu séna ímbo fi'o-fi'on-kisau-waame'o awáné'o é'a ímba kesááisafe'a timankúnkúmba ónááwe súwana 49 óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana 50 Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba 51 aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná 52 tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wáawái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná 53 afowámá imáyáa éna séna minkánáa enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáíye súwasa wení akúmpákén-kwáási seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. 54 Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a koména moóráma kawé-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpóígómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

5

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-aaí.

1 Ánaaemba Yúndaa-waasi ámáántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. 2 Yérúsaremu-naokoní óntan-kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésita-nonkwaaumba wérowana 3 mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tiyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaúwaamo índá amu'makówana 4 moórá-mora-kanaa wiyómpakewi nonpímbá kumúwana nonkó úwaaúwa úwana aifa'ó nonpímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. 5 Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátááka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana 6 Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéíye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana 7 we séna nonkómó úwaaúwaamo índara'o sí'maenamo nonpímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákéna nonpímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana 8 Ísu séna iyáfasinaao. Ení tuwaaí'á maimaé waaó súwana 9 minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaaí'á maimaéna kuráíye.

Yúndaa-waasi ámáán-aaímo isón-kanaara'a miyá úwasa 10 Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáa isa ení tuwaaí'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná 11 we séna asófankaraiwai séna ení tuwaaí'á maimaé waaó siyáíye súwasa 12 miwí áísai esa sésa ení tuwaaí'á maimaé waaómó siyáíwai nááwa'iyó suwaná 13 sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáíye.

14 Simásuwéna ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sinkáífo sé sáwí-imayaa aneká'á ímba uwó súwana 15 iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátiména

séna asófasinakaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶ Yúndaa-waasi áamáán-aaimo isón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkamae iyúwana ¹⁷ Ísu séna kesifo aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸ saagon-kánáará'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi séna tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Manikóe kesé'a mimbórá'í'a úmai mérauyé siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi séna tufuwónae siyáawe.

Afowán-áaimo Ísumo siyáin-aii.

¹⁹ Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátimé'a súné. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰ Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Iyáákainda-kisaumo aráásimina'a minkisáú máéna'a táátafe'a ónááwe. ²¹ Kesifomá pukáampinkembo iyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba iyáfasintinkanae'a wéune. ²² Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakauwé siyáíye. ²³ Aafimbó maitinkáinda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'ó mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'ó ímbo mósá maráiyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awí'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴ Érai'a simátimé'a súné. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Manikómá iyémó siyawí é'a áwáuma ómbaresa aú'í'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Manikóni némpa'ó maé'ómbanifo Manikóni ewaa'á taméraamba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵ Érai'a simátimé'a súné. Moórá-kanaa tinasá pukáiyán-kwaasi Manikón-ááninko-saai isánááwe. Isáiyawí iyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óne siyáíye. ²⁷ Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaapé uráundawí únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitinkénda-kisau amúne siyáíye. ²⁸ Minááisáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tinda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹ utarémpinkemba iyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo iyáfasinesa aú'í'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'ó uréwimo iyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááisáféna ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísu wení áwáumo siyáin-aii.

³⁰ Ísu simátimena séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹ Kemó kesáfé'ó súndarakaa karo'é sewaisinó. ³² Moóráwigowara'ó kentáfénamo simbá érai'a wésíye. ³³ Kembiwí tuwímbai tí'márówasa Yóni nombó maitinkáiwaimba koáisai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátíméro siyáíye. ³⁴ Kesí áwáumo siyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanae-imayaa wé'e'a mináái simátimune. ³⁵ Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamoí

uráawe. ³⁶ Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aaigomba íyáákaraiye. Kesifomó simásimakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-íye. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aaigomba íyáákaraiye. ³⁷ Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámái ímba kawe'á é'a wenane'á ímba awánaaraawe. ³⁸ Si'marówa'o kunkáundasafe'á ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aaí ímba tirumpimbá wéraiye. ³⁹ Kembiwí sé'a aú'í'a úmai maé'mae'á ónaumne sé'a Maníkón-aaí aúfáifimba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáifimbá kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawe'-úmai ísaraawe. ⁴⁰ Kawe'ó úmaimo isé'ó kempá'ó tenkakaa aú'í'a úmai maé'mae'á owaisinó.

⁴¹ Waási kesúwí'a óraa'a uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴² Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³ Kesifomá simásimakaintafe'á kunkáundanifo ímba kawe'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawe'á uwánkanaawe. ⁴⁴ Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'a uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'a uwásinkainiye senkakaa kentáfé'á érai'e sewaisinó. ⁴⁵ Kesifon-aúranka'a ímba aaifimbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó ámáán-aaimo agaimakáiwai aaifimbá maitinkáíniye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aaifimbá maitinkáíniye. ⁴⁶ Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aisafe'ó timankúnkúmba onkakaa kesááisafe'á timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷ Mósesemo agaimakáin-aisafe'á ímba érai'e sembá pó'a kesááisafe'á ímba érai'e sewé Ísu siyáíye.

6

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Rúku 9:10-17

¹⁻⁴ Naaófá'á Maníkó Yúnda-aaí títótaito

í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káíriri-waaunkoni menáipá'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóni moórá-awí'a Táipíríyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba aráái'wáúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶ sáwífa'-waasi Ísumpa'a íyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áisai úmai ísánae séna áisai éna séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷ Fírípi séna sáwífa'-ontankemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúnasasa naawaisinó súwana ⁸ moórá-kísau-waasigo Sáimoni Pítaan-áfákon-awí'a Énduru ⁹ séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkware kae'-mófáá'wará'á makáifo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰ Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásisómbá sáwífa'á 5,000 waaima mérowana ¹¹ Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkán-úmai mófáá'á miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úní'a uwaná ¹² wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'á túwáaro súwasa ¹³ séfataase-tompinkemba nésamo túwón-ayaisomba sísamaifakemba kae'á

kumbaimái-unampimba fáituwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáási kawáá-ita íniyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

Ísu non-afófora'o kuráin-ai.

Mátíyu 14:22-23, Máaka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a weni kísau-waasi nonkwaaúnkóni áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápameamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámá nombá tuwintámaesa ayáátáaka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'lá túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-ai.

²² Aafáyáama menáipá'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kimbora wéraisana Ísu ímba mimpimbá wisasá weni kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táipiriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe weni kísau-waasiye ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápameamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-ai.

²⁵ Kápameamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna isáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-fo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máero. Míntómbó tíménda kemá waási úranko míntómbá tíménaumne. Manikó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a míntómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Manikóni kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Manikó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Manikóni kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Manikó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne. Nóin-kísau-waamera ínono sésa ³¹ kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wiyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá iyáákaraiye. Naaófá'á Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna wiyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáiyé suwaná ³² Ísu séna isáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wiyómpaken-tomban-ifo kesifomá wiyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. ³³ Wiyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Manikómó tímín-tomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa

³⁴ miwí sésa séndá-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵ Ísu sésa kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawí ímba tááima táiniye. Kenká'ó timankúnkúmbó wétiyawí ímba nontáféna tinkáiniye. ³⁶ É'a simátimakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmba wéowe. ³⁷ Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó íyan-kwaasisafe'o é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸ Kesí imáyáamo arááiwáéndasafe'a wiyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááiwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹ Si'mákaiwai simásimena sésa amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááiwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba iyáfasintinkaano. ⁴⁰ Kesifomá simásimena sésa kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-ááninkoman-iyemo síyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáiyé. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne Ísu siyáiyé.

⁴¹ Kemá wiyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴² miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-ááninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wiyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³ Ísu simátimena sésa ímba miyá mósimesin-oro sésa ⁴⁴ kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁴⁵ Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowi agaimarésa sésa Maníkó seyaafá'-wáási símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁶ Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónopakemba kunkáundawí keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó iyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁷ Érai'a simátimé'a sune. Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbó iyawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸ Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹ Kentiwá'náma máasai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰ Énifo wiyómpaken-tomba miyán-tómbó náiyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹ Kemá wiyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Kesúma timúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁵² Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáuma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³ Ísu simátimena sésa érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'ó kesí naaemó ímbo né'ó é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴ Énifo kesúwe kesí naawémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba iyáfasintinkanaumne. ⁵⁵ Kesúma kawé-tómbán-iyé. Kesí naaemá kawé'-nómbán-iyé. ⁵⁶ Kesúwe kesí naawémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. ⁵⁷ Kesifo si'mákaiwai aasiyaasi maé'mae'a iwáí isa'á pó'a kewará'á aasiyaasi maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸ Kentiwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wiyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-iyé. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹ Kápaneamu-naopa'a ámáán-daumpa'a simátimakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹ Ísu simátimuwasa wembó arááiwaún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-áái'gó ínta sinkáin-aaí póna umbái wétaiye suwaná Ísu arumpin-imáyáa éna simátimena séna mináái'sáfé'a wégooraawe. ⁶² Kemó wiyómpaken-waasi úrankomo kumpaápe uráundawimo kunuwer'éo iyóna'lo suwáné'lo é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³ Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóni ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ina'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó súnda-aaí mindá ámútankon-aaí aúí'a úmai maé'mae'lo íyan-aain-ifo ⁶⁴ tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súbma Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásiyé weni pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á isaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵ séna mindásafe'a é'a simátimé'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'lo é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶ Ísu simátimuwasa wembó arááiwaún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷ Ísu weni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewárará kembá siyuwaaó séna tísai úwana ⁶⁸ Sáímoni Pítaa séna óraakoo kesáá nááfataawa kónaunawa sénó. Énáágo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹ Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpákémbá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰ Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundanifo kempinkémbá moóra sáwí-waasigo paápe íniye súbma ⁷¹ Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi weni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iyé. Wentáféna mináái siyáíye.

7

Ísun-áfárawaisai-tai.

¹ Mínkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a wénuwana ² Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbo kaúfún-kanaa ampáámbá úwasa ³ Ísun-áfárawaisai karaáná'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu iyapa'a ení kísau komáinasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro. ⁴ Seyaafá'-wáási suwánáíwae síyawi ímba aúpá'á kísau maenááfo seyaafá'-wáási túranka'a kísau komauwó sésa ⁵ Ísun-áfárawaisai wentáféna ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye sumbá mináái simámúwana ⁶ Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo kembiwí úwoi wiyasa tuwánésa ⁷ marapá'-wáási kembá ímba aaisambá tikaafó miwímó on-áwáúsáfé'lo súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸ Tanómbo opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo káfé'a ímba tanómbo opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹ Káríri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'lo kuráin-aaí.

¹⁰ Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbo upa'á kuwaná ánaaemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹ Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹² Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aaí sésa tuwímbai

sésa kawel-wáásín-iyé suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-iyé sésa ¹³ Yúndaa-oraal-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴ Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaufún-kanaa séfasesa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵ Yúndaa-oraal-waasi isésa táátafesa ésa tóipimba tiyáámba faafésa sésa áamáan-aaimo uwáitái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶ Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó si'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷ Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásimakaiyo. Wení imáyáafinkena'í Manikóní imáyáafinkena'iyó-imayaa wéowe. Manikómó siyáintemba ónaemo siyawi miwímó ésa simátimunda-aigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáafinken-aaimo siyawi kesúwí'a mósá maráiwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo ti'mákaiwain-awí'a mósá maránae siyawi ímba

karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹ Mósesé áamáamba simátimakombanifo ímba ísámai kawel'á uré'le sembá sinkamonaé wésewe súwasa ²⁰ úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹ Ísu séna áamáan-aai isáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²² Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboéno'waamba waésa túma kárámai araénáemba ónááwe suwaná ánaaemba Mósesé mináái agaimakómba pósa tuwímbai-kanaa áamáan-aai isáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³ Móseseni áamáamba ímba taráiyamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴ Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáiyán-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáiyé.

²⁵ Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶ wemá afora'á wenáái simátímisa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Manikómó iyáfasinankaraiwai Káráisitín-iyé miyáwá wése ína wéseo. ²⁷ Maankwáásígóní naaópa'a awánáúndanifo Manikómó iyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tiniye siyáawe.

²⁸ Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesí máápa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'maráísa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáin-iyé. Wembá ímba awánaraafo ²⁹ kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰ minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹ úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Manikómó iyáfasinankaraiwaimo tindara'a wení kísau-waameko seyaafa-kísáúgombá iyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísaugo miyán-kísáúgó póna Ísu Manikómó iyáfasinankaraiwain-iyé wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaró sésamo ti'mákaan-aii.

³² Úwoi-waasisomba mináái sumbá ámáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásisáfésa sésa Ísumba kota'ótoraaró sésa ti'márówasa kuwaná ³³ Ísu séna kárika'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a ³⁴ siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵ Yúndaa-oraal-waasi keáímbá sésa náafara wíndasafenawa siyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíriki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶ wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá mináái góni áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷ Yúndaa-waasi wááu-ñambo úmakesamo tanómbó kaufún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu iyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáindawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸ Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó iyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi tirumpinkémbá nonaumpinkémbó intembá íniye Ísu súmba ³⁹ Manikóni ámútankontafena siyáíye. Ísu ímba wiyómpa'o kunuwékáintafena Manikóni ámútanko ímba kunkáíye. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba iyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Manikóni ámútankomba ai'maráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo iyawi tirumpimbá kumbéniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰ Ísumo simátimumba waáisisomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Manikón-aaímo simátímiwain-íye suwasá ⁴¹ tuwímbai sésa wemá Manikómó iyáfasinankarawai wéamu'maraundawin-íye suwasá tuwímbai sésa Manikómó iyáfasinankarawai ímba Káririfakemba paapé íniye. ⁴² Naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Manikómó iyáfasinankarawai Téfitin-andafakemba Téfitini naaópa'a Pétafumfa'a ma'ankáiniye agaimaréna siyáíye sésa umbá ⁴³ Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴ tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵ Ímba ta'ótoresá i-wáási óraa'-amaan-kisau-waasifa'e ámáán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶ i-wáási sésa wenáái go seyaafá'-wáási tááigomba iyáákaraiye suwasá ⁴⁷ ámáán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸ Óraa'-waasiye kesáá ámáán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wiyómpakemba kunkáiyesa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹ Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni ámáamba ímba wéisaamba póna Manikó tñkaminiye suwaná ⁵⁰ ámáán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Nikótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátimena séna ⁵¹ kentáási ámáánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráíye siyamba wenáái ísare'a wení kisau awáné'a aafímbá maénkáaro kentáási ámáánko siyáíye súwasa ⁵² Nikótímásimba karaáná'a ankésa sésa Káririfakewimba arááiwaino. Manikón-aaí aúfáifimba toráumai awánamai kawé'á uréo. Manikón-aaí simátímiwain ímba Káririfakewin-ífo wemá ímba Manikón-aaí simátímiwain-íye sésa ⁵³ kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órifi-ompa'a iyáíye.

8

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'lo nín-aaí.

¹ Órífi-omapa'a Ísu iména ² aafáyára'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ ámaámba sun-kwáásiyé ámaán-kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa miníninkó fí'on-kwaasise'lo nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴ Ísuntafesa sésa óraakoo minínimbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta áí'maeta túne. ⁵ Ámaán-aufaifimba Mósese agaimaréna séna miyámó indawimba óntantamba tufuwónanasa puwiniye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶ Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paapé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáanaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷ áísai aísai uwaná iyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸ aneka'á kífaena ayáanaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹ isésa moórá-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaeemba arááíwa'maesa kúmúwana miníninkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰ iyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aafimbá maenkánaao súwana ¹¹ séna ewé ímba aafimbá maisínkááwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómbo aneka'á ímba aoisaambá
uwó Ísu siyáiyé.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aaí.

¹² Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááiwaiyawi ímba kumeu'á inífo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ ámaán-kawaa-waasi sésa eyááríka'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴ Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a iyónnda pó'a kemó súnnda-aaí érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵ Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkáafo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶ Kemó aaimó maitínkáúndarakaa arupise úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitínkánaumpo kesé kesifoé'a aafínkáí maitínkáuyé. Miyáumai kemó aaimó maitínkáúndarakaa arupise úsino. ¹⁷ Kentí ámaán-aufaifimba agaimaréna séna kae'-wáásiyái moórá-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéséye agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-íye súwasa ¹⁹ enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹ Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'lo iyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánaáwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²² Yúndaa-oraá'-waasi sésa wemó séna iyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyááríkara

puwíndasafenawa síyó suwaná ²³ Ísu séna kembiwí maankákén-kwáásín-
 ofo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapakén-kwáásín-
 ofo kemá wiyómpakewi úne. ²⁴ Simátimé'a sune. Puwiyamba kenti sáwí-imayaa
 wéraina'a puwónááwe. Kemá wiyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo
 timankúnkúmbo é'o é'a kenti sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa
²⁵ minááígóni áwáuma ímba isésa sésa emá náawawa óno suwaná Ísu séna
 aasiyaasi-kánáá é'a simátimakaumne. ²⁶ Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á
 sé'a aafimbá maitinkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-
 wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune
 súwasa ²⁷ Manikón-aai súmbanifo ímba isówana ²⁸ mindásafena Ísu
 séna kemá waási úranko kumpaápé uráundawimba sí'mae'a aaraa-
 táiyá'á mósinkamiyamba suwáné sé'a wemó siwái wení imáyáfinkemba
 ímba sífó afowamá simámakain-aafinkemba siyáiyé miyá sénááwe.
²⁹ Si'mákaiwai aamoí ínkwaé-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyúwéna
 kesé'a mérainiye súwasa ³⁰ sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmbo
 ésa wiyómpakewin-iye siyááwe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátinkáin-aai.

³¹ Ísu Yúndaa-oraa'-waasi wentáfésa timankúnkúmbo ésa wiyómpakewi
 iyémó siyówisafena séna kesááimo isámaimo kawel'ó é'o é'a kesí waási-í'a
 úmai méranaawe. ³² Érai'-aai iséwana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-
 ááígó awátinkainasa méranaawe súwasa ³³ Émbaramun-andafaken-kwaasi
 únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátinkainiye
 sénó suwaná ³⁴ Ísu séna érai'a simátimé'a sune. Aoisaambó owí
 mináóisáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máiwae sésa
 méyamba'mai tíkaantekaan-kwaasin-owe. ³⁵ Miyán-kwáási kawááígóni
 naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe.
³⁶ Kemó Manikón-ááninkomo awátinkána'o é'a awátuwe'a méranaawe.
³⁷ Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá
 wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸ Kesifomó aráásímín-aai wésumpo
 kentifomó simátimín-aai wésewe súwasa ³⁹ Émbaramu kentáásifowan-
 iye suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba
 miyá owaisinó. ⁴⁰ Manikó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a
 tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹ kentifomó uráintemba
 miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá
 masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Manikón-iye suwaná Ísu séna
⁴² Manikómpákémbá kunkáunda pó'a Manikón-aráá'o ékaa kentirumbá
 síméwaisino. Ímba kesí imáyáfinkemba kunkáumpo Manikó si'maráisa'a
 kunkáumne. ⁴³ Kemó súnnda nóra séra ímba wéisaao. Kesááigo umbái
 wétiyaiye. ⁴⁴ Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááima waénae
 wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwel'ówin-iye. Érai'o sí-
 tántáá'á ímba wempimbá wérainsana karokaro'-ááígóni afowái'a wéiwain-
 iye. ⁴⁵ Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iye ímba wésewe.
⁴⁶ Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aai simátimuna'a ímba
 érai'e wésewe. ⁴⁷ Manikón-aráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí
 ímba Manikón-aráá'maaini'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

48 Ísu simátimuwasa Yúndaa-óraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá súné. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáane suwaná 49 Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. 50 Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawe-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáíye. 51 Érai'o senda-áái kesáái isámai kawé'ó íyawi ímba puwónááwe súwasa 52 Yúndaa-óraa'-waasi sésa sénda-aaí sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Ébaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátimakowí puwúmbanifo emá sé kesáái isámai kawé'a íyawi ímba puwónááwe wésene. 53 Kentáásifowa Ébaramu puwúwasa Maníkón-aaí simátimakowí pukáambanifo miwí íyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná 54 Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráinda kesifomán-íye. Wentáfé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-íye wéséwe. 55 Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáási mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. 56 Kentifo Ébaramu kemó marapá'ó kúmónda-aaí iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawé'a uráíye súwasa 57 Yúndaa-óraa'-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aaatí maisukáampo emá séma Ébaramumba awánaraumne wésene suwaná 58 Ísu séna érai'a simátimé'a súné. Ébaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá ma'é'úndaniye súwasa 59 minááisáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúpá'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

9

Ísu aúramba kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

1 Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa 2 wení kísau-waasi áísai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóní anondáawa aúramba kafikáíyo. Wendégowá'í anófoinegowa'íyo suwaná 3 Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóní kawé-kísáú wenane'á paápé ínasa awánáiyantafena aúramba kafikáíye. 4 Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámó kainká'ó kísau mo wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau mo máén-kanaamo tai'áintemba miyáumai kísau maúnda-kanao tai'áinda póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. 5 Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawí úne séna 6 marará'á awiyááíma wí'maréna mindásamba toiyaa mbá úmarena aúranka'a a'maréna 7 simáména séna nonkwaaúnkón-áwí'a Síróámu-waaumpimba máperaaó súwana miyá uráíye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'a éna túwasa 8 wení naaópaken-kwaasiye fi'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'íyo suwasá 9 tuwímbai sésa ewé wemán-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-óí'maisan-kwaasin-íye suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa 10 áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'a uráíyo suwaná 11 moóráwigon-awí'a Ísu wemá awiyáái wí'maréna mindásamba toiyaa-umarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waaumpimba

máperaao sisa'á isé'a koperáúnana súramba kawe'án-iyé súwasa ¹² áísai esa sésa nááfara kuráiyó suwaná ímba awánaraumne siyáiyé.

¹³⁻¹⁴ Simátimuwasa áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawe'ó uwánkon-kanaa Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaa kísau aaraamó makón-kanaa úwasa aúramba kawe'ó uwánkarowimba áí'maesa ámáán-kawaa-waasifa'a máánkówana ¹⁵ áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawe'á uráiyó suwaná séna toimá súranka'a asínkáisa'a máperaunana súramba kawe'á uwásinkaraiye súwasa ¹⁶ ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Manikómpákémbá kunkáiyé suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énarantasi ímba kanaa'á kawe-kísáú-wáámé'á isinó suwasí imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷ sésa enaúramba kawe'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Manikón-aaí simátimíwain-iyé súwasa ¹⁸ énifo minYúndáá-óráá'-wáásí aúrambo kawe'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹ tuyasá tisai esa sésa kenkáiti táánina'iyó. Énifo aúgafitana ma'ánkaraayana'iyó. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasarái ²⁰ sésarai kesáánimban-iyé. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-iyé. ²¹ Énifo káfé'a nóra isanawá aúramba kawe'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai iyana weyáárika'a simátimino siyááye. ²² Ááema Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Manikómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-iyé siyawi ámáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófoí Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasarái ²³ sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴ Simátimúyasa aneka'á aúramba kawe'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásigó sáwí-imayaa wéiyé sewatá ísaraunda po Manikón-aúranka'a arupise úmaisá simásimiyo suwaná ²⁵ séna sáwí-waasiya'i kawe'-wáásiyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafe'a isáúnda súramba kafikuraimbanifo káfé'a súramba wéawanumne súwasa ²⁶ nóraumaiya aúramba kawe'á uwánkaraiyo áísai esa suwaná ²⁷ séna é'a simátimakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-i'a ónááwe súwasa ²⁸ karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósesé arááisa wéwaraumne. ²⁹ Manikó Mósesemba aaí simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiya'iyó suwaná ³⁰ miwá séna fi'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé. Súramba kawe'á uwásinkaraifo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'iyó wéséwe. Mindá fi'onka'ma'mai-tantaa'an-iyé wésune. ³¹⁻³³ Wemó ímbo Manikómpákémbó kunkénaraa ímba miyá urásino. Manikó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisaifo wení kísau wémaewi-taai wéisaiye. Manikón-áwí'ó mósá márááwi-taai wéisaiye. Maambáramó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawe'á uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴ enanó aampa'a ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawe'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaaó suwaná kárúwaguraiye.

³⁵ Minkákémbá ai'mátukon-aaí Ísu iséna ayaafái úmai awánéna áísai ena séna wiyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana

36 Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'iyoo. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana 37 Ísu séna é'oo suwánáánda kemá úne súwana we séna 38 Fasi'aénkóo enká'a simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáiyee.

39 Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'a kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafikáíndawi túramba kawe'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíníye súwasa 40 amáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áísaj esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafikáíwai owéwá wéseno suwaná 41 Ísu séna túrambo kafikáíwaimo méraankakaa kentí sáwi-imayaagoni méyámbá ímba maéwaisino. Éta awánáúmnemo sentáféna kentí sáwi-imayaagoni méyámbá wéráiyee. Ísu siyáiyee.

10

Sipisípigoni kusaifá'ó káráwiyaan-aaí.

1 Ísu séna érai'a simátime'a sumpo isáaro. Sipisípi kusaifá'ó kónae siyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó iyáférémbó kusaiyákémbó iyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásiyé sénááwe. 2 Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaferaiyee. 3 Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana iyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa wempá'a kowaná 4 sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'a wísasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. 5 Énjfo fi'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwiayamba inkaisésa wété wéowe 6 Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyaan-aaí.

7 Minááígóní áwáuma ímba isóntafena Ísu séna érai'a simátime'a sune. Sipisípigoni ontamá kemá úne. 8 Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Míwí táái sipisípiisonko ímba ísaraawe. 9 Kemá ontamá úne. Kempá'ó tiya'o é'a iyáféráaro senasá iyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwawesa násuwesa aneká'a iyáferanaawe. 10 Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fi'onka'ma'mai kawe'a úmai maé'mae'a ónááwe. 11 Sipisípiya'a kawe'-úmáimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawe'-úmáimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. 12 Énjfo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáifíyaa in-iyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóitawaa'a uwáguraawe. 13 Míwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. 14-15 Sipisípiya'a kawe'-úmáimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'a tuwíyáúnasa kembá wésuwíyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. 16 Kesí sipisípi tuwímbai fi'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotiyáanasa kesáái isésa tésa mimbórál'a úmai méraiya'a seyaafá-sipisípiyá'a káráwiyonaumne. 17-18 Púwóndafinkemba iyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndarakaa ímba kanaa'a sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'a puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'a iyáfasinanaumne.

Kesifomá simásimena séna miyán-uwó séna miyámó onda-fási'áémbá símakaiye Ísu siyáiyé.

¹⁹ Ísu minááimó sún tafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasa ²⁰ tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá mérain tafena uwó-í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisaao suwasá ²¹ tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaá ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaá ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawe'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaembo uwánkaraan-aaí.

²² Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómbo kaúfúnka'a minkánáá táwi-kanaa póna túwana ²³ Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áúwimai úmakopa'a kúwasa ²⁴ Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áisai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó iyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupise úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵ Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaai'ye. ²⁶ Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷ Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái ísésa wésiraiwaewa'a ²⁸ imáyáa timúnasa aúí'a úmai ma'émae'a ombá pósa ímba tai'ánáawe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénáawe. ²⁹ Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fási'áénkómbá iyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénáawe. ³⁰ Kesé kesifo'é'a mimbóráí'a wéuye Ísu siyáiyé.

³¹ Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³² Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawe-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonaaó súwasa ³³ ímba kawe-kísáúsáféta tufumónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'lo ankáandasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásigó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵ Ísu séna Maníkón-aaí aúfáifimba ímbo karo'-ááimó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáiyé moóráwigo agaimaréna siyáiyé. Maníkón-aaí simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáiyé. ³⁶ Kesifomá simásinkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'á wéankaumne. ³⁷ Kesifoní kúsau ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáiyé sewaisinó. ³⁸ Kesifoní kúsau wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáiyé sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kisausafe'a Maníkóní kúsau wémaiyé sé'lo é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbóráí'a wéoye sénáawe Ísu súwasa ³⁹ aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofiyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰ Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹ waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásísáféna simásímakain-aaí érai'-aaí siyáiyé suwasá

⁴² sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyáawe.

11

Rásarasimo pukáin-aai.

¹ Moóráwigon-awi'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámanaakai túwí'a Máriyaae Máátaae'a mimbóráfá'á mésa ² Máriyaa ááéma ásé-wiyumbo ún-basawemba Ísun-áisamaiya'a fatiyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisáwágómbá áí'a wéuwasarai ³ minámánáákái moóráwigontafesarai sésarai Ísumba kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéiye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴ Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéiye Ísu sumba ⁵ Máátaane Máriyaae Rásarasine wenarumbá timakomba póna ⁶ áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáo'a maéna ⁷ minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸ sésa óraakoo Yúndaa-oraal-waasi ótantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰ Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafo sámó kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé'úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹ kentáási waásigo Rásarasi aúma wéraimba pó'a iyáfasinankaandasafe'a kónaumne sumba ¹²⁻¹³ Rásarasi pukóntafena Ísu sumbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aún-kwéraimba póna iyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á ímbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴ Ísu afora'á séna Rásarasi pukáiyé. ¹⁵ Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á ímbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Manikómpákémbá kunkáiyé simásinkanaawe súwana ¹⁶ wení kísau-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraal-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáiyé.

Ísu puwíyampinkemba iyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aai.

¹⁷ Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éiyaimba waúnka'a Ísu koisaraiye. ¹⁸ Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹ Máátaante Máriyaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifil'á kowétesa mérowana ²⁰ Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriyaa naaúmpa'a mérowana ²¹ Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandarakaa kesuwaawisáwágó ímba púwísino. ²² Káfé'o Manikómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íniye-imayaa wéune súwana ²³ Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba iyáfasinainiye súwana ²⁴ Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba iyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵ Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmbó iyawimo ésa puwíyambanifo iyáfasinanaawe. ²⁶ Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbó iyawimo ésa ímba puwónáawe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷ séna Fasi'aénkóo emá Manikómó iyáfasinankarawai wéamu'maraundawi óne. Manikón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáiyé.

28 Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkembá simámena séna óraako wétena wéaantaiye súwana 29 Máriyaa iséna minúwóiyáán-úmai iyáfasinena wétupa'a kúmba 30 Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba 31 Máriyaa iyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táindasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá 32 Ísumo méronka'a Máriyaa wéna óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa 33 Máriyaawe wenánaenka'o arááiwáún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana 34 tíşai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná 35 Ísu ifi'á tówasa 36 Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba arun taféna uwánkáíye suwasá 37 tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawe'ó uwánkaraïmbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyó siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo iyáfasinankarain-ai.

38 Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakea óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna 39 séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íniiye súwana 40 Ísu séna é'a simámakauadne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amánkúnkúmbo émo e Maníkóni kawé-kisáú awánáinone súwasa 41 óntamba maisúwówana Ísu wiyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. 42 Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáíye sénááwe simásuwena 43 óraaka'a séna Rásarasiyó tiyó súwana 44 pukówi iyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-ai.

Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

45 Yúndaa-waasisomba Máriyaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmbe ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá 46 tuwímbai ímbaniye sésa amáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aii simátímúwasa 47 mináái iséna amáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó isón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. 48 Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kisáú wémainsa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmbe ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísíuwesa kentáa seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná 49 moóráwígon-awi'a Káyafaasi minkánáa aifa'-amáán-káwáágó póna wema séna ímba kawé'-úmai wéisaawe. 50 Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

51 Minááímó sumba ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáa aifa'-amáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paápé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna isámai Ísu puwíníye. 52 Ímba

Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-áráá'an-oyo fí'om-fi'om-barafaken-kwaasi mimbórái'a úmai méraiwaé séna Ísu puwíniye. ⁵³ Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-oraal-waasi Ísumbo tufuwíyan-aii suwaná ⁵⁴ mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraal-waasi túranka'o núbma tiyuwéna máásai-maragoni awáífa'á Éfáráimu-naopa'a kúmba weni kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵ Komérowana tíyótimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawé'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶ Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraal-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tını ína tınıyo siyáawe. ⁵⁷ Óraal-amaan-kisau-waasiye ámaán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tını ína tíniyo siyáawe.

12

Máryaa Ísun-áísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.
Mátíyu 26:6-13, Mááka 14:3-9

¹ Tíyótimo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'móráe-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awí'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ² Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasíye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³ Máryaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraal-ontankakemba méyámbakena Ísun-áísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraal-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵ moóráwigon-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá tíménamo óraal-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááimó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶ Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'ó úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷ Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye. ⁸ Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

⁹ Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi ísésa Rásarasí pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa. ¹⁰⁻¹¹ Rásarasimba íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraal-waasi tiyuwéna Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraal-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremu'f'a' kuráin-aii.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

¹² Fénáikaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremu'f'a' Ísu tíniye sumbá waásisomba mináái ísésa ¹³ taaénama tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana

kunkáiwaimba Maníkó kawelá wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iyé wenáwíta mósá maráúmne suwaná ¹⁴ moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba ¹⁵ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna
Sáíyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. ¹⁶ Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wiyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáifimba wérainka'a póna miyán-iyé siyáawe. ¹⁷ Ísuma Rásarasi pukómpinkembo iyáfasinankemba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa ¹⁸ isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa ¹⁹ óraa'-amaan-kísau-waasi keáimbá sésa seyaafá'nánká kentáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aaí.

²⁰ Yérúsaremu-naopa'a ámáán-aaí isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa ²¹ Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná ²² Fírípi Éndurumba kosimáména ái'maesarai Ísumba kosimámúyana ²³ Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wéppa'iyé. ²⁴ Érai'a simátíme'a sune. Anáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínifo anáuntumba u'marááwana aáenkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. ²⁵ Miyámó ontembá tirááímo táinda-i'o ésa ímba kawel-úmai méranaafo maambárárakén-imáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁶ Kentáfésa ení kísau mo maénae siyawi kembá sirááiwaéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kísau mo maiyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíníye

Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aaí.

²⁷ Ísu simátiména séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íníye súwana wiyómpakemba aaf séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneka'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wiyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi aaf wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátiména séna minááímo isáámbe ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai índaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáiyé. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufiyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankarawai aasiyaasí maé'mae'a íníye siyáífo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempe emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo káríka'a kesé'a méranaumne.

Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'li wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó sé'a sámó kátínkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáási ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáiyé.

Yúndaa-oraa'-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmba uráan-aaí.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awí'a Áísáya siyáin-aaí érai'a siyáiyé.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'e wéséwe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáiyé. ³⁹ Ísun-aaísafesa ímba timankúnkúmba untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe. Maníkó táá'a káuntuwáísasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'a uwátinkanaumne

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáiyé.

⁴² Yúndaa-oraa'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé sésa amáán-kawaa-waasi amáán-daumpa'a iyófo sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwae-imayaa ímbanofó waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴ Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááísafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmba wéowe. ⁴⁵ Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwará'a wéawanaawe. ⁴⁶ Marapá'ó kumúnda waási sáma kátínkaundawí unda pósa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷ Kesááímo ímbo ísámai kawé'ó owí aafimbó maitínkáí ímba kemá úne. Marapá'-wáási ímba aafimbó maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'ó úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸ Ánaaen-kanaara'a kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹ Ímba kesí imáyáafinkemba súmpo kesífo si'mákaiwai simásímakain-aaí súnnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰ Kesífon-aaí aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-iye. Súnnda-aaí kesífo simásímakain-aaí simátimune Ísu siyáiyé.

1 Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'ó iyónda-kanaa tiyé séna marapá'-wáási wenááimo isón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana ² waántáwanko Sáimoni-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-imáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³ afowamá seyaafá-fási'áembá ámakowana póna Manikómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴ tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátói faú'marena táuri kárá'umaena ⁵ táúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitinkéna táúrisamba uwátuwena ⁶ Ísuma Sáimoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó súwana ⁷ Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸ Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkéndasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enaísamaimo ímbo non-kwiyanáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹ Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae súmpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwárá'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰ Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹ Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyé síyáiyé.

12 Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáitái'iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáási úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáitái'úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwárá'á miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aaí maimaésa kosimátimakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba iyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó iyambo iyana tirunkó kawé'a íníye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a súmpo kendé-í'ó uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-íye agaimarénamo síyáimba érai'a síyáiyé. ¹⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna ánaaemba paápé ina'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Manikómpákémbá kunkáiyé seyááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wiyawi-taai ísámai kawé'ó íyantén-úmai kesáái ísámai kawé'a ónááwe. Kesááimo isáiyantén-úmai si'mákaiwain-aaí isánááwe Ísu síyáiyé.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíníyemo Ísu síyáin-aaí.

Mátíyu 26:20-25, Máaka 14:17-21, Rúku 22:21-23

21 Ísu simátimena wénarunkó umbai tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásimá aráátimíniye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfínayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáimoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna

náawantafewa sénó sé áisai uwo súwa'a ²⁵ weni ewaa'á kifae'a áisai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda náawa'iyó séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iyé séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sínda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbó káúfónkanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyé má suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyé.

Aú-amaambo simátimakin-aaj.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waasi úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kisaugo Manikón-áwí'a óraa'a íníye. ³² Kesí kisaugo Manikón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Manikó kesúwí'a óraa'a uwásinkainíye. ³³ Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwáana'a siyaafái ónááwe. Yúndaa-waasisafe'o é'o simátíme'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴ Aú-amaamba simátiména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵ Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:31-35, Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶ Ísu simátimuwana Sáimoni Pítaa áisai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyinono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷ Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááíwaenamno. Ímba pó'a áwa'nai e'a puwónana kawé'á íníye súwana ³⁸ Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-iká'á kentáfé séma ímba awánáúnda-waasin-iyé sínone Ísu siyáiyé.

14

Manikómpá'ó iyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-aai.

¹ Ísu simátiména séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Manikómbá timankúnkúmba é'a kenkwará'á miyán-oro. ² Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³ Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴ Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵ Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶ Ísu séna Manikómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷ Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸ Fírípí séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹ Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá

kesi áwáuma ímba suwánaraane. Kesi áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraiye. Minááísáfé'a érai'e seró. Ímba kesi imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹ Kemá kesifoé'a kááísamai méraunana kesifomá kesé'a kááísamai méraimba pó'a minááísáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesi kísau awáné'a sé'a érai'a wiyómpakemba Manikómpákémbá kunkáiyé seró. ¹² Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a Manikómpákémbá kunkáiyé síyawi kemó úndanten-kísau miwíwará'á maénááwe. Kesifompá'á iyé'a Manikóni ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kísauugo kesi kísauugomba iyáákainiye. ¹³ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísamai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴ Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a

kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Manikóni Ufaen-ámútánkómbá ai'maráanana kumíniyemo siyáin-ai.

¹⁵ Ísu mináái simátiména séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísamai kawé'á onááwe. ¹⁶ Kesifombá áisai onaná karáá'á tutinkáindawimba ai'maráanana kumbéna kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íniye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷ Marapá'-wáási wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸ Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwiyaraa'-iyampoimo ontembá onááfo iyuweránaumne. ¹⁹ Kári-kanaa marapá'-wáási kembá ímba suwánánááfo kembíwi anekal'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méraunaawe. ²⁰ Minkánáá tina'á sé'a érai'a afowáe'a ména kesé'a méraisata weséta méraumne miyá sénááwe. ²¹ Kesááimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawi kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paapé úmai méranaumne súwana ²² Yúndasi-Ísakerioti araamáón-awí'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóintafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paapé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paapé úmai méranaumnewa sénó súwana ²³ Ísu séna tirumbá simíyawi kesáái ísamai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴ Kesáái ísamai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-ai ímba kesi imáyáafinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini imáyáafinken-aain-iyé.

²⁵ Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶ Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútánkómbá kenti karáákómbá ai'maráanana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátiména súnda-ai timína'a táaka'a maránááwe. ²⁷ Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátinkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáási ímba miyá wéuwatinkaafó kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táa'a íno. ²⁸ Tiyúwáandanifo kentópa'a iyuweránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á iyóndasafe'a aamoí onááwe. Kesifomá kembá iyáákaraintafe'a símai aamoí onááwe. ²⁹ Ímba paapé uráisa'a simátimunda póna paapé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénááwe. ³⁰ Waántáwanko maambáráráké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá ayáátáaka'a simátimumpo wení

fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹ Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

15

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-ai.

¹⁻⁵ Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándará'ó káráwiyaiwain-iyé. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimaráíntemba simátímakaunda-aaigo miyá éna tirunkó arupíse wéiyé. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amái aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'o ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'o kááísamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶ Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáindamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'o ímbo kááísaiyawimiyá íniye. ⁷ Kesé'o kááísamaimo mérai yawi kesááimo kentirumpimbá ta'óto'maraiyawimiyá ínsai íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸ Sáwífa'-arambo imáimo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe siyana kesifon-áwikomo éna óraa'a íniye. ⁹ Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá tímúne. Kemó é'a misírúntáfé'e símai méraaro. ¹⁰ Kesifoní ámáámbo isámai wenarun tafé'o símimo méraundantemba kesí ámáámbo isé'o é'a kesirun tafé'a símai méranaawe. ¹¹ Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹² Kesirumbó tímúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí ámáámbo tímúne. ¹³ Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'o puwónae sésamo puwiyamba ímba moórá-ai símai iyáákamai tirumbá tíménááwe. ¹⁴ Kesááimo isémai yawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵ Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesifárawaisaiye sénaumne. ¹⁶ Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'o kesifompá'ó áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷ Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-ámáámbo simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáási tíyámbo uwátinkaraan-ai.

¹⁸ Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'o é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí Fasi'aénkómbá tíyámbo uwánkaraawe sénááwe. ¹⁹ Kemá marapá'-wáásí fínkembá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáási tíyámbo wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkakaa kentáfésa sésa kenkáán-kwáásin-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰ Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba iyáákaraawemo súnnda imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáási karaáná'a sínkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai

kembiwí karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo isámaimo kawé'ó iyawi kentáái isánááwe. ²¹ Kembiwí kesí waási-í'a ombá pósa marapá'-wáási karaánáá'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. ²² Kemó ímbo kusimátimundaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwáaraamba ímba ifá'á túwáawana úwoi wéraiye. ²³ Tíyámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á tíyámbo wéuwankaawe. ²⁴ Kemó fi'owimo iyáákamaimo ímbo fi'o-fi'on-kisaumo maúndaraka marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné tíyánkai wéuwasinkaawe. ²⁵ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá tíyámbo wéuwasinkaawe siyáínka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. ²⁶ Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'maráanana kesifompákembá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. ²⁷ Kemó kisaumo ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kisausafe'wara'a simátimapa'a kónááwe.

16

¹ Ánaaemba kesááisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. ² Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo amáán-daumpakemba watuwánaemo siyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. ³ Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴ Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paápé ína'a imáyáa é'a sé'a simásimakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kisaumo wémain-aaí.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátimake'a ⁵ si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátimakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁶ Iyónaume súnda-aaí isááwana tirunkó umbaí taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba síesai owe. ⁷ Érai'a simátimé'a sune. Ímbo iyúndaraka kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'maráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸ Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmaimo mérai yawini áwáuma aráátiminiye. Maníkómó aafimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminiye. ⁹ Kesááisafesamo ímbo timankúnkumbo iyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéraiye síníye. ¹⁰ Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo mérai yamba kunaráátiminiye. ¹¹ Maambáráraké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminiye. ¹² Sáwífa'-aaí simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³ Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminiye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aaí simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminiye. ¹⁴ Súnda-aaí simátiminana kesúwíko óraa'a íniye. ¹⁵ Seyaafá'-ááisómbá kesifondé

mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóni ámútanko simátiminiye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbái taréna ánaaemba kawé'á ínnyemo siyáin-aai.

¹⁶ Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷ wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa siyó. ¹⁸ Kárika'emo simbá minááigóni áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa siyó suwaná ¹⁹ Ísu áísai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnnda-aqisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰ Érai'a simátimé'a súnne. Kembiwí ifi'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí iyambanifo kentirunkó umbái taréna ánaaemba kentirunkó fetói ínnyé. ²¹ Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáinda-kanaa títanamo éna áí'a ínana arunkó umbái táinana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna áíkomba ímba ináyáa éna aamoí ínnyé. ²² Miyámó ontembá kentirunkó umbái táina'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánááwe. ²³ Minkánáámó tína'a ímba sísai ónááfo kesifompá'ó inaimó siyamba kentáfé'a isámai áísai iyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴ Kesifompá'á ímba inái siyáafo káfé'a kentáfé'a isámai inaimó siyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ina'a méraaro Ísu siyáiyé.

Marapá-tántáá'á Ísu iyáakaraiyemo siyáin-aai.

²⁵ Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶ Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inái siya'a kemá ímba inái senaná ²⁷ wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timínnyé. Kentáfé'a sé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸ Kesifompákémbá marapá'á kumbéaunda pó'a káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹ wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aaisifinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰ Kesáá séta áísai ónáísaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa súnne suwaná ³¹ Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sembánifo ³² kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³ Mináái simátimunda pó'a kesé'a kááísamai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáásí karaáná'a tinkésa sáwi'a uwátinkanaafo marapá-tántáá'wára'á waásiwara'a iyáakaranda pó'a kentirunkó aamoí ina'a méranaawe Ísu siyáiyé.

17

Ísu wení waásisafena isámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aai.

¹ Ísu simátimena wíyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáá wétiye. Kesúwí'a óraa'a iná'a enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ² Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a iná'a enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³ Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáisááimo isááwi aúí'a úmai maé'mae'a

wéowe. ⁴ Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráink'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a sune. ⁶ Marapá'-wáásí'finkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷ Símakaaandasafesa sésa mintántáá'á Manikómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸ Símakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aaí isésa sésa Manikó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ⁹ Miwísáfé'a ísámai inái sune. Marapákén-úwói-wáásísáfé'a ímba inái sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai inái sune. ¹⁰ Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹ Marapá'ó ímbo méraanda empá'a iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késifóo miwíyá'á emá káráwiyinasa pósa Manikómbó áantaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí kááísamai méranaawe. ¹² Miwísé'a mé'a káráwiyaunasa Manikómbó áantaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááiwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááiwainda póna mináái Manikón-aaí aúfáímba agaimaréna siyáin-aaí paápé íniye. ¹³ Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí amoigó óraa'ó intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴ Enáái simátimakaunne. Kemó ímbo érai'í marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáási ombá pósa marapá'-wáási úwoi-waasi tiyámba wéuwatinkaawe. ¹⁵ Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátinkáífo séma káráwiyuwo sune. ¹⁶ Kemó ímbo érai'í marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷ Enáái érai'-aaí póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸ Kembó sí'maróna'ó marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanasa marapá'-wáásí'fimbá méranaawe. ¹⁹ Miwísáfé'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránáawe.

²⁰ Ímba maankwáásísáfé'-aantemba inái sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Manikómpákémbá kunkáiyé siyawisafe'wara'a inái sune. ²¹ Kesifóo inái sé'a esé kesé'o kááísamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááísamai méranaawe. Miwí kááísamai méraamba pósa marapá'-wáási tuwánésa sésa érai'a Manikó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inaifinkémbá simámune. ²² Esé kesé'o mimbórá'í'ó úmimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbórá'í'a úmai méranaawe. ²³ Emá kesé'a kááísamai méraana'a kemá miwísé'a kááísamai méraunda pósa miwí kááísamai méranaawe. Marapá'-wáási mindá tuwánésa sésa Manikó Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwára'á tímakaunda pósa marapá'-wáási tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴ Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwa'e sé'a súnda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵ Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáási embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Manikó ai'mákaisana kunkáiwaiye wésewe. ²⁶ Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méranaumne. Entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paápé uwátinkare'a paápé úmai kónaumne Ísu inaifinkémbá miyá siyáiyé.

18

Ísumbo ta'ótokaan-ai.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53

¹ Ísu simátimena wení kísau-waqsis'e'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfimbá komérowana ² Ísu wení kísau-waasis'e'a mintái-kanáágúnéfá'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásigó mintái-kanáágúnéfá'á awánópa'a ³ mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye i-wáásiwára'á ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'márówana Yúndasi tí'maena taánáinkwara paepáé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kanáágúnéfá'á kumbá ⁴ Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba íyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa sésa ⁵ Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'ó sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásigó póna miwísé'a méraiye. ⁶ Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷ Ísu aneka'á tísai ena séna nááwani ayaafáíya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸ Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáási étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹ Manikóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwakaawe siyónka'a póna paapé úmai mináái súwana ¹⁰ Sáimoni Pítáa paepáé'a awáúfinkémbá tautuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasion-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásigón-áwí'a Márákáasi wenáá'a fagáúsuwowana ¹¹ Ísu Pítaantafena séna ení paepáé'a awáúfimbá wiyuwó. Sí'ó índa-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoni kísau ímba tuwánáúmbo miyá ónaumne Ísu siyáíye.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-ai.

¹² Ísu súwasa i-wáásiyé miwítí óraa'-waasiye

ámáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa

¹³ áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna

¹⁴ ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítáa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-ai.

¹⁵ Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítáe moóráwigoe'a Ísumba arááíwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuowwana aaimó ísopa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶ Pítáa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyánkówana Pítáamba áí'maena iyáferowana ¹⁷ minárásigó Pítáamba awánéna áísai ena séna minkwáásigóni kísau-waasiya'ono súwana Pítáa séna ímbanifo kemá fi'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸ táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáamba wégaufuwana Pítáa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráíye.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áísai uráin-ai.

Mátíyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Rúku 22:66-71

19 Pítáa iyamá wégaufuwana aifa'-amáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aaí simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana 20 Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúp'á simátímakaumpo 21 nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aaí ísaraamba pósa sénááwe súwana 22 amáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-amáán-káwáágómó sinká'á ímba miyá siyó súwana 23 Ísu séna sáwí-aaímo súndarakawa misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono súwana 24 Ánási aí'marówasa ayáámpinken- anda ímba awátuwesa minándáwará'á aí'maesa Káyafaasi aifa'-amáán-káwáágómp'á kuráawe.

*Pítáa ímbo awánáunda-waasin-iyemo siyáin-aaí.
Mátíyu 26:71-75, Mááka 14:69-72, Rúku 22:58-62*

25 Aifa'-amáán-káwáágómp'á Ísumba kuwaná Pítáa iyará'á ména ayáámbo wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áisai esa sésa ewárará minkwáásígóní kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana 26 aifa'-amáán-káwáágóní kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásígóe'a taai-kanáágúnéf'á méraaya'a tuwánérunda éraira súno séna Pítaamo áá'lo fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana 27 Pítáa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigo áái siyáiyé.

*Ísumba Páiratimpa'o aí'mae kuráan-aaí.
Mátíyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Rúku 23:1-5*

28 Kokórigo áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba aí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmp'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótáimo í-tánómbá ínta núúnafo sésa ímba iyúwana 29 Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páirati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáási nóra ínkakena aafimbá maenkánaera séo súwasa 30 sésa ímbo sáwí'lo uráinkakaa ínta aí'maeta túsino suwaná 31 Páirati séna keyáárika'a aí'mae'a kentí amáámbo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáási sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aamba fáí'makaawe sumbá 32 ááéma Ísu simátimena séna aaraa-táiyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aaí paápé úwasa aí'maesamo kumbá minááísáfésa uwaná 33 Páirati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana 34 Ísu séna ení imáyáfinkena sísai ó waásiya simámakawawa sísai óno súwana 35 Páirati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kísau-waasiye aí'maesa kemp'á'á tiyááfo nóra ónasawa'iyo súwana 36 Ísu séna kemó kawáá-i'lo úndama ímba marap'á wéráiyé. Kemó kawáá-i'lo úndamo marap'á'lo wérainkakaa kesí kísau-waasi tiyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tiyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-i'lo úndama ímba marap'á wéráiyé súwana 37 Páirati áisai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marap'á'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aaí wésimatimune. Arupíse-aaísafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana 38 Páirati séna nóin-aaíya arupíse-aain-iyó siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-ai.

Mátíyu 27:15-31, Máaka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páirati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'o uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹ tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰ óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkenda Párápásimba awá'ankaa suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásin-iyé sésa

wembá awá'ankaa siyáawe.

19

¹ Suwaná Páirati i-wáási simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nésa ² óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátóí óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa uwánkesa ³ karaáná'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba

tufúto'naamai uráawe.

⁴ Tufúto'naamai uwaná aneká'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna isáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵ Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowa Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶ óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwino suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuwo súwasa ⁷ Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáási ámáánko séna miyámó sindawimba tufuwíyana puwino símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸ Maníkón-ááninko úne siyáin-ai Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹ naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰ Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wésono. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifási'áémbá tokáumne súwana ¹¹ Ísu séna Maníkómó mifási'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino. Maníkó ámakai fo si'maenamó enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisaugo ení sáwí-kisaugomba íyáákaraiye siyáiyé.

¹² Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyó ke minkwáási awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankaa suwaná ¹³⁻¹⁴ Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máapa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taifinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aafimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwana tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tinená úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí

kawaágón-iyé súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páírati tísai ena séna kentí kawaágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumo. Mindá tirááiyá taiyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawaágón-iyé suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taigo iyáákontafena Páírati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aii.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷ Páírati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Kórígótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásiyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páírati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawaágón-iyé sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááifinkemba Yúndaa-waasi-taaifinkene Rómu-waasi-taaifinkene Kíríki-waasi-taaifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáimá awánésa toráumai isówasa ²¹ Yúndaa-ora'a'-amaan-kisau-waasi Páíratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawaágón-iyé

ímba miyá símai agáinda wemá séna Yúndaa-waasiti kawaágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páírati séna é'a agaimakáumne siyáiyé.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátóí maimaésa éiyainka'a tuwímbarésa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátóí maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátóí ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa náawa iyáákenawa máíniyo sumbá Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna

kesí unáánkwátóí tuwímbaré maimaésa moórá kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waasi aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriyaa úwana Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awí'a Máriyaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a

isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aii.

Mátíyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49

²⁸ Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aii Maníkóní aúfáifinkemba paápé índasafena Ísu séna nontáféna sinkáiyé súwana ²⁹ ándá-aran-domba ika-nómbá

anaféúmpimbá wérowasa faru-táénáma mindómpimbá tu'maésa ofiyen-táemopimba sinúfaimaesa náinkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰ Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-yaámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfimbá waantáámbó faiyáin-aii.

³¹ Ísu weyáárika'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáará'á puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'á máéfo sésa Páiratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'á méraaro. Tísamai ankaisiyasa ááema puwíyasa taaiyakémbá marapá'á múratuwaaro suwaná ³² Páirati ewé súwasa i-wáási Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³ Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáisúwana ³⁴ moórá-i-waasigo Ísuni awáúfimbá waantáántámbá faúwana naewará nonkwará'á kunkáíye.

³⁵ Mindámo awánáúndawi simátímaukumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶ Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna wenayáátamba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáási miyá uráawe. ³⁷ Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó faiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paapé uráíye.

Ísumbo utaráan-aii.

Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56

³⁸ Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aii isówi éna Yúndaa-oraal'-waasi táároi inkaiséna wenáwi'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páiratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páirati séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹ Nikótímási ááema Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-masawemba kae'á maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰ Ísun-áuma komaimaésarai ampantafimbá minásáá-wíyúm-básáwénkwará'á kára'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye. ⁴¹ Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kísáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴² saagaan-kánáámá ampáámbán-iyé sésarai minóntán-aima ewaa'á wérontafesarai Ísumba mimpimbá máutaraaye.

20

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aii.

Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12

¹ Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Máriyaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ² awaantanténa Sáimoni Pítaante kentéa tasimásimena séna kentáási óraakon-áuma óntan-aifinkemba maimaésa nááfara makáao súwakai ³ Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴ suwaantantékai kówayamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵ kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba iyáferawawana ⁶ Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba iyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana ⁷ Ísun-a'nónkákén-ámpántá

moórá-aempa'a wérowana awánowa'a ⁸ óntan-aifimba aifa'ó kówándawi iyáfere'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séwándanifo ⁹ Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba iyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawé'á ówáyamba ¹⁰ kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paápé úwana Máriaamo awánarain-aaí.

Máaka 16:9-11

¹¹ Naaópa'a kówayana Máriaa óntan-aigoni óika'a ména ifi'á wétena kífaena óntan-aifimba awánomba ¹² kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'a maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Máriaa tuwánówasarai ¹³ sésarai meníninkóo nóintafewa ifi'á wétaano suyaná Máriaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wérais'a'a wéawanaumne ¹⁴ simáshuwena waeréna awánomba Ísu úmbanifo ímba awánérase úwana ¹⁵ Ísu séna meníninkóo nóin-iffira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Máriaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶ Ísu séna Máriaaoo súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanáifinkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷ Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótoraao. Kesífárawaisai kosimátine sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Manikóné kentí Manikómpá'á iyúne súwana ¹⁸ Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáumne séna Fasi'aénkómó sún-aaí simátimakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aaí.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49

¹⁹ Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfaáran-aamoí uwánkówana ²¹ Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'maráana'a kesí kísau komáero séna ²² wenáama áútimena séna Manikóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwi-ímayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíniye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aaí.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwikóní áwáuma amáántágae'a wemá fi'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáumne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'ó ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeténo-waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Manikó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááema ímba suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáanda

po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawelá íniye Ísu siyáiyé.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fí'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááifimbá ímba agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáumne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó iyáfasinankaraiwainiye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

21

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-ai.

¹ Ánaaemba Táipíriyasi-waaunkoni áwáifa'a Ísu miyáumai paapé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáimoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káriri-aepakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fí'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáimoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisiye sésa nompín-táómpimba iyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímba mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáifa'a mérowasa ímba awánéraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye suwaná ⁶ Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímá túwéwana kumína'a mófáá'a tóraro súwasa wemó sünten-umba sawífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máráaraantamba éna ówitowa'a ⁷ kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kísau mo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímá ásáfena nonáwáifa'a kúwana ⁸ nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹ nonáwáifa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánááwánanasa ¹⁰ Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹ Sáimoni Pítaa nompín-táómpimba iyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáifa'a mámarowana óraa'-mofaa'a 153 mofaa'a wéna sawífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáifa'a mámarowana ¹² Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áisai ónae séta ówándasa ímba áisai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³ Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴ Ísu pukáimpinkemba iyáfasinkena kae'-í'a paapé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-ai.

¹⁵ Tómbá násúwówana Ísuma Sáimoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Miwí iyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sip-ísipi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶ aneká'á Ísu áisai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó

únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna
¹⁷kaumbo-í'a Ísu

áísai ena séna Yónin-ááninko Sáimoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana
 kaumbo-í'a áísai ena súntafena Pítaan-arunko umbái tówana séna
 Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó
 úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo.

¹⁸Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwtóí
 ane'maké ení imáyáfinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáamba
 fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna
¹⁹minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a
 mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai.
 Ááema tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení pin-
 taru'-wáási íníyo siyáiwaimba ²¹Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áísai ena
 séna Fasi'aénkóo minkwáásíndó súwana ²²Ísu séna kemó sé'ó wemá úwoi
 maambárará'á mérain'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo
 kendén-íye. Emá kesirááíma wauwó Ísu súwasa ²³wení kísau-waasi ímba
 kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwíníye sésa simátíma'mae
 kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáimbanifo wemá úwoi mérain'a kemó
 kumónaumnemo sendamá ímba endén-íye Ísu siyáíye.

²⁴Ímba puwíníyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátíme'a
 aúfáífimba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-íye. ²⁵Ísumo maiyáin-kisau
 tuwímbai agaé'a tuwímbai ímba agaiyáúnda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'ó é'a
 seyaafá'-máramá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni sùnda-ai tai'áíye.

Aantá-waasi

Ísu wiyómpa'a iyówana Rúku kae'-wááí-áátáyá'yo miyáumai-aatai maisuwéna maanáí agaimakáiyé. Manikómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáan-ai isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenáaisafesa timankúnkumba ésa wenká'á kááísamai méraan-amban-iyé. Manikóni ámútanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kun-kwáásiyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-ai aifa'lá Yúndaa-waasi Yérúsaremufa'ó mérowi simátimúwasa minááísáfesa timankúnkumba ésa wenká'á kááísamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fi'on-daopimpa'a kosimátimakaawe. Minkákémbá tuwimbai fi'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fi'o-fi'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáiyé.

Aantá-waasiti kísau mo máiyáan-ai.

¹ Tiófíráasiyo maankwándááifimbá moórá-ai sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááifimbá Manikó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aiwara kísau kumbaiyáin-aiwara aaimó siyáin-aiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ² Manikó kunaiyówana wiyómpa'o iyáin-aiwara'a aifa'-wándááifimbá agaimakáunda isa'á maankwándááifinkwára'a agaimaráumpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wempari'a úmakaiye. Ísu ímba wiyómpa'o iyónka'a Manikóni Ufaen-ámútánkóni fasi'aénkwará'á ména aantá-waasi wení áamáamba simátimakaiye. ³ Ísu pukómpinkemba iyáfasinena kae'-wááí-kánáá 40 kanaa moórá-mora-kanaa paapé uréna wenáuma kawe'l-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwaná paapé urónka'a Manikó wení waásimo kawááin-ai simátima'maena iyáiyé. ⁴ Moórá-kanaa túwaandu urésa tómbá wénowana Ísu paapé éna séna maanká'á Yérúsaremufa'a ímbo túwémba aáno mé'a kesifo kesí ámútamba timénaumnemo óraaka siyáimba wéamu'mare'o méraanana úwoi timíno. Mináái é'a simátima'a sune. ⁵ Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Manikóni Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáiyé.

Manikó Ísumba kunaiyówana iyáin-ai.

⁶ Órifi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áisai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-waasisa kawááinono suwaná ⁷ Ísu séna moórá-kanaamo tinda káféra'i aánora'iyó Manikó wení imáyáafinkemba miyá íniye. Kawe-kánááwé sáwí-kanaawemo paapé índa Manikó wení imáyáafinkemba miyá íniye. Miyán-kánáámó tinda kári'-aain-ifo ⁸ kemó sendá óraa'-aain-ifo isáaro. Manikóni Ufaen-ámútánkó kempá'ó kuminda wení fasi'aénkó tirumpimbá óraa'a uwátinkaina'a kesááiwara kentáfé'wara'a simátima'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-aémpá'á kosimátima'mae'a nóro

⁹ Ísu simásuwowasa awánomba Manikó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káátaguwasa ímba awánowana ¹⁰ Ísumo iyúmba wiyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáásí waén-únánkwátói

úmaesarai ewaa'á méसारai ¹¹ sésa Káríri-aempaken-kwaasisono. Ímba wiyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáyáisanamo wiyómpa'o iyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíniye siyááye.

Yúndasini kísaura'o iyámaiain-aaí.

¹² Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa ¹³ méron-daumpa'a afófumayaataan-đaumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórámora-waasi-tuwi'a Pítaawe Yóniye Yémisiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátiyuwe Áráfiásin-ááninkon-awi'a Yémisiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanæ siyáiwain-awi'a Sáimoniye moóráwigo fi'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi ¹⁴ tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

¹⁵ Inai símasima'a wésa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa iyáfasinena simátimena séna ¹⁶⁻¹⁷ kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'nágon-awi'a Téfitimba simáména Yúndasi-aaí súwana agaimakáimba póna mináái paápé iniye. Ááéma kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna saántowata aantá-kisusa maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. ¹⁸ Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuwena mimbárafá'á ándama maiyéna weyáárika'a waanda'á faréna ámu'a tufánkuwana ayánaruntomba marapátá kunturáíye. ¹⁹ Yérúsaremufakenkwaasi isésa miwí tááifinkemba mimbáragón-áwí'a Akendamafa'an-íye sésa waé'mai-awi'a naae-márafá'án-íye siyáawe. ²⁰ Énifo imó agaimakón-aufaiimba Téfiti agaimaréna séna
wení naambá tu'nambá ínasa
mimpímbá ímba waási wéwaewe

agaimaréna séna moóráfa'a agaimaréna séna

wení kísaura'a moóráwigo iyámainiye

agaimaréna siyónka'a póta ²¹⁻²² moóráwigo Yúndasini kísaura'o iyámaindawimba saafá úmaisá aiyánaumne. Ísu Kárásiti pukáimpinkembo iyáfasinkain-aaí weséta táásái úmai simátíma'maeta kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau moóbarena maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasá Maníkó Ísumba kunaiyówana wiyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau iyámainiye Pítaa simásuwowasa ²³ isésa kae'-wáásí túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó simánkaraawi moórá-awi'a Yósepini moórá-awi'a Pásapasini moórá-awi'a Yásítasi úwana moóráwigo-awi'a Mátáyási mindárai-tuwi'a tásuwesa ²⁴ inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásíti imáyáa awané tirumbá tuwáné minkáé'-wáásífínkémbá nááwa Yúndasini kísau aantá-kísau iyámainiyo aráásínata awánaano. ²⁵ Yúndasi wení kísau ifátuwena puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a kunkáíye sésa ²⁶ inai simásuwesa kae'-wáásí túwí'a kae'-wándááfímbá agaimái anaféúmpímbá ufé'márówana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna

awánóm̄ba Mátáyáasiye sésa agaimárówana aantá-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáiyē.

2

Manikóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-ai.

¹ Ánaaemba tómbá fáká'mai Manikóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-úwana wiyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáá'á paapé uréna tafántafanena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Manikóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Manikóní ámútanko fasi'aembá timúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Manikóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu un-kánáá túntafesa Yúndaa-waasi Manikón-ímáyáá mósá márówi fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana ⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbo wéropa'a tatúwaandu uwasá miwí tááfinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa ⁷ áfááraumai imáyáa ésa sésa wésewi seyaafá'á Káririfakewi mináái wésewin-owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááfinken-aiye simásaraawe. ⁹ Kesáámá tuwímbai Páátiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísíyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíríyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípiyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwísá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta éniyo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Manikó kawé-kísáú maiyáin-aii wésesa moórá-mora-waasi kesááfinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táátafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íníyo suwasá ¹³ tuwímbai wiyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba wésewe siyáawe.

Pítaamo simátímakain-ai.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi íyáfasinompimba Pítaa íyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye ísáaro. Káririfakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Waási nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéofó káfé'a aafáyáara'-aantembanifo minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-iyē. ¹⁶ Naaófá'á

Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Yóweri agaimaréna siyáin-aaí wépaape-
iye. Maarán-áái agaimaréna séna

¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-
wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á
simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásiyé waurán-kwáásiyé kaaimba
awánánaáwe. ¹⁸ Érai'a minkánaará'á kesí ámútamba kesí kísau-
ininakwa'ó tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wiyómpa'e
marapá'é fi'o-fi'on-kisau-waame'ó ondá naaewará iyawará óraa'-
umunkwara'a paapé íniiye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko
naaeriri'a ina'a miyámó ondá kesí fi'o-fi'on-kanaa sámó kain-
kánáámó paapé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawi sáwí'ó
úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á

métinkanaumne Maníkó siyáiiye

Yóweri agaimaréna siyáiiye Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-
waasisono. Senda-áái ísáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá
amúwana simámakain-kisau maéna kawé-kísáú fi'o-fi'on-kisau-waame'ó
uráimba kempímbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á Maníkó imáyáamo
éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa tuwímbai Ísumba áí'mai kem-
biwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á
tufúwana puwúmbanifo ²⁴ Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankaraiye.
Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba
faú'ankowana pukómpinkemba iyáfasinkaiye. ²⁵ Mindásafena naaófá'á
kentáa síwá'nágon-awí'a Téfiti Ísun-aaí agaimaréna séna
aasiyaasi Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba
faiyáisa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷ Mindásafe'a kesirumbá
kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a
kesimambá ímba mósiyuwainone. Kesirumbá ámakawainone ení
kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a
íniiye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba
iyáfasisinkainiye. ²⁸ Púwíndafinkemba iyáfasine maé'mae'a ínone
séma kesé'a méraanda póna kesirunkó kawé'-úmáí óraa'á ina'a
ménaumne

Téfiti agaimaréna siyáiiye Pítaa mináái simátimena séna ²⁹ kesí
waásisono. Kentáa síwá'nágon-awí'a Téfitin-aaí afora'ó simátimunda wemó
agaimakáimba ímba wesáféna siyáiiye. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení
mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáiiye.
³⁰ Naaófá'á Maníkó séna Téfitimo kawááa ménamo uráintemba moóráwigo
minákúmpákéwí anonadáara'a kawáámá méniye Maníkó siyáimba Téfiti
Maníkón-aaí simátímakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-aaí érai'a
paapé íniiye Téfiti siyáiiye. ³¹ Téfiti Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna
séna Maníkómó iyáfasinankaiwai Káráisiti puwíndafinkemba iyáfasinainiye
súntafena séna
pukén-aempa'a ímba móauwainana
áuma kawáá'a íniiyemo

Téfiti súmba ³² mindá Ísuntafena siyáiiye. Énifo Maníkó Ísumba
pukómpinkemba iyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³ Maníkó
kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankenana
wení Ufaen-ámútambá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba

aménaumnemo siyáintemba ámakaisana weni ámutamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítáa mináái simátimena séna ³⁴ Téfiti ímba wíyómpa'o iyáiwai séna

kesi Fasi'aénkóntáféna séna Manikó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména'a ³⁵ ení namuro-wáási iyáakaanasa miwí tai'ánááwe

Téfiti siyáie. Wemá ímba wíyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáie.

³⁶ Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkáawintafena Manikó séna kemá iyáfasinankaundawi Káráísiti éna Fasi'aénkón-iyemo Manikó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawé'-úmai isáaro Pítáa simátimuwasa ³⁷ isómbe tirunkó umbái tówasa Pítáane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa síyo suwaná ³⁸ Pítáa séna kembiwí misáwi-ímáyáá tinaaemba uwáme'a Manikómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a isámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwi-ímayaa maitiyuwéna Manikóní Ufaen-ámútámbá úwoi timíniye. ³⁹ Manikó kempá'á terómó sindawí kesi ámutamba tíménaumne Manikó siyáimba pósa kembiwíyé kentírátone fi'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái

siyáie Pítáa siyáie.

⁴⁰ Pítáa simátimena fi'o-fi'on-aaí kawé'-ááiwará'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwi-waasi méraawimo é'a sáwi-meyamba maénááwe. Kemá káfé'a sáwi-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwi-meyamba maénááwe Pítáa súwasa ⁴¹ sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwásá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴² túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aaí simátíma'maesa waafán-kwáási wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa isámai aráá-tomba wénesa inái símae iyáawe.

⁴³ Inái símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawé-kísáú fi'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwásá ⁴⁴ Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwái mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa ímayáa ésa kentáási moparáwímbá waafáni'an-iyé sésa ⁴⁵ miwítí marawé miwítí moparáwíné fi'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímésa ⁴⁶ aasiyaasi-kánáá Yúndaawasiti óraa'-amaandaumpa'a Manikóntáfésa isámai túwaandu wéesa fi'owiti naaúmpimpa'a komésa Ísuntafesa isámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawé'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa ⁴⁷ Manikón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwísáfésa kawé'a wéowe suwaná sáwí'o urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawé'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáiyé túwaandu uráawe.

3

Pítáa aísamai kawé'ó uwánkarain-aaí.

¹⁻² Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'-óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'o iyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronka'a óraa'-amaan-daumpa'a Pítáae Yóniye'a iyúyana aafáúmó andeiyónka'a Manikómpá'á inaimó sen-kánáará'á iyúyana ³ tuwánéna séna óntamba simékaiyo súwasarai ⁴ túramba afuwésarai Pítáa

séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵ siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶ Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasi'aéntámbá kawe'á uwánkanaumne. Ísu Kárásiti Násaretifakewin-awika'a sune. Íyáfasine aintaao sune Pítaa simásuwena ⁷ ayáánúrapa'a ta'óto'mai íyáfasinankowana aisaune aisarune kawe'á úwana ⁸ íyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraa'a éna aamoí éna Maníkón-áwí'a mósá wémarena mindáraise'a óraa'-amaan-daumpa'a ⁹ weyáárika'a marapá'á iyéna Maníkón-áwí'a mósá marówasa seyaafá'-wáásí awánésa ¹⁰ séna miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntan-inai símasima'o iwáin-iyé séna táátafesa ésa weyáárika'a marapá'ó iyúntafesa tiyáámba pikinesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátimakain-ai.

¹¹ Weyáárika'a iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwifá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'a Soromoní áuwimaimo úmakopa'a tóso uwaná ¹² Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasišono. Mintántáátáféna ímba táá'a íno. Ímba kenkáí káá'a súfifáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawe'-úmai arupise úmai mékai wéufo ¹³ Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyáárika'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awí'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísakiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasišon-awí'a Ísumba póna mósá makáiyé. Énifo Ísumba áí'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páiratimpa'a kuwaná Páírati séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. ¹⁴ Kawe'-wáásí arupise úmai méron-kwaasišongatafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áúkon-kwaasišongatafe'a faú'ankaa siyáawe. ¹⁵ Miyá uráantafe'a aú'í'a úmai maé'mae'o iyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankowakai awánarauye. ¹⁶ Awánarauyawi Ísun-awikoni fasi'aénkó aísaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáisa'a wéwaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kawe'-úmai wénisa'a wéwanaawe Pítaa siyáiyé.

¹⁷ Pítaa mináái simátimena séna kembiwiyé kentí kawáá'-wáásísé ímba awánamai Ísumba kawe'á uré'a tufúkáawe. ¹⁸ Naaófá'á Maníkó wenáái simátimakowisafena séna simátimé'a sune. Kemó íyáfasinankaandawimba sáwí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paápé uráiyé. ¹⁹ Mindásafe'a kentí sáwí-imayaa tínaemba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁰ Moórá-mora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá timína'a wesé'o méraiýantafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwaé séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba ai'maránana kumíndasafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. ²¹ Ísu wíyómpa'a iméraitimba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá'-tántáá'á aú'í'o índa-kanaa anekal'á marapá'á kumíníye. Naaófá'á Maníkó mináái simátimuwasa Maníkón-aaimo isón-kwaasi kawe'-wáásí iséna simátimakaawe. ²² Maníkón-ai simátimakowin-awí'a Mósesé séna Maníkó kentí Fasi'aénkó kembá kesí kísau mauwó séna si'mákainten-úmai Maníkón-aaimo simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maránana wenáái simátiminasa isanáawe. ²³ Imbo

isáiyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba ti'mátuwena tínkaminasa puwónáawe Mósesé siyáye. ²⁴ Maníkón-ai simátimakowin-awi'a Sámúwéri simátimakonka'a ánaaen-kwaasi simátime'ontemba maami kifé-kanaa wépaape-iyé. ²⁵ Naafá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awi'a Émbaramun tafena séna enándáfakén-kwáásísáféna seyaafá'-márafákén-kwáási kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáye. Ébaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáye. ²⁶ Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáiyé. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáiyé Pítaa Ísareri-waasisaféna siyáye.

4

Pítaante Yóninte aafímbó maitínkaraan-ai.

¹ Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa ámáán-kisau-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sunkwáásiyé tóso ésa ² miwí táái taisésa aaisambá suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-ai simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáási pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá mináái isésa karo'é sésa aaisambá sésa ³ mindárai ta'ótóresa sésa fénáimba póta aafáyáarata aafintá maitínkánaumne sésa kawáá-wáási ándáfa'a tínkómbanifo ⁴ úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵ Aafáyáara'a aafímbá maitínkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ámáambo sunkwáásiyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶ aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásiyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷ Pítaante Yóninte táantowasarai tuyasá tísaí esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra uráayo. Nááwani fasi'aená kenkáifímbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwanawira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwámkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye isáaro. ⁹ Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-ó. ¹⁰ Afóra'ó simátiménda kembiwíyé seyaafá'-Ísaréri-wáásiyé isáaro. Ísu Káráisiiti Násaretifakewimba

aaraa-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáási kawé'á uwánkáísana kempímbá kawé'-úmai mérais'a'a wéawanaawe.

¹¹ Maníkón-ai aúfáifimba Ísun-ai agaimaréna séna óntan-dambo on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'an-iyé sésa maisukáawe.

Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáye. ¹² We aantemba sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna wenáwíka'-aantemba wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátimena mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka simátimúyasa minkáwáá-wáásí tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-waasiyai ímbo uwáitái'-urááyan-kwaasin-oye sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'o nuyantafesarai miyá wéoye sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai kawé'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyán-aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái kúmúyasa minkáwáá-wáásí keáimbá sésa ¹⁶ mindárai nórasaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawé-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á isáámba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'ó-fi'on-daopakén-kwaasi ímba isáiyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awika'a ímba simátimékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai iyúyasa sésa Ísun-aaí ímba simátimékaiyo. Ísun-awi'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Manikón-aaimo tuwékai Manikón-aúranka'a kawerá íniyai ke mináái aneka'á isáaro. ²⁰ Keráímó awánarauyan-tantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufo úwoi simátimeyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáásí aneka'á óraaka simátimesa sésa énifo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawé'ó uwánkaron-kwaasi kae'-wáái-áatáiyá'á ímba weyáárika'a wénuwasarai kawé'á uwánkóyasa úwoi-waasi isésa Manikón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-aaí.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátimúyasa ²⁴ isésa Manikómpá'á inai sésa Fasi'aénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo úmakaanda-tantaa'waraka'a wégawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáá siwá'nágomba Téfitimba kusimámuwana agaimaréna séna nóintafesawa fí'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa tufuwíyan-aaí siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa Fasi'aénkónté wemó iyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfití agaimaréna siyáíye. ²⁷ Mináái paapé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páíratíye fí'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-aaí sésa emó iyáfasinankaandawimba ení kawé-kísáú-wáásí Ísuntafesa tufuwíyan-aaí siyáawe. ²⁸ Naaófá'ó emó miyá onááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá onááwemo siyáandaraka ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹ Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kisau-waasi tááimo símaimo taráiyaaamba ísaraanda po súwa'nai inonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰ Ení fasi'aémbá símínata tji'ó inda-waasisa asófatinkafata konó. Ení kawé-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnanasa wení fasi'aénkó fí'ó-fi'on-kisau kawé-kísáú paapé íníye ³¹ inai simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Manikóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'á uwátinkowasa Manikón-aaí óraaka simátíma'mae kuráawe.

Moparáwímbó moórá-mora uwátímaaan-aaí.

³² Ísumpa'a timankúnkumbo uwái mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kenti moparáwintáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá ³³ aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo íyáfasinkain-ai óraaka simátíma'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawe-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵ Ísuni aampa'ó kuwái marawé naanémó makówi fi'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá-tántáá'á ímba aáfáán-túwówana ³⁶⁻³⁷ moóráwígon-awí'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fi'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tíména wemá Rifáin-andafakewi Sáiparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awí'a simánkesa Kíríki-taafinkemba Páánápásiye sésa waé'mai-awí'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwái minóntámbá tímakaíye.

5

Ánánáyasiinte Sáfáíraante-taai.

¹ Páánápási minóntámbá tímúwasarai moóráwígon-awí'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fi'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ² tuwínáyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínone súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³ Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áisai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo séndá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴ Mimbáramá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai tímé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai tímúne ímbo séndá seyaafá'á tímúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana ⁵ Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa mináámó isón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá ⁶ ifó'-wáási tésa puwúmba taasáúmaesa maimaésa máutaraawe.

⁷ Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaaiómó puwún-aaí ímba ísarena Pítaa-iyai'fa'a túwana ⁸ Pítaa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafá'á simákaayo súwana minínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹ Pítaa séna enawaaikóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaaí'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaawe Pítaa súwana ¹⁰ pu'maéna Pítaan-áisamaifimba kuntúwasa ifó'-wáási tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹ Fasi'aénkóní waásiye fi'on-kwaasiye isésa táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáúgón-aaí.

¹² Aantá-waasi waási túranka'a fi'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maimaésa íyúwasa Ísumpa'a timankúnkumbo uwái óraa'-amaan-damba Soromoní úwimái úmakopa'a aasiyaasi túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴ fi'o-fi'on-akwa'a sáwífa'a Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fi'on-kwaasi tuwánésa sésa kawé-wáásín-owe sésa táátafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵ aantá-waasimo

uráamba isésa tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítáa wéninana amankókonko taauwétáinasa asófáiwae suwasá ¹⁶ fi'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwi-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátinkówana Manikó Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáásí aantá-waasi sáwí'o uwátinkaraan-aaí.

¹⁷ Miyá wéuwana aifa'-ámáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tíyántafesa ésa ¹⁸ tal'oto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹ mindó'wáámbo waúnka'a Fasi'aénkóni kísau-waasigo wiyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna ²⁰ óraa'-amaan-daumpa'a imé'á

áú-amba waási kawe'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimátíméro súwasa ²¹ isésa siyarónka'a

óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágówe wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa Ísareri-óraa'-waasi táántowasa tésa ámáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²² kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ ándá-namba ontamá wisuwésa i-wáási ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáundasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasiye ámáán-danka'o káráwiyowiye isésa táátafesa ésa sésa mindá nórasaawa ónaumno simásuwesa sáwífa'-imayaa wéuwana ²⁵ moóráwigo téna séna ándáfa'o mátiyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáumne súwasa ²⁶ ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásíyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sinkamofó sésa aáno úmai ²⁷ tí'maesa aaimó isái-wáásífa'á mátinkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸ séna é'a simátíme séta minkwáásígón-aaí wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremu-faken-kwaasi seyaafá'á isásaraawa'a ke karo-súfímbá sinkéta minkwáási tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹ Pítaawe aantá-waasiye sésa Manikón-aaí aifaráán-ááigó póna waási-taaigomba iyáakaraimba póta kentááisa ínta iséta Manikón-aaísa iséta miyásá ónaumne. ³⁰ Kembiwí Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Manikó Ísumba pukáímpinkemba iyáfasinankena ³¹ séna óraa'-waasi póna sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáiniye séna Manikó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankena ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á móankaraiye. ³² Mináái iséta kawe'-úmaisá simátimunanasa Manikóni Ufaen-ámútánkó mináái kawe'-úmai wésimatimiye. Manikó wenáái isámai kawe'ó owí wení amútamba wétimisana Manikóni Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³ Simásúwówana aaimó isáán-kwaasi isésa

tirunkó sáwite'a úwasa tínkamona-e-imayaa uwaná ³⁴ miwífinkémbá moóráwigo íyáfasinena ámáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri íyáfasinena miwí táái taráisuwena wemá Maníkón-ai aúfáifinkemba aasiyaasi simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi íyáfasinena aantá-waasisafena séna kárika'a máapa'a kumónááwe súwasa máapa'a kúmúwana ³⁵ séna Ísareri-waasisono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶ Ááema moóráwigon-awi'a Tiútasi íyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba waenááwe súwasa sáwifa'-waasi 400 waasi arááiwaúwana moóráwigo Tiútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááiwa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ífátukaawe. ³⁷ Minkákémbá túwí'o fariyón-kanaa moóráwigo Káririfakewin-awi'a Yúndasi íyáfasinena táántowasa sáwifa'-waasi wenarááima wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó arááiwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸ Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátiyuwe'a ífátúwéwasa méraaro. Miwítí kisaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áiniye. ³⁹ Miwítí kisaugoni áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ina'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo úwoi waé'wae'a íniye. Maníkómpákémbó ina'o é'a minkwáási sáwí'o uwátinke'o é'a Maníkónkwará'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó isáán-kwaasi isésa wenáásisafesa ewé sésa ⁴⁰ aantá-waasi táántowasa iyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-ai wení fasi'aémbá ímba simátiméro sésa ti'mákaawe.

⁴¹ Ti'márówasa wéesa tigeasáfésa uráawisina Maníkó imáyáa tímúwana tirunkó kawe'a úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá simakaisata Ísuntafeta fasi'ámais méraundasa pósa sí'o índa-i'o uwásinkéntaanifo sirunkó kawe'á ínata méraunaume aantá-waasi simásuwesa ⁴² aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni ásé-ai simátíma'mae wénesa Maníkómó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iyé sésa simátíma'maesa kuráawe.

6

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-ai.

¹ Simátíma'mae kuwasá Ísun-ai isésa sáwifa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fi'om-barafaken-kwaasi Kíriki-taaiifinken-aaimo sun-kwáási Yérúsaremufa'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tinkésa óntamba tuwínkesa Kíriki-ke'to'-inimba ímbo tímúnkakemba í'ai tinkówasa ² mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Maníkón-aiimo simátimunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai tímúnda-kisau maúnafo sésa ³ kempinkémbá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo tuwinái-kísáú tíménaumne. Miwí kawe'-imáyáawará'-wáási Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'o uwátínkain-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwinái-kísáúsá tíméta ⁴ kesáá Maníkómpátá inai wéseta Maníkón-ai simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ isówana tirunkó kawe'á úwasa afakaeté-waasi túwí'o sumbá moóráwigon-awi'a Sítífeni wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasí úwana moóráwigo Náikéna úwana moóráwigo Táimóni úwana

moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkoráasi wemá Ántíoku-naopakemba kwaasi éna fi'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶ miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóni kisaumo maiyantafesa tine'á ta'ótokesa Manikómpá'á inai siyáawe.

⁷ Maníkón-aaí simátima'mae kuwasá Yérúsaremu-naopakemba kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Maníkóni áamáan-daumpa'a kisaumo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aaí isésa wení aampa'á kuwasá miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítifeniimbo ta'ótokaan-aaí.

⁸ Fasi'aénkó Sítifeniimbo áwa'nai úwana fasi'aénkwárá'á ména seyaafá'-wáási túranka'a fi'fo-fi'on-kisau kawé-kísáú wémawusa ⁹ moórá-kanaa tuwímbai Sítifeniimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáírini-marafakewi uwasá tuwímbai Árékisándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírisiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-ámáan-dáúmpá'á mésa Sítifeniimpa'a tésa karo'-ááiyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰ Maníkóni ámútanko Sítifeniimbo kawé-ímáyáá amúwana póna Sítifeniin-aaigo miwí táái iyáákowasa ¹¹ ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítifeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Manikómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísarauumne. Kosimátiméro suwasá ¹² minkáró'-áái tasimátimúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásíye ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítifeniimbo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa áamáan-óraa'-waasifa'a máankesa ¹³ karo'-ááímó sun-kwáási kotí'maesa mátinkówasa karo'á sésa minkwáásigó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni áamáamba símai sáwí'a úmae iyéna ¹⁴ séna naaófá'á Mósesemo áamáambo simátimákain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fi'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-damba tawísíuwainiye Sítifeni siyáiyé. Miyán-káró'-áái suwasá ¹⁵ seyaafá'-wáási Sítifeniimbo awánomba wiyómpakemba Maníkóni kisaumo-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

7

Sítifeni áamáan-óraa'-waasimo simátimákain-aaí.

¹ Miyá simásúwówana aifa'-ámáan-káwáágó Sítifeniimbo áísai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááiyá'iyó súwana ² Sítifeni séna kesifoísái kesuwaaisáiyó simátiménda ísáaro. Naaófá'á kentáa síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'fo méronka'a Manikó fasi'aénkwáráwí kuména ³ Émbaramuntafena séna ení marawára enamáaraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáméndafa'a koménone súwana ⁴ iséna mimbárámá Kárinidiyaa-waasiti marafá'á tuwéna témena Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Manikó ai'marówana témena maafá'ó méraundafa'a túwana ⁵ minkánáá Manikó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaaemba maambárámá enkwára enaísaaftantambo iyawiwará'a timénaumne. Manikómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simámena ⁶ moórá-aaiwara'a séna enaísaaftantambo iyawi fi'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú tímésa sáwí'a uwátinkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áina'a ⁷ sáwí'fo

uwátinkaiyawi sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaafitantambo iyawi mimbáramá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránááwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ánaaemba maambáramá enkwará enaísaafitantambo iyawiwara'a tíménaumne siyáimba mináái símai káásamarena póna túma kárámai araenáemba uwo Maníkó siyáye.

Súwana Ébaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áuma kárámai araenáemba uwánkowana Áísáaki óraa'a éna Yékopumba ma'ankéna áuma kárámai araenáemba uwánkowana Yékopu óraa'a éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoi matinkéna túma kárámai araenáemba uwátinkáfa'a kuráye.

⁹ Miyá uwátinkáfa'a kúwasa mináfáráwáínonda tifákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímba kentáárá'á káráwiniye sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fí'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawé'-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbáramá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawé'-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásiyá'á kawé'-úmai káráwiye kesí moparáwinká'á miyán-owo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááisafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímba miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aai isáúmpo koméyánoro séna áanintomba ti'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaaisái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaaisái simátimena séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawé'-úmai komésa púwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántamba maimaésa témesa Síkémufo'ó máutomba naaófá'ó Ébaramu Émon-anaankakenkwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

¹⁷ Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramuntafena fasi'aén-áái séna Kénaani-marama enaísaafitantambo iyawi tíménaumne siyóntemba tímínda-kanaa ampáámbó únka'a ¹⁸ moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba ísarowi póna ¹⁹ kentáá síwá'nása umbai-kísáú tíména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

²⁰ Iyámpóisomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawé'-óí'wárá'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkárowana kaumbo-wiyómbá maisuwéna ²¹ máápa'a áí'maena múankárowana Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáánine séna káráwiyowana óraa'a úwasa ²² Ísípifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósese wéisena óraa'a éna weni kisaugowe wenááigowe kawé'á uráiyé.

²³ Mósese miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba ²⁴ Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwánkowana Mósese tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai éna Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana ²⁵ Mósese imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísipifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáfésa ewé sénááwe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-imáyáá uwaná ²⁶ Mósese kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna iyótáinda-imayaa éna séna kae'naráiyi mimbórá-náóraan-oyo tíyááyo súwana ²⁷ aifa'ó ómbarenamo tíyón-kwaasigo Mósesemba famétuwéna séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. ²⁸ Fénáimbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá inono súwana ²⁹ Mósese iséna inkaiséna wéme wéména Míndiyaani-marafa'a fi'on-kwaasiti marafá'á koména

kae'-iyámpói matínkaraiye.

³⁰ Mósese koména kae'-iyámpói matinkéna ména kae'-wáái-áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwéna Sáínai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana kári-taiyakemba iyá kéné ímba mintái kówana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana ³¹⁻³² Mósese awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune Ásáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósese mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana ³³ Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaem-bárámá wéraipa'an-ifo kawé'-márafá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aisamai ánáamba faútuwaao. ³⁴ Ísipifa'a kesí waási sáwí'o wéuwatinkaawasamo ifi'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'máráana wéme wéme Ísipifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiyé.

³⁵ Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaaemba uwámesa sésa nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáiyé. Wembá Mósesentafena Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi kári-taiyakemba aai simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáái-kísáú aména ai'marówana Ísipifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráiyé. ³⁶ Wemá Mósesema Ísipifa'a ímbo awánon-kisau fi'on-kisau maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kisau kawé-kísáú komaéna tí'maena kúmba máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kisau kawé-kísáú maimaéna iyáiyé. ³⁷ Wemá Mósesema simátiména séna Maníkó kembó iyáfasisinkarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitantambo iyawifinkemba iyáfasinankainiye. Maníkón-aimo simátimindawimba iyáfasinankainiye. ³⁸ Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóní waási Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wiyómpakewi wesé'a maéna

Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Maníkóní áamámba simámuwana ímbo tai'áín-aii simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

39 Mósese aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tinaaemba uwámesa Ísipifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ ánaaemba Maníkó Móseseмба áántowana omápa'a imérowasa Mósese awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósese Ísipifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moórá-manikomba uwámakewata wenarááísa wáeno sésa ⁴¹ óntantamba purumaka-áraákaemba úmaresa minkáró'-máníkóní aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴² mindásafena Maníkó ánaaemba uwátiyuwowa wíyóne aafáúwé otáfésa kesí

maníkón-íye siyáawe. Mindásafena naaófá'á

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa

Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³ kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáró'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáán-tántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáró'-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá tí'maráana'a wéme'a moórá-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe

Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáíye.

44 Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Móseseмба aráanamena Maníkóní naambó ampantasámbó iyamba maará ónááwe sésa aráanamuwasa Maníkómó súntemba miyán-dámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵ Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníkó túwa'nai ena mimbáráfá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafiyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfiti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶ Téfiti kawé'-úmai mérowana Maníkó aamoí uwánkowana Téfiti Maníkómbá áísai ena sésa ení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷ Maníkó sésa emá ímba ínoμπο enááninko Soromoní kesí naambá íníye siyáímbanifo ⁴⁸ Maníkó wíyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa

⁴⁹ Fasi'aénkó sésa wíyómpa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰ Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á

úmakaumne Fasi'aénkó siyáíye

agaimaréna siyáíye Sítifeni siyáíye.

Sítifeni mináái simátimena aaimó isón-kwaasisafena simátimena sésa ⁵¹ kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááiwaén-kwaasiyaemba é'a Maníkón-aii isáámbanifo ímba ísámai kawé'a wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tinaaembo

uwáme'ontemba kemá miyá wéowe. ⁵² Kentíwá'násomba Maníkón-ai simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáási sáwí'a uwátinkesa Maníkóni kawe-kisáú-wáási kumíniye-aaimo simátímakowi tinkamuwasa pukáawe. Ánaeemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáiyé. ⁵³ Énifo wíyómpakewi Maníkóni áamámba simátímakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawe'á uráawe Sítifeni siyáiyé.

Sítifenimba óntantambo tufúkáan-ai.

⁵⁴ Sítifeni minááimó simátímumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kási'a úwasa tíyántafesa uwaná ⁵⁵ Sítifenimba Maníkóni Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómmba Maníkóni sámó kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítifeni awánéna ⁵⁶ séna awánaaro. Wíyómmba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrappa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéwiyauadne súwasa ⁵⁷ miwí wenáái ímba ísánae sésa tááka'a awááesa óraaka'a aai sésa Sítifenimba tuwaantantésa ⁵⁸ ta'ótokesa taawiya'maesa naaókoni awáifá'á mátuwesa óntamba maiyésa tufúkáawe. Sítifenintafesa karo'-ááimó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa ⁵⁹ Sítifenimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inaifinkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáína'a púwóno séna ⁶⁰ arauntaumbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafó miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkao Sítifeni simásuwena pukáiyé.

8

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-ai.

¹⁻³ Sítifenimbo tufúmmba Sóron-arunko aaimó uráifo tuwímmbai Maníkón-aaísafesa fasi'owí Sítifenin-áuma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwái tinkantanae séna kúmmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwái aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasa aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fi'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kunkwáási Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaafa'a ásé-aaimo kosimátímakaan-ai.

⁴ Ísuni aampa'ó kuwái wété ésa Ísuni ásé-ai kosimátíma'maesa kuráawe. ⁵ Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmmba kosimátiména séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-iyé ⁶ Fírípi simátimuwasa

kawe'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana ⁷ sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aai súwasa sáwí-amutamba wáá'a túmaesa kúwasa waási kawe'-úmai mérowana tíyayaambo pukón-kwaasi asófatinowasa kawe'-úmai mérowana ⁸ Sámériyaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó

kawe'á uráiyé.

⁹ Sámériyaa-naopa'a moóráwigon-awí'a Sáímoni óraa'-waasi úne séna aítambá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰ óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánéna wenaráái waésa sésa Maníkóni fasi'aénkóe

wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráiyé karo'á suwaná ¹¹ ayáátááka'a aita-mbá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátáfesa uráafo ¹² ánaaemba Fírípi Manikóní ásé-aii kosimátimena Manikó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráisitín-aii kosimátimuwasa isésa érai'e sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³ Sáimoniwara'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiye wénuwana ímbo awánón-kisau maúwana awánéna áátáfena uráiyé.

¹⁴ Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Manikóní ásé-aii isésa minááimó méta'otokaan-aii isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai wémesarai ¹⁵ Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inañfinkémbá sésarai Manikóní

Ufaen-ámútámbá maenááwe siyááye. ¹⁶ Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena isámai nombá maitinkówana Manikóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inañfinkémbá sésarai ¹⁷ tiyáámba ta'ótóróyana Manikóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸ Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Manikóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máúmba Sáimoni awánéna fasi'aémbá méyáambaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹ mifási'áémbá símékaiyo. Kemá fi'on-kwaasi siyáámba ta'ótóráanana Manikóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰ Pítaa séna Manikó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafimbá tai'áyááye. ²¹ Manikón-aúranka'a ení imáyáa ímba arupise ímbá pó maankísáú kenkáisi kisau ímba súwa'nai ínone. ²² Ení sáwí-imayaagomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áisai inaná ení sáwí-imayaagon-anondaa maiyauwáiniye. ²³ Manikó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásínkaanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴ Sáimoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inañfinkémbá áisai iyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáimoni siyáiyé.

²⁵ Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-aii simátimesarai Ísuwe'o né'óyan-aii simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'-nao'a Manikóní ásé-aii simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸ Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-íninkón-áwi'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Manikón-imáyáa éna Yérúsaremufa'a wéména Manikón-áwi'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafísimaena nún-taompimba kúmba Fasi'aénkóní kúsau-waasigo wiyómpakewi Fírípintafena séna iyáfasinéna Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna iyáfasinéna minámpá'á wéména máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-óraa'-waasi wení táómpimba wéwéna aúfáifimba toráumai awánéna naaófá'ó

Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimakón-aii toráumai awánómbo ²⁹ Maníkóni Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰ awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aii toráumai wéawanowana Fírípi iséna áisai ena séna minááigóni áwáuma ísaraano súwana ³¹ séna é'a moóráwigo simásimina'a ísánaumpo kesí táómpimba íyátaao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana ³² mináúfáifinkén-áái toraséna séna

sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásigó ímbo aai siyáíye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásigó ímbo aai siyáíye. ³³ Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aai ímbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kisau maiyésa tufúwówana marap'ó mérain-kanaa tai'áraiye. Mindásafesa miwítí sáwí-kisau ímbo kanaa'á aforá simátimenaawe

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Ítíópíyaafaken-kwaasigo mináái toráusuwena Fírípimba áisai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowi náawantafenawa mináái siyáíyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyáíyo súwana ³⁵ Fírípi Maníkón-aii aúfáifinkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aii wésimamena ³⁶ aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Ítíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáinkwae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷ Fírípi séna Ísumpa'o arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráisitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-íye sune séna ³⁸ táómba to'maé kúwaintafena séna táómba ta'ótoraaoo súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Ítíópíyaafaken-kwaasigoe nompímbá kunkésarai Fírípi nombá maiyánkéna ³⁹ íyúyana Fasi'aénkóni ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Ítíópíyaafaken-kwaasigo awánómbo ímbo mérwana wení naaópa'a wéna aamoí uráíye. ⁴⁰ Fasi'aénkóni ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-náópa'a Maníkóni ásé-aii simátíma'maena Sísáaríyaa-naopa'a kuráíye.

9

Sóro Ísun-aaisafena amankúnkúmbo uráin-aii.

¹ Minkánáá Sóro Fasi'aénkóni aampa'ó kuwáísaféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'-amáán-káwááigómpá'á ² koáisai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yúndaa-amaandaumpimpa'o méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawi saafá éna ta'óto'maena téména Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainiye séna agaimaréna súwana ³ Sóro mináúfái maimaé wéména Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmba wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴ tanaa fówana aai'gó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana ⁵ séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶ íyáfasene Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-uwó súwasa ⁷ Sóroeo'kun-kwáási ímbo aai sumbá mésa ímbo waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana

⁸ Sóro íyáfasinomba aúramba ímba kawel'úmai awánówasa waási ayáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹ kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráiyé.

¹⁰ Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwain-awi'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómba Fasi'aénkó simáména séna Ánánáyasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wéé moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwigon-awi'a Ánánáyasi téna ane'á ta'ótóráisana aúramba kawel'úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánáyasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátinkarain-aaí simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáindasafena Támásikasifa'a tiyáiyé súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba fí'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásiyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo íyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráánamenaumne Fasi'aénkó siyáiyé.

¹⁷ Súwana Ánánáyasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'maráisa'a túne. Aúramba kawel'úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'o uwánkaindasafena si'maráisa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá tákúwana aúramba kawel'úmai awánéna íyáfasinowana Ánánáyasi nombá maiyánkówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawel'á uráiyé.

Sóro Támásikasifa'o simátímakain-aaí.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáísé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana ámáán-daumpa'a iména Ísun-aaí simátiména séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-iyé súwasa ²¹ wenáái isón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi tísai-isai esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tinkamemayain-kwaasin-iyé. Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a ámáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-iyé. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'maráúndawisa Ísun-iyé séna wenááigo iyúwasa Támásikasifaken-Yúndaawasi isésa wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwífa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáiyé Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a mésa ontará'á takaráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaimo sumbá kosimámuwasa ²⁵ moórá-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwái Sóromba

ái'maesa pofafimbá fáitumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresá tówówana kumémena marapá'á múra tuwéna kóuraye.

Sóro Yérúsaremufa'o komérain-ai.

²⁶ Sóro Yérúsaremu-naopa'a wémena wéna séna Ísuni aampa'ó kowisé'a méranae'a túne súwasa miwí sésa Ísun-ai ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároi inkáísúwana ²⁷ moóráwígon-awí'a Páánápáasi Sóron-ai iséna kawe'á úwana ái'maena aantá-waasifa'a wéna Sóron-ai kosimátimena séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaimó simámakain-ai simátimena Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo óraaka'o simátima'maenamo kuráin-ai simátimuwasa ²⁸ iséna érai'e suwaná Sóro miwísé'a ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-ai óraaka kosimátin-tasimatin-ena ²⁹ fi'on-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taafinkembo sun-kwáási simátimuwasa aai wesimán-kwesiman-esa tu-fuwónae sésa ³⁰ sumbá Ísuni aampa'ó kuwái iséna Sóromba ái'maesa wémesa Sísáariyaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraye.

³¹ Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aáno úmai wempa'á mésa Yúndiyaa-aempa'e Káriri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwái aáno úmai wempa'á mérowana Manikóni Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai mésa Ísun-ai simátimúwasa iséna érai'e sésa sáwífa'-waasi-í'a ésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá marésa we-ínsamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-ai.

³² Pítaa naaó'-nao'a wénena Manikóni waasi tuwánáíndasafena Ríndaa-naopa'o kúmba ³³ moóráwígon-awí'a Íniyasi ímba aintamai wénena afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'a wéuwana ³⁴ Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Kárásiti asófankaifo iyáfasinke ení wandaaí fawasaaó súwana iyáfasinkwena kúwasa ³⁵ Ríndaa-naopakén-kwaasiye Séróni-naopakén-kwaasiye seyaafá'á awánéna Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-ai.

³⁶ Yópaa-naopa'a moórá-ininkon-awí'a Tápitaa Kíríki-waasi-taafinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasi kawe-kísáú wémaena moparáwimbá ímbo makón-kwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ ái'á úwana puwúwasa wenáuma nombá pé'anke maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe. ³⁸ Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaaafaken-kwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaa'a taméron-ai iséna kae'-wáási ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná ³⁹ Pítaa iyáfasinena mindáraise kúwasa ái'maesa minínimbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a iyúwasa Pítaampa'a keto'-ínintómbá tatúwaandu urésa ifi'á tésa sésa Tókáasi ímba pukáinka'o farúsimakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana ⁴⁰ awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómpá'á inai simásuwena méwae'mai minínimbá awánéna séna Tápitaa iyáfasinaao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna iyáfasinena mérowana ⁴¹ Pítaa koisáuwankena Ísuni aampa'ó kun-kwáásiyé keto'-íniné táántowasa

aúmó arómba iawánésa ⁴² Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa kuwasá isésa sáwifa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná ⁴³ Pítáa Yópaa-naopa'a sáwifa'-no'waamba waéna moóráwígon-awí'a Sáímoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kísau mo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

10

Pítáa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-aii.

¹ Sísáaríyaa-naopa'a moóráwígon-awí'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwifa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáási túwí'a Itáári-i-waasiye sésa uwaná ² Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwa'nai ena Maníkómpá'a inái símaena iyúmba ³ moórá-kanaa fenómpinka'a inái wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aúranka'a paápé úwana kawé'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana ⁴ áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aiya simásiminewa séno súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímbá pó ⁵ ení waási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaiyáaro. ⁶ Wení araamáó Sáímonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóní áwáifa'-naumpakemba koaiyáaro ⁷ simásuwana áwiyokuwana Kóníríyasi wení kísau mo maún-kwaasifinkemba kae'-wáásiyáiyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinte'a miyáumai-waasiyau táántowasa ⁸ tuwaná wíyómpakewimo simámakon-aii simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaiyáaro séna ti'mákaiye.

⁹ Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wáawái Pítáa naan-afófora'a iména Maníkómpá'a inái wésuwana ¹⁰ áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá awánómba ¹¹ wíyómba tuwínkaa'-úwana mimpínkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuménama marapá'á kumúwana awánómba ¹² minámpántá'ímbá wái-waane póiyé iyaankafayaané numawé fi'o-fi'on-kwai-waane mérowana ¹³ aai'gó aantemba séna Pítaa iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana ¹⁴ Pítáa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási ámaámba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ínta wénaumne súwana ¹⁵ mináái'gó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'émó siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwana ¹⁶ kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wíyómpa'a minámpántá iyáiyé.

¹⁷ Iyúwana Pítáa minkááinkáán-áái'góní áwáuma nórawa'iyó súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésa ontará'á tamésa ¹⁸ táántesa sésa Sáímoni Pítáa maandáúmpará méraiyo suwaná ¹⁹ Pítáa minkááinkáán-áái'góní áwáuma saafá úwana Maníkóní ámútanko séna kaumbo-wáási émbá ayaafái úmaesa tefo ²⁰ iyáfasine kumuwo. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwó. Úwoi miwísé'a waaó súwana ²¹ Pítáa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóintafera wésiyaafaaó súwasa ²² kentáási kawááigón-áwí'a Kóníríyasi

si'maráisata empátá túne. Wemá kawel'-wáási Manikón-ímáyáá éna áwí'la mósá maráisasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfesa kawel'-wáásiyé wésewe. Moóráwigo Manikóni kísau-waasigo wiyómpakewi kusimámena séna ti'márénasa Pitaamba Yópaa-naopakemba koaiyéwana empá'á téna aai tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³ Pítáa ti'maena naaúmpa'a tinkówasa wáumba aafáyáara'a Pítáa iyáfasinena miwisé'la kuráiyé.

Miwisé'la kúwasa Yópaa-naopakemba Ísunu aampa'ó kun-kwáási tuwímбай awíyo'maesa ²⁴ aampa'á kówaesa wémesa Sísááriyaa-naopa'lo kumbá Kóniriyasi wenamáaraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pitaamba amu'makówana ²⁵ Pítáa Kóniriyasini naambó wéronka'la ontará'á kúwana Kóniriyasi aamoí éna óraakon-iyé séna aísamaifimba kífauwana ²⁶ Pítáa séna emó óndanten-kwaasi úmpo iyáfasinaao séna iyáfasinakena ²⁷ aai simáma'maena Kóniriyasiye'la naaúmpa'lo iyúmba sáwifa'-waasi túwaandu uróm̄ba ituwánéna ²⁸ séna kentáási ámáám̄ba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fi'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotám̄aisa wémaumne. Miwiti naaúmpata inta wégundarata Manikó aráásimena seyaafá'-wáási ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'la awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawel'-úmai ménaumne. ²⁹ Mindásafesa sáántaamba ímba a'áo sún̄da túmpo nóntafera sáántaraao Pítáa súwana ³⁰ Kóniriyasi séna éiyain-do'waamba waé'la káfékaamba fénáímpinka'la kesí naaúmpa'a inái súnana minúwóiyáám̄bá moóráwigo sám̄o kain-únánkwátóí uréna súranka'la kumbéna ³¹ séna Kóniriyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema Manikón-aúranka'la kawel'ó óndasafena Manikó en-ímáyáá ímbá pó ³² ti'márénasa Yópaa-naopa'la moóráwigon-awi'a Sáimoni Pítáamba koaiyáaro. Araám̄ó Sáimonini naaúmpa'la méraiye. Waan-ási-kisaumo máin-kwaasigoni naaúmpakemba uwi-nónkóní áwáifa'-naumpakemba koaiyáaro súwa'la ³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaiyáawa kawel'-úmai téne. Kesáá Manikón-aúranka'la túwaandu éta Fasi'aénkó simám̄akain-aai simásiminkwae séta amu'makáunasa téne Kóniriyasi siyáiyé.

Pítaamo simátimakin-aai.

³⁴ Kóniriyasi súwana Pítáa séna káfé'la wéisaumne. Érai'la Manikó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo ³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáási Manikón-aúranka'la arupise úmai kawel'-úmai méraawi Manikó miwí aamoí wéuwatinkaiye. ³⁶ Manikó Ísu Káráisitimba ai'marówana Ísari-waasisafena áse-aai simátimakinamba é'la ísaraawe. Ísu Káráisiti seyaafá'-wáásiti Fasi'aénkón-iyé. Minásé-ááísáfesa érai'emo siyawi tirumbá kawel'-úmai wempa'ó méraiyaamba ³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'la Manikómpá'á té'la nombá maenááwe siyáimba Ísun-aai aifa'á Káríri-aepakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'la wété uráiyé. ³⁸ Ísu Násaretifakewin-aai ísaraawe. Manikó wení Ufaen-ámútám̄bá Ísumba ámakowana wempím̄bá óraa'la uwánkowna Manikó fasi'aémbá aména wesé'la mérontafena naaó'-nao'la kawel'-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawel'á uwátinkáfa'la kuráiyé. ³⁹ Yúndiyaa-marafa'la Yérúsaremu-naopa'la kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna ⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Manikó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana paápé únta kesúrandsa

awáraumpo ⁴¹ ímba seyaafá'-wáásí awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo iyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne. ⁴² Ísu óraaka'a simásimena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aafimbá maitinkáínone siyé simátíméro Ísu siyáiyé. ⁴³ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi Ísun-aaí simátimesa sésa wenááisafesa timankúnkúmbo iyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-mayaa maitiyuwáíniye naaófá'á siyáawe Pítáa siyáiyé.

⁴⁴ Pítáa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfáimbá kumbéna ⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fi'o-fi'on-aaifinkemba Maníkón-áwí'a mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Pítáa-iyaise'a Yópaafakembo tuwáiyé táatafesa ésa sésa Maníkó fi'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táatafesa uwaná Pítáa séna ⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwárá'á wétimimba póta nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maenááfo ⁴⁸ maitínkáaro súwasa Ísu Káráisitintafesa ísámai nombá maitínkówasa Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta wainone suwaná miyá uráiyé.

11

Yérúsaremufa'a Pítaamo simátímakain-aaí.

¹ Fí'onkaa-waasi Ísun-aaí isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye mináái isésa mérowana ² Pítáa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-waasi aaisambá aéesa Yúndaa-waasi túma kárámai araenáémbo wéontemba fi'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba aaisambá aéesa ³ sésa emá fi'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo túmo kárámai araenáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá imandaráne suwaná ⁴ Pítáa seyaafá-tántáá'ó uráimba simátimena ⁵ séna Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámabá awánááwánana wiyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresá túwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a ⁶ mimpímbá afuwé'a awánááwánda póiyé wai-waane iyaankafayaané numawé mérowa'a awánááwánana ⁷ aagó aantemba séna Pítaao iyáfasinke tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a ⁸ sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási ámáámabá miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne séwánana ⁹ minááigó aantemba aneka'a séna Maníkó kawé-tántáá'é siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'a ¹⁰ kaumbo-í'a kaainkáámabá awánááwánana wiyómpa'a minámpántá iyáiyé. ¹¹ Minúwóiyáámabá Sísááriyaafakemba kaumbo-wáási kentáá'a ti'marówi tumbá ¹² Maníkóní ámútanko simásimena séna ímba kae'-imáyáá indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáási afa'mórée-waasi Ísun-aaimo isááwi suwíyórówata Sísááriyaa-naopata Kóniriyasini naaúmpata kówánana ¹³ simásimena séna Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbérais'a awánáúnana séna ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba koaiyéwana ¹⁴ téna aaí tawésimatimina'a ewará ení akúnkwárá'á seyaafá'á wéisewana Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye wiyómpakewi siyáiyé Kóniriyasi súwa'a ¹⁵ aaí wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó

aifa'ó kentááfimbó kunkáintemba miwífimbá miyá úwa'a ¹⁶ awáné'a moórá-aaí sáaka'a makáumne. Ááema Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempimbá óraa'a uwátinkainiye Fasi'aénkó siyáin-aaí sáaka'a makáumne. ¹⁷ Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-aaísafeta simankúnkúnta ówánanasa Maníkó wení ámútambo simakaintenta fi'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máumba ímba aambá faiyówánasa úwoi nombá maiyáawe Pítaa súwasa ¹⁸ mináái iséa aaisambó áumba ifátuwesa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó miyá éna ímba Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fi'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-imayaa tínaaemba uwámesa Manikómpá'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáawe.

Ántiokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááema Sítifenimba tufúwana puwúwasa fi'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátinkówasa wété uráamba tuwímbai Fínisiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáiparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántiokunaopa'a kuwasá miwí minkáumbó-maráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-aaí kosimátimesa ²⁰ miwífinkémbá tuwímbai Sáiparasi-marafakewi tuwímbai Sáírini-marafakewi miwí Ántiokunaopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-aaí kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwisé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-aaí suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi mináái iséa Páánápáasimba ai'márówana Ántiokunaopa'a wémena ²³ koména Maníkó kawé'ó uwátinkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátiména séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápáasi kawé'-wáási úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempimbá óraa'a uwáankowana Fasi'aénkómpá'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aai simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi iséa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmba ²⁶ koawánéna koáí'maena Ántiokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-aaí simátíma'maesarai ítyiyasa Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráísitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paápé uráiyé.

²⁷ Mináái paápé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaímo simátímakowi Yérúsaremufa'a tuwésa wémesa Ántiokufa'a kuwaná ²⁸ miwífinkémbá moóráwígon-awí'a Akápáasi iyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-aémpá'á táíniye siyónka'a póna ánaaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndiyasi méronka'a minááwái paápé uráiyé. Akápáasi mináái súwasa ²⁹ iséa Ísuni aampa'ó kuwái moórá-mora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aaímo isááwi Yúndiyaa-marafa'o méraan-kwaasi timénae sésa ³⁰ miyá ésa minóntámbá Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti

óraa'-waasi mátímakaaye.

12

Aneka'á sáwí'o uwátinkaraan-ai.

¹ Minkánáá Érotin-anáwainko araámáó Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwáí tuwímбай sáwí'a uwátinkena ² moóráwigomba ai'marówana Yóni awaaón-áwí'a Yémísimba kota'ótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa ³ Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwigomba ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa Pítaamba kota'óto'maena ⁴ ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'mórée-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyáákatayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Manikó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tai'áina'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aaifimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba ⁵ Pítáa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóni waási Fasi'aénkómpá'á inai símai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-ai.

⁶ Inai sésa Pítaantafesa ísámai áisai uwaná aafáyáaraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aaifimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kará'umakesa kae'-í-wáási séfasefa'a méroyana Pítáa aùn-kwaigúwasarai kae'-í-wáási ontará'á káráwiyoyana ⁷ minúwóiyáámbá Fasi'aénkóni kísau-wasigo wiyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana iyáfasinowana séna úwoiya iyáfasinaao súwana Pítáa ayáámpinken-anda weyáárika'a faú'wena marapá'á kumúwana ⁸ wiyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enaisamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai koyó súwana ⁹ Pítáa ándá-naumpakemba wenánaemba kuména ímba waásin-iyé-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna ¹⁰ i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moórá-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'o kónae owasamó titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyáárika'a tigúwasarai kuwákárúwesarai aampa'á kuyan'á minúwóiyáámbá wiyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana ¹¹ Pítáa imáyaa éna séna ímba kaaimbá awánáúmbo érai'a Fasi'aénkó wení kísau-waasigomba ai'maráísana kuména Éroti sinkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítáa siyáiyé.

¹² Pítáa minímáyáá uwásuwena Máriyaani naambó wéropa'a wéna Yóni-Máakaani anówani naambó wéropa'a kúwasa sáwifa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inai wésuwana ¹³ mindánkóni ontamá paupau súwana moórá-arasi mindáúmpá'ó kísau moaun-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména ¹⁴ séna náawa'ono súwana Pítáa séna kemá úne súwana Pítaan-amóísáúmba iséna kunaamoí éna ímbo ontamá tiyankómba awaantanténa sáwifa'-waasi isimátimena séna Pítáa ontará'á méraiye súwasa ¹⁵ miwí sésa emá uwóí'a éma karo'á séne suwaná minrásígó aneka'á séna érai'a Pítáa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iyé ¹⁶ suwaná Pítáa ontamá óraaka'a paupau súwasa iséna ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítáa úwasa táatafesa uwaná

17 káikarewa'a simátiméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá si'maena aampa'á másiyuwaifo Yémisine Ísun-aaimo isáán-kwaasiye kosimátiméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráiyé.

18 Kúwasa aafáyára'a i-wáási Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná ¹⁹ Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ifátuwowana Éroti miní-wáási aaiimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kuméména Sisáariyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-ai.

20 Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáási tómbá wémaumne sésa mináái símai kawé'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párasitasimba másimamuwana isówasa minááisámbá másimai tukáawe.

21 Minkákémbá Éroti óraa-kanáa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'lo úpa'a iména ayáatáá'-aai wésuwasa ²² Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó manikó siyé óraaka suwaná ²³ Éroti minááisáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana manikóni kísau-waasigo wiyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiyé.

24 Puwúwasa Fasi'aénkóni waási Manikón-ai kosimátin-tasimatin-uwasá iséna érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

25 Ántiokufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba timénaumne siyómba pósarai Páánápásiye Sóroe wétimuyana minkisáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwi'a Yóni-Máákaamba ái'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántiokufa'a kurááye.

13

Manikó Páánápásinte Sóronte kisaumo tímakain-ai.

1 Ántioku-naopa'a Fasi'aénkóni waásifinkemba Manikón-ai wésimatimen-kwaasiye uwáitái'lo un-kwáásiyé mésa moóráwígon-awi'a Páánápási úwana moóráwigo fafután-kwáásígón-áwi'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáírini-marafaken-kwaasigon-awi'a Rúsiyasi úwana moóráwígon-awi'a Mánéyeni wemá Éroti kawáágóni naaúmpa'lo maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa ² moórá-kanáa Fasi'aénkóni waási Manikón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inái aantembo sunká'á Manikóni Ufaen-ámútánkó simátiména séna Páánápásinte Sóronte kesí kísaura'a iyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ tómbá ímbo nombá inái aantemba sésa Manikóni kísaurai máíwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresá ti'marówasarai kurááye.

Sáiparasi-marafa'lo kosimátimakaayan-ai.

4 Manikóní Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóní afufumpim-báráfá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai 5 Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti ámáán-daumpimpa'a Manikón-aaí simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai 6 kawé'-áái simátíma'maesa marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáópa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awí'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Manikón-aaí simátimundawi úne súwana 7 moóráwigo kámáni-kawaagon-awí'a Sésiasi-Porasi ména kawé'-ímáyááwárá'-wáási póna Manikón-aaí isánae séna Páánápáasinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaagoe aasiyaasí maé'mae'o úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápáasinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwará'a téna 8 mindárai-taai tasímai taráísuwana kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amankúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwowana 9 Sóro moórá-awí'a Póro Manikóní Ufaen-ámútánkó wempimbá óraa'a uwánkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba káá'a afuwéna 10 séna waántáwankon-aráá'a po kawé'-ánkóní namuro-wáási éna seyaafá-sáwí-ímáyáágó empimbá óraa'a uwánkáimba po Fasi'aénkóní kawé'-ámba sáwí'o úmae iyóndasafena 11 káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba káfí'wina tuwímbai-kanaa sámó káinda ímba awánáinone Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafáí úmae wénuwana 12 kámáni-kawaago Fasi'aénkón-aaí iséna áatafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aaí érai'-aain-iye séna amankúnkúmba uráíye.

Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopa'o kurááyan-aaí.

13 Póro wesé'o wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresá iyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Mááka tiyuwéna Yérúsaremufa'a kóúwasarai 14 mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa 15 aúfáifinkemba Manikóní ámáámba Mósesé agaimakómba simátimesa Manikón-aaí simátimákowi agaimakón-aaí simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'marówana mindáraifa'a téna séna kentáási waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáási ímáýáa símai asésínkaakaiyo súwana 16 Póro íyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fi'onkaa-waasi Manikón-ímáyáámó mósá marááwiye ísáaro. 17 Naaófá'a Ísareri-waasiti marafó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fi'on-kwaasiti marafá'á Ísípi-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Manikó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípifakemba tí'maena 18 máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Manikóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Manikó miwíyá'á karáwiyena ímba tiyuwówasa 19 Kénaani-marafa'a afakaeté-marafaken-kwaasi moórá-mora úmai mérowana Manikó

tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰ mimbáráfá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máuwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísáúrá'á iyáfasintinkafa'a kúwana Manikón-aaimo simátimakowin-awi'a Sámúwéri iyámauwasa miyán-káwáá-wáási tai'ásowasa ²¹ Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáárá'á káráwiyinkwae sésa kentááfinkémbá moóráwigomo éna kentáárá'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-áaninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máíniye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²² Maníkó minkísáú Sóropakemba Yésín-áaninkon-awi'a Téfitimba amúwana maúwana séna Téfiti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáiyé. ²³ Naaófá'á Maníkó séna Téfitin-andafakembo ánaaembo iyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'lo úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minérái'-áái siyáiyé. ²⁴ Ísu ímba seyaafá'-wáási túranka'lo paápé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísáréri-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'lo Maníkómpá'ó tíya'lo é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵ wení kísau ampáánká'á tai'áine úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'lo nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tindawi wemá óraako kembá iyáákaraifo wemó aaimó síndara'lo kemó sendá sáwí'an-íye Yóni siyáiyé

Póro siyáiyé.

²⁶ Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Manikón-imáyáá mósá máraáwiye isáaro. Sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métinkáimba kentáásáféna Maníkó siyáiyé. ²⁷ Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásiyé sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiyemo siyáin-aaí Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá ámáán-aaimo isón-kanaa Manikón-aaimo simátimakowi agaimakón-aaí aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba imáyáa uraáfo tufúwana pukáifo mináúfáífinkén-áái paápé uráiyé. ²⁸ Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páiratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe. ²⁹ Manikón-aaí aúfáífimba Ísun-aaí agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táiyákémbá maimái óntan-aifimba máutamakowana ³⁰ Maníkó pukómpinkemba iyáfasinankowana ³¹ ayáátááka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paápé uráiyé. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'lo kuráwi pukómpinkemba iyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paápé urómba minkwáási awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimátima'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paái wémaene. ³²⁻³³ Páánápáasiyekai minásé-áái simátiméyanekai túye. Maníkó kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiye. Mináái imó agaimakón-aufáifimba kaepímbá agaimaréna séna emá kesáánimba óna'a

kesí kísaura'a ánkaraumne

agaimaréna siyáíye. ³⁴ Manikó wembá pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áuma kawáá'índasafena Manikó séna

Téfítintafe sé'a érai'a kawe'á uwánkanaumne siyáundantemba embá kawe'á uwánkanaumne

Manikó siyáíye. ³⁵ Moóráfa'a imó agaimakón-aufaifimba agaimaréna séna Manikó wení kawe-kísáú-wáásígómbá

ímba auwáínana áuma kawáá'íníye

agaimaréna siyáíye. ³⁶ Mináái ímba Téfítintafena siyáífo Téfíti Manikóni kísau wémaena puwúwasa maimaésa aiwá'námo utámakompimba máutamarrowana áuma kawáá'uraífo ³⁷ Manikó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáuma ímba kawáá'uraíye Póro siyáíye.

³⁸ Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísámai kawe'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Manikó siyáíye. Minááímó simátimunda ísámai kawe'án-oro. ³⁹ Manikó Mósesembo simámakain-amaambo arááiwaéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáínana arupíse úmai méraawin-owe Manikó ímba sínífo Ísumo éna wenáásafesa timankúnkúmbo iyawiti aoisaambá maitiyuwáínana miwísáfena arupíse úmai méraawin-owe Manikó síníye. ⁴⁰ Miyáumai Manikón-aaimo simátímakowi siyáan-aigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro.

⁴¹ Naaófá'á Manikón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáási ísáaro.

Kembiwímó méraíyan-kanaa kísau máénda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o

é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááisáfésa ímba timankúnkúmbo ónááwe

séna agaimaréna siyáawe. Mináái kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro Póro siyáíye.

⁴² Mináái simátimena Póroe Páánápáasiye ámáán-daumpakemba máápa'a kumónæ uyasá waási séna aneka'á ámáán-aaimo isáán-kanaa tínakai mináái másiyata isáano ⁴³ simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáiyé Póronte Páánápáasinte tirááiwa'maesa kuwasarái sésarai Manikó úwoi kawe'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyááye.

⁴⁴ Suyaná Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isón-kanaa túwasa mindáópakenkwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-ai isánae séna Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa ⁴⁵ Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwaéfo séna Póronte Páánápáasinte karaánáa'a tinkésa karó-áái séye séna símai taráísúwasarai ⁴⁶ miwí táaroí ímbo inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Manikón-ai simátimuyamba mináái tínaemba uwáme'a ímba sínkáíye sembá pó'a aúí'o úmimo maé'mae'o ondá uwófi'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Manikón-ai kosimátimeyauye. ⁴⁷ Ááema Fasi'aénkó simásimenasa séna

emá fi'onkaa-waasi sáma kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáiyá'a
 seyaafá'-márafákén-kwáási sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á
 métinkanaumne
 Maníkó mináái simásímakaimba pókai fi'onkaa-waasi wenáái
 kosimátimeyauye Póro siyáíye.

⁴⁸ Póro súwasa fi'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa
 tirunkó kawé'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aú'á úmai maé'mae'a
 ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁴⁹ Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-
 aai kosimátin-tasimatin-uwasa sáwífa'-waasi isówasa ⁵⁰ Yúndaa-waasi
 Póronte Páánápáasinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-
 inimba Yúndaa-amaan-aaimo fasi'ámaimo méron-inine mindáópaken-oraal-
 waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápáasinte sáwí'a uwátinkesa
 aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá ti'mátuwowasarai ⁵¹ Maníkó
 minkwáási ímba aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-
 barama uwá'maresarai Ántioku-naopa'a tuwésarai Áikóniyamu-naopa'a
 kuyasá ⁵² Ántioku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana Maníkóní
 Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawé'á uráíye.

14

Póroe Páánápáasiye Áikóniyamu-naopa'o kurááyan-ai.

¹ Póroe Páánápáasiye Áikóniyamu-naopa'a wésarai ááemo urááyantemba
 Yúndaa-amaan-daumpa'a imésarai ásé-aii óraaka simátímúyasa
 isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa
 timankúnkúmba uwasa ² tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaemba
 uwámesa ímbo timankúnkúmba uwái Póronte Páánápáasinte sáwí-aii
 simátínkówasa fi'onkaa-waasi isésa mindáraiye Ísun-aaimo isówiye
 tirumbá sáwí'a uwátínkówasa ³ mindárai ayáátááka'a mindáópa'a mésarai
 miwí táaroí ímbo inkáísúyamba Fasi'aénkón-aii óraaka simátímúyana
 Fasi'aénkó waási úwoi kawé'ó uwátínkáimba awánáiwae séna mindárai
 wení fasi'aémbá timúwasarai ímbo awánaron-kisau kawé-kísáú máyúyasa
⁴ mindáópakewi kaeká tuwínkaa'-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa
 érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵ Suwasá fi'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraa'-waasiye
 túwaandu ésa tínkamona-aii sésa óntantamba Póronte Páánápáasinte
 tínkamona-aii suwasarái ⁶ mináái isésarai kawé'ó iyapa'e sésarai Rikióniyaa-
 marafa'a wésarai Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fi'o-fi'on-daopa'e ⁷ ásé-aii
 simátíma-maesarai kurááye.

Rísítarafa'e Tépifa'emo kurááyan-ai.

⁸ Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'o
 uwáguromba ma'ánkarowana ímbo aintómba ááemo maúnka'a ména ⁹ Póro
 wésimatimun-aii iséna érai'-aii wésimba póna kawé'á uwásinkainiye-
 imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a afuwéna
¹⁰ óraaka séna koku'á iyáfasinao súwana iyáfasinkwena aamoí éna

weyáárika'a marapá'ó kúmba ¹¹ sáwífa¹-waasi Póromo úmba awánésa miwí tááifinkemba Rikíóniyaa-taaifinkemba sésa kentáásí manikórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfimbá kumbéraaye sésa ¹² miwítí manikón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápásintafesa Súsiye sésa Pórontafesa aaisé'o simátimíwaiye sésa Émísiye siyáawe. ¹³ Marukón-awáifá'á minkárol'-mánikón-áwí'a Súsi wení amáán-damba wérowana minkárol'-mánikóntáféna ísámai pói'ó uwándon-kwaasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa¹-waasi miwítí manikóntáfésamo pói'ó uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a pói'a uwándánaemo ¹⁴ sun-áái isésarai sáwí'an-iyé sésarai kentí unáánkwátói tafétuwasarai tuwaantantésarai sáwífa¹-waasifimba komésarai óraaka sésarai ¹⁵ kenkáí nóra ónaera wéoo. Kerái kemó ontenkwáásí úye. Asé-aaí tasimátimuyamba miyán-károl'ó ombá tuwé'a érai'-Manikompa'a teró. Érai'-Maniko wiyóne marawé uwí-nóné mimpímbo wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶ Ááéma Manikó úwoi tiyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-aémpákén-kwáásí wénesa ¹⁷ miyá é'éimbanifo Manikó méraiye síwae séna aaí sisaná aa'á téna tónkó kawé'á isa'á wéne'a tirumpin-áámói wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-bánikó méraiye síwae séna Manikó kawé'-í'a wéiye ¹⁸ mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáásí fasiyésa mindáraiya'a pói'a uwándánae suwasarái ímba miyán-oro símai tufímbaesarai iyúyasa ifátukaawe.

¹⁹ Ifátuwowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopakene tuwímbai Áikóniyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáásí tirumbá torówasa isésa Póromba óntantamba tufuwésa é'a púwiye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáifá'á mátúwówasa ²⁰ Ísuni aampa'ó kuwái taúkúresa awánowana iyáfasinena mindáópa'a wéna kowaumba aafáyáara'a iyáfasinesarai Póroe Páápápaasiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a aneka'ó kurááyan-aaí.

²¹ Póroe Páánápáasiye Tépi-naopa'a ásé-aaí kosimátimúyasa isésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasarái mindárai Rísítara-naopa'a aneka'á kurésarai minkákémbá Áikóniyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a aneka'á kurésarai ²² miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmbo uwái miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Manikó wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'o é'a minámpá'á umbaimó tain-ámpá'á kónááwe sésarai ²³ miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a kuyasá Manikón-imáyáá ésa ímba tómbá nésa inaí aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíniye simátimakaaye.

²⁴ Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyááakesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai ²⁵ Pékaa-naopa'a komésarai ásé-aaí kosimátimesarai minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompín-táómba ta'ótoresarai iyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a aneká tiyááye. Ááéma

mindáópa'a Fasi'aénkóni waási mindáraisafesa Manikó túwa'nai úmaena iyínifo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyáaye.

²⁷ Ántiokufa'a tuyasá Fasi'aénkóni waási tatúwaandu uwasarái Manikómó simátimuntembo urááyan-aaí sésarai Ísuni aampa'ó fi'onkaa-waasi aráátimúyasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa minámpá'á kowé-áái tasimátimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaimo isówi ayáátáaka'a méraaye.

15

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-aaí.

¹ Ántioku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántioku-naopa'a komésa Ísun-aaimo isówisafesa sésa Manikó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'lo túmo kárámai araénáembo iyanamo éna Fasi'aénkó sáwi'lo úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái ² Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántiokufakewi Ísun-aaimo isówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'la kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

³ Fasi'aénkóni waási ti'márówasa wémesa Fínisiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaól-nao'a komérowasa Ísun-aaimo isówi túwaandu urówi simátimesa sésa fi'onkaa-waasi Ísun-aaí isésa timankúnkúmba ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawe'á úwasa ⁴ naaól-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremufa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóni waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáamba tímésa aamoí uwasá Manikó kisaumo tímakain-kisaumo maiyáan-aaí másimatimuwasa ⁵ isésa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba umbánifo amáan-kawaa-waasiti aampa'ó kuwái iyáfasinesa sésa fi'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí Mósesé simátimakon-amaamba isésa túma kárámai araénáemba orómá kosimátiméro suwasá ⁶ aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

⁷ Uwasá túwaandu urésa ayáátáaka'a mináái suwaná Pítaa iyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-aaí isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna ááema Manikó kempínkémbá iyáfasisinkena si'marówa'a kosimatimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a isaraawe. ⁸ Manikó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fi'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-amútámbó simakainten-úmai miwíwará'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹ Manikó Yúndaa-waasisa fi'on-amba ímba aráásimenasa fi'onkaa-waasi ínta fi'on-amba aráátiména wéifo Manikó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ontáféna miwítí sáwi-imayaa maitiyuwéna kawe'-imáyáa uwátínkaraiye. ¹⁰ Mósesen-aaiigo kentáa síwá'nása umbai tiyówasa ímba kanaa'á arááiwakaawe. Kentáawará'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fi'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowisáfésamo Mósesen-aaí arááiwáero siyasamo ésa umbai-ámbá

arááíwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó aaisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹ Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa sáwí'o úmaimo méraundafinkenta kawel-ámpátá ménéwésinkaiye. Mináásáféta érai'esa sénáisiye miyámó wéintenta fi'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáiyé.

¹² Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aai suwasarái Póroe Páánápásiye Maníkó tímakain-kisau fi'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-ai simátimesarai Manikóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawekísáúmó maiyááyan-ai ¹³ simátímúyana Yémisi séna kesí waásisono. Kesáái isáaro. ¹⁴ Ááema Maníkó fi'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásifinkémbá tuwímbai iyáfasintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-ai Pítaa káfé'a simásímakaiye. ¹⁵ Manikón-ai simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶ Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téfitini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanamne. Sáwí-tantaa'wara'a kawel'ó kunuwásúwáanda pósa ¹⁷ fi'onkaa-waasi kemp'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kemp'á ténááwe séna

¹⁸ Fasi'aénkó mináái naaóf'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémisi siyáiyé.

¹⁹ Yémisi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fi'onkaa-waasi Manikómp'á ten-kwáási umbai-kísáú ímba tíménaumpo ²⁰ aúfái agaimái tíméta séta karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa pói'o uwándaamba mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póima tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Naewará'a ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai isáaro. ²¹ Ááemo maé'ón-kwaasiye káfé'lo méraan-kwaasiye ayáátáaka'a aasiyasi ámáán-aimo isáán-kanaa mináái Mósesen-ai simátima'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráúmpo toráumai isáaro Yémisi siyáiyé.

Aúfái agaimái fi'onkaa-waasimo tímakaan-ai.

²² Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápásiye Ántiokufa'lo wiyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífinkémbá kae'-wáási túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'o sumbá moóráwigo Sáírasi úwana moóráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái tímésa ti'marówasa kuráawe. Mináúfáifímbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáái kentí waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moórá-ai sénaumpo kentáási waási isáaro. Fí'onkaa-waasi Ántioku-naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'lo méraan-kwaasi isáaro. ²⁴ Kentááfinkémbá tuwímbai kemp'á wésa ímbo simátímakaunda-ai miwítí imáyáfinkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbór-áái símai kae'-wáási iyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápásiye Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye sinkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye.

²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'marúnasarai migóyamba pósarai aúfáifinken-
 aaiwara simátimiyana-aaiwara'a mimbórá-áái pósarai kosimátiméyaaye.
²⁸ Manikóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-áái simaisa ímba
 umbai-ááísá simátimumpo maanáúfáifinkén-áái simátimundasa ísáaro.
²⁹ Karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa póí'o uwándaamba mimpóí ímba naaró.
 Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo
 úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró.
 Kesáámó súnnda-aaimo isé'o é'a kawel'á ónááwe. Mináái tai'áiye. Aúfái
 agaimái timésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfái timésa ti'marówasa maimaé wémesa Ántioku-
 naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátimúwasa
³¹ mináúfáifínkembá toráumai simátimúwasa kawel'-áái isésa tirunkó
 kawel'á úwasarai ³² Yúndasiye Sáírasiye Manikón-ai simátimakoyan-
 kwaasi ésa ayáátááka'a simátimesarai miwítí imáyáa arupise uwátímúyasa
 isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aaimo
 isówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-kwaasifa'a kawel'-áái kosimátimékaiyo
 suwaná ³⁴ Sáírasi fi'on-imayaa éna mindáópa'a mérowasarai ³⁵ Póroe
 Páánápásiye ayáátááka'a Ántiokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi
 mésa Fasi'aénkón-ai simátima'maesa kuráawe.

Póroe Páánápásiye'a tuwínkaa'o urááyan-ai.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápásintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-
 aaimo simátimakauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kaverá úmaiya méraawai
 tuwánamaekai kóyae Póro súwana ³⁷ Páánápási séna Yóni-Máákaamba
 áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpiriyaa-marafa'a
 kenkái másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókai ímba áí'mekai
 kóyayue Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai
 mindárai tuwínkaa'-uayaná Páánápási Yóni-Máákaamba áí'maena nompín-
 táomba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná
⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aaimo isówi inái simásuwesa sésa
 Fasi'aénkó úwoi kawel'á uwátinkainifo kokaiyo suwaná Sáírásimba áí'maena
 kúmba ⁴¹ Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai
 Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawel'á uráawe.

16

Tímóti mindáraise'o kuráin-ai.

¹ Póroe Sáírasiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná
 moóráwígon-awí'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana
 anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíríki-
 waasi úwasa ² Rísítara-naopakene Áikóniyamu-naopakene Ísun-aaimo isówi
 Tímótin-awí'a mósá makáawe. ³ Afowá Kíríki-waasi éna áuma ímba
 káramai araenáemba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémp'á méraan-
 kwaasi miyán-áái isówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba
 aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áuma karéna
⁴ áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-
 waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-ai Fasi'aénkóní waásisafesa simátima'mae
 wésa sésa mináái ísáaro suwasá ⁵ Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai

mésa fi'on-kwaasi simátíma'maesa kuwasá isésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-ai.

6 Pórowe Sáírásiye Tímótiye Fírísíyaa-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e wénesa Ésíyaa-marafa'a ásé-aii kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa ⁷ isésa wémesa Mísíyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae sésa uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa ⁸ isésa wémesa Mísíyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóroasi-naopa'a kúmúwana ⁹ nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana ¹⁰ Póro awánéna simásimuwata iyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátímendasafena Manikó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-ai.

11 Miyá séta Tóroasi-naopa'a nompín-táomba ta'ótoreta iyáteta kówánanasa mindómpín-táonko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórísi-naopa'a marapá kúwateta ¹² minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta ¹³ Yúndaa-waasi ámáán-aaimo isónkanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáifa'a túwaandu ésa inai wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáifa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa ¹⁴ isésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopaken-ininkon-awi'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena wétiména óntamba wémaena wemá Manikón-imáyáá éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó imáyá amúwana Póron-aii kawé'úmái isówana ¹⁵ miníninkówará wení akúnkwará'á nombá maitinkówana miníninkó séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iyé sé'a kesí naaúmpa'a taméranaawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírásiye ándáfa'o méraayan-ai.

16 Moórá-arasi kísau mo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paapé inda-aii simátimuwasa óntambo ámúmba wembó méyámbakaan-kwaasi tímúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa inai wésupa'a kumówánanasa minárásígó suwánénasa ¹⁷ Póronte kenté sirááíwa'mae wéwéna óraaka séna Manikó wiyómpa'o méraiwaini kísau máén-kwaasin-owe. Manikó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáin-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwífa-kanaa arááíwa'mae wéwéna miyá súwana Póron-arunko umbái tówana métausena wenarumpimbó méro-sawi-amutankotafena séna Ísu Káráisitini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka sune. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóuwasa ¹⁹ minárásímó méyánuraawi awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyáánkwanda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásíyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a

tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáásí naaópa'a sáwí-kisau wémaeye. ²¹ Kentáásí áamámba taraisésarai fi'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááiwaenaumpo Rómu-waasiti áamánta arááiwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáási mindáraití unáánkwtóti tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfáaraumai tínkamabaresa tafisímaesa ándáfa'a fafúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawé'án-uwo suwaná ²⁴ afufumpin-dáumpá'á mófafususuwena tísamaiyai taai imaiyéna faráátamai ándásamba kára'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírásíye inai wésesarai Manikómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi isówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáámba korekááre uwágúwana seyaafá'óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi títíyaaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúma waiguréna iyáfasinena awánómbe onta tigurówana iyáwanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenúfimba fagaifáindasafena úwana ²⁸ Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-uwo. Kesáá seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamafimba kífaena ³⁰ iyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmaimo méraundafinkemba Manikó kawé'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹ mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Manikómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye simámesarai ³² minkwáásísómbá Fasi'aénkón-aaí simátímúyasa isésa ³³ mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósááumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴ Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátinkarena tómbá tímúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aaísafesa timankúnkúmba uwaná tirunkó kawé'á uráíye.

³⁵ Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáási tí'marówana ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútínkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi

i-wáási tí'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútinkaaó sefó faútínkáanakai tirunkó kawé'á ínakai kókaiyó súwana ³⁷ Póro i-wáásísáféna séna ímba kawé'-áái sésa kempímbá ímba wérain-aaí símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'á ésa minámáámba taráíyaawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakái ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸ i-wáási isésa kouwerésa Póron-aaí tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa ³⁹ ándá-naumpa'a komésa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáíma tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta

úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aano úmai sésa kentáási naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái
 40 Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawé'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

17

Tésáróníkaa-naopa'o koméraayan-ai.

1 Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáákesarai Tésáróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti ámáán-damba wérowana 2 Póro úntemba Yúndaa-waasi ámáán-aaimo sunká'á ámáán-daumpa'a iména Maníkón-ai aúfáifinken-ai simátimumba ámáán-aaimo ísón-kanaara'a kaumbo-íká simátimena 3 séna aúfáifinkemba séna Maníkómó iyáfasinankaraiwaimba áí'lo índa-i'a uwánkaiyana puwéna iyáfasinaiye siyáimba minááígóní áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa 4 isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááisáfésa timankúnkúmba ésa Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíriki-waasi Maníkón-imáyáa mósá márówiye sáwífa'-inimba túwí'lo wéron-ininte miyáumai-sawífa'-waasi arááiwwakaawe.

5 Arááiwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa mináái arááiwáéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa tiyánae-ai simátímúwasa Yésónini naambá taúkumaresa Póronte Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáási túranka'a aafintá maitinkánae sésa tiyaafái umbá 6 ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai tafísimaesa mindáópaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka sésa Póroe Sáírásiye sáwí-ai wémesarai seyaafá'-máráfá'á wétesarai káfé'a maanká'wará'á kentáási naaópa'a taméraayana 7 Yésóni weni naaúmpa'a mátinkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni ámáámba taraisésa sésa kentáárá'ó káráwiyaiwai Ísun-iye wésewe suwasá 8 seyaafá'-wáásiyé kámáni-kawaa-waasiye isésa tirunkó sáwí'a úwasa tiyái-imáyáa uwasá 9 kawáá-wáási Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa sésa óntamba simíyata faútínkáana'a tí'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-ai.

10 Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaimo ísówi Póronte Sáírásinte tínkamofa sésa tí'márówasarai Périya-naopa'a wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a imésarai Ísun-ai simátímúyasa 11 minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba ésa kawé'-imáyáa ésa Póron-ai kawé'-úmai isésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-ai aúfáifimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési karorá síyó sésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-ai aúfáifimba toráumai awánomba 12 Yúndaa-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba uwasá Kíriki-inimba túwí'lo wéron-inimba sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Kíriki-waasi sáwífa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá 13 Póro Périya-naopa'a Maníkón-ai simátimiyemo sun-áái Yúndaa-waasi Tésárónikaafaken-kwaasi isésa Périya-naopa'a tésa miwí tirumbá torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéesa tufuwónae suwasá 14 minúwóiyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo sésa uwí-nómpá'á kumuwo suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye

Tímótiye mindáópa'a méroyasa ¹⁵ Póromba áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte isimátimesa

sésa minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-ai.

¹⁶ Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba mindáópaken-kwaasi sáwifa'a karo'-máníkómbá úmakesa miwán-áwí'a mósá wémarwana Póro tuwánéna arunkó umbái tówana ¹⁷ Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasi Manikón-ímáyáámó mósá márówiye isimátimena Manikóní ásé-ai isimátimena aasiyaasi-kánaá mimbárúpá'ó méron-kwaasi Manikón-ai simátíma'maena iyúwasa ¹⁸ Épikúriyaan-ai isámaesa kuwáiyé Sitóikin-ai isámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-esa tuwímbai sésa aaisé'ó símae nín-kwaasi nóintafenawa síyó suwasá tuwímbai sésa fi'om-barafakem-banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-ai séna pukáimpinkemba iyáfasinkaiye simátímakaintafesa mináái suwasá ¹⁹ Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu ésamo tuwímbai-aaímo símaimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríópagasi-aempa'a Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaímo simátimenda-ai simásímínata isáano. ²⁰ Kesáá minááísá isáúnda minááígó fi'oran-ifo aneka'á minááígóní áwáuma simásímínata isáano sésa ²¹ Áténisi-naopaken-kwaasiye fi'om-barafaken-kwaasi mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánaá túwaandu ésa aú-ai aantemba wésewe. Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata isáano siyáawe.

²² Suwaná Póro iyáfasinena Áríópagasi'a túwaandu un-kwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi isáaro. Monotáfé'ó fasi'ámaimo méraawi é'a tuwánaraumne. ²³ Kentí naaópa'a wéne'a tuwánáúna'a tuwímbai-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'o mósá wémaraamba tuwánaraumne. Óntan-taarera'a aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafe'a maanóntán-táaré úmakaumne agaimarénamo siyáimba úwa'a awánaraumne. Mimbáníkómbá ímbo awánaam-banikon-ai simátimune. ²⁴ Wemá wiyóne marawé mimpímbo wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántááká'á káráwiyena ímbo waásimo úmakaan-daumpa'a méraiye. ²⁵ Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna táama tiména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wempímá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶ Manikó aifa'á moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fi'o-fi'on-kwaasi sáwifa'a paapé urésa seyaafá'-márafá'á wété uráawe. Manikó wení imáyáafinkemba seyaafá'-máramá tuwín-tiména seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷ Kembá siyaafái úmai suwánáiwae séna Manikó miyá uráiyé. Wemá ímbo némpa'a méraifo ewaa'á méraimba póta awánánaumne. ²⁸ Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé. Kempínkémbá moóráwigo agaimaréna séna érai'a wení iyámpóisa úne agaimaréna siyáiyé. ²⁹ Manikóní iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáafinkembo óntambo úmaken-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímbo sénaumne. ³⁰ Aáemo miwí mésumo sáwí'o umbá Manikó miwísáféna ímbo sáwifa'-ai siyáifo káfé'a seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwé'a kempá'á teró Manikó wésiye. ³¹ Wení imáyáafinkemba seyaafá'-wáási aafimbó maitinkáinda-kanaa tiniye. Aafimbó maisinkáinda-waasisa é'a

íyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba íyáfasinankaraimba pósa érai'a wemá aafimbá maisinkáiniye sénááwe Póro siyáiyé.

³² Pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímbai karaánáá'a suwasá tuwímbai sésa moórá-kanaamo índá simásímínata ísáano suwaná ³³ Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴ tuwímbai arááíwa'maesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba umbá miwífinkémbá moóráwígon-awí'a Táyónisiyasi Áríópagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awí'a Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

18

Póro Kórinti-naopa'o komérain-ai.

¹ Póro Áténisi-naopa'a simátimena tiyuwéna Kórinti-naopa'a komérowana ² moórá Yúndaa-waasigon-awí'a Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'a ména ma'ánkarowana ména óraa'a éna Ítáári-marafa'a Rómu-naopa'a koména awaainkón-áwí'a Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awí'a Kóróndiyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba tí'mátuwowasa kuwasarái Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'a koméroyana Póro mindáraifa'a wéna ³ wení moórá-kisau-waasifa'a póna mindáraise koména ampanta-námbá ésa óntamba wémaesa ⁴ Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna

Ísun-ai simátíma'maena iyáiyé.

⁵ Simátimunka'a Sáírasiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáá kawé'-áái simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá Ísun-iyé súwasa ⁶ wenáái taraisésa sáwí-ai simánkówana wení unáánkwátóiyakemba kankambá fapífi éna séna Maníkó sáwí'o íyampinkembo kawé'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ina'a sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkampo keyáárika'a sáwí'o ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simátimena ⁷ tiyuwéna moórá-waasigoni naaúmpa'a komérowana mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'a Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówí úwana wení naambá Yúndaa-waasiti ámáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawé'-áái kosimátíma'maena iyúwana ⁸ moóráwígon-awí'a Kírísipasi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-ora'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwará'á timankúnkúmba uwasá Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-ai isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.

⁹⁻¹⁰ Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáambá awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a ino. Kemá esé'a méraumpo ímbo ifátuwénda kesáái úwoi simátíma'mae waaó. Mindáópakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a iyamba

pósa ímba sáwí'la uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana ¹¹ Póro mindáópa moórá-atai úmai afa'móráe-wiyomba ména Manikón-aaí simátíma'maena iyáiyé.

¹² Simátimuwana ánaaemba Rómu-kamanigon-awí'la Káriyo Ákáyaa-marafa'lo káráwiyonka'la Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'la wésa ¹³ sésa maankwáásígó tuwímbai-aaí simátimena Manikómpá'lo iyíyan-amba moórá-ankwara'la wéaraatimiye. Minááígó kentáási ámáamba wétaraisiye suwaná ¹⁴ Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'lo énamo sáwí-kisaumo máinkakaa kentáái káfé'la kawé'-úmai isáúsina. ¹⁵ Énifo kentááiyé kentúwí'le kentí ámáán-aantentafe'la tasisai ontáfé'la ifátuwe'la keyáárika mináái másimai kawé'an-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna ¹⁶ aaimó sí-náúmpákémbá ti'mátuwowasa ¹⁷ moóráwígon-awí'la Sósiténsi Yúndaa-waasiti ámáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó isón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántiokufa'la aneká'ó kuráin-aaí.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'la ayáátáaka'la Ísun-aaimo isówise'la ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'la tí'maena Síriyaa-marafa'la kónae séna Sénkíríyaa-naopa'la kumbéna Manikóntáféna érai'-aaí séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótorea iyátesa wémesa ¹⁹ Éfésási-naopa'la mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'la iména aaí wesimán-kwesiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáátáaka'la keséta mérainone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro ²¹ séna Manikómó ewé sénamo sí'maráina'lo é'la kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótorena iyáténa Éfésási-naopa'la tuwéna wéména ²² Sísáaríyaa-naopa'la mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna Yérúsaremufa'la marapá'á iyéna Fasi'aénkóní waásisafena kawé'-áái simátimena Síriyaa-marafa'la Ántioku-naopa'la koména ²³ tuwímbai-no'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'la Fírísíyaa-aempa'la naaó'-nao'la wénéna Ísun-aaimo isówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwígon-awí'la Ápórósin-aaí.

²⁴ Moórá Yúndaa-waasígon-awí'la Ápórósi wemá Árékísándiriyaaafakenkwaasi Éfésási-naopa'la taméraiye. Wemá Manikón-aaí kawé'-úmai iséna aúfáifinken-aaí kawé'-úmai simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóní aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátimena Ísun-aaí arupíse úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-aaí aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-aaí ímbo isómba ²⁶ Éfésási-naopa'la taména Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'la óraaka simátimwasarai Pírísiraae Ákwíraae'la isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'la máankesarai Manikóní aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawé'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Ápórósi iséna séna Ákáyaa-marafa'la kónae súwasa Éfésási-naopakén-kwaasi Ísun-aaimo isówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo isááwi Ákáyaa-marafa'lo méraawi mátímínasa

kawe'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wémena kúmba Manikó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai ena ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise aai wesimán-kwesiman-ena Manikón-ai aúfáifinken-ai simátimena séna Manikómó iyáfasinankaraiwaimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-ye súbma wenááigo miwí tááigomba iyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráíye.

19

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-ai.

¹ Ápórósi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-bárafá'á wémena Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana ² Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo uráan-kanaa éra Manikóni Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Manikóni Ufaen-ámútánkón-ai séna ínta ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aiyi wésesawa nombá maitinkaraao súwasa miwí sésa Yónimo simátimakin-ai simásimesasa nombá maisinkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwí-imayaa tínaaemba uwásuwe'a Manikómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesínaembo tíndawin-aaisafe'a timankúnkúmbo oro Yóni siyáíye. Miwántáféna Ísuwe siyáíye Póro súwasa ⁵ miwí isésa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáamba ta'ótorowana Manikóni Ufaen-ámútánkó miwífimbá óraa'a uwátinkowasa fi'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba sésa Manikón-ai simátimesa ⁷ sisamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

⁸ Miyá uwaná Póro miwisé'á ména kaumbo-wiyónká'á Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iyéna Manikó wení waásimo kawáánin-ai óraaka simátima'maena iyúwasa ⁹ tuwímbai tírunté'a marésa minááisáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáási túranka'a Fasi'aénkóni aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáási tí'maena moóráwígon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbó úmakopa'a mótkinkarena aasiyaasi-kánáa Fasi'aénkón-ai simátima'mae iyéna ¹⁰ kae'-áatái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-ai ísaraawe.

Sifan-ááninton-taai.

¹¹ Fasi'aénkón-ai ísówana Manikó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fi'on-kisau máúwasa ¹² tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tírumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa ¹³ tuwímbai-Yúndaa-waasi wénesa waási tírumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyu'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa súne suwaná ¹⁴ moóráwígon-awi'a Sifa Yúndaa-amaan-kawaa-waasion-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana ¹⁵ sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶ sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo tókamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátiyuwena mináfákáeté-waasi iyáákéna

famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kúmúwasa ¹⁷ Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopaken-kwaasi mináái isésa táátafesa ésa Fasi'aénkó

Ísun-awi'a mósá makáawe.

¹⁸ Sáwifa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái tésa waási túranka'a paápé ésa sésa sáwí'a urúmne sésa ¹⁹ miwifinkémbá titambá ésa fintómó non-kwáási miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafimbá agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwifa'-waasi túyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰ miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuwaná wété éna iyáákariye.

Éfésásifa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-aaí.

²¹ Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaume séna ²² Tímótinte Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai ti'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

²³ Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáoopakemba óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴ moóráwígon-awi'a Témítiriyasi minkwáásigó óntantamba úmakena miwítí karo'-mánikóní kári'-amaan-dane séna minkáró'-mání-ínkón-áwí'a Átémisiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwifa'-waasi óntamba mátimesa minkáró'-mánikóní naambá méyanuwana ²⁵ Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákántá wémaume. ²⁶ Enifo Póro séna waásimo úmáráamba karo'-mání'á wémaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fi'o-fi'on-daopaken-kwaasiye isésa érai'e wésewe. Kemá Póron-aaí é'a ísaraawe. ²⁷ Póron-aaigo kentáási kisaumo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-márafákén-kwáásiyé kentáási maní'-ínkón-áwí'a Átémisi mósá wémaraamba Póron-aaigo Átémisini amáándamba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwiko kumíniye siyáiyé.

²⁸ Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémisin-awi'a óraa'a

wéiye sésa ²⁹ aemái suwasá mindáoopa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póroe'o núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwígon-awi'a Káyási úwana moóráwígon-awi'a Árísítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátínkówana ³⁰ Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu iyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwái ímba waaó sésa ta'ótórówasa ³¹ mimbárafákén-óráá'-wáási tuwímbai Póroni waási pósa aaí tuwésa sáwifa'-waasimo túwaandu iyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³² Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fi'o-fi'on-aaí sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu urúmno-imayaa úwasá ³³ Yúndaa-waasi miwifinkémbá moóráwígon-awi'a Árékisandaamba

túranka'a máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aai siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáámba mósá tuwówasa ³⁴ awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátáaka'a tafisimai óraaka sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémisin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵ Óraaka suwaná mindáópaken-ora'a'-waasigo aúfáimo agaúwai tuwááwi éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafá'nánkátá awánáúnda Átémisini áamáandamba kawáánéta fi'onka'ma'mai-ontambo wiyómpakemba marapá'ó kunkáin-ontamba kawáánúne. ³⁶ Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aser'é'a ímba sáwí'an-oro. ³⁷ Mindárai áamáan-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáási maní'-íníntáfésarai ímba símai sáwí'a urááya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe. ³⁸ Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aai símai kawel'á uwátinkanaawe. ³⁹ Énifo kembiwímó fi'on-aaimo wéraina'o é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawel'á uwásuwanaawe. ⁴⁰ Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tíyáananasaamo Rómu-kamani-waasi té samo tasísai ésaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááísá ímba wéraiye. ⁴¹ Aúfáimo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi tí'mátuwowasa kóuraawe.

20

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-ai.

¹ Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáási táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawel'á uwátinkena séna Ísun-ai aantemba maimái tirumpímbá máráaro séna éni fo méwara séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wémena ² mifá'á naaó'-nao'a wémena Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena núwasa tirunkó kawel'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wémena ³ koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae sumbá iséna ifátuwena Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴ maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésárónikaa-naopakendarai túwi'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwi'a Tikikaasiye Tárófimasíye uyaná Tímóti úwasa úmai Póro'e'a wésa ⁵ aifa'á Tóróasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶ Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Firípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wémeta séfataase-no'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta kométa moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo iyáfasinankarain-ai.

⁷ Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawanansa Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸ afófumayaataan-daumpa'a méta sáwifa'-omba kúra'maketa méraawanansa ⁹ moórá-ifokon-awi'a Yútíkási

naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-aaí simátíma'mae wéiyuwana Yútikásimba aúgáfaa'a úwana aún-kwéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰ Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aunaraiye simátimena ¹¹ mindáúmpá'á iyéna Ísuntafena isámai tómbá tafámbai timúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹² puwúwanamo iyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawé'á uráíye.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-aaí.

¹³ Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'ótore'a iyáte'a konó súwata aifa'á kunkéna nompín-táómba ta'ótoreta iyáteta wémeta Ásosi-naopa'a kówánanasa ¹⁴ Póro marapá'á wéména Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata kóai'maeta wémeta Mítírini-naopa'a kówaeta ¹⁵ siyarówata wémeta Káyosi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáarata wémeta Sémósi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáara'a wémeta Máiritasi-naopa'a kówánanasa ¹⁶ tómbá fáká'mai Manikóntáfesa isámai kaundánae sésamo túwaandu un-kánáá ampáánk'á tíne úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátáaka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-aaí.

¹⁷ Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wéména Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi kosimátimena séna Póro wétaantaifo teró siyáíye súwasa ¹⁸ tuwaná simátimena séna kesááí isáaro. Kesí aifa-kánáá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹ Yúndaa-waasi sinkamiyanesa suwaná sirunkó umbái tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo úne sé'a wenaísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. ²⁰ Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátíme'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a isaraawe. ²¹ Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye áfááraumai simátíme sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. ²² Énifo Manikóní Ufaen-ámútánkó Yérúsaremu'fa'a waaó simásimakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paápé índasafe'a ímbo isáunda úwoi kúne. ²³ Seyaafá'-náópa'o kúnda Manikóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásiména séna umbai-tántáá'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímimba mindá aantemba isaraumne. ²⁴ Sinkamiya'o puwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo simakain-kisau maimái tai'ásuwanaumne. Manikó úwoi súwa'nai

in-áái ásé-aaí simátíma'mae'o iyúnda-kisau maimái tai'ásuwanaumne.

²⁵ Minkísáúmo maiyáunda kembiwífimbá wéne'a Manikó wení waásimo kawáánin-aaí simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáiyamba ken-isaraumne. ²⁶⁻²⁷ Ímbo inkaisówánda Manikón-aaí seyaafá'-áái simátímakaunda pósa kembiwífinkémbó tuwímbaimo kesááimo

ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugon-ifo kenti áwáugo ina'a miyá iyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátimune. ²⁸ Maníkó áaninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna weni naaesámbo méyánuwasukaimba Fasi'aénkóni waásin-oyo káráwiyoro. Maníkóni Ufaen-ámútánko kembá iyáfasintinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóni waásiya'wara'a kawe'úmai káráwiyoro. Sipisípiya'lo káráwiyonten-úmai káráwiyoro. ²⁹ Áwáfiyaamo índa-iyamba téna sipisípi tafámimo wáráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'a ónááwe. ³⁰ Moórá-kanaa tinasá kembiwífinkémbá tuwímbai iyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásítí imáyá tafisénáe sésa karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááiwaenaawe. ³¹ Mindásafe'a káráwimai kawe'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasí simátinkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa úmai kawe'án-oro.

³² Kawe'lá iyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Weni waásimo kawe'lo uwátinkáintemba kembiwíwará'a kawe'lá uwátinkainiye. ³³ Óntantafe'e unáánkwtóisafe'e í'owiti moparáwintáfé'e ímba súraniyamba úne. ³⁴ Kísau wémae'a minóntántámá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásítí tóné unáánkwtóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. ³⁵ Fasi'aén-kisáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáási túwa'nai ónááwe. Fasi'aénko Ísumo siyáin-aai imáyáan-oro. Wemá séng wémaewi tirunkó kawe'lá ímbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiyé Ísu siyáin-aai Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kifaena minóráá'-wáásiyé Fasi'aénkómpá'á inai simásuwowasa ³⁷ seyaafá'-wáási áfááran-ifi'a tésa Póromba tataparésa aaweyáa uwánkesa uwaná ³⁸ Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánanááwe sún-aaisafena tirunkó umbái tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

21

Póro Yérúsaremufa'lo kuráin-aai.

¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba iyáteta arupise úmaisá wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa Fínísiyaa-marafa'lo wínda-nompín-taomba wérowata mimpimbá iyáteta wémeta ³ Sáiparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'lo kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa ⁴ Ísuni aampa'lo kuwái mérowata tuwánéta moórá-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóni ámútanko simátimakain-aai Póromba simámesa sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae iyúwata ⁵ miwísé'lo méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwi-nómpá'a kúmúwata kifaeta Maníkómpá'á inai simásuweta ówánasasa ⁶ kentáásáfésa éniyo koró suwatá miwísáféta éniyo méwataao simásuweta nompín-táómpimba iyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí

naaópa'a iyáawe.

⁷ Miwítí naaópa'a iyúwata nompín-táómpimba Táyaa-naopata tuwéta Tórémesi-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta timéta moórá-no'waamba miwísé'a waéta ⁸ iyáfasineta marapá'á wémeta Sísáariyaa-naopa'o kówándasa ááema aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kisaumo tímakowifinkemba moóráwígon-awi'a Firípini naaúmpata iméeraawanana wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa ⁹ éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aii wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰ tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápaasi Yúndiyaa-marafakemba ¹¹ kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kará'umai aiyowáí'a úmai aráanamena séna Manikóni Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóni afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai kará'uwankeza áí'maesa fi'onkaa-waasi mátimenaawe Manikóni Ufaen-ámútánkó siyáiyé Ákápaasi kusúwata ¹² iséta kesétaamo méron-kwaasise'a Pórontafeta séta Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa ¹³ Póro séna nóintafera ifi'á téra kae'-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufa'o iyónasamo kembó ta'ótoraiyamba ímba sáá'a wéiyé. Fasi'aénkó Ísun-aii simátimudasafesamo sinkamonaesamo ésa úwoi sinkamonaawe Póro súwata ¹⁴ wenááisa ímba kanaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóni imáyáara'a miyá onááwe siyáumne.

¹⁵ Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáási moparáwímbá to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa ¹⁶ Sísáariyaafaken-kwaasi Ísuni aampa'ó kuwáí tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwígon-awi'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáíparasi-marafaken-kwaasigo ayáátááka'a Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa wení naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémisiye aaimó simátimakaayan-aii.

¹⁷ Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpinkémbá siyówata ¹⁸ iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasi Yémisi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawanana ¹⁹ Póro ayáamba tíma'mai aawayéá éna séna Manikó ámakain-kisaumo fi'onkaa-waasifimbo maiyáin-aii seyaafá'-áái simátimuwasa ²⁰ isésa Maníkón-áwi'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwifa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamámba ímba tuwésa fasi'ámai isésamo méraamba é'a ísaraane. ²¹ Tuwímbai miwísáfésa sésa Póro fi'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamámba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba kárámai araenáemba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááiwáéro Póro wésiye sewasá isésa ²² emó tiyáanda-aii isésa aaisambá wésefo ²³ simáméndantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Manikómpá'á érai'-aii símakaamba po ²⁴ ewará'á miyán-uwo.

Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí póí'ó méyánuwatiyuwe ámáán-kawaa-waasi timé miwísé'a a'nóntáu kárásuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí sésa emá Móseseni áamáamba isé méraanasa entáfesa karo'-áái simánkaraawe seró. ²⁵ Énifo fi'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uráawisafeta ááema moórá-aaí séta agaimaréta séta karo'-mánikóntáfesa imáyáa ésa póí'ó uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póímo tufú'newana wení naaemá ímbo kumínda úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááema mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna ²⁶ aafáyáara'a minkwáásí tí'maena Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-kawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawe'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá-mora-waasi póí'a úmaeta Manikómpá'á máamenaumne simátimakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-aaí.

²⁷ Simátimena mérowana mináfákáété-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí-aaí simánkesa tufuwíyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa ²⁸ Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí-aaí simátinkena Móseseni áamáamba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-ámáán-dámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fi'onkaa-waasi tí'maena maanóráá'-ámáán-dáumpá'á Yúndaa-waasi aantembo iyón-daumpa'a mótkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a wéiye sumbá ²⁹ Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímasi Póro'e'a Yérúsaremufa'a núwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraiye-imayaa karo'-ímáyáá ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰ Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráfímbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai ámáán-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'a múra auwésa ámáán-dankoni ontá wimarésa ³¹ sáwífa'-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimámena séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe súwana ³² minúwóiyáán-úmai i-wáásíyé miwítí kawáá-wáásíyé tí'maena awaantaténa kuména wáási túwaandu urómpimba tafákáraa'a úmaena kumúwasa i-wáásíyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómbo úwoi mérowana ³³ óraako Póromba tata'ótorena i-wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tísai ena séna maankwáásí nááwa'iyó. We nóra uráiyó súwasa ³⁴ tuwímbai fi'ó-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááígóní áwáu ímba iséna

i-wáásísáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a iyóro súwasa ³⁵ áí'maesa ontafín-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfesa i-wáásí tiyáánka'a farámbaesa iyúwasa ³⁶ tínaaemba tirááíwa'mae iyésa tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátimakin-aaí.

³⁷ I-wáásí Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simámena séna moórá-aaí simámenae súwana óraako

séna Kíríki-waasi-taafinkemba wésembo ³⁸ emá ímba Ísípi-marafaken-kwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sawífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyái-tántáá'á maimaésa máasai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana ³⁹ Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírisiyaa-marafa'a Táásási-naopa'a óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-ai simátimenaé súwana ⁴⁰ óraako séna énifo miyán-owo súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayáamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái isáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taafinkemba

Ípúru-taafinkemba simátimakaiye.

22

¹ Póro simátimena séna kesifárawaisai kesifoísáiyó maanááímó simásínkáámba anondáá sénaumpo isáaro séna ² Ípúru-taafinkemba súwasa miwí tááfinken-aii pósa isésa asékésa wenáái kawé'-úmai isówana Póro séna ³ kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírisiyaa-marafa'a Táásási-naopa'a masínkówa'a óraa'á é'a Yérúsaremufa'a Kámérierimo úpa'a taméraawana kentaá síwá'náti áamáamba fasi'ámai simásíma'ena iyáie. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasi'ámai méraantemba Maníkón-aii fasi'ámai méta'otokaumne. ⁴ Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinke'a tafisimae'a ándáfa'a aare-waái mátkaraumne. ⁵ Ááema aifa'-ámáán-káwáágówé áamáán-óraa'-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáásí kotí'mae'a Yérúsaremufa ándáfa'a mátkanae sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááemo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'lo é'a kentaáfésa érai'a siyé seró.

⁶ Énifo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái wíyómpakemba sáma aafáyáuraan-tantaa'a tuwówana kuména súgáyáagaya úwa'a ⁷ marapá'á tanaa fááwánana aaiígó aantemba isááwánana sáántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a óno súwa'a ⁸ emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Isu únama sáwí'a wéuwasinkaane súwasa ⁹ kesé'lo méron-kwaasi sáma awánésa simásimun-aii ímba kawé'-úmai isówa'a ¹⁰ áisai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasi'aénkó séna íyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó ámakain-kisau-aii simámino súwana ¹¹ ságo súgáyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa kesé'lo nún-kwaasi siyáán-to'laimesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹² Kuwaná moóráwigo-awi'a Anánáyasi Maníkón-aisafena fasi'ámai ména kentaásí áamáamba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi-naopakewi wenáwí'lo mósá márówi ¹³ kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawé'-úmai aúramba awánáinone súwa'a minúwóiyáámbá súrumba awánamai kawé'á ówánana ¹⁴ séna kentaá síwá'nási Fasi'aénkó embó íyáfasinankaintafe wení imáyáa arááiwáinone. Wení kawé-kísáú-wáásí awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááiwáinone. ¹⁵ Awánáánda-tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáásí simátíma'mae nínone. ¹⁶ Ímba úwoimo máinda íyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení

sáwí-imayaa maiyauwáina Ísuntafe ísámai nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷ Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a

óraa'-amaan-daumpa'a Manikómpá'á inaí wése'a kaainkáámbá awánaáwánana ¹⁸ Fasi'aénkó simásimena séna Yérúsaremufa'o méraan-kwaasi kesáái simátíminasa ímba kawé'-úmai isánaáfo minúwóiyáámbá íyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó súwa'a ¹⁹ Fasi'aénkóo áamáán-daumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkúmbo on-kwáási ta'óto'mai tínkambai tafisímae'a ándáfa'o mátíyukaunda é'a suwánaraawe. ²⁰ Sítifeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawé'á úwa'a tufún-kwaasiti paákákén-únánkwátóiy'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáiyé séwánana ²¹ Fasi'aénkó séna ai'maráana íyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái simátíma'mae núwo

Fasi'aénkó siyáiyé Póro siyáiyé.

²² Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tufuwíyana puwino. Miyán-kwáási ímba maambárafá'á mérainiye ²³ óraaka'-oraaka'a sésa miwítí unáánkwátói faúkésa oferófé ésa ofái káúresa óipa'a tuwésa uwaná ²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankea áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawaágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo síesai ombá aaiimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá áamáamba taraisésa uwófi'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánaáwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosímámena séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ífo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku'-nánaemo sun-kwáási mináái ísésa némpa'a kuwaná óraakowara'a áátafena éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátafena uráiyé.

Póromba áí'maena áamáán-óraa'-waasifa'o kuráin-aii.

³⁰ Áátafena éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aaigoni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-óraa'-waasisafena séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23

¹ Máankowana Póro áamáán-óraa'-waasi káá'a túfifaena séna kesi waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Manikón-áuranka'a kawé'-úmai mé'a moórá-tanta'a'a sirunkó ímba umbái wétaiye súwana ² aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasi wemá Póroni ewaa'ó mérowisafena séna ói'a turáráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wérimba póna Manikó embá tufuwíniye. Emá méma imáyáa éma

ámáamba arááíwa¹mai aaifimbá ankáúmne sémpo minámáambá taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráámba áamáamba taraisóne Póro súwasa ⁴wení ewaa'ó mérowi sésa Manikóni aifa¹-ámáán-káwáágómbá simai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵Póro séna aifa¹-ámáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súfino. Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba simai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáíye.

⁶Póro simásuwena áamáán-ora¹-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe-aaí sen-kwáásí owasá tuwímbai amáán-kawaa-waasi owé-imáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá amáán-kawaa-waasigo éna kembó masinkaraimba kemá amáán-kawaa-waasi úne. Manikó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aaifimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷isésa amáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáásí keyái aaisambá simai tuwínkaa¹-uráawe. ⁸Sátúsi-amaambo sun-kwáásí Manikó pukén-kwaasimo iyáfasintinkaininda-aaisafesa karo¹-ááín-íye sésa Manikóni kísau-waasi wíyómpakewi ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá amáán-kawaa-waasi sésa Manikó pukén-kwaasi iyáfasintinkainiyemo. Manikóni wíyómpaken-kísau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááisáfésa tuwínkaa¹-ésa ⁹aaisambá sésa amáán-kawaa-waasifinkemba amáambo sun-kwáásí iyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáúndasa Póro ímba sáwí'a wéifo Manikóni kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wíyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰aaisambá óraaka¹-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéésa tafisiyapa'a aiyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a iyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátímakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáíye.

Póromba tufuwíyan-aaímo siyáan-aaí.

¹²Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-aaí sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³sun-kwáásí kae¹-wáái-wáásí mésa sésa ¹⁴óraa¹-amaan-kísau-waasiye óraa¹-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵Miyáumai amáán-ora¹-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áisai úmai minááiígóni áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo tiyata tufuwónáisiye siyáawe.

¹⁶Suwaná Póroni amánaakon-ááninko tufuwíyan-aaímo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana ¹⁷iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aaí kosimámimo súwana ¹⁸áí'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'o imérain-kwaasigon-awí'a Póro sáántena séna minífó'á áí'mae

óraakompa'a winaná moórá-ai simámino sísá'á empá'á áí'mae túne súwana ¹⁹ óraako miwámábá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áisai ena séna nóran-aiya'iyó sina'á isáano súwana ²⁰ miwá simáména séna Yúnda-a-oraal'-waasiye ámáán-oraal'-waasiye moórá-ai sésa aafáyáara'a empá'á iyésa karo'á isésa Póromba áí'mae kempátá kumínata áisai úmai minááigóni áwáusa isánae karo'á isenááwe. ²¹ Miwí táái ímbo isaaó. Kae'-wáái-wáási óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúpá'á aampa'á káráwiyesa miwí tááísafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táái ímbo isaaó. Minífókó óraakomba miyá simámuwana ²² iséna séna simásiménda-ai ímbo fi'on-kwaasi simátíme óraakomba simámakaumne ímbo siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-ai.

²³⁻²⁴ Minífókómábá ai'maréna i-wáásítí kawáágónkáí táántowasarai tuyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísááriyaa-naopa'o kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi to'mayaa iyasa tuwím-bai-waasi ósifínka'o nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa iyasa sáwífa'a 200 waasi paepáé'o tokáan-kwaasi to'mayaa iya'a Pórombo ayáá'maenamó wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwímái áí'mae'a kámáni-oraakon-awi'a Fíríkísimpá'a múauwaaro séna ²⁵ aúfái agaéna maará simáména séna ²⁶ kentáási óraal'-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndiyasi-Rísíyaaí kári'-aai simáménaumpo isaaó. Kawé'-úmaiya méraano. ²⁷ Yúnda-a-waasi minkwáásígón-áwi'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasítí aúfáímo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúnda-a-waasi tiyáámpinkemba tafísímái kesí

i-wáási tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ Minkwáásígómóbó simánkén-ai isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraal'-waasífa'a kunkáumne. ²⁹ Ímbo sáwí'a uráífo miwítí ámáán-aagimó intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'o auwé'o tufúwónanamó puwínda ímbo moórá-tantaa'a uráíye. ³⁰ Yúnda-a-waasi tuwím-bai tufuwíyan-ai sewa'á isé'a empá'á ai'máráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasísafe'a simátíme sé'a wembó aafím-bó maénkáán-ai enaúranka'a símai kawé'án-ro. Mináúfáímbá agaimaréna siyáíye.

³¹ Agaimaréna súwasa i-wáási simátimuntemba miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisi-naopa'a kunkwáesa ³² aafáyáara'a i-wáási marapá'ó kun-kwáási kunuwerésa miwítí naaópa'a iyúwasa ósifímbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa ³³ wémesa Sísááriyaa-naopa'a ósifínkemba marapá'á kumbaésa mináúfáí óraakomba múamesa Póromba aúranka'a múankowana ³⁴ mináúfáí toráumái iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísíyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna ³⁵ éniyo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'a kawé'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

1 Káráwiyuwasa séfataase-no'waamba waésa aifa!-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa!-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísááríyaa-naopa'a Fírikísimpa'o kúmúmba moóráwigo ámáamba kawe!-úmaimo isón-kwaasigon-awí'a Tétárasí wesé'a Fírikísimpa'a kumbésa 2 Póromba áántowana túwana Tétárasí aai simánkena óraakomba símai arumbá faiyárena séna kentáásí óraakoo kawe!-ímáyááwára!-wáásí po kawe!-úmai káráwiyonata ayáátááka'a aano úmaisa méraumne. Ení imáyáafinkemba kawe!-úmai súwa'nai ónata maé!éúndasaaniye. 3 Kesáá naaó!-nao'o méraunda-waasisa aasiyaasi-kánaá entáféta aamoisá wéune. 4 Ímba ayáátáá!-aai sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúk!mai isaaó. 5 Maankwáásígó aoisaambá wímái seyaafá!-márafá!á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyárásisasa Násaretifakewini aampa!á arááiwaesa owaná miyámó on-kwáásítí aifarááwí éna miyá wéiye. 6 Miyá éna fí'onkaa-waasi áí!maena óraa!-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'o uráintafeta maankwáásísá ta!ótoketa kentáásí ámáán-óraa!-waasifa'a aai simánkanae únansa 7 i-wáásítí óraakon-awí'a Rísiya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kuná!maena iména 8 simásimenasa séna emp!á másenááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áisai inanamó éna aafimbó maénkaraunda-aai wemá sína seyaafá!-áái isaaó Tétárasí súwasa 9 Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai!-aai siyé siyáawe.

Póro Fírikísimbo mósímaamakain-ai.

10 Suwaná kámáni-óraako aúwáámé!a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátááka'a aatái maisu!maé iyáanda pó!a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. 11 Maníkóntáfé!a imáyáa é!a wenáwí'o mósá maráúndasafe!a Yérúsaremufa imé!a siyáánkai úmai kae!-nó!wáámbá tai!áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai!a siyé sénááwe. 12 Óraa!-amaan-daumpa!e kári!-amaan-daumpimpa!e máápa!e ímba aaisankáámba sé!a ímba waási símai tiyá!-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. 13 Kembó simásínkáámba karó!á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. 14 Afora!á ke simámenaumne. Ísuni aampa!á wéwe!a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáá é!a áwí!a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo!-ámbán-iyé wésewe. Móseseni ámáamba isé!a Maníkón-aaimo simátímakowí agaimakáan-aai isé!a érai!e sune. 15 Miwí sésa Manikó seyaafá!nánká sáwí-waasiye kawe!-wáásiyé pukémpinkemba iyáfasintinkaniye sésamó amu!máráántemba kemá miyá wéune. 16 Mindásafe!a kesí imáyáafimba sáwí!an-ifo sé!a Maníkón-aúranka!e waási túranka!e kawe!-úmai méraumne.

17 Énifo fí!o-fi!om-barafa!a wéne!a tuwímbai-aatai maisuwé!a Yérúsaremufa!a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba tímé!a Maníkóntáfé!a isámai pó!o ondasáfé!a iyáumne. 18 Minkísáú wémae!a Yúndaa-waasiti ámáamba isámai kawe!o í-tántáá!á uwásuwe!a Manikóntáfé!a isámai pó!o ondasáfé!a óraa!-amaan-daumpa!a iméraawanasa kempá!á sáwífa!-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa 19 tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'o uráanasamo suwánaresa enaúranka!a simásínkáaro. 20 Amáán-óraa!-waasifa!o méraawandara!o sáwí'o uráanasamo suwánaresaraa moórá-aai aantemba sewisinó.

Moórá-aaí aantembo senkakaá isáásino. ²¹ Ámáán-oraa'-waasifa'ò méraawandara'a óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aafimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe
Póro siyáíye.

²² Súwana Fíríkisi Ísuni aampa'ò kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawel'á ónáífo koró simásuwena ²³ Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawel'úmai káráwiye ímba aiyayaanka'ò kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a weni waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro
Fíríkisi siyáíye.

Póro Fíríkisinte Túrúsíraante'ò simátímakain-aaí.

²⁴ Fíríkisi simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-inínkon-awi'a Túrúsíraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááigóní áwáu simátimuwasarai isóyana ²⁵ Póro kawel'ááigóní áwáu séna miwí túra'ò káráwiyian-aaí séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-aaí súwana Fíríkisi áá'a úwana séna éniyo waaó. Ánaaemba ímbo kisaumo wérandara'a áántanaiye séna ²⁶ ímáyaá éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simína'a fau'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáá Póromba áántowana túwasarai aaí símaesarai iyáaye.

²⁷ Aaí símae iyúyana kael'-áátái maisuwéna moóráwígon-awi'a Pósiyasi-Fésítasi Fíríkisin-anonaa kámáni-kisau iyámaiinda ampáámbá úwana Fíríkisi Yúndaa-waasi tirunkó kawel'á ínkwaé séna Póromba ímba fau'ánkaraifo úwoi ándáfa'a méraiye.

25

Póro aifa-káwáágómpá'á kónaumnemo siyáin-aaí.

¹ Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísááryaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmba minkákémbá Yérúsaremufa'a ímérowasa ² Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekata simánkanae sésa ³ súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááímó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufíyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴ Fésítasi séna Póro Sísááryaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵ kempínkémbá óraa'-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'ò uráinda-aaí síya'a ísáano simásuwena Fésítasi ⁶ afakaumboé-no'waana'i siyáánkai-no'waana'iyo waéna Sísááryaa-naopa'a kumbéna aafáyára'a aaimó ísón-daumpa'a íména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷ Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áuíyain-aaí simánkówana ⁸ Póro miwí táái anondáá simátimena séna kemá ímba Yúndaa-waasiti ámáámba taráíye'a óraa'-amaan-damba ímba sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti ámáámba ímba taráiyaumne Póro súwana ⁹ Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawel'á ínkwaé séna Póromba áísai éna séna Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-aaí ísámai kawel'á ónaumno súwana ¹⁰ Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo

kesáái ísámai kawé'án-úwo. Yúndaa-waasiti áamáamba ímbo taráiyaunda é'a suwánaraane. ¹¹ Áamáambo taráiyé'o sáwí'lo úndarakaá tufuwónaemo sembá ímbo a'áo súsinó. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-aai ímbo érai'-aai pó'a ímbo iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawé'a íníye Póro súwana ¹² Fésítasi iséna wení kawé'-ímáyááwará'-wáásiyé aai simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáiyé.

Póro Ágírípaante Pénáisinte'o simátimakin-aai.

¹³ Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-oraal'-waasigon-awi'a Ágírípa úwana ámanaankon-awi'a Pénáisiye'a mindárai Sísááriyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayáamba amésarai ¹⁴ tuwímbaino'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-aai simámena séna Fíríkisi moóráwigomba ímbo faú'ánkáímbo úwoi ándáfa'a ánkáísana méraiye. ¹⁵ Yérúsaremufa'o iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraal'-waasiye óraal'-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó simánkaraan-aai sésa tufuwó suwa'á ¹⁶ simátimé sé'a Rómu-waasi ímbo úwoisa tínkamonaumne. Aoisaankwárá'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-aai anondáá siyómó senaná síníye. Rómu-waasiti áwáuma miyáníye. Simátimewanasa ¹⁷ kúmúwa'a ímbo úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áántaawanasa áí'mae iyúwasa ¹⁸ wembó simánkaraan-kwaasi iyáfasinowa'a sáwí'lo uráinda-aai sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹ kentáái aantemba sésa moóráwígon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá iyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aaisafesa aaisambá siyáawe. ²⁰ Kemá sé'a nóraumaiya minááigóní áwáú isánaumno sé'a Póromba áísai e'a sé'a Yérúsaremufara iyínara simánkaraan-aai ísámai kawé'á ónaumno séwánana ²¹ Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái ísámai kawé'a íníye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawé'á uréwana aambá paápé ina'a ai'maráanana wíníye siyáumne ²² Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éniyo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáiyé.

²³ Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a iyáfasinesarai kawé'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraal'-waasiye mindáópaken-oraal'-waasiye aáno úmai iyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sínáúmpá'á iyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae iyúwana ²⁴ Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye ísáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwiyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'lo iyáamba ²⁵ saafá úmae'lo iyúnda ímbo sáwí'a uráifo ímbo puwíníye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne siyáintafe'a ai'maráanana wínda ²⁶ kemó aúfái agaimáimo áménda ímbo wéraiye. Mindásafe maaméraan-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-aai isé simásímína'a aúfái agaénaumne. ²⁷ Ándáfa'lo mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'lo simánkaraan-aaimo ímbo aúfáifimbo agaimáimo áménda uwófí'a ónaumne Fésítasi siyáiyé.

26

Póro anondáámo simátímakain-ai.

¹ Súwana Ágírípa Pórontafena séna éniŋo simánkaraan-ai anondáá simátimiyo súwana Póro ayáamba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo sindasafena séna ² kentáásí óraako Ágírípaao Yúndaa-waasi simásínkaraan-ai enaúranka'la anondáámo sendasáfena sirunkó aamoí wéye. ³ Yúndaa-waasi áwáwara amáánkwarala kawe'-úmai isáándasafena sirunkó kawe'la intáféna ímba suwesaraí iyé sé kesáái kawe'-úmai isáínone. ⁴ Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'la Yérúsaremufa'la komé'la kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'la suwánaraawe. ⁵ Amáán-kawaa-waasiti aampa'á arupise úmae kuráumne. Amáán-kawaa-waasi Manikón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámpá'la arupise úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáatáaka suwánaraamba pósa sésáinasamo ésa kentáféna érai'la siyé sénááwe. ⁶ Naaófá'la Manikó kentáá síwá'násafena érai'-aai simátímakomba paapé índasafe'la amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁷ Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénámpinka'e nó'waane Manikón-ímáyáá mósá marésa minéráí'-áái amu'maráántemba miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁸ Yúndaa-waasisono. Manikó waási pukémpinkemba kanaa'ó iyáfasintinkainda-aaisafe'la nóra isará ímba érai'e wéseo.

⁹ Ááema kemá imáyáa é'la Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'lo uwátínkáanda-imayaa uráumne. ¹⁰ Yérúsaremufa'la miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'la Manikóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'la tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'la miyán-oro siyáumne. ¹¹ Aasiyaasi-kánáá amáán-daumpimpa'la wéne'la Ísun-ai símai sáwí'la íwae sé'la tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'la némpa'-naopa'wara'la wéne'la tínkambae kuráumne.

¹² Óraako Ágírípaao mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'la Támásikasi-naopa'la maimae'lo kówánda ¹³ wááwái sáma aafáúgóní sáwara'lo iyáákaro-sama tuwówana wiyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'lo kun-kwáási tinepakéné sán-kówata ¹⁴ marapátá tanaa fááwánanasa aagó aantemba súwa'la isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taafinkemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'la wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáambo nararáintemba emá miyá wéone súwa'la ¹⁵ Fasi'aénkóo nááwa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'lo wéuwasinkaandawi úne. ¹⁶ Iyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'la iyáfasinanke'la enaúranka'lo paapé únda káfé'lo suwánáandarakemba aráánáménda-ai simátíma'mae iyinone. ¹⁷ Ai'maráana Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye simátíminasa tuwímbai aaisambó aiyá'la miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. ¹⁸ Simátíminasa kumeu'ó índa-ampa'la ifátuwsa sámó káínda-ampa'la teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Manikóní fasi'aémbá tamáéro. Simátíminasa kesááisafesa timankúnkúmba íya'la miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'la Manikóndé-i'lo uwátínkaraunda-waasifimba mótínkáano Ísu simásímakaiye.

¹⁹ Óraako Ágírípaa wiyómpakembo simásimakain-aaí ímbo tuwáúnda úwoi miyá wéune. ²⁰ Aifa'á Támásikasi-naopa simátíme'a ánaaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a fí'onkaa-waasiti marafá simátíme s'é'a

kentí sáwí-imayaa tuwé'a Manikómpá té'a kawé-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Manikómpá'ó tiyáawin-owe síwae s'é'a simátíma'mae'a kuráumne. ²¹ Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonae siyáambanifo ²² Manikó súwa'nai úmaena káfé'wara'a iyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Manikón-aaímo simátímakowi agaimakáan-aaí Mósese agaimakáin-aaí simátímunda-aaí mimbórá-áái wésimatimune. ²³ Maará siyáawe. Manikómó iyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'o índá-í'a iyana aifarááwí pukáimpinkemba iyáfasinankainda-aaí agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye pukáimpinkembo iyáfasinkain-aaí isésa sámo kain-ámp'á wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aaí kemá wésimatimune Póro siyáíye.

²⁴ Pórombo simánkaraan-aaí anondáá simátímuwana Fésítasi óraaka séna Póroo uwóí'a wéone. Aúfáínkemba sáwífa'-imayaa uwáitáí'-uráanana ení imáyáago embá uwóí'a wéíye Fésítasi súwana ²⁵ Póro séna óraakoo ímbo uwóí'a úmpo súnda-aaí érai'-aaí arupíse-aaín-íye. ²⁶ Súnda-tantaa'a ímbo aúp'á uráafo seyaafá'-wáási táaka'o siyáamba ewará'á mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. ²⁷ Manikón-aaímo simátímakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo semb'é'a ísaraumne Póro súwana ²⁸ Ágírípa séna kári'-aaímo simásimenda-imayaa e Isuni waási-í'a úne-imayaa óno súwana ²⁹ Póro séna ímbo kári'-aaísafe'a ímbo ayáatáá'-aaísafe'a sune. Manikómpá'á maará sune. Kemó úndantemba kesááiimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae súmpo kembó kára'uraan-andagoma ímbo kempímbá wérainkwae sune Póro siyáíye.

³⁰ Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásiyé iyáfasinesa ³¹ máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímbo sáwí'o uráíntafesa ándáfa'a ankésa tufuwiyana puwíno siyáawe suwaná ³² Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aífa-kawaagompa'a kónaumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáanana kóísina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aífa-kawaagompa'a wíno Ágírípa siyáíye.

27

Póro Rómu-naopa'o kuráin-aaí.

¹ Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moórá-waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásígón-áwí'a Yúriyasi wemá Rómu-aífa'-waasigoni i-wáásítí kawaágómbá méankowana ² moórá-nompín-taomba Ándámítíyamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífáká'-náópa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba iyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésárónikaa-naopakén-kwaasigon-awí'a Árísítakasi weséta iyáteta wémeta ³ aafáyáara'a Sáíndóni-naopa marap'á kúwátaawananasá Yúriyasi Póromba arumbá

uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta ⁴ mindómpín-táómpimba iyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-awi'a Sáíparasi-marama wéropa'a mínáémpá'á fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta ⁵ Sírisiyaa-marafa'a Pámpíriyaa-marafa'a kóyááketa Rísiyaa-marafa'a Máíraa-naopa'a marapá kúwataawanasa ⁶ moórá-nompín-taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkariye.

⁷ Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táonko ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náindási-nao'ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba aii'á tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a Kírítí-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáífa'-márágón-áwí'a Sárimoni-marafa'a kóyááketa ⁸ uwí-nónáwáfakafamba suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásiya-naokoni ewaa'á kawé'-wáúné supá'á ⁹ ayáátáák'a koméraawanasa aifa'-amáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaandaumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáá fiyúndá torón-kanaa uwi-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paapé íniye. Ímba moparáwín-aantembaniño nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí kawáágó Póron-aaí ímba iséna nompín-táómba to'maé núwain-aiye mintáónkoni afowán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mintáómba wérompa'a fiyúndámo toráín-kanaa ímba kawé'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráínda-kanaa tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kírítí-marafa'o wéron-daopa'a kawé'-nónkwaampa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwi-nónkó tufántááfambo uráin-aaí.

¹³ Suwana tiyáánaepakemba kári-fiyunda torówana awánéna sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbo túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kírítí-maragoni uwi-nónáwáfata kówándasa ¹⁴ Kírítí-marafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aintówana tuwintámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyáárika'a fáfúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'á kári'-maragon-awi'a Kóndamara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaempa'ó kará'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kará'umai kawé'á úmárowana Ripiyaa-marafa'-aempa'a uwi-nómpimbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fáfúsúmaenamno kúnampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana ¹⁸ aafáyáara'a mifiyúndá paai wétorowasa moparáwímba tuwímbai uwi-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mintáómpimbo kísauamo máún-kwaasi kísauamo máúntantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paai wétorowata ayáátáák'a aafáúwé o'é ímba awánéna táónkomo wínda-amba ímba awánéna imáyáa

éta kentáási marasá ímbo awánaandasa maafátá tai'ánaumne-imayaasa uráumne.

²¹ Imáyáa ówándasa ayáátáaka'a tómbá ímbo wénowana Póro túranka'a taména séna Kírítí-marafa'a téta séwánda ímbo kesáái ísaraawe. Isékaa sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwái ínta úsino. ²² Énifo tirumbá fasi'ámai méraaro. Nompín-táón-aantemba sáwí'a ínifo waási ínta puwónaumne. ²³ Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení kísau-waasigomba ai'maráísana wíyómpakemba kemp'á'á kuména ²⁴ séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawé'á uwánkáimba póna esé'ó wégon-kwaasi káráwiyinasa ímbo puwónáawe siyáíye. ²⁵ Mindásafe'a fasi'ámai méraaro. Simásímintemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne. ²⁶ Fiyúndágo nompín-táómbo fáfúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní awáífátá kónaumne Póro siyáíye.

²⁷ Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíríyaa-nompimba sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fáfúsúmaena kúwasa nó'waan-afufuntamba táómpinken-kísau-waasi sésa maragóní ewatá kúne sésa ²⁸ ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá tu'mái tafísímai awánomba mindónkwááumbá ayáátáaka'a 120-ya'a úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa ²⁹ maragóní awáífá'á óntemba wéráindara'a tanaa fáúnafo sésa táátafesa ésa

éiyain-anda fáutúwóna ánaaempakemba nompímbá kuména ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráinata nóin-tantaara wéráiya awánánae sésa ³⁰ nompín-táómpinken-kísau-waasi imáyáa ésa aúp'á'á kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá fáutuwanee sésa kári-taomba nomp'á'á múra túwówana ³¹ Póro

i-wáásíyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kísau-waasimo ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánaáwe Póro súwasa ³² i-wáásí

kári-taonkoni ándá kárasuwóna kóuráíye.

³³ Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímbo tómbá náráafo káfé'a tómbá naaró. ³⁴ Kemá óraaka simátíme sé'a tómbá newaná túgo kawé'á ina'a mé'a ímbo tai'ánaáwe ³⁵ Póro simásuwena seyaafá'-wáásí túranka'a tómbá maiyéna Maníkóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa ³⁶ awánowana tirunkó kawé'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷ mindómpín-táómpimba sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸ símú'a fówanasa míntáómbo umbái tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awí'a wítí nompímbá maisu'marówana fetóí uráíye.

Nonkó tufántááfan-éna míntáómbo tawísísukain-ai.

³⁹ Úwasa siyarónka'a awánomba ímbo awánom-barama wérowasa awánomba mífá'á nonkó iyówana kawé'-áamáái wérowasa awánéna sésa mefátá iyónanasa kawé'-áamááifá'á póna táónko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰ táómbo ta'ótóráin-anda kárasuwóna nomp'á'á kumúwasa fáfúsúmaesa nún-taanka'o kárá'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyáárika'a fafusinata áamááifa'a kónae sésa ⁴¹ kuwaná

nompimbá nonáámáái-oma'a wérowana mimpimbá mintáónkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámifa'a tufántááfan-émena tawísikusaiye.

⁴² Tawísísuwowasa i-wáásí sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamona suwaná ⁴³ i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séné ímba tínkamoro simásuwena séné nombó tufámbaimo kawé'ó íyawí nompimbá ásfé'a tufámbae'a aápá'á koró. ⁴⁴ Tuwímбай ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táónkoni taaimá maiyé'a minká ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawé'á úmaisa aápátá kógosa uráumne.

28

Mórita-marafata kógo uráunda-aai.

¹ Aápátá kawé'á úmaisa koméeraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. ² Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbárafákén-kwáási kawé'á uwásinkesasa iyamá agaisinkówata siyáánta wégaufowananasasa ³ Póro iyáárí'a komaimaéna mimpimbá máagaimarowana koko'á úwana waaifainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa ⁴ wáási awánésa keáímbá sésa moórá-waasi tufúwísana puwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkaimba póna káfé'a wen-ánóndáá maéna waaifainkó fáinana puwíníye keáímbá suwaná ⁵ Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáifáinkó tará'maena iyafimbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶ minkwáási Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíníyo. Marapá'á kunténa puwíníyo-imayaa ésa ayáátáaka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááema puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáási maníkón-íye siyáawe.

⁷ Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápiriyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawé'á uwásinkenasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámbá kowaéwánanasasa ⁸ Pápiriyasi afowámbá áuíyankena ayánómbá naewará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inaí séné ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹ awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinakafa'a kúwasa ¹⁰ aamoí ésa tuwímбай-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwánda-kanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

¹¹ Árékísándiriyaafakemba moórá-nompín-taonkon-awí'a keáfáráwái-káró'-máníkó éna fiyúndámo toráí-kánáá mimbáragóní nonkwaaúmpimbá wérowata kaumbo-wiyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba iyáteta wémeta ¹² Sísari-marafa'a Sáírákíusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta ¹³ nompín-táómpimba iyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a Púútyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴ Isun-aaímo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata

marapátá kówándasa ¹⁵ Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa íséa aampakémbá kotiyánae sésa Ápiyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáási wááumo wai-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á aamoí úwana arunkó kawé'á uráiyé.

Póro Rómu-naopa'o mérain-ai.

¹⁶ Póron-arunko kawé'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máinda úwoinaumpa'a ménana i-wáásigó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷ kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba simai sáwí'a uráumpo kentáá síwá'náti ámáámba ímba taráyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe. ¹⁸ Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá faú'ankanae sewasá ¹⁹ Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáíníye. Kesí Yúndaa-waasi aai simátinkanáe ímbo súnda kesáái isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰ Yúndaa-waasisa Maníkómó iyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aii séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kárá'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a simátimena Póro súwasa ²¹ íséa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfésa aúfái agaimái túwááwana tiyáiyé. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa entáfésa sáwí-aii ímba wésimankaawe siyáawe. ²² Seyaafá'-aémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'o uwátinkáamba wéisaumpo mináái simásimínata ísáano siyáawe.

²³ Simásuwesa moórá-kanáa Póro simátiminda-kanáa marésa komésa minkánáa túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'aráiyé. Naaófá'á Mósesemo agaimakáin-aiifinkene Maníkón-aaimo simátimakowi agaimakáan-aiifinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa ²⁴ íséa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiye suwasá ²⁵ miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóni Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyé. ²⁶ Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. ²⁷ Miwítí imáyáago umbái taisaná tááko aaimó isáísáféna tuwesarai isaná túranko awánaisafena tógáfaa'a wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o ísésamo túrambo awánésamo kesááimo ísésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'á kawé'á uwátinkausino Maníkó siyáiyé

Áísáya agaimaréna siyáiyé. Póro simásuwena ²⁸ séna kemá miyá owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkáin-aii fí'onkaa-waasi kosimátímaundasa Maníkón-aii

wéisaawe ²⁹ Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰ kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwifa'-waasi wempá'á tuwaná aamoi éna ³¹ Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Káraísitin-aaí simátíma'maena iyáíye. Kámáni-waasi minááísáfesa ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáíye.

Kemá Rúku súnda-aaí tai'áíye.

Rómu

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awi'a Fípimba amúwana mátimakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínená póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásí'fimbá kísau máinena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanáe séna maarán-áái agaimái Fípimba amúwana mátimakaiye. Yúnda-a-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'ó úmaesamo

nú-fasi'aenka ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkumbo owí aantafena arupise úmai méraawe Manikó siyáiyé. Sáwí'ó úmaesamo nú-fasi'aenka ta'ótokaimpinkemba Manikóni ámútankoma faútinkásasa Ísuwe'a kááísamai aúí'a úmai méraawe. Manikóni áamáankoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana mátimakaiye.

¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo isáaro. Manikó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí ásé-ai kosimátima'mae núwo séna si'mákaiye. ² Naaófá'á Manikó wenáái simátimákwisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-ai súwasa aúfáiwandaafimba agaimakáawe. ³ Minásé-áái Manikón-ááninko kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkaimba óraakon-awi'a Téfitin-aísaaftantambo uráiwain-iyé. ⁴ Wení ámútanko Manikómpákémbá póna Manikó wembá pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafeta minóráá-fásí'áémbá awánéta séta Manikón-ááninkon-iyé sune. ⁵ Fí'ó-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkumba ésa taawiyafiyantafena Manikó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátima'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. ⁶ Ísu Káráisitini waási-i'a iyantafena Manikó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷ Minááísafé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimaráúmpo isáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Manikó wenarumbá tiména wení waási-i'a iyantafena táántaraiwai isáaro. Manikó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái sune.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-ai.

⁸ Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkumbo on-áái'gó seyaafá'-áémpá'-wáásí'fá'á wété isasá isááwa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa é'a Manikómpá'á súwi sune. ⁹ Manikóni kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-ai simátimé'a kembiwísafé'a inái símae'ó iyúnda Manikó wéisiaye. ¹⁰ Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Manikómpá'á áísai úmae iyé'a arááímo táínamo e aambá wisinkéna'a Rómu-naopakén-kwaasise'a koméraano sune. ¹¹ Manikóni ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa iyantafé'a kempá'á kónáe sé'a úne. ¹² Miyámó ina'ó é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³ Kesí waásisono.

Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáinifo maanáái ísáaro. Sáwifa-kanaa kónae sé'o únda moórá-tantaako ta'ótóráisa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Manikóní aambó aráátimewanasamo arááiwaéntemba kembíwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴ Manikó súwa'nai uráintafe'a sáwífa-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááimó ísaraawiye ímbo ísaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵ Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-aii kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶ Ásé-aaisafe'o ímbo sigaesáfé'o únda maarán-ááin-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Manikó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Manikó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisa méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Manikón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Manikón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna Manikó séna arupíse úmai méraawe simbá pósa aú'í'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé.

Manikómbá tínaaembo uwámakaan-aii.

¹⁸ Manikó maanáái aráásimakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Manikóní érai'-aaigoni aambá fái'makaamba póna Manikó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. ¹⁹ Manikóní áwáuma ímba aúpá'á weraifo afora'á aráátimakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. ²⁰ Manikó maramó úmaron-kanarakemba kifé'wara'a Manikóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fási'áémbá kawé'-úmai awánésa Manikón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Manikó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aii kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a wéowe. ²¹ Manikó mérain-aii ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a mérariyemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Manikó maé'mae'o iwáin-ímáyáá ímba mósá marésa waási áuwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa ímáyaá mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Manikó ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyáárika'a miwí túma sáwí'a wéowe. ²⁵ Manikón-aii érai'-aii taraisésa karo'-áái arááiwaesa Manikó seyaafá'-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máemba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Manikón-áwí'-aantembo mósá marááraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Manikó ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'ó tirááisafe'ó iyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaai'waimbá tiyuwésa keiyái kesuwaainíné sisaná kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaainintómbá tiyuwésa keiyái kesuwaainí kesuwaainíné símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Manikó miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

²⁸ Manikó wenáái érai'-aai taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímisana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkeni'ó ombá uwófi'a wéowe. ²⁹ Fí'ó-fi'ó-sawi-imayaago miwífimbá óraa'a isasá sáwí'ó ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátíyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tiyo-aai símae nésa ³⁰ túwi'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Manikómbá tiyamba uwánkesa sáwí-aai simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawikisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símáimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Manikó áamáamba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ifátúwáamba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

2

Manikó aaiimbó wémaitinkain-aai.

¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'ó owí sáwí-meyamba maenááwe sewí simátíménda isáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aaiimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maenááwe. ² Miyá-sáwí'ó owí Manikó aaiimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupíse úmáimo miyámó in-ááísá ísaraumne. ³ Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'ó owí sáwí-meyamba maenááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Manikó aaiimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴ Sáwí'a owaná Manikó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímimba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-íye ímba seró. Sáwí'ó ombá tuwé'a Manikómpá'á tiyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵ Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'ó ombá ímba tuwé'a Manikómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae iyóntafena Manikómó aaisambó sénamo arupíse-sawi-meyambo tíminda-kanaa tínana Manikó áfááraumai sáwí-meyamba tímínana óraa'a íníye. ⁶ Minkánáá tínana seyaafá'nánká miwítí kúsausafena kawé'-méyané sáwí-meyane anondáá tímíníye. ⁷ Kawé'a úmae iyésa sésa Manikó kentáá súwi'a mósá maréna sánkasinkenasa ma'émae'ó onda-íta uwásinkainiye sewí Manikó aúí'a úmai ma'émae'ó iyani'a uwátinkainiye. ⁸ Kesáfé-imáyáá aantemba ésa kawé'-áái tínaaeni'a uwámésa sáwí-aai arááiíwáéwi Manikó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba tímíníye. ⁹ Sáwí'ó owí Manikó tí'a índá-i'a uwátinkena umbai-tántáá'á tíména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰ kawé'ó owí Manikó sánkatinkena túwi'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínífo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

¹² Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'o ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní nempá'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísontafena Maníkó minamáánkóní áwáuwara'a aaifimbá maitinkáiniye. ¹³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímbo arááiwaiyanamo éna Maníkó arupise úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴ Maníkó fí'onkaa-waasi

wení ámáámba ímba simátimakowasa miwítí imáyáfinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵ Miyámó ombá Maníkóní ámáámba miwítí imáyáfimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aai wéna kawe'ó ontáféna minááígó séna kawe'án-owe séna sáwí'o ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶ Moórá-kanaamo títanamo éna Maníkó Ísu Káráisitintafena sínana wemá waásiti imáyáa aúpá'-imáyáa tuwimbarena aaifimbá maitinkáiniye. Áséaimo simátimunda minááiwará'á simátimune.

Yúndaa-waasi Maníkóní ámáámba tokáundasa póna súwa'nai iyemo siyáan-aaí.

¹⁷ Yúndaa-waasisa únemo sewí ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawe'-úmáisaaamo méraundasa Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸ Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbó arááimo tainí'o on-áái isé'a kawe'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanaa'á tuwimbare'a ¹⁹ óraaka sé'a kawe'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa ²⁰ táá'ó ímbo ísáán-kwaasi aráátimeta iyámpóiyambo on-kwáási aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái íséta érai'-aaisa súne-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹ Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwará'á mináái arááiwáéro. Umémbá ímba orómó sembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. ²² Aare-úméné waai-úméné ímba orómó sembá kembiwíwará'á ímba miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwará'á sáwí'a é'a minkáro'-máníkóní naaúmpa'o sáwí'o ombá mindá ífá'á túwáaro. ²³ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá marááibanifo minámáámbá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwáánkáawe wésewe. ²⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
símai sáwí'a wéuwankaawe
agaimaréna siyáiyé.

²⁵ Yúndaa-waasi ontáfé'a túma kárámai araenáemba wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwáemba Yúndaa-waasi ombá mindá kawe'á uwátinkáifo minámáámbá ímba arááiwáemba Yúndaa-waasi é'a túma kárámai araenáemba uráamba mindá ímba kawe'á uwátinkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶ Fí'onkaa-waasi ímba túma kárámai araenáembo

owí'yáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷ Maníkó Mósesembo

simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma kárámai araenáemba uráambanifo minámáambá taráiyaamba pósa fi'onkaa-waasi ímba túmo kárámimo araenáembo owí minámáambá arááiwáewimo ésa aafimbá maitinkánaáwe. ²⁸⁻²⁹ Túmo kárámimo araenáembo owí mindásafena aantemba ímba Yúndaa-waasi Manikóni waasi-úramban-
 ofo Manikóni ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitiyukaiwai Yúndaa-waasi Manikóni waasi-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímba miyá uwátinkáifo Manikóni ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fi'on-kwaasi ímba aamoí wéuwatinkaafó Manikó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3

¹ Ímba fi'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paapé uráiyó. Túmo kárámimo araenáembo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paapé uráiyó sembó ² sísai íya'ó é'a anondáa sé'a kawetántáá'á paapé éna aifa'á Yúndaa-waasi Manikón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³ Simátímakaimbanifo tuwímbai Manikóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-
 ofo Manikó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiye. ⁴ Waási karo'-áái wésefo Manikó érai'-aai aantemba wésiye. Manikóntáféna símai aúfáifimba agaimaréna séna

enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánaáfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáiyé.

⁵ Kesáámó sáwitaamo úndafinkemba Manikóni kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Manikó sáwí-meyamba simímba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiti imáyáfinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶ Manikómó ímbo arupíse úmimo mérainkakaa ánaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwúsafena ímba tísai isinó.

⁷ Moórá'-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Manikóni érai'-aai afora'á paapé isaná wenáwí'a mósá óraa'ó intáféta kesáámó sáwí'ó úndasafenasa Manikó aafimbá maisínkáimba sáwí'a iyésá ímba senó.

⁸ Miyán-káro'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'ó úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paapé ínana Manikón-áwí'a iyíniye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfésa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Manikó miwí aafimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíníye.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmimo méraan-aai.

⁹ Kemá Póro mináái imáyáa é'a súné. Manikón-aúranka'a ímba maarán-
 iye. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fi'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súné. ¹⁰ Mindásafena Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Manikón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe. ¹¹ Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawe'-úmai awánésa Manikóe'a méraane ímba wésewe. ¹² Seyaafá'nánká Manikómbá tínaemba uwámesa sáwí-amba arááíwaesa kosaambaí ésa ímba kawe'á wéowe. ¹³ Waási puwésamo kawáá'ó ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátíyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó

waásimo ukútintemba isasá ¹⁴ óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa
¹⁵ ááema tinkamowasa púwówi mésa ¹⁶ nopa'o tí'ò ùni'a úmai
 umbai-tántáá'á timésa ¹⁷ ímba faru uwátinkesa ¹⁸ Manikón-áaroí ímba
 inkaisésa ifátuwesa méraawe
 agaimaréna siyáiyé.

¹⁹ Manikó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamáamba séna mináái
 arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Manikón-aúranka'a sáwí'a
 éta súnnda arupise úmaisá méraumnesa ímba érai'a sune. ²⁰ Manikómó
 siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta seyaafá'-
 áamáambá arááiwaundasa póna Manikó kentáásáféna séna arupise úmai
 méraawe síníye súnndasa karo'-ááísá sune.

Áamáamba iséta sáwí'a uráumnesa sune.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Manikó arupisemo uwátínkáin-ai.

²¹ Manikó aú-amba aráásimenasa Manikón-aúranka'o waásimo arupisemo
 uwátínkáin-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba ímba imáyáa éna
 minámbá aráásimakaiye. Minááísáfésa naaófá'á Mósesee Manikón-ai
 simátimakowiye minámbá paápé índa-ai simátimesa agaimakáawe.

²² Waási Ísu Káráísitafesa sésa érai'a kentáási sáwí-imayaafinkemba
 awásiyukaiye sewaná miwísáféna Manikó séna arupise úmai méraawe
 wésiye. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo owí Manikó arupise
 uwátínkáimba mimbórá-ámbá wéraiye. ²³ Seyaafá'nánká sáwí'a ésa
 Manikómbó arááiimo táinda-i'ò úmimo ménaesamo ombá káfé'a ímba
 miyáumai méraawana póna ²⁴ Manikó úwoi túwa'nai ena arumbá
 uwátínkáisana Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo
 awátinkena Manikón-aúranka'a arupise uwátinkaindasafena pukáiyé.

²⁵ Manikó séna sáwí'o om-béyámbá maitiyuwáindasafena Ísu Káráísiti
 puwínana wení naaemá kumíníye siyáimba minááísáféta séta érai'a
 miyán-íye súnndasafenasa kentáási sáwí-meyamba wémaisiyuweiye. Ááema
 sáwí'o uráamba Manikó ímba ááema sáwí-meyamba tiména wemá arupise
 ímbá awánáiyantafena séna ánaeemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-
 meyamba maitiyuwáíníye siyáiyé. ²⁶ Káfé'a Manikó arupisemo ímbá
 awánáiyantafena waásimo sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéiyé. Ísu
 Káráísiti miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáin-aaisafesa timankúnkúmbo owí
 Manikó wenaúranka'a arupise wéuwatinkaiye.

²⁷ Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa kentááfímbá ímba
 wéraiye. Ímba kentáási kawé-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráísitin-aaisafeta
 simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba Manikó wenaúranka'a
 arupise wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa maimaétaamo iyóndasa
 kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸ Simátimunda érai'-aain-íye. Manikóní
 áamáanta ímba arááiwaundasafenasaan-ifo wenááísafeta simankúnkúnta
 úndasafenasa Manikó wenaúranka'a arupisesa wéuwasinkaiye. ²⁹ Ímba
 Yúndaa-waasi aantembanifo fi'onkaa-waasiwara'o túwa'nai indasafena
 Manikó méraiye. ³⁰ Mimbóráwígó Manikó ména Yúndaa-waasisa
 wenaúranka'a arupise uwásinkenasa fi'onkaa-waasiwara'a miyá
 wéuwatinkaiye. ³¹ Wenááísafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Manikó

arupise uwásínkáisata miyáumai Manikóni áamámba ímba tuwéta mináamánkóni áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

4

Émbaramu Manikón-aaisafena amankúnkúmba úntafena arupise úmai méraanemo Manikó siyáin-ai.

¹ Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³ Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Émbaramu Manikón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Manikó séna arupise úmai méraane siyáie

agaimaréna siyáie. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Manikómó sénamo arupise úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kísausafenamo áuma maimaéna iyumba wéraisino. Émbaramu Manikón-aaisafena érai'e siyóntafena Manikó séna arupise úmai méraane siyáimba mindásafena Manikón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyumba ímba wérombaniye.

⁴ Moórá-ai ísáaro. Moóráwígoni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵ Maarán-áái érai'-ain-iyé. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupise úmai méraawe-ai Manikó ímba wésifo Manikón-aaisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Manikó séna arupise úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaaamo arupisemo uwásínkáinta Manikón-iyé. ⁶ Kawé-kísáúmó maéntafena Manikó ímba imáyáa wéifo Manikón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupisemo uwátínkáiwain-iyé Manikó sisaná miwí tirunkó kawé'a wéiye. Minááísáféna naaófá'á Téfítí aúfáifimba agaimaréna séna

⁷ Manikó sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'a wéiye. ⁸ Sáwí'o owí Manikó ímba imáyáa

úmae íyísana tirunkó kawé'a wéiye agaimaréna siyáie.

⁹ Mináái túmo kárámaimo araénáémbó uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbó uráawisafenawara'a Téfítí séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'a wéiye-ai siyáie. Fí'omba mináái

sé'a Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Émbaramu Manikón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Manikó séna arupise úmai méraane siyáie

agaimaréna siyáie. ¹⁰ Émbaramu áuma ímba kárámai araénáémbó urónka'a Manikó wentáféna séna arupise úmai méraane séna ¹¹ Manikón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena arupise úmai méraandawi ómpo enáuma kárámai araénáémba uwó súwana miyá uráie. Miyáumai túmo ímbo kárámimo araénáémbó uráawiwara'a Manikón-aaisafesamo érai'e séna timankúnkúmba ontáféna Manikó séna arupise úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Manikón-aaisafesamo timankúnkúmba ésa pósa Émbaramuntafesa kentáa síwá'náraambaniye wésewe. ¹² Súmo kárámimo araénáémbó úndawisa wemá kentáa síwá'náma iyésá sune. Ímbo súmo kárámimo araénáémbó úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Manikón-aaisafeta

simankúnkúmba úndasafetaawe Émbaramun tafeta kentáá síwá'náma iyésá sùne. Émbaramu áumo ímbo kárámaimo araenáembo urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmba éna ména póna Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí tíwá'nán-iyé.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí Manikó símai fasi'ámakaimbo timinda-ai.

¹³ Naaófálá Manikó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai séna ewé enaisaafitantambo iyawiye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímba Émbaramu Manikóní áamámba arááiwakontafenan-ifo amankúnkúmba úntafena aantemba Manikó séna arupise úmai méraane súmbanifo Manikó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. ¹⁴ Manikó símai fasi'ámakon-ai Mósesembo simámakain-amaambo arááiwáewisafena ímba siyáifo Manikón-aaisafesa timankúnkúmba owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Manikón-aaisafesa timankúnkúmba owí úwoisafesa owisinó. Manikó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵ Amáán-ai wéraisasa taráyaantafena moórá-amba Manikómó aaisambó sénamo sáwímeyambo timinda-amba paápé uráiyé. Amáán-aaimo ímbo wérainkaka ímba taráisisina amáán-ai wéraiye.

¹⁶ Émbaramu Manikón-aaisafena amankúnkúmba úntafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. Miyáumai Émbaramun-aísaafitantambo iyawi Manikón-aaisafesa timankúnkúmba iyawi Manikó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átinkáimba timíníye. Ímba Manikó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmba uráintemba timankúnkúmba owí wemá úwoi túwa'nai iye. Manikón-aaisafeta simankúnkúmba úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé. ¹⁷ Manikón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma óne Manikó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Manikó púwómpinkembo iyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiyé. ¹⁸ Waási ímbo paápé iyan-tantaatafena Manikó Émbaramun tafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fi'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Manikón-ai aúfáífimba agaimaréna séna enaisaafitantambo iyawi sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáinka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹ Ááéma Émbaramu waurámbá kéna sáwífa'-aatai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínimbá mérowana póna ímba imáyáa éna Manikóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰ Manikó símaimo fasi'ámakon-aaisafena érai'e séna ímba kae'-ímáyáa éna fasi'ámai ména Manikón-áwí'a mósá maréna ²¹ séna Manikómó símaimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíníye séna ²² miyáumai Manikón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupise úmai méraane siyáiyé.

²³ Arupise úmai méraane siyáimba ímba Émbaramun tafena aantemba siyáifo ²⁴ kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó

Ísumba pukáimpinkemba Manikó íyáfasinankaraiwain-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmbo úndasafenasa séna arupise úmai méraawe wésiye. ²⁵ Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáásí sáwí-meyambo maisiyuwáindasafenasa Manikó Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Manikó wenaúranka'a arupise uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

5

Manikó arupisesaamo uwásínkáin-ai.

¹ Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Manikó wenaúranka'a arupisesa uwásinkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáisata mimbórái'a úmais méraumne. ² Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafenasa Manikó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Manikóe'a sámó kain-áempátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiye. ³ Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraitimba sirunkósá aamoí isatá minúbái-tántáá'ó wéraitafeta fasi'ámai méta ímba suwesarái ínta ⁴ mindásafena Manikó séna kawe'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiye. ⁵ Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáinda póna ímba sigaesá íníye. Manikó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Manikómó kentáásáfénamo óraa'-imayaamo ímbá aráásímimba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéiye.

⁶ Kesáá ímba fasi'ámai méraawanana Manikómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai indasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáiyé. ⁷ Arupise-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaamo senkakaa umbai tainínó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa puwówaisi ína puwówaisino ímba isáúmne. ⁸ Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai indasafenasa Ísu Káráisiti kumpukáiyé. Ísu Káráisiti pukáimpinkemba Manikó arumbó síminta mindása wéaraasimiye. ⁹ Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Manikón-aúranka'a arupise uwásinkarainta pónasa Káráisiti érai'a kentáásí sáwí-meyamba maisiyukaintafenasa Manikó ímba aaisambá síníye. ¹⁰ Kesáá Manikómbó síyamba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Manikóe'a mimbórá-ímáyáaráta méraundasa miyáumai Ísu Káráisiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹ Ímba mináái aantembanifo maarán-ááiwará'án-íye. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti Manikónté mimbórái'a uwásínkáisanasa póna Manikóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹² Maarán-áái ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Manikón-ai taráiyaimba póna sáwí'o on-ámba paápé uráiyé. Sáwí'a uráimba póna puwón-amba paápé uráiyé. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa puwón-ampa'a wégowe. ¹³ Manikómó Mósesembo amáámbo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráimba isaná Manikó misáwí'ó uráan-ai ímba agaimakáiyé.

¹⁴ Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo íyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráiyowasa wempákén-kwáási tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paapé índawimo índanteni'a éna Káráísitimo tuwímbai-tantaa'o índanteni'a ímba uráifo ¹⁵ sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-iyé. Ándámu Maníkón-aai taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo íyómba érai'-aain-ifo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kawé'á uwátínkáfa'a íyimba minánkó íyáákaraiye. ¹⁶ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó ímbá kaweté uwásínkáíye. Aifa-kánáa aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupise uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷ Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááíwáéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráísiti maarán-óráá-kawé-kísáú maiyáíye. Maníkóntáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawé-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupise uwátínkáísana Káráísiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisaugomba wéiyaakaawe.

¹⁸ Énifo minááígóni áwáuma maarán-ááin-iyé. Aifaráán-kwáásígó sáwí'o urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráísiti kawé'á urónkakemba sáwí'o uráampinkemba faútinkena aúí'o úmaimo maé'mae'o íyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹ Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káráísiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwífa'nanka arupise wéuwatinkaiye.

²⁰ Sáwí'o umbá Maníkó wení áamáamba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráíye. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráíye. ²¹ Ááéma sáwí'o urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááíwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráísata wenaúranka'a arupise úmaisaamo méraundasa kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aúítaamo úmaisa maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

6

Ísuwe'a kááísamaisaamo méraunda-aai.

¹ Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranáe ímba seró. ² Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneká'ó ta'ótotuwenamo wéraitemba kentááfímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³ Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráísiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisa méraunanasa kentáási sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena íyísata méraumne. ⁴ Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráísitiyeta puwúnasasa utarááwataaraa únanasa kentáási sáwí-imayaago ímba

ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fi'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba kentáá iyáfasisinkenaaraamba uráísata aúí'a úmais méraumne.

⁵ Ísu Káráísiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba iyáakaraintemba weséta káásimai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá imba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba weséta káásimai méraundasafeta aúí'a úmais méraumne. ⁶⁻⁷ Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo imbá sáwí-imayaago imba ta'ótotuwena wéraisana kentáásí sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áinana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa imba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'a pukáísana kentáásí sáwí-imayaago kentáá imba ta'ótokaiye. ⁸ Ísu Káráísitiye'a pukétaaraanta úmais méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹ Maarán-ááísá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaisana puwí-fási'áénkó imba ta'ótoraisana aneka'á imba wépuwiye. ¹⁰ Aoisaambó ombó tai'áíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena imba aneka'á puwéna iyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹ Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmais méraunanasa sáwí'o úndawisa imba ta'ótotuwena wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a káásimaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa-e-í'a úmais méraumne.

¹² Kentí sáwí-imayaasafe'a tiráásafe'a ofáínifo sáwí'o owí kembiwí imba ta'ótoraino. ¹³ Kentúsane kentiyáánamaisane imba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo iyáfasintinkaisa'o méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawé-kísáú aantemba máéro. ¹⁴ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma imba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵ Mináái imáyáa é'a simátiménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáárá'á imba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta imba úwoi sáwí'a úmaeta iyóno. ¹⁶ Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaimo ísáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyiyana wenaúranka'a arupíse uwátinkainiye. ¹⁷ Ááemo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaemba érai'-aai simátima'maesa iyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁸ Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹ Imba fasi'ámai méraantafe'a kesáái ísáíyan-aai simátimune. Ááema sáwí'a ónae sé'a fí'o-fi'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawé'á ónae sé'a kawé-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-í'a oro.

²⁰ Ááemo sáwí'o uwáí ta'ótokonka'a kawé'-ímáyáá ímbo umbá ²¹ sáwí'o uráamba káfé'a tigeamá wéiye. Sáwí'o untáféna imba kawé-tántáá'á

kentópa'a tiyáiyē. Miyá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a wéowe. ²² Maníkó sáwí'o umpinkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátinkaraimba pó'a Maníkóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³ Sáwí'o owi-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maé'mae'o onda-íta wéuwasinkaiye.

7

Maníkóní ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-ai.

¹ Kesí waásisono. Seyaafá'nánká ámáán-ai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a ámáán-aaigo káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiye. ² Ámáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaaikómó aúúm aráínka'a awaainínkó wesé'a káásímai méraisana awaaikómó púwísanamo ímbá káásímaimo méreyamba wétai'aiye. ³ Awwaaikómó méraínka'o aaregómó fi'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iyē sefó awaaikómó puwínanamo éna ámáánkomo sintembá fi'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iyē.

⁴ Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráísitiye'a káásímaimo méraantafe'a pukékaambo úmimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráísitiye'a káásímai méraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba iyáfasinankarawai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóní kísau wémaewe. ⁵ Ááema sáwí-imayaasafeta siráásísafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba íséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta siráásíafeta éta sáwí'a

éta púwónda-amba arááiwaeta ⁶ miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáísanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááeraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta

aú-amba Maníkóní ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóní ámáámbo ímbo wérainkakaa sáwí-imayaagoni áwáuma ímba ísáúsino siyáin-ai.

⁷ Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyē ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkakaa sáwí-imayaagoni áwáuma ímba ísáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸ Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempimbá sáwí-imayaa wéraimba pó'a minámáámhá taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne. Minámáánkómó ímbo wérainkakaa sáwí'o únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsino. ⁹ Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba ís'é'a kawé'úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaemba minámáámhá ísaraunda taraisónae sé'a taráiyanda ¹⁰ mindá púwóndawi úne. Minámáámhá arááiwakaundarakaa kawé'úmai mérausino. Minámáámhá taráiyawundawi pó'a púwóndawi úne-ai ísarumne. ¹¹ Minámáánkó séna ímba miyán-oro siyáimba kempimbá

sáwí-imayaago wéna póna karolá simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráiyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹² Miyáumai Manikómó Mósesembo simámakain-amaan-aii ímba miyá oró-áái Manikón-aii arupise-aii kawel-ááin-iyé. ¹³ Minkáwé'-ááigó ímba púwónda-i'a uwásínkaraiyo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiye. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbo taraisónae sé'lo taráiyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraurumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'lo uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraurumne.

Sáwí'lo úndawisaamo ta'ótokain-aii.

¹⁴ Amáámba Manikómpákémhá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'lo úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágóní kísau wémaumne. ¹⁵ Kawe'lo úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'lo úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawel-ímáyáá wéune. ¹⁶ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'lo úndasafe'a sé'a Manikó siyáin-amaamba kawel-ámáámhá-iyé súne. ¹⁷ Sáwí'lo únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímhá wéraisá'a sáwí'a wéune. ¹⁸ Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawe'lo únda kempímhá ímba wéraisá'a awánaraurumne. Kawe'lo úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawel'á wéune. ¹⁹ Kawe'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰ Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'lo únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímhá wéraisá'a sáwí'a wéune.

²¹ Áwáuma maarán-iyé. Kawe'á ónae sé'lo úndanifo sáwí-imayaago tafisimaena iyísa'a ²² kesirumpímhá Manikóní amáántafe'a aamoí úndanifo ²³ moorá-awauma kempímhá wéraisana sáwí'lo ónae súndawi kemhá tafisisaná Manikóní amáámhá kawel-ámáámhá pó'a arááiwaenae súndawi tafisisaná sáwí'lo ónaemo súndawi tafisímái ta'ótokaiye. ²⁴ Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba nááwa siyáiniyo súnana ²⁵ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti siyáisa'a Manikóntáfé'a súwí súne.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Manikóní amáámhá arááiwaenae súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiye.

8

Manikóní amútankomba arááimo taini'lo on-áái.

¹ Miyáumai Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitíyukaintafena Manikó ímba aaifímhá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíníye. ² Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráísiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmais méraunanasa Manikóní amútanko káráwiyisana Manikó aaifímhá ímba maisínkéna ímba sáwí-meyanta simíníye. ³ Manikó wení amáámhá siyáimbanifo sáwí'a ónae séta minámáámhá ímba kanaatá arááiwakaunda póna minámáánkó sáwíta úmais méraundafinkemba ímba sikaisata méraunanasa ánaemba Manikó

wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáféwe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáindasafenasa kumpukáiyé. ⁴ Manikó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááisafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Manikóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Manikóní áamángo siyáintemba miyásá úmaisá arupíesa ónaumne. ⁵ Sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Manikóní ámútankombo arááímo táinda-i'o owí wení kawe'-ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶ Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Manikóní némpa'a maé'mae'a onááfo Manikóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáo úmai aúí'a úmai maé'mae'a onááwe. ⁷ Sáwí-imayaasafesa tirááisafesa on-ímáyáá aantembo owí Manikóní áamámba ímba kanaa'a taawiyafésa Manikóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁸ Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táinda-i'o íyawi Manikó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹ Manikóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááímo táinda-i'a ímba é'a Manikóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráísitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwei ímba wení waásin-owe. ¹⁰ Ísu Káráísitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Manikó wenaúranka'a arupise uwátinkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹ Manikó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwará'ó éna puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Manikó miyá ínye.

¹² Kesí waásisono. Mináái imáyáa iyata ímba kentáási imáyáafinkeni'a éta Manikóní ámútankombo arááímo táinda-ita úmaisá méraano. ¹³ Sáwí-imayaasafe'o tirááisafe'o ombó éna Manikó séna méraawini áwáuma Manikóní némpa'a méraaro siyáifo Manikóní ámútankomo túwa'nai ina'o sáwí-imayaamo tuwé'o é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴ Manikóní ámútankomo sintembó owí Manikón-áánintomban-owe. ¹⁵ Manikó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwei ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Manikó wenáánintoni'a uwátinkáisa'a Manikómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶ Kesáá séta Manikón-áánintonta únesaamo súnnda Manikóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iyé wésiye. ¹⁷ Manikón-aráá'a úndasa póta Manikómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisá maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraimba póta ánaaemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Manikó wení fi'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aii.

¹⁸ Maarán-áái imáyáa é'a sé'a érai'a Manikó wení fi'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta imáyáa éta kentááfímbó wérain-umbai-tantaatafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹ Manikón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Manikómó úmakain-tantaako wai-waankowe

taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰ Naaófá'á Maníkó uwámakaintantaatafena séna kawáá'a uwáwíniye wení imáyáafinkemba séna ímba miwítí imáyáafinkemba siyáimba maarán-imáyáá éna séna ²¹ ánaaemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáitinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íniye. Kesí iyámpóimo fáitinkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'úmai wéniye Maníkó minimáyáá uráiyé. ²² Maarán-ááisá ísaraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakaintantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraiye. ²³ Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakaintantaa'ó simíndasafeta imáyáa ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴ Maníkó kawé'ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóiya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánasuwaunda-tantaatafeta ínta amu'maréta ímba awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ ímba awánáúnda-tantaatafeta amu'maréta méta séta érai'a paápé íniye séta ímba suwesará ínta fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶ Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa Maníkómbá áísai onanasááwa súwa'nai íniyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷ Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáásí imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisaiye.

²⁸ Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-imáyáá éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó ímbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹ Naaófá'á Maníkó wendé-i'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaa'o-i'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰ Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaaní'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-ai.

³¹ Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó iyamba ímba kanaa'á kentáá iyáákanaawe. ³² Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíníye. ³³ Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupíse uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafíntá maisinkánaáwe. ³⁴ Tuwímbai-waasi kentáásáféna puwíwae sésa ímba aafímbá maisinkánaáwe.

Ísu Káráisiti kentáásáfénasaawe séna puwéna iyáfasinena Manikón-ayáánurapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai ena Manikómpá'á inai wésiye. ³⁵ Miyá intáfésa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráisitiyetaamo méraundafakenta siyááwanasa Káráisiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tındawe aoisaambó wisinkétaawe sáwí'ó uwásinkéntaawe sáámo tándasaawe unáánkwtátó-iyaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tında Káráisitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá siyááwanasa Káráisiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye. ³⁶ Naaófá'á Manikón-ai aúfáífimba agaimaréna séna ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáfésa sésa tínkamónasa puwíwae-ímayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáfésa tínkamónasa puwíwae símae iyówe

agaimaréna siyáiyé. ³⁷ Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba ímáyaá únana Ísu Káráisiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáisata miwísá wéiyakaumne. ³⁸⁻³⁹ Maarán-áái érai'-ai isa'á ísaraumne. Manikó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Manikómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Manikómpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wiyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'ó wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'e wiyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Manikómó úmakaintantaa'e miyán-tántáátónkó ímba kanaatá Manikómpá'ó méraundafakenta siyááwanasa Manikó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwaiye.

9

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-ai.

¹ Kemá Póro Ísu Káráisitini waási é'a érai'-ai aantemba súnana Manikóní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-ai wésimatimune. ² Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á ímáyaá únana sirumbá isaná sirunkó umbái támae iyíye. ³ Míwí Ísu Káráisitini-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó iyámaiyanamo Manikómó siyuwáinanamo Ísu Káráisitimo ánaaembo uwásiyewainda mindá kanaán-íye súné. ⁴ Míwí kesí waási Ísarerin-andafakewi Manikó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení ámáámba simátimena símai fasi'ámakain-ai simátimena Manikón-ímáyáámó mósá maráán-amba aráátimuwasa ⁵ ááéraan-oraal'-waasi miwí tiwá'náma uwaná Ísu Káráisitini iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-íye.

⁶ Manikó Ísarerin-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Manikó fasi'ámakain-ai taráiyaiye ímba sénáisiye. ⁷ Émbaramun-aísaaftantambo uráawi ímba seyaafá'án-oyo tuwímbai Manikóní iyámpói owaná naaófá'á Manikó

Émbaramun tafena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Manikó siyáíye. ⁸ Minááigóni áwáuma maarán-íye. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-oyo Manikó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáíwai aantemba Manikóni waásin-owe. ⁹ Naaófá'á Manikó Émbaramun tafena símai fasi'ámakain-aaí séna sún-da-kanaa túna'a méraanana Séraa waaíyámpói ma'ankáiniye siyómba ¹⁰ mináái kentáá síwá'náma Áísáakintafena siyáíye. Wemá óraa'a éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampoi ¹¹ ímba matínkaroyasarai miníyámpóiyái ímba kísau maiyóyanka'a ¹² Manikó minínkóntáféna séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máiniye siyáíye. Manikó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraífo miwítí kísau ímba awánarena táántaraíye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máiniye siyáíye. ¹³ Manikón-aaí aúfáifimba miníyámpóiyáísáféna agaimaréna séna

Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba sínaeni'a úmaraune Manikó siyáíye agaimaréna siyáíye.

¹⁴ Tuwímбай mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Manikó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-íye. ¹⁵ Naaófá'á Manikó Mósesentafena séna sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune

siyáíye. ¹⁶ Miyáumai ímba waási tirááimo taintáfénawe waási kawe-kísáúmo maíyantafenawenifo Manikó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷ Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Mósesé méronka'a Ísipi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Manikó séna seyaafá'-máráfakén-kwáási kesí fasi'aéntámbó enane'ó úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a íyáfasinankaraumne Manikó siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Miyáumai Manikó wení imáyáafinkemba wembó arááimo taini'ó énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááimo taini'ó énamo tirumbó máráántembo ímbá tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Manikó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹ Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Manikó aafintá maisinkáíyo. Manikó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisínkáínta mindá sáwí'an-íye mináái ímba seró. ²⁰ Kembíwí úwoi-waasi méraafo Manikómó siyáin-aaí anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáano-ro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-márámá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésíye. Nóra séra kembá miyá uwásinkaaó ímba wésíye. ²¹ Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágárl'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmáresa moóráfimba úwoi-kísau maésa moóráfimba kawe-kísáúmo máémba mindá miwínén-íye.

22 Maníkó miyaráámbá wéiye. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'lo uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí méyámbá póna ááema ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaeмба tínkaminiye.

23 Kentáá wemparí'a úmarenasa arumbá uwásínkáinta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'lo uráan-kwaasi ímba ááema tínkamimba timu'maréna méraiye.

24 Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. 25 Miyáumai naaófá'lo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne.

26 Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'lo méraawisafe'a ánaeмба kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáíye. 27 Naaófá'lo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísíya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáámáíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínifo tuwímбай sáwí'lo úmaimo méraampinkemba tiyáíníye. 28 Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáíye. 29 Moóráfa'a Áísíya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímбай ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónódumu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino

agaimaréna siyáíye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbó uráan-ai.

30 Minááígóní áwáuma maarán-íye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmaimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráísitin-ai isésa timankúnkúmba ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátinkaraiye.

31 Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'lo úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe.

32-33 Maníkóní amáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainíye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbó uráantafena ímba arupíse uwátinkaraiye Maníkón-ai aúfáífimba Ísuntafena

símai agaimaréna séna

Maníkó séna isáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'lo timankúnkúmbó iyawi ímba tigasáfésa

ónááwe siyáíye

mináái agaimaréna siyáíye. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáíye. Óntanka'lo tanaambó faantembá Ísu Káráísitin-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáámbá fánááwe.

10

1 Maanáímó simátíménda isáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'lo úmaimo méraampinkemba Manikó faútinkaindasafena áfááraumai sirááima wétaisa'a Manikómpá'á inai símae'a iyúne. 2 Yúndaa-waasi Manikóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Manikón-aaigoni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. 3 Manikómó wenaúranka'lo arupisemo uwátinkáin-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iye sésa pósa Manikóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe. 4 Ámáámba arááíwaundasafena Manikó we-naúranka'a arupise uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááíwáén-amba Ísu Káráísiti séna minámbá tai'áífo kesááisafesa timankúnkúmba owísáféna Manikó wenaúranka'a arupise uwátinkáimbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

5 Manikó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa Manikó arupisesa uwásinkainiye

sen-ááísáféna naafá'á Mósesé agaimaréna séna minámáámbó seyaafá'ó arááíwaiyawi kawé'-úmai ménaawe

siyáíye. 6 Manikón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupise uwátinkáin-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wiyómpa'a iyénawa Káráísitimba áí'maenawa kumíniyo. 7 Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a kuréwa Káráísitimba áí'maenawa tiniyo. Miyán-áái

ímba seró. 8 Manikón-aaí kentirumpimbá ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáíye. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda 9 mináái maarán-iye. Ísu kentáásí Fasi'aénkón-iye afora'ó simátimé'lo kentirumpinkémbó sé'lo Ísu pukáimpinkemba Manikó iyáfasinankariyemo síyanamo éna sáwí'lo úmaimo méraampinkemba Manikó faútinkainiye. 10 Manikón-aaisafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupisesa uwásinkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'lo úmaisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. 11 Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

siyáintembo índawimpa'lo timankúnkúmba iyawi ímba tigeasáfésa ónááwe siyáíye.

12 Mináái seyaafá'-wáásí Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye Manikón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáíye. Manikó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwaé sésamo simámén-kwaasi óraa-kawé'a wéuwatinkaiye. 13 Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'lo úmaimo méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íniye agaimaréna siyáíye.

14 Manikó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba kanaa'á wésewe. Manikón-aaimo ímbo isááwimo ombá minááísáfésa timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Manikón-aaimo ímbo kosimátiméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á isááwe. 15 Ímbo ti'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna ásé-aaimo kosimátiméwi aamoi wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶ Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráiyawe. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunayasa minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaímo simátíméwasamo isésamo ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸ Yúndaá-waasi Ísu Káráisitín-aaí érai'a é'a ísaraawe sune. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna seyaafá'-máráfá'á wénesa simátímúwana minááígó wété uráiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Yúndaá-waasi mindá Ísareri-waasi minááígóni áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-iyé. Naaófá'á Mósese Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna

Yúndaá-waasi fí'onkaa-waasisafé'a sé'a úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a tirunkó sáwí'a uwátinkainiyé

Maníkó siyáiyé Mósese agaimaréna siyówana ²⁰ ánaaemba Áísáya ímba áá'a úwana agaimaréna séna Maníkó séna

nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aaí ímba sewifá'á paápé uráumne.

Maníkómbá aráásíméro-aaí ímba sewifá'á paápé uráumne séna

²¹ Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a wéowe

Maníkó siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáiyé.

11

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátinkáin-aaí.

¹ Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaá-waasi ímba ánaaemba tímakaiyé. Kemá Yúndaá-waasifinkemba é'a Ísareri-waasi é'a Émbaramun-áisaafítantambo úndawí é'a Pénisaminín-andafakewí úne.

² Naaófá'á Maníkó Yúndaá-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba tí'mátukaiyé. Íráiyaa-aaí agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'á Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³ Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póimo tufú'maimo agaimaráán-taarema tawísísukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwará'á sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴ Maníkó simámena séna ímbanifo kesí waási méraiyantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa

karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiyé. ⁵ Miyámó uráintemba kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátinkáiwaisafena Yúndaá-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe. ⁶ Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenafena wemparí'a úmakaiyé. Miwímó kawé-kísáúmó maiyáawín-anonda

ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

7 Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátinkáin-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Manikó táántaraimba taa-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba isáawasa tuwímbai ísaraawe. ⁸ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó séna tuwesarái uwátinkaumne súwana tuwesarái úwasa ímba kanaa'á aai ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe agaimaréna siyáisana ⁹ Téfiti agaimaréna séna

tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawe'-úmaisa méraumne síyambanifo minímáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maénááwe. ¹⁰ Miwí túrumba kafíkurainasaraamba ímba awánanááwe. Miwítí umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áiniye

Téfiti siyáíye. ¹¹ Mináái imáyáa é'a simátíménda isáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámba arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá onááwe. Yúndaa-waasi Manikón-aaí taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Manikómó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métinkáin-aaí isésa érai'e sembá Yúndaa-waasi isésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe. ¹² Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawe'-ámba arááiwaesa kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááiwoiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métinkáin-aaí.

¹³ Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Manikó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iye sune. ¹⁴ Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáiyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá iyana Manikó kawe'-ámpá'á métinkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵ Manikó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátimakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátinkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Manikómpá'á tíyana Ísu Káráisitini waási-i'a uwátinkainda pukésa iyáfasinesaraamba onááwe.

¹⁶ Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Tuwímbaimo tómbó ayááimó tafámbaimo Manikómbó ámémba mintómbá mútú'a Manikóndén-iye. Tuwímbaimo sésa mintái-ánú'á Manikóndén-iye sembá mintáimá seyaafá'á wendén-iye. ¹⁷ Moórá-taigon-awí'a órifíma kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Manikó minórífí-táigó ayáánamai anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órifé-táigó ayáánamai anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráíye. Afáá'-órifí-táigó ayáánamaiyaamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸ Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne ímba seró. Mintáigó

fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáigómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé iyóro.

¹⁹ Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Manikó kentáá máafusu'maraindasafena ayáanamai anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰ Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tinóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ina'a káráwiyoro. ²¹ Yúndaa-waasi ayáanamai-úrambilan-ófo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Manikó miyá íniye. ²² Manikó tuwímbari arumbá uwátinkena tuwímbari sáwí-meyambo tíminda imáyáan-oro. Sáwí'ó uráawi sáwí-meyamba tíména kembá kawé'á uwátínkáíye. Kawé'ó uwátínkáípa'ó ímbo maé'mae'ó íyanamo éna ayáanamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí miyá íniye. ²³ Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba íyanamo éna Manikó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. ²⁴ Fí'onkaa-waasi afáá'-órífi-táigó ayáanamaiyaamba owaná Manikó anai'uwásuwena kawé'-órífi-táífimbá máafusu'makaimba mindá umbái taráíye. Yúndaa-waasi kawé'-órífi-táiyáámbá owaná Manikó minkáwé-táigó ayáanamai anai'uwásukaifo aneká'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbái táinda kanaa'á íniye.

Manikó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáín-aii.

²⁵ Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafó sé'a afóra'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Manikómó wemparí'ó úmakaiwaimo Manikómpá'ó tiyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ²⁶ Miyáumai Manikó Ísareri-waasi sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Manikón-aii aúfáífimba agaimaréna séna

sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáíwai Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti sáwí-imayaa maitiyuwáíniye. ²⁷ Sáwí-imayaa maitiyuwáandara'a símaimo kááísamakanda-aii paápé íniye Manikó siyáíye

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáíye.

²⁸ Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-aii taráíyaamba pósa Manikóní namuro-wáásíyáámbá ompínkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Manikó símai kááísamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹ Manikó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íniye.

³⁰ Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Manikón-aii taráíyaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Manikó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹ Yúndaa-waasi Manikón-aii taráíyaawana kembiwímó arumbó uwátínkáintemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye.

³² Seyaafá'nánká Maníkón-aai taráisúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáiyé.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-aai.

³³ Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'imáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaimo Maníkómpá'ó wéraimba ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkómó imáyáamo ímbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máín-kisau ímba kanaa'á táísái úmai wémaewe. ³⁵ Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímba siwái póna wemá isarena timíwain-iyé agaimaréna siyáiyé. ³⁶ Maníkó seyaafá-tántáá'á umaráisana wení fasi'aémbá wéraintafena seyaafá-tántáá'á wéraimba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae iyimba érai'-aain-iyé.

12

Maníkóní kisaumo máén-aai.

¹ Kesi waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáintafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantemba maíyana aamoí uwátínkaino. Miyámó é'o é'a wen-imáyáá érai'a mósá maránááwe. ² Marapá'-waásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó iyamba Maníkómó sin-ááísáfé'a ewé siyana kentí imáyáa aúí'a uwátínkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawé-kísáú-áái isé'a wení sásá'-imáyáámó ímbá isanááwe.

³ Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máemba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé iyóro. ⁴ Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tiyayaanko wení kísau máisana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵ miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máisa méraunanasa ⁶ Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáásí kísausa máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-iyé sé'a miyán-oro. ⁷ Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro. ⁸ Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-oyo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-oyo miyán-oro. Kawé'o uwátínkááwi aamoimó iyapakemba miyán-oro.

⁹ Moórá-moramo tirumbó tímémba ímba karo'ó siyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a kawé-kísáú ta'ótóráaro. ¹⁰ Ísu Káráisitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá máráámbe aamoí é'a

méraaro. ¹¹ Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóni kísau kawe'án-oro. ¹² Ísu Káráisitimo kumíndasafe'lo amu'mar'élo méraamba tirunkó aamoí inana umbai-tántáá'ó kentópa'lo wéramba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Manikómpá'á inaí símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³ Manikóni waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tiya'lo é'a tóné naané tíméro.

¹⁴ Sáwí'lo uwátinkáawisafe'a Manikóntáfé'a sáwí'a uwátinkaaó ímba síyamba kawe'á uwátinkaaó seró. ¹⁵ Aamoimó owísé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶ Mimbórá-ímáyáá é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moóra-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáasa kawe'-ímáyááwárá'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷ Sáwí'lo uwátinkarewa'lo é'a anondáá ímba miyá uwátinkáaro. Waási túranka'a kawe'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸ Seyaafá'-wáásífimbá faru úmai ménæ sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹ Sáwí'lo uwátinkaiya'lo é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Manikó anondáá sáwí-meyamba timíniye. Mindásafena Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'lo iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a méyámbá tíménaumne siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ²⁰ Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáimbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'lo uwátinkáantafesa tigeamá íniye

agaimaréna siyáiyé. ²¹ Sáwí'lo owíní áwáuma ímba iyáákainifo kentí kawe-kísáúgó sáwí-kisaugomba iyáákaino.

13

Káráwiyaaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

¹ Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Manikómó fasi'aémbó ímbo tímakainakaaa ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Manikó miyáumaimo káráwiyawí iyáfasintinkaraiye.

² Marapá'ó káráwiyaaan-oraal'-waasi Manikó iyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisiyambo é'a Manikón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maenááwe. ³ Kawe'lo owí káráwiyaaan-oraal'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'lo owí káráwiyaaan-oraal'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaaan-oraal'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'lo é'a kawe'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴ Káráwiyaaan-oraal'-waasi túwa'nai íya'a kawe'-úmaimo méraiyantafena Manikó miwí iyáfasintinkaraiye. Sáwí'lo é'lo é'a miwí táároi inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'lo iyawí sáwí-meyamba tíménááfo inkáísóro. Manikó iyáfasintinkaraimba pósa sáwí'lo owí sáwí-meyamba tíménááwe. ⁵ Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Manikó aaisambá sífo sé'a káráwiyaaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaaan-oraal'-waasi tísamaifimba kífaero. ⁶ Miwí miyán-kísáúúmó máémba miyán-kísáú maíyantafena Manikó iyáfasintinkaraimba pó'a taakísí ⁷ fi'ó-fi'on-takisi

orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aaí.

⁸ Óntambo tímakaiya'a ayáátáaka'a ímba mé'a ááema tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá tímé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. ⁹ Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fi'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tinkamiyasa púworo. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-iyé.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰ Míwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Míwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹ Ísu Káráisitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo ímáyaamo ontembá ímba é'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáinda-kanaa kárika'a tínda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a tíniye. ¹² Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba tai'áimba pó'a kárika'a wiyómpa'ó sámó kaipa'a ménaafó mindásafe'a sáwí-kisau tínaemba uwáme'a tiyáántán-kwímái kawe-kísáú maé'a méraaro. ¹³ Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawe'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'lo on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawe-kísáúmó maiyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkáaro. ¹⁴ Sáwí-imayaasafe'lo tirááísafe'lo ombá ímba ewé siyamba tínaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

14

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

¹ Ísáaro. Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámaimo aráái'wáéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro siyamba míwítí fi'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro. ² Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmba owífinkémbá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náundasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa'ó ímbo fasi'ámaimo aráái'wáéwi sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama'a ínta nánaumne sewasá ³ seyaafá-tómbó naawí pói-ama'lo ímbo naawísáfesa ímba símai sáwí'a uwátinkáaro. Wenááísafesa timankúnkúmba ésa pói-ama'lo naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama'lo naawísáféna sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴ Moóráwígóni kisaufaken-ton-aantemba sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyááríka'a séna kawe-kísáú maé sáwí-kisau maé óne wení óraa'-waasigo wésiye. Fasi'aénkó kanaa'lá áwa'nai índa póna kawe-kísáú maéna fasi'ámai méíniye.

⁵ Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánáarááni'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká ímáyaá ésa moórá-aaimo

arupise-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupise-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶ Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Manikómpá'a súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfesa Manikómpá'a súwi wésewe. ⁷ Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Manikóndén-iyé. ⁸ Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹ Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo tímó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna iyáfásinkaiye. ¹⁰ Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráísitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátinkáaro. Manikó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísa índara'a Manikón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna sísaí índasafe'a mindásafe'a waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹ Minááísáféna Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáa mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Manikó óne sénáawe Manikó siyáiyé
 agaimaréna siyáiyé. ¹² Miyáumai minkánaámó tínda Manikón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáásí kisaugoni aambá kawe'-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááiwaiwae siyáin-aaí.

¹³ Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátinkáafo maarán-ímáyáa éta séta kesí waási kesí kísau awánésa sáwí'a óne sefáinifo kawe'-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iyé ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátinkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátinkainiye. ¹⁵ Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumne sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶ Kawe-tántáá'án-iyé sé'lo ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásinkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷ Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Manikó kentáará'ó káráwiyain-awaun-ifo Manikó kentáará'ó káráwiyaima maarán-iyé. Wenaúranka'a arupise úmai aáno úmai méraunanasa Manikóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiyé. ¹⁸ Miyámó ombá Ísu Káráísitini kísau máéwana Manikó aamoí uwátinkáísasa tuwánésa sésa kawe'-án-owe wésewe.

¹⁹ Mindásafeta imáyáa éta aáno úmáis méta moórá-mora-waasi fasi'aémbá timénae séta siyáántán-kwimáisa kisausa máéno. ²⁰ Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naanasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'lo né'lo ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Manikómó kentirumpimbó máín-kisaugomba sáwí'a ifáinifo

káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáámba mindá sáwí'an-iyé. ²¹ Póí-ama'e ándá-aran-done fi'o-fi'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'la imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'la miyámó ombá kawé'an-owe. ²² Mintántáátáfé'lo imáyáamo ombá Manikó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-imáyáásámbó ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawé'ó iní'a wéowe. ²³ Tuwímbai-tontafe'la kae'-imáyáá toké'a nánaum ína nánaumno sewí kentirumpinkén-imáyáágó ímba naaó sína'o né'lo é'a Manikón-aúranka'la sáwí'a ónááwe. Kentirumpinkén-imáyáágó kawé'an-iyé ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

15

Ísumo ímbo wesáfé-imáyáámó uráintemba miyán-oro-aaí.

¹ Kesáa Manikómpá'ó simankúnkumbo fasi'ámáisamo úndawisa Manikómpá'ó timankúnkumbo ímbo fasi'ámáimo owí túwa'naisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ² kentáásí ewaa'ó méraawi Manikómpá'á timankúnkumba fasi'ámae iyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³ Ísu Káráísiti ímba wesáfé-imáyáá úmba waásisafena imáyáa uráíye. Mindásafena naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Manikóntáféna séna símai sáwí'lo uwánkaraawi pósa kembá sáwí'a uwásinkaraawe siyáíye

agaimaréna siyáíye. ⁴ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimbo agaimakáamba maarán-áásíáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí ínata Manikón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfáí agaimakáawe.

⁵ Ímba tuwesaraí ína'la fasi'ámai méraaro séna Manikó túwa'nai iye. Ísu Káráísitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-imáyáán-oro séna Manikó túwa'nai isa'á ⁶ pó'a mimbórá-imáyáá é'a mimbórá-áái sé'la Manikón-áwí'la Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwí'la mósá maráámba mindásafe'la inaí sune.

Ísu Ísareri-waasiye fi'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-aaí.

⁷ Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórá-mora-waasisafe'la aamoí é'a miyá owaná Manikón-áwí'la óraa'a wéíye. ⁸ Naaófá'á Manikó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana Manikómó siyáintembo índasafena mifási'áén-ááímó paápé índasafena Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹ fi'onkaa-waasi sésa Manikó arumbá uwásinkáísata wenáwí'la mósá maráúmne siyantafena Ísu Káráísiti kunkáíye. Mináásíáféna Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna fi'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'la mósá maré'la imó súnnda enáwí'la mósá maráúmne

agaimaréna súwana ¹⁰ moóráfa'la agaimaréna séna fi'onkaa-waasiono. Manikómó wemparí'lo úmakaiwai tirunkó aamoí ína'la kentirunkówará'á aamoí íno

agaimaréna súwana ¹¹ moóráfa'la agaimaréna séna fi'onkaa-waasiono. Fasi'aénkón-áwí'la

mósá máraáro. Seyaafá'-wáásísé'a
 wenáwí'a mósá máraáro
 agaimaréna súwana ¹² Manikón-aaí simátímakowin-awí'a Áísáya
 agaimaréna séna
 Téfitin-afowan-awí'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana
 fi'onkaa-waasiya'o káráwiyindasafena Maníkó iyáfasinankainasa
 wembá amu'marésa ménaawe
 agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáíye. ¹³ Wesé'o méraiymba
 amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-íye. Wesé'a káásamai
 méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawé'a uwátínkáisana wení
 Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiymba amu'maré'a
 méraamba mindásafe'a inai sune.

Manikóní kisaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aaí.

¹⁴ Kesí waásisono. Imáyámo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawé'-
 wáási-úramba pó'a kawé'-ámbó arááíwáén-aaí seyaafá'nánká ísé'a kanaa'á
 wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne. ¹⁵⁻¹⁶ Maanáúfáífimbá
 tuwímbai-aaí fasi'ámáimo simátimunda mináái imáyáa iyantafena ímba
 sáá'a isa'á sune. Fi'onkaa-waasifimba Ísu Káráísitini kísau máéndasafena
 Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá
 simátimune. Manikóntáfé'a sé'a maafi'ónkáá-wáási ení waási owaná ení
 Ufaen-ámútánkó ení waási-í'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aaimómó
 índasafe'a wení ásé-aaí simátimune. ¹⁷ Ísu Káráísitiye'a káásamai
 mé'a Manikóní kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸ Ísu Káráísiti fasi'aén-
 ímáayáá simísa'a fi'onkaa-waasi Manikón-aaísafesa érai'e siyantafe'a kísau
 miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro.
 Aaí simátíme'a kisaumo maiyáunda ¹⁹ Manikóní ámútanko fasi'aémbá
 simísa'a fi'o-fi'on-kísau ímbo awánaraan-kísau maimaé'a kuráumne.
 Yérúsaremu-naopakemba fi'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráísitini ásé-aaí
 simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰ Kemá sé'a naaó'-
 nao'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-daopa'a ásé-aaí kosimátimenae.
 Kosimátímaakaan-kwaasifimba ímba kosimátimenaumpo fi'on-daopimpa'a
 kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái ímbo ísaraan-kwaasifimba
 kosimátíma'kaumne. ²¹ Naaófá'á Manikón-aaí
 aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna
 ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaeemba Manikóní aambá awánanááwe.
 Ímbo ísaraawi ánaeemba Manikón-aaí isánááwe
 agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráísitin-aaimo ímbo ísaraan-kwaasifimba
 kosimátíma'kaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

²² Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-aaí simátimundara'a kempá'á kónae sé'a
 únda simátimunda-kisaugo sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³ Kempá'á
 kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a káfé'a
 maanáópimpa'a kesí kísau taí'ásuwe'a ²⁴ kempá'á kónae-imayaa úne.
 Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméraana'a
 súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵ Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a
 Manikóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶ Manikóní waási Máséndóniyaa-
 marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawai taisasá Manikóní waási
 Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí

óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátime'naumne. ²⁷ Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawe'án-iyé. Yúndaa-waasi fi'onkaa-waasi Ísu Káráisitín-aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímemba mindá kawe'án-oro. ²⁸ Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹ Kentí naaópa'a koméeraanana Ísu Káráisiti áfáaraumai kawe'á uwátinkainiye-imayaa úne.

³⁰ Kesí waásisono. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Manikóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátime'a sune. Manikómpá'á inai sumpo kewará'á súwa'nai úmai fasi'ámai inai seró sune. ³¹ Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yundaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba érai'emo sewí sínkamofó sé'a súwa'nai úmai inai seró. Mifá'á Manikóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí íyantafe'a inai seró. ³² Minkísáú tai'ásuwaanana Manikómó ewémó sína'ó é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. ³³ Manikó aáno'o uwásínkáiwaisa kesé'a méraiye sé'a inai súnnda érai'-aain-iyé.

16

Kawe'-úmai méraaromo siyáin-ai.

¹ Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Manikóní waási Sénkíriyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ² Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwará'ó súwa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³ Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaáikón-áwí'a Ákwíraante'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísaua wémaumne.

⁴ Ááema sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai súwa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fi'onkaa-waasi fi'o-fi'om-barafakewi Manikóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe.

⁵ Mindáraití naaúmpa'a Manikón-imáyáa ésa túwaandu owísáfé'a kawe'-úmai méraaro sune.

Moóráwígon-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶ Moórá-ininkon-awi'a Máriyaantafe'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau wémaiye.

⁷ Kae'-Yúndáá-wáási túwí'a Ándónaikasiye Yúniyasintetafe'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráisitiye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai ma'é'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááema kesé'a ándáfa'a kuráaye.

8 Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. 9 Moórá Épáanintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráísitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sitékísintafe'a kawel'-úmai méraao sune. 10 Moóráwigo Ápérisi Ísu Káráísitini aampa'á fasi'ámai arááiwaíwaintafe'a kawel'-úmai méraao sune. Árisítopurasini akúntáfé'a kawel'-úmai méraaro sune. 11 Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráísitini waásisafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

12 Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindárai Fasi'aénkóni kísau wémaeyawisafe'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésisi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kísau wémaiwaintafe'a kawel'-úmai méraao sune. 13 Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráísitini kísau mo maénamo iyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawel'-úmai méraakaiyo sune. 14 Tuwímbai-tuwi'a Ásínkiritasiye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóni waási méraawisafe'a kawel'-úmai méraaro sune. 15 Tuwímbai-tuwi'a Fírórógasiye Yúriyaawe Nériyasiye wenámáanaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóni waási méraawisafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

16 Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráísitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawel'-úmai méraaro sewé.

17 Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátimakaunda-aai ímba arááiwaesa sésa karo'-áái simátiméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawel'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáási tínaemba uwátíméro. 18 Miyán-kwáási kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tirááisafesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanae sésa aai simátimesa símai tirumbá faiyaráawasa ímbo kawel'ó úmaimo aaimó isááwi minkáró'-ááisáfésa érai'e wésewe. 19 Kembiwímó ásé-aaimo fasi'ámaimo taawiyáfón-aai seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa é'a aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. 20 Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a káríka'a waántáwankomba iyáákanaawe. Kentáási Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae iyíntafe'a inai sune.

21 Kesé'a kísau mo máiwain-awi'a Tímóti kawel'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawel'-úmai méraaro sewé.

22 Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agaé'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóni waási úndasafe'a kawel'-úmai méraaro sune.

23 Moóráwigon-awi'a Káyási kawel'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáási mindáúmpá'á túwaandu

wéowe. Moóráwígon-awí'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawé'-úmai méraaro siyé. Moóráwígon-awí'a Kótasi Maníkóní waásigo kawé'-úmai méraaro siyé.

²⁴ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyimba érai'-aain-íye sé'a inái sune.

²⁵ Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aaí ásé-aaí simátimun-aaí ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááísafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tísaafítantamba uráawiye minááígóní áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶ Maníkón-aaí simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paapé íniye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáásí minááígóní áwáuma isánáawe. Minááísáfésa tímankúnkúmba ésa taawiyafiyantafena minááígóní áwáuma paapé uráíye. ²⁷ Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá'-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-íye.

Kemá Póro sún-da-aaí taí'áíye.

1 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'mórée-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi mátmakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Akáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááéma Póro Ísun-aii kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa mátmakaaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-i'a uwásinkena séna Ísu Káráísitin-aii kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáási waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanáúfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi isáaro. Maníkó wendé-i'a uwátínkaraisa'a Ísu Káráísitiye kááísamaimo méraawi isáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráísitimp'a inaimó sewiyé kembiwíyé Maníkó wemparí'a uwátínkaraiye. Káráísiti miwiyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wará'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

⁴ Kembiwísáfé'a isámai aasiyaasí Manikómp'á súi sune. Maníkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Manikómp'á súi sune. ⁵ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátínkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráísitin-aii simátímakaunata tirumpímbá ta'ótoke'a fasi'amai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimo marapá'ó kumínda amu'maré'o méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aii ímba wéiniye. ⁹ Maníkó sintembó wéena wenááninko kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sinteni'o

iwáí póna miyá íniye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aii.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aémbá símakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a ímba tuwínkaa'-é'a mimbóráfímbá mé'a mimbórá-imáyáá wé'e'a mimbórá-kísáú máero. ¹¹ Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáási tuwímbai tasimásimesa sésa keiyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaaawe. ¹² Mináísánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítaa kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráísiti kentáási óraakon-iyé wésewe. ¹³ Ísu Káráísiti mimbóráwígó óraako méraifo ímba tuwínáaro. Kemá Póro ímba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne. Ímba kentáfé'a isámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a isámai nombá maiyáawe.

14-15 Tuwímbai sé'a Póro kentáási óraa'-i'o indasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sùne. Kempinkémbá ímba sáwífa'an-ófo kae'-wáási túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkómpá'á súwi sùne. 16 Énifo moóráwígon-awí'a Sétefanasíye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a fí'owíma ímba maitínkaraumne. 17 Ísu Káráísiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaífo ásé-aaí simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaigoni áwáuma ímba ísáafo sé'a Káráísitin-aaí afora'á simátíme'a waásiti kawe'-ímáyááfínkén-áái ímba sé'a tafísúnda-aaí ímba simátímumpo afora'á Káráísitin-aaí wésimatimune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-íye-aaí.

18 Sáwí'o úmáimo méraawini aambó arááiwaéwi Ísu Káráísiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-aaísafesa sésa úwoi-aaín-íye wésefo Maníkómpá'ó kon-ámbó arááiwaundawisa mináásáféta séta Maníkó súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wésune. 19 Sáwí'o úmáimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

marapá'-wáási kawe'-ímáyáán-íye sen-ímáyáá tai'ásuwe'a fí'o-fí'on-ímayaawara'-waasiti imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáíye. 20 Marapá-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníkó séna minímáyáá sáwísamban-íye siyáíye. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wiyasa pósa aámámbó ísaraawi ímba aifa'á wiyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

21 Maníkó kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáási miwítí kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánánaáwe sùmbanifo imáyáa éna séna kesáásafesa timankúnkumbo íyawi sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútínkanaumne Maníkó súwata minásé-áái simátimunasasa tuwímbai úwoi-aaín-íye wésewe. 22 Yúnda-aaí sésa ímbo awánaanda-i'o inatá Ísu Káráísitin-aaísafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawe'-ímáyáán-íye sen-ímáyáá saafá ombánifo 23 kesáá Ísu Káráísitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaí simátimunasasa Yúnda-aaí mináái ísésa Ísu Káráísitin-aaí tínaemba uwáméwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawe'-ímáyááfínkén-áái ísésa úwoi-aaín-íye sewatá 24 Yúnda-aaí wásifinkene fí'onkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'o uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawe'-ímáyááfínkémbá Ísu Káráísiti pukáísana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'o úmáisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. 25 Marapá'-wáási sésa Maníkóní imáyáa úwoi-ímayaan-íye sen-ímáyáágó kawe'-ímáyáágó póna waásiti kawe'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-áámóísáénkó waásiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

26 Kesí waásisono. Maníkómó wení waási-i'o uwátínkonka'o máúwaini áwáuma imáyáan-oro. Kempímbá marapá'-wáási túranka'a kawe'-ímáyááwárá'-wáási ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-

wáási túranka'a fasi'aén-kwáási ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáási túranka'a túwí'o wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moórá-mora méraawe. ²⁷ Marapá'-wáási sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásifinkémbá Manikó wení waási-i'a uwátinkena marapákén-káwé'-ímáyááwára'-wáási Manikóní waási tuwánésa sésa kentáási kawé'-ímáyáá sáwísamban-iyé síyantafena Manikó miyán-kwáási wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáási sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásifinkémbá Manikó wení waási-i'a uwátinkena marapáké-fási'aénkwára'-wáási Manikóní waási tuwánésa sésa kentáási fasi'aémbá sáwísamban-iyé síyantafena Manikó miyán-kwáási wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁸ Marapá'-wáási sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'o uwátinkááwiye ímbo méraawiye Manikó wení waási-i'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáási sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáási tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Manikó wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁹ Manikón-aúranka'a miwí kentúwí'a ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Manikó wemparí'a uwátinkaraiye. ³⁰ Manikó Ísu Káráisitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráisiti kentáási kawé'-ímáyáágóní áwáu-ita Manikó uwánkaraiye. Ísu Káráisiti pukáintafena Manikó wenaúranka'a arupísesa uwásinkenasa wení waási-i'a uwásinkenasa sáwí'o úmaisaaamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáísata méraumne. ³¹ Minááísáféna naaófá'a Manikón-aaí aúfáímba agaimaréna séna moóráwigomo kesúwí'o mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'a mósá maráino agaimaréna siyáiyé.

2

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aaí.

¹ Kesí waásisono. Kentópa'o komaéwánda Manikón-aaí paapé uráin-aaí kosimátimewandara'a kesúwí'a maimaé iyíwae-aaí ímbo simátimewanda Manikón-aaí afora'á simátimakaumne. ² Ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'o komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aaí aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³ kentópa'o komaéwándara'a sáá'a úwana tata'á úwa'a aamoisaén-kwáási mé'a ⁴⁻⁵ aaimó simátimewandara'a Manikón-aaí safesamo érai'emo siyawini áwáuma ímba waásiti kawé'-ímáyááfinkémbán-ifo Manikóní fasi'aémpínkémbán-iyé sé'a simátimé'a Ufaen-ámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'a awánaraawe.

Manikóní kawé'-ímáyáágón-aaí.

⁶ Manikóntáfé'lo fasi'ámáimo méraawisafe'a kawé'-ímáyááfinkémbá kawé'-áái simátimune. Minkáwé'-ímáyáágó ímba marapá'-wáásifinkéné marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawifinkemban-ifo ⁷ minkáwé'-ímáyáágó Manikómpákémbán-iyé. Manikó maramó ímbo úmakonka'a séna to'mayaa é'a ánaeemba paapé onaná miwá kawé'á uwátinkainasa ságaen-aempa'a ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna minkáwé'-ímáyáa aúpá'á makáimba póna wérowasa ⁸ marapá'ó káráwiyaawi ímba kawé'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á

ímba tufúwana pukáisino. ⁹ Minááisáféna naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-

kwaasi timíniye. Túrantamba ímba awánéna táá'a ímba iséna ímba imáyáa uráan-tantaa'a Manikómó to'mayaa úmakaimba timíniye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁰ Énifo Manikó weni ámútankomba ai'marówana keséta ména Manikómó to'mayaa úmakainta aráásimakaiye. Manikóni ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Manikómó wenarumpin-ímáyáá énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. ¹¹ Waásimo ombá moóráwigoni imáyáa ímba wéawanaafo weni ámútanko aantemba wéawanaiyé. Miyáumai Manikóni imáyáa ímba wéawanaafo weni ámútanko aantemba wéawanaiyé. ¹² Manikó marapáké-fási'áémbá ímba siménasa weni ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Manikómó to'mayaa úmimo simínta awánáúndasafenasa weni ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³ Minááisáámó wésimatimunda ímba waásiti

kawe'-ímáyááfinkén-ááin-ifo Manikóni ámútanko simásímakain-aaisa wésimatimune. Manikóni ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Manikóni érai'-aaisa wésimatimune. ¹⁴ Manikóni ámútankomo tirumpimbó ímbo méraiwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántáátáféna séna sáwísamban-iyé séna marapá'-wáási Manikóni ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisaafó Manikóni ámútankomo tirumpimbó méraiwai aantemba mintántáá'á iséna kawé-tántáá'án-iyé wésewe. ¹⁵ Manikóni ámútankomo tirumpimbó méraiwai kanaa'á seyaafá-tántáákóni áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aaiye kawe'-ááiyé wéisaafó marapá'-wáási Manikóni ámútankomo tirumpimbó méraiwai tuwánéna miwítí kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

¹⁶ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á weni imáyáa arupise wéuwankaawe

agaimaréna siyáimbano Manikóni ámútankomo sirumpimbó méraiwaia Ísu Káráisitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáási kentáási kisaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

3

Manikóni kísau-waasi-taai.

¹ Kesí waásisono. Manikóni ámútanko tirumpimbó óraa'o úmimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'a kembíwí ímba miyá simátimé'a Ísu Káráisitintafe'o ímbo fasi'ámimo méron-kwaasi untáfé'a tuwíntuwe-tuwíntuwe'a simátimakaumne.

² Umarambó fasi'aén-tómbá ímba timé'o náambo tíméntemba Káráisitinqai ímba fasi'aén-ááifimbán-ifo fetóimó in-ááifinkémbá simátimakaumne. Ááema ímba kanaa'á isáántafe'a miyán-ááifinkémbá Káráisitinqai simátimakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a ímba kanaa'á wéisaawe. ³ Ísu Káráisitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásimó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴ Tuwímbai Póro kentáási óraakon-iyé sewasá tuwímbai

Ápórosi kentáási óraakon-iyé sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵ Kenkáí súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Manikóni kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Apórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbo uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶ Kísaufa'o ánáuntumbo ontembá Fasi'aénkón-aaí simátimewanana námáimo úmáimo fiyútúwáantemba Apórosi miyáumai túwa'nai úwana Manikómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáintemba wemá imáyáa timúwa'a wenáí tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo uwátínkáíwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Manikó óraa'o uwátínkáíwai wemá óraakon-iyé. ⁸ Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo iwáiyé mimbóráí'a úmai méraayamba póna Manikó miwítí kisaugoni méyámbá timíniye. ⁹ Kesé Apórosiye'a Manikóni kísau-waasi úya'a kembiwí Manikóni kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Manikóndésa úmpo miyán-ímáyáa kenkáisáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Manikómó in-dánkááni'a wéowe.

¹⁰ Manikó súwa'nai úwa'a kempimbá kísau maiyáumne. Naambó onkwáásiyá'ó káráwiyaiwaimo kawe'-ímáyáámó énamo áfombo fáintemba Ísu Káráisitín-aaímo simátímakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. ¹¹ Fí'on-afomba ímba faenááfo mimbórá-áfómbó Manikómó é'lo faimakáimba mináfómbá Ísu Káráisitín-iyé. ¹² Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámáimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísané iyasa tuwímbaimo ésa Manikóntáfésa fasi'ámáimo imáyáamo owí fasi'ámáimo waé'wae'lo índa-tantaa'a korí-óntántané fí'o-fí'on-ontantamba ónááwe. ¹³ Waásiti kísau ánaaemba paapé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'lo kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráisitimo kumíndara'a waásiti kísau paapé ínana tuwímbai-kísau tai'áínana tuwímbai-kísau úwoi wéíniye. ¹⁴ Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámáimo waé'wae'lo índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawe'-méyámbá maenááfo ¹⁵ wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóni méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawe'-úmai ménaawe. Waásiti moparáwímbó káwisasamo miwí aantembo kawe'-úmaimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

¹⁶ Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-uráafo Manikóni ámúntanko kentirumpimbá méraimba Manikóni amáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷ Manikóni amáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'lo uwátínkááwa'lo méraambo éna Manikó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸ Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro sune. Marapá'-wáási túranka'a kawe'-ímáyááwará'-wáásísá únemo sewí Manikón-auranka'a kawe'-ímáyáá iyantafesa marapákén-kawé'-ímáyáá ímba

aifaráámbán-iyé seró súne. ¹⁹ Marapá'-wáási kawé'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Manikó séna sáwí-imayaan-iyé wésiye. Minááísáféna naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna marapá'-wáási miwítí imáyáa mósá márááwana Manikó sisaná miwítí imáyáago karo'á wésimatinkaiye
 agaimaréna súwana ²⁰ moóráfa'a agaimaréna séna kawé'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiyé
 agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá ma'maé iyóro. Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe Ápórosiye Pitaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiyaná'i mindámo túwa'nai índa wéraiye. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paapé índa-tantaa'wara'e mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráisitini waási owaná Káráisiti Manikóndén-iyé.

4

Fasi'aénkóní aantá-waasi-taai.

¹ Kembiwí kentáásáfé'a imáyáa é'a sé'a Káráisitini kísau-waasi ésa Manikómó aúpá'ó makáimba aráátimena séna mináái simátima'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyo siyáiyai owé-ímáyáán-oro. ² Moóráwigoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-oro. ³ Manikóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwiyá'ó fí'owiya'o sé'a kawé-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'iyó sé'lo sembá ímba óraa'-imayaa é'a kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawé-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'iyó súne. ⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawé'-aantemba uráanemo sínda kawé-kísáúwá'í sáwí-kísauwa'iyó-aaí ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé póna wésuwanaíye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a kumeupá'ó áwiyokaimba sára'a maréna waásiti imáyáa afora'á makéna seyaafá'-wáási miwítí kísausafena tuwinéna túwí'a mósá maráíiyé.

⁶ Kesí waásisono. Arupise iyantafe'a simátimakaunda-aaí Ápórosiye kesé'o siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a siyáumne. Manikón-aaí aúfái-wandaafimba agaimaréna siyáantemba miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'o wéiyomba miyá ímbo oráámbá wéowe.

⁷ Kembiwí ímbo iyáákaraawin-oyo miyámó

on-kwáásí-í'a Manikó uwátínkaraiye. Manikó miyán-kwáásí-í'a uwátínkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáá keyáárikata miyán-kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó mjarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawé'-wáási-í'a úmaisa méraumne. Ímba Apórosiye Póroe'a simásímakaayan-imayaafinkemban-ifo kentáásí imáyáafinkenta Manikóní imáyáa íseta mindáraisá iyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó iyáákaraankakaa keráíwará'á miyáumaiyai iyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba iyáákaiwae sé'lo sínda ímba iyáákaraawe.

⁹ Imáyáamo únda Manikó wení aantá-waasisa seyaafá'-wáási tínaaempata

sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási túranka'o mótinkesamo tínkamontemba wiyómpaken-kisau-waasi túranka'e waási túranka'e Maníkó kentáá miyá uwásínkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰ Ísu Káráisitín-aaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-waasin-owe wésefo kembiwí kesáfé'a sé'a Ísu Káráisitiye kááísamaisa méta kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne wésewe. Kesáá aamoisaén-kwáásísá úna'a kembiwí kesáfé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹ Maníkóni kísau maimaéta wénundasa ááéwe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kawé'-únánkwátói makáunasasa sínkamowata ¹² tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kisau maéta óntamba máúnasasa simaimo sáwí'o uwásínkáanta Maníkó kawé'á uwátinkaiyiye-aaí simátimunasasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'ámai méta ímba ifátuwaunasasa ¹³ kentáá súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáá kawé'-áái simátimunasasa ááéwe káfé'e kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-oyo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴ Kesí iyámpóisone sé'o imáyáamo úndawi táako péé sína'a isé'a kawé'o iyantafe'a maanáufái wéagaumne. ¹⁵ Káráisitini waási owasá sáwífa'nanka Ísu Káráisintín-aaí simátímémba ímba sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráisitín-aaí simátimewana'a Káráisitiye'o kááísamai méraantafe'a keyáá kentifomá úne. ¹⁶ Mindásafe'a wa'wisé sé'a kemó úndantemba miyán-oro súne. ¹⁷ Mindásafe'a moóráwigomba Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wéna wíniye. Wemá Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiwai ímba siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kempá'á wéna Ísu Káráisitín-aúranka'o méraunda-aaíye Maníkóni waási naaó'-nao'o méraawi simátimunda-aaíye kosimátiména kemó méraundanten-úmai méraaro-aaí kosimátiminiye.

¹⁸ Kempínkémbá tuwímbai sésa Póro úwoi aúfáífinken-aaí wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ímba tíníye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹ Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a kárika'a kentópa'a wé'a túmo maimaé iyówi siyáan-aaí aantentafe'a ímba kónaumpo miwítí fasi'aémbá Maníkómpákéná'íyo awánaandasafe'a kónaumne. ²⁰ Maníkómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-íye. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyaiwo Maníkóni fasi'aénká'ó méraawi miwíyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'a Maníkóni fasi'aénká'á méraa ina Maníkóni fasi'aénká'á méraaó sé'a kotuwánánaumne. ²¹ Imáyáan-oro. Kembiwífá'ó ímbo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawé'-úmaimo méwa'a ken-ímáyáá é'a faru úmais koménaumne. Ímbo miyámó uréwa'o é'a fasi'ámai arupíse kouwátinkanuumne. Mindásafe'a imáyáan-oro.

5

Afowán-awaainimbo maiyáin-aaí.

¹ Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawí'a éna afowán-awaainimbo maiyáíye sewalá isáúmne. Kembiwí Maníkóni waási miyá-sáwí'ó uráiwaintafe'a étuwaao ímba sewaná úwoi miyá ímbánifo waántawankoni aambó arááíwáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ² Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawí'a wéisa'a kawé'á

úmáisa méraumne karo'á sé'a kentúma maimaé wéiyofó sáwí'ó uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáási ai'mátuwaaro. ³ Kemó kentópa'o komékaa minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aaiimbá maenké'a sáwí'a wéiye súšina. Kemá némpa'a mé'a kesí imáyáago kentópa'a wérisa'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aaiimbá maiyánkaraumne. ⁴ Túwaandu iyampimba kesí imáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwisé'ó wéraintafe'a misáwí'ó uráiwaimba aaiimbá maénkáaro. ⁵ Manikóni waási káráwiyaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbai-tántáá'á aminana sáwí-amba tuwáinana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáindasafe'a miyá é'a aaiimbá maenké'a aúwáaro.

⁶ Kawe'á úmáisa méraumne sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo ímbá seyaafá-kisááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'ó índawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷ Tíyótaimo í-tánón-kánáámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráin-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisipi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aúí'a úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawe'-úmai méraaro. ⁸ Sáwí'ó é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawe-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba aamoín-oro.

⁹ Ááéma moórá-aufai agaimái simátimé'a sé'a aare-úméné waai-úménémó owisé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰ minááímó siyáunda Manikóni waásifinkembo miyámó owisé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási aare-úméné waai-úméné fi'ó-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Manikóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásisáfé'a ímba sé'a Manikóni waásifakewimo miyámó isáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási seyaafá'-márafá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwisé'a úwoi méraaro. ¹¹ Énifo agaimakáunda-aigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwái aare-úméné fi'ó-fi'on-tantaa'-umene aúrante-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Manikóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'ó uwátinkena uwóí'ó on-dómbá néna uwóí'ó owisé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aigoni áwáuma miyán-áásáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³ Ímbo Manikómpá'ó tiyáawi kemá ímba aaiimbá maitinkánaumpo Manikó aaiimbó maitinkáinda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá Manikóni waási sáwí'ó uráawi aaiimbá maitinkáaro. Kempínkémbá moóráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

6

Fasi'aénkóni waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda arupise uwátinkáaromo siyáin-aii.

¹ Moórá-aaimo sáwí'ó ombá simátiménda isáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'ó ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásifá'á mátinkare'a aaiimbó maitinkáamba sáwí'a wéfo Manikóni waásiti óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupise oro. ² Ánaaemba Manikóni waási óraa'-waasi-í'a ésa seyaafá'-márafákén-kwáási táái isésa kawe-kisáúwé sáwí-kisauwe sésa

tuwínkaa'-ésa ánaaemba miyá ónááfo káfé'a kári'-aai kanaa'á símai arupíse oro. ³ Ánaaemba wíyómpaken-kisau-waasi-taaimo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taaimo arupísemo iyamba mindá kári-tantaa'an-iyé. ⁴ Moórá-tantaa'o arupísemo ónae sé'ó é'a Manikóni waásifimbo túwí'o ímbo wérainda-waasisafe'a arupíse uwásínkáaro ímba sé'a túwí'o wéraindawisafe'a arupíse uwásínkáaro seró. ⁵ Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ífátuwe'a kawé'ó iyantafe'a maanáái agáúmne. Kemiwi sé'a kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo ímba aái isámai arupíse wéuwatinkaafo ⁶ Ísu Káráísitin-aaisafesamo ímbo timankúnkumbo iyawiyala mátinke'a sé'a moórá-aai arupíse uwásínkáaro sé'ó ombá mindá sáwí'an-iyé.

⁷ Waántáwankon-imayaamo on-kwáásiyá'ó mátinke'a aafimbá maitínkáamba sáwí'a é'a Manikóni aamba ímba kawé'-úmai wéaraaiwaewe sune. Kentí óraa'-waasimo isátinkaiyan-aagimo éna ayááímó úwoimo wéinda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Manikó waántáwankon-imayaamo on-kwáásifá'ó aafimbó maitínkáamba mindá óraa-sawí'an-iyé. ⁸ Miyámó ombá Manikóni waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹ Sáwí'o owímó Manikómó káráwiyaipa'o ímbo wíyantemba wéowe. Karo'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aai isáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Manikóntáfésa ímba aamoí ésa waaí keiyái kesuwaaininé sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰ umémbó ombá túraniyamba ésa uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáási Manikómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. ¹¹ Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéofó kentáási Manikóni ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Manikóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóni kisaumo maíyan-aai.

¹² Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawé'a wéuwatinkaiye sé'a moórá-aai seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'o únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo sune. ¹³ Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena ímba póna Manikó minkáé-tántáá'á tai'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maaran-iyé. Túwawaatamba ímba aare-úmémbó iyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóni kisauma máero. Miyámó iyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iyé. ¹⁴ Manikó Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a iyáfasisinkainiye.

¹⁵ Kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaamba ímba pó'a sáwí-anka'o nínandinimba ímba maíyé'a mimbórá-túmá ma'mái méraaro. ¹⁶ Moóráwigo sáwí-anka'o nínandininkoe'a méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Míndásafena naaófá'á Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna minkáé'nárai mimbórá-túmá ma'mái méraaye

agaimaréna siyáiyé. ¹⁷ Énifo Fasi'aénkóe'lo kááísamaimo méraiwai wení ámútanko wesé'a méraisana mimbórái'a úmai méraiye.

¹⁸ Aare-úméné waai-úménémó ombá tíngaemba uwáméro. Fí'o-fi'on-tantaa'lo sáwí'lo wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úméné wéomba túgo sáwí'a wéiye. ¹⁹ Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéramba póna kentúma Ufaen-ámútánkóni naambó wéramba é'a ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááimo táinda-i'a úwoi ónaumne ímba seró. ²⁰ Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-ofo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae iyóro.

7

Aaremó máén-aaí.

¹ Tuwímbai-aaimo agaimáimo sísai uráan-aaisafe'a simátimune. Awá'-wáási aaré ímba maésa úwoimo méraiymba mindá kawé'án-iyé. ² Énifo kembiwí úwoi waásifimbo méraawi aare-úméné waai-úméné óraa'lo ompímbá méraantafe'a umémbá únafo sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá kawé'án-iyé. ³ Waaigó wenáúma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáúma ímba ta'ótorainifo awaainínkóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. ⁴ Awaainínkó wenáúma ímba we káráwiyaifo awaainínkó káráwisana awaainínkó káráwiyaíye. ⁵ Ímba aambá faiyésarai énifo kanaán-iyé sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inai símaesarai iyantafesarai kári-kanaa saagáyáaye. Minkánáa tai'áinasarai mimbóráfimbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á kentúra'a káráwiywana ayáatááka'a nénka'a méyana kawé'ó úmaimo méraiya-fasi'aemba tai'áinana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó sé'a simátimundantemba miyán-oro.

⁶ Minááísáfé'a ímba fasi'ámai simátimé'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-ááísáfé'lo sísai omba simátimé'a sé'a miyámó íyamba kawé'án-iyé súne. ⁷ Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

⁸ Simátiménda awá'-wáásiyé keto'-íniné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawé'án-iyé. ⁹ Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'lo káráwiye'lo é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ifo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'a únafo sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-iyé.

¹⁰ Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'a súne. Ímba kesí imáyáafinkemban-ifo Fasi'aénkóni imáyáafinkemba simátimune. Aaregó awaainínkómbá ímba auwéna kóino. ¹¹ Énifo awaainínkómbó auwénamo éna fi'omba ímba waaí máino. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaainínkómp'á tino. Waaí ímba kentuwainínkómbá ti'mátuwaaro.

12 Moórá-aaimo simátíménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáifo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-inínkó awaaikóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaino. 13 Énifo awaainínkó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaino. 14 Waaigó Manikón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Manikón-aaisafena amankúnkúmba in-inínkóe'a taankarotámai mérintafena Manikó séna awaaikó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Aaregó Manikón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-inínkó awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai mérintafena Manikó séna awaainínkó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Manikóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisinó. Énifo miwísáféna Manikó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-iyé wésiye.

15 Keákwákómó ombá awaaikó Manikón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá iyamba kanaa'á wété ónááwe. Manikón-aaisafena timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété iyamba kanaán-iyé. Manikó faru úmai méraiyanafena táantaraimba pósa auwé'a kónae sé samo ésa kanaán-iyé. 16 Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Manikón-aaisafena amankúnkúna ini ina iniyo. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waaí ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Manikón-aaisafena amankúnkúna ini ina iniyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááema tuwé'a wété oro.

Manikó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai méraaromo siyáin-ai.

17 Manikó seyaafá'-wáási tínkámae kuráimba wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai miyáumai méraaro. Manikóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. 18 Manikómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo mé'lo Yúndaa-waasi kentúmo kárámai araénáembo owasamó fi'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araénáembo owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fi'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. 19 Túmo kárámimo araénáembo owasá ímbo túmo kárámimo araénáembo owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Manikón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-iyé. 20 Manikómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. 21 Manikómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'lo é'a tuwánááwe. 22 Fasi'aénkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááísamai mére'a tu'makákáámba méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Káráisiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. 23 Ísu Káráisiti pukáimba kentáféna mimbéyámbá uráisa'a wení waási-i'a uráamba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'lo é'a a'áo seró. 24 Manikómó wení waási-i'lo uwátínkarainka'lo méraanten-úmai Manikóe'a kááísamai méraaro.

Awá'-wáási táái.

²⁵ Awá'-wáásísáféna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba sùne. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáintafe'a sùnda-aai pó'a kawe'-ááiyémó síyantafe'a simátimune. ²⁶ Umbai-tántáá'ó wérainatafe'a imáyáa é'a sùmpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó iyamba kawe'-án-iyé. ²⁷ Aaremo makáawi ti'mátuwanáe ímba síyasa aaremo ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. ²⁸ Énifo aaremo miyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó miyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré miyasa waai miyambo iyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wérainba mindá imáyáa é'a miyán-ófo sé'a aaré ímba miyasa waai ímba miyambo iyamba kawe'-án-iyé sùne.

²⁹ Kesí waásisono isáaro. Maníkómó siyáin-kanaa ampáánká'á tai'áinífo aaremo makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremo ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kisausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰ Tirunkómó umbaimó taiwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwái mésamo Maníkóní kisausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwái mésamo Maníkóní kisausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kisausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹ Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kisáúmó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kisausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áinda pó'a sùnda-aai marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-iyé seró.

³² Marapá-tántáátáfé'ó ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáási Fasi'aénkóní kisausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéfo ³³ aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainintómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴ kae'-imáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ináámárúwé Fasi'aénkóní kisausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kisáú wémaewe.

³⁵ Aaré ímba miyasa waai ímba miyamba oró-áái ímba sùmpo túwa'nai onda-áái simátimé'a kawe'-úmai méraiyantafe'a mináái simátimé'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kisau aantembo miyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶ Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa'a énamo séna ímba kawe'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíníye. Maíndamo éna kanaán-iyé. ³⁷ Moóráwigomo aaremo maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámamo énamo wenáúra'ó káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méíníye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawe'-án-iyé. ³⁸ Miyáumai moóráwigo aaremo aái tarímakaindawimo

maínda kawel'án-ifo moóráwigomo aaremó aai tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawel'án-iyé.

³⁹ Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraindara'a kááisamai méraiyna awaaikó puwínana waaisáfénamo ankáínana Fasi'aénkóni waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰ Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo mérainda arunkó kawel'á ínana mérainiye. Maníkóni ámúntanko minááisáféna mimbórá-áái wésiye-imayaa úne.

8

Pói tufú'mai karo-fási'aénkómbó ámén-ai.

¹ Agaimái síesai e'a sé'a póimo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó máraámba minámá'a méyámba'maimo naandasá kanaawá'iyó-aaimo síesai e'o sen-áái simátíménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aaí ááema ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé iyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawel'án-iyé. ² Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo siyawi ímba kanaa'á awánasaraafo ³ Maníkómbó tirumbó áméwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasariye.

⁴ Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póimo tufú'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'a méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-oyo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwí Maníkó iyé-ááisá ísaraumne. ⁵ Wiyómpa'e marapá'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáásí fasi'aénkwáráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a weraifo ⁶ kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáásí Maníkó éna kentáásifowa iyésá sune. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waasi-i'o úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fási'aénkó méraimba Ísu Karáísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkáta méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáási owé-áái ísaraumne.

⁷ Minááisá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai pói tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa tímé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááéraan-imayaa paai ésa waántá-waasi tímém-poiman-iyé sésa mimpóimó wénaamba tirumpin-imáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóimá ímbo naaráámbá náúmne wésewe. ⁸ Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. ⁹ Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwimó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-imáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda kanaán-iyemo sen-kwáási waántá-waasiti ámáán-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo

fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. ¹¹ Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iyé wésemba mindá Manikóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentifá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. ¹² Kentifá'awaawi sáwí'a uwátínke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraan-imagaa sáwí'o uwátínkáámba Káráisitimba sáwí'a wéuwankaawe. ¹³ Kemá Póro súne. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesifá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááiwáéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímbo arááiwaenaawe.

9

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-aaí.

¹ Waási kembá ímba wéta'otoraafó Manikó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-i'a uwásínkaraiwai é'a súrantamba kentáásí Fasi'aénkó Ísumba awáné'a wení kísau kempimbá komaéwánda suwáné'a Manikón-aaisafe'a timankúnkumba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paápé uráiyé. ² Tuwímbai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ifo úwoi-waasin-iyé sewa'á kembíwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó sí'marówa'a kembíwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkumba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iyé seró.

³ Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-aaí simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iyé sembá maarán-áái anondáá simátimune. ⁴ Ásé-aaí kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'lo úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁵ Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aaímo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó áí'mae'lo ásé-aaímo kosimátíme'lo kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráisino. ⁶ Tuwímbai ásé-aaí kosimátíma'kaamba tómbó méyámba'mai náiyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápáasiye kenkáisáfé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náiyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyesarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imagaa wéowe.

⁷ Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáásí miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáúfakén-tómbá wénaawe. Póimo awíyówí mim-póimá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. ⁸ Mináái waásiti imáyáfinken-aaí simátimumpo Manikón-aaí aúfái-wandaafimba miyán-ááimó weraimba simátíménda isáaro. ⁹ Manikó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna

waásiti tómbá wítí-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-aísamai támai mapándáampa úmai ásima fitúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kará'umakewana úwoi ména tuwímbai náíniye siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíniye. Manikó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo ¹⁰ kentáásáfénawara'a mináái siyáiyé. Kisaumo owí mifakén-tómbá

nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹ Miyáumai kempímbá Manikón-aaí kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simiyanta kawé'án-iyé. ¹² Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Manikóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-iyé. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráisitín-aaí ímba ísáafo séta kemó kísau mo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kísau wémaeta ímba ífátuweta óraa-kísau maiyáumne.

¹³ Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kísau mo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntantaarera'o Manikóntáfésa póí tufú'mai wéagaewi mimpinkén-tómbá úwoi wénaan-aaí ísaraawe. ¹⁴ Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aaí kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timiyasa nánááwe siyáiyé.

¹⁵ Kempímbá komé'a Ísu Káráisitini ásé-aaí kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táina'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísauraken-tombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisínkaaro. ¹⁶ Manikó óraaka simásímakaisa'a ásé-aaí simátimé'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáálá paápé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷ Kesí imáyáafinkembo ásé-aaímo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Manikó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸ Mindá érai'-aaí póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-iyé. Ásé-aaí wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénááwe. Ásé-aaímo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba seró. Ásé-aaímo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹ Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo ímba maéta miyán-tántáál'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Manikómp'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Manikómp'á wétewe. ²⁰ Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkumbo iyantafe'a Yúndaawaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Manikó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minamáánkómó ta'ótokainkwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkumbo iyantafe'a miyá uráumne. ²¹ Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkumbo iyantafe'a fi'onkaa-waasi Manikóní ámaámbo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú maé'a Manikóní ámaámbo Ísu Káráisiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. ²² Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáási túwa'nai únasa Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkumbo iyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne.

Tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo iyana sáwí'lo úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³ Ásé-aii wété ínana Maníkó kawé'a uwátinkena kenkwárá'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴ Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákéna méyámbá kowémaena aamoí uráiyé sen-áái wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. ²⁵ Kesúma fasi'áínkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áinda-meyambo maíyantafesa miyá wéfo waé'wae'lo índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. ²⁶ Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'lo wéram-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. ²⁷ Ímba kesúra'lo sirááiimo taintembánifo Maníkómbó arááiimo taintembá arááiwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aii simátimunana ánaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

10

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aii.

¹ Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaa-waasi síwá'nása Ísípí-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'lo uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísípí-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'wáási túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ² miwítí óraako Mósesee'a kááísamai mérowana Mósesé mináínámbá arááiwa'maena wéguwana kentáa síwá'náma miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesé kofatowásá miwíwárá'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴ noné tóné ímbo wéropala wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba faimarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráisitín-iyé súne. ⁵ Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkón-aaimo arááiwáeraamba sáwífa'nanka ímba arááiwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoí uwátinkena máásai-marafa'a tínkámaena wénuwasa pukáawe.

⁶ Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'lo untáfésa aamoí uráafo kesáá miyásá únafó séta miwímó uráantafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷ Miwífínkémbá tuwímbai karo'-mánikómbá úmakesa wen-ímáyáa mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááisáféna Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné násuwesa iyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karo'-mánikóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiyé. ⁸ Miwífínkémbá tuwímbai aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Miyámó untáféna mimbórá-kánááfímbá Maníkó sáwífa'-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹ Miwífínkémbá tuwímbai Fasi'aénkómbá ma'mái

awánésa sésa Maníkó kentáará'á ímba kawe'-úmai káráwiyaiye karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiye. Miyá untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowasá pukáawe. ¹⁰ Miwífinkémbá tuwímbai Manikómbá í'ai ánkaraafo kesáá ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Manikómó wiyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹ Miwífímbá miyán-tántáá'á paapé úwana Manikón-aaí aúfáifimbo agaimakáimba kesáá tai'áinda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹² Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórátantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³ Sáwí'o iyan-umbaitantaa'o kemp'á'ó tiyáimba mindá seyaafá'-wáásifá'á tiyáiyé. Maníkó áfombo faiyáiwai séna sáwí'-fasi'aen-tantaako kemp'á'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áámáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónááwe.

¹⁴ Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo uráantemba miyá únafo sé'a karo-fásí'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá máráámba tínaemba uwáméro. ¹⁵ Kawe'-ímáyáámó on-kwáásí owa'á óraaka simátimé sé'a simátimunda-aaí kawe'-úmai imáyáan-oro. ¹⁶ Ísu Káráisitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Manikómp'á'á súwi séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráisitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráá-tómbá tafámbaisa náúndasa maará séta Ísu Káráisiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷ minaráá-tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpinkéntáámó seyaafá'nánkátá náúndasafeta mimbórá-wáási-í'a úmaisa méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásiyáántá úmaisa méraumne.

¹⁸ Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Manikóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a póí tufú'mai agaimái amésamo ombá Manikóe'a káásamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰ Súnda-aaigoni áwáumo simátiménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Póímo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Manikómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o káásamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiye. ²¹ Fasi'aénkóe'a káásamai mésa waántá-waasisé'a káásamai mésamo ombá ímba kawe'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²² Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó ímba aifarááwín-iyé síyanamo éna aaisambá tiyíniye. Manikóní fasi'aénkó kentáási fasi'aémbá iyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³ Kempinkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá Póro sune. Tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á uwátínkáisana tuwímbai-tantaa'o ombá ímba túwa'nai iye sune. ²⁴ Miyáumai kesáfé'o

túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fi'owiwara'o túwa'nai íyan-kisauwara'a máero. ²⁵⁻²⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna marawé minká'ó wérain-tantaa'e seyaafá'á Fasi'aénkóndén-iyé

agaimaréna siyáimba Manikó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-póí-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷ Moóráwigomo Manikón-aaísafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmp'a'a tómbá naarómó sína'o ewémó sé'o é'a kom'é'a ímba áísai e'a nááfakentona'iyó ímba siyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba siyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹ Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááímó sín-kwáásigó imáyáa éna séna Ísu Káráisitini waási waántá-waasimo póimo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímái sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafo siwái wemá kentáásáféna naafó ímba sín-inó. ³⁰ Tóntáféa Manikómpá'á súwi séta náúnana moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹ kemá Póro sùne. Manikón-áwí'a mósá maráán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máémba Manikóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá maráaro. ³² Yúnda-a-waasisafe'e fi'onkaa-waasisafe'e Manikóní waásisafe'e imáyáa é'a kawé'án-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááiwáéfó sé'a káráwiyoro sùne. ³³ Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó í-kísáú ímba wémaumpo seyaafá'-wáásiwárá'ó kawé'ó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Manikó sáwí'o úmáimo méraampinkemba tiyáínasa kawé'-úmáimo

11

méraiyan-kisau wémaumne.

¹ Ísu Káráisitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

Manikóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó káátaraan-aaí.

² Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásimakain-aaímo simátímakaunda-aaímo taawiyáfóntafé'a aamoí uwátinkaumne. ³ Simátíménda ísáaro. Káráisiti seyaafáká'á káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Manikó Káráisitinka'a káráwiyaiye. ⁴ Miyáumai Manikóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaimá inái wésesa Manikón-aaí simátímémba ti'nónká'ó káátaresamo ésa Káráisitín-awí'a sáwí'a ónááwe. ⁵ Túwaandu ombá aaremá inái sésa Manikón-aaímo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá káráwiyaae sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'o on-ínímbo tígaaesáfesa íwae sésamó ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tígaaesáfésa wéowe. ⁶ Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa

ti'nóntáú kárásuwaaro súne. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigeasáfésa ésa pósa ti'nónká'á káátaaro. ⁷ Manikó fasi'aénkwáráwí seyaafá-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waai miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Manikó tuwaai'wainká'á káráwiyaisasa tuwaai'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸ Manikó aifaráán-ínimbá awaai'ó arausantámbá úmakai'ó waaí'ó méraíndasafena ímba úmakai'ó aaregómá waaigónká'ó méraíndasafena Manikó úmakaiye. ⁹ Waaigó aaregónká'ó méraíndasafena Manikó úmakaiye. ¹⁰ Mindásafesawe wíyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaaro. Tuwánésa sésa tuwaai'waimbá káráwiyaaawe sénááwe. ¹¹ Énifo Fasi'aénkón-aúranka'ó méraamba aaré waai áfomba faiyáawasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹² Manikó aifaráán-ínimbá waaigó arausantámbá úmakaisasa aaré mésa waai matínkááwasa méraamba Manikó seyaafá-tántáákóni áwáugon-iyé.

¹³ Manikóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátarésa inaimó sembá kanaawá'i ína kanaán-iyó imáyáan-oro. ¹⁴ Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waai miwí ti'nóntáú ayáátáaka'ó wéraintafesa tigeasáfésa owasá ¹⁵ aaré kentí ayáátáa-ti'nontausafesa aamoimo ombá Manikó tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátaraiye wésewe. ¹⁶ Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo narú'nárú-ááímó síya'ó é'a sé'a kesáá Manikóni waásisa túwaandu uráunasasa fí'ó-fí'on-daopa'a Manikóni waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fí'on-awauma ímba wéraiye sénauumne.

Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷ Sáwí'ó on-ááísáfé'a simátiménda ísáaro. Manikóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawé'á umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸ Túwaandu ompínkémbó tuwínkaa'-úwaimo méraan-aaimo sewaló isáunda érai'-aain-iyé. ¹⁹ Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fí'on-imayaa owasá tuwímbai fí'on-imayaa owa'á érai'-aaimo sen-kwáási wéisaawe. ²⁰ Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹ tuwímbai kentí naaúmpakembo maimaé'ó tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táái taisasá tuwímbai uwó'í'ó on-dómbá nésa uwó'í'ó owa'á miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²² Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi tímé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigeasáfésa ombá mindásafe'a ímba aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³ Fasi'aénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááin-iyé. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáási ímbo aráátímakonka'a mindó'wáámbá Ísu Kárásiti péréti maisoréna ²⁴ Manikómpá'á súwi séna tafaména séna mindá kesúman-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁵ tómbá násúwówana pérétimo maúntemba ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Manikó kesé'a kááísamai méraawe séna

mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Káráísiti siyáiyé. ²⁶ Mimpéretíyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénkó pukáiyé-aaí wésimatimewe. Miyá úmae iyíyana Fasi'aénkó marapá'á kuminíye.

²⁷ Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawé'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naawéwé sáwí'a iyana sáwí-meyamba tinkáíníye. ²⁸ Mindásafesa méraawini áwáuma kawé'-ímáyáa ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'ó úmáimo méraamba kawé'-ímáyáa ésa aráá-tomba nánááwe. ²⁹ Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáin-aaigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaifimbá wíyana Manikó sáwí-meyamba timíníye. ³⁰ Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímbo imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáa ombá pó'a tuwímbai aamoisaén-kwáási méraawasa tuwímbai tí'ó iwáí méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹ Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawé'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'ó únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénkó sáwí-meyamba ínta símísino. ³² Énifo Fasi'aénkó arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'ó índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíníye.

³³ Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náíyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴ Tááímo táina'ó

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánááwe. Miyámó iyanamo éna Manikó sáwí-meyamba ímbo timíníye. Fí'on-aaisafe'wara'ó agaimáímo sísai uráan-aaí kempá'á wéme'a kosimátimenaumne.

12

Manikóni ámútanko fasi'aémbó wétimin-aaí.

¹ Kesí waásisono. Fí'o-fí'on-kisaumo maíyantafena Manikóni ámútanko fasi'aémbó tímimba ímbo ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ² Waántáwankoni aambó arááiwaúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááiwae'a waántá-waasi karo-fási'aénkwáráwí ímbo aaí sewí-ímáyáa mósá makáamba ísaraawe. ³ Manikóni ámútanko kesé'a ímbo mérowa'a sáwí-ambo arááiwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Manikó Ísumba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímbo méraíye.

⁴ Manikóni waási-i'ó owí wení kisaumo máéntafena Manikóni ámútankoma fí'o-fí'o-fasi'aembo tímimba mimbóráwígómá wétimiye.

⁵ Manikóni kisaumo fí'o-fí'on-kisaumo máéntafesa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Manikóni kisaumo máéntafena wema fí'o-fí'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká

kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóni fasi'aémbá wéaraatimiye. ⁸ Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi kawe'ímáyáá tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-aaí simátímísasa wésimatimewe. ⁹ Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfésa timankúkumba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba íniye wésewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'o imbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa

ímbo awánaraan-kisauwara'a kawe'úmai wémaewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátimakain-aaí wésimatimewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa fasi'aénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóni ámútankompinke-fasi'aemban-iye sésa moórá waántá-waasiti fasi'aémbán-iye wésewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-aaifinkemba wésewe. Maníkóni ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa miwímó siyáan-aaí miwíwára'á ímbo ísáán-aaifinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóni ámútanko weyáá wení imáyáafinkemba miyá éna moórá-mora-waasi

fí'o-fí'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-áúraantaamo uráunda-aaí.

¹² Moórá-aaí sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaa'o wéraitimba mimbórá-áumán-iye. Miyámó intembá kesáá Ísu Káráisitini waásisa sáwífa'-waasimo méraundasa weséta kááísamai mimbórá-wáásiyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaisa Yúndaawaaísisa únasasa tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó maén-kwaasi owasá tuwímbai úwoimo tu'maká'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna kááísisinkenasa mimbórá-wáásiyáántá uwásínkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásiyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaa'a wéraitimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáámba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁶ Áákomo séna kemá ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷ Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkakaá ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkakaá seyaafá'-wiyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸ Énifo Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-áúwawaa'a úmakena seyaafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba ma'maéna kuráiyé. ¹⁹ Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkakaá áúwawaa'a ímba wéraisino. ²⁰ Seyaafá'-tántáá'á wéraitimbanifo mimbórá kúwawaa'a wéraiye.

²¹ Miyáumai aúranko ayáánkонтafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba síníye. ²² Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkakaá áúwawaa'a ímba kawe'úmai wéraisino. ²³ Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa

kawe'-úmaisá wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵ Afora'ó wérain-tantaa'a ímbo wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawé'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'a káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iyé sún-da-tantaa'a wégarawiyiye. ²⁶ Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á áí'a uwásáíniye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawé'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwará'á kawé'á uwásáíniye.

²⁷ Túwawaatafe'lo sún-da-aigoni áwáuma maarán-iyé. Kembiwí Ísu Káráísiti áúwawaakaamba uré'a moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyaráámhá uráawe. ²⁸ Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tíména miyán-kísáú mó máiyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á íyáfasintinkéna miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi íyáfasintinkéna miwí tínaaemba uwáitái'-iyawi íyáfasintinkéna miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo máiyawi íyáfasintinkéna tí'lo ín-da-waasimo asófatin kaiyawí íyáfasintinkéna miwí tínaaemba túwa'nai íyawi íyáfasintinkéna miwí tínaaemba fí'ó-fi'on-kisaura'ó káráwiyiyawi íyáfasintinkéna miwí tínaaemba fí'ó-fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyawí íyáfasintinkéna miyámó íyawí íyáfasintinkafa'a kuráiyé.

²⁹ Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímbo miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo simátímémba seyaafá'nánká ímbo miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáitái'lo ombá seyaafá'nánká ímbo miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máémbe seyaafá'nánká ímbo miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰ Maníkóní fasi'aéntámhá tí'lo ímbó asófatin kaamba seyaafá'nánká ímbo miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'ó-fi'on-aaí ímbo isáán-aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímbo miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímbo miyá owasá tuwímbai wéfo Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fási'aémbá wétimiye. ³¹ Maníkómó tími-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a sé'a Maníkóní kísau iyáákamai-kísau maénaemo sé'a tiyáántán-kiwí'é'a kísau máero.

Mináái kemá imáyáa é'a sé'a kawé'-ááín-ifo waásimo tirumbó tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá iyáákaraimba minánkóní áwáumo simátíménda isáaro.

13

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo síyáín-aaí.

¹ Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'ó-fi'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wíyómpaken-kísau-waasi-taaifinkenkwará'ó sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aaí séta kámene peró'emo úwoimo tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawé'á uwátinkanaumne. ² Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaimo simátimetaamo Maníkó aúpá'ó makáín-aaí isétaamo ímbo ísaraunda-aaí Maníkó simásímakain-aaí isétaamo

Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Manikó siyáintemba íniye sétaamo Manikómó siyáintemba umbai-kísáúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³ Makáunda-tantaa'o seyaafá'ó tuwín-timetaamo Manikóni kísau wémaundasafesasa sáwí'o uwásinkénta aamoí éta kanaán-iyé sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-aai go ínta súwa'nai íniye.

⁴ Waásimo tirumbó tíméwini áwáuma maarán-iyé. Waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o wéuwatinkaamba anondáá ímbo miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tíméwi túwí'o wérain-kwaasisafesa tirumbá ímbo sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tíméwi miwí túwí'a ímbo maimaé iyésa ⁵ waásimo tirumbó tíméwi kesáfésa seyaafá-tántáá'á kawe'á wéune ímbo sésa sáwí-aaí ímbo sésa waásimo tirumbó tíméwi kesáái iyáákainkwaé ímbo sésa waásimo tirumbó tíméwi ímbo úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o uwátínkáámba ímbo imáyaa úmae iyésa ⁶ waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o ontáfésa ímbo aamoí ésa kawe'ó ontáfésa aamoí ésa ⁷ waásimo tirumbó tíméwi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-wáásísáfésa ímbo inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawe'ó iyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-umbái-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko wae'wae'a éna ímbo tai'áinana Manikó simátímakain-aaimo simátímén-kísau tai'áinana fi'o-fi'on-aaimo ímbo isáán-aifinkembo

sen-kisáú tai'áinana ímbo ísaraan-aaimo Manikó simátímakain-aaí simátímén-kísau tai'áiniye. ⁹ Ímbo isáúnda-aaimo Manikó simásímakain-aaí ínta kanaatá ísásaraumne. Manikómó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne. ¹⁰ Manikó kawe'úramba ónaumnemo siyáimba ánaemba paápé índa póta ímbo ísásaraunda-aaiwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wé'e'a iyámpóimo ontembá miyán-ímáyáá uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóiya'o uráunda-tantaa'a tukáumne. ¹² Iyámpóimo ímbo kawe'-úmaimo isáántemba Manikóni waásisa ímbo kawe'-úmáisa Manikóni áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tói'o ímbo awánamaimo kawe'ó úndantenta káfé'a miyáráántá wéundasa Manikóni áwáuma ímbo kawe'-úmáisa wéawanaumpo waási tói'o aforatáámó awánáúndantemba ánaemba miyásáámó ondasá Manikóni áwáuma kawe'-úmáisa awánánaumne.

Káfé'a ímbo awánasaraundasa Manikó kentáámó suwánasaraintemba ánaemba Manikóni áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínífo káfé'a Manikómpá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Manikóeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Manikómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá weraífo iyáákarain-amba Manikómbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-iyé.

14

Maníkómó simátímakain-aaimo wésimatimen-aaí.

¹ Waásimo tirumbó timén-amba fasi'ámai arááiwae'a Maníkómó wétuwin-timi-fasi'aemba maénae sé'o Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áembá maénae seró. ² Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo semba ímbo waásisafesa wéseso Maníkóntáfesa sésa waásimo minááigóní áwáumo ímbo isáántafesa waásisafesa ímbo wésese. Maníkóní ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wéseso ³ tuwímbai Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawé'ó uwátínkáamba mindásafe'a sé'a Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áembá maénae seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí kesáfesa símai wéfasí'aafo Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóní waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

⁵ Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímísa'o fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkómó simátímakain-aaimo simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo semba minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátíminasamo ésa minááigóní áwáuma ímbo kawé'-úmai iséwana minááígó ímbo túwa'nai íníye. Miwí tááigo ímbo túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí iyáákaraawe.

⁶ Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímbo isáíyana kesááigo ímbo túwa'nai ínifo Maníkómó paápé simán-aaíya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaíya'i Maníkómó simásímakain-aaíya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaíya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáíyana kesááigo túwa'nai íníye. ⁷ Fontóímó ímbo kawé'-úmáimo áái sínasamo ésa ímbo isámai kawé'á onááfo kawé'-úmáimo sínasamo ésa isámai kawé'á onááwe. ⁸ Moóráwigo ímbo kawé'-úmáimo aemáímo sínasamo ésa ímbo isésa tatúwaandu onááwe. ⁹ Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síya'ó é'a minááigóní áwáuma ímbo isáíyamba keáínkáambá sénááwe. ¹⁰ Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fi'on-aaimo semba minááigóní áwáuma wéraifo ¹¹ moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígó ímbo túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo semba minááígó ímbo túwa'nai íníye. ¹² Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aemba maíyamba aamói é'a pó'a Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáí-fasi'aemba tiráái wétaina'a maiyé'a

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³ Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áisai íyana minááímó waé'máimo simátimiyantafena fasi'aémbá tímíníye. ¹⁴ Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta sumpo kentáási imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵ Mindásafeta maarásá

ónaumne. Maníkóni ámutankomo fasi'aéntáámó símakaimba fi'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkenta Maníkómpátá inai séta kentáá saáifinkenkwarata sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáá saáifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'á inai sé'a wenáwi'a mósá máráámbo moóráwigo úwoi-waasimo minááígóni áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóni áwáuma ímbo ísarena póna ímbo kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷Fí'o'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'an-ifo minááígóni áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímbo áwa'nai íníye.

¹⁸Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fi'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo súnnda sáwifa-kanaa mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súnne. ¹⁹Énifo Maníkóni waási túwaandu uráamba fi'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnnda káritantaa'an-ifo isáán-aaifinkembo fasi'aémbá timínnda-aaimo ampáán-ááímó súnnda mindá óraa-tantaa'an-íye.

²⁰Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kawé'-ímáyáámó ontembá ímbo miyá é'a táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwi-imayaamo ontembá miyán-oro. ²¹Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímbo

ísáafo simátimenaumne. Fí'on-aaimo sewí simátiménasa miwí tááifinkemba simátimesa sáwí'a uwátinkaiyasa pósa kentáfésa ímbo imáyáa ésa kesáái ímbo isánááwe

agaimaréna siyáíye. ²²Naaófá'á Maníkó miyá éna

wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Maníkón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba iyawi fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sen-áái isésa sésa Maníkóni fasi'aémpinkémbá wésewe sénááwe. Énifo Maníkó simátimakain-ai simátimémba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba iyawi isésa sésa Maníkóni fasi'aémpinkémbá miyá wésewe sénááwe. Énifo Maníkón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba iyawi isésa ímbo miyán-áái wésewe.

²³Maníkóni waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fi'o-fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴Énifo seyaafá'nánká'ó Maníkómó simátimakain-aaimo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaisafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo iyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráínasa sáwí-waasi úne sésa ²⁵miwítí aúpá-sáwí-ímáyáá afora'á mégufiyesa Maníkón-aúranka'a kifaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'a kempímbá Maníkó méraiye sénááwe.

Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu urénka'a arupíse úmai méraaromo siyáin-ai.

²⁶Kesí waásisono. Kemó súnnda-aaigoni áwáuma maarán-íye. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Maníkón-aaifinken-ai simátiminana moóráwigo Maníkómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fi'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkemba sínana moóráwigo mináái wa'é'mai sína'a miyáumai

Manikóni waási fasi'aémbó tíméntafe'a miyá úmae'a iyóro. ²⁷ Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáási aantemba sé'a aifa'lá moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigomo sínda waé'mai simásuwainana miyá sénááfo ²⁸ minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraína'o é'ó fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí seyaafá'-wáási túranka'a ímbo síyamba imáyáafinkemba Manikóntáfé'a seró. ²⁹ Manikómó simátímakain-aaimo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó iyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai isé'a mináái tuwímbai isáaro. ³⁰ Minááímó isáán-kwaasifinkembo Manikó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áína na moóráwigo iyáfasinena simátiminye. ³¹ Manikómó aaimó simátímakaiwai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-mora-kanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká isé'a fasi'aémbá maenááwe. ³² Manikómó simátímakain-aaimo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafo miyán-oro. ³³ Kawe'-imáyáámó é'ó faru úmaimo méraamba Manikómbá aráái taifó simátímén-aaí káráwiyoro.

Manikóni waási seyaafá'-náopa'o túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴ Túwaandu urémpinkemba aaré ímba aai seró. Manikón-aaí aúfáifinkembo siyáintemba aaré ímba káráwiyonaawe. ³⁵ Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aai sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísai ónae sé samo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaai'waimbá tísai ónááwe. ³⁶ Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Manikón-aaí kempinkén-aantemba ímba paapé isa'lá ímba kembiwí aantembanifo fí'o-fí'om-barafaken-kwaasiwara'a isaraafo miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷ Kempinkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Manikómó siyáin-aaí isaraundawi únemo siyawiye tuwímbai kesáfésa sésa Manikó fasi'aémbá símakaiwai únemo siyawiye miyámó sewí maanáúfáímó agaimáimo tímúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó amáámba siyáin-aaín-iyé sénááfo ³⁸ maanáúfáímó agai-timúndamo ímbo iséwa'o é'a miwísafé'a sé'a ímba Manikóni amáánko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹ Kesí waásisono. Manikómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'aén-imáyáá é'a simátíma'mae'a iyé'a fí'o-fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowáí'a umaráaro. ⁴⁰ Énifo seyaafá'-ááímó sembá ímba sáwífa'-aaimo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

15

Ísumba pukómpinkembo iyáfasinankarain-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ásé-aaí kosimátímakeunda-aaí aneka'ó simátíménda isáaro. Minásé-ááísafé'a érai'e sé'a ta'ótoke'a fasi'ámai méraawe. ² Fasi'ámaimo ta'óto'mae iyé'o é'a kawe'-ámbá arááiwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba érai'emo síyambo é'a kawe'-ámbá ímba arááiwa'mae iyónááwe.

³ Aifa'lá Manikó mináái simásimuwa'a kembó simátímakeunda óraa'-aaí póna Manikón-aaí aúfáifimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáindasafena Ísu Káraísiti puwúwasa ⁴ utámárówana kaumbo-kánáá maisuwówana Manikó pukómpinkemba iyáfasinankaraiye. Mináái

Maníkón-*aai* aúfáifimba agaimarésa siyáawe. ⁵ Ísu Káráísiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶ moórá-kanaa sáwifa'-waasi wesé'lo núwai 500 waasi túranka'a paápé uráiyé. Minkwáásifinkembá sáwifa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáási túranka'a paápé éna ⁷ Yémisin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ ánaaemba kemá Póro súranka'a paápé éna Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásínkaraiwai súranka'a paápé uráiyé. ⁹ Ááéma Ísu Káráísitini waási sáwí'a uwátínkarauμπο Fasi'aénkóni aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóni aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰ Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kisaugo fi'owiti kisaugomba iyáakarairo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹ Kemó ásé-*aaimo* simátimewanda-*aai* isé'a miwímó simátimún-*aai* mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

*Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-*aai*.*

¹² Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-*aaisa* simátimundasa kempinkembá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³ Púwómpinkembo ímba íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino.

¹⁴ Maníkó Káráisitimbo pukómpinkembo ímba íyáfasinankarainkakaa simátimunda-*aaisa* sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááisáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵ Púwómpinkembo ímba íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa énifo minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááiyésá simátimusino. ¹⁶ Púwómpinkembo ímba íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. ¹⁷ Maníkómó Káráisitimbo pukómpinkembo ímba íyáfasinankarainkakaa úwoi-*aaisafe'a* timankúnkúmba owaná *aaisaambá* kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-*aaiwara'a* simátimenaumne.

Maníkómó Káráisitimba pukómpinkembo ímba íyáfasinankarainkakaa Káráisitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba íyáfasinesa Maníkóni ewaa'á ímba mésa sáwí-*aempa'a* méraawisinó. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta wiyómpa'a Ísu Káráísitiye'a méraandasa amu'*maréta* méraumne-*aaimo* karo'-ááímó sündarakaata marapá'-wáási kentáá suwiyáái ésa tirumbá uwásínkááwisinó.

²⁰ Érai'-*aai* maarán-ááin-*iye*. Maníkó Ísu

Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwí'a Ándámu sáwí'a uráimba

pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasion-awí'a Káráisiti kawé'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawí póta púwóndasaanifo Ísu Káráisitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaumne. ²³ Manikó siyáin-kanaa tìnata púwóndafinkenta íyáfasinanaumne.

Aifa'á Manikó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráisiti marapá'ó kumíndara'a Manikó Káráisitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasisinkainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áinda-kanaa Ísu Káráisiti káráwiyinana Manikó sínana Káráisiti wení namuro-wáásí iyáákéna fí'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fí'o-fí'o-sawí-fasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásiti fasi'aémbá tai'ásuwena Manikóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síniye. ²⁷ Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó wembá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Manikómbá ímba iyáákainiye. Manikó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á íyáákainiye. ²⁸ Manikó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráisiti Manikón-ááninko Manikóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwásinkaandawí po kenká'á káráwiyinone sínana Manikó seyaafá-tántáá'á káráwiyiniye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá mééwaisino. ³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moóra-mora-naopa'a sinkamonae wéopa'a ásé-aai ímba kosimátíma'mae'a núsino. ³¹ Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye'a kááísamai méta kentáfé'a aamoimó únda miyámó érai'o úndantemba aasiyaasi-kánáá imáyáa é'a sé'a káfékaamba sinkamiya'a púwóno-imayaa únda mindáwara'a érai'-aain-iye. ³² Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáafinkemba súne. Afáá-póígómó waási fándaifo sésamo arááiwaéntemba kembá miyaráámbo uwásinkáamba maanká'á Éfésási-naopa'o méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáafinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawé-tómbá néta sirááiimo taintentá ónaumnesa súsino.

³³ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááísáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásísé'ó méraambo é'a kawé-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááiwaenaawe sefó ³⁴ puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááísáfé'a sáwí-imayaawe

sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé'-imáyáán-oro. Miyámó iyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Manikómpá'á ímba tiyáawe súne.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyán-tuman-iye-aai.

³⁵ Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a sísai e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya íyáfasinanaao-aaimo ³⁶ sísai omba sáwí-imayaafinken-aain-íye. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maaráraámbá uráifo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáan-oro. Ánáuntumba u'marááwana minánáuntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaifo u'marááwana ánaeemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷ Tómbá fákákesamo nempinkémbá ímba aneka'á wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmáraáwana aneka'á áruma wíkéna wéanon-íye. ³⁸ Maníkó sisaná moóra-mora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'o ímbá Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá-tómbá fí'o-fi'on-auwara-tomba makáifo ³⁹ seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna waí-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáíye. ⁴⁰ Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o wéraimpimba fí'on-to'waai wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waai wéraiye. ⁴¹ Aafáúfimbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpímbá fí'o-fi'o-sama wéraisana miyá uwásariye.

⁴² Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómbo utámaráán-tuwawaa'a tai'áínífo mimpinkémbó íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íniye. ⁴³ Utámaráán-tuwawaa'a aamoisaén-túwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawé-túwawaa'an-ifo ⁴⁴ utámaráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-íye. Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye. ⁴⁵ Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwaaúwa éna waásin-íye

agaimaréna siyáíye. Ánaaen-kwaasigon-awí'a Ísu Káráísiti waásimo aúí'o úmáimo maé'mae'o íyan-amba wikáiwai paápé uráíye. ⁴⁶ Wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a aifa'á paápé uráíye. ⁴⁷ Maníkó

aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaifo ánaaen-kwaasigo Ísu Káráísiti wíyómpakemba kunkáíye. ⁴⁸ Ándámumbo marasámbó úmakain-auwawaa'o wérintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraifo Káráísiti wíyómpaken-auwawaa'o wérintemba wení waási miyán-túwawaa'a wéíniye. ⁴⁹ Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta Káráísiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰ Kesí waásisono. Simátíme'a sune. Maníkómó wíyómpa'o káráwiyaiya'a marapákén-túwawaawara'a ímba méraiyaana waé'wae'o índa-tantaa'o wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéíniye sune.

⁵¹ Maníkómó aúpá'-makéname aráátímakain-aaimo simátíménda isáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'o-suwawaata faufínata ⁵² mimbórá-kánáá wíyómpakemba uwíyemba sínana minúwóiyáámbó

aafáyáumo tawáintemba minúwóiyáámbá pukén-kwaasi iyáfasintinkainasa maé'mae'a iyata súwawaata fi'o-suwawaata faufíniye. ⁵³ Marapá'ó méraunda-suwawaata púwón-da-suwawaatan-ifo wiyómpa'o méraanda-suwawaata ímba púwón-da-suwawaata faufíniye. ⁵⁴ Marapá'ó méraan-tuwawaa'a púwón-tuwawaa'an-ifo wiyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba puwí-tuwawaa'o faufíndara'a Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáin-aaí paápé íniye. Maará siyáíye.

Púwón-amba tai'áinana maé'mae'o íyan-anko

púwón-ankomba iyáákainiye

agaimaréna súwana ⁵⁵ moóráwigo séna

púwón-anko ímba iyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko tai'áiniye

agaimaréna siyáíye. ⁵⁶ Manikóní amáámbo ísámaimo túwáán-imayaago ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-fasi'aenko ta'ótokaifo ⁵⁷ Manikó púwón-amba kentáá iyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna iyáákaraimba póna Manikó miyá wéuwasinkaisata súwisa súne.

⁵⁸ Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a Fasi'aénkóní kísau maimaé wéíye'a ímba ífátúwáaro. Fasi'aénkóní kísau wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kísau wémaefo maimaé iyóro.

16

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aaí.

¹ Manikóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi túwa'nai iyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésiyaa-marafa'a Manikóní waásimo méraawi simátímakaundantemba miyán-áái simátimumpo miyán-oro. ² Moórá-mora-sondaara'a moórá-kisau-fin-ontamba tuwímbai Manikóní waási túwa'nai iyapa'a mar'éa kentí naaúmpimpa'o maráiyamba óraa'a ína'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Manikóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá iyamba úwoi maitiménaáawe. ³ Kempínkémbá tuwímbai iyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'maráanas Manikóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴ Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'o é'a konasá miwí kesé'a kónááwe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aaí.

⁵ Máséndóniyaa-marafa'a Manikóní áse-aaí simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatime'a kempá'ó kondá ⁶ ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampa'ó wénon-kanaa uwi-nómpáké-fíyúndámó mafaiyáíndarara fi'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷ Kempá'ó ayáátááka'o koménae'o súnda Manikómó ewé sína'o é'a ayáátááka'a koménaumne.

⁸⁻⁹ Maanká'á Éfésási-naopa'a áse-aaimo simátíménda-waasi sáwifa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kísausafesa aambó faiyiyan-kwaasi sáwifa'a méraawe. Minkísáúmó

maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáa ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna mintánón-kánáa tai'áina'a kónaumne.

¹⁰ Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóni kísau wémaifo ¹¹ wentáfé'a úwoi-waasin-iyé ímba sé'a tinaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tinda áwa'nai íyana kempá'á kawé-úmai tíno. Wesé'lo Maníkóni waási kentáási waási kempá'ó tíyantafe'a timu'maré'a méraumne.

¹² Kentáási waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáási waásimo wíyan-kanaa esé'a waaó súnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínifo aambó wérainanamo éna wíniye.

¹³ Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Kísau mo máémbe waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵ Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmbá aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóni waási fasi'ámáimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátimé'a sé'a ¹⁶ miyán-kwáásimó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóni kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷ Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáikasiye mindárou kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewa'sá mindárou kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸ Mindárou kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáási túwí'a mósá máráaro.

¹⁹ Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóni waási kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moóráwígon-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááísamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²⁰ Maanká'ó méraawi Maníkóni waási seyaafá'nánká kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáámbe tíméro.

²¹ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmbo awané'a wenayáánaufi'a isaná wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Kemá Póro súne. Kawé'-úmai méraaro súne. ²² Fasi'aénkómpá'ó ímbo tírumbó améwi Maníkó sáwí'a uwátinkainiye. Kentáási Fasi'aénkó kumíniye súne. ²³ Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái súne. ²⁴ Ísu Káraísitiye'a kááísamai méraawa'a kembá sírumbá tímúne.

Kemá Póro súnda-aaí tai'áiyé.

2 Kórinti

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-wai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táítási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wémena Kórinti-waasi-tai kosimámuwana Póro iséna séna aúfáima agaimái tímakaunda isasá iséna tuwímbai sáwí'ó ombá tínaaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wésewe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáúfái agaimarówasa mátímakaawe.

¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo isáaro. Moóráwigon-awi'a Tímóti kentáási waásigo kesé'a méraisa'a agaimarúmpo isáaro. Manikó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráisitín-ai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo isáaro. Kórinti-naopakewi Manikón-aaisafe'a érai'emo sewí isáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fi'ó-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waási isáaro.

² Manikó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai aáno'ó uwátinkaayantafe'a inái súné.

³ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowa Manikón-áwí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásinkáiwai siráfaenasá súwa'nai iwáín-áwíta mósá maráúmne. ⁴ Fí'ó-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó timbá Manikó siráfaiyaimba póna fi'ó-fi'on-umbai-tantaa'ó tuwímbaifa'ó tinda Manikómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanauumne. ⁵ Káráisitimba áí'ó úni'a uwánkówasa Káráisitíni waási-i'ó úndarakemba sí'a índa-i'ó uwásinkáamba miyáumai Manikómó Káráisitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kembiwísé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'ó urómpinkemba Manikó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówándarakemba sí'ó únita uwásinkóna Manikó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'ó únita uwásinkóna ímba ifátuwaundasa fasi'ámaisá méraumne. Miyáumai tí'a índa-i'ó uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'ó ímbo ifátuwe'ó fasi'ámaimo méraiyanbo éna Manikó kenkwará'á tiráfaitinkaiyiye. ⁷ Sí'ó úni'ó uwásinkaraantenta tí'a índa-i'ó uwátinkáamba miyáumai Manikómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámai ménaawe óraaka séta timu'maréta méraumne.

⁸ Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fi'ó-fi'on-umbai-tantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo isáaro. Minúbái-tántáá'ó fi'óran-oraa'-umbai-tantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónauumne séta súnareta ⁹ sínkamiyata puwóna-kanaan-iyé séta súnareta ímba kentáási fasi'aéntámbán-ifo Manikóní fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraumne. Manikó pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kisausa wémaeta méraumne síndasafenasá minóráá'-úmbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáiyé. ¹⁰ Umbai-tántáá'pimbá puwónae ówándafinkemba Manikó síyótáisa uwásinkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íniye. Sáwísampinkemba síyótáisa úmaena iyíniye

séta méraumne. ¹¹ Kewará'á kentáásáfé'a Manikómpá'á súwa'nai e'a inai seró. Sáwífa'nanka inai síyana Manikó súwa'nai inda mindásafesa Manikómpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-ai.

¹² Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawe'-úmaisa méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááiígóni áwáuma ímba imáyáa éta Manikó úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Manikóni kísau aantemba maéta ímba kae'-ááiwárá'-wáásiyáán-úmaisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmaisa méraumne. ¹³⁻¹⁴ Agaimái timúnda-aufaimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'o ísaraan-aii aantemba tafisímai súne. Kentáási áwáuma kárika'a suwánaafo suwánamai kawe'á íwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénkó Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoi ónááwe.

¹⁵⁻¹⁶ Kembiwí kentáásáfé'a aamoi uwásínkááwe-aii imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a aneka'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawe'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷ Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááiwárá'-wáásín-íye siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁸ Manikó érai'-aii aantembo siyáintemba simátímakaunda-aii ímba kae'-ímáyááfínkémbán-ifo mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁹ Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maewánda Manikón-ááninko Ísu Káráisitinaisa simátímakaunda wemá moórá-aii afora'á séna moórá-aii aúpá'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái afora'-aantemba siwáín-aii simátímakaumne. ²⁰ Manikó seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Káráisitintafena siyáimba póna paapé uráíye. Ísu Káráisiti miyá-séyááfá-kísáúmó maiyáintafeta Manikó siyáin-aaisafeta érai'-aiiye súnanasa Manikón-áwí'a óraa'a wéraiye. ²¹ Manikó Ísu Káráisitimba kentááwé kembiwíyé kááísasinkaraisata fasi'ámaisa méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²² kesí waásín-owe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásínkarainta miyá íníyesa súne. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááiwárá'-wáásiyáámbá úne.

²³ Manikó kesí kisaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-aii érai'-aain-íye. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátiménana tirunkó umbái taifó sé'a ífátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴ Manikón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba póta kentópa'o kondasá Manikón-aaisafe'a timankúnkúmba oró-ááísá ímba aneka'á sénaumpo tirunkó aamoi índasafeta kempímbá taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2

¹ Imáyáa é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'lo ontáfé'a óraaka simátiménana tirunkó umbaí taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ² Kentirumbó umbaí tátinkáanasamo ésa kesirumbó kawé'ó uwásinkaiyawí ímba ménaawe. ³ Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáifimba toráumai awáné'a sáwí'lo ombá kawé'a uwátinkaiwae sé'a kentópa'lo kondá ímba sirunkó umbaí táiniye sé'a mináúfái agai-timé'a kawé'-úmimo méraantafena kesirunkó kawé'ó índawi mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawé'ó ínanamo éna kentirunkówará'á kawé'ó índá mindá érai'-aain-iyé. ⁴ Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbaí tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a áfááraumai ifi'á tátinke'a tirunkó umbaí táindasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye siyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'lo uráin-kwaasisafe'a enáái taí'áiyé serómó siyáin-aii.

⁵ Kempínkembá moórá-waasigo sáwí'lo uráintafena ímba kempín-aantembanifo kembiwifinkembá tuwímbaifimba umbai-tántá'á wéraiye. Seyaafáimbá umbai-tántá'á wéraiye-aii miyán-óráá'-áái ímba sénæ sé'a tuwímbaifimba umbai-tántá'á wéraiye-aii súnæ. ⁶ Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moórá-aiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásigómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'lo uráintafe'a mimbéyámbá amé'a ímba fi'om-beyamba áméro. ⁷ Káfé'a wentáfé sé'a enáái taí'áiyé sé'a ímba aneká'á imáyáa úmæ iyé'a aráfáero. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'á kónaumne séna ífátúwáfainifo ⁸ wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka súnæ. ⁹ Ááema kentáfé sé'a simátimunda-aii isánaa Ína isanááo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináúfáifimbá agai-tímake'a timu'makáumne. ¹⁰ Sáwí'lo uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái taí'áiyé sé'a ímbo aneká'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'lo uráintafe sé'a wenáái taí'áiyé sé'a ímba aneká'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹ Waántáwankoni sáwí'-kisaugoni áwáuma awánéta kentáa iyáákaifo séta sáwí'lo uráintafeta aneká'á ímba imáyáa úmæ iyéta séta wenáaíma taí'áiyé súnæ.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaamo uráin-aii.

¹² Ísu Káráisitín-aii ásé-aii kosimátimenæ sé'a Tóroasi-naopa'a komaéwánda minááímó isáiyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-aii simátimenæ sé'lo ówánda ¹³ kesí waásigon-awi'a Táitási kentí naaópakemba Tóroasi-naopa'a ímba téna kentáái tasimásimíntafe'a ayaafái uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aii.

¹⁴ Maarán-ááisáféta Manikómpá'á súwisa súnæ.

Ísu Káráisiti iyáákaraintafena Manikó wentéta kááisasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Manikó si'marówata Káráisitín-aii seyaafá'-márafá'á kosimátimunasasa isááwana wenááiigo asaa-wiyúnkáambá úmaena seyaafá'-márafá'á wété wéiye. ¹⁵ Manikó séna

Ísu Káráisiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba asaa-wiyún-kánámó agáentemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitini-aa simátimunanas Manikó kentáásáféna séna Ísu Káráisitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáentemba owé wéiye. Manikón-arááimo wáewi minkwíyumbá isááwasa waántawankon-arááimo wáewi minkwíyumbá isáámba wéowe. ¹⁶ Waántawankon-arááimo wáewi puwésa Manikóni némpa'a maé'mae'o iyawi Ísu Káráisitini-aa simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iyé sewasá Manikón-arááimo wáewi mináásáfésa sésa asaa-wiyúnkáambá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Manikón-aa simátimén-aa óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. ¹⁷ Manikó si'marówata Káráisitini kisaun-waasi méta wenaúranka'a Manikón-aa érai'-aa simátiméta ímba kae'-ááiwará'-wáásiyáántá únasasa méyámbárewa'a óraa'-ontamba maénae sésama ontembá tuwímbai Manikón-aa simátiménasasa méyámbá simíwae sésama ontembá kesáá ímba miyásá éta Káráisitini kisaun-waasi méta Manikón-aa érai'-aaisa simátimune.

3

Aú-aa simaimo káásamakain-aa.

¹ Minááimó simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawe'an-owe siyáafo kesáá ímba miyá éta kentáási kisauna-aufai agai-timénata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímba éta ímba kentáási kisauna-aufai agáero súmpo Manikó si'maráisata wení kisauna wémaumne. ²⁻³ Tuwímbaimo fi'owiti kisaugoni aúfái awánésamo aamoimó uwátínkáantemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráisiti Póroe'a kisaun-máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáai tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráisiti wení waási-ji'a uwátinkowana Manikó fasi'aénkwáráwiní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráisiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráisitini kisaugoni aúfái ímba óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kisaun tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴ Ísu Káráisiti kentáá fasi'aémbá simísata Manikón-aúranka'a fasi'amaí méta mináásá sune. ⁵ Kentááfimbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkisáúsá wémaumpo Manikóni fasi'aéntántá minkisáúsá wémaumne. ⁶ Manikó aú-aa simaimo káásamakain-aa kosimátimewananas wenaúranka'a arupise uwátinkainasa méraiyanafena fasi'aéntá simakaiye. Mináú-áái simaimo káásamakain-aa maarán-iyé.

Ímba Manikó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Manikóni ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Manikó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááiwáéntafesa Manikón-aúranka'a ímba arupise úmai mésa puwí-ámpá'á wégofu Manikóni ámútanko imáyáasa simísata Káráisitini-aaisafeta érai'e séta aúí'a úmaisá maé'maeta wéune.

⁷ Naaófá'á Manikó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minámáambá arááywaenae sésa umbá ímba kanaa'á arááywaesa taráimae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégowe. Manikó

Mósesembo áamáambo simámakonka'a Manikómpákémbá sáma paápé éna Mósesen-óika'a sáma paápé úwana óntan-kwandaaiya'o siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sáma wéna póna tугáyágaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaaemba uwákuraíye. ⁸ Naaófá'á Manikó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'a Manikóní sáma paápé uráífo káfé'a Manikó wení ámútankomba ai'maráisana wení waási tirumpimbá méraiye-aaí paápé ímbá póna Manikóní sáma óraa'an-íye. ⁹ Manikó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakaimba pósa ímba kanaa'ó arááiwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Manikó minámáán-ááímó paápé únka'a wení sáma wérowana káfé'a Manikó wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátínkáin-aaí paápé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰ Káfé'a aú-aaí símaimo kááísamakain-aaí wéraisana iyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraitamba póta séta Manikó Mósesembo siyáánkai-amaambo simámakai-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá súné. ¹¹ Manikó Mósesembo simámakain-aaí wááu-aain-ífo aú-aaí símaimo kááísamakain-aaí waé'wae'o índa óraa'-aain-íye. Wááu-aaí simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanífo káfé'a waé'wae'a índa-aaí paápé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹² Mináái fasi'aén-áái waé'wae'o índa-aaí

ísaraunda póta ímba sáa'a isatá óraaka'a minááísá wésimatimune.

¹³ Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósesé Ísareri-waasisafena séna kesóipa'o wérai-sama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káataraiye. ¹⁴ Ísareri-waasi táá'-aantemba

isésa tirunté'a marésa maé'ómba pósa káfé'o méraan-kwaasi Manikó símaimo kááísamakain-aaí aúfáínkemba toráumai isésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'o ampantasámbá káátamakowasa sámo ímbo awánaraantemba káfé'a Manikón-aaí aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa mináúfáígóní áwáuma ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi Manikón-aaí-aufai torausésa minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁵ Káfé'o méraan-Ísareri-waasiwara'a Manikón-aaí Mósesemo agaimakáin-aaí toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa minááígóní áwáuma ímba ísaáfo ¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpá'o tembá minkúméú'á tai'áinkakemba minááígóní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o súnnda wení ámútankontafe'a súné. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáísasa kawé'-úmai méraawe.

¹⁸ Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawé'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkááni'a uwásinkenasa wení sáma siménasa miyá úmae wéiyiye.

4

Sawefimbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyaráántáámó únda-aaí.

¹ Manikó aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenáái simátimundasa ímba suwesaraín-íye séta wétuwaumpo

2 wenáái simátiméndasafeta aúpá'ó tigeasáfésamo ombá sínáaemba uwáméta ímba karo'á simátiyuweta Manikón-aagomba wa'e'mai-aaí ímba simátimeta Manikón-aúranka afora'á érai'-aaí simátimunasasa suwánésasa érai'-aaí aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Manikón-aúranka'a miyásá súne. ³ Ásé-aaí afora'ó simátimundasa minááígóní áwáu ímbo ísésamo ésa miwí Manikóní némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowinowe. ⁴ Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráísitin-aaigo sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Káráísitini sáma ímba wéawanaawe. Manikómó méraintemba Káráísiti miyá isaná waántáwanko séna Káráísiti sáma kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵ Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráísitintafe'a kentáásí óraakon-íye síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶ Áwáura'a kumeu'á úwana Manikó sáma kaaó súwana sámo karáimba wemá sámo kásínkáíwaisaan-íye. Ísu Káráísiti ói'-imayaa úndasa Manikóní fí'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

⁷ Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaísa ta'ótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba miyá éta ásé-aaísa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó iyáakarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ífo Manikómpáké-fásí'áémbán-íye síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. ⁸ Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fí'o-fí'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wéraimpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Manikóní kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. ⁹ Sáwíta uwásínkáámbanifo Manikó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. ¹⁰ Ísumbo sáwí'ó uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maé'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááfímbó wérain-aaí wéisaawe. ¹¹ Méraundasa aasiyaasikánáá séta Ísuni waási-i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áínda-sufimba méraiye-aaí wéisaawe. ¹² Ásé-aaí simátimundasa sáwíta uwásínkesa sínkamiyata puwóna-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-aaí isé'a aúí'a úmai méraan-ampa'a wégowe.

¹³ Naaófá'á Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Manikón-aaisafe'a simankúnkúmba é'a pó'a wenáái wésimatimune

siyáintemba Manikón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune. ¹⁴ Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiwai Ísunte'a kááísisinkenasa puwóndafínkenta iyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrankata sínkáíníye. ¹⁵ Kísausa wémaundasa sáwíta uwásínkáámbanifo túwa'nai eta ímba ifátuwaunasasa fí'o-fí'on-kwaasi Manikó úwoimo túwa'nai ín-áái isésa sáwífa'nanka Manikómpá'á súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'a úmae wéiyowe.

Manikóní fasi'aénkáátáámó méraunda-aaí.

¹⁶ Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iyé séta ífátukaumne. Kentáá súma sáwí'a úmae iyísana Maníkó kentáási imáyáa aúita wéuwasinkaiye. ¹⁷ Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaafeta séta kári'-umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaeimba minúmbáífinkémbá fí'oran-kawe-tantaa'a iyáákaimba waé'wae'ó índa-kawe-tantaa'a paapé íniye. ¹⁸ Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayasa éta wiyómpa'ó ímbo awánáúnda-tantaafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wiyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáfeta séta sáwísamban-iyé súne.

5

¹ Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái súne. Maankwááú-námbá tawisinata Maníkómó wiyómpa'ó úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníkó wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'ó índa-namba mindá wiyómpa'ó méraanda-suwawaa'an-iyé. ² Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata simínkwaesa séta ³ maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-iyainkaanta úmaisa méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata naankáántá ónaesa súne. ⁴ Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aaí ímba séta wiyómpa'ó méraanda-suwawaata máénda-aaisa súne. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. ⁵ Miyásáámó ondasáfénasa Maníkó kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásinkarainta miyá íniyesa súne.

⁶ Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáási imáyáa fasi'ámaisa méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitiyeta ímba wiyómpakaani'a úmaisa méraumne. ⁷ Káfeta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenááisafeta simankúnkúmba éta ⁸ kentáási imáyáasa fasi'éta puwétaamo wiyómpa'ó Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'ó métaara aamoí úsino. ⁹ Maanká'ó méraundasaawe wiyómpa'ó imérandasaawe Maníkómbó arááimo taini'a

ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'nánkátá Ísu Káráísitin-aúranka'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena síesai ena marapá'ó méraamba kawe'ó owí kawe'-méyámbá tiména sáwí'ó owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááimo wétaini'a ónaesa súne.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisaamo méraunda-aaí.

¹¹ Fasi'aénkó méraundawini áwáuma síesai indasafeta wentáféna sáá'a wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'a kembiwisé'ó méraundawini áwáusa suwánaamba kawe'á wéiye súne. ¹² Kentáá súwí'a ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'a aamoí iyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'a kentáásáfésamo sáwí-aaimo sen-kwáási táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáási paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa kawe'-wáásín-owe sésa tirumpin-imáyáa

ímba awáresa kawe'-wáásín-owe wésewe. ¹³ Tuwímbai kentáásáfesa uwói'a wéowe sewatá kanaán-iyé séta Maníkóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfesa kawe'-imáyáawará'-wáásín-owe sewatá kanaán-iyé séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴ Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráísiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráísiti

arumbó simíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵ Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáimba póta

kentáá sirááimo táinda-i'a ímba éta wembó arááimo táinda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Manikó íyáfasinankaraiye.

¹⁶ Ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawe'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááéma marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráisitintafeta úwoi-waasin-iyé siyáundasa káfé'a ímba miyásá súne. ¹⁷ Mindásafeta Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa aú'i'a úmaisá méta ááemo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisá méraano. ¹⁸ Manikó miyá wéifo ááéma Manikóni namuro-wáásiyáámbá úmaisá méraawananasá Manikó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-ai kosimátiméro séna ši'mákaisata minkísáúsá wémaumne. ¹⁹ Minááigóni áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna pukáimba mindásafena Manikó imáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aafimbá wémaitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-ai kosimátiméro séna ši'mákaisata wésimatimune.

²⁰ Kesáá Ísu Káráisitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Manikó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáin-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Manikóni namuro-wáásiyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenááisafe'a ewé seró. ²¹ Ísu Káráisitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Manikó kesáámó sáwí'o únda-ai wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Manikón-aúranka'a arupise ondasáfénasa Manikó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'o únda-ai maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Manikó wení namuro-wáásiyááni'a uráundawi wení waási-i'a wéuwasinkaiye.

6

¹ Manikóe'a taankarótamai méta kísau wémaeta óraaka simátimé séta Manikó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó arááimo tainí'a oro súne. ² Naaófá'á Manikón-ai aúfáífimba Manikómó siyáin-ai agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái

is'é'a sáwí'o urómpinkembo

tikaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáimba mindásafe'a ísáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'o uráampinkemba tíyáin-kanaa ímbá pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááimo tainí'a oro.

³ Kentáásí kisaugomba awánésa sáwí-amba arááíwáéfo séta kawe-kísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kísau máewe wésewe. ⁴ Seyaafá-kisáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kisa-uwasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'o índa-i'o uwásinkesasa sáwí'o uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámais méraumne. ⁵ Maníkóní kisausa maúndarakemba sínkambai ándáfa'ó mósinkesasaamo úkúesamo sáwí-aii simásinkesa miyámó ontá óraa-kísau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááimo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámais méraumne. ⁶ Kentáásáfésa Maníkóní kisa-uwasin-owe siyantafeta kawe-kísáú aantemba maéta kawe'-ímáyáá éta faru úmais méta kawe'á uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷ érai-aii simátimunanas Maníkó fasi'aémbá simísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fáfériyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba

tisatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyaakaumne. ⁸ Tuwímbai kentáá súwí'a mósá marááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawe'-ááisi simásíméwasa tuwímbai sáwí-aaisa simásíméwasa érai'-aaimo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹ tuwímbai kawe'-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-uwasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesá owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáimba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰ Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbai wétasinakainta kentáásirunko kawe'á wéiyé. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aii sáwífa'-waasisa simátimunasasa kawe'-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-aii ta'ótokaundasafeta kawe'-úmais méraumne.

¹¹ Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásirumpinken-aii afora'á simátimakaundasa ¹² kembiwísáféta ímba kaorúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³ Kesí iyámpóimo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aii.

¹⁴ Ísáaro. ó'ó tombá moórá óraa-purumakawara moórá kári-purumakawara'a ímba fátoto úmai wégara'ofó awaiya-púrúmakarái tinuwarampimbá kárá'umakaawasarai ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aisafe'a timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owisé Maníkón-aii taráiyawe ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wará'á ímba mimbórafímbá wéraye. ¹⁵ Ísu Káráisiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aisafesa timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. ¹⁶ Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbórafímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí kentáásirumpimba méraisata

wení naankaantáán-úne. Minááísáféna naaófá'á Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Manikó séna

kesí waásise mé'a miwífimbá wéne'a miwítí Manikó onasá kesí waási-i'a ónááwe

Manikó siyáíye. ¹⁷ Mindásafena Fasi'aénkó séna úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moórá-aempa'a mé'a sáwí-awaugomba tínaaemba uwátimiya'a tike'a ¹⁸ kentifo-í'a ona'á kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáíye agaimaréna siyáíye.

7

¹ Kesí waási isáaro. Manikó kentáásáféna imáyáa éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaa'e kentáási imáyáafinke-sawi-tantaa'e sínaaemba uwámeta kawe'-úmaisa méta Manikón-aúranka'a sáá'a isatá Manikóndé-i'a éta kawe'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aai.

² Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-imáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³ Minááímó simátimunda ímba aafimbá maitinké'a sune. Ken-imáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-imáyáá éta púwóna-kanaa tínda úwoi ken-imáyáásá ónaumne. ⁴ Érai'a kawe'-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-imáyáá únana kentááigo fasi'ásínkáisana sirunkó áfááraumai aamoí wéíye.

⁵ Tóróasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'o tamaéwánda ímba kawe-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kisausafena kentáásirunko umbai tówana ⁶ Manikó tirunkó umbaimó tain-kwáási tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷ maafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwisé'o maún-kawe'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáá suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'o uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-ááímó sen-kwáási táái anondáá simátimakaamba tasimásimenasa miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráíye.

⁸ Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbai tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbai téna ⁹ kawé'á wéíye. Kentirunkó umbai tóntafe'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbai tówa'a sáwí'o ombó tínaaembo uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'o ontáféna tirunkó umbai táino Manikó wésíye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a uwátinkaraumne. ¹⁰ Manikó tirumbá umbai tátinkáiwai sáwí'o ombá tínaaemba uwáméwana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Manikó tiyéna kawepá'á mowétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáási Manikóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbai tainká'á sáwí'o ombá ímba tínaaemba uwámesa úwoi

sáwí'a ésa Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹ Sáwí'o uráantafena Maníkó kentirumbá umbái tátinkaraimba pó'a kawé'ó uráamba ímba óraaka simánke'a tímakaunda-aufai isé'a sé'a arupise uwátinketa kawé'-ámbá arááiwáéno sé'a sáwí'o uráantafe'a tigaesáfé'é'a sáwí-meyambo kentópa'o tündasafe'a táátafe'é'a sé'a arupise uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai íniye sé'a sáwí'o uráiwaimba ááema sáwí-meyamba amé'a kembiwífinké-sáwí-ímáyáá arupise uwátinke'a miyámó uráamba tai'áraiye-aai isaraumne.

¹² Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'o uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á ímá'yáa'é'a sáwí'o uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á ímá'yáa'é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'a óraa'-imayaa'é'a kentáásáfé'a sé'a miwísáfé'ta óraa'-imayaa'úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³ Mináúfáimó tímakaundantemba uráamba kentáási ímá'yáa kawé'á uwásínkaraawe.

Táitásimba ai'marááwánanasa kemp'á'á koména wenarunkó umbái tówana túwa'nai úwa'a kawé'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawé'á úwana kentááfá'á téna tasímásimuwata isé'ta mindásafetaawara'a aamoísá úne. ¹⁴ Ááema Táitásin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátimakaunda-aai érai'-aaimo siyáundantemba Táitásimbo kentááimo simámakaunda-aai érai'an-iyé. Táitási kembiwísé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáiyé siyáimba mindásafe'a ímba sigaesáfé'a úne. ¹⁵ Táitási kembiwísé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí'é'a táátafe'a'é'a tinekembá tata'á'é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táitási ímá'yáa éna arumbá wétimiye. ¹⁶ Kembiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawé'á ónááwe súnana sirunkó kawé'á wéiye.

8

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráan-aai.

¹ Kesi waásisono. Máséndóniyaa-marafa'o naaó'-nao'o méraawi Maníkóní waási wemó túwa'nai

in-aai simátimenumpo ísáaro. ² Óraa'-umbai-tantaa'a miwífá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Manikóntáféna tirunkó kawé'á úmae iyísasa miwí kesáfé'sa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba ímá'yáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási méraawisafesa ímá'yáa'é'a kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe. ³ Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarán-tántáá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí ímá'yáafinkemba miyá'é'a sáwífa'a tímakaawe. ⁴ Kentáásáfé'sa óraaka símae iyé'sa sésa Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóní waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe.

⁵ Ímá'yáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafó fí'o-fi'on-tantaakwara'a timé'sa aifa'á Fasi'aénkóntáfé'sa sésa ení waási-i'a'é'ta ení kisausa wémaumne siyé'sa Maníkón-ímáyááfinkémbá kentáásáfé'sa sésa Maníkóní kisausa simásimiyata kembiwísé'a méraano sésa ⁶ maanká'á Máséndóniyaa-marafa'o méraawi miyán-áái siyáamba póta Táitásimba simámé'ta sé'ta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóní waási túwa'nai íyan-kisau Kórinti-naopa'a ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu iyana tai'áino Táitásimba simámakaumne. ⁷ Fí'o-fi'on-kisau kawé'-úmai maé'a Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai timankúnkúmba'é'a wenáái kawé'-úmai

simátimela wenááigoni áwáuma kawel-úmai isé'la aaweyáá é'la túwa'nai e'la kentirumbá simé'la miyámó on-kwáási ontáféta simátimela séta Yúndiyaa-marafa'la Fasi'aénkóni waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawel-úmai timenááwe súne.

8 Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'la Fasi'aénkóni waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawel-úmai tímakaan-ai tíménda miyán-oro ímba súmpo timenáá ina timenááo sé'la kentirunkómbá tísai úmai isáúmne. ⁹ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai ímbá ísaraawe. Wiyómpa'la fí'oran-kawel'la úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wiyómpa'la tuwéna kawel-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumbaé'éimbaniye.

10 Kesí imáyáafinkemba súmpo ísáaro. Ááema Manikóni waásifinkemba kembiwí aifa sé'la túwaandu úmai tíménae sé'la ómbare'la moorá-aatai maisukááfo káfé'la minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹ Ááema aamoí é'la to'mayaa é'la káfé'la miyá é'la sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'la maráiyasa kári'o makéwi miyáumai maráiyasa miyá íyana tai'áino. ¹² Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Manikó tuwánáinifo tíménaemo siyan-tantaa'la sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'la maré'la káripinkemba kári'la maré'o tímíyamba Manikó awánéna kanaán-íye síníye.

13 Túwa'nai iyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'la wémare'la oro. ¹⁴ Énifo káfé'la makáan-tantaa'o wéraintafe'la mimpinkémbá timé'la ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'la awaiyarí'la ónááwe. ¹⁵ Miyáumai naaófá'á Manikón-ai aúfáifimba agaimaréna moorá-tonkon-awí'la máana mintóntáféna séna tóntáféna séna sáwífa'la tú'maimo nowí tímú'la fówasa ímba aráá'la márówasa kári'la tú'maimo nowí tímú'la fówana ímba táái taráíye agaimaréna siyáíye. Miyáumai káfé'lo makén-tantaatafe'la mimpinkémbá timé'la ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai ónááwe.

Táitási Kórinti-naopa'lo kuráin-ai.

16 Manikó Táitásimba imáyáa ámisana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'la Manikómpá'á súwi súne. ¹⁷ Táitásimba simáméla séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafaken-kwaasimo túwa'nai íyantafesa tuwímbai-tantaa'la túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'la séna aneká'á miwísé'la koménaumne Táitási siyáíye. ¹⁸ Táitásimbo ai'maráandara'la moorá-waasiwara'la ai'maráanana wesé'la wíníye. Wemá ásé-ai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóni waási wenáwí'lo mósá márááwi wemá Táitásiye'la wíníye. ¹⁹ Fasi'aénkóni waási naaó'-naokemba wembá íyáfasinankesa sésa esé'la minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisaua máisasa kentáási kisaugomba awánéna sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-awí'la mósá wémaraawe.

20 Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta ²¹ Fasi'aénkón-aúranka'le waási túranka'le minkísáú kawel'á ónae séta naaó'-nao'la wéneta túwaandu

úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai on-dasáféta úne.

²² Minkáé'nárimo ti'máráandarata moóráwígonkwarua'a ai'máráanana wéna kaumbosé kóinda wembá sáwifa-kanaa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai in-kwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kawé'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáíye. ²³ Táításin-aaí súnda kesé'a taankarotámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaíye. Wesé'lo wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maíyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási keráí iyáfásintinkaraayasaraí Ísu Káráisitín-awi'a mósá wémaraaye. ²⁴ Mindáarau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawé'úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóní waási kosimátíma'mae níyasa kentáái isánááwe.

9

Fasi'aénkóní waási túwa'nai ónaemo siyáan-aaí.

¹ Tuwímbai-tantaa'lo túwaandu úmaimo Yúndiyaa-marafa'lo Fasi'aénkóní waásimo timíyan-aaí é'lo isaraantafe'a maanáúfáifimbá ímba ayáátááka'a simátimenaumne. ² Túwa'nai ónaemo siyáan-aaí isaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwisé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwará'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³ Kentúma maimaé iyé'ta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnda-aaí úwoi-aain-íye sefó séta kaumboráú ti'máráanasa kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa úmaraiyantafeta minkáúmbóráú ti'máráanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴ Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'lo wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigeasáfé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aaisafe'a sigaesáfé'a ónaumne. ⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátime sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símaimo fasi'ámakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáráaro simátímakaumne. Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísaí ónaumne.

⁶ Maarán-áái imáyáan-oro. Kísau moóbá kári-kísau úmaka kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kísau úmaka óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumaimo tímémba ánaaemba miyaráán-úmai maénááwe. ⁷ Miyáumai moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumai tíméro. Ímba tíménae-imayaa é'a tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawé'-uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó iyawi miwí Manikó aamoí uwátínkáífo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸ Manikó kanaa'á áfááraumai kawé'ó uwátínkáimba seyaafá-tántáátáfé'a kawé'-úmai mé'a fi'lo-fi'on-

kawé-kísau maíyantafena Manikó áfááraumai kawé'a uwátínkáífo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maénááwe. ⁹ Mindásafena naaófá'á Manikón-aaí aúfáimba agaimaréna séna ímbo makáawi túwa'nai esamo tímatuwaawi miwítí kawé-kísáú waé'wae'a íniye

agaimaréna siyáiyé.

¹⁰ Manikó seyaafá'-ánáúntumbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Manikó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráísasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Manikó kawé'a uwátinkaina'a túwa'nai íyana mimpinkémbá kawé-kísáú óraa'a paapé ínyé. ¹¹ Manikó kawé'a uwátinkaina'a aasiyaasí kanaa'lá túwa'nai íyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Manikómpá'a súwi sénááwe. ¹² Miyáumaimo túwa'nai íyamba Fasi'aénkóni waási ímbo makáawi túwa'nai íyana sáwífa'-waasi tirunkó kawé'a ínasa Manikómpá'a súwi símae iyónááwe. ¹³ Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Manikón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásiyé úwoi timíyantafesa Manikón-áwí'a mósá marésa ¹⁴ Manikómó kembiwí óraa'ó túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Manikómpá'a inai sénááwe. ¹⁵ Manikó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawé'a uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

10

Póro wení kísausafenamo simátimakin-ai.

¹ Kempinkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aai siyáifo némpa'ó méraínka'a fasi'aén-áái simásímíye wésewe. Ísu Káráisiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímba aaisambó siyáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátimune. ² Kempá'ó kondá ímba óraaka sénæ súmpo imáyáa é'a kempinkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'lá sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráiyoro. ³ Marapá'ó méraundasa namuro-wáási iyáákanae sésamo tiyáántemba ímba miyá éta marapá-sáwi-tántáá'lá iyáákanae séta Manikóni kísausa wémaumne. ⁴ Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a iyáákanae sésamo ontembá ímba miyá éta Manikó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fí'o-sawi-fasi'aenta wéiyakaumne. ⁵ Kentáá sááísafesa karo'-ááiyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Manikón-ai isáafo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-ai iyááketa kentáási imáyáago Ísu Káráisitín-ai isáínkwæ símaeta wéiyune. ⁶ Kentáá sáái isáíwæ séta timu'maréta mérauna'a miyá íyata tuwáneta kentáá sáái ímbo isááwi sáwí-meyamba tíménaumne.

⁷ Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempinkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráisitini waásisa úne sentembá kesááwará'lá Ísu Káráisitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. ⁸ Manikó fasi'aémbá siménasa kembiwí ímba sáwíta uwátinkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáándasafenasa mifási'aéntá símakaiye. Mifási'aémbó símakaimbo simátima'mae iyúnda-ai mindá érai'-aai isatá póta mifási'aémbó símakaimbo simátima'mae iyúndasa mindásafeta ímba sigaesáféta úne. ⁹ Aúfáimo agai-timúnda ímba maarán-imáyáá é'a inkáísóro sénasa maanáúfái agaimái símíye sefó-imáyáá é'a agáúmne. ¹⁰ Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáimbo fasi'aén-áái simásimenasa ááema keséta taména aamoisaén-kwáási ména úwoi-aaisa simásimakaiye sewí ¹¹ miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpa'a méraunda póta aúfáimbo simátimunda-ai kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹² Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásiyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawe'-úmáisa méraumne. Sáwí'a úmáisa méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawe'án-iyé wéséwe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³ Kembiwífimbá Maníkómó símakainda-kisau-aaí sénaumpo ímbo símakainda-aaí ínta sénaumne. ¹⁴ Kembiwímó méraappa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráísitini ásé-aaí kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáikaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵ Maníkómó aambó fáisinkarain-kisausafeta fi'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá súsá maimaé iyúne. Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkumba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyiyamba timu'maréta méraumpo miyámó íyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶ Miyámó íyata kanaám-póta tiyuwéta fi'o-fi'om-barafa'a Ísu Káráísitin-aaí simátíma'maeta nónaumne. Fi'owimo Ísu Káráísitin-aaí simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá súsá maimaé iyónaumne.

¹⁷ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna miwítí kisausafesa ímba túwí'o mósá maráiyamba Fasi'aénkóni kisausafesa wenáwí'a mósá máraaro agaimaréna siyáiyé. ¹⁸ Waási kesáfésa kawe'-wáási únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawe'-wáásín-oyo Fasi'aénkó kawe'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawe'-wáásín-owe.

11

Karo'-áántá-wáási táái.

¹ Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaímo sendá ímba aambá fáisinkaiya'a úwoi senó. ² Kembiwí

sáwí-amba arááiwaéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawe'-ínáá'árúmó moórá-waasionka'o símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráisitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe súne. ³ Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana mináásíaféna érai'e siyáiyé. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráisitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwáafaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. ⁴ Ááéma afora'á Ísu Káráísitin-aaí kosimátímewana'a ísówana Maníkóni ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráísitin-aagomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóni ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááiwaenae siyáawe.

⁵ Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóni aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáási kembá ímba iyáákaraawe. ⁶ Aaimó wésimatimunano sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aagioni áwáuma kawe'-úmái ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-iyé. Sáwífa-kanáa érai'-aaí seyaafá simátímewana'a ísaraawe.

7 Manikón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátimakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwisankaamba uráumne. Miyámó uráundasafe'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. 8 Kempímbá Manikóni kisaumo maéwánda Manikóni waási fi'o-fi'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a simúwa'a kempímbá kisau maiyáumne. Miwí sésa ánaaemba kentáá simíniye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a simúwa'a kembiwífímbá kisau maiyáumne. 9 Kesé'o komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Manikóni waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudantemba ánaaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. 10 Ísu Káráisitini érai'-aaimo simátimundawi úndantemba Manikón-aii simátimakaundarakemba kembiwí Akáyaa-marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-aii símae iyónasa minááisáfésa karo'-ááin-iyé ímba sénááwe. 11 Miyámó únda sirumbá timú ina wétimuno. Sirumbá é'ó timúnda Manikó wésuwanaíye.

12 Manikóni aantá-waasi owémó kemó sen-kwáási miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Manikóni kisau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. 13 Miwí mérowana Manikó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'mákaiye. Ísu Káráisitini kisau-waasisa úne karo'á sésa wení kisau máumne wésewe. 14 Miyán-kisáúmó máemba ímba sáá'a wéiye. Waántawanko wiyómpakemba Manikóni kisau-waasigoni sáraamba wéiye. 15 Wení kisau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéifo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maenááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aii.

16 Maarán-áái aneká'ó súnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'o é'a ímba a'áo sé'a siyuwáíya'a kárika'a kesúma maimaé iyóno. 17 Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkení'a úne. 18 Sáwífa'-waasi marapákén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéiyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. 19 Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawé'-imáyáawará'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-iyé sé'a aamoí wéowe. 20 Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aii simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-iyé wésewe. 21 Sáwí'o uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái sune.

Tuwímbai miwí túmo maimaé iyóntemba ímba sáá'a ína'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. 22 Miwí túmo maimaé iyówi sésa Ípúru-aafinkemba sune sewa'á kewará'á minááífinkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfakén-kwáási úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne sewa'á kewará'á miyáumai

wenaísaafitantambo uráundawi úne. ²³ Miwí sésa Ísu Káráisitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó súnda sáwí-imayaawarawiyaamba súne-imayaa é'a Ísu Káráisitini kísau wémaunda óraa-kísau wémae'a miwítí kísau wéiyaakaumne. Maníkón-aaimo simátimundarakemba ándáfa'o sinkáámba sáwifa'-i'an-ifo miwímó ándáfa'o tinkáámba ímba sáwifa'an-iyé. Sáwifa'-i'a sinkááwala' púwóraantambo úndanifo úwoi súnaraumne. Miyán-tántáá'á kempá'á sáwifa'-i'a tiyáifo miwífá'á ímba sáwifa'-i'a tiyáiyé. ²⁴ Ísu Káráisitini kísau mo maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-ika'a áwiyandasambo súwiyonku'-nomba sáwifa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵ Ísu Káráisitini kísau mo maúndarakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-íká'á kunánaantamba sinkankaawe. Moórá-kanaa kentáfésa puwinkwae sésa óntantamba sinkamuwa'a marapá'á tanaafaráumne. Kaumbo-íká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanifo kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'a miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'a mindómpimbá ayáátáaka'a moórá-no'waane moórá-waawaiye mé'a ímbo puwówánda úwoi méraumne. ²⁶ Ísu Káráisitini kísau mo maúnda fí'o-fí'om-barafa'o núnda piri'-nónkó maé'máéraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sinkamoraantamba owa'á kesí waási Yúndaa-waasi sinkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'a miyá owa'á fí'o-fí'on-ora'a-naopimpa'a núnasa sinkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'o kúnda sinkamoraantamba owa'á óraa'-nomp'a'o táómpimbo núnda sinkamoraantamba owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sinkamoraantamba owa'á miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷ Ísu Káráisitini kísau mo maúnda óraa-kísau mo maúnda suwesaraí isa'á minkísáú wémae'a sáwifa'-no'waamba ímba sún-kwaé'a Ísu Káráisitini kísau wémae'a sáwifa'-i'a sááimo taimba noné tón-iyaine mé'a sáwifa'-i'a táwi'a síyáisa'a sáwí-unankwatoí uré'a méraunana ²⁸ ímba miyán-úmbái-tántáá'-aantembanifo fí'o-fí'on-daopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaunda-umbai-tantaako kempá'á aasiyaási wétiye. ²⁹ Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'áaimo arááiwáemba sirumbá uwátinkauwana minúmbái-tántáá'kó kempá'á wétiye. Kawe'-ámbó arááiwáéwanamo moóráwigo tafisisasamó sáwí'o ombá sirumbá uwátinkauwana minúmbái-tántáá'kó kempá'á wétiye.

³⁰ Ímba moórá-amba wéraifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³¹ Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowan-awí'a mósá ma'maé iyónaumne. Simátimunda-aaí ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'a kempá'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³² Moórá-oraal-nao'-awí'a Támásikasifa'a méraawanana káráwiyowín-awí'a Árétási wení kísau-waasi óraa'-waasigo kentáféna simátiména séna ál'mae'a ándáfa'a móauwaaro súwasa mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³ tuwímbai súwa'nai esa kunánaan-unampimba fáitumai sí'-afaapimba máápa'a túsúnskesa ándára'a ta'ótokowa kuméme'a

marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

12

Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakain-aii.

¹ Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'a Maníkóni aantá-waasin-iyé síyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátiménda isáaro. Fasi'aénkó kaainkáán-úmáimo aráásímakaimba simátiménda isáaro. ² Ísu Káráisitini waási méraawanana Maníkó kusí'maena wiyómpa'a sanaan-úrambo iyúmba kesimankóná kunáikai mütú'-waasiya kusikayiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³ Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó iyúmba kesimankóná kunáikai mütú'-waasiya kusikayiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. ⁴ Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-tantaakon-aii ísaraumpo simátiméndo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátiménaumne. ⁵ Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kisausafé'a ímba kesú maimaé iyé'a tuwímbai-tanta'á kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísafé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶ Kesúmo maimaé iyónæ sékaa érai'-aaisafe'a kesú maimaé iyúna'a kentáfé'a sáwí-ímayaa'ara-waasin-iyé ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndarakaa mináái isésa tuwímbai kentáfésa sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kisaú awáné'a simátimunda-aii isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷ Maníkó siyówa'a fí'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánááwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé iyífo séna moórá-tanta'á s'í'o í-tántáá'á súfimba fairarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáisana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸ Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráisitimp'a inaí sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawe'-úmai méraano séwánana ⁹ minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámáimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifási'aénkó embá iyáákaina méínone símaena iyáiyé. Ísu Káráisitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

ímbo fasi'ámáimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámáimo méraundawe símáimo sáwí'o uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántáá'ó wéraine sáwí'o uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámáimo méraunda Ísu Káráisiti fasi'aémbá símísa'a fasi'ámai méraumne súne.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupisemo uwátínkarain-aii.

¹¹ Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-ímayaa'ara-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóni aantá-waasin-owe sen-kwáási miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóni aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísafé'a simátiméraamba ímba simátimakaafo kemá Maníkóni aantá-waasi úne-aii imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-aii maanáúfáifimbá simátimune.

¹² Maníkóni aantá-waasiti kisaú maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kisaú ímbo awánaraan-kisaú Maníkóni fasi'aéntámbá wémaewe. Kempímbá komé'a miyán-kisáú wémae'a ímba ífá tuwááwána'a

suwánaraawe. ¹³ Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóni waási fi'o-fi'on-daopaken-kwaasiya'a kawel'úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáumai wégarawiyo sembá fi'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwíyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fi'on-daopa'o Maníkóni waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai uráafo kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátinkarumne. Miyán-úmbái-ááímó simátinkaraundarakaa kawel'á ówána pó'a aamoí uwásinkaraawisino. Miyán-ímáyáámó ombá ifátúwáaro.

¹⁴ Kael-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a anaká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-oyo tinófoi iyámpóiyá'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵ túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmimo tai'ásuwe'o óraa-kisau maé'o miyámó ondafimbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a tai'ááfainifo imáyáa úmai kawel'án-oro.

¹⁶ Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai'-aain-iyé seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfesa karo'á sésa kentáási óntamba maénae séna karo'á simásínkaraíye wésese. ¹⁷ Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaqo. ¹⁸ Táításimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráisitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaayo. Táítási ímba miyá-sáwí'á uráíye-ai isaraawe. Wesékai mimbórá-ímáyááfínkémbá kísau wémauye.

¹⁹ Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausiyamba maarán-karó'-ímáyáá é'a kentáá súranka'a Póro wenáái arupise ónae séna maanáúfái agaiyiye sénáawe-imayaa úne. Ímba miyán-ááisáfé'a agae'a Ísu Káráisitíye'a kááísamai mé'a Maníkón-aúranka'a kentí imáyáa túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰ Kentópa'o kondamó ímbo kawel'úmimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoímó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátiméndamo isé'a ímba aamoí íyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a tíyo-ai sé'a kentúma maimaé iyé'a fi'o-fi'on-ai sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafó sé'a mináái simátimune. ²¹ Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'o owímbá ímba tínaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafó sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigaesáfé'a onaná sirunkó umbai táíniye.

13

Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá káráwiyon-aii.

¹ Kael-í'a kentópa'a kuráundanifo anekal'á kónaumne. Kaumbo-kael'-waásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaimo éta minááígómbá arupísesa ónaumne. ² Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'ó uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátímakaumne. Káfé'a némpa'o

méraunda mináái simátime'a sune. Kentópa'o kondá sáwí'o uráantafe'a kowésimatime'a ímbo étinkáanda sáwí-meyamba tíménaumne sune. ³ Kentáfé sé'a Ísu Káráisiti simámisanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráisitimo simámintemba simásímiye sénááwe. Wemá Káráisiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaiye. ⁴ Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásiyáámbá úwasa aaraa-táiyá'á tufúwana Maníkó íyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwárá'á aamoisaén-kwáási úndanifo Ísu Káráisitiyeta kááíseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵ Kembiwí Ísu Káráisitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráisiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Méraino'ó é'a Ísu Káráisitini waásisa úne sé'a ⁶ kentáásáfé'a Maníkón-aaí simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷ Kentáásáfé sé'a Maníkón-aaí simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá sumpo kembiwí kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaimó súndasa Maníkóo túwa'nai inasá kawé'án-oro sune. Ímba sáwí'a íyamba póta ímba sáwí-meyamba mátimenasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-aaí simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawé'úmaimo méraiyanba mindá óraa-tantaa'an-iyé. ⁸ Érai'-aaigo íyáákaino séta kísausa maéta wétuwa'nai-une. ⁹ Kentópa'o kondasá Maníkóntáfé'ó fasi'ámaimo méraiyanbo éta aamoisá ónaumne. Miyámó íyanbo éta ímba sáwí-meyamba tíméta aamoisaén-kwáásiyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'o ompínkémbá kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaisá sune. ¹⁰ Kentópa'o kondá sáwí'o ontáfé'a fasi'aén-áái kosimátimunafó sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáandasafena Fasi'aénkó íyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹ Kesí waásisono. Kawé'-úmai mé'a kawé'-ámbá arááíwae'a súndantemba é'a mimbórá-imáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tíména farumó uwátínkáíwai kembiwisé'a méiniye.

¹² Maníkóní akúní'ó ontáfé'a moórá-mora tiyáámba tíméro. ¹³ Maníkóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

¹⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaen-ámútánkó kembiwisé'a méraisa'a mimbórá'á úmai méraantafe'a inai sune.

Kemá Póro súnda-aaí tai'áiyé.

Kárésíya

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiyai'í afakaeté-aataiyai'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási agaimái mátimakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaeemba Póron-aaí simai sáwí'a uwánkaron-kwaasi Kárésíyaa-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Manikó sinkwae sésa Móseseni ámáamba arááíwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkáror'-ááísáfésa érai'e sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawé'-úmai arááíwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba owi aantentafena Manikó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Minááísáfésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kawé'-úmai arááíwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'a méraan-kwaasi mátimakaiye.

1-2 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo Fasi'aénkóni waási Kárésíyaa-marafa'a méraawi isáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóni waásimo kesé'lo méraawiye kembiwísáféta séta kawé'-úmai méraaro wésune. Ísu Káráísitiye Manikó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba si'mákaafo Manikó

wení imáyáafinkemba si'mákaifo isáaro.

3 Manikó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴ Sáwí'lo úmaimo méraampinke-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáindasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Káráísiti pukáiyé. Manikó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráiyé. ⁵ Manikón-áwí'lo aasiyaasimó óraa'lo úmaimo waé'wae'lo úmaenamó iyínda érai'-aain-iyé.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶ Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úwana Manikó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááema Manikómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéisaantafena mindásafena sáá'a wéiyé. ⁷ Minááímá ímba kawé'-ásé-ááín-iyé. Tuwímbai Ísu Káráísitini ásé-aaí waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸ Kesááwá'i wíyómpaken-kisau-waasiya'í ímbo simátímakaunda-aaisaamo fí'on-aaímo simátíménanasaamo éna Manikó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹ Siyáunda-aaíma aneka'á sénaumpo isáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaímo fí'on-aaímo simátíminanamo éna Manikó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰ Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Manikó kembá aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá wésune. Ááemo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'lo uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune. Káfé'lo

waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o miyán-kísáúmo wémaekaa Ísu Káráisitini kisauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmaimo íyáfasinankarain-ai.

¹¹ Kesí waási ísáaro, Ásé-aaimo simátimakaunda ímba waásiti ímáyaafinkemban-íye. ¹² Ísu Káráisiti paápé éna simásimakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

¹³ Ááema Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánááwe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátinkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. ¹⁴ Kentáa siwá'námo urántemba fasi'ámai arááiwa'e'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááiwaewanda aaweyáá wée'a kesimantóisái íyáakarumne.

¹⁵ Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wempari'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kisauma máéndasafena kembá wempari'a uwámakaimbaniye. ¹⁶ Manikómó siyáin-kanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáa ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a ¹⁷ Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árèpiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

¹⁸ Komé'a kaumbo-átátái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a ¹⁹ minkánáa Fasi'aénkón-áfákon-awi'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánarumne. ²⁰ Manikón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááin-ifo érai'-aain-íye. ²¹ Minkánáa ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Síriyaa-marafa'e koméraawanasa ²² Ísu Káráisitini waási Yúndiyaa-marafa'o mérowi ímba kembá suwánésa ²³ kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-ai simátíma'maena wéniye suwasá isésa ²⁴ kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

2

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-ai.

¹ Manikón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-aatai maisuwé'a moóráwigo Páánápáasiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táitásinkwara'a áí'maekai wékai ² Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátimakaumne. Ááemo simátimakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-ai simátimundakisaugo áu-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. ³ Táitási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíriki-waasigo kesé'a mérowasa áuma kárámai araénáemba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. ⁴ Tuwímbai karo'á sésa Káráisitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu

uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti áamáánko ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísitin-aaigo faútínkáin-aaí kotúfífaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti áamáamba arááíwaesa túma kárámai araenáemba oro sésa minááígo ta'ótorainkwae sésa Ísu Káráísitin-aaigo ímba faútinkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táitási áúma kárámai araenáemba uwó-ááímá ímba siyáawe. ⁵ Miwítí karo'-ááímá ímba arááíwaundasa póna ásé-aaí érai'-aaima kempímbá fasi'ámai waé'wae'a íniye. ⁶ Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaimo simátímakaanda-aaí aantemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Manikó túwítáfena ímba imáyáa wéintáfena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ína túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moóra'-aaiwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷ maarán-ááímá sésa Manikó Pítaantáfena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-aaí wésimatimintemba Manikó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-aaí wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸ Manikó Pítaamba fasi'aémbá amúwana Yúndaa-waasi ásé-aaí wésimatimintemba kewará'á fasi'aémbá símakajsa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹ Yémisiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénko Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Manikómó ámakaini'a uwo sésa Páánápáasinte kenté'a miwí tiyáámba símakaawe. Maarán-áásíféta mimbórá-ímáyáa éta keráí fí'onkaa-waasi ásé-aaí kosimátimeyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰ Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááímá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a imáyáa wée'a aaweyáá uráumne.

Póro Pítaantáfena séna sáwí'a ónemo siyáin-aaí.

¹¹ Aaweyáá wée'a Ántioku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráane siyáumne. ¹² Ááema Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásísé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémisimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma kárámai araenáemba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³ póna kae'-ááíwará'-wáásiyááni'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásí Pítaamo úmba awánésa miwíwará'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwáúgo Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewará'á miyá uráíye. ¹⁴ Miyámó ombá érai'-ase-aagoni aampa'á ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáásí túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-áái sénafo ímba siyó

Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkúmbo owí Manikó séna arupíse úmai méraawin-owemo sín-áái.

¹⁵ Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofoisá Yúndaa-waasi pósa kentáá masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá ínta wéumpo ¹⁶ Yúndaa-waasiti áamáantaamo wéaraaiwaundawisafenasa

Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínifo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'emo séta simankúnkúmba úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáúmne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sindasafeta Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási amáámbo arááiwaénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínifo Ísu Káráisitín-aaisafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷ Káráisitíyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'lo ontentá sáwí'a wéundasa Káráisiti misáwí-ímáyáá símkaisata sáwí'a wéune ínta sénaumne. ¹⁸ Yúndaa-waasiti amáámbo tukáunda pó'a moórá-imayaamo é'lo é'a sé'a Yúndaa-waasiti amáámbo arááiwaénae. Minamáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'a úsino. ¹⁹ Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti amáámbo arááiwaénanamo éna minamáánkó arupíse uwásinkainkwaemo imbo ontembá miyáumai mé'a Maníkóntáfé'a imáyáa wée'a wení kísau wémae'a méraumne. ²⁰ Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana puwún-kanaara'a sáwí'lo uráundawini áwáuma tai'áramba póna káfé'a Káráisiti kesé'a méraisa'a káfé'lo méraunda ááeraani'a ímba úmai méraumne. Marapá'á méraunda ímba úwoi mé'a Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafe'a érai'emo sé'a simankúnkúmba úndasafe'a aúí'a úmai méraumne. ²¹ Maníkómó símkain-amaambo arááiwaéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'a sé'a Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-íye wésune.

3

Ámáán-aai arááiwaesa timankúnkúmba owasamó on-áái.

¹ Kárésíyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí isáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaima afora'á simátimewana'a isómba kentúrantankaan-úmai awáné'a kawé'-úmai ísaraambanifo tuwímбай tésa kentí imáyáa tafisewa'á uwó-ímáyáá wéowe. ² Maníkó wení amútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moórá-aaima tísai ónaumne. Amáámbo arááiwakaantafenawa'li ásé-aai isé'a érai'emo sentáfénawa'liyo mindásafena Maníkó wení amútamba tímakaiye súnandaní ³ ímba kawé'-ímáyáá wéowe. Maníkóní amútanko kentirumpimbá méraisa'a pó'a aúí'lo íyawini áwáuma ómbare'a káfé'a imáyáa ombá Yúndaa-waasiti amáánkó arupíse uwásinkainiye-imaya wée'a ímba kawé'-ímáyáá wéowe. ⁴ Kawé'-ámbo arááiwakaamba kentópa'a tiyáin-tantaa'a ímba sáwisamban-íye. ⁵ Maníkó wení amútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempimbá fí'lo-fí'on-kisaumo ímba awánaraan-kísau maiyáíye. Amáámbo arááiwakaantafena ímba miyá éna ásé-aai isé'a érai'emo sé'lo timankúnkúmba uráantafena miyá uráíye.

⁶ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna

séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmba uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba ⁷ miyáumai

Émbaramu uráintemba Manikón-aaisafesa érai'emo sewí Émbaramun-
 araa'marimban-owe. ⁸ Naaófá'á Manikó imáyáa éna séna ánaemba
 fi'onkaa-waasi kesáaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbó iyawisafe'a
 sé'a arupise úmai méraawin-owe sénaumne. Manikómó ímbo miyámó
 uráinka'a moóráwigo aúfáifimba áse-aii agaimaréna séna Manikó
 Émbaramunafena séna en-imáyáa é'a seyaafá'-máráfákén-kwáási kawe'á
 uwátinkanaumne Manikó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ⁹ Mindásafena
 naaófá'á Manikó Émbaramumba kawe'á uwánkaraintemba wenáaisafesamo
 érai'emo sésamo timankúnkúmbó owí kawe'á wéuwatinkaiye.

¹⁰ Naaófá'á Manikón-aii aúfáifimba agaimaréna séna
 agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-ámáámbá ímbo arááiwa'mae iyiyawi
 Manikómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maenááwe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafena ámáámba kawe'úmai arááiwaénana
 Manikó aamoi íniye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye. ¹¹ Naaófá'á
 aúfáifimba agaimaréna séna

Manikón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbó owísáféna Manikó
 séna

arupise úmai méraawe simbá pósa

aúí'a úmai méranaawe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafena ámáámba arááiwaenaemo sewísáféna
 Manikó ímba arupise úmai méraawin-owe séna wenáaisafesa érai'emo
 sewísáféna arupise úmai méraawin-owe wésiye. ¹² Moóráfa'a agaimaréna
 séna

ámáámba seyaafá'-ámáámbó

arááiwaiyawi miwí méranaawe

agaimaréna siyáiyé. Mindásafesa ámáámba arááiwaesamo Manikón-
 aaisafesa érai'e sésamo timankúnkúmbó ombá ímba mimbórá-tántáá'an-ifo
 kae-tántáá'an-iyé.

¹³ Moóráfa'a agaimaréna séna
 aaraa-táiyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi
 sáwí-meyamba maésa puwónááwe

agaimaréna siyáiyé. Minááisáféna seyaafá'-ámáámbó ímbo kanaa'á
 arááiwakaundasafenasa Manikómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba
 tifó séna Ísu Káráisiiti faúsinkenasa misáwí-méyámbá we maéna
 pukáiyé. ¹⁴ Manikó Émbaramunafena séna seyaafá'-máráfákén-
 kwáási kawe'á uwátinkanaumnemo siyáintemba fi'onkaa-waasi kawe'á

uwátinkaindasafena Ísu Káráisiiti kentáási sáwí-meyamba maéna pukáiyé.
 Wenáaisafeta simankúnkúmbó úndawisa Manikómó siyáintemba wení
 ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráisiiti faúsinkowana
 Manikó kentáási sáwí-meyamba ímba siménasa Ísumba amúwana pukáiyé.

*Manikó símai kááísamakain-aiye Mósesembo simámakain-amaane
 minkáé'-áái.*

¹⁵ Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai mimbórá-
 ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímba
 taraiséna fi'on-aaima áúwimai síníye. ¹⁶ Miyáumai naaófá'á Manikó
 Émbaramunafena símai fasi'ámakain-aaima siyáinka'a Émbaramunafenawe

aísaafitafenawe éna ánaaembo paápé índawintafenawe siyáíye. Aúfáifimba agaimaréna séna aísaafitantambo íyawisafena ímba siyáífo aísaafitantambo índawintafena siyáíye. Aísaafitantambo íniyemo siyáíwai Ísu Káráísitin-íye. ¹⁷ Agaimaráúnda-aagioni áwáuma maarán-íye. Aifa'á Maníkó Émbaramun tafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá ónaumne séna sáwífa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba ámáámba ámakaiye. Énifo miyámó uráínka'a Maníkó Émbaramun tafenamo símaimo kááísamakain-aai go ímba tai'éna waé'wae'a wéíye. ¹⁸ Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Maníkó kawel'á uwátinkanaumnemo ááémo óraaka'o siyáintafena kawetá wéuwasinkaiye. Maníkó Émbaramun tafena kawel'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafena kawel'á uwánkarena póna kentáá kawel'á wéuwasinkaiye.

¹⁹ Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba ámáámba ámakaiye. Sáwí'o owí Maníkóní ámáámba isésa sésa sáwí'o wéunda káfé'a isáúmne siyantafena Maníkó Mósesemba ámáámba ámakaiye. Minámáámbá wérainana Émbaramun-aísaafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símaimo fasi'ámakawai paápé éna minámáámbá tai'ásuwainiye. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní ámáámba afufumpin-kwáásigón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiye. ²⁰ Énifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáfénamo siyáíye. Kae'nárimo siyáamba afufumpin-kwáásigó ména wésimatimibanifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáféna siyáíye.

²¹ Ááémo Maníkómó símaimo tarímakain-aaima Maníkóní ámáánko ímba tararáíniye. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámaimo wénamo waásimo aúí'o uwátínkáinkakaa minámáámbá wéaraiwaewisafena Maníkó arupise úmai méraawin-owe sisinó. ²² Énifo Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'-wáási ta'ótokaiye siyáíye. Maníkó séna Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkumbo íyawima kawel'á uwátinkanaumne símaimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkumba éta kentáási sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáíye súndawisa kawel'á wéuwasinkaiye.

²³ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a ímba simankúnkumba uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Káráísiti kumúnka'a simankúnkumbo onda-ámbá Maníkó wéwísinkena ámáánko kentáá ta'ótokain-amba tai'ásínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiye. Maníkó séna miyámó ina'o é'a ánaemba Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkumbo íyawisafe'a arupise úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáíye. ²⁵ Káfé'a Ísu Káráísiti é'a kunkáínka'a wenááisafeta simankúnkumba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba anekal'á wéta'otoraiye.

²⁶ Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkumba é'a wesé'a kááísamai méraawisafe'a Maníkóní iyámpóin-owe. ²⁷ Kembiwí nombó máémba

Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi wenkááni'a wéowe. ²⁸ Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawisafe'a mimbórái'a úmai méraamba póna maarán-ááimá ímba óraa'-aainiye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owa'á tuwímbai fí'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaimá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbórái'a úmai méraawe. ²⁹ Ísu Káráísitini waásimo é'lo é'a Émbaramumo uráintemba Manikón-aaisafe'a érai'e wésemba pó'a Embaramu aisaafi'a ombá póna Manikó Émbaramuwe wení aisaafi'e kawé'a úwátinkainda-aaima símaimo tarímakaintemba kawé'a uwátinkainiye.

4

¹ Simátíménda-aaima isáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máiniye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana ² afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miniyámpóiyá'é káráwiyainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máiniye. ³ Ááéma kesáá miyáumai iyámpóiyaaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewananasa minkwáántá-wáási tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴ Manikómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moórá-ininko ma'ánkarowana Manikó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵ minámáánkó kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Manikóni iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáiyé.

⁶ Manikó kembiwí wení iyámpói-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraitemba pó'a Manikóntáfé'a kesí-fowé wésemba ⁷ mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Manikón-áánini'a ombá póna áánintontafenamo to'mayaa úmakain-tantaa'a timíniye.

Póro Kárésíyaa-waasisafena óraa'-imayaamo uráin-aai.

⁸ Ááéma ímba Manikónópa'a té'a ísaraamba karo-tántá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaimbanifo ⁹ káfé'a Manikómpá'a tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwisan-tantaa'e aamoimó tain-tántá'é mifá'á tirumbá waeré'a minkwáántá-wáási-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰ Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imaya wéomba ¹¹ kempímbá nófi'naafi'a wéowana'a káfé'a Manikón-aaiwara sáwí-aaiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómbe ímba paapé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbái wétaiye.

¹² Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda isáaro. Kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkááni'a oroi. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásinkaraawe. ¹³ Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-qai simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴ Sáwí-si'lo úmba kesúma sáwí'a úwa'a miyá-sí'lo úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómbe kawé'-úmai

káráwiyaawe. Wiyómpaken-kisau-waasiya'i Ísu Káráisitiyai'yo komérowa'o káráwiyaantemba kenká'á miyáumai káráwiye'a ¹⁵ áwa'nai ónae sé'a kentí túrambo fi'máimo símakaankakaa kentí túramba fi'mái símakaawisino. Kawe'-úmai káráwiye'a aamoí uwásinkaraambanifo káfé'a miyán-áamói-tántáá'á ímba wéraimba nóntafenawa'liyo. ¹⁶ Érai'-aaimo simátimakaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáási iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷ Ísu Káráisitini áse-aagombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwí- imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái isáafonifo kesááisa isáíwae sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁸ Kawe'-ámpá'á métinkanae sésama kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawe'án-iyé. Kemó kempímbó maéwándawe moórá-naopa'o tamáúndawemo kawe'-ámpá'á métinkanaemo siyanamo éna kawe'án-ifo miwí áse-aagomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹ Kesí iyámpóisono. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo umbaimó máéntemba kembiwisáfé'o imáyáamo únda sirunkó umbái wétaifo Káráisitinkaani'o iyamba minúmbái-tántáá'á tai'áiniye. ²⁰ Óraa'-imayaa é'a kempímbó komé'o aaimó simátiménda kawe'-úmai isáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiye.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-aii.

²¹ Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósesé

siyáin-amaamba arááíwaundasa Manikó aamoí uwásinkainiyemo wésewi minámáánkóni áwáuma ímba kawe'-úmai wéisaafó simátiménda isáaro. ²² Naaófá'á Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Embaramu kae'-iyámpói matinkómba moórá-iyampoi kísau-ininko ma'ánkarowana moórá-iyampoi aifa'-íninkó ma'ankówana ²³ kísau-ininkoni iyámpói miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-íninkóntáféna Manikó séna iyámpói ma'ánkáinone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraiye. ²⁴⁻²⁵ Minááigómbó waé'maimo sendá isáaro. Mindá kae'-áái símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árésiya-marafa'a Sáinai-omapa'a Manikó Mósesembo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenaráátomba kísau-waasi pósa ámáánko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááigóni áwáuma maarán-iyé. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi ámáánko ta'ótokaipa'a méraawe. ²⁶ Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iyé. Aú-nao'a Yérúsaremufakaan- dao'a wiyómpa'a wéraipa'a ámáánko waási ímba ta'ótokain-daopa'an-iyé. Énifo minááigóni áwáuma maarán-iyé Manikón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaramba uráiyé. ²⁷ Minááisáféna Áísáya

Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

age-íninkó iyámpóimo ímbo matinkáin-ininkon-arunkó kawe'á íno. Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwifa'a méraafó waaíwará'-íninkón-aráá'a sesimái méraamba póna ímbo áí'o wéisanamo iyámpóimo ma'ánkáin-ininkon-arunkó kawe'á isaná aamoí wéiye agaimaréna siyáiyé.

²⁸ Kesí waásisono. Manikó Áísáakimba ma'ánkáinone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwisáféna Manikó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóin-owe. ²⁹ Naaófá'á anófoiti

imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyán-kwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. ³⁰ Naaófá'á aúfáifimba agaimaréna séna

kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda aifa'-ínínkón-ááninko

wení moparáwimbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba máíniye

agaimaréna siyáíye. ³¹ Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-aráá'marinta úne.

5

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-ai.

¹ Ísu Káráisiti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a mé'a aneka'a ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

² Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai isáaro. Arupise úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáemba oro wésemba minááísáfé'lo ewémó siyanamo éna Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íniye. ³ Túma kárámai araenáemba orómó wésewisafe'a afora'á sumpo isáaro. Yúndaa-waasiti áamáambo arááíwae'lo túma kárámimo araenáembo é'lo é'a Yúndaa-waasiti áamáamba seyaafá'á arááíwa'mae'la koró. ⁴ Kempínkémbá tuwímbai sé'a áamáambo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupise úmai méraawin-owe síníye-imayaa wéowi Ísu Káráisitiye'lo kááísamaimo méraamba ifátuwe'la Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-ímba tínaaeni'a uwámakaawe. ⁵ Kembiwí miyá wéofó kesáá maará éta Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai ímbá pónasa kentáásáféna séna arupise úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyesa wésune. ⁶ Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasaa moóráwigomo áumo kárámimo araenáembo ína ímba áumo kárámimo araenáembo ínanamo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráisitiye'lo kááísamaimo méraundasaa túwa'nai úmai méraundasaa mindá óraa-tantaa'an-iyé.

⁷ Ísu Káráisitini aampa'a aamoi ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásituwaisa'a káfé'a Ísu Káráisitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe.

⁸ Maníkó wemparí'lo índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáitukaifo waási fáitukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. ⁹ Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámo kawáá'isana seyaafá'á wégawaa'iyé wésefo kentúra'a káráwiyoro. ¹⁰ Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátimé'a sune. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá íyata mimbórá-ímáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfiyaraiwai kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíniye-aaima wéisaumne.

¹¹ Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupise úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araenáemba oró-ááímá

wésiyemo karo'ó wésemba minááímó paaímó wésundarakaa ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátíme'a súne. Ísu Káráísitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáíye-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámai araenáemba oró-ááímó wésundarakaa ímba aaisambá síyówaisino. ¹² Karo'-ááímó simátímesamo kentirumbó wéfiyaraawi miwí túma kárámai sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

¹³ Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútinkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba pó'a é'a faútinkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááíwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro. ¹⁴ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kenti waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáíye. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-íye. ¹⁵ Énifo kembiwí keiyái aaisan-aaisambó sé'a iyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyoro.

Maníkómbó arááímo tainí'a ésa sáwí-imayaagomba tirááísafesa ésamo on-áái.

¹⁶ Simátíménda isáaro. Manikóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááímo tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbó ímba arááíwiyamba mindá kanaan-ifo miyán-oro. ¹⁷ Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágórái wétiyaifo Maníkóní ámútankomo kentúra'o káráwiyaimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbá ímba arááíwaenaawe. ¹⁸ Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sé'a Maníkóní ámútankomba arááímo tainí'a wéunana póna Yúndaa-waasiti amáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹ Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'í'a ésa óraa-sawí'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigeasáfesa ésa ²⁰ kísau uwándaan-tantaakon-awí'a mósá marésa waántá-waasion-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tíyamba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyesa miwí tááigo iyáákainkwae sésa ímba taankarotámai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹ túrande-urande wésa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wésa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátíme'a aneka'á símai wákátíme'a sé'a miyámó wéowi Maníkóní nombara ímba maénááfo káráwiyoro wésune.

²² Énifo Maníkóní ámútanko tirumpimbá méraiwai maará uwátínkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesaraí ína mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kísau kawé'-úmai wémaesa ²³ miwí túma ímba maímae iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáíkaiye. ²⁴ Ísu Káráísitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáa ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo

on-ámbá tínaaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵ Maníkóní ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta weni ámútankomo sintentá úmaisa arááiwaéno. ²⁶ Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo iyáákainkwae ímba sé'a kawe-tántáá'ó indasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

6

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-aaí.

1 Kesi waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'o wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóní ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupíse uwátinkanaawe. Kembiwíwára'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyoro. ² Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'o é'a Ísu Káráisiti siyáintemba miyá ónááwe. ³ Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo siyamba minímáyáágó karo'á simátinkainiye. ⁴ Kentí kísauwe fí'owiti

kísauwe tuwinááfo kentí kísau tuwínke'a kawerá'í sáwíra'iyompo awánaaro. Kentí kísau kawe'ó ína'o é'a aamoí ónááwe. ⁵ Seyaafá'-wáásifá'á umbai-tántáá'á tindanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶ Maníkóní ásé-aaí isámae wéiyowi miwítí kawe-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-aaí wésimatimewifa'a tíma'mae'a iyóro.

⁷ Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawe'-ánáúntumbó úmárááwimo ombá kawetómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmárááwimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸ Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tiráásafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondáama puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááimo tainí'o úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondáama aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹ Mindásafeta kesáá kawe'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesaraí ínata ifátúwáano. Kawe'ó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesaraí ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo tinda kawe'-méyántá maéta ménaumne. ¹⁰ Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wéraimbo éta seyaafá'nánká kawe'-úmaisa túwa'nai onó. Maníkón-aaísaafesamo tímankúnkumbo wéowiseta mimbórá-ákuní'a úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-iyé.

¹¹ Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-iyé seró. ¹² Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáemba oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáiyé-aaí aantembo senkakaawé tuwímbai isámai sáwí'a uwátinkáawisino. Ímbo sáwí'o uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáemba oró-ááiwará'á wésewe. ¹³ Túma kárámai araenáemba orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáembo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáemba íwae wésewe. ¹⁴ Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááimá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á

pukáiyee-aaima mósá wémaraumne. Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo on-tembá marapá-tántáátáfé'a ímbo imáyáa é'a sáwísamban-iyee wésunda póna mintántáákó kembá ímbo wétafisiye. ¹⁵ Moóráwigomo áumo kárámaimo araénáémbo ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araénáémbo índa mindá ímbo óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-iyee. ¹⁶ Simátimunda-aaimo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waási seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷ Ísun-aaj simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráísitini kísau-waasi óne wésefo moórá-umbai-tantaa'a ímbo siméro.

¹⁸ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a

érai'-aain-iyee sé'a inai sune.

Kemá Póro sùnda-aai tai'áiyee.

Éfésási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáí agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásífa'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátimakaiye. Maanáí isésa fi'o-fi'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarrowana ména maanáí agaimarówana mátimakaiye.

1 Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo isáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitini-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiфо isáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóni waási Ísu Káráisitíye'o kááísamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi isáaro. 2 Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

Káráisitinte'a kááísasinkenasa wempari'o úmakain-aai.

3 Maníkó Ísu Káráisitini-afowamá éna Ísu Káráisitinteta kááísasinkenasa wiyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáisata póta wentáféta súwiyo sune. 4 Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wempari'a úmakaiye. 5 Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitini kísausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiyé. 6 Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fi'oran-awauma mósá wémaraumne.

7-8 Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-imáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fi'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisiyukaiye. 9 Naaófá'á wení kawé'-imáyááfinkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéwanaumne. Káráisiti ken-imáyáá iníye siyáintemba póna 10 Manikómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wiyómpakene marapakéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyniye.

11 Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiyé. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'ó úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye.

12 Aifa'á Káráisitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fi'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

13 Miyáumai fi'onkaa-waasi érai'-aaima kawé'-ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráisitini-aaisafe'o timankúnkumbo ombá Maníkó kesí ámútankomba timénaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. 14 Manikóni Ufaen-ámútánkó keséta

méraintafeta séta éra'i'a Manikó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíniye. Érai'a Manikó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

15 Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Manikóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima is'é'a
 16 Manikómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inái súnda
 17 Manikómpá'á maarán-ááísáfé'a áisai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wérawai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Manikóní áwáuma aráátimina'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. 18 Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'ó mérai'yambo amu'maré'ó méraantafe'a mindásafe'a inái sune. Wemá wení waási kawé'ó úmaimo mérai'yamba to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inái sune.
 19-20 Wenáásisafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifási'áembá iyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inái sune. Manikó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wiyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenáásisafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé. 21 Káráisiti seyaafá'-wáásiyá'á káráwiya wiyómpa'ó káráwiyaawiyá'e fasi'aénkwáráwiyá'é ifarááwiyá'é káfé'ó túwí'ó wérawaiya'e ánaaembo túwí'ó wéraindawiya'e káráwiyaie. 22 Manikó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá iyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simáména séna iyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáie. 23 A'nómpínkén-imáyáágómó seyaafá-túrá'ó káráwiyaintemba Manikóní waásisa Káráisitín-úraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áuwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'ó wéraintemba Káráisiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Manikóní némpa'ó méraundafakenta aú'ó úmaimo méraunda-ita uwásínkán-ai.

1 Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'ó urón-kanaafimba méraawini áwáuma Manikóní némpa'a mé'a pó'a 2 marapákén-kwáásití sáwí-amba arááiwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááiwae'a wemá Manikón-aii ímba isámai kawé'ó wéowiyá'a káráwiyaiwaimba arááiwakaawe. 3 Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta siráásisafeta éta sáwí-imayaa arááiwawananasa Manikó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa 4 arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna 5 úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mészinkaraiye. Sáwitaamo étaamo méraawandawini áwaura'a Manikóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráisitimbo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba aú'í'ó úmaimo méraanda-ita uwásinkenasa 6 Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena wiyómpa'a móankarena Ísu Káráisitinte'a káásisinkenasa aú'í'a uwásinkaraisata Káráisitimo wiyómpa'ó ménamo káráwiyaintemba

wíyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Manikó Ísu Káráisitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáási sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráisata póta wení kawe-kísáú awánamae iyóndasafenasa miyá uráíye. ⁸ Manikó úwoi túwa'nai úwa'a wenááisafe'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métinkaraiye. Ímba kentí imáyáfinkemba wenááisafe'a timankúnkúmba uráafo Manikó imáyáa timúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa kawe'á wéunda póta kawe'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawe-kísáúgóni méyámbánifo Manikó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'á métinkaraiye. ¹⁰ Manikó kentáámó uráiwai séna

kawe-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawe-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráisitinteta kááisasinkaraiye.

Mimbórá-wáási-ítaamo uwásinkarain-ai.

¹¹ Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwárá'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Manikóni waásisa úndasafeta súma kárámai araénáénta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-imáyáa éta séta ímba túma kárámai araénáemba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. ¹² Minkánááfimbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fi'owima é'a ímba Manikómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Manikó símai fasi'ámarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Manikó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o mérayantafe'a ímba amu'maré'a mérowana ¹³ ááéma Manikóni némpa'o mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

¹⁴ Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmaimo namuro-wáási-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa ¹⁵ Yúndaa-waasisa kentáási áamámba tuwéna Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísisinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráíye. ¹⁶ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena siyámbo wéunda-tantaa'a tai'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Manikómpá'á mósinkenasa ¹⁷ miyá éna téna ásé-ai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fi'onkaa-waasi Manikóni némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Manikóni ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸ Ísu Káráisiti miyá uráintafena Manikóni ámútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹ Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Manikóni waásiye kembiwíwárá'á Manikóni waási-í'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Manikóni akún-kwáási-íta úmais méraumne. ²⁰ Manikómó naankáámbo wéumaraimba Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Manikóni aantá-waasiye Manikón-ai simátiméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbo wéowe. ²¹ Áfonkomo seyaafá'-náánámímó

kará'uraintemba kesáá Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraunda Manikó weni ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²² Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Manikóni ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpimbá méraiye.

3

Póro fi'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-ai.

¹ Mindásafe'a kemá Póro fi'onkaa-waasi Ísu Káráísitin-ai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráísitini kisa-uwaasi é'a kembiwísafé'a inai sune. ² Manikómó úwoi túwa'nai indasafena minkisáú simakowana minkisáúgó kawé'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. ³ Manikómó to'mayaa úmimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááema minááífinkémbá ampáán-áái aúfáifimba agaimakáumne. ⁴ Ááema Ísu Káráísitin-ai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'án-oro. ⁵ Manikó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Manikóni ámútanko weni aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásimakaiye. ⁶ Minásé-áái maarán-ááin-iyé. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fi'onkaa-waasi ísaraantafena Manikó kawé'á uwátínkáísasa fi'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a úmáis méraumne. Manikó séna Ísu Káráísitini kisausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fi'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aaimo simátíméndasafena Manikó úwoi súwa'nai ena weni fasi'aémbá siména weni kisa-uwaasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Manikóni waási kembá iyáákarawa'a kári-waasi pó'a fi'onkaa-waasi ásé-ai Ísu Káráísitini kisa-uwaasi fi'on-kisau iyáákarain-kisau-aaimo simátíméndasafena iyáwésínkaraiye. ⁹ Manikó simásimena séna to'mayaa úmare'ó aúpá'ó tuwé'ó miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paápé uwátimiyo Manikó simásimakaiye. Manikó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'ó émáyáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé wiyómpa'ó méraawi Manikóni waási tuwánésa sésa Manikó fi'oran-kawé'imayaawarawin-iyé wésewe. ¹¹ Áwúra'a Manikó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. ¹² Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenáásifeta simankúnkumbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Manikónópata úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátimé'a sune. Kembiwí ásé-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'ó wéraimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

Káráísiti aruntáámó símín-ai.

¹⁴ Mináásáfé'a imáyáa wée'a Manikó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inai sune. ¹⁵ Seyaafá'ákúmba marapá'ó méraawiye wiyómpa'ó méraawiye miwítí áwáuma Manikó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-inái sune. ¹⁶ Manikóni ámútanko kentirumpimbá ména fi'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷ Ísu Káráísitin-aaisafe'a

timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inái sùne. ¹⁸ Káráísiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráísiti fasi'aémbá tímúna'a kembiwiyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráísiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áiniye síyantafe'a inái sùne. ¹⁹ Ísu Káráísiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmais a wánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawé'ó íyantafe'a inái sùne. Fasi'aémbá Maníkómpimbá óraa'a wéena kembiwífimbá óraa'a wéintafe'a inái sùne.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-enasaamo wéimba mindá iyáákaraintantaa'an-iyé. ²¹ Maníkóní waásisa Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

4

Káráísiti áuwawaata únemo siyáin-aai.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááimá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáífo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'lo uwátínkáámbo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'lo iyíyantafe'a ímba ífátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáa mimbórá-súráámá úmais méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méraaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-ámá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Káráísiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye agaimaréna siyáíye. ⁹ Iyúnka'lo siyáin-aagioni áwáuma maarán-iyé. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úrumba kunkéna ¹⁰ wiyómpa'lo iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aagioni áwáuma maarán-iyé. Wení kísau maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba

Maníkón-aaí ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkóní waásiya'a káráwiyuwasá tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkón-aaí uwáitái'-uwásá miyáumai Ísu Káráisitini kisauma maiyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kisauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórái'a úmaisá méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráiyé. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aisafeta simankúnkúmbó wéundasafetaawe wembá awánamái kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamái méta sáá'a kaefaréta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karo'ó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aaí ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanæ sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyán-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááíwaenaumpo ¹⁵ érai'-aaí aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáákæfamái-waasi-'í'a úmai méta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. Wemá kentáárá'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráisiti áúwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráisiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a ímáyáa tímísana tiyáánkó wení kísau máisana tísamigo wení kísau máisana miyámó wéenamó óraa'ó wéimba miyáumai Káráisiti wení waási ímáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'ó uwátinkarain-aaí.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímba ísámai kawé'á ésa Maníkón-aaísafesa tirumbá márááwaná ti'nómbá umbái taisasá méraantafesa miwítí ímáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'ó wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹ sáwí'ó on-ímáyáá aantemba ésa fi'ó-fi'on-tantaa'ó sáwí'ó ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráisitimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa íyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'ó tirááísafe'ó uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Manikó kentí ímáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááímo táínda-'í'ó iyantafena aúí'a Manikónkááni'a uwátinkaina'a érai'a Manikóntáfé'a ímáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaæemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aaí aantemba seró. Ísu Káráisitini akún-ándá póta mimbórái'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aaisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aano úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafisína'a sáwí'a únafó sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó iyawi maarán-oro. Ímba umémbá é'a tuwímbai-tantaa'ó maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímba sé'a kawé'ó uwátinkainda-aaí aantemba seró. Miyámó é'ó é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbái

taifáinifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápinkémbó faúsinkainda-kanaamo tinda Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóni waási úne síyantafena Maníkóni Ufaen-ámútánkó arumbá umbái taifáinifo ímba sáwí'an-oro. ³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o íyé aaisambó síyé símáimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o íyé ³² ímba miyámó iyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráisitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáisanamo Maníkómó ímbo anondáamo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba ímáyaá é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-aii.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétimé'a méraaro. Ísu Káráisitimo kentááfimbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáindasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóni waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴ Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáá'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawé'án-iyé. ⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owiyé sáwí'o owiyé túraniyambo owiyé miyámó on-kwáási Ísu Káráisiyiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Manikóntáfésa aamoí owí Káráisiyiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Manikón-aii ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááimó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááiwaéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóni waási ontáfé'a sámo kain-áémpá'á méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámo kain-áémpá'ó mé'o é'a arupise úmai kawé'-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ ímáyaá é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwaé-i'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwarakisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó iyamba afora'á simátimé'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tigeasáfé'a ónááfo afora'á simátimé'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa mintántáákóni áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámo kain-áémpá'á taméranaawe. Mindásafesa sésa tímó waésamo pukésara úmáimo mémpinkemba iyáfasinewana Káráisiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááiwaéwimo ontembá ímba iyamba kawé'-ímáyáá wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tiyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Manikóni kisau máéro. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááimo táinda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Maníkón-ai aúfáífimba agaimakáan-aiima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káraísitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a iyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káraísitin-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúni'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáási táái isáaro. ²² Aaresómbá isáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái isáaro. ²³ Ísu Káraísitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaainintónká'á káráwiyoro. Káraísiti wení waási kawe'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káraísitini waásimo wenááimo isáánten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái isáaro.

²⁵ Ísu Káraísitimo wení waásimo arumbó timénamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaainintómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káraísiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenáásamba Manikóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawe'á ésa miwífímbá sáwí-aiima ímba wéráinana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸ Miyáumai Ísu Káraísitimo wení waásimo arumbó tímintemba waaimá kentuwaainintómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainintón-ímáyáá oro. Tuwaainintón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwará'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tiyántafesamo ombá kawe'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káraísitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáará'á kawe'-úmai káráwiyaiye. ³¹ Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna mindásafena waaigómó ímbá anófowi tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiyé. ³² Minááífímbá moórá óraa'-aaimo wéraimba minááígóní áwáuma maarán-iye. Ísu Káraísitiye wení waásiye moórái'a úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainintón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaai-táái isáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóisomba isáaro. Fasi'aénkóní iyámpóí-i'o ontáfé'a kentinófoi-taai isáaro. Miyámó iyamba mindá kawe'án-iye. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó áamáamba séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna miyámó é'o é'a kawe'-úmai ayáátááka'a marará'á méranaawe siyáiyé.

⁴ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawel-úmai káráwiyewana miníyámpói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aaí simátíma'mae'a wéiyel'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráísitin-aaímo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai ísé'a táatáfe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a Ísu Káráísitini kísau-waasi ontáfé'a Manikómbó arááímo táinda-i'a úmai kawel'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kísau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóni kísau-waasisa úne sé'a tirunkó kawel'á wéina'a kísau máero. ⁸ Maanááímá imáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawel-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawel-méyámbá tímíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawel-úmai káráwiyel'a ímba inkaisíyan-aaíma wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínifo arupíse úmai-meyamba tímíníye.

Fasi'aénkóni fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aaí.

¹⁰ Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafísímai karo'á simátíyuwaifainifo fasi'ámai méraiyantafe'a tiyái-tántáá'ó Manikómó tímimba máero. ¹² Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tiyéwata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaaíye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tiyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Manikómó tímimba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaísafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'ó kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaíma tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'o méraantemba arupíse úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'o nóntemba áse-aaí tasí wéuwatinkain-aaíma kosimátíméro. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táféréántemba Manikón-aaí ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainíye. ¹⁷ Tí'nónká'ó kámo'o wimáímo káráwiyaaínten-úmai kawel'ámpá'á métinkena wégarawíyíye. Paepáétambo túfimbo waántáfáénten-úmai Manikóni ámútanko wenááímo siyáimba kosimátimiyasa minááígó tirumbá faiyaráiníye. Miyáumai Manikómó tímimba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Manikóni ámútankoni fasi'aéntámbá inaifinkémbá Manikó wétuwa'nai-intafe'a áisai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fí'o-fi'on-ímayaa é'a Manikóni waásisafe'a seyaafá'a inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Ásé-aaímo simátíménda Manikó aaí simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a Manikómó aúpá'ó makáin-aaíma afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai

seró. ²⁰ Minááímó simátíméndasafena Maníkó íyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'lo wéunda-aaima isáiyantafe'a moóráwígon-awi'a Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kísau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wémena kentáásáái kosimátimena kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-ai taí'áiyé.

Fírípái

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátimakaiye. Póro ásé-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkumba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fí'o-fi'on-daopa'a Ísun-aaí simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwa'nai esa tuwímbai-tanta'a'a ámúwana súwíyo séna maanáái agaimarówana mátimakaiye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóni waási Ísu Káráisitíye'a kááisamai méraawiye kembiwíyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanááimá isáaro. 2 Maníkó ken-táásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye'a úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

3 Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi sune. 4 Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó sún-da-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'á wéiye. 5 Aifa'á Maníkóni ásé-aaí simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatíma'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. 6 Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóni áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áiniye. Minááimá isáúmne. 7 Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkware'a ásé-aaí simátíme'a miwí táái anondáá simátímunana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwíwará'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'an-iyé. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái sune. 8 Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aai isaná

Maníkó wésuwanaiye.

9 Maanááisáfé'a Maníkómpá'á inái sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awané'a kawé'-í'a é'a 10 seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a kawé-tántáá'ó awané'a kawé'-ámbá arááiwae'a Ísu Káráisiti kumínda-kanaa kawé'-úmai méwana kenti sáwí-meyamba ímba wérainana 11 Ísu Káráisiti imáyáa tímína'a kawé'-úramba úmai méwasa tuwánésa miyámó iyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inái sune.

12 Kesí waásisono isáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwífa'-waasi ásé-aaí isaraawe. 13 Ísu Káráisitín-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráisitín-aaí isaraawe. 14 Ándáfa'o méraunda mindásafena

Fasi'aénkó kentáási waási sáwífa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Maníkón-aii fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

¹⁵ Súwí'o wérajntafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfésa wenáwí'a kumíniye sésa Ísu Káráisitín-aii wésimatimembanifo tuwímbai kawé'ímáyááfínkémbá Káráisitín-aii wésimatimewe. ¹⁶ Ásé-aii simátíma'a

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'o méraunda-aíma tuwímbai isésa ímáyaá uwásínkésa Ísu Káráisitín-aii wésimatimewe. ¹⁷ Tuwímbai ímba kawé'ímáyááfínkémbánifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráisitín-aii simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráisitín-aii wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfa'a ména isáinana arunkó umbái táiniye sésa Káráisitín-aii wésimatimewe. ¹⁸ Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawé'ímáyááfínkémbá Káráisitín-aii wésimatimewana sirunkó kawé'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráisitín-aii wésimatimewana úwoi sirunkó kawé'á wéiye.

¹⁹ Maníkómpá'á inái wésewana póna Ísu Káráisitíni ámútanko wésuwa'nai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawé'á wéiye.

²⁰ Sínkamiyara puwónaum úwoiya méranaumno. Mindásafe'a timu'maké'a inái wése'a Ísu Káráisitintafe'a ímba sigaesáféla éla ímba sáa'la ina'a fasi'ámai Ísu Káráisitín-awí'a mósá maránaumne. Miyá'úmae'o iyúndantemba Káráisitín-awí'a mósá maránaumne. ²¹ Marapá'ó

méraundamo éla Ísu Káráisitín-awí'a mósá maránae sé'o méraundanifo puwé'o wíyómpa'o iyónnda mindá marapá'ó mére'o úndawimba iyáákanaumne. ²² Marapá'ó úwoimo mé'o éla áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táinana púwóndasafena siráái táinana miyá

ina'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³ Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wíyómpa'a Káráisitíye'o méraandasafena iyáákaraintantaa'a póna siráái wétaifo ²⁴ marapá'ó méraundamo éla kawé'-úmai

kembá túwa'nai únda póna kawé'á íniye. ²⁵ Minááimá érai'-aíma isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwísé'o komáénda túwa'nai ona'á Maníkón-aísafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana tirunkó kawé'ó índa minááimá isáúmne. ²⁶ Kembiwísé'a aneká'á koméraandasafe'a kentáfé'a ímáyaá éla

Ísu Káráisitín-awí'a mósá maránaáwe.

²⁷ Moórá-aímo óraaka'o simátíménda isáaro. Kawé'-úmai mé'a Ísu Káráisitíni ásé-aíma mósá maráiyasa tuwánánaáwe. Miyámó wéiye'o éla kentópa'o komé'o éla tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'o éla kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááimó isááandasafe'a sune. Mimbórá-ímáyáá wéela fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-aii simátíma'mae'a wíyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe. ²⁸ Kentí namuro-wáási túranka'a ímba moórá-tantaatafena táá'a índa

pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampa'a mótkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹ Maníkó ímáyaá tímísa'a Ísu Káráisitín-aísafe'a timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba tíyótaiima isa'á kembiwí Ísu Káráisitíni waási-i'a onkákémbá tí'o

íní'a wéuwatinkaawe. ³⁰ Ááéma Ísu Káráisitini kísau siyáántán-kwimáímo maéwánda é'lo suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

2

Káráisiti Manikón-aísamaifimba mérowana áwí'a óraa'lo uwánkarain-aai.

¹ Ísu Káráisitiye'lo kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaiye. Manikómó wenarumbó tímimba fasi'aémbá wétimiye. Manikóni ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfimbá méraawe. Tirumbá uwátinkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'lo é'a ² mimbór-ímáyáá úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'lo níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íniye. ³ Kísau mo wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Manikón-aísamaifimba mé'a fi'owisafe'a sé'a kentáá iyáákaraawe seró. ⁴ Ímba kesáfé aantembo túwa'nai íyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵ Ísu Káráisitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáán-oro.

⁶ Ísu Káráisiti Manikóráámá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifásí'áémbá ifátuwena ⁷ umarankááni'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásiyáámá éna ⁸ waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Manikón-aísamaifimba kífaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáifo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáiyé. ⁹ Miyámó uráintafena Manikó pukáimpinkemba iyáfasinankena sanaan-úrumba móankena seyaafá'-wáási túwika'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰ pósa Ísun-awi'lo síyambo ésa óraa'an-iyé sésa seyaafá'-wáási kífaesa wíyómpakewiye marapakéwiyé waántáfakewiye kífaesa ¹¹ afora'á Ísu Káráisitintafesa sésa Fasi'aénkón-iyé sésa Manikómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-aai.

¹² Mindásafe'a kesí waási ísáaro. Kembiwísé'lo méraawandara'a kesáái ísámae'lo iyáantemba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái ísé'a Manikómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawe'-ámpá'ó métinkarain-aai imáyáa é'a wentáfé'a wé'e'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wé'e'a fasi'ámai wení kísau máero. ¹³ Manikó aamoimó wéin-kisau maénae sé'lo wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wé'e'a

kawe'-ámpá'á arááiwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tink'é'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawe'-úrumba úmai méraiyaana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááiwaesamo kaetonáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Manikóni waási mé'a sáwí-imayaa kempímbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a ¹⁶ maé'mae'lo íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a komérawanda pó'a maé'mae'lo íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba pó'a sé'a ímba áú-iyain-kisau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

17 Maníkóní aamoí-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Manikóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatimaraantení'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíníye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawé'á ínana póna kentirunkówárá'á kawé'á íníye. 18 Miyáumai kesirunkómó kawé'ó índantemba kentirunkówárá'á miyáumai kawé'á íníye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

19 Ampáánká'á Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaifinkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimína'a isé'a aamoí ónaumne. 20 Wesé kerái aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo 21 tuwímbai kesáfé-ímáyáá aantemba ésa Ísu Káráisitín-imayaa ímba wéowe. 22 Énifo ááninkomo afowání kisaumo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. 23 Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái awáné'a Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wína'a 24 kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

25 Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'máráanana kentópa'a wíníye. Miyá ónaumne súne. Ai'márówana kesópa'a téna kentáái másimasiména kesí umbai-kísáú tasúwa'nai éna kesé'a fasi'aén-kísáú wémáaisana 26 áí'a isa'á wenáái ísááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o ímbá asófásinkain-aaima kosimátimenae simbá pó'a ai'máráanana wíníye. 27 Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Manikó arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempímbó wérainka'a póna puwínaa fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Manikó arumbá uwásinkena asófankaraiye. 28 Mindásafe'o ai'máráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. 29 Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íníye. Miyánkwáási táái mósá máráaro. 30 Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kéntí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai éna Ísu Káráisitini kísau wémáimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá máráaro.

3

Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-aii.

1 Kesí waási senda-ááímá ísáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawé'á íno. Siyáunda-aaimo aneká'ó sendá ímba suwesarái ínana minááígó kembiwí túwa'nai íníye.

2 Tuwímbai sésa túmo kárámáimo araenáémbo é'o é'a Maníkóní waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba ísáaro. Miwí iyánkáán-kwáási sáwí-kisaumo wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba ísáaro. Miwí túma kárámái araenáémba ésa Maníkóní waásisa úne sembánifo 3 kesáá ombá érai'a Maníkóní waási-úranta úne. Maníkóní ámútanko kentáái imáyáa símakaintafeta Manikón-ímáyáá éta wenáwíta mósá maréta Ísu Káráisitimba aamoí uwánketa kentáási kisausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáási kisaugo kentáási

sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaa tai'ásuwainiye sune. ⁴ tuwímbai sésa kentáásí kisaugo kentáásí sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááimó érai'-aaimo inkakaa kemá kawe'á úsina. kesí imáyáfinken-kisau óraa-kisauman-iyé siyáunda ⁵ kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa sума kárámai araenáemba uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípúru-waasi-taafinkemba wésuya'a minááifinkémbá siyáumne. Yúnda-a-waasiti ámáámba ámáán-kawaa-waasi fasi'ámai wéaraaiwaemba kemá ámáán-kawaa-waasiti aambá arááiwakaumne. ⁶ Manikó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Isuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinkaraumne. Seyaafá'-ámáámbo arááiwawanda suwánésa sésa kawe'á wéiye siyáawe. ⁷ Minkísáúsáfé'a kesí imáyáfinken-kisau óraa-kisaun-iyé siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitini-aaisafe'a

érai'e súndasafe'a ááémo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iyé sune. ⁸ Ísu Káráísiti kesí Fasi'aénkóe'a káásimai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá'-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iyé sune. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráísiti aifarááwí isa'á wesé'a káásimai méraunda pó'a ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iyé sé'a ifátukaumne. ⁹ Manikómó Mósesembo simámakain-amaamba arááiwakaundasafe'a sé'a minááigó kawe'á uwásinkainana Manikó kentáféna arupise-waasin-iyé síníye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráisitini-aaisafe'a simankúnkúmbo úndasafena Manikó kentáféna arupise-waasin-iyé wéiye sune. Miyán-ááigó sirááima taisa'á méraumne. ¹⁰ Ísu Káráisitintafe'a imáyáa únana miyán-imáyáágó óraa'a isaná sirááima taisa'á méraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááima wétaiye. Ísu Káráisitimba áí'ó úní'a uwánkaraamba pósa kembó sí'ó índa-i'ó uwásinkaiya'ó é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááima wétaiye. Káráisitimo pukáimba kawe'-imáyáá wéna pukówa'a miyán-imáyáá ónae sé'a wéunana sirááima taiyé. ¹¹ Púwóndafinkemba Manikó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááima taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kisaumo maiyáin-ai.

¹² Sirááimo taiyémo súnda-aaima Ísu Káráisitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráísiti wení waási-i'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba súnda miyán-kwáásimó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kisaú wémaumne. ¹³ Sirááimo taiyémo súnda-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wé'e'a maará úne. Seyaafá'-wáásimó tuwaantantámáe wéwesamo mimbórá-imáyáámó arááiwáentemba kemá miyá wéune. Kesínaempa'ó wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paápé índa-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a ¹⁴ ayáiyá'ó

wérim-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Manikó Ísu Káráisitini kisausafena imáyáa éna

séna wiyómpa'ó maé'mae'ó iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kisaú wémaumne.

¹⁵ Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákæfaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáá íyataao. Tuwímbai fi'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye. ¹⁶ Maníkón-aaí wéisaamba póna minááigó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

¹⁷ Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'a miyán-oro. ¹⁸ Ááémo símae'o iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbái taimbá pó'a aneka'á simátimé'a sune. Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaíma tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'a wéowe. ¹⁹ Tómbó nai-tántáákó áúma mósá marésa tigeamó í-tántáá'á miwí ímba wéísasa aamoí wéesa marapá-tántáátáfésa aantemba ímáýáa wéiyana Maníkó miwí tai'ásuwainifo ²⁰ kesáá wiyómpataamo íméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wiyómpakemba kuména kusiyáíndasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹ kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fi'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fi'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

4

Kawe'-ímáyáá aantemba úmae íyóro-aaí.

¹ Kesí waásisono. Ken-ímáyáá wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátimakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

² Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátimé'a sune. Fasi'aénkóntáfékai ímáýáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. ³ Kesé'o mimbórá-kísáúúmó wémaindawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkórái ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po minínínkáí túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbórá-ímáyáá okaiyó sune. Minínínkáíyé moóráwígon-awi'a Kérémentiye tuwímbaiye ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aú'á úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfái-wandaaifimba agaimakáíye.

⁴ Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵ Aáno úmai mé'o túwa'nai íyamba seyaafá'nánká tuwánánaáwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíníye. ⁶ Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áísai e'a inai sé'a súwi seró. ⁷ Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómá iyáákaraiye. Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné ímáýáafine káráwiyiniye.

⁸ Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érail-aaiye aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawe'-aantembo

í-tántáá'é aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawe'-ááímó wésentantaa'e áwí'o mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a ímáýáa úmae'a íyóro. ⁹ Simátimakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawe'á úmae'a íyóro. Kísaumo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-aii.

¹⁰ Ááema kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba waé'éimbanifo káfé'lo wésuwa'nai-on-amba wérais'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'a súwiyó sùne. ¹¹ Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'lo makáunda-kanaa kanaa'án-iyé sé'a sáwífa-tantaa'lo ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaán-iyé sùne. ¹² Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awiyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awiyé'a wéunana Maníkó imáyáa símisana sirunkó kawé'a isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'lo tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa sáái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaán-iyé sé'a méraumne. ¹³ Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwárá'a toké'a méraumne. ¹⁴ Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawé'á uráawe.

¹⁵ Aifa'á ásé-aii kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'o-fí'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóni waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaima ísaraawe. ¹⁶ Tésárónikaa-naopa'lo komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwífinkémbá tuwímbai timé'a ti'márówasa mánásímakaawe. ¹⁷ Nááwiya mánásiménaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawé'-méyámbó timínda-meyanko iyíníye-imayaa wéune. ¹⁸ Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaawiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹ Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáákóni áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááimo tain-tántáá'á timíníye. ²⁰ Maníkó kentáásifowa wení fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-aain-iyé.

²¹ Maníkóni waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawé'-úmai méraaro sùne. Maníkóni waási kesé'lo méraan-kwaasi kembiwísáféna sésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²² Maníkóni waási Rómu-naopa'lo méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáféna sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²³ Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sùne.

Kemá Póro sùnda-aii tai'áiyé.

Kórósi

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'áátáiyá'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáiyé. Póro Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkárowana méropa'a moóráwígon-awi'a Épáfarasi téna séna Kórósi-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásifimbá karo'-áái wésimatímewe siyáiyé. Maarán-káror'-áái séna Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máráaro séna Ísuntafesa ímba Fasi'aénkómá póna wiyómpaken-kisau-waasiyaamban-iyé séna tuwímbai-tontafesa ímba naaró séna kentú-aosaamba wiyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáiwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tikikaasiye Ónísimasiye mátmakaaye.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awi'a Timóti kentáási waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáfinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaifo ísáaro. 2 Kórósi-naopakewi Maníkóni waási Ísu Káráisitíye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'ámaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

3 Kembiwísafé'o imáyáamo é'o inaimó súnda Maníkó Ísu Káráisitín-afowámpá'á súwi sune. 4 Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmbó é'o Maníkóni waási seyaafá'-wáásifimbó kentirumbó wétimen-aaima isé'a mindásafe'a Manikómpá'á súwi sune. 5 Aifa'á moóráwígon-awi'a Épáfarasi érai'-aaí ásé-aaí simátímuwa'a ísaraanka'a wiyómpa'o Manikómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba é'a Manikóni waásifimba kentirumbó wétímewe. 6 Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááimá simátímuwa'a isé'a sé'a érai'-aain-iyé suwaná minááigó kawé'ó uwátinkaraintemba minásé-ááigó seyaafá'-márafá'á wété éna kawé'á wéuwatinkaiye. 7 Épáfarasi minásé-ááimó simátíma'mae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawé-kísáú wémáiwai súwa'nai ena kembiwífimbá Ísu Káráisitini kísau kowémaena ímba ifátuwena 8 tasimásiména séna Manikóni ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá tímésa wétuwa'nai-owe siyáiyé.

9 Súwa'a isé'a inái símae wéiyé'a ináifnkémbá maarán-áái sune. Maníkó wembó arááimo wétaisama sama kátinkaina'a awánéwana Manikóni ámútanko kawé'-imáyáá tímína'a 10 Fasi'aénkómbó arááimo wétaintemba íyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fi'o-fi'on-kawé-kisau wémae'a Manikómbá kawé'-úmáimo wéwanaantafe'a inái sune. 11 Maníkó wení fasi'aémbá fi'onka'ma'mai-fasi'aentemba fasi'átinkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'ámai méraiyantafena wení fasi'aémbá tímínana 12 Maníkó wení waásisafena to'mayaa úmai sámó kain-áémpá'ó káráwiyain-aempa'a makáimba kawé'á uwátinkena to'mayaa úmakaimba tímíníye. Mindásafena kentirunkó kawé'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi siyantafe'a inái sune.

Káráisitini áwáuwe wení kísaugon-aaí.

13 Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíní fasi'aénkó ta'ótokaimpinkemba Manikó siyénaa ááninko wen-ímáyáámó iwáí káráwiyaipa'a mósinkowanasa 14 ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisiyukaiye. 15 Manikón-ane'ó súrantaantaamo ímbo awánáúndasa Manikómó méraintemba Ísu Káráísiti méraiwaintaamo awánáúndasa mindá Manikóntá wéawanaumne. Manikó wiyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráísiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. 16 Manikó súwana Ísu Káráísiti seyaafá-tántáá'á úmarena wiyómpa'ó wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wiyómpa'ó káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé óraa'ó méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'ó mósá maráiyantafena Manikó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. 17 Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko maé'éimba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamáaramaa'a wéraiye. 18 A'nómpinkén-ímáyáágó seyaafá'-áurá'ó káráwiyaintemba Manikóní waási Káráísitin-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká iyáákaindasafena wení waásiya'ó káráwiyaiwai póna wení waási aúí'a úmai méraawini áwáuma póna Manikó pukáimpinkemba iyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á iyáákaraiye. 19 Manikóní imáyáafinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráísitimpimba wéraisana 20 Manikó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naemó kuminda seyaafá'nánká faru uwátinkáanasa wiyómpakentantaa'e marapákén-tántáá'é símai kááísatinkaanaa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkaraiye.

21 Manikó minááímá kembiwisáfénawara'a siyáiyé. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Manikóní némpa'a mé'a wení namuro-wáásiyáámbá úmai maé'ómbanifo 22 ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatinkena Manikóndé-i'a uwátinkarainana sáwí-aaima kempímbá ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aai ímba wérainana Manikómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. 23 Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráísitin-aai ásé-aai ísaraanka'a timankúnkúmbo é'a Manikómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámáimo imáyáamo úmae iyé'ó ímbo kae'-ímáyáámó é'ó wenká'ó timankúnkúmbo íyanamo éna Manikón-ááninko kembiwí Manikómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aaima ímba wéiniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aai.

Kemá Poro minásé-ááigóní kísau-waasi únasa seyaafá'-márafá'á simátíma'maesa wété wéowe. 24 Wétuwa'nai-unda sí'ó iní'a uwásinkáámbanifo sirunkó kawé'á wéiyé. Ísu Káráísiti kentáféna séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-indara'a áí'ó inda-i'a uwánkanaawe wiyáinka'a minúbái-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'ó iní'a uwásinkáámba sirunkó kawé'á wéiyé. 25 Manikóní waásiya'a kísau maé'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawé'á uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Manikó iyáfasinankaraiye. 26 Ááéma Manikó minááímá aúpá'ó makáimba ááemo

paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. ²⁷ Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáíye. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba maarán-íye. Káráísiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááimá isáíwae séna káfé'a wení waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráísitin-aaisa wésimatimune. Seyaafá'á Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo mésa táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiyantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro sune. ²⁹ Minkísáú áúwara-kisau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana mifási'áénkó kawe'á uwásínkáisa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2

¹ Maanááimó simátíménda ísáaro. Kembiwísé Réóndísiyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inái sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wée'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a ² kesé miwísé'a fasi'ámai méraiyantafena sirááima wétaiye. Moórá-mora-waasi kentirumbá tímé'a mimbórá-imáyáa é'a Maníkón-aai ísámai kawe'á é'a ímba kae'-ímáyáa é'a fasi'ámaimo méraiyantafena sirááima wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makénamo aráátímakaimba minááígóni áwáuma ísu Káráísiti isaná minááígómbó kawe'-úmaimo isáíyantafena sirááima wétaiye. ³ Maníkóni kawe'-ímáyáawé kawe'-ááiyé Káráísitimpimba wéraimba Káráísiti weyáá imáyáasa símísata wésaumne. Minááimó isáíyantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkó'o takáásamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro-aai.

⁴ Tuwímbai karo'-ááimá kentirumbá faiyaráiya'a kawe'-ááin-íye sé'a arááíwáéfo sé'a minááimá wésimatimune. ⁵ Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráísitin-aaisafe'o fasi'ámai tímankúnkumbo é'o mimbórá-imáyáamó é'o méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawe'á wéiye.

⁶ Minááimá isáíyantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráísitiye'a tamé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-íye sembá pó'a wesé'o takáásamaimo mé'a maé'mae'a úmae iyóro. ⁷ Taaigó ánú'o marafimbó kuménamo taaimó ta'ótóráisanamo fasi'ámaimo wéraintemba Ísu Káráísiti kembiwísé'a méraína'a fasi'ámai mé'a wenááisafe'a tímankúnkumba úmae iyiyana kentirumpimba óraa'a íniye. Moóráwígon-awí'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aai simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáa wée'a aamoi úmae iyóro.

⁸ Tuwímbai karo'-ááimá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááíwaesa waántá-waasiti aambá arááíwaesa mindá ímba Ísu Káráísitin-aafinkemban-ífo waásiti

máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyoro. ⁹ Maníkóni fasi'aémba seyaafá'á Káráísitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a ¹⁰ wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímisa'a mifási'áénkwárá'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é seyaafáká'é káráwiyena

fasi'aémbá tímisa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'a simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyoro.

¹¹ Yúndaa-waasisa Maníkóni waásisa úne séta sùsa kárámaisaraenáenta wéumpo kembiwí ímba miyá wéofa kembiwísáféna Ísu Káráisiti maará uráiyé.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'a mékááísatinkaimba pó'a Maníkóni waásin-owe. ¹² Ísu Káráisiti pukáisasa utámakaafo kembiwí nombó máemba púwówasamo utámaraánteni'a wéowe. Manikó Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráiyé sé'a Káráisitiye'a kááísamaimo méraantafe'a iyáfasintinkaanteni'a wéiye. ¹³⁻¹⁴ Kembiwí í'ónkaa-waasi ombá sáwí'a wé'e'a sáwí-imayaasafe'o tiráásafe'o wéon-ambo arááiwakaantafe'a Maníkóni némpa'o máúmbanifo Manikó Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátinkaraiye. Kesáa Maníkóni amáamba ímba ísámai kawetá wéowanana kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáifimba agaimarówana kentáási sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tindasafena Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Manikó maisiyuwéna Ísu Káráisitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba iyáfasininkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáási sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyiye. ¹⁵ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántawankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna iyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántambo taantembá Ísu Káráisiti miyáumai seyaafá'-wáási túranka'a iyáákaraiye.

¹⁶ Ísu Káráisitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátinkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wiyómba taeyain-kánáa aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáikafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááiwaiyasamo aaiimbó maitinkáiyamba ímba ísáaro. ¹⁷ Mintántáá'á ánaembo paapé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátimakaimba mintántáákóni áwáuma Ísu Káráisiti éna é'a paapé uráiyé.

¹⁸ Tuwímbai karo'á sésa waási sáwisamban-iyé sésa wiyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbo awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á iyáákarauadne sésa miwítí

sáwí-imayaafinkemba karo'-imáyáa wéesa miwí túma maimaé iyésa

¹⁹ Ísu Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áukaawe. A'nónkó seyaafá'-áuwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráisiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóni imáyáafinkemba óraa'a wéofa minkárol'-wáási Káráisiti kentáará'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráamba áukaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráisitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátinkarain-ai.

²⁰⁻²¹ Ísu Káráisitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waánta-waasiti aambá arááiwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráisiti faútinkaraiye. Marapákén-kwáási aambó fáí'makaan-tontafesa

sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááimá nóra séra wéaraaiwaeo. ²² Minááimá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³ Miyán-áái sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa kentú-aoisaamba wíyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-imáyááwáráwin-owe sembánifo miyán-ámbó arááiwaémba sáwí-imayaaasafesamo tirááisafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáinana tai'áínifo úwoi waé'wae'a íniye. Mindásafe'a ímba kawé'-imáyááwárá'-waásín-owe seró.

3

¹ Maníkó kembiwí iyáfasitinkena Ísu Káráisitinka'a kááísatinkena aú'í'a uwátínkaraimba p'ó'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráisiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³ Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai mérawaiwae séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae iyóro. ⁴ Ísu Káráisiti aú'í'a úmai méraawini áwáugoma p'ó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fi'ora-sagaen-aempa'a méraanaawe.

Aú'í'a uwátínkáfa'a wéiyiyemo siyáin-ai.

⁵ Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o wéowanamo wétafisin-tantaa'á túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iyé. Maa'u-tántáá'ó owíyé tígésafé'o owíyé sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o

owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶ Maníkón-ai ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíniye.

⁷ Ááema kewárá'á miyá-sáwí-ámbá arááiwaé'a miyá uráawe.

⁸ Miyá umbánifo káfé'a tínaaemba uwáméro. Mindá maarán-iyé. Aaisambó sewíyé tíyantafesamo owíyé sáwí-tirumbo márááwiye símaimo sáwí'ó uwátínkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántáá'á tínaaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰ Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ifátuwe'a aú'í'a úmai mé'a Maníkóni áwáumo kawé'-úmaimo awánáiyantafena wenkááni'a úmai aú'í'a uwátinkena miyáumai aú'í'a uwátínkáfa'a wéiyífo kempínkémbá karo'-ááimá ímba seró. ¹¹ Maníkó miyá uráintafena maarán-ááimá ímba aifaráán-ááin-iyé. Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fi'onkaa-waasi owasá túmo kárámaimo araénáembo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo araénáembo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá wéfo minááimá ímba aifaráán-ááin-ifo Ísu Káráisiti aifarí'a éna wení waási seyaafámpá'á mérariye-ai aifaráán-ááin-iyé.

¹² Maníkóni waási-i'a owaná arumbá tiména simámarena séna kemparí'a uráamba p'ó'a maará íyasa tuwánánááwe. Tirunfafé'a é'a kawé'á uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a umbai-tántáá'ó wéraimpimba fasi'áamaimo méraamba ímba ifátuwe'a ¹³ ímba nóraraamba

aaisambá sé'a tuwímabaimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáá miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba kembiwíwárá'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífimbá seyaafápimpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'lo é'a mimbórá-imáyáa wée'a miséyááfá'-áásáfé'a kawé'-úmai méranaawe. ¹⁵ Mimbórá-ákúni'a úmai mé'a aano úmai méraiyanafena Maníkó simámakaimba pó'a Ísu Káráisitimo farumó uwátínkáimba kentáásirumpimba waé'wae'a ínkwaé-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráisitini fi'oka'ma'mai-aigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífimbá kawé'-imáyááfínkémbá wenáái mósímam-besimamba úmae wéiye'a arupíse uwátinke'a Maníkómpá'á súwiyo wése'a Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáan-aaíma sé'a imá sé'a Manikóni ámútanko simátimakin-ima sé'a Manikóntáfé'a tirumpin-áámóí wée'a imá seró. ¹⁷ Kísauamo wémae'lo aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntámbá miyá wée'a wemá kembiwisé'a méraintafe'a Manikó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkóndén-oyo kentuwaaí-táái ísáaro. ¹⁹ Waaímá ísáaro. Kentuwaaínintómbá tirumbá tímé'a ímba sáwí'a uwátinke'a kawé'á uwátínkáaro. ²⁰ Iyámpói-inaamaru ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó aamoí íniye. ²¹ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóimo arupíse uwátinkanaemo sembá kentí iyámpói sáwí'a úmaesa iyófo-imayaamo é'a ímba sáwí-aaifinkemba síyasa miwí tiyámba oro.

²² Wayó-kísáúmo máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantemba ímba miyán-káwé'á wée'a úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á é'a Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wée'a kentí óraa'-waasiti kisausafe'a ímba kae'-imáyáa é'a kawé'-úmai máéro. ²³ Kísauamo wémae'a sé'a ímba kesí óraa'-waasiti kísau aantembanifo Fasi'aénkóni kísau wémaumne sé'a kawé-kísáú wémae'a kawé'an-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-áái imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba mimbéyámbá tímíniye. Fasi'aénkó Káráisiti kentí óraako-úrumba ména kentí méyámbá tíména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tímíniye. Ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínifo arupíse úmai-meyamba tímíniye.

4

¹ Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó-kísáú-wáásiyá'á arupíse úmai kawé'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wiyómpa'a méraifo arupíse úmai káráwiyoro.

Inaí sésa arupíse ésamo on-áái.

² Seyaafá'-wáási ísáaro. Inaí símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fi'lo-fi'on-imayaamo íyamba inaimó sen-imáyáa é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³ Inaimó wésemba kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Manikómbá áisai íyana aambá wiyínata áse-aaísa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátimakin-aaímo minááígóni áwáuma Ísu Káráisitini-ye. Aúpá'ó makéna aráátimakin-aaímo simátimewandarakemba aaisambá síyésa

ándáfa'a mósínkaraawe. ⁴ Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátíméndasafe'a súwa'nai e'a inai seró.

⁵ Maníkómpá'á imbo taméeraan-kwaasifimba

kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwífimbá Maníkóni kísau maimaé íyóro. ⁶ Aaimó wéseмба sásá-ááíye ásé-ai aantemba wéseмба pósa tísai iyamba anondáamo simátimiyán-aiima imba saafá é'a ásé-ai aantemba simátíméro.

⁷ Kentáási waásigon-awi'a Tikíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wémena kesáái seyaafá'á kosimátiminiye. Kesáámó úndantemba Fasi'aénkóni kísau-waasi ména minkísáú imba ifátuwena kawe'-úmai wémaena ⁸ kentáásáái kosimátimena fasi'átinkaindasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wémena winíye. ⁹ Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímasi wemá kentáási waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawe-kísáú wémawai wesé'a wémesarai kentááfímbó paápé uráin-tantaakon-ai kosimátiméyaaye.

¹⁰⁻¹¹ Moóráwigon-awi'a Árisítakasi kesé'o ándáfa'o méraiwai kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná Páánápási anááfígon-awi'a Máaka kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Yósúwa moórá-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááímá simátimé'a sune. Máakaamo kentópa'o wémenamo wíndamo é'a kawe'á uwánkáaro sune. Yúndaawaasi Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáási aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'o waásimo méraiýantafesa kesé'a

kísau wémaesa wéfasi'asinkaawe.

¹² Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráísitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inai símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-ááímá wésiye. Maníkón-ai fasi'ámai ta'óto'mai kawe'á é'a Maníkómbó arááimo táinda-í'a seyaafá'á wé'e'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai méraiýantaféna mindásaféna inai wésiye. ¹³ Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísiyaa-naopaken-kwaasiye Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasaféna óraa-kisaumo wémaimba awáné'a simátimune. ¹⁴ Moóráwigon-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáási tíyofainkwaasi éna kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna

kawe'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵ Maníkóni waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawe'-úmai méraaro séta Maníkóni waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawe'-úmai méraaro súnnda kosimátíméro. ¹⁶ Maanáúfáifínkén-ááímá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a ti'maráiyasa maimaésa Maníkóni waási Réóndísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Míwísáfé'o tímakaunda-aufai tímíya'a mimpínkén-ááímá ísáaro. ¹⁷ Moóráwigo

Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíyé'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-íye sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawe'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wée'a Manikómpá'á inai símae iyóro.

Manikó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-aaí tai'áíye.

1 Tésárónika

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasifa'a agaimái máttimakaiye. Póro ásé-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkumba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aaí Póro fí'o-fi'on-daopa'a kosimátimena Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésárónikaa-naopakén-kwaasi-taai kosimátimena wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aaí agaimái timúwasa máttimakaawe.

1 Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírasiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'o méraayanka'a moórá-aaí sénaumpo isáaro. Tésárónikaa-naopakewi Maníkóni waási isáaro. Maníkó kentáásifowae'o kááísamaimo mé'o Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi isáaro. Maníkó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inai sune.

Tésárónikaafaken-kwaasi Maníkómpá'á timankúnkumbo uráan-aaí.

2 Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpá'á aasiyaási súwiyosa wésune. 3 Ísun-aaisafe'a timankúnkumba é'a pó'a wení kísaua kawe'-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawe-kísáúmá fasi'ámai wémaewe. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíníye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampa'a súwiyosa sune. 4 Maníkó arumbá tiména wení waási-i'o uwátínkaraimba éta tuwánaraimne. 5 Ímba kentáási imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Maníkóni Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóni fasi'aénkwárá'á ásé-aaí kosimátimeta ásé-aaisafeta simankúnkumba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata ísaraawe. Ísowata séta Maníkóni waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-eta méraawana'a suwánaraawe. 6 Fasi'aénkómó úntenkwara kesáámó ówándantenkwara'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanae sumbá simátimakon-aaima méta'otokaawe. Maníkóni Ufaen-ámútánkó imáyáama timúwa'a tirumbá kawe'-úmai mé'a ásé-aaí méta'otokaawe. 7 Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkumbo on-kwáásimá Máséndóniyaafakene Ákýaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. 8 Fasi'aénkón-aaí kentópakemba simátíma'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákýaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákén-kwáásíwárá'á ísaraawe. Maníkón-aaisafe'o timankúnkumbo on-áái seyaafá'-áémpákén-kwáásí ísaraawe. Maníkómpá'ó kááísamai méraan-aaí é'a ísáamba póta ímba anekatá simátimenaumne. 9 Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásínkarontafesawe sésa kawe'-áái wéséwe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkómpá'á tiyóntafesawe sésa kawe'-áái wéséwe. Maníkó fasi'aénkwáráwí érai-Fasi'aenko wení kísau wémaentafesawe sésa kawe'-áái wéséwe. 10 Aneka'á wiyómpakemba

Manikón-ááninko Ísu kumíniye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawel-áái wésewe. Manikó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Manikó aafimbó maitinkáindara'a faútinkaundawi ímba maitinkáiniyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawel-áái wésewe.

2

Tésárónikaafa'a Póro kisaumo maiyáin-ai.

¹ Kentáási waásisono. Kesé'o komaéwánderata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. ² Ímbo kentópa'o kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-ai é'a ísaraawe. Manikó wení fasi'aémbá simakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáá Manikóni ásé-aaisa kosimátimakaumne. Sáwí'o uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa ³ ímba karo'-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfinkémbá simátimeta ímba wae'wáé-ááífinkémbá simátimewandasaanifo ⁴ Manikó kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-ai kosimátima'mae'a koró súwata simásimakain-ai kosimátima'maeta kuráumne. Manikó wen-ísarena kesiruntá tuwináinda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai aamoí iyasa tuwímbai ímba aamoí iyamba póna Manikó suwánénasa aamoí íniye-imayaa éta kísau wémaeta ⁵ kentópa'a ásé-ai kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aafinkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai fi'owani moparawíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Manikó suwánaraiye. ⁶ Ímba símaimo kembiwíwárá fi'on-kwaasiwara'a kesúwita óraa'a ónae-imayaan-oyo séta kosimátimakaumne. Kesé'o maéwánderata Ísu Káráísiti si'marón-kwaasisa ówáandanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta ⁷ wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. ⁸ Kembiwí kesiruntá tímaketa Manikóni ásé-ai kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Manikóni ásé-aaisa kosimátimakaumne.

⁹ Kentáási waásisono. Kesé'o maéwánderataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda tááka'a makáawe. Manikóni ásé-aaimo simátimewandasa aafáyára'e fenópinka'e nó'waane kísausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwándasa tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. ¹⁰ Kembiwí Manikómpá'a tímankúnkúmba uráawise'a maéwánderata kawel-úmai arupise úmai méta ímba sáwí'a ówándasa maéwána'a suwánontemba Manikówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹² Tifoísáimo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Manikón-ai kawel-ááímá wésimatimeta séta miyaráámbá iyantafe'a Manikómbá aráái wáiyana Manikó aamoí íniyasa siyáumne. Manikó wésimba pó'a wemó kawáánipa'o wení sámó kaipa'a táméranaawe. Miyámó iyantafe'a Manikómbá aráái wáiyana wemá aamoí íniye.

¹³ Maarán-ááíwárátá Manikómpá'a aasiyaasi súwisa súné. Manikón-ai simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-iyé ímba sumbá Manikón-aain-iyé sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe. Simátimakaunda-ai

érai'a Maníkón-aain-iyē. Simátimakaunda-aaisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígó wétuwa'nai-iyē. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasi súwiyoša sùne.

14 Kentáási waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóni waási Ísu Káráísitiye'lo kááísamaimo méraan-kwaasifa'lo paapé uráintemba kembiwíwárá'á miyá uráiyē. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífinkémbá Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba wéompinkemba sáwí'lo uwátinkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátinkaraawe. 15 MinYúndáá-wáási tiwá'náma naaófá'á Maníkón-aii simátimákowi títinkantó'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae iyówasa miwí tísaaftantamba ésa káfé'lo méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááiwakaawe. Miyámó utáféna Maníkó ímba aamoi uwátinkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbán-owe. 16 Maníkó sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'ó métinkaindasafeta fi'onkaa-waasisafeta Maníkón-aii simátima'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáisinkesasa seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbá wéowe. Tiwá'náti sáwí-kisauwara'a káfé'lo méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánánaemo siyáin-aii.

17 Kentáási waásisono. Kembá tiyuwéta maanká'á ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta 18 aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'á wéunana waántáwanko aambá fáisinkaraiye. 19 Ánaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á 20 kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoi íniye.

3

1 Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fi'opa'lo méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai 2 Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyē. Tímóti kentáási kawé'-wáási póna wesé keséta Maníkóni kisausa wémaunanasa póna Ísu Káráisitini áse-aii simátima'maena wéwiye. Koáfomba faiyáina'a Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē. 3 Maníkón-aii ímbo isááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkómbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē. Maníkó séna kesááimo ímbo isááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'lo wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. 4 Kesé'lo maéwándarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. 5 Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkómbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkómpá'á timankúnkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyē. Kentópa'a kisaumo komaéwánda aúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áuma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyē.

6 Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkómpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai owé

séna áse-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'ó sé'ó kawe'-áái siyémo senkwará'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánánaemo súna'ó kentáásáfé'ó tatuwánánaemo senkwárá'tá tasimásímakaiye. ⁷ Maníkón-aii simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba fasi'ámai on-áái tasimásímakaimba póna áfombo faiyáin-aii tasimásímakaiye. ⁸ Fasi'aénkómpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-aii iséta póta kawetá úmai méraumne. ⁹ Maníkómpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawe'á wéisata Maníkómpátá súwi súne. ¹⁰ Kentópataamo konda-ámbá Maníkó wi'marándasafeta fénáímpinka'e aafáyáara'e Maníkómpátá fasi'ámai áisai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkómpá'á fasi'ámaisa súne.

¹¹ Inai súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáási Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyááye. ¹² Inai súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa tímína'a moórá-mora kentirumbá tímé'a seyaafá'-wáási kentirumbá tímé'a ménaawe. ¹³ Miyá iyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a Ísu kentáási Fasi'aénkómo wení waásise'ó kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-auranka'a kawe'-úmai mérai yana sáwí-aii kempímbá ímba wéraindasafeta inai súne.

4

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-aii.

¹ Kentáási waásisono. Moórá-aiiwarara'a isáaro. Fasi'aénkó Ísuwé'ó kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááimo taiwáini áwáumo aráátimundasa arááiwa'mae'a wéiyana Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááigóni áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááiwa'mae'a koró. ² Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³ Maníkó maarámó iyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aseráaro. ⁴ Waaímó é'a aaremó maiyamba arupise úmai máero. Miyámó iyamba Maníkó miyámó iyantafena aráái wétaiye. ⁵ Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá ímba miyán-oro. Pói-iyankomo waafán-ínímbó máéntemba ímba miyán-oro. ⁶ Maníkóni ámáamba miyáumai wéraintafe'a aaremó maiyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátinkáaro. Ááema óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá tímíniye. ⁷ Maníkómó wení waási-í'ó uwásínkáinta kawe'ó úmaimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'ó úmaimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸ Mindásafesa súnda-aii iséta tínaaeni'ó uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaaeni'a uwátimenafo Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwarara'a tínaaeni'a uwáménaawe.

⁹ Kembiwí kentí waási Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba on-kwáási moórá-mora kentirumbó tímén-aii Maníkó aráátimákaimba pó'a é'a miyá wéfo moórá-mora kentirumbó tímén-aii maankwándááfímbá ímba agaénaumne. ¹⁰ Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóni waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a iyóro sumpo ¹¹ fasi'ámai imáyáa wée'a faru úmai mé'a

kentúra'a káráwiye'a tóbó maíyantafe'a kísau máero. Minááimá éta simátimakaunda ¹² miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánésa kembiwísáfésa kawel-wáásí owemá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táíniye.

Fasi'aénkómó kumínda-aai.

¹³ Kentáásí waásisono. Manikón-aaisafesamo timankúnkúmbo unkwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafe'a tirunkó sáwí'an-ifo séta érai'-aaimo simátíménda isáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááisamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo iyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'maráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-oyo séta senda-áásá isáaro. ¹⁴ Ísu pukáampinkemba iyáfasinkaintafeta érai'esa sumpo Ísun-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Manikó miwíwára' Ísunkwara'o tiyáinda-aaisafeta érai'esa sune. ¹⁵ Simátíménda-aaima Fasi'aénkómá siyáin-aain-iye. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo tímó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba iyáákanaawe. ¹⁶ Manikóni kísau-waasigo wíyómpakewi aai sínana Manikóni uwíyenko óraaka'a aai sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráisitín-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á iyáfasinaiyata ¹⁷ Ísu Káráisitín-aaisafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó arándawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómá iawánéta miyáumai aasiyaasi Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸ Mindásafe'a simáti-simati wé'e'a fasi'átinke'a méraaro.

5

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

¹ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba isare'a maankwándááifímbá ímba agaiyáumne. ² Kemá isaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafifímó tentenkáan-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíniye. ³ Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawekánááifímbá aano úmai méraumne siyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aaregóni kanaamó tisanamó ímbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kanáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴ Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'o awané'lo é'a táátafe'a iyambanifo ímba kumeupá'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵ Kembiwí sámó kaiwáin-aráátomba owatá kesááwára'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáindésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶ Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáentenkaamba wéfo kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawel-ímáyáásá úmaisá ménaumne. ⁷ Waási nó'waamba túnkwáéwasa uwóí'lo on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸ kesáá sámó kaiwáin-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawel-ímáyáá úmaisá ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faferímisaamo méraundantemba Maníkómpá'á simankúnkúmbo éta waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsamo fáituwaundantemba Ísu Káráisiti kusiyáindasafeta amu'maréta méranaumne. ⁹ Manikó weni

waási-ita uwásinkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Manikó ímba áyánta uwásinkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkaindasafena Manikó wení waási-ita uwásinkaraiye. ¹⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta ménaumne. ¹¹ Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawé'-áái símasima'o iyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáásí waásisono. Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempimbá kísau maésa kawé'-áái simátimesa fasi'ámai arupise uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí iyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífimbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétime'a méraaro. Kembiwisé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáásí waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupise uwátinkáaro. Táatafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átinkáaro. Aamoisaén-kwáásiwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáási wempa'á aano úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'o uwátinkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátinkáafo sé'a aambá fáitinkáaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwisé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawé'á uwátinkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ina'a mé'a ¹⁷ Manikómpá'á inai símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fi'on-tantaa'a kawé-tántáá'é umbai-tántáá'wára'ó tinda Manikómpá'á súwi seró. Miyámó iyamba Manikó miyámó iyantafena wéankaiye. Ísu Káráisitiye'a kááísamai mé'a Manikómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wéseмба Manikó miyámó iyantafena wéankaiye.

¹⁹ Manikóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Manikóní ámútankomo simátímakain-ai wésimatimiya'a mináái ímba tinaaemba uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawé-tántáák'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fi'o-sawi-tantaatafe'a aseráaro.

²³ Manikó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kembiwí wefári'o indasafeta inai sune. Manikó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyna'a kawé'-úmai méraiymba Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kumíndara'a ímba sáwí-aii kempimbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Manikó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáásí waásisono. Manikómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁶ Manikóní akúmbá tiyáamba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátime'a sune. Maankwándááifinkén-áái toráumai Manikóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

²⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro súnda-aaí taí'áiyé.

2 Tésárónika

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésárónikaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásifá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáái maanááfáímbá agai-timúmpo isáaro. Moóráwigon-awi'a Sáírasiye moóráwigon-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-aaí sénaumpo isáaro. Tésárónikaa-naopakewi Fasi'aénkóni waási isáaro. Manikó kentáásifowae'a káásamai Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyé'o káásamaimo méraawi isáaro. ² Manikó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiyé'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³ Kentáási waásisono. Ááema Manikón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Manikóe'a káásamai méraawe. Ááema moórá-mora kentirumbá tímakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tima'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Manikómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴ Ísu Káráisitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátinkáamba Manikómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Manikóni waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwita mósá makáumne.

⁵ Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátinkáamba iséta séta Manikó arupise-meyamba timínda póna kawetóni'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶ Manikó arupise úmai méraiwai sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷ kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'ésá tai'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aénkísáú-wáásiwárá'á iyaráámbo kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'é Manikó tai'ásiyuwenasa ⁸ Manikómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni áse-aaí ímbo taawiyafiyawi sáwí-meyamba timíniye. ⁹ Miwítí sáwí-meyamba maarán-iyé. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasi maé'mae'a iyana Fasi'aénkó aambá fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyiyamba wení fí'ora-fasi'aemba ímbo awánánáawe. ¹⁰ Minkánáá kumíndara'a wení waási wenáásafesa timankúnkúmba owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-aaí simátimewanata kembiwíwárá'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹ Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Manikó wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóni'o uwátinkaindasafeta inaisá sune. Manikó fasi'aémbá timína'a kentí imáyáfinkemba kawé-kísáú maimaé iyiyantafeta inaisá sune. Manikó fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai iyamba pó'a kawé-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹² kembiwífímbá Fasi'aénkó Ísun-awi'a óraa'a iyana Ísu wení waási-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíniye. Kentáási Manikóe Fasi'aénkó Ísuwe'a úwoi túwa'nai iyamba pó'a Fasi'aénkó Ísun-awi'o mósá maráiyantafeta inaisá sune.

2

Sáwí-kisaugombo afowái'o owín-áái.

¹ Kentáási waásisono. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kuména kuntuwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ² Tuwímbai sésa Fasi'aénkó Ísuni kanaamá é'a paapé uráiyemo siyáan-aaí ímba óraa'-imayaa iyana tirunkó sáwí'a íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó sembá Maníkó simásímakaiyewa siyáa kentáfesa aúfáifinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aiyewa siyáao. ³ Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáámpó'a maanááímá afora'á simátimenaumpo isáaro. Fasi'aénkó Ísu kumínda-kanaa ímba úwoi kumínífo aifa'á sáwífa'nanka Maníkómbá tínaemba uwámiyana sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwai sáwí-marupa'o iyamó kámakama'o wéipa'o kumbéndawinonkaamba paapé íníye. ⁴ Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-íye sésa mintántáákón-imáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraa'a úne séna Maníkóní ámáán-daumpa'a iména karo'á séna kemá Maníkó úne síníye.

⁵ Kesé'o maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráámá isa'á tuwinkaráawe. ⁶ Káfé'a sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Maníkó séna sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paapé íníye. ⁷ Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwaimba aambá tawísíyankainana paapé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paapé ínana ⁸ sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwaiwara'a paapé ínana Fasi'aénkó Ísu sámó kainkwárá'á kuména áama útinkena tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye. ⁹ Sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwai paapé índara'a waántawankoni fasi'aénkwárá'á paapé éna fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fí'o-fi'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'o koméraiyan-kwaasi minááisáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa

ímba aamoí íyamba Maníkó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkáiwain-aaisafesa ímba aamoí íyamba póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainíye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáási pósa minkáró'-ááisáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáási póna Maníkó étingkainana karo'-ááígó míwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-ááisáfésa érai'-aain-íye sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-ááíyé sésa sáwí'o wéontafesa aamoimó íyawí sáwí-meyamba tímíníye. Kemá Póro súne. Aifa'á sáwí-kisaugombo afowái'o uráiwai paapé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye.

Fasi'ámaimo méraan-aaí.

¹³ Kentáási waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Maníkó kem-biwísáféna séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútingka'á kawé'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a tímankúnkumbo urántafetana aasiyaasi Maníkómpá'á súwisa súne. ¹⁴ Ásé-aaí kosimátimewananasana wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sámó kainkwárá'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai

mé'a kosimátimakaunda-aaiye aúfáifimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótóráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Manikó kentáásifowawe kentáá-imáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-imáyáá kawel'á wéuwasinkaayata Ísu Káráísitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Manikó kentáásifowawe kentí imáyáa kawel'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kisauwe kentááiyé kawel'ó índasafeta inai sune.

3

Súwa'nai e'a inai serómó siyáin-ai.

¹ Kentáási waásisono. Moórá-ai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'nai e'a Manikómpá'á inai seró. Fasi'aénkón-ai simátiménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáámbá wété ínasa minááímó ta'ótoraityantafe'a Manikómpá'á inai seró. Kembiwífimbá Fasi'aénkón-aaigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Manikómpá'á inai seró. Tuwímbai Manikón-aaisafesa timankúnkumba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífinkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sinkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Manikómpá'á inai seró.

³ Waántáwanko ta'ótoraifo séna Fasi'aénkó wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye. ⁴ Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kaásamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónáawe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Manikó arumbá wésimiye sé'a méraiyantafeta inaisá sune. Ísu Káráísiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó iyantafeta inaisá sune.

Kísau máeromo siyáin-ai.

⁶ Kentáási waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kisausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífinkémbá tuwímbai Ísu Káráísitini waási simátimakaunda-aaisa ímbo arááiwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwisé'a ímbo méraaro sune. ⁷ Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímbo úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímbo úwoi nááwándasa méyanuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kisausa wémaeta minkísáúfinkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nófi'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímbo séwándasa kisaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Manikóni ásé-ai kosimátimakaunda-anonnda tísai úmaimo tómbó maiyékaa kawel'á éta usina ímbo tísai ówándasa maiyáumne. Kisaumo fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwará'á miyá iyantafeta kosimátimakaunda-anonnda ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. ¹⁰ Kesé'o maéwándarata maarán-áái simátimeta séta kafóná-waasi kisaumo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímbo tímérosa simátimakaumne.

¹¹ Kembiwífinkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-ai símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó

Ísu Káráisitini kísau wémaundasafeta séta ifátuwe'a kawe'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kisaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásisono. Kawe-kísáú wémaemba ímba tuwesaraí ína'a miyán-káwé-kísáú máéro. ¹⁴ Maanáúfáífímbó agaimaráúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tiguaesáfésa ésa kouwerésa teró. ¹⁵ Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo iyamba kentí waásimo ontembá mináái símai sáma katíméro.

¹⁶ Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kawé-kánaáwé sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inai sune. Kembiwísé'a Fasi'aénkó méraíndasafe'a inai sune. ¹⁷ Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-áúfáífímbá miyáumai wéagaumne.

¹⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sùnda-aai taí'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa 'mórúe-aataiya'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-ai simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáifímbá agaimaráúmpo isaaó. Manikó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáiwaiye Ísu Káráísiti kumíníye sé'a amu'maráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-il'a éma Ísu Káráísitin-ai kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaaifo ² Tímótiyo Ísu Káráísitimpa'a amankúnkúmba óndawi érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Manikó kentáásífowawe Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

³ Ááéma Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Manikón-aagomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴ Aasiyaasi ímba imáyáa úmai maní'-ááíyé tíwá'náwe tinááfúísáiyé túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Manikómpá'á ímba timankúnkúmba úmaesa iyónááwe. ⁵ Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawé'á ínasa aáno úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmba fasi'ámai ésa miyámó iyawi tirumbá timénááwe. ⁶ Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aii símae wénesa ⁷ Manikóni áamámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawé'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóni áwáuma ímba isááwe.

⁸ Áamámba kawé-tántáá'á póna mindámo wéaraiwaen-kwaasi áamáńko wétuwa'nai-ímba isáúmne. ⁹ Kesi áamámba arááíwáéro séna áamámba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawé'-ámpá'ó wíyantafena áamámba tímakaiye. Áamámba taráísón-kwaasiye aaimó ímbo isáán-kwaasiye Manikóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásiyé sáwí'o on-kwáásiyé Manikón-aaisafesa kosaambaimó on-kwáásiyé tinófoi tńkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímba tńkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásiyé waai-úmémbo on-iníne umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásiyé karo'-ááímó sen-kwáásiyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Manikóni érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawé'-ámpá'ó wíyantafena áamámba tímakaisata isáúmne. ¹¹ Minááimá ásé-aafimba wéna Manikó kawé'-aantembo iwái wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aain-iyé. Kembá Póromba simásiména séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Manikó arumbá uwásńkaraiyemo siyáin-ai.

¹² Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkó simásiména

séna kesí kísau kawel-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aembá símísa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'w'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'la wení kísau-waasi šáwí'a uwátinke'la wembá símai sáwí'a uwánkarumne. Minkánaará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'la ímba érai'e sé'la ímba ísámai kawel'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena ¹⁴ Fasi'aéńkó úwoi súwa'nai úmaena íyísa'a Ísu Káráísitiye'la kááísamai mé'la wenááísafe'la simankúkumba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marapá'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-aain-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba iyáakarumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátáaka'la simu'marómbo waási mindá awánésa wenááísafesa tímankúkumba ésa aú'la úmai maé'mae'lo iyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásinkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'la éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáundawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fi'oran-awauma waé'wae'la isaná wenáwí'a óraa'la waé'wae'la wéiye.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó. Ááema Fasi'aéńkóní kísau máinda-aaí entá simámakaundasaama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'la sune. Minááísáfé imáyáa úmai arááiwaema Fasi'aéńkómpá'á amankúkumba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímo fasi'aén-kísáúmó maésamo máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimái fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aéńkón-aaí tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífinkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'la Áíményasi isaná moóráwígon-awi'la Arékisanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkómpá'á sáwí-aaí símai tuwáyááye sé'la ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

2

Maníkómpá'á inaimó sen-áái.

¹ Maarán-áái simátimiyo sé'la simámune. Maníkómpá'ó inaimó sembá óraa-tantaa'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníkó seyaafá'-wáási túwa'nai ínkwae sésa ásaí esa súwi wésewe. ² Maníkó óraa'-waasiye kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínaa ínaí siyamba faru úmaisa moóráfinta méta Maníkóntáféta imáyáa éta arupise úmaisa méranumne. ³ Miyán-ínáímó sembá Maníkón-aúranka'la kawel-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴ Maníkó seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésumo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawel'an-iyé. ⁵ Maníkó mimbóráwígó méraisana Maníkówé wení waásiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'la Ísu Káráísiti ména waási Maníkónté'la kááísatinkena ⁶ seyaafá'-wáási sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníkó seyaafá'-wáási kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánaá tniye siyáimba

póna Ísu Káraísitimba ai'marówana kumpukáiyē. ⁷ Miyáumai Maníkó simásimena séna aantá-waasi-ila éma fi'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúkumba iyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnda ímba karo'-áái sumpo érai'a sune.

⁸ Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aaí síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro sune. ⁹ Túwaandu ésamo Maníkón-imáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó iyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawel'-úmai unáankwátói ésa waási súfifáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawe-kísáú aantemba maíyasa tuwánánááwe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkóntáfé'a imáyáa úne sen-inímbó kawe-kísáúmó maéntemba miyán-oro. ¹¹ Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkón-aaímo sen-kwáásí táái isánááwe. ¹² Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe sune. ¹³ Naaófálá Maníkó Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaiínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái sune. ¹⁴ Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáifo Ífintafena karo'-áái simápuwana érai'e séna aifa'á Maníkón-aaí taráiyaiye. ¹⁵ Énifo aaremá iyámpúmo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníkó tiyáíniye. Aaremó Maníkómpá'ó timankúkumbo ésamo wen-imáyáámó ésamo arupíse úmaimo aáno úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó iyanamó éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíniye.

3

Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyaawi-taai.

¹ Tuwímbaimo Maníkóni waásiya'o káráwiyyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááímó táinda-kisau kawe-kísáún-iyē siyáamba mináái érai'-aain-iyē. ² Maníkóni waásiya'o káráwiyowiti kisaumo maéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaímo wéráiwai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawel'-imáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'ó mósá maréwi ésa namu'-waási naambá tímésa tómbá tímésa owí ésa Maníkón-aaí kawel'-úmai simátíma'maesa wéiyowi ésa ³ ímba uwóí'ó on-dómbá námae nésa uwóí'la owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴ miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawel'-úmai káráwiyowi ésa miwítí iyámpói tifoisáísafesa ésa miwí táái wéisaiyawi ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóni waásiya'o káráwiyowiti kisaumo maénááwe. ⁵ Aare-iyámpóiyá'o ímbo kawel'-úmaimo káráwiyowimo ésa Maníkóni waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyoaawe. ⁶ Káfé'ó Maníkóntáfésamo isámaimo tiyawimo ésa Maníkóni waásiya'a káráwiyowiti kisaumo ímba maénááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyiyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá'ónááwe. ⁷ Símai sáwí'a uwátínkáafo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésumo kawel'-aantemba úmai méraawin-owe siyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóni waásiya'o káráwiyowiti kisaumo maénááwe.

⁸ Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kael'-imáyáámó tokéwi

ésa ímbo uwóí'o on-dómbó námae níyawi ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa ⁹ tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Manikóni érai'-aigoni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰ miyán-kwáási ésa Manikóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kísau maenááfo aifa'á miwítí kísau tuwánwasamo kawé'ó íya'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹ Miyá íyasamo ésa miwí tuwainintómba maarán-inímbán-owe. Kawé'-úmaimo mérariyawi ésa ímba tíyo-aai sen-inímbá pósa arupise úmai mésa seyaafa-kísáú kawé'-úmai wémaewe. ¹² Manikóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kísau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawé'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Manikóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kísau maenááwe. ¹³ Minkísáúómó kawé'ó úmaimo maiyawi ésa Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Manikóni áwáú-aigoni áwáú-aai.

¹⁴ Tímótiyo kemá Póro ampáánk'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵ Empá'á kónae sé'ó onda-ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Manikóni akúntá únanaa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaimó farámintemba kesáá Manikó mérariwaini waásisa éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶ Érai'a Manikóni áwáú-aigoni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-íye.

Ísu Káráísiti marapá'á waási-i'a úmai paápé úwana Manikóni ámútanko wentáféna séna arupise úmai mérariwain-íye súwasa Manikóni kísau-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fí'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwaná Manikó kunáí'maena wíyómpa'a móankaraiye.

Mináái Manikóni áwáú-aigoni áwáun-íye.

4

Karo'-ááímó simátimiyán-kwaasimo paápé íyan-aai.

¹ Manikóni ámútanko afora'á séna ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai Ísu Káráísitimba tínaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aai isésa karo'-ááímó síyamba arááiwaenaawe siyáíye. ² minkáró'-wáási miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-aai simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³ aarewé waaiyé mó maiyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-káró'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai miyán-ámbá arááiwaenaawe. Mintóntáféna Manikó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba iyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátinkaraumne Manikó siyáíye. ⁴ Seyaafa-tántáá'ó Manikómó úmakaimba kawé-tántáá'án-ifo aaraa matinkááfonifo úwoi wéne'a Manikóntáfé'a súwi seró. ⁵ Inaisá súndanifo Manikó kawé'an-íye siyáimba pósa mintómbá aaraa matinkááfonifo.

Ísuni kawé-kísáú-wáási ónemo siyáin-aai.

⁶ Tímótiyo simáménda-aaimo Manikóni waásimo simátíminda Ísu Káráísitini kísau-waasi-i'a éma po kawé'-wáási uráínone. Tómbó

nésamo fasi'ámáimo méraantemba Ísu Káráisitini érai'-aai arááiwae kawel'-úmai simátíma'mae iyínana minááigó fasi'ánkainiye. ⁷ Úwoimo mani'ó sen-áái ímba Manikón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Manikóni áwáuma arááiwae enáúma káráwiyo. ⁸ Súgomo kawel'ó inkwae-ímayamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyésumo kisaumo máiyamba mindá kawel'an-ifo Manikóni áwáuma arááiwanae sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyésa Manikóni kisaumo máiyamba mindá óraa-kawel'an-iyé. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwar'a méraiyan-aempa'a minkisáúgó túwa'nai iye. ⁹ Mináái érai'an-ifo ísámai tirumpimbá ta'ótóráaro. ¹⁰ Manikó fasi'aénkwaráwí póna seyaafá'-wáásiyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkumbo úndawisa sáwi-ímayaaafinkembo faúsínkáiwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kisausa maénaumne.

¹¹ Tímótiyo mináái simátíme sé miyán-oro siyó. ¹² Ifó'-wáási óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwi'a uwánkáafonifo kawel'-úmai mé kawel'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawel'-aantemba wéinasa Manikón-aaisafesa timankúnkumbo owi awánésa indantembá miyán-oro. ¹³ Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Manikóni aúfáífinken-aai toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴ Ááema entáféna Manikómó siyáin-aai simátímúwasa Manikóni waásiti óraa'-waasi tiyáamba enane'á ta'ótoresa sésa Manikóni kísau mauwó suwamá minkisáú maéndasafe ónana Manikó fasi'aémbá ámakaiфо ímbo túwénda fasi'ámái maímaé iyuwó. ¹⁵ Simámunda-aai aantemba imáyáa é miyá úmae iyínasa seyaafá'á awánésa sésa Manikóntáféna fasi'ámái méraimba póna mifási'aénkó iyíniye sénááwe. ¹⁶ Enáúma káráwiye méma simátímínda-aai imáyáa úmai kawel'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawel'-ámpá'á kónasa enááimo

ísáán-kwaasi kawel'-ámpá'á wégowe.

5

Fasi'aénkóni waásiti imáyáa arupíse uwátinkaamo siyáin-aai.

¹ Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aano úmáimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba ifó'-wáási miyá uwátinkaao. ² Enanóisaimo óndantemba áránkantomba miyá uwátinkaao. Enáúmarimbo óndantemba aú-inintomba miyá kawel'-aantemba uwátinkaao.

³ Keto'-ínintí tíráá'maarina'í tinááwaina'í mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínimbó timáaraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴ Énifo keto'-ínintí tíráá'maarina'í tinááwaina'í mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó iyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Manikó aamoí íniye. ⁵ Keto'-ínimbá timáaraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Manikó kenká'á káráwiyiye sésa Manikómpá'á inai símae wéiyesa súwa'nai inkwae sésa inai wésewe. ⁶ Énifo keto'-ínimbó marapá-tántáátáfésamo tirááisafesamo ésamo ombá Manikóni némpa'a méraawe. ⁷ Keto'-ínintáfésa sésa sáwi'a úmai méraawe sefáinifo simámunda-aai simátimiyo. ⁸ Manikón-aaisafesamo karo'émó sembá mindá sáwi'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é

miwí timáaraara'emo ímbo kawe'-úmáimo káráwiyombo ésa Manikón-aaí tínaemba uwámakaamba mindá óraa-sawi'a wéowe.

⁹ Keto'-ínimbó Manikóní kísau mo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínimbán-owe. Áráankamba kesa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kimbora-wambo maimae kuráan-inintomba ésa ¹⁰ minínintóntáfesa kawe-kísáú wémaewe sen-ínimbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawe'-úmáimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waási tómbó tímén-inimba ésa Manikóní waási kawe'ó uwátinkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínimbá ésa miyán-káwé-kísáúmo wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. ¹¹ Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Manikóní kísau wémaesa ánaemba waái maénae-imayaamo ésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waái maíyasa ¹² tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráisitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaíma taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. ¹³ Miyáumai maaráwárá'a ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aaí símae wénesa moparáwintáfesa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyénka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴ Mindásafe'a simáme'a sune. Aú-keto'-inimba waái maésa iyámpói matinkésa kawe'-úmáí káráwiyesa miyámó iyamba kesáámá ímba sáwí'a úmaisa méraunda pósa Manikóntáfésamo ímbo aamoímó iyawi kentáásí áwáumo saafá ésamó ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵ Tuwímbai-keto'-inimba kawe'-ámbá é'a ífátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a súná-aaí simámune. ¹⁶ Manikón-aaíafesamo timankúnkúmbó on-ínimbá miwí timáaraafinkembo keto'-ínimbó méraamba túwa'nai oro. Manikóní waási keto'-ínimbá timáaraamo méraan-inimba Manikóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínimbá timáaraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

¹⁷ Manikóní waási miwítí óraa'-waasi kawe'-úmáí káráwiyaaíwifesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-waásífinkémbá tuwímbai Manikón-aaí fasi'ámai simátimesa óraa-kísau wémaewifesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸ Minááísáféna naaófá'a Manikón-aaí aúfáíimba agaimaréna séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna

waásiti tómbá wítí-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'esa ífátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna kísau mo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáíye. Manikóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. ¹⁹ Manikóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aaí ímba isaaó.

Enífo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-aaí miwí táái isaaó. ²⁰ Sáwí'o úmae iyówisafe seyaafá'-wáásí túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹ Manikón-aúranka'e Ísu Káráisitín-aúranka'e Manikóní wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone.

Aaigóni áwáumo ísarendarakembo e kawel'úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááimá afora'-aantemba simátimiyo. ²² Moóráwigomo Manikóni kísau mainkwae sémo e ímba ááema iyáfasinankenda awánasuwe ánaemba iyáfasinankaao. Sáwí'o wéiya ímba ewará'á tiráái wáinda kawel'úmai káráwimai kawel'án-uwó.

²³ Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'o wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérampinken-domba naao sune.

²⁴ Tuwímbaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'o ombá miwítí áwáuma ánaemba paapé iníye.

²⁵ Miyáumai tuwímbaimo kawel-kísáúmó máemba tuwánaawasa tuwímbaimo kawel-kísáúmó máemba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaemba paapé iníye.

6

¹ Wayó-kísáúmó máen-kwaasi Manikóni waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawel'úmai máero simátimiyo. Miyámó iyasamo ésa Manikón-áwí'e Manikón-aaiye ímba símai sáwí'a ónááwe. ² Káráwiyaan-kwaasi Manikón-aaisafesa

timankúnkumbo owísáfesa miwítí wayó-kísáú-wáási sésa Ísu Káráisitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráisitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-áái seró. Manikón-aaisafe'o simankúnkumbo úndantemba miwíwará'á Manikón-aaisafesa timankúnkumba wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawel'úmimo máenda minkísáúfínkémbá kawel-tántáá'á maenááwe sé wayó-kísáú-wáásisáfé mináái simátimiyo.

Manikóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'o on-áái.

Tímótiyo simámunda-aai óraaka simátimiyo. ³ Tuwímbaimo fi'on-aaimo simátimesamo kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini-aaimo kawel'ááimó ímbo arááiwaesamo Manikóni áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴ miwí túma maimae wéiyesa seyaafá'-tántáákóni áwáuma ímba ísaraawe. Miwífimbá sáwi-imayaa wéraisasa aaigóni áwáusafesa sáwífa'-aai sésa kesááiigo iyáákinkwae-aai sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵ aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáási miwítí imáyáa símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-imáyáa ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Manikóni aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶ Miyán-káro'-imáyáámó ombánifo Manikóni aambó érai'o arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Manikóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaa'an-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-íye wésewe. ⁷ Kesinóisaisa óntaiyainta masinkaraawe. Púwóndaša ínta óntawarata maimaéta kónaumne.

⁸ Unáánkwtóíye tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne.

⁹ Óntasafe-imayaaomo owí misáwí-imáyáágó tafisinana sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánáawe.

¹⁰ Fí'o-fi'o-sawí-imayaaogoni áwáuma óntamba maénae-imayaaafesa aamoi wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Manikón-aai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbai taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupise úmai méraaomo siyáin-ai.

¹¹ Tímótiyo emá Maníkóni waási éma miyán-tántáákómbá ánaaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupise úmai mére wentáfé-ímáyáá wéma seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aáno úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. ¹² Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkumba e ayáántán-kwiye minámbá arááiwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááiwa'mae iyuwó. Ááéma sáwífa'-waasi túranka'a paapééma séma Maníkón-ai érai'-ai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáíye. ¹³ Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-íye. Ísu Káráísiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páiratimba kawé'-ááímó simámakaiwain-íye. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. ¹⁴ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-ai arááiwa'mae wéíye kawé'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-íye sénááwe sune. ¹⁵ Maníkó Ísu Káráísitintafena séna kumwómó sínda-kanaa kumíníye. Maníkó kawé'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fásí'áénkwará'-wáási wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai éna ¹⁶ weyáá ímba puwíndawí éna fí'ora-sara'o méraiwai ísasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáási ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe. Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o ímbá mindá érai'-aain-íye.

¹⁷ Tímótiyo moparáwínkwará'-wáásísáfé óraaka simátime sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áínda-tantaa'an-ifo ímba amu'marémbe Maníkó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo. ¹⁸ Moórá-ai moparáwínkwará'-wáási simátime sé kawé-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéíye'a moparáwímbá tuwíntaa'-úmai tíma'mae iyóro. ¹⁹ Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai inda-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawé'-úmai méranaawe simátimiyo.

²⁰ Tímótiyo Maníkó simámakain-aiye aráánámakain-aiye káráwimai kawé'an-owo. Maníkómbó ímbo arááiwaén-kwaasi úwoi-ai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karó'á sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo. ²¹ Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó timankúnkumbo on-ámbá ífátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáási úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro sún-da-ai tai'áíye.

2 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aatayi'aíyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agáimú tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkawana ména Tímóti Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

¹ Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agaimarúmpo isaaó. Manikó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-ila éma Ísu Káráisitín-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Manikó óraaka'a séna Ísu Káráisitíye'a kááísamai méraamba pó'a aú'la úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ² Tímótiyo kesáánimba óna'a sirumbó wéamundawi ómpo maanáái maanáúfáímbá agaimarúmpo isaaó. Manikó kentáásifowawe Ísu Káráisiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inai sune.

³ Kesíwá'námo Manikómbó arááiwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aái wéraiye. Manikómpá'ó inaimó sunda entáfé'la imáyáa é'la aasiyaasi áisai e'la súwi simánkaumne. ⁴ Ifi'ó tasinkaraanda imáyáa é'la aneka'á awánánae-imayaa úmae wéiye'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íniye. ⁵ Ísu Káráisitín-aaisafemo amankúnkúmbo ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'la imáyáa úne. Aifa'á enaráárán-áwi'la Róisi Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úwana minkákémbá enanón-áwi'la Yúnisi Manikón-aaisafena amankúnkúmbo uráimba ewará'á miyá wée Manikómpá'ó amankúnkúmbo ónda érai'la mindá ísaramne. ⁶ Mindásafe'la simáme'la sune. Manikómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Manikóni kísau mo máindasafe'la siyáamba ane'á ta'ótoraawanana Manikó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷ Manikó imáyáasa simakowata fasi'ámáisa méta ínta sáátáfeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'á uréta úndasa po Manikómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

⁸ Mindásafe kentáási Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóni

waási-i'ó úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Manikó fasi'aémbá ámímba po ásé-aaí simátíminasamo áí'lo índa-i'lo uwánkaiyamba sí'lo úni'lo uwásinkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. ⁹ Manikó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Kesáá

kawe-kisáúmo maúndasafena ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyé. Áwáura'a Manikó maramá ímbo úmakonka'la Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyé. ¹⁰ Manikó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paápé úwana Ísu Káráisiti marapá'á kuména kentáási sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma

wemá iyáákena tai'ásuwowasa wiyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónáawe.

Minásé-áái paapé úwata ísaraumne.

¹¹ Minásé-ááímó simátímendasafena Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanásé-áái simátima'mae núwo súwa'a ¹² miyámó ówándarakemba sí'o úni'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwigon-aaisafe'lo érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmbo úndawimba awáné'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iyé sún'da pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáindara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³ Tímótiyo érai'-aaimo simámakanda arumpimbá ta'ótore arááiwae Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé wenááisafe amankúnkúm'ba wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴ Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po wení fasi'aéntámbá minéráí'-áái káráwiyuwo.

¹⁵ Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'lo uwásiyukaampinkemba kae'l-wáásí moóráwigon-awi'a Físérasí isaná moóráwigon-awi'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶ Moóráwigon-awi'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawé'-áái simásimena kesí imáyáa aúí'a uwásinkena ándáfa'lo méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkómpá'á inái sún'da Ónésíforasi wení naaúmpa'lo méraan-kwaasiye kawé'á uwátinkainkwae sé'a inái sún'e. ¹⁷ Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafáí émena ándáfa'lo méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸ Ááéma Éfésási-naopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a sún'e. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa tinaana Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye sún'e.

2

I-wáásímó fasi'ámaimo méraantemba miyáumai fasi'ámai méraaomo siyáin-ai.

¹ Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawa'nai-ifo fasi'ámai méraao. ² Sáwífa'-waasi túranka'lo simátimewanda-ai isé kawé'-imáyáawará'-wáásí fasi'ámaimo méraawi wéwa'-úmimo simátimiyawi simátímínasa miwíwará'á ta'ótokesa simátíméro.

³ I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímémbo fasi'ámaimo máéntemba Ísu Káráísitini waási-i'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á ámébanifo fasi'ámai méraao. ⁴ I-wáásí miwítí óraako aamoí ínkwaé sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fi'o-fi'on-tantaatafesa imáyáamo iyamba óraakoni kisausafesa imáyáa wéowe. ⁵ Moórá-ai isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwigomo wení óraakon-ai iséname awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíniye. ⁶ Moórá-ai isaaó. Kísaumo fasi'ámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tísasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráísitiye'a fasi'ámai méraao. ⁷ Simámunda-ai imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááigóni áwáuma isáínone.

8 Ísu Káráísiti Téffitin-aísaaftantambo uráiwai puwénamo iyáfasinkaiwaintafe imáyáan-owo. Mináái ásé-ai simátímakaunda-aain-ye. 9 Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másinkesa sáwí'lo owímó tíyayaanka'lo kárá'umaesamo mátinkaantemba kembá síyayaanka'a kárá'umaesa sí'lo iní'a úmai ándáfa'a másinkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-aaigo wété ínasa ísáaro. 10 Mindásafe'a Maníkómó wempari'lo umáráin-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámó kain-áémpá'á maé'mae'lo íyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámai méraumne.

11 Maanáái érai'-aain-ye.

Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méraumne. 12 Umbai-tántáái'ó ímba imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'lo káráwiyintemba kesááwára'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwára'á miyá ínaye. 13 Wenááisafetaamo simankúnkúmbo urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fi'on-ai síniye.

Mináái érai'-aain-ye.

Maníkóní kísau arupise úmai mainana aamoí uwánkainomo siyáin-ai.

14 Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai táaka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-ai sé'a aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááímó isáíyanamo éna mináái'gó ímba kawé'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnda-ai simátíma'mae iyuwó. 15 Maarán-kwáásí-í'lo ónae sé maarán-owo. Érai'-aaimo arupise úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-aúranka'lo ménda simáména séna kawé'-úmai méraane síniye. 16 Úwoi-ai Maníkómbó ímba arááiwáén-kwaasimo sen-áái ánaemba uwámuwo. Miyán-ááímó sen-kwáásí ímba Manikóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. 17 Sowáéfitambo énamo seyaafá-túfá'ó intembá miwí tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífinkémbá kae'-wáásí túwí'a moóráwígon-awí'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awí'a Fáírítasi 18 minkáé'nárai érai'-ai ifátuwesarai sésarai pukáundafinkenta é'a iyáfasinkaunda póta ánaaemba aneká'á ínta iyáfasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráísitin-aaisafesa kae'-ímáyáa wéowe. 19 Áfombo fasi'ámaimo faimaráántemba Maníkó áfonkaan-tantaa'la fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási é'a tuwánaraiye séna moórá-ai agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'lo ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáiyé.

20 Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufá'a marésa tuwímbai korí-óntántámbo úmakaan-taufá'a marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-taufá'a marésa tuwímbai agari'-márásambó úmakaan-taufá'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táfápínkémbá

nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. ²¹ Simátímakaunda-sawi-kisaugombo tínaaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámá úmai mésa Manikóntáfésa imáyáa wéesa Manikómó kawekísáú timíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²² Ifó'-wáásímó sáwítantaatafeso tirááisafeso ombá ánaaeni'a uwátíme arupise úmai mérenda-imayaa é Manikón-aaisafe amankúnkúmbo úmae iyí-imáyáa wétíme faru úmai mé tirumpimbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómpá'ó áisai esamo súwa'nai ínkwaé sésamo ontembá miyán-uwó. ²³ Úwoi-aaisafeso sáwífa'-aaimo sembá minááiyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátimiyo. ²⁴ Fasi'aénkóni kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa ²⁵ wempa'á mésa miwímó kentááimo taráísón-kwaasiti imáyáa kawe'á uwátinkesa miyámó iyanamo éna Manikó imáyáa timinasawa Manikómpá'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáá ina sénááo. Mindásafesa Fasi'aénkóni kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶ Waántáwanko ken-imáyáa íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafeso érai'emo sésamo ésa kawe'-imáyáa ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpinkemba tufíntuwesa Manikómpá'á ténááwe.

3

Ánaaen-kanaagon-aai.

¹ Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántáá'ó paápé índasafe imáyáan-uwó. ² Minkánáár'á waási maará iyamba kesáfésa aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfésa kawe'-wáási úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owisáfésa ímba súwi sésa Manikóntáfésa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa tímésa tí'ó kaótuwe méraamba ímba awewayá ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawetántáátáfésa tíyántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfésa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátínkáro sésa sáwí-amba ááema arááiwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááisafesa ésa aamoí ésa Manikóntáfésa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Manikóni waási úne karo'á sésa Manikóni fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáási ánaaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémbá tuwímbai fi'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawe'-imáyáámó on-iníntáfésa karo'-áái sewasá isésa miwí tááisafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwítántáá'á tirááisafesa owaná misáwí-tántáákó miníníntómbá ta'ótokaiye. ⁷ Miníníntómbá seyaafá'-wáási táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-káro'-wáási tááisafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Yánisi úwana moóráwígon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkáro'-wáási miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Manikón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááiwaenaawe. Naaófá'ó Yánisiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraamo siyáin-aai.

¹⁰ Miwí miyá wéofu emá ímba miyá uráampo naaó¹-naoken-kwaasi simátimunda-aaí isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wéundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Maníkómpá¹á simankúnkúmba é¹a faru úmai mé¹a imáyáa timé¹a umbai-tántáápímbó fasi¹ámaimo méraunda-aaí ísaraane. ¹¹ Ántíoku-naopa¹e Áíkóniyamu-naopa¹e Rísítara-naopa¹emo maéwándara¹a umbai-tántáá¹á simésa sí¹o úni¹a uwásínkówa¹a ímba imáyáa é¹o fasi¹ámaimo maéwánda suwánaraane. Kempímbá óraa¹-umbai-tantaa¹a úmbanifo Fasi¹aénkó mimpínkémbá síkaiye. ¹² Ímba ken-aantemba sáwí¹a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwará¹á sáwí¹a uwátinkanaawe. Ísu Káráísitiye¹o kááísamái mé¹a wentáfé¹o imáyáa é¹o mé¹a miyá ónaemo sewí umbai timenááwe. ¹³ Sáwí-waasi karo¹-áái sésa fí¹owiti imáyáa kotafisewí sáwí¹a úmae iyésa tuwímbai karo¹á simátinkesa miwí karo¹á simátiyuwanaawe. ¹⁴ Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai¹e fasi¹ámai sé mináái fasi¹ámai ta¹ótoraao. Minérai¹-ááímó simátímakaundawisa kawe¹-úmai suwánaraanda po mináái fasi¹ámai ta¹ótoraao. ¹⁵ Emá iyámpói mérondara¹a Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí simátíma¹mae iyúmba ísaraanda káfé¹wara¹a wéisaane. Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí toráumaimo awánaawi kawe¹-ímáyáá ésa Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye. ¹⁶ Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-aaí aúfáífimba seyaafá¹-áái agaimakáamba pósa mináúfáífinkén-ááísámbá Maníkóní aambá aráátiméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupise uwátinkesa kawe¹-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe. ¹⁷ Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-aaí aúfáífinken-aaí isámaimo kawe¹o íyanamo éna minááígó kawe-kísáú-wáásí-í¹a uwátinkainasa Maníkómó kawe-kísáúmó timínda-kísau fasi¹ámai kawe¹-úmai maénááwe.

4

¹ Tímótiyo Maníkón-aúranka¹e Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai indawin-aúranka¹e óraaka simáme¹a súne. Ísu Káráísiti marapá¹ó kumínda-imayaa é¹a wení waásiya¹o kawáánínda-imayaa é¹a óraaka simáme¹a súne. ² Seyaafá-kánáá Maníkón-aaí óraaka simátíme kawe-kánáámó inda simátíme sáwí-kanaamo inda úwoi mindáwara¹a simátíme wempakémbá simátíminana minááígó tirumbá waeráinasa isáiyamba miwítí imáyáa arupise úmai fasi¹átinke simátíma¹mae wéiye ímba ífátuwaao. ³ Ánaaemba moórá-kanaa tínasa érai¹-aaí ímba ísámae iyónááfo káfé¹a érai¹-aaí simátíma¹mae iyuwó. Ánaaemba moórá-kanaa tínasa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí íyan-aaí simátímiyan-kwaasisafesa tiyaafáí ésa miwí táái aantemba ísésa ⁴ érai¹-aaí tínaaemba uwámesa mani¹-áái isáiyambanifo ⁵ emá fasi¹ámai ménana umbai-tántáá¹ó empá¹ó tinda fasi¹ámai méma Maníkón-aaí simátíma¹mae wéiye wení kísau maimái tai¹aao.

⁶ Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatiyóntemba kárika¹a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína¹a puwónaumne. ⁷ Tuwaantantésamo kontembá kawe¹-úmai wé¹a ayáiyá¹á komé¹a Maníkóní érai¹-aaí ta¹ótoke¹a simátímakaunda ⁸ Fasi¹aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupise úmaimo méraunda-anondaa simíniye. Ánaaemba Fasi¹aénkó

arupise úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíniye.

⁹ Tímótiyo úwoiyaambo kesópa'o tinda-ímáyáá

wée méraao. ¹⁰ Moóráwígon-awi'a Tímási marapá-tántáátáféna aamoi éna póna siyuwéna Tésáróníkaka-naopa'a kóísana moóráwígon-awi'a Kérésénisi Kérésíyaa-marafa'a kóísana moóráwigo Táitási Tárímésíyaa-marafa'a kóísana ¹¹ Rúku weyáá kesé'a méraifo Máákaamba koái'mae tekaiyó. Mááka tasúwa'nai éna Maníkóni kísau tamáino. ¹² Moóráma Tíkíkaasimba ai'maráúnana Éfésási-naopa'a kóuraiye. ¹³ Ááéma Tóróasi-naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfái-wandaawara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴ Moóráwígon-awi'a Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaa'o iwái óraa-sawí'a uwásínkáimba póna Fasi'aénkó anondáá sáwí-meyamba amíniye. ¹⁵ Maníkón-aaimo simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

¹⁶ Aifari'e'o aaimó simásínkáambo minááímó sénae'o únda seyaafá'-wáási ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Manikóntáfé'a ímba anondáá sáwí'a uwátínkáo sune. ¹⁷ Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai ena fasi'aémbá símisa'a Maníkón-aai seyaafá'-ááímó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fi'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáfiyaamo in-iyánkón-óipinkembo maiyuwénamo kawepá'ó móánkáintemba Fasi'aénkó aafimbó maisínkáámpinkemba sikena ¹⁸ sáwí'o uwásínkémpinkembo éna sí'mai wíyómpa'o wemó kawáánipa'a kawe'-úmai mósinkainiye. Wení sámó kaimbó waé'wae'o índa érai'-aain-iyé.

¹⁹ Pírísikaante Ákwíraante simátíme sé kawe'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésiforasinte wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye simátíme sé kawe'-úmai méraaro siyó. ²⁰ Érásítasi Kórinti-naopa'a méraisana Tórófímási áí'a úwa'a Máiritasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹ Áú'o sin-kánáámó ímbo tiyáindara'a ímáya é úwoiyaambo tiyó. Yúpiyúyasiye Piyúténisiye Ráinásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóni waásiye entáfésa sésa kawe'-úmai méraao sewé.

²² Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune. *Kemá Póromo súnda-aai tai'áiyé.*

Táitási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'mórúe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táitásin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-ai simátima'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táitási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

1 Táitásiyo kemá Póro moórá-ai sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráísitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aai isámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráísiti mináái simátimiyo séna si'mákaiye. 2 Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwái érai'-aai aantembo siwái óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aain-iyé séta méraumne. 3 Maníkómó imáyáamo urón-kanaa tína Ísu Káráísiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátima'mae iyuwó séna kentáási sáwí-imayafinkentaamo faúsínkáiwaisa mináái siyáiyé.

4 Táitásiyo maanááimá maanáúfáífimbá agaimaráumpo isaaó. Ísu Káráísitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayafinkentaamo faúsínkáiwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inaí súne.

Táitási Kírítí-marafa'a koména kísau mo máiyáin-ai.

5 Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáisi kísau ímba tai'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a simáme sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waásiti óraa'-waasi iyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. 6 Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-iyámpóin-owe. Maníkón-aiisafesa timankúnkúmba iyasa kawé'-iyámpóin-owe sen-iyámpói ésa tinófoi-taai isááwin-owe. 7 Maníkóní waásiya'o káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pósa maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-ai wéraiwai ésa kesáái iyáákainkwae ímba sewí ésa ímba ááema aaisambó sewí ésa ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa 8 namu'-waasi naané tóné tímésa owí ésa seyaafá'-kawé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-imáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááimo wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. 9 Maníkóní érai'-aaimo simámakaunda-ai fasi'ámai ta'óto'maesa iyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aai kanaa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa

karo'-ááin-iyé sewí-tááigomba iyáákanaawe.

10 Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímba wéaraaiwaesa úwoi sáwífa'-aai símae wénesa miwífinkémbá Yúndaa-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa karo'á

simátinkesa ¹¹ óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkaa. ¹² Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawé'-ááímó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasi karo'-áái sésa afáái'-wái-wáambó ontembá sáwí'a úmai kafóná-í'a úmai mésa sáwífa-tomba náma'nama'a wéowe siyáíye. ¹³ Siyáin-aaí érai'-aain-íye. Mindásafe miwí-ímáyáá fasi'ámai arupise uwátínkénasa Maníkón-aaí kawé'-úmai arááiwaesa ¹⁴ Yúndaa-waasiti mani'-áái ímba isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai imbo isáiyamba ifátúwáaro. Miyá iyantafe miwítí imáyáa arupise uwátinkaa. ¹⁵ Imáyáa kawé'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésa imáyáa ombá kawé'-ímáyáa aantemba wéfo imáyáamo sáwí'o owí Maníkón-aimo taráísón-kwaasi miwítí imáyáago sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pósa seyaafá-tántáátáfésamo imáyáamo ombá ímba moórá kawé'-ímáyáa wéowe. ¹⁶ Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-aaí arááiwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawé'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawé'ó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

2

Ásé-aaí arupise úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-aaí.

¹ Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó. ² Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wé'e'a arupise úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawé'á é'a Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a imáyáa timé'a fasi'ámai méraiýana ímba tuwesarai íno simátimiyo. ³ Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a imáyáa é'a ímba tíyo-aaí wése'a ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawé'-ámbá aráátíméro simátimiyo. ⁴ Miyámó iyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tiráá'marine tirumbá timésa ⁵ túra'a káráwimai kawé'á ésa kawé'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tiráá'marinka'e naanka'é kawé'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isanááwe. Miyámó iyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aaí kawé'-ááin-íye sénááwe.

⁶ Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawé'án-oro siyó. ⁷ Seyaafá-tántáá'á kawé'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpínkénkwará'á simátimiyo. ⁸ Kawé'-áái aantemba simátímínasa karo'-ááin-íye sésama karo'-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tígésáfésa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹ Wayó-kísáúúmó máén-kwaasisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawé-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró. ¹⁰ Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawé'-aantembo iyamba tuwánánááwe sé miyán-áái simátimiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aaí kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáín-aaigo óraa'a ínye.

¹¹ Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fi'o-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹² Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpá'ó konda-ántá aráásimakaiye. Minánkó maarán-íye. Maníkóntáfésa ímba

imáyáa owí sáwí'o ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááisafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátaámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupise úmai méta Manikóntáféta imáyáa éta méta ¹³ amu'maréta Manikó fasi'aénkwáráwiyé Ísu Káráísiti kentáási sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaiye sáwara'o paápé íyantafeta timu'maréta méta paápé íyan-kanaa sirunkósá kawe'á íníye. ¹⁴ Ísu kentáási sáwí-imayaagomo tal'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawe'-wáási-í'a uwásinkenasa wení waási-í'a uwásínkáiwaisa méta kawe-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáíye.

¹⁵ Táitásiyo mináái simátíme Manikóní fasi'aéntambá miwítí imáyáa kawe'á uwátínkénana aái ímbo isáíyawi minááígó tirumbá waeráínasa aái isáaro. Sinda-áái ímba isáfainifo óraaka simátimiyo.

3

Manikóntáfé'a imáyáa é'a arupise úmai méraaro simátimiyomo siyáin-aai.

¹ Táitásiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátimiyo. Marapá-kísáúrá'ó káráwiyaan-oraal'-waasi tísamaifimba mé'a miwí táái isé'a kawe-kísáúsáfé'a to'mayaa úmai amu'maré'a mé'a ² ímba karo'á símai sáwí'a uwátinke'a ímba aaisambá sé'a faru úmai mé'a seyaafá'-wáási kawe'-áái aantemba sé'a méraaro. ³ Ááéma sáwí-imayaawara'-waasisa méta aái ímba iséta sáwí-ampa'a wéweta sáwí-tantaatafeta sirááisafeta éta méraawananasá misáwí-tántáákó tal'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááisafeta éta sáwí'a úmai méta

fi'owití moparáwintáféta súraniyamba éta siyánta uwátinkaawanasa kentáá tiyámba uwásínkaraawe. ⁴ Énifo Manikó kentáási sáwí-imayaafinkemba faúsínkáiwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'a túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'a Ísu Káráisitimba ai'marówana marapá'á kumúwana ⁵ Manikó kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Kesáámó kawe'ó úndasafenasa ímba kawe'-ámpátá mésínkaraifo arumbá uwásinkenasa kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Nombá maisínkénasa aúí'a úmai méraawananasá Manikóní Ufaen-ámútánkó aúíta uwásinkontafena kawe'-ámpátá mésínkaraiye. ⁶ Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáintafena Manikó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfimbá úwoi óraa'a uwásínkáinta ⁷ póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupise-waasin-owe. Érai'a aúí'a úmai maé'mae'o íyani'a uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraaumne. ⁸ Mináái érai'-aain-íye. Miyáumai káráwiyaan-kwaasi-taai iséa kawe-kísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátíminda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Manikón-aaisafesa timankúnkumbo owí fasi'aén-imáyáa ésa kawe-kísáú maénaáwe. Mináái kawe'-ááiígó póna waási túwa'nai íníye. ⁹ Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwí'wara'a sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aagoma póna ímba túwa'nai ínifo ánaemba uwátimiyo. ¹⁰ Tuwímabimo sáwí-aaimo símaimo tuwínkaa'-uwátínkáawimba kaumbo-kae-kánáá óraaka simátímínasamo ímbo isáiyamo e ánaemba

uwátimiyo. ¹¹ Miyán-kwáási kaéntámaimo méraawi ésa sáwí'o ombá kewará'á tuwánaawata kesááwará'á wétuwanaumne.

¹² Moóráwigo-awi'a Átémásina'i moóráwigo Tíkikaasina'iyó. Moóráwigomba ai'máráanana empá'ó wíndara'a imáyáa é Níkópórisi-naopa'a kempá'á tiyó. Áú'o sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'a méraana tiyó.

¹³ Moóráwigo-awi'a Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴ Maníkóní waási sún-da-ai simátímínasa kawé'-ímáyáa ésa kísau wémaesa umbai-tántáá'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵ Seyaafá'ó kesé'o méraawi entáfésa sésa kawé'-úmai méraao wésewe. Kentáási waási Maníkómpá'ó timankúnkumbo owí esé'a méraawi kawé'-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafá'-wáási úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro sún-da-ai taí'áiyé.

Fírímóni

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ááéma Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-ááro inkaiséna f'ón-daopa'a koména Ísun-aaí isópa'a téna Póro ándáfa'ó méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráínana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráiyé.

1-2 Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóni waási ení naaúmpa'ó túwaandu owí isáaro. Apíyaaó kentáa simánaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'ámai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráisitín-aaí simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiyé. ³ Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inai sune.

4-5 Fírímóniyo kentáási Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkúmba e Maníkóni waási arumbá timé méraanda-aaí isé'a pó'a Maníkómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyaa é'a súwi sune. ⁶ Kenkáísi kísau go moórá-'i'a isatá méta Káráisitiye'a kááísamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáisa awánendasafe'a inafínkembá Maníkómbá áisai une. ⁷ Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóni waási arumbá timé túwa'nai ónasa aú'ó úmimo méraan-aaí isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawé'á isa'á áwa'nai e'a inai sune.

⁸ Ísu Káráisiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-'i'a uwo sé'a súnndanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹ aano úmai wempakémbá áisai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aano úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráisiti wení kisaumo símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰ moóráwígon-awi'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a Fasi'aénkón-aaí simámunana iséna Fasi'aénkómpá'á tisa'á sé'a kesí iyámpóiyamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹ Ááéma ení kísau ímba kawé'-úmai maúmba kisaugon-áároí inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawé'-úmai maéna ení kísau kawé'-úmai máíniye. ¹² Káfé'a ai'máráanana empá'á wínama kesáánínkaan-úmai aiyáínone. ¹³ Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwae sé'a únda isa'á úwoi miyán-imáyaa'á úne. Ísu Káráisitín-qaí simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímasi súwa'nai íniye óndanifo ¹⁴ némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íniye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyaa'afinkemba súwa'nai ínone.

15 Ónisímasi kisaugon-áaroí inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a taméraifo empá'á wéna aasiyaasí komérainiye-imayaa úne. 16 Fasi'aénkóni waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákamba póna ímba ení kísau wémaiwai aantembanifo enáfákoraamba éna empá'á wíniye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá améma kesifá'an-íye sínone.

17 Fasi'aénkóni kisaugo kenkáisi kisaugo mimbórá-í'a wéimba po kentafé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónisímasintafe miyá siyó. 18 Embó sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. 19 Kemá Póro ke-siyáántamba agaé'a mimbéyámbá aménaumne súne. Ísu Káráísitin-aaí simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wéraimba po ímba kanaa'á méyáninda-aain-íye. 20 Kesifákoo Fasi'aénkóni waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

21 Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba íyáákainone. 22 Empá'á ke kondasáfé kesí máararu'a to'mayaa uwásinkaa. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Manikómpá'á inai simásinke moórá-maararu'a to'mayaa uwásinkaa.

23 Moóráwigo-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaimo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawé'-úmai méraaro wésiye. 24 Kesé'a kisaumo máéwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árisítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

25 Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai súne.

Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwígon-awí'a ímbo agaimakáiwai moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúnda-a-waasi moórá-awí'a Ípúru-waasi Ísun-aaí isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwiyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááeraan-amaan-amba aneka'á arááiwáéfo séna maarán-áái agaimái máttimakaiye.

Ísu Manikón-ááninkoma Mósesemba iyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá amáán-kisau-waasi iyáákaraiye. Póí tufú'mai Manikómbá amakaamba aifa'-ámáán-ámá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáuma Manikómbá amakaimba póna kentáásí amáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémbe fasi'ámai méraaro séna agaimái máttimakaiye.

Manikón-ááninkon-awikoma wíyómpaken-kisau-waasi-tuí'o iyáákarain-aaí.

¹ Naaófá'á moórá-mora-kanaa Manikó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Manikó siyáin-aaí miyám-biyan-aaí kentáá síwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ² káfé'a ánaaen-kanaafimba Manikón-ááninko Manikón-aaísa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Manikó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³ Manikóní sámó kainkó ááninkompinkemba sámá kaisaná Manikómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba iyáfasinena wíyómpa'a iyéna Manikó fasi'aémbó iyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴ wenáwí'a Manikón-ááninkon-awiko Manikóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba iyáákaraiye.

⁵ Manikó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímbe siyáifo ááninkontafena séna

emá kesáánimba óna'a
kesí kísaura'a ankáúmne

Manikó séna moórá-aiwara'a séna
kemá afowámá onaná wemá
kesáánimba íniye

séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímbe

siyáifo ááninkontafena séna ⁶ Manikó wenááninko iyáákaraiwaimba ai'marówana kunkáinka'a

séna

Manikóní wíyómpaken-kisau-waasi
wen-ímáyáá mósá maránááwe

wenááninkontafena siyáimbanifo ⁷ wení wíyómpaken-kisau-waasisafena súwana Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa wénowe. Kemá súnasa kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe siyáifo ⁸ Maníkó wenááninkontafena séna Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áíniye. Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹ Kawe-tántáátáfé aamoí é sáwí-tantaatafe áyámba wéone. Mindásafena Maníkó ení Fasi'aénkó embá íyáfasinankaraisa seyaafá'-wáási íyáákaraanana enarumbá kawel'á uwánkaraiye séna ¹⁰ ááninkontafena moórá-aaí séna Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáantamba wíyómbo úmakaanda ¹¹ mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone. Unáánkwátóimo aúsú kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé miyáumai tai'áíniye. ¹² Wátóimo usisi fámáraántemba wíyóne marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba puwínone siyáiyé. ¹³ Maníkó maanáí ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena siyáifo ááninkontafena séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáási tínkamona emá íyáákainone siyáiyé.

¹⁴ Mináái siyáifo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyó. Miwí ímba túma wérarawai timan-aantembo wérarawai ésa Maníkómó sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawel'-ámpá'ó métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákariye.

2

Sáwí'o úmairó méraundafinkenta Ísuma kawel'-ámpátáámó mésínkáiwain-aaí.

¹ Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-aaí fasi'ámai ta'ótoreta mináái ifátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. ² Maníkóní amáámba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aaí póna taráíyaawiye ímbo arááiwakaawiye sáwí-meyamba arupíse úmai tímakaiye. ³ Énifo Maníkó séna sáwí-ímayaaínkemba kawel'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáiyé. Minóráá'-ááímó ísámáimo ifátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata ⁴ mináái érai'-aain-iyé sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá tímúwasa fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáfinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵ Méraiyan-kwaasisafe'a súné. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye. ⁶ Minááisáféná moóráwigo Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkóo waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa waási sáwísamban-oyo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono. ⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a

waási mótinkaana kárika'a mifá'a méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanaa túwíko óraa'a isá ⁸ iyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe

agaimaréna séna Maníkóo iyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ifátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. ⁹ Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'o úni'a uwánkówana puwúwana mindásafena Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰ Ísumba áí'o úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugoma póna seyaafá-tántááká'á úmarena séna sámó kain-áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwe séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámó kain-áémpá'á métinkaindawisafena Maníkó kanaán-iyé súwasa Ísumba áí'a úni'o uwánkómbe mindásafena sásá'-í'a uráiyé. Maníkó miyámó uráimba kawé'á uráiyé súne.

¹¹ Ísu waásisa Maníkóndé-i'o uwásínkáíwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáíwaiye Maníkó mimbórá tifowámá intáféna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-ai ímba sáwí-imayaa éna kawé'-imáyáá wéiyé. ¹² Mindásafena moóráwigo Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátimé'a túwaandu iyanka'a imó sendará'á

enáwí'a mósá maránaumne séna ¹³ moóráfa'a agaimaréna séna

kewárá'á Maníkómpá'á

simankúnkúmba ónaumne

séna moóráfa'a agaimaréna séna

Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe

agaimaréna siyáiyé.

¹⁴ Maníkómó ámakain-iyampoisafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áuwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíyafasi'aembo tokáimba tai'ásuwanaumne. ¹⁵ Aasiyaasi puwónaumne imayaamo ésamó táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna iyáfasinena waántáwankomba iyáákaraiye. ¹⁶ Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbarumamo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmba uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai indasafenasa miyáumai pukáiyé. ¹⁷ Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó éna kentásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á aai símai kawé'á éna aruntá

uwásinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marap'á kuména waási áúwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índa-amba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiyé. ¹⁸ Ááémo marap'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a áí'o índa-i'a uwánkanae sésa áisai úmaesa wéiyesa áí'o úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáfésa sáwí-aaimo siyamba isánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iyé.

3

Ísun-awikoma Mósesen-awi'o íyáákarain-ai.

¹ Kesí waásisono. Súnda-aaisafela Ísumpa'a imáyaa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'o uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyaa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marap'á kumbéna érai'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-káwáágó isa'á wentáfé'a imáyaa úmae'a íyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó ² maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawé'-úmai wémaiye. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóni waásifimbo kísau mo tuwénamo kawé'-úmamo maiyáintemba Ísu miyá uráiyé. ³ Naambá kawé'-námbán-iyé siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesé kawé'-kísáú-waásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaakaiye. ⁴ Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá'-tántáá'wará'á Maníkó úmakaiye. ⁵ Mósesé Maníkóni kísau-waasigo éna Maníkóni waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawé'-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'o paapé índa simátímakaiye. ⁶ Mósesé miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóni waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'ó túwáimba kawé'á wéiyé. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbo étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóni waási-ita ónaumne.

Maníkóni waási wenópa'o kosaagáiyán-ai.

⁷ Mindásafena naaófá'á Maníkóni Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'násontafena siyáin-ai imáyáan-oro.

Maará siyáiyé.

Káfé'o Maníkómó simátímín-ai isáaro. ⁸ Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráisúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái isáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kísau maésa wenáái taráiyawe.

⁹ Ayáátáaka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kísau awánaraambanifo kesáái taraisésa totuwiyésa sáwí'o uwásínkáántafe'a ¹⁰ aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyaa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwáéwe sé'a ¹¹ aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáumne Maníkóni

Ufaen-ámútánkó siyáiyé.

¹² Kesí waásisono. Maníkóni Ufaen-ámútánkó minááimó siyáintafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo ésa Maníkó fasi'aénkwáráwímbá

tínaeemba uwáméfainifo káráwimai kawel'án-oro. ¹³ Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa íyana minímáyáágó karo'á simátíyuwainasa Manikóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máraáfainifo moórá-morawaasi kentí imáyáa fasi'átinkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. ¹⁴ Aifa'á Manikómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáásí imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráísitiye'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áindara'a fasi'ámais méranauadne.

¹⁵ Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna káfé'o Manikómó simátímín-aai isáaro. Naaófá'ó Manikón-aaimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái isáaro agaimaréna siyáíye. ¹⁶ Sunda-waasi nááwiya Manikón-aai wéisesawa taráiyaana'iyoo. Kentáá síwá'náma Ísipi-marafakemba Mósesé faútiyuwena tí'maenamo tiyáiwai miwí Manikón-aai wéisesa taráiyaawe. ¹⁷ Nááwiya ayáátááka'a 40 aataiya'a Manikó aaisambá tíkaiyo. Máásai-marafa'o mésamo sáwí'o ésamo pukáawi miwisáféna aaisambá tíkaiye. ¹⁸ Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe siyáíyo. Wenááimo ímbo isámaimo kawel'ó uráawisafena siyáíye. ¹⁹ Wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráamba pósa ímba kanaa'á wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa isaraumne.

4

¹ Kentáásáféna Manikó séna kempá'á tasaagánááwe símai kááísamakain-aai wérainba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a wempá'á wé'a wesé'a kosaagánauadne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawel'án-oro. ² Manikóní kawel'ááimó isaraundantemba ááema kentáá síwá'náma isaraambanifo úwoi táá'-aantemba isésa ímba timankúnkúmba ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááigó ímba túwa'nai uráíye. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Manikómpá'á wé'a wesé'a kosaagánauadne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai kawel'án-oro. ³ Naaófá'á Manikó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-kanaa weraifo wenááisafesa ímba timankúnkúmba uráawisafena séna aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimbanifo wenááisafeta simankúnkúmba úndawisa wempá'á wéta weséta kosaagánauadne. ⁴ Manikón-aai aúfáifimba wesé'o kosaagaandásáfénasa agaimaréna séna

Manikó afa'móráe-kanaa kísau maimái tai'ásuwna afakaeté-kanaa saagaráíye

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá weraifo ⁵ Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimba póna ⁶ saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Manikón-aaimo isaraawi ímba timankúnkúmba uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a saagaráawe. ⁷ Sáwífa'-aatai maisuwéna Manikó moórá-kanaa maréna séna minkánáá tınıye séna Téfitimba simámuwana Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

káfé'o Manikómó simátímín-aaí ísáaro.
Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro
agaimaréna siyáin-aaí kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

8 Naaófá'á moóráwígon-awí'a Yósúwa tí'maena kawe'-áémpá'ó mátinkomba mináémpá'ó Manikómpá'ó saagáíyan-aempa'o wéronkakaa ánaaemba Manikó ímba moórá-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tíniye ímba siyáísino. ⁹ Manikó wení kísau tai'ásuvena saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéraiye. ¹⁰ Manikómó wení kísau tai'ásuvenamo saagaraintemba Manikómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwárá'á kísau tai'ásuwea saagánááwe. ¹¹ Mindásafeta Manikómpá'á wéta wesé'lo saagaandasáfeta siyáántán-kwimáisa kísau maúnda miyásá onó. Kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-íyataao.

¹² Manikó méraisana wenááiigo kísau wémáiye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póimo tusákaa ontembá Manikón-aaigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawe'-ímáyááwé tuwínkaa'-ísatá wéawanaumne. Sirááimo tain-tántáá'é súnana Manikón-aaigo tuwínkaa'-úmáráísata sáwí-tantaa'e kawe-tántá'ésá wéawanaumne. ¹³ Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Manikón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaíye. Wemá miyámó iwáí póna kesáámó méraundawini áwáusa sísai ínata simámenaumne. Manikón-aaí aúfáifimba súnda-aaí miyán-áái wérantafeta kentáá síwá'námo uráantemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawe'á éta káráwimai kawe'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

¹⁴ Ísu Manikón-ááninko kentáási óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wíyómpa'a Manikóe'á iména kentáá súwa'nai enasa áísai ímbá póta wenáásafeta simankúnkumbo uráundasafeta káfeta minááísá fasi'ámáisa ta'ótóráano. ¹⁵ Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-aaímo sínda isánae sésa áísai úmaesa iyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaímo siyambo isánae sésamó ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasin kaiye. ¹⁶ Mindásafena kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáatáfeta onanasá Manikó úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai íníye.

5

¹ Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmo maíyantafesa Yúnda-waasínkemba moórá-morawigo iyáfasintinkaawasa wépurowasa fí'omba iyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Manikómpá'á áísai esa waásimo sáwí'lo ontáfésa póí tufú'mai Manikómbá amésa tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. ² Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawe'-úmáimo isésamo sáwí'lo on-kwáásísáfésa kanaa'á kawe'-úmai tirumbá uwátinkesa ³ ímba kawe'-úmai fasi'ámai mésa sáwí'lo ontáfésa póí tufú'mai Manikómbá wéamewe. Seyaafá-wáásití sáwí-awausafesa sésa póí tufú'mai Manikómbá amésa miwítí sáwí-awausafesawara'a wéamewe. ⁴ Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa ésa miyán-kísáú wémaefo naaófá'ó

Maníkómó moóráwígon-awí'ò Èronimba íyáfasinankowana miyán-kísáúmo maiyáintemba Maníkó íyáfasintinkaraiwai aantemba minkísáú wémaewe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráísiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáífo Maníkó íyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna

emá kesáánimba óna'a
kesí kísaura'a ánkaraumne

séna ⁶ moórá-aiiwara'a súwana agaimaréna séna

moóráwígon-awí'ò MériKíséteki
óraa'-amaan-kawaago uráintemba

emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráísitintafena siyáíye.

⁷ Ísu Káráísiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inai séna puwíndasafena Maníkómpá'á áísai ena puwíndamo kanaa'ó áwa'nai índawintafena súwa'nai uwo séna Maníkón-ímáyáá arááíwakaimba póna áwa'nai uráíye.

⁸ Ísu érai'a Maníkón-áaninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Maníkón-ímáyáá éna ⁹ sásá'-í'a éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aúí'a úmaisa maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna

¹⁰ MériKísétekimo amáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááíwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-ai.

¹¹ Simátimunda-aiifimba sáwífa'-ai wérainbanifo ímba ísámai kawé'á ontáféna aráátimunda-kisauo umbai wétaiye. ¹² Ááema Ísu Káráísitin-ai ísé'a ayáátáá-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátima'mae wéíyo.

Maníkón-aiima afora'-áái ímba ísámai kawé'á é'a moóráwigo aneka'á simásiminkwae sefó umarambó náámbo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáámhá é'a pó'a Maníkón-ai ímba kanaa'á simátimakaawe.

¹³ Umarambó náámbo nésamo ímbo kawé'-úmimo aaimó ísáántemba miyáráán-úmai kawé'-úmimo méraiye sáwí'ò úmimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámaj kawé'á wéowe. ¹⁴ Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6

¹ Mindásafeta Ísu Káráísitin-ai paákákén-áái aantemba ímba íséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-aiwarata íséta saákafaeen-kwaasiyaanta iyataao. Ísu Káráísitin-ai paákákén-áái é'a simátimakaunda pó'a ímba aneka'á simátima'mae iyónaumne. Simátimakaunda-ai maarán-ááin-íye. Úwoi-kisausafe'a tínaemba uwáme'a Maníkón-aiisafe'a timankúnkúmba wéowe.

² Nombó maitínkáán-ai simátime'a Manikóní kisau maiwae sésa íyáfasintinkesa tine'á tiyáamba ta'ótóráán-ai simátime'a waásimo pukémpinkembo íyáfasinaiyan-ai simátime'a Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísaí ena timínana mimbéyámbá waé'wae'a índa-ai simátimakaunda minááímó é'ò simátimakaunda-ai ísaraafo fasi'aén-áái arumpimbó wérain-ai ísáaro. ³ Manikómó súwa'nai inataamo éta íséta saákafaeen-kwaasiyaanta ónaumne.

4 Manikóní aambá arááiwae'mai ifátukaawi kotafisiyasa aneka'á kouwerésa kawel'-ámpá'á tiyambanifo ímba ténááwe. Miwí Manikó sámó kátinkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa 5 miyáumai mésa sésa Manikón-aii kawel'-ááin-iyé sésa Manikóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Manikóní fasi'aémbá seyaafá'á paápé ínsa mifási'áémbá tuwímbai awánamai 6 ifátuweša ímba aneka'á kouwerésa Manikómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Manikón-ááninkombo aaraa-táiyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Manikómpá'á ténááwe.

7 Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawel'á isaná kísau óraa'á isasá waási naawaná Manikó miyám-báramá kawel'á wéuwatinkaiye. 8 Enifo moórá-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáiyé wéráim-barama úwoi-marama isaná ampáánk'á'á Manikó iyafimbá agaisuwáiniye. Miyáumai Manikóní aampa'á arááiwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Manikómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Káráisitín-aii paákákén-áái ímba aneka'á simátimenaumne.

9 Kesí waásisono. Miyán-ááimó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-fo kawel'-máraráán-kwáásí owaná Manikó kawel'-ámpá'á méwátinkaiye súne. 10 Manikóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Manikó arupise úmáimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. 11 Maarásáféna sirááisa wétaiye. Moórá-morawigo Manikóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyo paápé indasafe'a amu'maré'ka mé'a 12 ímba tuwesaraí ina'a ímba ifátuwe'a Manikómpá'ó timankúnkumbo ésamo Manikómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásiyááni'o ombá sirááisa wétaiye.

Manikó símáimo kááísamakain-aii.

13 Naaófá'á Manikó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakonka'a póna wembó iyáákaraawai ímba méraantafena Manikó séna seyaafá'nánká iyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-aii érai'a ónaumne séna símai kááísamarena 14 Émbaramuntafena séna érai'a kawel'á uwánkaumpo enaisaafitantambo iyamba sáwífa'a paápé ónááwe súwana 15 Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Manikómó símáimo kááísamakaintemba uráiyé. 16 Yúnda-waasi tiká'ó máráamba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá iyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíniye wésewe. Miyámó sésamo ombá fi'owi fi'on-aii ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. 17-18 Miyáumai Manikó kawel'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Manikó séna waási kentáfésa séna siyáintemba ímba éna fi'oní'a iniye sefáimpó'a seyaafá'ó iyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paápé iniye Manikó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíniye. Miyámó siyáintafeta kesáá

wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íníye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. ¹⁹⁻²⁰ Naambó ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámaimo intembá Manikómó siyáintemba kawe'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaigo kentáá fasi'ásínkáisata Manikómó wiyómpa'o méraiwaintafeta imáyáa éta amu'maréta méraumne. Ísu kentáási aifa'á wiyómpa'a iyéna ámáán-dankomba Manikóní ufaen-dáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámaisa méraumne. Méríkisétekimo uráintemba wiyómpa'a Ísu kentáási aifa'-ámáán-káwáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámaisa méraundasa póta Manikóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo mériayambo paápé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Ámáán-kawaago Méríkisétekin-aaí.

7

¹ Minkwáásígó Méríkiséteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Manikó iyáákaraiwaini ámáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna iyáákaron-aempakemba túwana Méríkiséteki Émbaramumba aampa'á awánéna kawe'á uwánkowana ² Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Méríkisétekimba moórá-unkwima ámakaiye. Méríkisétekin tafesa mináwíkóní áwáuma kawe-káwáágón-íye sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-íye sésa waé'mai wésewe. ³ Méríkisétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáin-kanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraitafena Manikón-ááninkoraamba uréna ámáán-kawaa-í'a úmai maé'mae'a íníye.

⁴ Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úbanifo wemá Méríkisétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémbá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkisétekima Émbaramumba iyáákaraiye sune. ⁵ Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awí'a Rifái wenándáfaken-kwaasifinkemba tuwímbai ámáán-kisaura'a iyáfasintinkaraiye. Manikóní amáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasisono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rifáin-andafaken-kwaasi tíméro siyáíye. ⁶ Méríkisétekimo Rifáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba amáánkomo siyáintemba uráíye súsino. Énifo Méríkiséteki ímba Rifáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawe'á uwánkena Manikómó Émbaramun tafena kawe'á uwánkanaumnemo símimo kááísamakaiwaimba kawe'á uwánkaraiye. ⁷ Óraa'-waasigo kári'-waasigomba kawe'ó uwánkáimba mináái iséta póta Méríkiséteki Émbaramumba iyáákaraiye sune. ⁸ Rifáin-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-oyo

Mérikíséteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna wemá aúnarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rifáin-andafaken-kwaasi iyáákaraiye. ⁹ Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Mérikísétekimba moórá-unkwi ámakonka'a Rifáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima wémaiwai ámakaintenkaamba uráiyé. ¹⁰ Embaramu Mérikísétekimba arwánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rifái ímba paápé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a súne. Rifáiwara'a Mérikísétekimba ámakaintemba uráiyé súne.

¹¹ Naaófá'á Maníkó amáámbo simátimakonka'a Rifáin-andafaken-kwaasi amáán-kisau maésa póí tufú'mai Manikómbá amíyantafena Maníkó iyáfasintinkena Éronimba aifa'-amáán-káwáá iyáfasinankaraiye. Rifáin-andafaken-kwaasiti kísau arupíse uwátínkáinkakaa Maníkó ímba aneká'á aifa'-amáán-káwáá iyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo Mérikísétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹² Maníkó séna aú-aifa'-amaan-kawaama iyáfasinankanae súbma póna ááéraan-amaamba amáán-kisau-waasi Manikóntáfésa ísámai póí tufú'mai amén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴ Mináái Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafena séna ímba Rifáin-andafakemban-ifo moórá-anda Yúndaan-andafaken-kwaasiti uráiyé. Naaófá'á Mósese amáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-oyo Rifáin-andafaken-kwaasi Manikóntáfésa imáyáa ésa póí tufú'mai óntan-taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu Mérikísétekiyaam-amaan-kawaagon-aaí.

¹⁵ Minááiígóní áwáuma maarán-iyé. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago Mérikísétekinkaan-kwaasi iyáfasinankaraiye. ¹⁶ Ímba Rifáin-andafakemban-ifo fasi'aémpinkémbá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-amáán-káwáá-í'a úmai iyáfasinankaraiye. ¹⁷ Mindásafena Manikón-aaí aúfái-wandaaifimba agaimaréna séna moóráwígon-awí'a Mérikíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone

Ísu Káráisitintafena siyáiyé. ¹⁸⁻¹⁹ Ááéraan-amba

Rifáin-andafaken-kwaasiti amáán-kisau ímba fasi'ámai wérontafena ímba túwa'nai úmai arupíse uwátínkowana Maníkó ááéraan-amba ifátuwena moórá-amba kawé'ámbá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai méta Manikómpátá wégune.

²⁰⁻²¹ Rifáin-andafakemba amáán-kisau-waasi iyáfasintinkonka'a úwoi iyáfasintinkesa ímba aaí símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Káráisitimba aifa'-amáán-káwáágómbó iyáfasinankonka'a aaí símai kááísamakaiye. Mindásafena agaimaréna séna Fasi'aénkó séna emá amáán-kawaago éma maé'mae'a ínóne séna mináái ímba taraisíníye

Maníkó wenááninkontafena símai kááísamakaiye. ²² Minááiígó ááéraan-aaí iyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Káráísiti séna mináái érai'-aaí waé'wae'a íníye siyáiyé.

²³ Moórá-*aai* ísáaro. Ááema ámáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa púwúntemba anondáára'a fi'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo ²⁴ Ísu Káráísiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maimaéna iyéna ²⁵ maé'mae'a éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áisai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye. Ísu Káráísitinka'a kááísamaisa méta Maníkómpátáámó kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiye.

²⁶ Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa éna sáwí-*aai* wempímbá ímba wéraisana kawé'-aantemba úmai ména marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wíyómpa'a fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áifá'-ámáán-káwáágó ména kanaata seyaafá-tántáá'á wésuwa'nai-*ie*. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe miwímó sáwí'o untáfésawe Rifáin-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-kwáásí pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráísiti sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba pói tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye. ²⁸ Ámáán-aafinkemba aifa'-ámáán-kwáásí iyáfasintinkowasa mararákén-kwáásí pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaeemba Manikó símai kááísamarena séna miyá ónaumne séna wenáanimba sásákómbá iyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-i'a úmai maé'mae'a wéiye.

8

*Ísuma kentáásí aifa'-ámáán-káwáágón-*aai*.*

¹ Súnda-*aigoni* áwáuma maarán-*ie*. Miyán-áifá'-ámáán-káwáágó kentáásí ámáán-kawaago wíyómpa'a ména iyáákamaimo kawáán-uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye. ² Waásimo naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo wíyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráísiti mimpímbá Manikóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

³ Marapá'-áifá'-ámáán-káwáá pói tufuwésa tómbá maésa úmai Maníkómbó amíyantafesa iyáfasintinkaraafo Ísu Káráísiti kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó moórá-tantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá puwéna wenáúma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa ámáánkomo siyáintemba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi méraafo Ísu Káráísiti marapá'ó ménaraa ímba pói tufú'mai Maníkómbá amísino. ⁵ Wíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaini waé'maiyaan-damba marapá'á wéraisasa mindáúmpá'á ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai naaófá'á Móse aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Manikó símámena séna Sáínai-omapa'a aráánamunda-namba miyán-dámbá uwó súwana Móse wíyómpa'o wérain-dankoni waé'maiyaan-damba úmakaiye. ⁶ Wíyómpa'a Ísu ámáán-kisaumo wémain-kisaugo marapá'ó ámáán-kisaumo wémaen-kisau iyáákaraiye. Manikó séna kawé'á uwátinkanaumne símai kááísamakain-*aai* Ísu Káráísitimo aráásimimba minááigó ááemo símaimo

kááísamakain-aaigomba iyáákaraiye. ⁷ Ááémo símaimo kááísamakain-aaigomo waásimo arupisemo uwátinkarainkaka Maníkó ímba aú-ai símai kááísamakaisino.

⁸ Maníkó wení waási tuwánómba sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Maníkón-ai aúfái-wandaafimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna ánaaemba moórá-kanaa tína'a aú-ai símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-ai símai kááísatinkanaumne.

⁹ Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'o téwándara'a aai símai kááísamakaudanifo mináái taráisúwa'a sínaaemba uwátimakaumne. Aú-ai símai kááísamare'a ímba ááeraan-aiyaamban-ifo aú-aain-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰ moórá-aiwara'a séna moórá-kanaa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-ai símaimo kááísatinkaandara'a kesí áamámba tirumpiné imáyáafine tím'é a miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-i'a úmai ménaawe. ¹¹ Minkánáá tínasa miwítí waásiye fí'on-kwaasiye ímba táántesa sésa Maníkómpá'a teró sénááwe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'a é'a tiyáamba pósa ímba aneka'a táántanaawe. ¹² Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-ímáyáásáfé'a ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹³ Maníkó aú-ai símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símaimo kááísamakain-ai ááeraan-ai isaná ááeraan-tanta'a'a kárika'a wéna tai'áinífo ááeraan-aiimo éna kárika'a tai'áiníye.

9

Naaófá'a aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóni naaemá Maníkómbá ama'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-ai.

¹ Naaófá'a Maníkó aifa'a símai kááísamakain-aiimo wérompinkemba Maníkón-ímáyáá mósá wémaron-ai wérowasa Maníkón-ímáyáám mósá maráiyán-damba úmakaawe. ² Ampanta-námbá úmakesa moórá-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáitukopatafesa Maníkóni ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáitukopatafesa ufaen-dáúmpá'é sésa mimpimbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmakesa mintáárérá'a Maníkóni péréti-tomba marésa ³ mósá fáitukon-daumpatafesa Maníkóni ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴ mimpimbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintáárérá'a asaa-wiyúmbó ún-kana wéagoesa kawé-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááisámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpimbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'a wiyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awi'a máána-tomba mintáwááfimbá ma'mái minkáwé-táwááfimbá marésa naaófá'a Maníkó wení kísaura'a Éronimba iyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfimbá marésa naaófá'a Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfimbá marésa ⁵ kae-tántáa'a ayóíwára-tántáákái óraa-kawe'a úmaresa sésa Maníkóni áwáuma fí'oran-awaugo póna sama kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámbá mintáwáámá káátena Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káataraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáatáa'-ai agáúmne.

⁶ Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá ámáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáitukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷ moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Manikóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-ámáán-káwáágó iyéna póigoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'o úntafenawe waásimo ímbo táá'o isésamo sáwí'o úntáfénawe miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáindasafena mindááémá Manikómbá ámakaiye. ⁸ Miyá éna Manikóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisá wéaraasimiye. Ámáán-dankombo múra fáitukaapa'o wéromba Manikóní ufaen-dáúmpá'a wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹ Mintántáá'á aiyowáí'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-iyé. Manikón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi pói tufuwésa tómbá fakarésa úmai Manikómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásá'-í'a uwátínkaraiye. ¹⁰ Miyáumai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Manikó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba tai'áraiye.

¹¹ Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó káfé'o wérain-amba kawé'-ámbá aráásimena ámáán-kisau wémain-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo iyáákarain-damba sásá'-námbán-iyé. ¹² Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Manikóní ufaen-dáúmpá'á wiyómpa'a Manikó méropa'a iyúmba ámáán-kisau-waasigomo mémegoni naaewé purumaka-aráákoni naaewé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'o úmaisaaomo méraundafinkenta siyáínata aú'á úmaisá maé'mae'o ondasáfénasa miyá éna pukáiyé. ¹³ Mémegoni naaewé purumakagóní naaewé anaáé-aráá'a purumaka-aráá'o agaisukáampinken-kanawe Manikón-aúranka'o sáwí'o uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawé'á uwátínkówana Manikó tuwánéna séna kawé'án-iyé siyáiyé. ¹⁴ Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naaegómá iyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí'-aai wéraiwai Manikóní ámútanko maé'mae'o iwáí wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáuma Manikómbá ámakaiye. Sáwí'o wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aái wérainata Manikóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáuma Manikómbá ámakaiye.

¹⁵ Mindásafena ááéraan-aai símai kááísamakónka'a sáwí'o uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáiyé. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aai símai kááísamakaimba póna Manikómó óraaka'o séna kawé'ó uwátínkáanda waé'wae'a ínnyemo siyáimba Manikómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

¹⁶⁻¹⁷ Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwindasafena éna wení moparáwímbó maíyan-aai wésifo úwoimo méraindara'a ímba maénááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maénááwe. ¹⁸ Miyáumai naaófá'á Manikó aifa'-áái símai kááísamakónka'a Mósesé pói tufúwana mimpóigóní naaemó kunkáintafena Manikó símai kááísamakónka'a ¹⁹ aifa'á Mósesé seyaafá'-wáásifímbá Manikóní ámáámba seyaafá'á simátimena purumaka-aráákoni naaefímbá non-úramba fatímakena méme-ayauuma taemóka'a úsúmarena

mindááéfímbá tántámai Maníkón-aii agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰ séna maandaáémá aiyoawá'a úmai aráátimumpo Maníkómó símaimo kááísamakain-aii fasi'aén-áái wéraifo ísámai kawe'án-oro séna ²¹ miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wérontantaaka'a miyá úmakaiye. ²² Érai'a Maníkóni áamáankoni áwáufa'a naaegó seyaafá-tántáá'á kawe'á uwátínkáisana moóráwigowa'li póiya'li ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkakaa Manikó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Manikó kentáási sáwí-imayaa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aii.

²³ Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-iyé. Wíyómpa'ó wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-iyé. Mintántáá'ó marapá'ó wérontantaaka'a póigoni naaesámbá kawe'á uwátínkówana mindá kawe'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímbo póigoni naaesámbán-ifo íyáákaraiwaini naaesámbá kawe'á wéuwatinkaiye. ²⁴ Miyáumai Ísu Káráísiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Manikómbá wéaisai-iyé. Úmakaan-damba naan-úránkoni waé'maiyaan-damba ímbo iméraiifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Manikómbá wéaisai-iyé. ²⁵ Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Manikóni ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póigoni naaemá maimaéna íyóiyó uráintemba Ísu Káráísiti ímbo miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. ²⁶ Ísu Káráísitimo miyáumaimo maimaé íyóiyó urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena íyísino. Ímbo miyá éna ááéraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáiyé. ²⁷ Kentáási kanaamo tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwúsafenasa síisai íniye. ²⁸ Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti puwéna Manikómbá wenáúma aména aneká'á kuména ímbo sáwí-imayaaamo maitiyuwáíndasafena kumínifo wéamu'maraan-kwaasimo kun-tyáíndasafena kumíníye.

10

¹ Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímbo aan-úramban-ifo Ísu Káráísiti kawe'ó uwátínkáiwaini aankóni waé'maiyaan-amban-iyé. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a áamáán-kisau-waasi póí tufú'mai Manikómbó ámakaamba miyán-kísáúgó Manikómpá'ó tiyáan-kwaasi ímbo arupíse uwátínkaraiye. ² Póímo tufú'maimo Manikómbó ámakaan-anko kawe'ó uwátínkarainakaa Manikón-ímáyáámó mósá makáawi miwífímbá aisaambá ímbo wérowasa sáwí-tantaatafesa ímbo umbai tésa ímbo póí tufú'mai Manikómbá áma'maesa íyówisino. ³⁻⁴ Énifo maará wéowe. Purumakagóni naaegówé mémegoni naaegówé ímbo kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pósa moórá-mora-aataiya'a póí tufú'mai Manikómbó ámakonka'a miwítí aisaantáfesa imáyáa uráawe.

⁵ Miyáumai Ísu Káráisiti marapá'ó kumíndasafena éna Maníkóntáféna séna póimo tufú'maimo embó ámakaane tómbó ámakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táinda-i'lo ondasáfé súma to'mayaa uwásinkaraane. ⁶ Póimo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwí'lo uráantafesamo póimo tufú'maimo ámakaamba mindásafe ímba aamoí wéone ⁷ súnnda maará sune. Enáái aúfái-wandaafimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táinda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune sune Maníkóntáféna Ísu siyáíye.

⁸ Aifa'á Ísu Káráisiti séna amáámbo siyáinten-úmai pói tufú'mai ámakaane tómbá maimái ámakaane pói agaisukáane sáwí'lo uráantafesa pói tufú'mai ámakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa aamoí ímba wéone ⁹ simásuwena séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táinda-i'a úmai ménaumne siyáíye. Mindásafena Ísu Káráisiti póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táinda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaíye. ¹⁰ Ísu Káráisiti Maníkón-ímáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáuma aména mimbórakánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásinkaraiye.

¹¹ Aasiyaasi-kánáá amáán-kisau-waasi iyáfasinesa mimbórakísáú maésa pói tufú'mai Maníkómbó ámakaamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹² Ísu Káráisiti mimbórakánáá Maníkómbá wenáuma aména pukáíye. Sáwí'lo uráantafenawe sáwí'lo ondasáfénasaawe puwéna minkísáú tai'ásuwena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³ Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó iyáákaindasafena amu'maréna iméraiye. ¹⁴ Miyáumai Maníkómbá wenáuma ámakaimba pósa Maníkóndé-i'lo uwátínkán-kwaasi sásá'-i'a úmae iyónááwe.

¹⁵ Minááísáféna Maníkóní Ufaen-ámútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

¹⁶ Fasi'aénkó séna moórakanaa tína'a aú-aaí símai kááísatinkaandara'a kesí amáámbo tirumpiné imáyáafine timénaumne siyáíye.

¹⁷ Moórakaaíwara'a séna miwítí aoisaané amáánemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸ Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba imáyáa úmae iyísana póna sáwí'lo uráantafesamo póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-amba tai'áíye.

Maníkónópata iyónomo siyáin-aaí.

¹⁹ Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráisiti puwúwana wení naaemá kumúwana kentáási aambá wikáimba póta ímba saátafeta éta Maníkóní ufaen-dáúmpatá wéiyune. ²⁰ Puwéna Maníkómbá wenáumo ámakaintafena aú-amba waé'wae'lo índa-amba aráásiména Maníkóní ufaen-dáúmpá'á mósá fáitukon-ampanta fawásamai aambá wi'mái Maníkómpatá iyónnda-amba

aráásimakaimba mindásafetaawe ²¹ wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²² Maníkómpátá iyóno. Kentáásí sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai wéraisata kawe'-nóntá pésínkáisata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta Maníkómpátá símankúnkúmba éta Maníkómpátá iyóno. ²³ Maníkón-aai érai'-aain-iyé séta póta fasi'ámaisá ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó kawe'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisá ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴ Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe tíméta kawe-kísáúsá wémaeta miyásá onó. ²⁵ Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo túwaandu úmimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráisitimo kumínda kári-kanaa wérintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶ Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáásí imáyáafinkembo wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'ó úmaetaamo iyónanasaamo éna Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasa fí'on-amba ímba wéraifo ²⁷ sáatafeta onanamó Maníkómó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-meyambo tímínasa óraa'-iyafímbo káwiyantafeta amu'maréta ménaumne. ²⁸ Mósese tímún-amaambo taráiyawí aafímbo iyáfasintinkaresa kaumbo-kae'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba ²⁹ mindá umbai-tántáá'án-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Maníkó símai kááísamakonka'a Ísu Káráisitini naaemá kumúwasa sáwí'ó umbá maitiyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iyé siyawí óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. Maníkóní ámútanko úwoimo súwa'nai iwáíntáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maénááwe. ³⁰ Maarán-ááímó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáiyé. Sáwí'ó iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé. Sáwí-kisausafe'a

méyámbá tíménaumne

séna moórá-aaiwara'a séna

Fasi'aénkó wení waási tísaí úmai iséna

tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíníye

siyáiyé. ³¹ Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tikena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táatafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

³² Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámó kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómbo fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáan-oro. ³³ Moórá-mora-kanaa seyaafá'-wáásí túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátínkómbanifo fasi'ámai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'ó uwátínkómbo túwa'nai úmae iyúwasa kembiwíwará'á sáwí'ó uwátínkómbo fasi'aráawe. ³⁴ Maníkóní waási-'í'ó unkákémhá kempínkémhá tuwímbei ándáfa'ó mótínkómbo tiruntafé'a uwátínkómbo kentí moparáwímbo tafiyúmba ímba imáyáa é'a sé'a iyáákarain-tantaa'a wiyómpa'a wérimba póna wa'é'wae'a íníye suwaná tirunkó kawé'á uráiyé.

³⁵ Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawé'-mékámá wémaewe.
³⁶ Maníkóni imáyáafinkeni'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-
 tantaa'o maíyantafe'a fasi'ámae iyiyana ímba tuwesaraí íno. ³⁷ Miyáumai
 naaófá'á Áísáya Ísu Káraísitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-
 aai aúfáifimba agaimaréna séna
 ampáán-kánáá wéraimba póna
 tándawi ímbo amu'maráinda é'a tíníye
 agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna
³⁸ kesí waásigo arupise úmai méraiwei kesááisafenamo érai'emo sénamo
 amankúnkúmbo ímbá póna aúí'a úmai méraiimba póna inkaisénamo
 siyuwé kóina'o
 é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáíye
 agaimaréna siyáíye.

³⁹ Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne.
 Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá
 ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo éta kawé'a úmaisa
 maé'maeta ónaumne.

11

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo on-áái.

¹ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo on-ámbá
 maarán-ámbán-íye. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-
 tantaa'an-íye séta amu'maréta méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-
 tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. ² Kentáá síwá'náma Maníkón-
 aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmbo untáféna Maníkó séna
 kawé'án-owe siyáíye.

³ Naaófá'á Maníkó séna wiyóne marawé paapé uwó súwana paapé
 uráísata minááisáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-
 tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

⁴ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna pói
 tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaón-áwí'a Kéni wemá tómbá
 fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena
 Kénimo ámakowaimba iyáakaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna
 wenká'á amankúnkúmbo úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna
 kawé'án-íye séna wembá awánéna arupise úmai méraandawi óne siyáíye.
 Naaófá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna
 wenká'á amankúnkúmbo
 ún-kwaasin-íye sewatá wéisaumne.

⁵ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo
 úntafena Maníkó púwifo séna kunáí'maena wiyómpa'a móankarowasa
 ayaafái uwááesa túwómbanifo Maníkómó áikomba ímba awánaraawe.
 Ínókimba Maníkómó ímbo kunáíkonka'a moóráwigo Ínókin-
 aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwaé-í'a úmae iyáíye
 agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo
 uráíye sune. ⁶ Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-
 kwaasi kawé'ó uwátinkáin-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-íye

sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmbo iyawi Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó Nówaamba simámena séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'o nín-da-taomba úmarena wení aare-iyámpóiyé wenanááfú'le imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmbo úntafena Maníkó Nówaantafena séna arupise úmai méraane súwana Manikómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo timínda-ai iséna simátímakaiye.

⁸ Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna ení maramá tuwé áménda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Manikómó amúpa'a kuréna ⁹ Manikómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fi'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena maé'éimbaniye. Mimbárá Émbaramuntafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a timénaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmarea méraawe. ¹⁰ Émbaramu miyáumai ména moórá-naopatafena imáyáa éna Manikómó wiyómpa'o to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá

waé'wae'o índa-naopatafena imáyáa éna
amu'maréna maé'éimbaniye.

¹¹ Ébaramu awaainkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisafena érai'e siyáiyé. Manikó simámena séna iyámpói ma'ankáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iyé séna iyámpóimo ma'ánkáánda-kanaa tai'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana ámú'a kauréna iyámpói ma'ánkaraiye. ¹² Miyáumai Ébaramu iyámpói ma'ankómbo waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aísaaftantambo iyawisafena wiyómpa'o o'ó sáwífa'o wéraisanamo nompá'ó nonáámááimo sáwífa'o wéraitemba miyán-kwáásí uwasa ímba kanaa'lá toráúraawe.

¹³ Maanáúfáífimbó túwí'o agaimaráúnda-waasi Manikón-aaisafesa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmbo úmae iyésa pukáawe. Manikó óraaka séna miyá uwátinkanaumne siyáin-tantaa'a ímbo máumba némpa'a wérowasa úwoi aai isésa aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasa fi'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisa ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴ Miyán-ááímó sen-kwáásí miwítí mara-úrapa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵ Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶ Ímba miyá ésa wiyómpa'o iyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásafena Manikó aamoí éna séna kesí waásin-owe séna póna miwítí maru'lá to'mayaa uráiyé.

¹⁷⁻¹⁸ Manikó Émbaramuntafena óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantambo iyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moórá-ai aísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Ébaramu séna Manikó simásimena séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaaftantamba

ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpói úwana ímbo ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasafena éna ¹⁹ imáyáa éna séna Manikó kanaa'á puwíndafinkemba iyáfasinankainiye séna tufuwíndasafena úwana Manikó séna étuwaaó súwana ifátuwena ááninkomba tufúwana puwóraampinkemba áikiye.

²⁰ Áísáaki Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Manikómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. ²¹ Ánaaemba Yékopu waurámbá kéna puwíndasafena éna táúmba faiyéna kifaena Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Manikón-imáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. ²² Ánaaemba Yósepi waurámbá kéna puwíndasafena éna Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Manikó kentáási waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba

faú'mai tí'maena kentáási marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máútaaro Yósepi siyáiyé.

²³ Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawé'-iyámpóin-iyé sésarai Manikón-aaisafesarai timankúnkúmbo uyantáfesarai

Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóisomba tókantuwaaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisesarai Mósesemba aúpá'á ánkarojana kaumbo-wiyómbá maisuwówana minóráá'-wáásigón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana ²⁴ ánaaemba Mósesé óraa'á úwasa awánésa sésa Ísipifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iyé suwaná Mósesé Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiyé. ²⁵ Ísipifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'ó untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááémo tai'áínda-tantaatafena ímba arááíma tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iyé séna Manikóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména ²⁶ imáyáa éna séna Manikó kentáásáféna tiyáíndawíye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Manikó kawé'-mékámá simíníyey-imayaa éna miyá uráiyé.

²⁷ Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'á óraa'-waasi aaisambá áúwana Manikón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáároí ímba ínkaiséna úwoi kówéna Manikómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. ²⁸ Ánaaemba Ísipifa'a Manikóní kísau-waasigo wiyómpakewi moórá-mora-naumpimpakemba aifaráán-iyámpói tókamindasafena úwana Mósesé Manikón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-iyámpói ímba tókaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúké'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpói kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tiyótaimo í-tánóné siyáawe.

29 Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awí'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáamááiyafamba kofatowasá Ísípifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpimbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáásí tínkantasaraiye.

30 Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yériko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbárafá'á koménae sésa kumbá Manikó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáo'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kókukutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyáárika'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yériko-waasi tínkantuwesa komáé'ómbaniye. 31 Ísareri-waasi Yériko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai tí'márówasarai mindáo'pa'a koawánamaranae sésarai kuyambá moórá-ininkon-awí'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yériko-naopaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yériko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmba urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmba ún-inimba ímba tufúkáawe.

32 Seyaafá'-wáásí tááimo agáénda ayáátáá'-aai ímba pó'a seyaafá'-wáásí táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndiyoni úwana Péreki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-ai simátimakowiye miyáumai-waasi ésa 33 Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa pósa miwífinkémbá tuwímbai namuro-wáásí iyáákese arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Manikómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Manikó afaá'-iyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa 34 miwífinkémbá tuwímbai óraa'-iya písintukowasa miwítí namuro-wáásí tínkamonaé uwaná Manikó tíyótai úwasa kawé'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Manikó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáásí tínkantuwesa maé'ómbaniye. 35 Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Manikó iyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáásí tuwímbai ta'ótoresá sésa Manikómbó tínaaembo uwámiyataamo éta ínta tínkameta étinkanauμπο Manikómbó tínaaembo ímbo uwámiyataamo éta tínkamonaumne suwasá Manikómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Manikó súwa'nai ínata wiyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úní'a uwátínkówasa pukáawe. 36 Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba untáfésa miwítí namuro-wáásí tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambaé iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwaesa 37 tuwímbai óntantamba tínkamuwasá púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwasa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawé'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoi uwasá tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawé'-náúmpimpá'á waésa úwoifaka'a kowáísáwai ésa ímba tómba makówasa sáwí'a uwátínkesa umbai-tántáá'-í'a uwátínkesa 38 kawé'-wáásí-í'a úmai mérontafesa tí'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawé'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáára'a maé'ómbaniye.

³⁹ Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna Manikó séna kawé'án-owe siyáifo marapá'ó méronka'a Manikómó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'á ímba awánowana ⁴⁰Manikó miwísáféna amu'maráaro séna ánaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawé'ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'ó uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

12

Manikó kentáásifowai-i'ó wéin-aaí.

¹ Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáa maarásá ónaumne. Miwí Manikón-aaisafesa timankúnkúmbo uráawi túwaandu ompímbá kesáa afu-fumpinkáántá méraunasaraanta Manikón-aaisafesa timankúnkúmbo on-ámbá aráásiméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-imáyáámó arááiwáéntemba Manikómó aráásimákain-ampata ímba suwesaraí inata fasi'ámais kónaumne. ² Waásimo tuwaantantésamo ayáiyá'ó wéraitim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Manikón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa simímba póta Manikómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tígasesáfésamo ombá ímba imáyáa éna póna Manikó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³ Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'o sáwí-waasi sáwí'ó uwánkáfa'ó iyúwanamo fasi'ámaimo maé'éintemba imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴ Aoisambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba tínkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶ Manikó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone ísáaro súwana agaimaréna siyáin-aaí imáyáan-oro. Maarán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupise uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáiwae séna wétinkamiye. Mindásafena kesááninkoo Fasi'aénkó arupise uwánkáimba ímba sáwísamban-íye-imayaa éma sáwí'ó uráanda óraaka'o simámakaimba enarunkó ímba sáwí'a íno

agaimaréna siyáiyé. ⁷ Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Manikó kawé'á uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-iyámpói kawé'ó iyantafesa miwí tinófoi arupise wéuwatinkaawe. ⁸ Manikó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáá'ó wéraiwai Manikóní iyámpóin-ófo umbai-tántáá'ó ímbo wéraiwai megusáí-iyámpóin-owe. ⁹ Moórá-aiwara'o súnnda ísáaro. Marapákén-késífóisaisa arupise uwásinkaraawata miwí táái iséta miyáumai wíyómpaken-kentaasifowan-aaí iséta kawé'úmai méta minóráá'-ááísá miyásá onó. ¹⁰ Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáfinkemba arupisesa uwásinkanaafo Manikó kawé'á uwátinkanae séna kawé'-aantemba úmais méraandasafenasa wemó kawé'ó úmaimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupisesa wéuwasinkaiye. ¹¹ Arupise

uwásinkaindarata sirunkó umbái táinata ínta aamoí éta ánaaemba minúbái-tántáákó kawé'ó uwásinkaindarata minúbái-tántáákóni anondáá kentáásirunko aáno úmáisa wérainata kawé'-úmáisa méranäumne.

Miyám-baaran-oromo siyáin-aaí.

¹² Miyáumai káráwiye'a tiyáántán-kwiyé'a ¹³ arupíse-amba imáyáa úmai arááiwaéero. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááiwaéfo sé'a kawé'-úmai mé'a arupíse-amba arááiwaéero.

¹⁴ Tiyáántán-kwiyé'a seyaafá'-wáásísé'a faru úmai méraaro. Ímbo kawé'-aantembo úmáimo méraawi Fasi'aénkómbá ímba awánanááfo kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁵ Kempínkémbá tuwímbai Manikó úwoi túwa'nai iwáimbá auwáúnafo sé'a káráwiyo. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwí'ó indarakemba misáwí-imáyáágó seyaafá'-wáásífimba wété ifáínifo káráwiyo. ¹⁶ Sáwí-tantaatafe'a tiráásafe'a ofáínifo káráwiyo. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Íso Manikóntáféna ímba imáyáa éna sáwí'ó uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyo. Wemá Manikóntáféna ímba imáyáa úwaimba moórá-kanáa áái tówana áfákontaféna séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánondáá emá aifaráán-iyámpói úrénana kenkáisifowa kawé'-áásúmí'á amíníye séna ¹⁷ ména ánaaemba moórá-imayaa éna kesifo kawé'-áásúmí'á simínkwae séna óraa'-ifi'á tówana afowámá áfákomba kawé'-áásúmí'á aména póna wembá ímba amúwana ááémo sáwí'ó uráin-tantaako afowámá kawé'-áásúmí'ó amúnda-amba fáikáye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyo.

¹⁸ Naaófá'á Ísareri-waasi Sáínai-oma'-aefempa'a komérowana óraa'-iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraa'a kumeu'á úwana óraa'-fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰ uwiyemba óraaka'a tufúwana aagíto aantemba séna waásiye póíye maanómáká'ó tiya'ó é'a óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááímó isón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moórá-aaí ímba sínata ísáano sésa táátafesa ésa ²¹ awánon-tantaa'a óraa'-taatafesa uwaná Mósese séna saáte'a isa'á tata'á úne siyáíye. Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²² Ímba miyá é'a Manikómpá'ó tiyáamba maararáámbá wéowe. Moórá-omakon-awí'a Sáiyóni-omapa'a té'a Manikó fasi'aénkwáráwíni naaópa'a té'a wiyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremufakaan-daopa'a té'a wiyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'ó túwaandu úmaresamo Manikón-áwí'ó mósá marésamo aamoímó opa'á té'a ²³ aifa'ó Manikómpá'ó tésamo wení waási-i'á úmai méraapa'a tiyáawe. Wiyómpa'a aúfáífimba miwí túwí'á agaimakáíye. Manikó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusaféna tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmáimo méraawanamo Manikómó sásá'-í'ó uwátínkaraiwai wiyómpa'ó miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴ Ísumpa'a Manikó aú-aaí símáimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naaemá kumúwana mindásaféna anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naaemó kunkáimba waási kawé'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵ Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aai ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Mósese marapá'á ména Maníkón-aai simátimuwasa taráiyaawi sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumaimo wiyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisiyawi érai'a sáwí-meyamba maenááfo káráwiyoro. ²⁶ Naaófá'á Maníkó Sáinai-omapakemba aai súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka séna moórá-kanaamo tinda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wiyónkowe maragówé óraa'-marima táiniye siyáiyé. ²⁷ Aneka'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aigoni áwáuma maarán-iyé. Marímo táinda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áinifo maríma ímbo kanaa'ó táinda-tantaa'a waé'wae'a íniye.

²⁸ Miyáumai marímo táinda Maníkó kentáará'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáinda póta sirunkó kawé'a ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máraandasafenasa aamoí íniye. ²⁹ Kankambó tiyú'maimo iyafimbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta

wen-ímáyáá mósá maréta ménaumne.

13

Maníkó aamoí ínkwaé-i'a orómó siyáin-aai.

¹ Ísu Káráisitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóní akúní'a uráamba pó'a moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ² Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímabaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáási kawé'a uwátinkaraafo wiyómpaken-kisau-waasi miyá uwátinkaraafo ímba wiyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáási owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³ Maníkóní waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímabai tí'maesa ándáfa'o mótinkáamba miwisé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífimbó wérain-kwaasi kembiwífinkwárá'á miyáumai umbai-tántáákáámbá wérainwain-oyo imáyáa é'a túwa'nai oro.

⁴ Aaremó waaímó máéwasa waaímó aaremó máéwasamo on-ámbá kawé'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waaí ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waaí-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíniye.

⁵⁻⁶ Maníkó séna ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne
minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta
Fasi'aénkó súwa'nai ímbá pó'a waásimo
sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sá'a íniye

séna Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáinifo makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-iyé seró.

⁷ Ááémo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaimo simátímakaawisafe'a imáyáan-oro. Miwímó maé'ón-awauwe pukáan-awauwe imáyáa é'a Maníkóe'lo kááísamaimo maé'mae'lo é'óntemba miyán-oro. ⁸ Ísu Káráisiti naaófá'ó

uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene ánaenkwará'o miyámó índawe. Mindásafe'a ⁹ tómbá aambó fáí'makaan-amba arááiwaiyamba ímba túwa'nai ínifo Maníkó úwoi súwa'nai úmaisá wéfasi'asinkaifo fí'o-fí'on-
 aai karo'-áái
 isé'a arááíwáéfainifo káráwiyoro.

¹⁰ Ísu Káráisitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai ímbánifo amáán-daumpa'o amáán-kisau-waasimo pói tufú'maimo Maníkómbó amén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-iyé. ¹¹ Aifa'-
 amáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna pói tufúkéna naaemá umaéna Maníkóni ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráísasa mimpóí mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

¹² Miyáumai Ísu Káráisiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankesa tufúwana puwúwana wení naaemá kunkáíye. Miyámó uráimba póimo tufú'maimo Maníkómbó amén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-iyé. ¹³ Ísumba áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai amáán-daumpa'o pói tufú'maimo Maníkómbó amén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'o uwánkaraantemba kentááwára'á símai sáwí'a uwásinkáamba póta ínta wentá auwánaumne. ¹⁴ Marapá'ó waé'wae'o índa-nao'a ímba wéraintafeta wíyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta póta ínta wentá auwánaumne.

¹⁵ Maníkómbó póimo améntemba Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta Maníkóni waási úne súndawisa aamoí uwánkamae iyéta wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. ¹⁶ Kawe'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí íniye.

¹⁷ Kentí óraa'-waasi-taai isé'a siyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawe'-úmai káráwimae iyésa ánaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'a simámenaawe. Miwí táaimo ísámai kawe'ó iyasamo ésa aamoí iya'a mindásafe'a kawe'-úmai ménaawe. Miwí táaimo ímbo ísámai kawe'ó iyasamo ésa miwítí kísau umbái táina'a mindásafe'a ímba kawe'-úmai ménaawe.

¹⁸ Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aai wéraisata seyaafá-tántáatáféta arupíseša ónaesa sumpo kentáásáfé'a Maníkómpá'á ínai símae iyóro. ¹⁹ Óraaka simátimé'a súne. Aneka'á kentópa'a káríka'o konda-ámbá Maníkó paápé índasafe'a ínai seró súne.

Inaimó siyáin-ai.

²⁰ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba iyáfasinankarowana puwúwanamo wení naaemó kunkáintafena póna símai kááísamakain-ai waé'wae'a ínana sipisipiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. ²¹ Maníkóni imáyáafinkembo iyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a ínai súne. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá wembó arááimo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a ínai súne.

Ísu Káráisitín-awí'a aasiyaasí óraa'a waé'wae'o imbá érai'-aai intáfé'a inai sùne.

²² Kesí waásisono. Óraaka simátíme'a sùne. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agaimái tímúnda ímba ayáatáá'-aain-ifo aáno mé'a isáaro.

²³ Moórá'-aai isáaro. Moóráwigon-awí'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáamba póna ááemo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

²⁴ Kentí óraa'-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafá'-wáásísáfétaawe simátíme'a sé'a kawé'-úmai méraaro sùne. Maníkóní waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵ Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sùne.

Kesáái tai'áiyé.

Yémisi

Ísu wiyómpa'a iyówana Yémisi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái mátimakaiye.

¹ Kemá Yémisi maanáúfái agaimái timúne. Manikóni kísauwe Ísu Káráisitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fí'o-fi'om-barafa'a wété úmáimo méraawi ísáaro.

Fasi'átinkáin-ai.

² Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fí'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. ³ Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'o ímbo auwé'o é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a ísaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetói úmai méraaro. ⁴ Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyiyana ímbo tuwesarái ína'a miyán-káwé'-ímáyáá úmae iyiyana Manikóni kawé-tántáátáféna ímbo táái táíniye. ⁵ Kawé'-ímáyáá maénae síyawi Manikómpá'ó áísai íyanamo éna timíniye. Manikó nóntafera sísai-oo ímbo sínda ímbo ta'ótorainifo úwoi timíniye. ⁶ Manikómpá'ó áísai iyamba ímbo kae'-ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíniye seró. Kaumbo-kae'-ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáásí mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. ⁷⁻⁸ Miyámó owí kaumbo-kae'-ímáyáá ésa ímbo mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawé-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Manikómpá'ó áísai

íyan-tantaa'a simíniye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

⁹ Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráisitini-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Manikó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawé'á wéifo ¹⁰ óntawara'-waasi Ísu Káráisitini-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Manikó séna kentí óntama ímbo aifaráán-tántáá'án-iyé simbánifo miwíwará'á tirunkó kawé'á wéiye. Kawé-tántáá'ó mowáán-arambo wénamo aáembo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí miyaráán-úmai tai'ánááwe. ¹¹ Aafáúma iyáúsenaa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí kisaumo máemba miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

¹² Ísu Káráisitini-aaisafesamo érai'emo sewanamó ímbá miwífá sáwí-tantaa'ó tindamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawé'á íniye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'o íyanamo éna Manikó timénaumne siyáin-tantaa'a timíniye. Ááema Manikó séna tirumbó símén-kwaasi aú'í'a úmai maé'mae'a onááwe siyáintemba miyá uwátinkainiye. ¹³ Sáwí'ó

í-tántáá'ó kentópa'o tina'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'lo é'a Manikóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Manikó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení ímáyaáfinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémaraíniye. ¹⁴ Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáinda misáwí-ímáyáágó kentáá tafisínata arááíwáénanasa ¹⁵ misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwíta ónaumne. Sáwítaamo úmae iyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Manikóní némpata méraumne. Mindásafe'a Manikóntáfé'a sáwí-imayaa símiye sénááfo ímáyaá úmai kawe'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono. Mindásafe'a karo'-ááísáfé'a érai'e sefónifo kawe'-úmai ísáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawe-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Manikónópakemba wégumiye. Aafáúwé wiyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Manikó ímba miyá wéifo aasiyaasí sama kásinkena ímba fi'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Manikó wení ímáyaá arááíwaena érai'-aai símásimenasa min'éraí'-ááísáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaemba fi'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Manikón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Manikón-aai ísámai kawe'á é'a ímáyaá uré'a aái sé'a ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Manikóní kawe'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-íye. ²¹ Mindásafe'a sáwí-imayaawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'a kumé'a Manikón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawe'-iyana minááígó kawe'-ámpá'á métinkainiye.

²² Manikón-aai táá'-aantembo isé'o Manikón-aai isáúnda é'a isáúmne sé'o é'a kesáfé'a karo'á sefó Manikón-aai ímba táá'-aantemba isé'a wemó siyáintemba oro. ²³ Manikón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo iyawi ²⁴ nonkwaaúmpimbá tói'a awánasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma wétuwinkawimba miyámó owí Manikón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵ Manikón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaímpinkemba faútinkainiye. Manikón-aai isésa wemó siyáintembo iyawi isésa ímba tuwinkáinda miyá úmaesa iyiyana minááígó tirumpimbá kawe'á uwátinkainiye.

²⁶ Nom-bái-wáásí úne sembánifo sen-ááiyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí ímáyaagomba karo'á símásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-wáásí úne wésewe. ²⁷ Keto'-ínínká'é áwíyaraa'-iyampoiya'e umbai-tántáá'ó wéráiwaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampa'a tínaemba uwásúwááwi Manikón-aai ísámai kawe'á ésa Manikó kentáásifowan-aúranka'a érai'-nom-bai-waasi mésa Manikón-aráái aantemba wéwewe.

2

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

¹ Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísítí fi'oran-aai wéráiwaini aaisáfé'a érai'e sé'a wenká'á timankúnkúmba ofo túwí'lo wérainda-waasi kawe'á uwátinke'la túwí'lo ímbo wérainda-waasi tínaemba uwátímémba mindá sáwí'a ofo ²⁻³ káráwiyoro. Túwaandu ompímbo moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawe'-únánkwátói úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoi úmaena tisa'ó kawe'-únánkwátóiwawintafe'a

simándára'a tamauwó sé'o sáwí-unankwatoiwawawintafe'o nénka'a tamauwómó sembá mindá sáwí'a wéowe. ⁴ Miyámó sembá kempinkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'a wéowe.

⁵ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶ óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a iyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷ Ísu Káráísitin-awi'a iyáákarain-awi'a kentí óraakon-awi'a símai sáwí'a uwánkáamba pó'a miwí túma maimaé'a iyófo.

⁸ Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna esáfé-ímáyáámó óndantemba fi'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-ámáámbó fasi'aén-ámáámbó arááíwae'o é'a kawé'a iyambanifo ⁹ óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'o óntaiyain-kwaasi tiyuwé'o é'a sáwí'a ónááwe. Miyámó é'o é'a kawé'-ámáámbá taraisiyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰ Seyaafá'-ámáámbó arááíwaesamo moórá-amaambo taraisiyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-ámáánkómbá taráísówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úménémó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba áamáamba wétaraisowe.

¹² Maníkón-aaí sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaipinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye taráísówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyo. ¹³ Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó ímbo uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó uwátínkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó aruntaféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawé-kísáúwémó máén-aaí.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo kawé-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aaí wésese. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawé'-ámpá'á métinkainiye. ¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwátóíye tóné ímbo makáíndawintafe'o ¹⁶ kembiwímó sé'o tómbá nenaná ámu'a fáínama unáánkwátóí ane'á márénana koko'á ínama waaó sé'o tóné unáánkwátóíyemo ímbo amé'o é'a kentáái úwoi tóikaken-aaí wésese. ¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawé-kísáúmó máémbo é'a timankúnkúmba on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésese.

¹⁸ Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawé-kísáúmó maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémísi sune. Maníkón-aaisafe'a

timankúnkúmba ombánifo kawe-kísáú ímba máémba pó'a Maníkóní waásiya'o ímba tuwánáúmne. Kemá kawe-kísáúmó maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémisi sùne. ¹⁹ Maníkó kímborawigo méráiyé sé'o érai'emo sembá kawe'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawe'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'o miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawe'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba ombá ímba kawe-kísáúmó máémba úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda isáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntantaarera'a mósá ánkarena tufinena úwana Maníkó séna a'áo siyáiyé. Émbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáiyé. ²² Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a isaraawe. ²³ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupise úmai méraanemo siyáimba minááigóni áwáuma Émbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paápé uráiyé. Ánaemba Émbaramunfafesa sésa Maníkóní waásín-iyé siyáawe. ²⁴ Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawe-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupise úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewisafena arupise úmai méraawe Maníkó ímba síníye. Mináái káfé'a wéisaawe.

²⁵ Maníkón-aai aúfáífimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fi'onkaa-ininkon-aai siyáiyé. Yósúwa maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamááraa tinkamofó séna moórá-aamba aráátimuwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupise úmai mérain-inimban-iyé siyáiyé. ²⁶ Timambó kóísasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawe-kísáú wémaewi miyaráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

3

Tói-kawaan-oro-aai.

¹ Kesi waásisono. Maníkóní kísau uwáitái'-íyan-kísau ímba sáwífa'nanka maénááfo moórá-morawigo maénááwe. Uwáitái'-íyan-kisaua maúndawisa Maníkó fasi'ámaisa sísai índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kúsasafena aáo úmai tísai íníye. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáitái'-íyan-kísau maénae sénááwe. ² Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawé'-áái-aantembo sewi érai'a kawé'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántáák'á kánaa'á wégarawiyowe.

³ Moórá-aai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fási'áén-taemo'a fáá'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná

minóráá-póigó wéwiye. ⁴ Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fi'opa'a tuwánae isanánifo fáfúsúmaenamo nin-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waeráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye. ⁵ Maaráwára'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únana sóikoma kári-tantaako sáwifa'-aai séna súsáama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶ Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí'-aai miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí'-aai goni kisaugo seyaafá'-áémpá'á seyaafá'-sáwí'-kísáúgombá wéiyaa kaiye. Misáwí'-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáási kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

⁷ Afáá'-wái-wáané numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸ sáwí'-aai goni iyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waai fainkómó waásimo unkútisanamo sáwí'o intembá sáwí'-aai goni miyá wéiye.

⁹ Kentáá sááísamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó werááni'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰ Mimbórá-sóipínkéntá kawé'-áái séta sáwí'-aai séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-áái gó sáwí'a wéiye. ¹¹ Nonaumpinkémbá ímba kawé'-nóné sáwí'-none wégumiye. ¹² Inagómá ímba fe'arambá iyáísana kúsigoma kondóí-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí'-nónkó ímba kawé'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásigómpínkémbá kawé'-áái yé sáwí'-aai ye sisaná miyán-áái gó sáwí'a wéiye.

Kawé'-imáyáá Maníkómpákémbó kúmín-aai.

¹³ Kempínkémbá tuwímbai kawé'-imáyáá torésa ísáán-kwaasi mésa kawé'-imáyááwára'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawé'-kísáú maésa kawé'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawé'-imáyááwára'-wáásín-owe sefó ¹⁴ kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranauwnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karo'á sésa kawé'-imáyááwára'-wáási úne sefónifo. ¹⁵ Miyán-imáyáá ímba Maníkómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶ Tuwímbaimo miwítí waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranauwnemo síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarótámai mésa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyiyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷ Maníkómpákémbá kawé'-imáyáámó tokáawi kawé'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fi'on-kwaasi-tai kawé'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai ésa ímba kaumbo-kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawé'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawé'-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸ Aáo úmai méranae síyawi aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáúmai aaweyáá úmai méranaawe.

4

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

1 Kempínkémbo aaisambó sé'lo áwáá'lo sé'lo miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iyé. Sáwí-tantaakomo tirááimo taintáfé'a imáyáa owaná minímáyáágó ta'ótóráísana aaisambó síyan-aaí wépaá'iyé. ² Tirááimo tain-tántáá'ó makááwa'lo ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparáwimbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááimo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áísai owaná póna ímba wétimiye. ³ Maníkómpá'ó áísai ombá áísai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááimo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áísai ombá misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴ Aaremó waaiyakémbo tiyuwésamo fí'on-kwambo máéntemba Manikómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'lo é'a Manikóní namuro-wáásiyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'lo iyíyawí Manikóní namuro-wáásiyáámbán-owe. ⁵ Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Manikó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáiyé

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶ Énifo Manikón-ímáyáá úndasafenasa súwa'nai úmaisa wéfasí'asinkaiye. Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Manikó kentúmo maimaé iyówi wéfametiyyuwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé

agaimaréna siyáimba póna Manikó súwa'nai úmaisa wéfasí'asinkaiye.

⁷ Mindásafe'a Manikón-aaí isé'a wenaísamaifimba méraambanifo waántáwankon-aaisafe'a a'áo síyanamo éna ááema tiyuwéna kóina'a

⁸ Manikóní ewaa'lo méwanamo éna Manikó kesé'a mérainiye. Sáwí'lo owí kawe'lo úmaimo méraiyyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro. Manikón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa túwé'a kawe'-ímáyáán-oro. ⁹ Sáwí'lo ontáfé'a ímba aamoí é'a tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a ímba wiyááima iyamba tí'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'lo wéontafe'a tirunkó ímba kawe'á éna sáwí'a ína'a méraaro.

¹⁰ Fasi'aénkón-aaí isé'a wenaísamaifimba méwana wemá mósá tinkáiniye.

¹¹ Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aaí simátínkáaro. Manikó ámáán-aaífimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó ombá Manikóní ámáámba símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-iyé sembá mindá karo'á wésewe. Manikóní ámáámbo tuwínkaa'-uré'lo sé'lo kári'-amaane óraa'-amaane sé'a minamáámbá ímba kawe'-úmai arááiwa'e'a wétaraisuwaawe. ¹² Manikó weyáá ámáámba siménasa waási tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawe'-ámpá'á métinkena weyáá waási tai'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyáárika'a ímba tuwínkaa'-ónááfo Manikóní kisaun-iyé.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aaí.

¹³ Kembiwí imáyáa é'a sé'a káfé'ra'i aafáyáawa'i óraa'-naopa'a komé'a kísau wémae'a moórá-aatai maisuwé'a sáwífa'-ontamba maénaumne.

Miyán-ááímó sewí ísáaro. ¹⁴ Aafáyáara'o ainámbó kárika'o wénamo ááémo turá'wintemba kembiwímó méraamba miyaráán-úmai ááéma tai'ánááwe. Aafáyáa kentópa'o tinda-tantaa'a ímba ísaraawe. ¹⁵ Mindásafe'a sen-áái ímba aneka'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá ónaumne seró. ¹⁶ Miyán-áái sé'a kentí ímáýáafinkemba kentúma maimaé iyé'a óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáá sáwí-ímayaan-íye. ¹⁷ Miyáumai ísáaro. Kawe'ó iyawini áwáuma ísámai ífátuwesa miyámó iyamba sáwí'a ónááwe.

5

Óntawara'-waasi-taai.

¹ Óntawara'-waasisono. Senda-áái ísáaro. Kentópa'o umbai-tántáá'ó tinda óraa'-imayaa é'a ti'á kaoré'a méranaawe. ² Sáwifa'-ontama makáamba taúkaa'a isaná sáwifa'-unankwatoi waígo ánáamba kárásuwaisana ³ óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamó ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'a tíníye. Sáwifa'-ontama makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa tíníye. ⁴ Kentí kísau mo máén-kwaasiti méyámbá ímba kawe'-úmai tim'é'a sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáásí óraaka'-oraaka'a sewaná Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. ⁵⁻⁶ Marapá'ó méraanka'a sáwifa'-ontama mar'é'a kentí ímáýáafinkemba kembó tínkáín-kisau wémaewe. Ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá maitínkówa'a ímba anondáá aai suwa'á tínkamuwasa pukáawe. Póimo tómbó tíméwanamo óraa'a ísasamó tufú'naantemba kembó tínkáísa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-meyamba timíníye.

Fasi'ámai mésa inai seró-áái.

⁷ Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneka'ó kumínda amu'maráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-i'a aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'maráintemba ⁸ miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíníye. Fasi'aénkó kárika'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹ Maníkó aafimbá maitínkáínifo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aafimbá maitínkáínda-kanaa kárika'a tíníye.

¹⁰ Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowimo uráamba ímáýáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aaí simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwifa'a miwífá'á túwasa Maníkón-aaí ímba ífátuwesa fasi'ámaimo mésumo uráantemba miyáumai méraaro. ¹¹ Naaófá'á Maníkón-ímáyáá ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta Maníkó kawe'á uwátínkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moórá-waasion-awi'a Yópuma uráin-aaí ímáýáan-oro. Umbai-tántáá'á sáwifa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawe-tántáá'á ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa wésuwa'nai-íye.

¹² Kesí waásisono. Óraa'-aaí ísáaro. Wiyómpa'o méraiwan-aúranka'a érai'a sune ímba sé'a marapá'-wáásí túranka'a érai'a sune ímba seró. Énifo

ewémó sé'ó é'a úwoi ewé sé'a ímba tiká'á maré'a seró. A'áomo sé'ó é'a úwoi a'áo sé'a ímba tiká'á maré'a seró. Miyámó siyanamo éna Manikó mináásáféna ímba sáwí-meyamba timíniye.

¹³ Kempínkémbó umbai-tántáá'ó maíyawi Manikónká'á inai seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Manikón-áwí'a mósá máráaro. ¹⁴ Kempínkémbó tí'ó índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra'a atinkésa inai simátínkáaro. ¹⁵ Manikómó siyáintemba íniye

sésa inai sembá póna Manikó minkwáásí kawé'á uwátinkena iyáfasintinkena minkwáásímó sáwí'ó uráiyano éna miwífínkémbá maitiyuwáiniye. ¹⁶ Mindásafe'a kentí waási sáwí'ó ombá afora'á símai kufímare'a inai símai túwa'nai oro. Miyámó íyanamo éna tí'ó índamo éna Manikó asófatinкаиniye. Arupise úmai méraawimo inai sembá Manikó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iye.

¹⁷ Naaófá'á Manikón-aaí simátímakowin-awí'a

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Manikómpá'á fasi'ámai inai fínkémbá séna aa'á ímba tíno súwana ímba aa'á téna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa'á túwana ¹⁸ minkákémbá ánaaemba inai fínkémbá aa'á tíno súwana aa'á túwana kisaufa'a seyaafá-tómbá kawé'á uráiyé. Miyáumai arupise úmai méraawimo inaimó sembá Manikó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-iye.

¹⁹ Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawé'-ámpá'ó tuwáiyá'ó é'a métafisiyasamo té samo kawé'-ámpá'ó tíyá'ó é'a kawé'á uwátinkanaawe.

²⁰ Sáwí'ó uráiyawimo métafisiyasamo sáwí-ampa'ó tuwésamo Manikómpá'ó tíyanamo éna Manikó misáwí-tántáá'á sáwífa'a maitiyuwáinasa Manikóní némpa'ó íyamó káíndafa'a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémisimo sún-da-aaí taí'áiyé.

1 Pítaa

Ísu wiyómpa'a iyówana Pítaa Ísuni kísau-waasi moórá-waai úmai sísamaifakemba éiyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái mátimakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanæ séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítaa maanáái agaimái mátimakaiye.

1 Kemá Pítaa maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráisitini aantá-waasi úndanifo Manikómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'lo kentí maramá tuwé'lo wété é'a Póntási-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'lo wété uráawi ísáaro. ² Naaófá'á Manikó kentáásifowa kembiwísáféna séna kempari'a uwámáráanasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráisiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawé'á uwátinkaina'a wenáái taawiyafíyantafena Manikóní ámútanko Manikóndé-i'a uwátínkaraiye. Manikó úwoi túwa'nai úmae iyéna áano uwátinkáfa'a iyína'a méranaawe.

Manikómó to'mayaa uwásínkarain-aai.

³ Fasi'aénkó Ísu Káráisitin-afowama Manikó wenáwíta mósá maráumne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankaraintafena aúí'lo úmaisamo méraunda-íla uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴ Wiyómpa'lo iméraandasa Manikó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áinda waé'wae'a íniye. ⁵ Manikón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba iyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tiyotai uwátinkena Ísu Káráisitimo kumíndara'a

sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶ Mindásafena kentirunkó kawé'á íno. Káfé'a fí'lo-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaemba tai'áinana kentirunkó kawé'á íniye. ⁷ Umbai-tántáá'á kentópa'lo wérainka'a Manikóe'lo fasi'ámaimo méraiymba tuwánésa sésa érai'a Manikóe'a káásamái méraawe sénááwe. Moórá-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí ontántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Manikóe'lo káásamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafimbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áísana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Manikóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a káásamái méwana Ísu Káráisiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye.

⁸⁻⁹ Ísu Káráisitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba ontáféna sáwí'lo úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aái símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áina'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰ Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'ó úmáimo méraampinkemba faútinkainda-aaísafesa sésa minááigóni áwáuma nóran-aaíya'iyó sésa Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹ Káráisitini ámútanko miwífimba ména Káráisitimo áí'ó índa-i'ó uwánkaiyanamo ánaembo sámó kaimbó paapé índa-aaí simátímakowasa miwí keáimbá sésa mináái nááwantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paapé íníyo sésa Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹² Miwítí kisaugowe simátímakon-aaigowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaembo paapé íyan-kwaasi túwa'nai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóni Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana wiyómpakemba kuména naaófá'ó aráátímakon-aaí simátímakowasa minásé-áái simátíma'maesa kuwa'á ísaraawe. Wiyómpaken-kisau-waasi mintántáá'á awánánae sésa ombá miwífimbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútinkáísasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-aaí.

¹³ Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawe'á uwátinkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴ Maníkón-aaí ísámai kawe'án-oro. Maníkón-aaímo ímbo ísaronka'ó sáwí-imayaasafe'ó tirááísafe'ó uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-aaí ísámai kawe'án-oro. ¹⁵ Maníkómó táántaraiwaimo kawe'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawe'-aantemba oro. ¹⁶ Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kémó kawe'-aantembo úmáimo méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawe'-aantemba oro.

¹⁷ Maníkó arupíse úmai sáwí'ó uréwi sáwí-meyamba tiména kawe'ó uréwi kawe'-mékambá timíndasafe'a inaifinkémbá sé'a kesifomán-íye sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-íye sé'a wen-ímáyáá úmae iyóro. ¹⁸ Kentíwá'náma úwoi-kisau-amba arááiwáúwana Maníkó kembiwísáféna miyán-ámbá arááiwáéfo séna méyamba'mai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba kori-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹ Ísu Káráisitini naaegómá iyáákarain-daaegon-íye. Sáwí'ó uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisipi-araa'a tufú'mai Manikómbá ámakaantemba sáwí'ó uráundafinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráisiti ímbo sáwí'ó urówi puwúwana wení naaemá kunkáíye. ²⁰ Maníkó wiyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasafena Ísu Káráisitimba wempari'a úmakaimba póna ánaen-kanaa kembiwí túwa'nai íníye séna marapá'á kumbéna ²¹ pukáimba pó'a Manikómpá'á timankúnkúmba wéowe. Manikóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a íménaumne siyantafena Ísu Káráisitimba pukáimpinkemba iyáfasinankena áí'maena sámó kain-áémpá'á móankaraiye.

²² Érai'-aaimo taawiyáfontafena minááigó kentirumbá kawe'á uwátinkaraisa'a mé'a Manikóni waási kentí waási owa'á moorá-mora-waasi kentirumbá timé'a fasi'ámai miyá úmae iyóro. ²³ Maníkón-aaí waé'wae'a índa-aaí isaraamba minááigó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófoí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwáí aúí'a uwátínkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴ Miyán-áái Maníkón-*aa*i aúfáifimba agaimaréna séna karaan-tantáá'é kanaagunéwe aáenkamaenamo marapá'ó kúmintemba waásiye miwítí kawe-kísáúwé miyáumai tai'áínifo

²⁵ Fasi'aénkón-*aa*i waé'wae'a wéiye agaimaréna siyáiyé. Mináái ásé-*aa*i simátímakaan-*aa*i ísaraamba minááigó aú'í'a úmai méraani'a uwátinkaraiye.

2

*Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-*aa*i.*

¹ Aú'í'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawe-kísáúwé máéntafena kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátinkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátinke'a méraaro. ² Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóní kawe'-ááisáfésa miyán-úmai tiráái táino. Maníkón-*aa*i tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóní aamba arááiwa'mae'a iyóro. ³ Fasi'aénkó kawe'á uwátinkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóní aamba arááiwa'mae'a iyóro.

⁴ Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-*iyé* sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísumba kawekón-*iyé* séna iyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-*ifo* wempá'á teró. ⁵ Óntantambo naambó ontembá Maníkó kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá úmarena kembiwísé'a mérainiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau aantemba maíyana Ísu Káráísiti túwa'nai inda póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íniye. ⁶ Mindásafena naaófá'á Maníkón-*aa*i aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna kawe'-óntámbá iyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo méraiyaui ímba tigeasáfésa ónááwe siyáiyé

mináái Ísu Káráísititafena símai agaimakáiyé. ⁷ Maníkón-*aaisafe*'a érai'e sé'a timankúnkumbo owí minóntánkó óraa'an-*iyé* wésefo Maníkón-*aaisafesa* ímba érai'e sésa timankúnkumbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-*aa*i aúfáifimba agaimaréna séna óntan-damba on-kwáási moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe.

Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé agaimaréna siyáiyé. ⁸ Moóráfa'a agaimaréna séna minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe agaimaréna siyáiyé. Tanaambó faantembá Maníkón-*aa*i taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹ Miwí Maníkón-*aa*i taráiyaafo ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásiyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni ámáán-kísau-waasi é'a Manikóndé-*í*'a uwátinkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métínkáisa'a fí'oran-kawe-kísau maíyan-*aa*i kosimátima'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰ Ááéma

ímba Manikóni waási-i'a uráafo káfé'a wení waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátinkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Manikóni kísau-waasi-taai.

11 Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tirááísafesamo ombá tínaaemba uwátimé'a ímbo tínaaembo uwátimiyanamó éna m'intántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye. 12 Manikómp'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawé'-aantemba úmae iyíyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawé-kísáú tuwánésa pósa Manikómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índakanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránáawe.

13 Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasiti amáámba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini amáámba isé'a 14 wemó iyáfasintinkaraiwaiti amáánkwará'a isáaro. Sáwí'ó

owí sáwí-meyamba tímésa kawé'ó owí kawé'-áái simátimiyantafena iyáfasintinkaraiwai mindásafe'a miwítí amáánkwará'a isáaro. 15 Manikó maarámó iyantafena arááíma wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba úwoi-aaí sewa'á pó'a kembiwí kawé'ó iyanamo éna kentááigo miwí táái iyáákainiye.

16 Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Manikó faútinkaraisana póna ímba ta'ótokaisa'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Manikóni kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a 17 seyaafátáfé'a imáyáa é'a Manikóni waási kentí waásifimba kentirumbá tímé'a Manikón-áaro inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-aaí mósá maráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aaí.

18 Kísau-waásisono. Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Ímba kawé'-óráá'-wáási táái aantemba isé'a iyaagagaisé'ó iyan-oraa'-waasi-taaiwara'a isáaro. 19 Kembiwímó ímbo sáwí'ó íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo tímíya'ó Manikóntáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Manikó kawé'á uwátinkainiye. 20 Énifo sáwí'ó íyasamo tínkamiyambo aáno úmaimo méwanamo éna Manikó kentúwí'a ímba mósá maráíniye. Énifo kawé'ó íyasamo tínkamiya'ó fasi'ámaimo méwanamo éna Manikó kawé'á uwátinkainiye. 21 Ísu Káráisitimba áí'ó úní'ó uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó iyantafena Manikó táántaraiye. 22 Manikón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna

ímba karo'-áái séna ímba sáwí-aaí simbá isaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. 23 Símai sáwí'a uwánkówana anondáá ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'ó úní'a uwánkówana anondáá sáwí-meyamba maénáawe ímba simátiména arupise úmai-meyambo tímíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. 24 Ísu Káráisiti sáwítaamo uráunda-meyamba maímaéna aaraa-táiyá'á pukáíye. Sáwí'ó úndasa sínaaemba uwáméta arupise úmáisa méraadasafenasa pukáíye. Wenáumo sáwí'ó uwánkaraantafena póna kentáá kawé'á uwásinkaraiye. 25 Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

3

Aarakwá-táái.

¹⁻² Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái isáaro. Kentuwaai-pinkémbá tuwímbai Manikón-aaisafesa ímba timankúnkúmba owí kembá tuwánésa Manikómpá'tí tyantafe'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Manikón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. Ímba ayáatáá'-aai sé'a Manikóntáfé'a imáyáa é'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Manikón-aaisafesa timankúnkúmba ónááwe. ³ Waási káá'a súfifáefo sé'a ímba to'waai é'a kawé'-únákwátói to'waaísáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a ⁴ aáno úmai kentirunkó kawé'ó índa ímba ááema tai'áinana mindá Manikón-aúranka'a kawé'an-íye. ⁵ Naaófá'a aré Manikóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkontantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawé'-úmai maé'ómbaniye. ⁶ Minínímpinkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Ébaramun-aai iséna kesí óraakoma óne siyáíye. Kawé'ó é'ó ímbo seyaafá-tántátáfé'ó táatafe'ó é'ó é'a wenayáamúni'a ónááwe.

⁷ Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainíntómbá kawé'a uwátinke'a miwí túma ímba fasi'arántafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembiwíyé kentuwaainíntóné aúí'a úmai méraiyyantafena Manikó kawé'a uwátinkáifo mindásafe'a kawé'a uwátinkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-imáyáará'á méraaromo siyáin-ai.

⁸ Moórá-aai isáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-imáyáá é'a keáfáráwáinónndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. ⁹ Sáwí'ó uwátinkaiya'ó é'a anondáá ímba sáwí'a uwátinkáaro. Sáwí'-aaimo simátinkaiya'ó é'a anondáá ímba sáwí'-aai simátinkáaro. Sáwí'ó iyawi anondáá kawé'a uwátinkáaro. Manikó táántonka'a kawé'a uwátinkaumne siyáimba pó'a kawé'a uwátinkáaro. ¹⁰ Mindásafena Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna tuwímbai ayáatááka'a sirunkó kawé'a ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááíyé sáwí'-aaiye ¹¹ sáwí'ó on-tántáá'é tínaaemba uwámesa kawé'a ésa aáno úmai méraiyyantafesa minámbá arááíwáéro. ¹² Fasi'aénkó arupíse úmaimo méraawiya'a káráwiya miwítí inai iséna túwa'nai éna sáwí'ó owí ánaaeni'a wéuwatimiye agaimaréna siyáíye.

¹³ Kemá fasi'é'a kawé'a ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo ¹⁴ arupíse úmai méraambo umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Manikó kawé'a uwátinkainifo minúmbái-tántátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántáá'ó timínda-waasisafe'a ímba táatafe'a é'a ¹⁵ Ísu Káráisitintafe'a kawé'-imáyáá é'a wentáfé'a sé'a weyáá Fasi'aénkón-íye síyasa tísai esamo sésa Manikóntáfé'ó imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'ó é'a kawé'-áái simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶ kawé'-úmai wempakémbá simátiméro. Kentirunkó ímba waé'wáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááísamai arupíse úmai méraiyyasa tuwímbaimo símimo sáwí'ó uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tigaemá íniye. Miyá iyantafe'a káráwiyo. ¹⁷ Kawé'ó ombó Manikómó ímbo aambó

fái'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó timíyamba mindá Maníkóndén-iyé. Énifo sáwí'lo ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-iyé. ¹⁸ Miyáumai ímbo arupíse úmaimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráísiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánaá puwéna minkísáú tai'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹ Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kára'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰ Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaa ména non-afófora'lo wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái isáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'lo wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawé'-úmai maé'ómbaniye. ²¹ Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-turákémbá ímba wéwiyofó Maníkómbá áisai owaná tirumpimbá ímba aai wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáiniye.

Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaintafena

sáwí'lo úmaimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²² Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á íména wiyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

4

Maníkóní imáyáafinkeni'a oró-áái.

¹ Ísu Káráísiti áí'lo úni'a uwánkówana fasi'ámaimo imáyáamo uráintemba kembiwíwára'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'lo tí'lo úni'lo uwátinkówi miwímó sáwí'lo íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. ² Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkeni'a oro. ³ Maníkómpá'ó ímbo tíyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwára'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááema maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wé'e'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wé'e'a uwóí'lo on-dómbá né'a uwóí'la wé'e'a tómbá námae iyé'a uwóí'lo on-dómbó wéne'lo uwóí'lo íyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴ káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'la wéuwatinkaawe. ⁵ Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasá simámiyana miwítí méyámbá timíniye. ⁶ Marapá'ó méronka'lo uráambeyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó iyantafena áse-ai simátímakaiye.

Maníkó kísaugoni fasi'aémbó tímakain-aii.

⁷ Seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa káríka'a tinda pó'a inái símae'a íyón-aaífimba kawé'-imáyáá úmai káráwiyoro. ⁸ Moórá-mora kentirumbá timé'a miyámó é'lo é'a sáwí'lo uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹ namu'-waasímó tíyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰ Kawé'a uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'o-fí'on-kisugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi

maé'a mifási'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹ Manikón-aaimo simátíméwi mináái-úramba arupise úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Manikómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu Káráísiti túwa'nai isa'á miyá'é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Manikón-áwí'a mósá wémaraawe. Manikón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-iyé.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'ò íyan-aaí.

¹² Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbai-tantaa'a timbá minúbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táátafe'a'é'a sé'a fi'oran-tantaa'a kesópa'a tiyáiyé ímba seró. Manikóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'i ína fasi'ámaiya méraantafenawa'iyó. Minúbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³ Ísu Káráísitímbo áí'ò úni'ò uwánkóntemba kembiwíwará'á tí'a úni'a uwátinkaraamba póna kentirunkó kawé'á ínana Ísu Káráísiti sámó kainkwará'ó kumíndara'a kentirunkó óraa-kawé'a íniye. ¹⁴ Ísu Káráísitini waási ontáfésamo símáimo sáwí'ò uwátinkaiyambo'é'a ímba ímáya íyana kentirunkó kawé'á éna Manikóni ámútanko fi'onka'ma'mai-amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawé'á íniye. ¹⁵ Kembiwí ímba waási tinkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fi'ò-fi'on-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maenááfo ¹⁶ Ísu Káráísitini waási-i'ò onkákémbó umbai-tántáá'ó tímíya'ò'é'a ímba táátafe'a oro. Miwí tirunkómó sáwí'ò ínasamo Káráísitini waási owémó siyamba Manikómpá'á súwiyo seró.

¹⁷ Manikó seyaafá'-waásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa síesai ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo éna wení ásé-aaimo taráiyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a tímíniye.

¹⁸ Mindásafena Manikón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Manikó arupise úmai méraawi sáwí-imayaaafinkemba tí'mai kawepá'á métinkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Manikóntáfésamo ímbo aamoimó ésamó sáwí'ò owí miwí sáwí'ò umáimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé. ¹⁹ Miyáumai Manikó wení ímáyaafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tınıye siyáin-kwaasi kawé'á úmae wéiye'a Manikómpá'á kááísamai méraaro. Manikómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

5

Manikóni waásiya'a káráwiyoromo siyáin-aaí.

¹ Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi úna'a kembiwísé'a Fasi'aénkóni waásiti óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráísitímbo áí'ò úni'ò uwánkaraamba kesúrantamba awáné'a wemó sámó kainkwará'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ² simátíménda ísáaro. Sípísípiya'ò káráwiyaawimo kawé'ó ontembá miyaráán-úmai Manikómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae siyampinkembo káráwiye'a Manikómbá arááima táinda-i'a úmai káráwiyoro. Ontamba maénae-imayaa ímba'é'a túwa'nai ónae-imayaa'é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³ Manikómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawé'ó umáimo méraiymba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá

ónááwe. ⁴ Aifa'ó káráwiyaiwaimo wíyómpakembo kumíndara'a kembiwí iyáákaraawiti fí'oran-kawe'-meyamba timínana ímba tai'áinda waé'wae'a íniye.

⁵ Ifó'-wáási kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Manikón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Manikó kentúmo maimaé iyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-iyé agaimaréna siyáiyé. ⁶ Mindásafe'a Manikó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráiniye. ⁷ Manikó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaiifo umbai-tántáákóni imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸ Áwáífyaamo in-iyánkómó póiyé waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wefári'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹ Manikón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-márafákéwímó Manikón-aaisafesamo tímankúkúmbo owifá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. ¹⁰ Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o wéraimba Manikó sásá'-í'a uwátinkena áfomba faitínkáina'a fasi'ámai méranaawe. Manikó úwoi túwa'nai úmae iyéna Káráísitiye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áémpá'á sámó kaimbó imbo tai'áinda-aempa'a métinkanaumne siyáiwai miyá íniye. ¹¹ Wení fasi'aénkó waé'wae'a

éna ímba tai'áinda mindá érai'-aain-iyé.

¹² Moóráwígon-awi'a Sírifénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai agáúmne. Wemá Manikóni waási éna kesí kísau kawe'-úmai wémáiyé. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmno érai'a Manikó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³ Manikóni waási Pépíróni-naopa'a méraawi Manikómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawe'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a séna kawe'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴ Isu Káráísitini waásin-oyo moórá-mora kentirumbá tímé'a tiyáámba tíméro. Káráísiti wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inai sùne.

Kemá Pítaamo sùnda-aai tai'áwiye.

2 Pítáa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítáa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

¹ Kemá Sáimoni Pítáa maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo isáaro. Kemá Ísu Káráisitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantempo Manikón-aaísafe'o timankúnkumbo owí isáaro. Kentáásí Manikóe Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupise úmai mésarai kawé'-ímáyáá símakaayata mindáraise'a kááísamaisa kawé'-úmaisá méraumne. ² Manikóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'a té'a kawé'-ímáyáá tamaé'a miyámó úmae iyómba úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'a iyíya'a méranaawe.

Manikó kentáámá wemparí'o uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴ Ísu Káráisiti sáántowana wení sámó kainkó wení fi'oran-kawe-kisaugo tafisúwata wempátá téta kawé'-ímáyáá táisaraumne. Ísu Káráisiti miyán-kwáásígó póna wemó kawé'á uwátínkanaumnemo siyáin-aaimo éna miyá índa póna wení fasi'aémbá símísata Manikóntáféta aamoí éta arupise úmai méta wenáái simátímakaundera póna marapáké-sáwí-fásí'aénkómó waásimo sáwí'o iwáí kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'a tufintuwe'a Manikóe'a kááísamai méranaawe.

⁵ Mindásafe'a imáyáa é'a maarámó iyantafe'a fasi'ámai kísau máero. Manikón-aaísafe'a érai'e

sé'a timankúnkumba ombá kawé'-áwáúma maré'a minkákémbá kawé'-ímáyáá é'a minkákémbá ⁶ kentúra'a káráwiye'a minkákémbá fasi'ámai mé'a ímba tuwesarai ína'a Manikóntáfé'a aamoí é'a ⁷ Manikóní akúmbó méraantafe'a túwa'nai úmae iyé'a kentirumbá timé'a ⁸ miyán-oro. Miyámó úmae iyé'o é'a Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kawé'-ímáyáá isé'a óraa'-i'a úmai mé'a kentí kísau áúwara-kísau maénááwe. ⁹ Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Manikómó sáwí-imayaamo maitíyukaimba tuwinkásuwesa táá'o káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Manikó kembiwí táántamai wemparí'a úmakaifo imáyáa é'a wesé'a fasi'ámai méraaro. Miyámó é'o é'a sáwí-amba ímba arááiwaenaawe. ¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíya'a káráwiyaana'a kempá'á maé'mae'a úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'a isare'a fasi'ámai arááiwaémbea pó'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawé'-i'a ónaumne. ¹⁴ Ááema kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'a ampáánk'á puwé'a ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'o puwóna awané'a minááisáfé'a imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáúmne siyáin-aaí.

16 Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti fasi'aénkwará'á kumíníye-aaí ímba úwoi-aaísa simátímakaundanifo sùrantanta wení iyáákai-sagaenta awánaraundasafeta érai'-aaí simátímakaumne. 17-18 Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawananasá Maníkó kentáásifowa Ísun-awi'a óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáisa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wíyómpakemba súwata ísaraumne.

19 Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón-aaí simátímakon-aaí érai'-aain-íye. Sùndasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámó kain-ááin-ífo mináái aúfáífimba awánáiyana aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sámó káinana Ísu Káráisiti aa'ó siyaráisanamo wérain-okoraamba úmai sámó kátinkainíye. 20 Simátíménda-aaí ísámai kawel'án-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowi aúfái-wandaaiífimba agaimakón-aaigoni áwáuma kemá waási kentáásí imáyáafinkemba ímba kanaasá isánaumne. 21 Ímba miwítí imáyáafinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátimuwasa agaimakómba Maníkóní ámútanko minááiígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wéisaumne.

2

Maníkón-aaí waé'naé'á úmimo síyan-aaí.

1 Naaófá'á Maníkóní waásífimba Maníkón-aaí karo'á waé'waé'á úmai simátímakowi paápé uráantemba kempimbá miyán-kwáásí paápé ésa karo'-áái simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'ó iyan-aaí simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámíyana ánaaemba Maníkó minúwóiyáámbá tínkaminiye. 2 Sáwífa'nanka miwítí aambá waásimo sáwí'ó on-ámbá arááiwaesa miyá iyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe. 3 Ontamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénae sésa karo'-áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba tímíndawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

4 Wíyómpaken-kisau-waasi sáwí'ó untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'maréna méraawe. 5 Naaófá'á Nówaa maúnka'a Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-máráamá nawíkáo súwana nawíkowasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaae wení akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa maé'ómbaniye. Nówaa Maníkón-aaí arupise úmimo méraiyan-aaí simátimuwasa ímba isónkakemba putásaraawe. 6 Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'ó untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí mináái isésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasamo éna kentááwará'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénéáwe. 7 Moóráwígon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómbo álkaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbái taráíye. 8 Miwífimbá ména aasiyaasi-kánáá miwítí sáwí-aaí iséna miwítí sáwí-awau

awánówana arunkó áfááraumai umbai tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Manikó ímba auwómbe áikaiye. ⁹ Miyáumai Manikóntáfesa aamoí owí umbai-tántáápinkémbá Fasi'aénkó kawel-úmai tiyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tídara'a sáwí-meyamba timíníye. ¹⁰ Maa'u-tántáári'o owí Manikómó kawáanimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawí-meyamba timíníye.

Minkárol'-wáási miwí túma mósá marésa kesááigo iyáákainkwae sésa kawel-násomba wiyómpakewisafesa sáwí-ai simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-ai simátínkááwe. ¹¹ Wiyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkárol'-wáásítí fasi'aénkómbá iyáákaraimbanifo minkwiyómpákéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aai simátinkesa ímba sáwí-ai wésewe. ¹² Waí-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá'-áwáúmó ímbo awánaantemba minkárol'-wáási miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-ai simátínkáámba pósa waí-waambo tai'áintemba miwí miyáumai tai'ánááwe. ¹³ Miwí umbai-tántáári'a uwátínkáámba pósa anondáá umbai-tántáá'á maénááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááisafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwisé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafisésa sáwí-ampa'o mówétínkaantafesa aamoí ésa ¹⁴ aaresáfesa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáási tafisímai sáwí-ampa'a mótinkesa túraniyambo owí tiráá'a póna Manikó sáwí-meyamba timíníye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááiwáéwe. Naofá'á Péon-áaninkon-awi'a Péramu wemá Manikón-ai simátimakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba mááinemo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááiwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Manikó aaisambá séna wení póigon-awi'a tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aai súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiyé.

¹⁷ Minkárol'-wáási ímba túwa'nai on-kwáási méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo iyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Manikó miwísáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmaimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefári'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áuma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkení'o iyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainíye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa tai'ágonawe. Moórá-tantaako waásimo iyáákaimba minímayáágó wefári'a úmai ta'ótokaisasa wenarái wéawe. ²⁰ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Kárásítí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáiwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááiwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááemo sáwí'o uráamba mindá kárika'an-ífo ánaaembo sáwí'o iyamba mindá óraa-sawí'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááiwakesaraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááiwakesa ifátuwesa Manikóní kawel-amámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aain-íye. Iyánkómó mímó wi'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-ai sésa póigomo nombó pékénamo ímbá toifímbá waé'wáé'á wéiye wésewe. Iyánkó póigomo intembá minkárol'-wáási miyá-sáwí'á wéowe.

3

Ísu aneka'ó kumínda-aaí.

¹ Kesí waási arupise-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfaiwárá'á agáúmne. ² Naaófá'á Manikón-aaí simátimakowi siyón-aaí isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsinkáiwaísa siyáin-aaí wení aantá-waasisa simátímakaunda-aaí imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tinda sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí iyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wiyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fi'on-tantaa'a paápé isatá awánáúmpo kesifoísáisa é'a pukuráawana ímba fi'on-tantaa'a paápé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Manikó súwana wiyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶ Ánaaemba Manikó nonkóntáféna súwana marapá'-wáási tai'ásukaiye. ⁷ Manikó sisaná wiyóne marawémó wéraitimba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tindara'a Manikó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí sáwí-meyamba tíména wiyóne marawé iyafimbá agaisuwáíniye.

⁸ Kesí waásisono. Maarán-ímáyáan-oro. Aatáisa toráumaisa wéawanaumpo Manikó ímba miyá ímbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráambá aamú-úmarena sáwifa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánáaráambán-iyé siyáífo ⁹ wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aaí ímba tukáísa tuwímbai mináái ífá'á tukáíye-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááéma marapá'á kunkáíye. ¹⁰ Umén-kwáásígómó kafifimbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyaráán-úmai kumíniye. Minkánáá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wiyómba áwiyo'winana wiyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹ Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta imáyáa éta Manikóntáféta aamoí éta arupise úmai méreta ¹² Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááémo kumíndawe séta fasi'ámai Manikóní kísau maúndasa póna minkánáá paápé ínana wiyómba iyá káwínana o'é wiyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámbá uwáwíniye. ¹³ Énifo Manikó óraaka séna aú-wiyone aú-marawe úmáranana arupisemo í-tántáá'-aantemba wéiniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴ Kesí waásisono. Miyán-kánáásáfé'a amu'maré'a méraamba Manikón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-aaí wéraina'a aáo úmai méraiyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵ Kentáásí Fasi'aénkó séna sáwí'o úmimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo kunkáimba imáyáan-oro. Kentáási waásigon-awi'a Póro Manikó kawé'-ímáyáá wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna imáyáa éna mináái agaimakáíye. ¹⁶ Póro minááímó agaimakáimba seyaafá'-áúfáímbá miyán-ááímó símimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aaí umbái taisasá ímbo ísáimimo kawé'ó ésamo

ímbo fasi'ámaimo méraawi mináálgóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe.
 Maníkón-aaí aúfáifinkemba seyaafá'-ááisáfésa
 miyá ésa miyámó sentáfésa áfááraumai sáwí'a
 úmai méranaawe.

¹⁷ Miwí miyá wéfofo ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo tafisíyanesa ofo káráwiyoro. ¹⁸ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsinkáiwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Kemá Pítaamo súnda-aaí tai'áwiye.

1 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kisau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai méraiye sésa fi'on-karo'-aaiwara'a simátima'maesa núwana Yóni iséna miwiti imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

Maníkóni imáyáamo aráásímíwain-ai.

¹ Ísu Káráisiti Maníkóni imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugon-iyé. Minááísáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwaura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'éimba ánaaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawé'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ótokaumne. ² Aúí'a úmai maé'mae'a iyawini áwáugo afowámpá'á maé'éimba marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta minááísá wésimatimune. ³ Kesáá Maníkóe ááninko Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwára'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a kááísamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. ⁴ Kentáásirumba kawé'-úmai óraa'u uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíni áwáugon-ai.

⁵ Maníkón-ááninko simásímakain-aiisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíni áwáuma póna kumeu'ó in-tántáá'á wempímbá ímba wéraiye. ⁶ Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a kááísamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aagioni áwáufimba ímba méraawe. ⁷ Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waásiseta kááísamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisíyu'maenasa wéiyiye. ⁸ Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-karó'-ááísá súnanasa Maníkóni érai'-aaiigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹ Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo éna Maníkó kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-imáyáá arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawé'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwásinkaiye. ¹⁰ Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóni ásé-aaiigo ímba sirumpintá wéwaiye.

2

Káráisiti seyaafá'nánká áfombo faisínkain-ai.

¹ Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a iyantafe'a maanáái aúfáífimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáiwaisa ména kesifompátá áisai íníye. Wemá Ísu Káráisiti arupísemo iwáísá kesifompátá áisai íníye. ² Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna

pukáiyē. Ímba kentáásí sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáindasafena pukáiyē.

³ Maníkón-aaimo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááísamaisa méraumnesa sùne. ⁴ Maníkón-aaimo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááísamai méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífimbá Maníkóní érai'-aai ímba wéraiye. ⁵⁻⁶ Énifo Maníkón-aaimo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesaamo súndawisa Ísu Káráísitimo méraintemba kesáá miyásá úmaisá ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnesa sùne.

Ááeraan-amaankoma aúí'o uráin-ai.

⁷ Kesí waási isáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááeraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a isaraan-amaamba agai-timúne. ⁸ Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámó kain-tántáá'á wépaape-ímbo póna ááeraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-iyē. Ísu Káráísitini kísaufinkemba minámáámbá paapé uréna kempínkwará'á minámáámbá wépaape-iyē.

⁹ Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámó kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámó kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paai méraawe. ¹⁰ Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámó kain-áémpá'á méraamba pósa miwífimbá sáwí-tantaa'a ímba wéraimba pósa fi'owi tuwánésa sáwí-ampa'a ímba wégowe. ¹¹ Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáákó túranka'á kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowe.

¹² Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Káráísiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-timúne. ¹³ Óraa'-waasisono. Áwáura'a maramá ímba wérowana moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴ Iyámpóisono. Maníkó kentifo isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasisono. Áwáura'a moóráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-ai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

¹⁵ Maníkómpá'ó ímbo tewimó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoímó owí Maníkóntáfésa ímba aamoín-owe. ¹⁶ Mararákén-kwáásimó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáfinkemba ésa fi'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. ¹⁷ Mararákén-tántáá'ó tirááimo tain-tántáá'á maambárará'á tai'áwinasa Maníkómbó arááimo táinda-i'lo on-kwáásí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe.

Káráísitini namuro-wáásí táái.

18 Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánk'á tíníye. Ánaaemba Ísu Káráisitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Káráisitini namuro-wáásí sáwífa'a é'a paapé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánk'á tíníyema súne. 19 Kentááfinkembá Káráisitini namuro-wáásí moórá-mora méresa pósa iyáfasinesa paapé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáásí waásimo méronkakaa úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáásí waásin-owe súne.

20 Ísu Káráisiti Manikóni ámútankomba ai'marówana kuména ken-tirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-aai wéisaawe. 21 Érai'-aai ímba isáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-aai isáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aai finkemba karo'-áái ímba paapé isa'á isáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

22 Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Káráisitintafesa Manikó ímba iyáfasinankaraiwain-íye sen-kwáásí ésa Ísu Káráisitini namuro-wáásí-'í'a ésa Manikónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. 23 Manikón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowáankwár'á miyá ombánifo Ísu Káráisitintafesa Manikón-ááninkon-íye sewí ááninkonte afowántépa'a kááísamai méraawe.

24 Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba ímba ifátuwe'a miyáumai Manikónté ááninkontepa'a kááísamai maé'mae'a oro. 25 Maarán-áái Ísu Káráisiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a íyani'a uwátinkaumnesa simásimakaiye.

26 Karo'-áái simátínkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. 27 Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráisiti Manikóni ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímísa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiye tuwínkaa'a owe. Simátímintemba miyá é'a Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawe.

28 Kesí iyámpóisono. Wesé'a kááísamai méraamba pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigeasáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. 29 Ísu Káráisiti arupíse úmai mérain-aai é'a ísaraawe. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Manikóni iyámpóin-owe.

3

Manikóni iyámpói-táái.

1 Manikó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Manikó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóin-owe wésiye. Kesáa érai'a wení iyámpóisa úne. Manikómpá'á ímba tiyáawi Manikóni áwáuma ímba awánésa kentáásí áwáuwara'a ímba suwánaawe. 2 Kesí waásisono. Káfé'a Manikóni iyámpói-'í'a úmais méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawe'-úmai awánaandasa póta wenkááníta úmais ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. 3 Mináái ísésamo amu'maráawi Káráisiti arupísemo úmaimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyoro.

4 Sáwí-imayaamo ombá isaná áamáambo taráísómba isaná minkáé-tántáákó mimbórái'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóni áamáamba tínaeni'a uwámesa taráísómba póna miyámó on-ánóndáá miwífimbá wéiniye. 5 Ísu Káráísiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-ai e'la ísaraawe. 6 Miyáumai Ísu Káráísitiye'o káásimai méraawi miwífimbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwái Káráísitimpá'a ímba tésa wenáái ímba isááwe.

7 Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátinkáafo sé'la káráwiyoro. Káráísiti arupíse úmai méraiwai wemó intembó miyámó úmae'o iyówi arupísemo on-kwáásín-owe. 8 Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo iyówi waántáwankoni waásin-owe. Waántáwankoni kísau tai'ásuwainkwaé séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiyé.

9 Maníkóni iyámpói pósa Maníkóni fasi'aénkó miwífimbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóni fasi'aén-iyámpóisómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. 10 Ímbo arupísemo úmimo méraawi ímba Maníkóni iyámpóin-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóni iyámpóin-owe. Miyáumaisa Maníkóni waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-ai.

11 Moórá-mora tirumbá tíméro-ai ááéma ísaraawe. 12 Ándámun-ááninkon-awí'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-aráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiyé. Áfáko kawé'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiyé.

13 Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. 14 Maníkóni akúmbá sirumbá tímúndasafeta séta Maníkóni némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawé'-úmimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa sune. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóni némpa'a paai méraawe. 15 Kentí waásimo tiyáambo uwátinkáán-kwaasi tinkamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aúí'o úmimo maé'mae'o owíni áwáura'a ímba méraawe. 16 Ísu Káráísiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiyé. Miyámó uráintafeta arumbá simakaiyesa sune. Maníkóni akúmbá túwa'nai eta puwúnafó ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. 17 Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. 18 Kesí iyámpóisono. Sirumbá tímúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a

túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisaamo méraunda-ai.

19 Sirumbá tímétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmisa méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. 20 Énifo kesáá sáwí'o úndasafenasa kentáásirunko umbái taifo

Manikó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbái-tántáákómbá iyáákaisata Manikón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne. ²¹ Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáa úndaşa kentáásirunko ímba umbai taisatá Manikón-aúrankata fasi'ámaisa méraumne.

²² Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-i'a úndasafetaawe áisai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³ Manikó óraaka séna kesááninko Ísu Káráísitin-awika'a tímankúnkúmba é'a seyaafá'-wáásí'fimbá tirumbá tímé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráísiti óraaka simásímakaiye. ²⁴ Manikón-aai taawiyáfówi Manikóe'a kááísamai méraawana miwísé'a kááísamai méraiye. Manikó wení ámútamba ai'marówana sirumpintá kumbéna simásímenasa séna Manikó kesé'a kááísamai méraiye sisatá wéisaumne.

4

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taai.

¹ Kesí waásisono. Sáwifa'-waasi karo'-amáámbá simátíma'maesa néna Manikóní ámútanko kesirumpimbá méraiyeumo sembá ímba ááéma érai'e seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Manikóní ámútana'i fi'owani ámútana'iyo mindá awáné'a mináái isáaro. ² Ísu Káráísiti Manikóe ména marapá'a waasi kunúkáiye sewí miwí tirumpimbá Manikóní ámútanko méraiye. Minááimó sewa'ó isáámba Manikóní ámútankoma miwífimbá méraiye seró. ³ Ísu Káráisitintafesa minááimó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Manikóní ámútankon-ifo mindá Káráísitini namuro-wáásígóni ámútankon-iyé. Káráísitini namuro-wáásígó tinda-aai isaraamba isaná marapá'a méraiye.

⁴ Kesí iyámpóisono. Manikón-aráá'a é'a karo'-amáámbó simátíméwi iyáákaraawe. Manikóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Manikómpá'ó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fi'on-amutanko méraiye. Manikóní ámútanko minámútánkómbá iyáákaraiye. ⁵ Karo'-amáámbó simátíméwi Manikómpá'a ímbo tembá marapá'ó wérain-aai simátíméwasa marapá'-wáási miwí táái wéisaawe. ⁶ Kesáá Manikóní waásisa únasasa Manikóní waási kesááisa isááfo fi'on-kwaasi ímba Manikóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífimbá mérain-kwaasiye karo'-ááimó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Manikó arumbó tímín-aai.

⁷ Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Manikó póta Manikóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Manikómpá'a tésa wení waási-i'a wéowe. ⁸ Manikó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Manikómpá'a ímba wétewe. ⁹ Manikó mimbórá-ááninkómbá ai'marówana marapá'a kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúí'a úmai maé'mae'lo ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰ Manikómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakuumne. Manikó arumbá siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'a kumbéna sáwi-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáinana kentááfá'a ímba tínkwae séna pukáiye. Miyámó uráimba Manikó

óraa'-arumba símakaiye. ¹¹ Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáásí waási miyáumai siruntá tíméno. ¹² Waási Manikón-ane'á ímba awánaawe. Kentáásí waási siruntá timúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Manikómbá amúne.

¹³ Manikóní ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáá Manikóe'a kááísamai méraunansa Maníkó keséta kááísamai méraiyesa súne. ¹⁴ Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵ Ísuntafesamo Manikón-ááninkon-iyemo sewí Manikóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a kááísamai méraiye. ¹⁶ Maníkó arumbá símísata mindásafeta érai'esa súne.

Maníkó tirumbó tíméwini áwáuma Maníkó isasá pósa tirumbó tíméwi Manikóe'a kááísamai méraawana Maníkó miwísé'a méraiye. ¹⁷ Maníkó kentáá imáyáa símakaisata siruntá Manikómbá améta póta méraundawini áwáumo sísai índa-kanaamo tindara'a fasi'ámaisa ménaumne. Ísu Káráísiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá timúndasa póta sísai índa-kanaamo tindara'a fasi'ámaisa ménaumne. ¹⁸ Manikómbó tirumbó áméwi ímba inkáísówe. Érai'a Manikómbó tirumbó áméwi miwífinkémbá inkaisi-ímáyáa ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Manikómbá ímba érai'a tirumbá áméwe.

¹⁹ Aifa'á Maníkó arumbó símakaintafeta póta

siruntá amúne. ²⁰ Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátinkááwa'ombá Manikómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwítí waási tine'á tuwánesa tirumbá ímba tímakaawi pósa Manikón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá áméwe. ²¹ Ísu Káráísiti óraaka séna Manikómbá tirumbó áméwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiyé.

5

Marapá-sáwí-kísáúgómbó íyáákaan-ai.

¹ Ísuntafesa sésa Maníkó iyáfasinankarawai iyémó sen-ááísáfésa érai'emo sewí Manikóní iyámpóin-owe. Afowámbá tirumbá áméwi ésa weni iyámpóiwara'a tirumbá áméwe. ² Manikómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Manikóní iyámpóiwara'a siruntá tímúne. ³ Manikón-ai taawiyafúndasa mindá Manikómbá siruntá amúnansa wenááigosa ínta umbaisí siyáísata póta taawiyafúne. ⁴ Ísumpa'a fasi'ámai kááísamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímáyáágóntá íyáákaumne. Manikóní iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaamba póna Manikón-aaigoma ímba umbái taiyé. ⁵ Maarán-kwáásí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Manikón-ááninkon-iyé sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímáyáágómbá íyáákaawe.

Manikó Ísu Káráisitimbo aráátimakin-ai.

⁶ Ísu Káráísiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana weni naaemá kunkáiyé. Nombó maíndasafena aantemba ímba kunkáiyé. Nombá maiyéna puwínana weni naaemá kumíndasafena kunkáiyé.

Maníkóní ámútanko érai'-aaigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyé wésíye. ⁷⁻⁸ Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé súné. Minkáumbó-tántáá'á paápé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé súné. ⁹ Waásimo simátímén-ai sewatá iséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aiigo waási-taai iyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa isáano. ¹⁰ Maníkón-ááninkontafesa timankúnkumbo owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa súné. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkumbo owí sésa Maníkó karo'-áái siyáiyé wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba érai'e senkákémbá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹ Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iyé. Maníkó imáyáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááísá Maníkó simásímakaiye. ¹² Maníkón-ááninkoe'a kááísamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'o ímbo kááísamai méraawi ímba aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'o on-áái.

¹³ Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúnkumbo on-kwáási kembíwí maanáúfái agai-tímúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááisáfé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-tímúne. ¹⁴ Maníkómbó arááimo táinda-i'o étaamo inañfinkémbó áísai úndasa kesáísa wéisaiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámáisa méraumne. ¹⁵ Inaí súndasa isáin-aaisafeta érai'-aain-iyemo súndasa maarán-ááisáfé'wara'a érai'-aai inañfinkémbá sún-da-tantaa'a úwoisa símíyesa súné.

¹⁶ Kentí waásimo sáwí'o íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínsa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a iyampa'a ímba kónááwe. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a iyampa'a wíyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímba súné. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpa'a wíyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro súné. ¹⁷ Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba wéraifo tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o iyampa'a ímba miyá-sáwí'ó íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínsa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o iyampa'a ímba kónááwe.

¹⁸ Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwí'a úmaesa iyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba ta'ótóráísasa pósa ímba sáwí'a úmae iyówata minááísá wéisaumne.

¹⁹ Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo kesáá Maníkóní waási éta minááísá isáúmne.

²⁰ Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenko-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenku-úrango éna waásisa aúí'a úmáisa maé'mae'a úndawin-ááninkon-iyé. ²¹ Kesí iyámpóisono. Karo'-mánikómbá seyaafá'á tinaemba uwátíméro. *Kemá Yóni kesáái taí'áiyé.*

2 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-úúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóni waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máépa'a agaimái tímakaiye wésewe.

¹ Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi

é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne

séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóni érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóni érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ² Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³ Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba tímúndasafe'a Maníkómpá'á inái sune.

⁴ Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái ísáúnana sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóni waási moórá-mora kentirumbá tímé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a ísaraan-aai simátimune. ⁶ Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwára waásiwara'a tirumbá tímé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷ Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáási marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráísitini namuro-wáási pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkaró'-áái sefó káráwiyoro. ⁸ Maníkóni kisaumo máém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-mévámbá kawé'-mévámbó maíyantafe'a káráwiyoro.

⁹ Ísu Káráísitin-aai ímba ta'ótóráamba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a kááisamai méraawe. Ísu Káráísitin-aai ta'ótokaawi kentáásifowawe wenááninkoe'a kááisamai méraawe. ¹⁰ Miyáumai kentópa'o tésamo minááímó ímbo simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáamba tímé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tinkáaro. ¹¹ Miyán-kwáási tiyáambo tímé'o é'a minkwáásítí sáwí-kisau túwa'nai ónááwe.

¹² Ayáátáá'-aai simátimenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátiménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á íníye. ¹³ Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuní kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáiyá'tyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwígon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

1 Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóní érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. 2 Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawé'-úmáimo kónnda-aai ísaraumne. Miyáumai kawé'-úmáimé'nana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inái súné. Ení kísau kawé'á óndasafe'a Maníkómpá'á inái súné. 3 Fasi'aénkóní waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfésa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawé'an'-iye. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. 4 Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóigó tuwímbai-tantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba iyáákaraiye.

5 Kesí waásigompo Fasi'aénkóní waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáanasa minkwáásífinkémbá fi'om-bapaken-kwaasi empá'ó kuráamba miwíwará'á túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáane. 6 Miwí maanká'á Fasi'aénkóní waásisa tasimásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasimásimakaawe. Fi'om-bapa'a Maníkóní kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tanta'o túwa'nai ónda mindá kawé'á óne. 7 Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. 8 Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisaisa méraundasaisa pósa érai'-aai isánááwe.

9 Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóní waásifa'a kúwana moóráwígon-awi'a Táyóterefisi kentáfésa óraakon-iye síwae séna mináúfáifinkén-áái iséna ímba isámai kawé'á uráimba pó'a 10 empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááísá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóní waási wempá'ó kuráamba wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tínkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóní waásifinkemba tí'mátukaiye.

11 Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawé'ó ontembá miyán-uwo. Kawé'ó úmae iyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-oyo sáwí'o úmae iyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

12 Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iye wésewe. Wení kísau awánésaisa sésa érai'a kawé-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá súné. Súnnda-aaisaisa érai'-aai ísaraawe.

13 Ayáátáái'-aai simámenae'a maanáúfáifímbá ímba agáúmpo 14 ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimámenaumne. 15 Aáno

úmai méraantafe'a Maníkómpá'á inai sune. Ení waási kesé'o méraawi sésa kawé'-úmai ménaro sewé. Kentáási waási esé'a méraantafeta séta kawé'-úmai méraarosa sumpo moórá-mora-waasi simátimiyo.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

Yúti

Ísu wíyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátáiyá'í kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiyá'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹ Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémísin-áfáko é'a maanáái maanáúfáifímbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántaraiwai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ² Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawé'-aantemba uwátinkáintafe'a Maníkómpá'á inái súne.

³ Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'lo úmaimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáifímbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moórá óraa'-aai simáména agauwó simbá pó'a mináái agaénaumne. Ááema Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'lo méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitín-aaisafesa sáwí'-aaimo sewí tááigon-anonnda Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴ Tuwímбай karo'-amáámbó sen-kwáásí Maníkón-aai ímbo arááiwáéwi kentí imáyáa tafisíyantafesa komésa tirumpin-imáyáá ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sinkaminifo kentáási imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáá kentáási óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóní sáwí-meyamba timénaumne siyáíye. Miyán-karó'-wáási kembiwísé'lo koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵ Maanáái é'a simátímúmba ísaraambanifo aneka'á simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkóní waásisomba Ísipi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenááisafesamo ímbo timankúnkúmba uwáí Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶ Moórá'-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawé'-náópá'a túwówi Maníkó tiyayaanka'a kárá'umarena kumeu'lo in-áémpá'á sáwí-mapa'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo timínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷ Moórá'-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye mindáo'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa iyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'lo ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwará'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸ Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-amáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaemba uwámesa sáwí'a ésa wíyómpaken-kawé'-waasisafesa sáwí'-aai simátínkaraawe. ⁹ Énifo Mósesé pukówana wíyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-auma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí'-aai súmba kemá

ímba aái simánkanaumpo Fasi'aénkó aái simánkainiye siyáiyé. ¹⁰ Énifo karo'ámáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénæ sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátinkesa wai-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátínkáiyé. ¹¹ Naaófá'á moóráwígon-awí'a Kéni sáwí-amba arááiwakaintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwará'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Kóra Maníkón-aai taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkaró'-ámáámbó sen-kwáásí miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénááwe. ¹² Kembiwí Maníkóní waási wen-ímáyáá é'a tómbá né'o túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-ímáyáá úmai náma'nama'a ésa ímba tigeén-iyé. Miwí karo'ámáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Miwí taérambo íyáín-kanaamo arambó ímbo íyáín-taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaimó taawítúwáisanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³ Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááimo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéraiye. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanae sen-kwáásín-owe. Maníkó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á koma'é'mae'a ónááwe.

¹⁴ Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yárétimba ma'ankówana Yárétima Inókimba ma'ankówana Inóki miyán-karó'-ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasi'aénkó wení kawe'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵ sáwí'o uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo timíndasafena téna Manikóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo sáwí'o uráawisafena aafimbá maitinkáíndasafena téna Manikóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo símimo sáwí'o uwánkaraawisafena aafimbá maitinkáíndasafena tiyé Inóki siyáiyé. ¹⁶ Kentí imáyáa tafisénæ sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwí'á'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááywaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfiyaraawe.

¹⁷ Kesí waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini aantá-waasi siyáan-aai imáyáan-oro. ¹⁸ Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tinda Manikóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo ésa aamoí iyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáásí siyáawe. ¹⁹ Miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-ímáyáá arááywaesa karo'-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

²⁰ Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kawe'-áái aasiyaasí sé'a wempá'á timankúnkúmba é'a moórá-mora fasi'átinke'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkóntáfé'a inai seró. ²¹ Maníkó arumbá tímakaimba pó'a arupise úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti arumbá uwátínkaina'a wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a íyantafe'a amu'maráaro. ²² Manikón-aaisafesa kae'-ímáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³ Iyamó kaipa'á kofáínifo Manikón-aai simátimiyana Manikó tafisímai kawe'-ámpá'á

métinkainiye. TuwímbaSAFE'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáásí tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táá'a ina'a kentúma káráwiyoro.

²⁴ Maníkó kanaa'á túwa'nai ina'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai sune. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí sáwí-aai ímba wérainana tirunkó óraa-kawe'a índasafe'a érai'-aai sune.

²⁵ Maníkó fasi'aénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisaamo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a érai'-aai sune. Wení fí'onka'ma'mai-awauma wéraisana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó íyáákaisana seyaafá-tántááká'á káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna érai'-aain-iye sune.

Kemá Yúti sún-da-aai tai'áiyé.

Paápé uráin-ai

Ísu wiyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáái-áatáiyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a uwátinkraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méráiwae séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kisausafena Maníkó wení namuro-wáásíyé waántáwankone iyáákéna wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiyé. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kárika'o paápé índa-tantaa'a isáiwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wiyómpaken-kísau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasigon-awi'a Yónimba kusimámakáiyé. ² Yóni Manikóni ásé-aaiwara Ísu Káráisiti mináásísáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwará'a simátimena maanáúfáifimbá agaimakáiyé. ³ Paápé

índa-tantaa'a kárika'a paápé índa póna Maníkó maanáúfáifinkén-ááímó toráumai awánáyan-kwaasiye maanáámó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íníye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfái agáumpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóni waásimo méraawi ísáaro. Maníkó ááéma ména kifé'wara'a ména aasiyaasi maé'mae'ó indawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Manikóni ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Manikómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. ⁵ Ísu Káráisiti Manikón-ai arupíse úmai simátimíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáimpinkembo iyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásiyá'á káráwiyáiyé. Ísu Káráisiti kentáá-imáyáá

éna kentáásáféna puwéna kentáási sáwí-imayaa faúsinkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáisata Ísu afowámá Manikóni kisausa wémaumne. Wení fi'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáará'á kawáánúmaena iyíníye. Érai'-aain-íye.

⁷ Ísáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáási tufúkáan-kwaasiwara'a awánáiyana aaiimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbai táíníye. Miyáumai paápé índa mindá érai'-aain-íye.

⁸ Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóni áwáugo pó'a ánaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áíndara'a kemá úwoi méranaumne. Ááéma mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fási'áénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹ Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a kááísamai mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Manikón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'o simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-máráfá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a

méraawanana ¹⁰ sondaará'á Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaaempakemba minúwóiyáámbá aaigó uwiyenkaamba óraaka ¹¹ séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaafimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'o méraawi isáaro. Mindáo'-awi'a Éfésási-naopa'e Séménaa-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfiyaa-naopa'e Réóndísiyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi isáaro siyáiyé.

¹² Súwa'a náawa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntanko-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda ¹³ minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáu uréna ¹⁴ a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana sùgáyáagaya úwana ména aúrango iyaráámbá kówana ¹⁵ aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aaigómá noniyasáúrankenkaamba óraaka séna ¹⁶ ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá uráiyé.

¹⁷ Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenáísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'a ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. ¹⁸ Pukáundafinkemba iyáfasine'a aasiyaasi maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹ Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰ Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda m'intántáákóní áwáu ímbo paápé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

2

Mináái Éfésási-naopa'o simátímakain-aaí.

¹ Ísu simásimena séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba simámuwo. ² Miyá úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáámba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmaimo méraan-kwaasiti kúsausafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóní aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³ Kesí waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴ Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoi uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo

tuwé'a káfé'a ímba miyá wéofó ⁵ aifa'ó kawé'ó é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó uráantemba miyán-oro. Ímbo miyámó é'ó kempá'ó tíya'ó é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwáana'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶ Énifo Níkorási-waasiti kísausafe'a tiyámba uwátinkááwa'a kewará'á siyámba uwátinkauna'a mindásafe kawé'á wéowe.

⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Aaí senasá sáwí-tantaakombo iyáákaawi Maníkóní kawé'-aémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'ó simátímakain-aaí.

⁸ Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'ó káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma é'a pukáundafinkemba iyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. ⁹ Umbai-tántáá'á tíméwa'ó sáwísan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwísan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaawaa-sisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'ó uwátinkáámba tuwánaraumne. ¹⁰ Tí'a índá-i'ó uwátinkaiyamba ímba táa'a íno. Maanáái ísáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísai úmai ísánae sésa tatí'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae siyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wiyómpa'a maé'mae'ó iyamba mindá kentí kawé'-meyámbániye.

¹¹ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Sáwí-tantaakombo iyáákaawi sáwí-marupa'ó iyamó kámakama ípa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo

Ísu simásímakaiye.

Mináái Pégámamu-naopa'ó simátímakain-aaí.

¹² Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'ó káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wérarwai maanáái simámumpo simámuwo. ¹³ Kenamó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyai'pa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupise úmimo méraamba tuwánaraumne. Ááema moóráwígon-awí'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupise úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwúnkanaara'a ímba kembó siyúwáámba kesé'a kááísamai méraawe. ¹⁴ Miyán-kawé'ó ombá wétuwanumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Péramu sáwí'ó uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwígon-awí'a Pérékumba aráanamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníkómpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesa fi'owa fi'owa awaainínkóe awaainkóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵ Miyáumai kempínkémbá

tuwímbai Nikórasi-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶ Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a káríka'a kempá'á kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáási karánaumne.

¹⁷ Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí

Ísámai kawé'an-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi wíyómpaken-tomba timé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awi'o agaimakáin-ontamba timénaumne. Maíyawi aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáífimba agaimái

simátimiyó Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyátáiraa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁸ Ísu simásimena séna Táyátáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-áaninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúfíntemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. ¹⁹ Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'o kesé'a kááísamai mé'o fí'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'o fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'o máén-kisauugo aifa'ó maiyáan-kisaugombo íyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰ Énifo moórá-tantaa'o ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkémbá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aaímo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kúsau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena wisasá karo'-mánikómpá'á pói tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáikaawe. ²¹ Miníninkómbá simáme'a tuwáiniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáíye. ²² Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'o owíwará'á óraa-ti'o índá-íla uwátinkanaumne sune. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'o é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³ Wenaráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi mináái ísésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawé'ó ondawísá kawé'-méyámbá siménasa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timíniye sénááwe. ²⁴ Kembíwí Táyátáiraa-naopaken-kwaasifinkemba Yéséperin-aaí ímbo taawiyafé'a waántawankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafiyawi ímba moórá-umbai-tantaa'a timénaumne. ²⁵ Maníkóní érai'-aaí tirumpimbá ta'ótoke'a kúmónnda simu'máráaro.

²⁶ Sáwí-tantaakomba íyáákesa kúmóndara'o simátímakaundantembo íyawisafe sé'a marapá'-wáásiyá'á kawáánoro. ²⁷ Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásiyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwífasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. ²⁸ Minkwáási sáwí-tantaakombo íyáákaawi moórá-o'a timénaumne. Aafáúmo íyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáíye. ²⁹ Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko

Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

3

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-aaí.

¹ Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Manikón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'lo tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Manikóní waásín-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Manikón-aaí tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Manikóní némpa'a méraafo ² kentúra'a káráwiyo. Manikón-aaí tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawé'án-oro. Manikón-aúranka'a kentí kísau ímba arupise-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyo. ³ Manikón-aaí ísámai ta'ótokaan-aaí imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'o é'a kumé'a sáwí-meyamba tíménaumpo umén-kwáásímó kaffímbó tentenkáán-úmai ímbo isarenka'a kumé'a sáwí-meyamba tíménaumne.

⁴ Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'lo kawé'-úmimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵ Sáwí-tantaakombo íyáakaraiyawí miyáumai waén-únánkwátóí urésa ménaawe. Manikón-aúranka'e wiyómpaken-kísau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aú'ía úmai maé'mae'lo íyan-kwaasi-tuwi'lo agaimakáin-aufai-wandaafinkemba ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶ Ísáán-kwaasi pó'a Manikóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáifimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Fírándéfíyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

⁷ Ísu simásimena séna Fírándéfíyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaen-kwáási é'a érai'-aaí aantembo súndawi úne. Téfitimo káráwiyainten-úmai káráwiye'a ontarákén-kíyá'á káráwiyaumpo íyáferaromo senda-wáásímó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aamba witinkáumpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáamba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. ⁹ Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááimo wáéwi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénáawe. ¹⁰ Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'-márafá'ó méraan-kwaasifa'a umbaitántáá'á téna sáwí'lo uwátinkainda fasi'ámai mé'lo simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹ Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'lo

uwásinkaiyata kawel-méyámbá ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawel'an-oro.

¹² Naambó ésamo naamayáambo fáéntemba sáwí-tantaakombo iyáákaawi kesifo Manikóní amáán-daumpa'a naamayáankaamba faitinkáánasa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Sáwí-tantaakombo iyáákaawi tine'á Manikón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwi'a agaé'a Manikóní naaó-awí'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremufakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wiyómpakemba Manikómpákémbá kumínda-nao'-awí'a tine'á agaénaumne. ¹³ Ísáán-kwaasi pó'a Manikóní amútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawel'an-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásimakaiye.

Mináái Réondísiyaa-naopa'o simátímakain-aaí.

¹⁴ Ísu simásimena séna Réondísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai'-aaigoni áwáu kemá é'a Manikón-aaí arupise úmai simátime'a Manikómó úmakaintantaakoni áwáugo maanáái simámune. ¹⁵ Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááimo tínaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-ófo kanaán-iyé súsono. Kesááimo tirumpimbó fasi'ámaimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-ófo kawel'an-iyé súsono. ¹⁶ Kesáái ímba siyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá ti'maránaumne. ¹⁷ Kembiwí karo'á sé'a kawel-úmai mé'a ímba moórá-tantaa'a aafáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba é'a túran-kafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawel'á owaná sirumbá wéiye. ¹⁸ Kawel-ááímó simátíménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maiyantafe'a moórá-ontankon-awí'a korí agaimáimo kawel'ó úmakaan-ontamba méyáambaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tigaeráámbá iyé sé'a kempákémbá waén-únáankwátói méyáambaranaawe. Túramba awánamai kawel'ó iyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyáambaranaawe. ¹⁹ Kesirumbó tímúnda-waasi kesáái kawel-úmai isáíwae sé'a aaisan-tímai arupise uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imayaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰ Ísáaro. Kembiwísé'a ménae sé'a táante'a wétimu'maraumne. Kesimóísáumba isé'a ontá tisinké'a iyuwómó síyawi kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹ Sáwí-tantaakombo iyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba iyáákare'a kesifo'é'a waásiya'a kawáánúyantemba iyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²² Ísáán-kwaasi pó'a Manikóní amútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawel'an-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásimakaiye.

4

Manikón-áwí'o mósá makáan-aaí.

¹ Ísu simásimuwa'o awánááwanda wiyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'o súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaembo paápé índa-tantaa'a aráánamenaumne. ² Minúwóiyáámbá Manikóní amútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a awánááwanda

wíyómpa'ó kawáániwaini ayáí-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánááwánda ³ anekembá sáma kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráambá úwana mináfárá'á oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraa'úwana kawáániwaimo mérain-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴ moórá-waai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyáí-afama úkúrowasa minká'á moórá-waai úmai éiyain-oraal'-waasi mésa waén-únánkwátóí urésa mara'-mésa óraal'-waasiti kámo'a óntankon-awi'a korisámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpimbá wiyáawe. ⁵ Afufumpimbá kawáániwaini ayáí-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana káúgau súwana mináyáí-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Manikóni ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutankon-iyé. ⁶ Kawáániwaini ayáí-afagon-aúranka'a waaúmbá sámo kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowi mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwífa-turambo wérowi mésa ⁷ moóráwigo seyaafá-fási'áémbó iyáákarowi óraal'-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraal'-embontaankaamba éna ayóísántámbá túwana ⁸ minéiyáimbó túnarowi afa'móráe-ayoima wérowana seyaafá-túr'élé ayóí-ándámp'élé túramba wérowasa aasiyaasí aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasi'aénkó Manikó seyaafá-fási'áénkwáráwí

fi'oran-kawe'an-iyé. Aifa'á ména

káfé'wara'a ména maé'mae'a iníye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹ Minéiyáimbó túnarowi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'ó índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fi'oran-awaun-iyé sumbá miyá unká'á énifo ¹⁰ moórá-waai úmai éiyain-oraal'-waasi kawáániwaini ayáí-afara'a ména aasiyaasí maé'mae'ó índawi aísamaifimba kifaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iyé sésa ti'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹ maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Manikó kawekó-úramba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane. Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáa méraunanasa seyaafá-tántáá'wará'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waási ení fi'oran-awau awánáiyama fasi'aénkwárá'á méinnone sune sésa minímá siyáawe.

5

Owepámakaan-kwandaaignon-aaí.

¹ Miyá suwa'ó awánááwánda kawáániwaini ayáí-afara'ó mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaima séfasefa'-aempa'a aúfáímo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séna afakaeté-senomba minkwándááiyá'á tásuwena tokówa'a ² wíyómpaken-kisau-waasi fasi'aéwímbá awánááwánana óraaka séna nááwa kawé'-wáásígówá misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáiniyo súwana ³ wíyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó tátuwesamo awánáiyamba uwófi'a ónááwe. ⁴ Kawé'-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵ minóráál'-wáásifinkémbá moóráwigo simásiména séna ifi'á táánafo

awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi íyáákaraiwai Téfitin-áisaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba íyáákaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáíniye siyáíye.

⁶ Súwa'lo awánaáwánda minéiyáímbó túnarowiye minóráá'-wáásiyé kawáániwaini ayái-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayái-afara'a ména tufúwana puwéna iyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpínkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóni áwáuma Maníkóni ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráisana seyaafá'-márafá'á kunkwéniye. ⁷ Misípísípi-áraákaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸ minéiyáímbó túnarowiye moórá-waai úmai éyain-oraa'-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwiyémba tokésa óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóni áwáu Maníkóni waási wempá'ó inaimó sembá minásáá-wiyúmbó isáíntemba inaimó sembá wéisaiye. ⁹ Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo iyáfasinkaanda mindásafe sáwí'lo ompínkémbá tí'mai Maníkóndé-i'a uwátinkaraane. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai wétiye fí'o-fi'on-tuwara'-waasífínkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-márafákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úramba po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaaimá fariyáínone. ¹⁰ Kawáá-í'a uwátinkaraanasa Maníkó kentáásí Fasi'aénkóni kísaú maésa marapá'á mésa waásiya'a kawáánónáawe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaaimá fariyáínone sésa minímá siyáawe.

¹¹ Suwa'lo awánaáwánda wiyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'lo toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayái-afara'a minéiyáímbó túnarowiye úkúresa ¹² maarán-ímá óraaka siyáawe. Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna iyáfasinkaiwai kawekó-úrambaniye. Mindásafena póna wení fasi'aénkó wae'wae'a isaná kawetántá'á márafáisana wení kawe'-ímáyáágó wae'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae iyísana wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau wae'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³ Minkákémbá wiyómpakewiye marapákéwiyé waántá-marupakewiye uwí-nómpínkéwiyé maarán-ímá siyáawe. Kawáániwaini ayái-afara'lo méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaine túwí'a mósá maréta túwí'a óraa'an-iyé súnana kenti fí'oran-awau wae'wae'a inana kenti fasi'aémbá wae'wae'a íniye sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴ minéiyáímbó túnarowi sésa érai'-aain-iyé suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá makáawe.

6

Ísu misénómbó tátukain-aaí.

¹ Wen-ímáyáá mósá márówa'o awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wiyónaaiyaamba séna tiyó súwa'a isé'a ² awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósí waén-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo íyáákaraiwaini kámo'a ámakowana íyáákaraiwai namuro-wáásí íyáákanáe séna kúwa'a awánaraumne.

³ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isááwánana ⁴ moórá-poigon-awi'a ósí naae-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana paepáé'a aména fasi'aémbá amúwana taumó karáiyantantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósí fafután-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináiyantantaa'a tokówana ⁶ minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táinana kári-tomba wéraintafena séna moórá-kanáa-kisaugoni méyán-tómbá kári-tomba maésa moórá-mora maenááwe. Masawémbo fatiyón-taeramba mintáimá ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'a

ínone siyáiyé.

⁷ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáímbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a ⁸ awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósí uriyon-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwiyé suwaná wenánaaembo túwain-awi'a puwí-áémpáé siyáawe. Seyaafá'marámá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwesarai tínkambae kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-poísónkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

⁹ Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda Maníkóntáfésa ísámai póí tufú'maimo agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísómbá Maníkón-aaí simátima'maesa íyúwasa aaisambá tiyésa tínkamuwasa pukésa ¹⁰ óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aagioni áwáugo po marapá'-wáásímó sinkankaawi nóran-kanaawa anondáá aai simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná ¹¹ moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora tiména séna kárika'a timu'máréwasa kembiwímó Maníkóní kisaumo maiyáantemba Maníkóní waási miyámó ombá tínkamiyasa puwiyana tai'áina'a miwiti

sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé.

¹² Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'ó awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna fafután-ámpántaráámbá úwana wiyómba naaerírí'a úwana ¹³ óraa'-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káisuwana marapá'á kunkáiyé. ¹⁴ Wátóimo usisi fámaráántemba sokontawái usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafumpal'-máráwé moóráfa'-morafata uráiyé. ¹⁵ Marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawiyé óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwárá'-wáásiyé wayó-kisáúmó máéwiye úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásiyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á

mésa ¹⁶ omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayái-afara'ó méraiwayé sipisípi-araakaawiyé suwánésarai tiyámba uwásinkááfaínifo faiwí'wé káátaaro. ¹⁷ Tiyámba uwásinkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sunbá ísaraumne.

7

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

¹ Isé'a minkákémbó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóní éiyain-aempa'a mésa marará'é taaiya'é uwí-nónká'é fiyúndá toráífo sésa ta'ótokowa'ó ² awánááwánda wiyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó iyáúsunkakemba téna agáén-tanta'a'a Manikó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáindárau táántena Manikómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena ³ óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'ó iyamba amu'makéwata Manikóní kisau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáráanata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana ⁴ séna Ísarerin-ááninton-tísaifítantambo uráawi túwayaanka'a Manikóní aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. ⁵ Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá ⁶ Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Simiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rifáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Manikóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káráísitini waasi-taai.

⁹ Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fi'ó- fi'on-tuwara'-waasiye fi'ó-fi'on-aaimo sunkwáásiyé mésa kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátóí urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰ óraaka sésa Manikó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayái-afara'ó méraiwayé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'ó úndafinkemba kawé'-ámpátá méwésinkaaye suwasá ¹¹ wiyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiyé úkúresa mésa kífesaa Manikón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹² sésa érai'-aain-iye séta Manikón-áwí'a mósá

maráúnanasa wení fi'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isatá wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae iyísata érai'-aaí iyésá súne siyáawe.

¹³ Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo síesai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴ kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Manikómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawe'ó intembá miwí kentáási sáwi-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyamba úmaresa kawe'-úmai méraawe. ¹⁵ Mindásafesa Manikó kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáinana ¹⁶ ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáinana miwí tine'á ímba aa'á kéna ímba koko'á ínaa kawe'-úmai méranaawe. ¹⁷ Kentáási

sáwi-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawe'-nómpá'á mótinkainasa minkáwé'-nómbá nésa maé'mae'a ónááwe. Manikó miwí tí'nimá uwátiyuwainasa ímba ifi'á táíyana moórá-tantaa'a ímbo aafáán-tuwáiyamba kawe'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásímakaiye.

8

Ánaae-senombo tátukain-aaí.

¹ Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáási sáwi-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánká'á ímba aaí sésa ímba káúgau suwa'á ² awánááwánda Manikón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba tímúwasa maisokówana ³ moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáún-taarera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Manikóni waási wempá'ó inaimó sen-ááiwará'á wéisaiye súwana ⁴ ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Manikó ísena wení waási inaimó sun-ááiwará'á ísowana ⁵ minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma torówana óraa'-marima taráíye.

Afakaeté-uwiyenkon-aaí.

⁶ Maríma tówasa minkákémbá mináfakáéeté-kisau-waasi wíyómpakewi uwíyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷ aifarááwí uwíyemba tufúwana kaaiyarankwara iyawára naeewará'á tuwówana marapá'á kuména moórá-áempa'a marawára taaiwará seyaafá'á owáíwará'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á

taaiwará marawará'á kawe'á uráíye.

⁸ Úwana miwá ánaaemba moóráwigo uwíyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwí-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá kawe'á úwana moórá-aempa'-nomba naaeráámbá úwana ⁹ mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táómba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹ Tai'ásuwowana minkáé'nárai tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamó fain-ó'án-iyé suwaná wiyómpakemba káísúmaena nompá'wará nonaumpinkwará'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawe'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹² Púwúwana minkáúmbónárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana aafáúwé wiyóne o'é kae'-áémpá'á kawe'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³ awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wéna óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapá'-wáásifá'á kuména wiyómpakemba kaumbónárau úwoi méraamba pósa mindáraumo uwiyembo tufiyana marapá'-wáásifá'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a ísaraumne.

9

¹ Isááwánana minéiyáíndárau tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'o awánááwánda wiyómpakemba moórá-o'a káísúmaena marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana maimaéna ² mimbáíkoní ontá tisuwówana kísaumo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáípinkémbá iyéna aafáúwára wiyónkwara'a mófaituwowana ³ minúúmúpinkémbá fa'nórintónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá mifá'nórintónkó miyá-fásí'áémbá torówana ⁴ mifá'nórintónkáféna moóráwigo simátimena séna taaiwará owáíwára karaan-tantáá'wára'á ímbo nembá Manikóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Manikóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. ⁵ Ímba puwíwáífo ímba óraaka'a tíyé'a séfataase-wiyonka'a tíyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe siyáíye.

⁷ Súwa'o awánááwánda mifá'nórintónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba mésa tíyáiyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa tí'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbó úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí tí'nóntáu ayáátáá'a aare tí'nóntáuraamba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aénkwénómbá fafériyesa tíyánaesamo tíyáántámbo taantembá mifá'nórintónkó tíyóísántámbo tésa ¹⁰ miwí tíméraampa'a waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'o intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fásí'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúníyaim-baika'o káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aaimpinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taafinkemba Ápóriyoni suwaná mináwíkoní áwáuma sáwí'o uwásúwáíwain-iyé siyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá tai'áimba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé
 íniye kemá Yóni sùne.

¹³ Wíyómpakewi séfataasenarau uwiyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbo úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyemba aaigó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwiyómpákén-kísáú-wáási uwiyembo tokówintafena séna óraa'-nonkon-awi'a Yúféréetísi-nompa'a wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa iyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmba sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaainkáámbo awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naaewé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá fafériyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-iyan-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéné úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸ kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹ Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo timéaraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbá fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰ Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí

sáwí-awau ímbo túwómbo waántá-waasi-imayaa mósá marésa fí'o-fi'on-ontantane taaisanémo úmakon-tantaatafesa kesí manikówé sésa ímba aúramba awánéna ímba aai iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí manikówé sésa imáyáa mósá ma'maé iyésa ²¹ miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'a wéfesa aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

10

Kári'-wandaaign-aaí.

¹ Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wíyómpakemba kuména ainánkó káatarowana a'nónká'á oisámbá tawentóí úwana aafáúmó kúwáferenamo awairáaraa'o intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áisámái úwana ² kári'-aufai-wandaai fariyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánépa'-aisamai marará taréna ³ waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-í'a súwa'a ⁴ afakaeté-í'o wíyónaaimo

sún-aaí aúfáifimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna mináái aúp'á'á wéraifo ímba aúfáifimba agauwó súwa'a ⁵ minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámba mósá tuwéna ⁶ Manikó aasiyaasi maé'mae'o índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekató amu'maráananasa paápé índa-kanaa wétiye.

⁷ Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisafena séna aúpá'ó tukáunda-aaí paápé íníye siyáimba wiyómpakemba afa'móráenarau uwiyemba é'ta tufúmba póna tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufínana mináái paápé íníye siyáíye.

⁸ Minkákémbá wiyómpakewi simásímakowi simásimena séna moórá-aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwi-nómpimbá ténamo iwáí ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai fariyásokaimba komauwo súwa'a ⁹ wempá'á wé'a sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba taakáámbá ínana enarumpimbá ikamá fáíniye súwa'a ¹⁰ minkwándáái maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáámbá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana ¹¹ minkákémbá simásimena séna aneka'á Maníkón-aaí simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásiyé kawáá-wáásiwará'é Maníkómó índá-aaí simátiminone simásímakaiye.

11

Maníkón-aaímo simátímaakaayan-aaí.

¹ Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá siména séna Maníkóní áamáan-damba koawaiya'maré póímo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torause ² énifo naamaáífa'a ímbo awaiya'márénda ifátúwénasa úwoi-waasi ímbo Maníkóní waási tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'o úmae iyiyamba kaumbo-áatái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe naamaáífa'a ímbo awaiya'maraaó. ³ Kae'nárai fasi'aémbá timé'a tí'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátóí urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyááye simásímakaiye. ⁴ Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táimá mintáígó arampinkémbá masawémbo fatiyón-taima wéraisana mintáígóní áwáuma minkwáásiyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásiyái óye. ⁵ Minkwáásiyáísáfésa sésamo sáwí'a uwátinkanae siyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíníye. Minkwáásiyái sáwí'a uwátinkanae siyawi miyámó iyamba kawíyasa puwónááwe. ⁶ Maníkó mindárai fasi'aémbá tímúwasarai ímbo aa'á tíno siyanaraimo éna Maníkón-aaímo simátimiyán-kanaara'a ímbo aa'á tíniye. Nonkóntáfésaraimo nae-nómbá uraaómó siyanaraimo éna miyá íníye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbái-tántáá'á waásífa'a

tíno-aaímo siyanaraimo éna miyá íníye.

⁷ Miyá ínasarai mindárai Maníkón-aaí simátímakaiyana aféúmbó ímbo wéraitim-baipinkewi téna tiyéna iyáákainasarai puwíyana ⁸ óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táiyá'ó pukáipa'a mindáókon-awi'a waé'mai-awi'a Sónómu-naopa'e Ísipífa'e mífá'á mindárai túma wéraisana ⁹ fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásiyé seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímbo utaaró siyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wááwái íníye. ¹⁰ Maníkón-aaímo simátímaakaayandarai

marapá'-wáásísáfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaigo tirunkó sáwí'a íníye. Mindásafena mindáramo puwíyantafena tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa seyaafá-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónááwe. ¹¹ Minkáumbó-kánáá úmai éiyainkomba wáawái Maníkó mindárai táama timínasarai iyáfasinesarai méyasa tuwánésa táatafesa iyana ¹² wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á iyókaiyo sínasarai ainánká'á iyíyasa kenti namuro-wáásí tuwánáiyana ¹³ miyá iyan-kanaa óraa'-marimo táinda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi méraiyyasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínasa táatafesa ésa Manikóntáfésa wení áwáuma fi'oran-awaun-íye sénááwe.

¹⁴ Kemá Yóni miyán-kááinkáámá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíníye súné.

Ánaaen-uwiyyembo tufúkáin-aaí.

¹⁵ Minkákémbá wíyómpakewi afa'móráenarau uwiyyemba tufúkówana miwí tinaemba moóráwigo uwiyyemba tufúwa'a isááwánasa wíyómpa'a sáwífa'nanka sésa

marapá'-wáásiyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasarai kentáási Fasi'aénkóe iyáfasinankaiwaiye'a aasiyaasi kawáánúmae iyóyááye

¹⁶ suwasá moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasi Maníkóni ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹⁷ sésa

Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa súné. ¹⁸ Seyaafá'-máráfákén-kwáási embá aaisambá aééwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-íye. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááimo simátimakaawiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'ó mósá márááwiye kawé'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba timínone

siyáawe.

¹⁹ Suwaná minkákémbá wíyómpa'a Maníkóni ámáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaa'á wérowana naaofá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

12

Aaegónté arááinkónté-taai.

¹ Awánááwánda wíyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráátimín-aiyowai'a maarán-áiyowái'a uráíye. Moórá-ininko mérowana aafáúgó wení unáánkwátóiyamba éna áugomba ánáan-kwiowana mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana ² ámúkwa'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáindasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³ minkákémbá wíyómpa'a

moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráiyé. Óraa'-araaimba ména naae-áúwará'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpinkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana iyáákariwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpimbá wérowana ⁴ kae'-áémpákén-ó'á étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwowana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáinda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáina'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵ waa-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'ó fasi'ámai kawááninda-iyampoi ma'ankówana Manikó káráwindasafena miniyámpói ááéma mósá tafimarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana ⁶ miníninkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Manikó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátáaka'a 1,260 kanaa komérowana Manikó kawáán-uráiyé.

⁷ Kawáánúwasa wiyómpa'a tiyésa Manikóni kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máikéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tiyówasa ⁸ Máikériye wení kísau-waasiye iyáákesa wiyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹ óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaofá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáási karo'-áái simátima'maena iyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasisé'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

¹⁰ Kúmúwa'o isááwánda wiyómpa'a moóráwigo óraaka séna Manikón-aúranka'a ména kentáási waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáisana marapá'á kúmísana póna Manikó waántáwankomo ta'ótokaimpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáará'á kawáánéna fasi'aén-úrango póna méwésiyaisata awánaraumne. Manikó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹ Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Manikón-aii arupise úmai simátima'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba iyáákaraawe. ¹² Kembiwí

wiyómpa'o méraawi minááisáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tínifo káráwiyoro. Manikó waántáwankomba tufuwínda-kanaa ampáámá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro wiyómpakewi siyáiyé.

¹³ Súwana minarááínkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wiyómpakemba kembá famétúwáisa'a marapá'á kumbéraumne séna waa-iyámpóimo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴ arááínkó miníninkómbá tufúwifo séna Manikó óraa'-embontaanko ayóiyáámbá kae'á amúwana farafámaena máásai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkarop'a kúwana Manikó kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba káráwiyaiye. ¹⁵ Arááínkó miníninkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpiyankanana mae'maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶ maragó

áwa'nai ena weyáárika'a maramá karaisúwana wenóipinken-donko mimpimbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸ arááinkó miníninkómbá áyántafena uwánkena imóyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráíye. Wenaráá'marimba miwí Manikón-aaí isámai kawe'á ésa Ísu siyáin-aaímo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwi-nónáwáífa'a to'mayaa uréna méraíye.

13

Óraa'-afaa-poigon-aaí.

¹ Mérowana awánááwánda moórá óraa'-afaa-poigo uwi-nómpinkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpinkémbá siyáánkai iyówana iyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpimbá wérowana Manikóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-aaí a'nómpinká'á agaimái makówana ²⁻³ wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáá'-iyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááema moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááinkó weni fasi'aémbá aména simámena séna marará'ó kawáánúndafa'a kawáanuwo súwasa seyaafá'-márafákén-kwáási awánésa táátafesa ésa kentáási óraakon-íye sésa wenarááíma waésa ⁴ arááinkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontafesa arááinkón-ímáyááwará'á mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo iyáákaraimba pósa ímba kanaa'á tiyánkanaawe siyáawe.

⁵ Suwaná Manikó mináfáá-póí é'ankowana ména wenáuma maimaé iyéna Manikómbá símai sáwí'a uwánkowana kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba Manikó é'ankowana ména ⁶ Manikómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Manikómó méraipa'a símai sáwí'a éna wiyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷ Manikó é'ankowana ména Manikóní waásise tiyéna miwí iyáákéna seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o-fi'on-tuwará'-waasiye fí'o-fi'on-aaímo sun-kwáásiyé seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'é kawáánúwasa ⁸ seyaafá'-márafá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Manikó maramá ímbo úmakonka'a sipisípi-araakaawi kentáási sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai weni aúfáífimba maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáífo mináúfáífimbá túwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹ Kemá Yóni súná isáán-kwaasi pó'a mináái isámai kawé'an-oro. ¹⁰ Ándáfa'o mótinkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamónasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Manikóní waási ímba Manikómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni sune.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda moórá-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisípi-araakaamba éna a'nómpinkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááinkó amóísáúnkaamba éna ¹² aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúrunka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kisauma wémaena seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá máráaro séna ááemo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo

mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena mináái séna ¹³ fi'o-fi'on-kisau

ímbo awánaron-kisau maéna séna wiyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴ Manikó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáásí sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwena simátimena séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááémo moóráwigomo puwínkwaé séna tufúwana úwoimo mérowintafena mináái súwasa isésa miyá uwaná ¹⁵ Manikó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárówimba ááma amúwana aaí séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púworo súwasa miyá uwaná ¹⁶ marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigoni aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai tiyáánúrapa'a agáúwasa ¹⁷ tuwímbai mináfáá-póigón-áwí'a agáúwasa tuwímbai nambá agaésa mindámbágóní áwáuma wenáwí'o agaimárón-kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimárón-kwaasi ímba tómbá méyánuraawe.

¹⁸ Kemá Yóni sumpo mináái kawé'-úmai imáyáan-oro. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásí mindámbágóní áwáuma isánaáwe. Wenáwíken-afuafigoni nambamó torausiyamba 666 íniye kemá Yóni sune.

14

Aú-imo siyáan-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa wesé'a sáwifa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ² isááwánda wiyómpakemba noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wiyónaai sintenkáámbá súwana sáwifa'-waasimo uwiyembo tufúwówanamo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa ³ kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásifínkémbá Manikó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáásí minímá kanaa'á sésa ⁴ miwí ímba aare-úmémbá ésa arupise úmai mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Manikóntáféna séna miwí kesí waási ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaemba fi'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵ miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á ísaraumne.

Wiyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶ Minkákémbó awánááwánda wiyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úramba farafámaena ásé-aaí waé'wae'o índa-aaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-márafákén-kwáasiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáasiyé fi'o-fi'on-aaímo sun-kwáasiyé fi'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wéneña ⁷ óraaka séna Manikó aaiímbó maitínkáínda-kanaa tifo Manikón-áaroi inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé seró. Wiyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wiyómpaken-kisau-waasigo siyáíye.

8 Súwana wenánaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awí'la Pépíróni-nao'la tawisínaawisi uwáguráiyé. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí-ampa'la tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'la sáwísáwí'la uráawe minkwíyómpákén-kísáú-wáásígó siyáiyé.

9-10 Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárowin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíniye. Mináfáá-póigóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínifo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawé-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'la sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'la mésa títe'la ínasa ménaawe. ¹¹ Iyafínkémbó úmúmbó iyintemba aasiyaasí títe'la úmae iyíniye. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárowin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póigóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'la úmaena iyíniye.

¹² Kemá Yóni sumpo Maníkóní waási isáaro. Maníkón-aaí wétawiyafe'la Ísuwe'lo káásimai méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³ Minkákémbó isááwánda moóráwigo wíyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaafimba agauwó. Káfé'wara ánaaenkwará'la Fasi'aénkóe'lo káásimai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawé'á uwátinkaiyiye. Maníkóní ámútanko simásimena séna mináái érai'-aainiye. Káfé'la kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kisaufinkembo paápé índa-tantaa'la miwífá'á wérainiye simásimakaiye siyáiyé.

Waásisafena waé'mai-aimo siyáin-aaí.

¹⁴ Súwa'lo awánááwánda moóráwigo waási-úrankoraawi waén-áinánká'á ména a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'la korí-óntántámbó úmakonkamo'la wérowana ayáámpimba áwááise'lo tómba taéfaem-paepae'la tokówana ¹⁵ minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo wíyómpa'-amaandaumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráifo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'la toké fakaraaó súwana ¹⁶ ainánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'la tokéna mintómbá fákákaiye.

¹⁷ Fakarówana minámáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'lo tómpaepae'la taéfaem-paepae'la tokówana ¹⁸ moóráwigo wenánaaemba wíyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'lo tómba taéfaem-paepae'la tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'la toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹ iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamiyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'la makáiyé. Minándá-áránkóní áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáifá'á mináémpákáámbá waási tufúkáiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kumémena waási maamíntena ayáátááka'a kunkáiye.

15

Afakaeté-sawi-meyankon-aaí.

¹ Kumúwa'o awánááwánda wiyómpa'a aiyowáí'a éna waásimo aráátimíyan-i'a úwana sáá'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwi-tántáá'ó timíyanesa ésa mináfákáéte-sawi-meyamba timíyanamo misáwi-méyámbó tai'áínanamo éna Manikóní aaisambá tai'áínda awánaraumbe.

² Awánááwánda waaúnkáámbá sámó kaimbá wérowana tuwímбай iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo iyáákarowi mérowana Maníkó uwiyemba tímakowasa tokésa ³ imá sésa Manikóní kísau-waasigon-awi'a Mósesente kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fási'áémbó tokáandawi ení kísau fi'oran-kisaumo máénda awánéta saátafeta únasa emá seyaafá'-máráfakén-kwáásiyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupise úmai kawé'-úmai wémaene. ⁴ Fasi'aénkóo e aantemba fi'oran-kawé'a úmai fi'onka'o méraandawimba pósa seyaafá'-wáási enáároí inkaisésa ení áwáu fi'oran-awaun-iye sénááwe. Ení kawé-kísáú aantembo máénda paapé uráísasa awánésa seyaafá'-máráfakén-kwáási emp'á tésa enímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe

nonáwáífa'o mérowi minímá siyáawe.

⁵ Suwa'á minkákémbó awánááwánda wiyómpa'a ámáán-daumpa'a Manikóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶ wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawi minámáán-dáúmpakémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátóí sùgáyáagayaamo ún-unankwatoí urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáú urówasa ⁷ éyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a tímúwasa mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasí maé'mae'o índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸ naaúmpa'o úmúnte'o intembá Manikóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fi'oran-awaugoni ságoe'a óraa'á úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

16

Maníkó aaisambó tkain-aaí.

¹ Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáéte-wisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marap'á fayáusu'maraaro súwana

2 mináfakáétéwifinkemba aifarááwí wení táúfapinkemba marapá'á fayáúsuwowa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráíye.

3 Úwana wenánaaembo mérowi wení táúfapinkemba uwí-nómpá'á fayáúsuwowa uwí-nónkó púwón-kwaasiti naeraáambá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásaraiye.

4 Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaumpimpá'á fayáúsuwowa naae-nómbá úkúwa'a 5 minkákémbá isááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna emá kawe'-úramba úmai méraandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawe'-úmai arupíse uráane. 6 Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawe'á wée miwítí sáwí-kisaugon-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'o 7 isááwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna Maníkó Fasi'aénkó seyaafá-fási'áémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawe'-úmai arupíse uráne siyáíye.

8 Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúrá'á fayáúsuwowa Maníkó é'ankowana waási tine'ó iyamá kain-tembá aa'á kéna tinepái fí'oraumai kówana 9 títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Manikómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Manikómpá'á tésa wení áwáu fí'oran-awaun-iye ímba siyáawe.

10 Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'o kawáán-urópa'a fayáúsuwowa kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáá'a tésa tinááfí wéunkutesa 11 títe'a úwana námomba kóntafesa Maníkó wíyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á tiyáawe.

12 Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awi'a Yúféréti-si-nompa'a fayáúsuwowa mindómbá kará'náguwasa aafáúmó iyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá kará'náguráíye.

13-14 Mindómbá kará'náguwa'o awánááwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Manikóe'o tiyénesa seyaafá'-márafá'á wénesa kawáá-wáási tí'maesa Maníkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwaini óraa-kanaa tiyénesa

tiyáawe. ¹⁵ Kemá Yóni simátimé'a sùne. Ísu séna umén-kwáásímó kaffímbó tentembá ímba ísarenka'o kúmónnda simu'marésa unáánkwátóí úmáresa méraiyawi ímba unáánkwátóí-iyaintafesa tigeemá ónááwe Ísu siyáíye kemá Yóni sùne. Awánááwánda ¹⁶ minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taafinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámágétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷ Uwaná mináfá'móráénarau tínaaembo mérowi wení táufapinkemba fiyúndámo torópa'a fayáúsuwswana moóráwigo ámáán-daumpa'o kawáániwaini ayáí-afarakemba óraaka séna seyaafá-kísáú tai'áwiye súwana ¹⁸ wiyónaai súwana káúgau súwana aafáyáu torówana óraa'-marima téna marapá'a waási ááémo méronkakene káfé'wara'o méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹ Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-márafá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-óraa'-naopaken-kwaasi sáwí'o umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa'a timúwana ²⁰ nonafufumpa'-máramá seyaafá'á maamintasuwswana omátomba arúwáisé uwágúwana ²¹ wiyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

17

Pépiróni-waasi waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹ Sáwí'a uwánkówana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufá'o tokówifinkemba moóráwigo simásiména séna tina'á aankaró'-ánká'ó nín-ininkemba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-íye. ² Mindáópaken-kwaasimo fi'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí miyá uráawe. Uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'o ombá fi'o-

fi'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásimakaiye.

³ Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana minkwiyómpákéwí sí'maena máásai-marafa'a mósinkowa'o awánááwánda moórá-óraa'-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwéna ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-aaí ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai iyáúsurowana ⁴ minínínkóní unáánkwátóí tuwímbai nae-únáankwátóí úwana tuwímbai sokón-unankwatoí uréna wení to'waai-tántáá'á sáwífa'-ontamba tuwéna maimáí uwásokéna korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaa'-aantemba ówitena waási sáwísáwí'o uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵ aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awí'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa é'a marapá'ó sáwísáwí'o owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶ Maníkóní waásiye Ísun-aaí simátímakowíye tínkamuwasa púwúwana uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá minínínkó tínkaména uwóí'a úwa'o awánááwánda sáá'a úwana ⁷ wiyómpakewi simásiména séna ímba áá'a íno. Mináfáá-póigó

minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wérawaiye minínínkónté miwítí áwáuma simámenaumne. ⁸ Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááema ména pukáimba póna aféúniyaim-baipinkemba iyáfasinainana Maníkó tai'ásuwainiye. Maníkó maramá ímbo túwí'o agaiyáin-kwaasi maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimaréna ímbo túwí'o agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí iyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááema ménamo pukáimba iyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹ Simásimena séna kawe'-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáété-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'a minínínkó méraipa'an-iyé. Miná'nónkóní áwáuwara'a afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰ Mináfákáété-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaaemba paápé éna kárika'a méniye. ¹¹ Mináfáá-póígó ááemo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaaemba kawááníndawí éna mináfákáété-kawaaraamba miyá inana Maníkó tai'ásuwainiye. ¹² Siyáánkai-taanaimbo wérawaiwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaaemba óraa'-afaa-poigoni fasi'aémbá maiyésa ampáánk'á kawáánónááwe. ¹³ Miwítí fasi'aémbá waásiya'o kawáán-iyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴ kentáási sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáiyana wemá iyáákéna seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáási wení fasi'aénkó iyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásiyá'á kawáán-uráiwai póna iyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááimo wáéwi iyáákaindara'a wesé'a méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵ Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánk'á'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-márafákémbá fí'o-fi'on-tuwara'-waasi fí'o-fi'on-aaimo sen-kwáásin-owe. ¹⁶ Afáá-póígóe siyáánkai-taanainkware'o awánáándawí aankaró'-ánk'á'ó nín-ininkomba tiyántafesa uwánkesa sáwí'a uwánkesa unáánkwátóí faú'máéwana unáánkwátóí-iyaimba méraínasa ama'á násuwesa ayáántámba agaisuwánááwe. ¹⁷ Maníkó misáwí-wáási ímáyáa tímúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'o kawáání-fásí'áémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní ímáyáfinkení'a iyana Maníkómó siyáin-aaí paápé íniye. ¹⁸ Minínímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

18

Pépiróni-naopa'o tawisínaawisi uráin-aaí.

¹ Simásimuwa'o awánááwánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa'-fasi'aemba tokéna wenanekemba marará'á kusán-kwégowana ² óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awí'a Pépirónifa'a tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawitántaa'e mindáópa'a méraísana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³ Pépiróni-naopakewi-kwaasi fí'o-fi'on-tántaa'o sáwísáwí'o umbá

seyaafá'-márafákén-kwáásí tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-márafákén-kwáásí óntamo tíma'maesa

nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépíróni-naopa'a tawisínaawisi uwágúwana waási tai'áquraawe siyáíye.

⁴ Minkákémbó isááwánda wíyómpakemba moóráwigo séna kesí waásisono. Sáwí'ó ontembá miyá ofáínifo mindáópa'a túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro. ⁵ Pépíróni-naopaken-kwaasi sáwí'ó úmae iyáamba Manikó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'a túwáaro. ⁶ Manikóo mindáópaken-kwaasi sáwí'ó ontáfé sáwí'a uwátinkaa. Sáwífa'-i'a sáwí'ó ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷ Tirááimo tain-kísáúmó maésamo sésa kawe-kísáúsá wémaumne sentembá tite'ó índa-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkaa. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸ Manikó Fasi'aénkó aafímbá maitínkáiwai seyaafá'-fási'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tímínasa tuwímbai puwiyasa ifi'á táiyana aawaimá

táínasa puwiyana mindáópa'a iyamá káwíniye siyáíye.

⁹ Simásuwena séna seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásísómbá Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwaesa fi'ó-fi'on-tantaa'a sáwí'ó owí mindáópa'a iyamó káinda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á tánáawe. ¹⁰ Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'ó awánáúndasa siruntá wéiye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénáawe.

¹¹ Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-márafá'á óntamo tíma'mae nón-kwaasi ifi'á tánáawe. ¹² Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawe'-óntámbá fi'ó-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawe'-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai naae-únánkwátóiye taaimá kawe'-wíyúmbó in-tááiyé tuwímbai-tantaa'a póí áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e ¹³ asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ánda-aran-done masawéne kanaráán-tóné antiriyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimaé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbarésa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴ sésa tirááimo tain-tántáá'á tai'áimba miwítí óntawe miwítí to'waaiyé tai'áimba póna ímba aneka'á paapé íniye sésa ¹⁵ óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á tímésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'ó sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa'á mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶ sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'ó awánáúndasa siruntáán-iye. Miwí kawe'-únánkwátói naae-únánkwátóiye sokón-unankwatoíye urésa miwítí

to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimái uwásokaawe. ¹⁷⁻¹⁸ Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba iyáákarain-daokon-íye sésa ¹⁹ tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó'-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáó'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰ Kemá Yóni súnnda kembiwí wiyómpa'o méraawiye Maníkóni waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaímo simátímakaawiye tirunkó kawé'á íníye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembiwí sáwí'a uwátínkáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba timínana póna tirunkó kawé'á íníye kemá Yóni súnne.

²¹ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba um-baisé'o tón-ontamba maimaéna

uwi-nómpá'á mámetuwena séna minúmbái'-óntámbo mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náóko Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneká'á ónááwe. ²² Mindáópa'a waási ímba aneká'á uwiwemba tufuwésa kámemba tésa tayointésá ímá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá'-tántáá'á ímba iyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaiyamba awánánááwe. ²³ Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waaí ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-márafá'ó tíma'mae

nón-kwaasi iyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-márafákén-kwáási tuwánésa karo'á sésa kawé'án-owe sésa misáwí-ámbá aráái'wakaawe. ²⁴ Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaímo simátímakaawiye Maníkóni waásiye tinkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye siyáíye.

19

Wiyómpa'a imó siyáan-aaí.

¹ Simásuwowasa wiyómpakemba sáwífa'-waasimo sentembá suwa'á isááwánasa sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáási Maníkó seyaafá'-tántáá'á iyáákarena weni áwáuma fi'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ² mindásafena misáwí-méyámbó tímakaimba kawé'-úmai arupíse uráíye. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáási sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fi'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi Maníkóni kísau-waasi tinkamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³ aneká sésa Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kéna úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴ moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasiye éiyaimbo túnarowiye Manikó kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-aúranka'a kífasesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aaí isatá Manikón-áwita mósá maráúmne siyáawe.

⁵ Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayái-afarakemba aagó aantemba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Manikóní kísau-waasi wenáísamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáíye.

Ísu wení waásimo tíyáin-aaí.

⁶ Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa

kentáásí Fasi'aénkó Manikó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwita mósá maráúmne. ⁷ Aú-inimbo tuwaai'waimpá'ó wíwae sésamo to'waai ontembá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáinda-kanaa amu'marésa méraiyan-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoisá isatá wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé súne.

⁸ Manikó Ísumo kuntiyáinda-kwaasi kawel'-únánkwátóí waén-únánkwátóí uwátinkáísasa méraawe siyáawe.

minúnánkwátóigoni áwáuma Manikóní waási arupíse-kísau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo Ísun-aaísafesa timankúnkúmbo owísáféna ímáyaá éna kembá Yónimba simásimena séna maanááímó simáménda aúfáifimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Manikó táantain-kwaasi tirunkó aamoí wéíye simásimena séna Manikó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kísau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kífawanaana simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásise'o Manikóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Manikóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Manikón-ímáyáá aantemba mósá maraaó simásimakaiye. Manikón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaímo siyáin-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánaáwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moórá-poigon-awi'a ósí ména moóráwigomba ayáákowin-awi'a éraikoma éna arupíse iwái póna aafimbó maitínkáimba arupíse éna tiyáimba arupíse éna ¹² aúranko iyaráámbá kówana a'nómpímbá iyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'a moórá-awi'a agaimakówana mináwíkóní áwáuma fi'owí ímba isááwana we aantemba iséna ¹³ wení unáánkwátóí naaefimbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Manikón-ímáyáá aráátimíwai Manikón-aaigon-iyé suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tiyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawel'-únánkwátóí waén-únánkwátóí urésa wembá arááiwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-máráfákén-kwáásí karáinda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawááníye. Manikó seyaafá-fásí'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba tímínana ándá-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-méyámbá tímíníye. ¹⁶ Wení unáánkwátóíya'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna

seyaafá-fási'áénkwará'-wáási wení fasi'aen'kó íyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásiyá'ó kawáán-uráiwain-íye séna agaimakáíye.

17 Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo nín-dumagontafena óraaka séna Maníkó óraa-tomba waási timakáán-tómbá tíminda pósa túwaandu ónááwe. 18 Kawáá-wáási tima'é i-wáásití óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáási tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáási tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kisáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasion-tima'e tamandaaró siyáíye.

19 Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyé miwítí i-wáásiyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáíyanesa túwaandu uwasá 20 ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátimákwimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáán-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáán-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana 21 ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba karówasa putowaná numasónkó tima'á fáinaraiye.

20

Ayáátáaka'a 1,000 aataimo maíyan-aaí.

1 Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúnyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna 2 arááínkómbá kúnta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáási karo'-áái simátima'maena iyáiwain-awi'a waántáwankomba kúnta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraindasafena kárá'umarena 3 aféúnyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-márafákén-kwáási karo'-áái simátiminasa érai'a siyé sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana fau'ankainana ampáánk'á níniye.

4 Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaití tiyáí-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá tímúwasa waásití áwáumo tisai úmai isáiyamba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aaí Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba íyáfasinesa Ísu Káráisitíye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. 5 Minkánáá waási pukémpinkemba íyáfasinaiyan-kanáa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fi'on-kwaasi pukémpinkemba íyáfasinanaawe. 6 Pukémpinkembo aifa'ó íyáfasinaiyawí tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamá kaim-bárúpátáfésa

ímba táatafesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo iyáákain-aaí.

⁷ 1,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸ seyaafá'-márafá'á wénena seyaafá'-wáási karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹ seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Manikó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wiyómpakemba iyamá kuména minkwáási kugafútuwswana ¹⁰ Manikó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwena óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwswana tí'a úmae iyéna ímba tai'áiniye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfamá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wiyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹² awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Manikó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-aaí wérowana Manikó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aaifimbá maitínkaraiye. ¹³ Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi iyáfasinowasa pukáan-aempakemba iyáfasinowana Manikó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aaifimbá maitínkéna ¹⁴⁻¹⁵ waási aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómbe ímbo túwí'o wérowi Manikó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwswana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

21

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aaí.

¹ Minkákémbó awánááwánda marawé wiyóm-baru'e tai'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a ² awánááwánda aú-nao'a kawé'-náó'-úramba

wiyómpa'a paapé uréna Manikómpákémbá kuména Yérúsaremufakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoi to'waaí urénamo awaáikómpá'ó wintembá mindáó'a to'waaí úmakowana ³ kawáániwaini ayái-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Manikómó mérainda waásifimba ména miwísé'a mérainasa miwí wení waási-i'a iyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴ miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááeraan-tantaa'a seyaafá tai'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó'-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íniye siyáiyé.

⁵ Súwana kawáániwaini ayái-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwena séna maanááímó simámunda aúfáifimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paapé íniye simásimena ⁶ séna seyaafá-kísáú tai'áwiye. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma mé'a kífé'wara'a mé'a

maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóni áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáindawi nombá tíménasa ímbo méyáambaraiyamba úwoi tíménasa aú'i'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷ Sáwí-tantaakombo iyáákaawi kempákémbá kawé-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpóí-i'a ónááwe. ⁸ Énifo ímbo fasi'ámáimo kesé'lo méraawiye ímbo kesé'lo káásamaimo méraawiye sáwí'lo owiyé waásimo tínkamowasamo púwówoye aare-úméné waai-úménémó owiyé fintómó naawiyé úwaa'lo owiyé karo'mánikóné waántá-waasiye-imayaamo mósá marááwiye karo'-ááímó sewiyé miyámó on-kwáásí sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo ím-bárúpá'á Manikóni némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáye.

⁹ Súwana wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkumbo owi kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásí aráánáméno súwana ¹⁰ Manikóni ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'lo awánaáwánda kawé'-náo'-úramba Yérúsaremufakaamba wiyómpakemba Manikómpákémbá kumúwana ¹¹ Manikóni sámó kaimbá mindáópa'a wérontafena mindáo'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó kaintembá mindáo'a miyá éna sán-kwégowasa ¹² sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misipímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba wérowasa minóntará'á wiyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³ aafáúmó iyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴ óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánk'á'á sí'á úmakowasa minóntánk'á'á kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

¹⁵ Awánaáwánda wiyómpaken-kisau-waasigomo simásimakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbó úmakon-taemo'a tokéna mindáo'le minóntáwé misí'émó awaiya'maráínda-taemo'a tokéna ¹⁶ mindáo'pa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyari'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana ¹⁷ síkóni a'nónká'ó awaiya'marómba 144 úwana waásimo torausúmba miyá úwana ¹⁸ misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa mindáo'la korí-óntántámbá úmakowana sámó kaintembá úwasa ¹⁹ sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbá to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbá marésa miwá afófora'a waén-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa ²⁰ miwá afófora'a fafután-óntámbá marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbá marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a naae-óntámbá marésa miyáumai-

ontamba to'waái úmaresa ²¹ moórá-ontara'a súwáasuwaakisamba úmakesa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-suwaasuwaakisamba minóntáráfámbá úmakesa aambá korí-óntántámbá akwí'makowana sámó kaintembá uráiyé.

²² Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwiyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye méroyana póna áamáan-damba ímba wérowa'a awánááwánana ²³ mindáópa'a Maníkóní sámó kainkó sámá kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wiyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana ²⁴ mindáópa'o sámó kátinkáiwai seyaafá'-máráfákén-kwáásí sámá kátinkainasa seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásí túwí'o wéraindawi mindáópa'a koméraiya ²⁵ mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa ²⁶ seyaafá'-máráfákén-kwáásí túwí'o wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a koméraiya ²⁷ mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'o iyawiye karo'-ááímó síyawiye ímba iméraiya kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaafimba aúí'a úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a agaimakáinda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22

¹ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'o íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte

tiyái-afarakembo kumúmba ² mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'o íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana mintáénáma seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áinana ³ Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa ⁴ wenóí'a awánésa wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana ⁵ nó'waamba ímba ínana aa'á ímba káinana Fasi'aénkó Maníkó sámá kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶ Minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo simásimena séna mináái érai'-aaí póna paapé íníye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímiwai wení kísau-waasigomba wiyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paapé índá-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáiyé súwana ⁷ Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáifímbó wérain-aaimo kárika'o paapé índá-aaimo isésamo taawiyáfiyawi tirunkó aamoí íníye Ísu siyáiyé.

⁸ Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wiyómpakewi aráásimakaiwai aísamaifimba kífae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹ simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásimo Maníkón-aaimo simátímakaandawiyemo maanáúfáifínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Maníkóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáiyé.

10 Simásimena séna maanáúfáífinkén-ááímó paápé inda-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó márénda afora'á maraaó. 11 Minkánáámó tinda sáwí'ó iyawi sáwí'a iyasa sáwí'ó úmáimo méráiyawi sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó iyawi kawé'á iyasa kawé'ó úmáimo méráiyawi kawé'-úmai ménaawe siyáiyé.

12 Súwana Ísu séna ísáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisaugoni méyámbá maimaé'a kumónaumne. 13 Aifa'é ánaenkoni áwáu kemá úne. Ááéma mé'a kiféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne Ísu siyáiyé.

14 Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'o iyantafesa unáánkwátóimo non-kwiyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéiyé. 15 Sáwí'ó owiyé fintómó naawiyé úwaa'o owiyé aare-úméné waai-úménémó owiyé waásimo tínkamowasa púwówiye karo'-mánikóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááisáfésa aamoimó owiyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

16 Ísu séna kemá Ísu wiyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna kusimátimakaiye. Kemá Téfitin-aísaafitantambo uráundawi é'a aafáúmó iyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáiyé.

17 Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásiyé sésa Maníkómpá'á teró síyasa minááímó isááwi Maníkómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawi Maníkómpá'á teró. Maníkómpá'á kónae síyawi tíyana Manikó maé'mae'o íyan-domba úwoi timínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

18 Kemá Yóni paápé inda-tantaa'a maanáúfáífimbá agaimaré'a maanáúfáífinkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanááífimbó tuwímbaimo kentí imáyáafinken-aaiwara'o síyanamo éna Manikó sáwí-meyambo timínda agaimaré'o simátimunda-sawí-meyamba timíniye. 19 Tuwímbaimo maanááfinkémbó paápé inda-tantaa'o tínaembo uwámiyanamo éna Manikó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífimbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni súné.

20 Mináái érai'-aain-iyé siwái kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ifo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwo súné.

21 Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ina'a méraaro. Mináái érai'-aain-iyé.

Mináái taí'áiyé.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1:1-2:12
2	Mátíyu 2:13-3:6
3	Mátíyu 3:7-4:11
4	Mátíyu 4:12-25
5	Mátíyu 5:1-26
6	Mátíyu 5:27-48
7	Mátíyu 6:1-24
8	Mátíyu 6:25-7:14
9	Mátíyu 7:15-29
10	Mátíyu 8:1-17
11	Mátíyu 8:18-34
12	Mátíyu 9:1-17
13	Mátíyu 9:18-38
14	Mátíyu 10:1-23
15	Mátíyu 10:24-11:6
16	Mátíyu 11:7-30
17	Mátíyu 12:1-21
18	Mátíyu 12:22-45
19	Mátíyu 12:46-13:23
20	Mátíyu 13:24-46
21	Mátíyu 13:47-14:12
22	Mátíyu 14:13-36
23	Mátíyu 15:1-28
24	Mátíyu 15:29-16:12
25	Mátíyu 16:13-17:9
26	Mátíyu 17:10-27
27	Mátíyu 18:1-22
28	Mátíyu 18:23-19:12
29	Mátíyu 19:13-30
30	Mátíyu 20:1-28
31	Mátíyu 20:29-21:22

February

date	Scripture
1	Mátiyu 21:23-46
2	Mátiyu 22:1-33
3	Mátiyu 22:34-23:12
4	Mátiyu 23:13-39
5	Mátiyu 24:1-28
6	Mátiyu 24:29-51
7	Mátiyu 25:1-30
8	Mátiyu 25:31-26:13
9	Mátiyu 26:14-46
10	Mátiyu 26:47-68
11	Mátiyu 26:69-27:14
12	Mátiyu 27:15-31
13	Mátiyu 27:32-66
14	Mátiyu 28:1-20
15	Mááka 1:1-28
16	Mááka 1:29-2:12
17	Mááka 2:13-3:6
18	Mááka 3:7-30
19	Mááka 3:31-4:25
20	Mááka 4:26-5:20
21	Mááka 5:21-43
22	Mááka 6:1-29
23	Mááka 6:30-56
24	Mááka 7:1-23
25	Mááka 7:24-8:10
26	Mááka 8:11-9:1
27	Mááka 9:2-29
28	Mááka 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mááka 10:13-31
2	Mááka 10:32-52
3	Mááka 11:1-26
4	Mááka 11:27-12:17
5	Mááka 12:18-37
6	Mááka 12:38-13:13
7	Mááka 13:14-37
8	Mááka 14:1-21
9	Mááka 14:22-52
10	Mááka 14:53-72
11	Mááka 15:1-47
12	Mááka 16:1-20
13	Rúku 1:1-25
14	Rúku 1:26-56
15	Rúku 1:57-80
16	Rúku 2:1-35
17	Rúku 2:36-52
18	Rúku 3:1-22
19	Rúku 3:23-38
20	Rúku 4:1-30
21	Rúku 4:31-5:11
22	Rúku 5:12-28
23	Rúku 5:29-6:11
24	Rúku 6:12-38
25	Rúku 6:39-7:10
26	Rúku 7:11-35
27	Rúku 7:36-8:3
28	Rúku 8:4-21
29	Rúku 8:22-39
30	Rúku 8:40-9:6
31	Rúku 9:7-27

date	Scripture
1	Rúku 9:28-50
2	Rúku 9:51-10:12
3	Rúku 10:13-37
4	Rúku 10:38-11:13
5	Rúku 11:14-36
6	Rúku 11:37-12:7
7	Rúku 12:8-34
8	Rúku 12:35-59
9	Rúku 13:1-21
10	Rúku 13:22-14:6
11	Rúku 14:7-35
12	Rúku 15:1-32
13	Rúku 16:1-18
14	Rúku 16:19-17:10
15	Rúku 17:11-37
16	Rúku 18:1-17
17	Rúku 18:18-43
18	Rúku 19:1-27
19	Rúku 19:28-48
20	Rúku 20:1-26
21	Rúku 20:27-47
22	Rúku 21:1-28
23	Rúku 21:29-22:13
24	Rúku 22:14-34
25	Rúku 22:35-53
26	Rúku 22:54-23:12
27	Rúku 23:13-43
28	Rúku 23:44-24:12
29	Rúku 24:13-53
30	Yóni 1:1-28

date	Scripture
1	Yóni 1:29-51
2	Yóni 2:1-25
3	Yóni 3:1-21
4	Yóni 3:22–4:3
5	Yóni 4:4-42
6	Yóni 4:43-54
7	Yóni 5:1-23
8	Yóni 5:24-47
9	Yóni 6:1-21
10	Yóni 6:22-40
11	Yóni 6:41-71
12	Yóni 7:1-29
13	Yóni 7:30-52
14	Yóni 7:53–8:20
15	Yóni 8:21-30
16	Yóni 8:31-59
17	Yóni 9:1-41
18	Yóni 10:1-21
19	Yóni 10:22-42
20	Yóni 11:1-53
21	Yóni 11:54–12:19
22	Yóni 12:20-50
23	Yóni 13:1-30
24	Yóni 13:31–14:14
25	Yóni 14:15-31
26	Yóni 15:1-27
27	Yóni 16:1-33
28	Yóni 17:1-26
29	Yóni 18:1-24
30	Yóni 18:25–19:22
31	Yóni 19:23-42

date	Scripture
1	Yóni 20:1-31
2	Yóni 21:1-25
3	Aantá-waasi 1:1-26
4	Aantá-waasi 2:1-47
5	Aantá-waasi 3:1-26
6	Aantá-waasi 4:1-37
7	Aantá-waasi 5:1-42
8	Aantá-waasi 6:1-15
9	Aantá-waasi 7:1-29
10	Aantá-waasi 7:30-50
11	Aantá-waasi 7:51-8:13
12	Aantá-waasi 8:14-40
13	Aantá-waasi 9:1-25
14	Aantá-waasi 9:26-43
15	Aantá-waasi 10:1-33
16	Aantá-waasi 10:34-48
17	Aantá-waasi 11:1-30
18	Aantá-waasi 12:1-23
19	Aantá-waasi 12:24-13:12
20	Aantá-waasi 13:13-41
21	Aantá-waasi 13:42-14:7
22	Aantá-waasi 14:8-28
23	Aantá-waasi 15:1-35
24	Aantá-waasi 15:36-16:15
25	Aantá-waasi 16:16-40
26	Aantá-waasi 17:1-34
27	Aantá-waasi 18:1-21
28	Aantá-waasi 18:22-19:12
29	Aantá-waasi 19:13-41
30	Aantá-waasi 20:1-38

date	Scripture
1	Aantá-waasi 21:1-16
2	Aantá-waasi 21:17-36
3	Aantá-waasi 21:37-22:16
4	Aantá-waasi 22:17-23:10
5	Aantá-waasi 23:11-35
6	Aantá-waasi 24:1-27
7	Aantá-waasi 25:1-27
8	Aantá-waasi 26:1-32
9	Aantá-waasi 27:1-20
10	Aantá-waasi 27:21-44
11	Aantá-waasi 28:1-31
12	Rómu 1:1-17
13	Rómu 1:18-32
14	Rómu 2:1-24
15	Rómu 2:25-3:8
16	Rómu 3:9-31
17	Rómu 4:1-12
18	Rómu 4:13-5:5
19	Rómu 5:6-21
20	Rómu 6:1-23
21	Rómu 7:1-14
22	Rómu 7:15-8:6
23	Rómu 8:7-21
24	Rómu 8:22-39
25	Rómu 9:1-21
26	Rómu 9:22-10:13
27	Rómu 10:14-11:12
28	Rómu 11:13-36
29	Rómu 12:1-21
30	Rómu 13:1-14
31	Rómu 14:1-23

date	Scripture
1	Rómu 15:1-21
2	Rómu 15:22-16:7
3	Rómu 16:8-27
4	1 Kórinti 1:1-17
5	1 Kórinti 1:18-2:5
6	1 Kórinti 2:6-3:4
7	1 Kórinti 3:5-23
8	1 Kórinti 4:1-21
9	1 Kórinti 5:1-13
10	1 Kórinti 6:1-20
11	1 Kórinti 7:1-24
12	1 Kórinti 7:25-40
13	1 Kórinti 8:1-13
14	1 Kórinti 9:1-18
15	1 Kórinti 9:19-10:13
16	1 Kórinti 10:14-11:1
17	1 Kórinti 11:2-16
18	1 Kórinti 11:17-34
19	1 Kórinti 12:1-26
20	1 Kórinti 12:27-13:13
21	1 Kórinti 14:1-17
22	1 Kórinti 14:18-40
23	1 Kórinti 15:1-28
24	1 Kórinti 15:29-58
25	1 Kórinti 16:1-24
26	2 Kórinti 1:1-11
27	2 Kórinti 1:12-2:11
28	2 Kórinti 2:12-17
29	2 Kórinti 3:1-18
30	2 Kórinti 4:1-12
31	2 Kórinti 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Kórinti 5:11-21
2	2 Kórinti 6:1-13
3	2 Kórinti 6:14-7:7
4	2 Kórinti 7:8-16
5	2 Kórinti 8:1-15
6	2 Kórinti 8:16-24
7	2 Kórinti 9:1-15
8	2 Kórinti 10:1-18
9	2 Kórinti 11:1-15
10	2 Kórinti 11:16-33
11	2 Kórinti 12:1-10
12	2 Kórinti 12:11-21
13	2 Kórinti 13:1-14
14	Kárésiya 1:1-24
15	Kárésiya 2:1-16
16	Kárésiya 2:17-3:9
17	Kárésiya 3:10-22
18	Kárésiya 3:23-4:20
19	Kárésiya 4:21-5:12
20	Kárésiya 5:13-26
21	Kárésiya 6:1-18
22	Éfésási 1:1-23
23	Éfésási 2:1-22
24	Éfésási 3:1-21
25	Éfésási 4:1-16
26	Éfésási 4:17-5:2
27	Éfésási 5:3-33
28	Éfésási 6:1-24
29	Fírípái 1:1-26
30	Fírípái 1:27-2:18

date	Scripture
1	Fírípái 2:19–3:6
2	Fírípái 3:7–4:1
3	Fírípái 4:2-23
4	Kórosi 1:1-20
5	Kórosi 1:21–2:7
6	Kórosi 2:8-23
7	Kórosi 3:1-17
8	Kórosi 3:18–4:18
9	1 Tésárónika 1:1–2:9
10	1 Tésárónika 2:10–3:13
11	1 Tésárónika 4:1–5:3
12	1 Tésárónika 5:4-28
13	2 Tésárónika 1:1-12
14	2 Tésárónika 2:1-17
15	2 Tésárónika 3:1-18
16	1 Tímóti 1:1-20
17	1 Tímóti 2:1-15
18	1 Tímóti 3:1-16
19	1 Tímóti 4:1-16
20	1 Tímóti 5:1-25
21	1 Tímóti 6:1-21
22	2 Tímóti 1:1-18
23	2 Tímóti 2:1-21
24	2 Tímóti 2:22–3:17
25	2 Tímóti 4:1-22
26	Táitási 1:1-16
27	Táitási 2:1-14
28	Táitási 2:15–3:15
29	Fírímóni 1:1-25
30	Ípúru 1:1-14
31	Ípúru 2:1-18

date	Scripture
1	Ípúru 3:1-19
2	Ípúru 4:1-13
3	Ípúru 4:14-5:14
4	Ípúru 6:1-20
5	Ípúru 7:1-19
6	Ípúru 7:20-28
7	Ípúru 8:1-13
8	Ípúru 9:1-10
9	Ípúru 9:11-28
10	Ípúru 10:1-18
11	Ípúru 10:19-39
12	Ípúru 11:1-16
13	Ípúru 11:17-31
14	Ípúru 11:32-12:13
15	Ípúru 12:14-29
16	Ípúru 13:1-25
17	Yémísi 1:1-18
18	Yémísi 1:19-2:17
19	Yémísi 2:18-3:18
20	Yémísi 4:1-17
21	Yémísi 5:1-20
22	1 Pítaa 1:1-12
23	1 Pítaa 1:13-2:10
24	1 Pítaa 2:11-3:7
25	1 Pítaa 3:8-4:6
26	1 Pítaa 4:7-5:14
27	2 Pítaa 1:1-21
28	2 Pítaa 2:1-22
29	2 Pítaa 3:1-18
30	1 Yóni 1:1-10

date	Scripture
1	1 Yóni 2:1-17
2	1 Yóni 2:18-3:2
3	1 Yóni 3:3-24
4	1 Yóni 4:1-21
5	1 Yóni 5:1-21
6	2 Yóni 1:1-13
7	3 Yóni 1:1-14
8	Yúti 1:1-25
9	Paápé uráin-aaí 1:1-20
10	Paápé uráin-aaí 2:1-17
11	Paápé uráin-aaí 2:18-3:6
12	Paápé uráin-aaí 3:7-22
13	Paápé uráin-aaí 4:1-11
14	Paápé uráin-aaí 5:1-14
15	Paápé uráin-aaí 6:1-17
16	Paápé uráin-aaí 7:1-17
17	Paápé uráin-aaí 8:1-13
18	Paápé uráin-aaí 9:1-21
19	Paápé uráin-aaí 10:1-11
20	Paápé uráin-aaí 11:1-19
21	Paápé uráin-aaí 12:1-18
22	Paápé uráin-aaí 13:1-18
23	Paápé uráin-aaí 14:1-20
24	Paápé uráin-aaí 15:1-8
25	Paápé uráin-aaí 16:1-21
26	Paápé uráin-aaí 17:1-18
27	Paápé uráin-aaí 18:1-24
28	Paápé uráin-aaí 19:1-21
29	Paápé uráin-aaí 20:1-15
30	Paápé uráin-aaí 21:1-27
31	Paápé uráin-aaí 22:1-21

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iyé.

Aantá-waasi

Mátíyu 10:2

Aantá-waasi 14:13

Isu kesáái simátíma'mae nóro séna simátímakain-kwaasisafesa numa-áimpínkémhá aposeliye wésefo kentáásááifimba aantá-waasiyesa wésune. Íumba Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi aantembanifo tuwímbai-waasi-tuwi'a Pórowe Páánápáasiye Sáírásiye fí'o-fi'on-kwaasisafesawara'a aantá-waasiye wésewe.

Aarakwá tááiyé awá'-waási tááiyé iyámpói tááiyé miyán-áái

maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:27-32 .. 19:3-9

Mááka 7:10 .. 10:2-12

Rómu 7:2-3

1 Kórinti 6:9-11 .. 7:1-16 .. 7:25-40

2 Kórinti 6:14

Éfásási 5:21-33 .. 6:1-4

Kórósi 3:18-21

1 Tímóti 3:4

Ípúru 12:7-11 .. 13:4

1 Pítaa 3:1-7

Aare ti'nónká'ó kaátaraan-aaí.

1 Kórinti 11:2-16

Naaófá'á aare táái ti'nómbó ímbo ánáan-kwimaimo kámo'o wíyún-inintafesa sáwí-imayaawara'-inine siyáawe.

Ámáán-kawaa-waasi

Mátíyu 3:7

Aantá-waasi 4:1 .. 5:17

Yúndaa-waasiti óraa'-waasi kaeká'-unkwima'mai mésa moórá-unkwimo ombá Móseseni amááne miwítí amááne wésimatimewisafesa numa-áimpínkémhá Ferisi-waasiye wésefo kentáásááifimba amáán-kawaa-waasiyesa wésune. Moórá-unkwimo ombá sésa púwómpinkemba ímba iyáfasinanaawe sésa púwón-kwaasi timambá ímba weraiyé sésa Manikóni wíyómpaken-kisau-waasi ímba méraawe sen-kwáási túwí'a Sátúsi-amaan-aaimo sen-kwáásiyé.

Ámáán-kisau-waasi

Mátíyu 8:4 .. 12:5

Ámáán-kisau-waasi Manikóni óraa'-amaan-daumpa'a kísau maésa Móseseni amááne arááiwaesa waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáinana miwífá'á sáwí-meyamba ímba tínkwaé sésa pói tufú'mai óntan-taarera'a agaimái Manikómbá ama'mae iyáawe. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áimpínkémhá pris-waasiye wésefo kentáásááifimba amáán-kisau-waasiyesa wésune.

Ándá-aran-domba

Numa-áimpinkémbá wain-iyé wésefo kentáásááifinkemba ándá-aran-done wésewe. Maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:14-17 .. 21:33-46 .. 26:26-30

Rómu 14:19-23

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:23-32

Aráá-tonkon-aii

maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 26:26-30

Mááka 14:22-26

Rúku 22:15-20

1 Kórinti 10:14-22 .. 11:17-34

Ísípi-marafaken-kawaago

Aantá-waasi 7:10

Ísípi-marafaken-kawaagowemo sembá miwí tááifinkene numa-áimpinkéné Ferowe wésewe.

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáun-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáu-aii

maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Yóni 3:16 .. 3:36 .. 5:24 .. 5:39-40 .. 6:47

Yóni 6:66-69 .. 10:27-30 .. 14:6 .. 17:1-5

Rómu 6:22-23

1 Yóni 5:11-15

Ísu Káráísitini waásiye

sésa numa-áimpinkémbá Kristeniye wésewe.

Aantá-waasi 11:26

Ísu marapá'á kumíndasafesa imáyáa ésamo to'mayaa on-áái

maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 16:24-28 .. 24:36-44 .. 25:31-46

Mááka 8:34-38 .. 13:32-37

Rúku 12:35-40 .. 19:11-27 .. 21:34-36

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 1:9-11

1 Kórinti 1:4-9 .. 3:10-15 .. 4:5

Fírípai 1:3-6 .. 3:20-21

Kórósi 3:1-4

1 Tésárónika 3:11-13 .. 4:13-18 .. 5:23-24

2 Tésárónika 1:5-12

1 Tímóti 6:11-16

2 Tímóti 4:1-8

Táítási 2:11-14

Ípúru 9:27-28

Yémísi 5:7-9

1 Pítaa 1:13

2 Pítaa 3:1-14

1 Yóni 2:28 - 3:3

Yúti 14-24

Paápé uráin-aii 1:7 .. 16:15 .. 20:11-15 .. 22:20

Ísuni fasi'aénkó seyaafá-fási'áénkómbá iyáákarain-ai

maampímbá wéraifo toráumi ísáaro.

Waántáwankomba iyáákaraiye.

Mátíyu 4:1-11

1 Yóni 3:8

Tí'ò ún-kwaasi asófatinkena pukómpinkemba iyáfasintinkaraiye.

Mátíyu 4:24 .. 8:1-4 .. 9:1-8 .. 9:18-26

Mááka 2:1-12 .. 5:24-34 .. 7:31-37

Rúku 7:11-17

Yóni 9:1-41 .. 11:1-44

Aantá-waasi 3:1-16 .. 9:36-42

Yémísi 5:14-16

Sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitíyukaiye.

Mátíyu 8:28-34

Mááka 1:21-28 .. 6:7 .. 7:25-30

Rúku 9:37:43

Kári-tomban-ifo sáwífa-tomba úkáiyé.

Mátíyu 14:13-21 .. 15:32-38

Óraa-fiyunda torówana mafaimakáiyé.

Mátíyu 8:23-27

Non-afófora'a kuráiyé.

Mátíyu 14:22-33

Waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba Ísu
taí'ásuwainiye.

Ípúru 2:14-15

Ísu aúí'a úmai maé'mae'ò uwátínkáí-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Yóni 17:1-3

Ísu waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwai-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Mátíyu 9:1-8

Rúku 7:47-50

Ísuni kísau-waasi

Mátíyu 10:1

Ísu séna Manikón-ai simátíména'a kembá súwa'nai e'a kesé'a níwae séna sisamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkain-kwaasisafena numa-áímpinkémbá disaipeliye wésefo kentáásááifimba Ísuni kísau-waasiyesa wésune.

Ísuni waásifimba umbai-tántáá'á tinda-aiye fasi'átinkáin-aiye

maampímbá wéraifo toráumi ísáaro.

Mátíyu 5:10-11 .. 6:25-33 .. 10:16-25

Mátíyu 11:28-30 .. 26:40-41

Rúku 17:1-4 .. 8:13

Yóni 14:1-3

Aantá-waasi 5:40-42 .. 9:15-16

Rómu 5:1-5 .. 8:17-18 .. 8:31-39 .. 12:12-18

1 Kórinti 10:6-13

2 Kórinti 1:3-7 .. 4:16-18 .. 12:7-10 .. 15:56-58

Kárésíya 6:1-2

Éfésási 4:25-32

Fírípai 4:4-7

- 1 Tésárónika 3:1-5
- 2 Tésárónika 3:1-5
- 1 Tímóti 1:7
- 2 Tímóti 2:14-15
- Ípúru 2:18 .. 4:14-16 .. 12:7-11 .. 12:14
- Yémisi 1:2-4 .. 1:12-15
- 1 Pítáa 1:3-9 .. 2:19-21 .. 3:13-18
- 1 Pítáa 4:12-19 .. 5:6-11
- 2 Pítáa 2:9
- 1 Yóni 2:7-11 .. 4:18
- Yúti 24

Máána-tomba

Yóni 6:31

Yúndaa-waasi Ísípi-marafa'a ándáfakaamba mérowana Mósesé séna Manikó Émbaramwara wenaísaafitantambo iyawiwara'a timénaumne siyóm-barafa'a kónae séna tí'maena kúmba afufumpim-báramá máásai-marafa'a wéwesa 40 aatai maisukáawe. Manikó tómbá tuwówasa mi-40-áátáigón-arumpimba námae iyáawe. Mintómbá aifa-kánaá awánésa miwí tááifinkemba sésa maanaawemo sumbá nóin-tantaara'iyó sésa siyáawe.

Manikó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tinda-aaí

maampimbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 11:20-24 .. 12:36-37 .. 16:27 .. 21:33-44

Yóni 3:18-21 .. 8:24 .. 12:47-48

Rómu 6:22-23 .. 14:12

Ípúru 10:26-31

Manikó wení waásiya'a wégawaaniye.

Mátíyu 3:2

Ísu marapá'ó méronka'a Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánurowasa Yúndaa-waasi sésa Rómu-waasi kóíyanamo éna Manikó kenkátá kawáánuwasinkena kentáási Fasi'aénkó-i'a íniye sésa amu'marésa méraawe. Marapá'á méraanka'a waántáwanko tafisisasá wenááisafesa ewémó sewí waántáwanko miwítí fasi'aénkó-i'a wéifo Ísun-aaisafesa ewémó sewí Manikó miwítí Fasi'aénkó-i'a éna miwiyá'á wégawaaniye. Miyámó wéofó ánaaembo éna Manikó aantemba Fasi'aéni'a éna waásiya'e marará'é wiyómpa'e weyáá kawáániniye. Manikó wení waásiya'a wégawaaniye sésa numa-ámpínkémhá kingdomuwe wésefo maampimbá wéraifo ísáaro.

Mátíyu 3:2 .. 6:10 .. 6:30-33 .. 7:21-23

Mátíyu 13:24-52 .. 18:1-4 .. 18:23-35 .. 19:13-15

Mátíyu 20:1-16 .. 22:1-14 .. 25:1-13

Rúku 13:18-21 .. 17:20-21 .. 18:24-30 .. 23:42-43

Yóni 18:36

1 Kórinti 6:9-10

Manikómó iyáfasinankaiwai

Mátíyu 11:2 .. 16:16

Yóni 6:14-15

Yúndaa-waasi kentáásí óraa'-waasi-i'a ínkwáe sésamo ombá ma-sawémba ti'nómpímbá atinké'ómbaniye. Miyámó é'óntafesa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Mésiyaawe wésefo Kíríki-waasi-taaifinkemba

Karáásitiyemo sembá minááígóní áwáu Maníkómó íyáfasinankaiwain-íye wésewe. Maníkó kesááninko kesí kísau máínkwaé séna íyáfasinankaundawi paápé íniye súwana Yúndaa-waasiti marafá'á Ísu paápé uráíye. Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánuronka'a Yúndaa-waasi sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai paápé éna Rómu-waasi timátuwena wemá kawááníniye sumbá Ísu ímba miyá úntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye ímba siyáawe.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 6:5-15 .. 18:19-20 .. 21:21-22 .. 26:36-46

Mááka 11:24-26

Rúku 6:12 .. 10:2 .. 18:1-8 .. 22:39-46

Yóni 11:21-22 .. 14:12-14 .. 15:7 .. 16:24

Aantá-waasi 7:60 .. 9:40 .. 16:25-26

Rómu 8:26

Éfésási 6:18-19

1 Tésárónika 5:17-18

1 Tímóti 2:1-8

Ípúru 7:23-25

Yémísi 1:5-8 .. 4:3 .. 5:13-16

1 Yóni 3:22-24 .. 5:13-15

Maníkón-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 13:3-25 .. 24:35

Rúku 21:33

Yóni 8:31-32 .. 15:7-11 .. 17:13-19 .. 20:30-31

Aantá-waasi 17:11

Rómu 1:16-17 .. 15:4-6

Éfésási 6:13-20

Kórósi 3:12-17

1 Tésárónika 2:13

2 Tímóti 3:14-17

Ípúru 4:12-13

1 Pítaa 1:25

1 Yóni 5:13

Maníkón-aaí simátímakowi

Mátíyú 1:22

Ísu ímba marapá'á kunkónka'a Maníkón-aaí isésa simátíma'maesa iyáawi mésa Maníkómó íyáfasinankaiwai paápé íniye-aaí aúfáifimba agaimakáanka'a póna Ísu marapá'á kunkáíye. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áimpínkémhá profeti-waasiye wésefo kentáásááifimba Maníkón-aaí simátímakaawiyesa wésune.

Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba wéowe.

Mátíyú 9:2

Numa-áimpínkémhá sésamo bilipiyemo sembá kentáásááifimba Ísun-aaísafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba oro. Ísu Manínkón-ááninko

marapá'á kumbéna Maníkón-aaí simátimena tí'o ún-kwaasi túwa'nai ena sáwí'o úmáimo méraampinkemba fautinkánae séna aaraa-táiyá'á pukáintafe'a Ísun-aaísafe'a éraí'e sé'a timankúnkúmba oro wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:2 .. 9:22 .. 9:28 .. 15:28

Mátíyu 17:20 .. 21:22 .. 27:42

Rúku 17:5-6

Yóni 3:16 .. 5:24 .. 6:47 .. 6:69 .. 20:31

Aantá-waasi 10:43 .. 11:21 .. 13:48

Rómu 1:17 .. 4:2-3 .. 5:1 .. 10:9

1 Kórinti 1:21 .. 15:2

2 Kórinti 13:5

Kárésíya 2:16 .. 5:5

Éfésási 2:8 .. 3:17

Kórósi 1:23

Ípúru 11:1 .. 11:6

Yémísi 5:15

1 Pítáa 1:7

1 Yóni 3:23 .. 5:1-5 .. 5:10-13

Maníkóní áamámba

Mátíyu 5:17

Maníkóní áamámba maarán-iyé. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba siyáánkai-amaamba óntan-kwandaaiya'a agaimakón-amaane Maníkó fí'o-fí'on-aaí siyáin-amaane naaófá'ó Maníkómó Émbaramuntafena séna túma kárámai araenáembo úmaraiyan-kwaasi kesí waási-í'a oro siyáin-amaane miyán-ámáámbá Maníkóní áamáámban-iyé. Yúnda-aa-waasiti óraa'-waasi Maníkóní áamáámpimba tuwímbai-aaí áúwimái ayáátááse úmaresa arááiwakaawe. Ámáán-aaí maampímba wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:17 .. 7:12 .. 23:23

Aantá-waasi 13:38-39

Rómu 3:28 .. 7:21 - 8:8 .. 10:4-5

Kárésíya 3:2-5 .. 3:23-29

Ípúru 9:18-28

Manínkóní Ufaen-ámútánkó

Mátíyu 1:18

Numa-áímpinkémbá Holí Spiritiye wésefo kentáásááifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkón-iyesa wésune. Ísuni waási tirumpimbá Maníkóní Ufaen-

ámútánkó méraíye-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 1:18-21 .. 3:11 .. 12:32 .. 28:18-20

Mááka 13:11

Rúku 4:1

Yóni 1:29-34 .. 14:15-19 .. 14:25-26 .. 16:12-15

Aantá-waasi 1:8 .. 2:1-42 .. 10:44-48

Rómu 5:5 .. 8:12-17 .. 8:26-27 .. 15:13

1 Kórinti 3:16-17

Kárésíya 5:16-18

Éfésási 1:11-14

1 Tésárónika 1:5-6
2 Tímóti 1:13-14
2 Pítaa 1:20-21

Maníkóní waásiya'o káráwiyaawi-taai

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

1 Tímóti 3:1-12
Táítási 1:5-9
Yémísi 5:14-16
1 Pítaa 5:1-5

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi

Mátíyu 1:20

Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasisafesa numa-áímpínkémhá enseliman-owe wésewe.

Nombó maitínkáán-aaí.

Mátíyu 3:11

Aantá-waasi 2:38

Kórosi 2:12

Waási sáwí-imayaawe aoisaané tuwésa Maníkómpá'á tun-kwáási Yóni nombá maitínkaraiye. Ánaaemba Ísu

ukáímpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyónka'a Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkumbo un-kwáási sésa suwánésa Ísuni aampa'á wégon-kwaasin-owe síwae sésa nombá maiyáawe.

Óntankon-aaí maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:24 .. 13:22 .. 19:16-30

Mááka 8:34-38 .. 14:3-9

Rúku 12:13-21 .. 12:32-34 .. 16:10-13

Fírípai 4:10-13

Kórosi 3:1-2

2 Tímóti 3:1-5

Ípúru 13:5

Yémísi 1:9-11 .. 4:13-14

1 Yóni 2:15-17

Póímo wénaan-aaí.

Naaófá'á Yúndaa-waasi póíma ímbo naráan-aaíye kisaufaken-ton-aantemba nésa póí-ama'wara'a naráan-aaíye maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mááka 7:17-23

Aantá-waasi 10:9-16 .. 15:19-29

Rómu 14:1-4 .. 14:13-23

1 Kórinti 8:1-13 .. 10:14-32

1 Tímóti 4:1-5

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-aaí

maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 22:23-33

Yóni 5:25-29 .. 6:35-40 .. 11:21-27

Aantá-waasi 2:29-33 .. 4:32-33

1 Kórinti 15:3-7 .. 15:12-58
Fírípai 3:7-11
1 Tésárónika 4:13-18

Rómu-kamani-aifa-kawaago

Mátíyu 22:21

Rómu-kamani-aifa-kawaagowemo sembá Rómu-waasi-taaifinkene numa-áímpínkéné Sisaawe wésewe.

Sambaatigón-áái

Yúndaa-waasi saagon-kánáá amáán-aaí isón-kanaasafesa Yúndaa-waasi-taaifine numa-áímpínkéné sambaatiyé wésefo maampímbá weraifo toráumai isáaro.

Mátíyu 12:1-14

Mááka 2:23-3:6

Rúku 4:16-37 .. 6:2-11 .. 13:10-17 .. 14:1-6

Yóni 5:2-18 .. 7:14-24 .. 9:1-14

Sáwí'o uwátinkaiya'o ímbo anondáamo íyan-aaí

maampímbá weraifo toráumai isáaro.

Mátíyu 6:7-15 .. 18:15-35

Mááka 11:25-26

Rúku 6:27-38 .. 11:4 .. 17:3-4 .. 23:33-34

Aantá-waasi 7:59-60

Rómu 12:14-21

Éfésási 4:31-32

Kórósi 3:31

1 Tésárónika 5:15

1 Pítaa 2:23

Taakisi-óntánkón-áái.

Mátíyu 5:46

Rómu-kamani-waasi Yúndaa-waasisafesa taakisi-óntámbá síméro sésa tuwímbai-Yúndaa-waasi minkísáú tímúwasa taakisi-óntámbá maimaésa nómba kesáfé-óntánkwará'á maimaésa taakisi-óntámbá Rómu-kamani-waasi mátimesa umén-óntámbá kesáfésa maiyésa minóntánkákémbá óntawara'-waasi-i'a uwasá fí'on-Yúndaa-waasi tiyámba uwátínkaraawe.

Waántáwanko Ísuntafena sáwí'a ínkwaé séna ma'máímo awánarain-aaí

maampímbá weraifo toráumai isáaro.

Mátíyu 4:1-11

Mááka 1:12-13

Rúku 4:1-13

Wayó-kísáúmó máén-kwaasi

1 Kórinti 7:21

Kórósi 3:22

Póíye iyánémó kesáfésamo méyánontemba naaófá'á waasi méyánúmai métinkówasa miwítí wayó-kísáú máúwasa ímba méyámbá tímúwasa ándá-waasiyaamba úwoi-kisau ma'é'ómbaniye. Mináái numa-áímpínkémá sleviye wésewe.